MECMAU'Z-ZEVÂİD VE-MENBAU'L-FEVÂİD

Cilt 8

مجمع الزوائد ومنبع الفوائد

Nûreddîn el-Heysemî

Ebu'l-Hasan Ali b. Ebî Bekir b. Süleymân b.
Ebî Bekir b. Ömer
el-Kâhirî eş-Şâfiî el-Hâfız
(735-807 H.)

İÇİNDEKİLER

TALÂK (Boşanma) KİTABI 15
Kadın, (Mümin) Kız Kardeşinin Boşanmasını İstemesin 15
Ric'at (Boşandıktan Sonra Kadının Kocasına Geri Dönmesi) 15
Nikahtan Önce Boşama Yoktur 17
Çok Boşayan Kişi ve Boşama Nedeni 20
Şakayla Boşayan Kişi 22
Sünnet Olan Boşama ve Nasıl Yapılacağı Hakkında 22
Kölenin Boşaması 25
Boşama İbareleri 26
Ric'i Talâk 28
Üç Defadan Fazla Talâk Veren Hakkında 29
Talâkı Şarta Bağlamak 32
Talâkın Müt'ası 33
(Boşandığında Erkeğin Kadına Gönlünü Almak İçin Verdiği Hediye) 33
Kesin Suretle (Üç Talâkla) Ayrılan Kadın Ne Zaman Helâl Olur? 35
Serbestlik Tanıma 39
Kölenin Nikahı Altındayken Azat Edilen Cariyeye Serbestlik Tanınması 40
Kocası Olduğu Halde Satılan Cariye 43
İddet Beklemek 43
Taşınan ya da Evinden Çıkan İddet Bekleyen Kadın 48
İstibra' (Kadının, Rahminin Boş Olduğunu Anlamak İçin Beklemesi) 49
Hul' (Kadının Mal Karşılığında Kendini Boşatması) 51
Karı-Kocadan Birinin Müslüman Olması 52
Zıhâr 53
Îlâ 58

Lanetleşme 68
Çocuk (Doğduğu) Döşeğe Aittir 73
Çocuğundan veya Babasından Yüz Çevirmek 79
YİYECEKLER KİTABI 81
Yemek Yedirmek 81
Kardeşinin İsteğini Yerine Getiren Hakkında 86
Bir Şeyi Arzulayıp ta Onu Elde Etmekten
Aciz Olan Hakkında 86
Yemek Yerken Yanına Küçük Çocuk Gelen Hakkında 87
Tirit Yemeği Hakkında 88
Çorbanın Suyunu Çoğaltmak 89
Sıcak Yemek 90
Yiyecek ve İçeceklere Üflemenin Yasaklanması 93
Yemeği Koklamak 94
Toplu Halde Yemek 94
Davet Sahibi Yemesini Emretmedikçe
Yemek Yemeyen Hakkında 97
Yemekten Önce Besmele Çekmek, Sonra da Hamd Etmek 98
Yemek Esnasında Ayakkabıları Çıkarmak 103
Yemekten Önce ve Sonra Abdest Almak 103
Sofra Hakkında Bir Hadis 104
Zırh/Kalkan Üzerinde Yemek 104
Yerde Yemek Yemek 105
Yaslanarak Yemek 105
Çarşıda Yemek Yemek 106
Ayakta Yemek 107
Üç Parmakla ve Yürüyerek Yemek Yemek 107
Sağ Elle Yemek 108
Önünden Yemek 112
Tabağın Ortasından Yemek 113
Tabağı ve Parmakları Yalamak 115
Yemekten Sonra Okunacak Dualar 118

Diş Aralarında Kalan Artıkları Çıkarmak 121
Yemekten Sonra Elleri Yıkamak 122
Mendille Elleri Silmek 123
Yemekten Sonra Zikir ve Namaz 124
Az Yemek 125
Müslüman Tek Bir Bağırsağını Doldurmak İçin Yer 127
İki Katık 133
Yiyeceği (Ölçekle) Ölçmek 134
Ekmeğe Hürmet Etmek ve Yere Düşeni Yemek 134
Yemeğinizde Azık Edinin ki Sizin İçin Bereketli Kılınsın 136
Azığı Depolamak 137
Sene İçerisinde Yağmurun Yağmaması Olmaz 138
Katık 138
Katıkların ve Yiyeceklerin Efendisi 139
Temiz Şeyleri Yemek 139
Et (Yemek) Hakkında 140
Eti ve Ekmeği Bıçakla Kesmek 142
Bozulmuş Et 143
Tatlı Hakkında 144
Keşkek Hakkında 145
Kaba Düşen Sinek 145
Hurma ile Salatalık Yemek 146
Hurma ile Karpuz Yemek 147
Üzüm Yemek 147
Meyvenin İlk Mahsulü 148
Taze Hurma Hakkında 149
Kuru Hurma Yemek 151
Ekmeği Hurma ile Birlikte Yemek 153
Medine'deki Acve Hurması 154
Hurmayı Süt ile Yemek 156
Hurmayı İkişer İkişer Almak 156
Hurma(nın İçini) Araştırmak 157

Süt Hakkında 158
Peynir Hakkında 159
Zeytinyağı Hakkında 161
Sirke Hakkında 162
Hindibâ Hakkında 163
Kabak ve Mercimek Hakkında 163
Sütü Bol Olan Hayvan 164
Mantar Hakkında 164
Helva Hakkında 165
Zencefil Hakkında 166
Nar Hakkında 166
Ayva Hakkında 167
Kendisine Takdim Edilen Yemeğin Aslını Bilmeyen Hakkında 167
Çamur Yemek 168
Sakız Çiğnemek 168
Soğan ve Sarımsak Yemek 169
At Eti 170
Ehli Eşeklerin Etini Yemek 172
Pislikle Beslenen Hayvanı Yemek 179
Leşi Yemesi Helal Olan Hakkında 181
İÇECEKLER KİTABI 182
Şarabın Haram Kılınması 182
Şarap Kurulan Kaplar 188
Tılâ, Halitayn, Fadîh ve Ğubeyrâ Hakkında 191
Sarhoş Edici İçecekler 196
Çoğu Sarhoş Eden Şey 200
İçecek Kapları Hakkında 201
Bütün Kaplarda Nebiz (Şıra) Yapmanın Caiz Olması 215
Tatlı Meyve Suyu ve Benzerini İçenler Hakkında 227
Şarap ve Onu İçen Kimse Hakkında 231
Devamlı Şarap İçen (Alkolik) Kimse 250

Şarabı Helal Gören Hakkında 253
Allah İçin İpek Giymeyi ve Şarap İçmeyi
Terkeden Hakkında 255
Altın ve Gümüş Kaplarda Bir şey İçmek 256
Cam Kaplarda İçmek 260
Bakır Kaplarda İçmek 261
Tulumun Ağzını Kıvırmak, Su Kabından ve
Bardağın Delik Yerinden İçmek 261
İçecek ve Diğer Şeylerin İçine Üflemek 263
İçeceklerin En Güzeli Hangisidir? 264
Ayakta İçmek 265
Mümin Tek Bir Bağırsağını Doldurmak İçin İçer 269
Bir Şey İçerken İçmenin, Besmele Çekmenin
ve Hamd Etmenin Şekli 270
İçmeye Büyüklerle Başlamak 273
Sağdan Başlamak ve Sonra Sağdan Devam Etmek 274
Kişi İçeceği İçtikten Sonra Başka Bir İçecek
Getirildiği Zaman Kiminle Başlanacak? 275
Topluluğu İçiren (İçmekte) Onların Sonuncusudur 277
Bereket Olsun İçin Kaba Tükürmek (Su Püskürtmek) 279
Kadınların Sütünü İçmek 279
Kapları(n Üzerini) Örtmek 279
TIP KİTABI 281
Şifayı ve Hastalığı Yaratmak 281
Vücudun Hastalığa Direndiği Sürece İlacı Bırak 286
Haram Şeylerle Tedavi Olmanın Yasaklanması 287
Hastalarınızı Yemek Yemeğe Zorlamayın 288
Mide Hakkında 289
Aç Karnına Su İçmek 289
Böbrek Damarı 290
Çörek Otu, Bal, Mantar ve Bunun Dışındaki Şeyler 291
Deve Sütüyle Kalbin Tedavi Edilmesi ve Başka Hususlar 293

Siyatik Hakkında 294
Acve Hurması 296
Taze Hurma 297
Kıst (Topalak bitkisi) 297
Sinameki ve Senût 299
Şifalı Su 299
İnek Yağıyla Tedavi Olmak 301
Bal, Hacamat (Kan Aldırma) ve Bunun Dışındaki Bir Şeyle Tedavi Olmak 301
Hacamatın Vakitleri 308
Hacamat Yapılacak Yer 311
(Hacamat) Kanı(nı) Gömmek 314
Hummâ (Yüksek Ateş) ve Onu Su İle Serinletmek 314
Baş Ağrısını ve Diğerlerini Kına İle Tedavi Etmek 317
Sivilcenin İlacı 318
Geviş Getiren Hayvanların Midesini İç Yağıyla Beraber Yemek 319
İsmid (Sürme Taşı) ve Sürme Çekmek 319
Şeytanın Sürmesi 322
Acıdan Dolayı Sırtı Tutmak 322
Hastanın Canının Çekmesi Hakkında 322
Gayz (Öfke) 323
Dağlamak 323
Şişliği Delmek 330
Burunda Kılların Olması 332
Basurun İlacı 332
Nikris (Gut Hastalığı) 333
Sıraca Hastalığının İlacı 334
Cüzamlılar 335
Hastalık Bulaşması, Hamme, Uğursuz Saymak ve Başka Şeyler 337
Nuşre (Deliler İçin Takılan Muska) 341

Nazarlık-Muska Takan Kimse 341
Ev, Kadın ve Atı Uğursuz Saymak 344
(Kuşların Uçuşu vs. Yoluyla) Uğur(suzluk)
Hükmü Verirken Söylenecek Söz 348
Uğursuz Sayan Hakkında 350
(Kuşlar vs. Bazı Bazı Canlıların Hareketlerine Bakarak)
Uğur Araştırmanın En Doğrusu Fe'ldir 351
(Duyulan) Güzel Bir İsimden Uğur Yorumlamak 352
Kuşları Layık Oldukları Mekânlara Koyun 353
Nazar Değmesi 354
Kişinin Çok Beğendiği Bir Şey Gördüğü
Zaman Söyleyeceği Söz 361
Nazardan Dolayı Tarlalara Kafatasları Dikmek 362
Nazar ve Hastalıktan Dolayı Efsun Yapmak 362
Ağrıdan Dolayı Rukye (Efsun) Yapmak 379
Deliliğe Karşı Efsun 380
(Uğrama Gibi Cinlerin Neden Olduğu)
Rahatsızlıklara Sabreden Hakkında 383
İkindiden Sonra Uyumaktan Dolayı Kişinin
Başına Gelecek Olan (Rahatsızlık)tan Duyulan Endişe 384
Remil Atmak 385
Yıldızlar ve Harfler Hakkında 385
Sihir, Kehânet ve Uğur Falcılığı 387
Sihiri Bozmak Hususunda Beyaz Horozun Yararı 388
Kâhin veya Falcıya Giden Kişi 389
GİYECEKLER KİTABI 392
Yeni Elbise Alındığında Söylenecek Olan Söz 392
Sarıklar Hakkında 395
Takke/Başlık Takmak 399
Uzun Gömlek ve Yen 400
Şalvar/ Pantolon 401
İzar (Peştamal) ve Konumu (Sınırı) 403

Kadınların Etekleri 417
Giyinmek ve Kumaş ya da Beze Sarınmak 418
Uzun Başlık Takmak 418
Elbise (Giydirmek) 419
Çizgili Aba Kumaş 419
Beyaz Elbise Giymek 420
(Yemen'de Özellikle Yapımı Bol Çizgili Keten veya Pamuktan Elbise Olan)
Hıbere Hakkında Gelen Hadisler 422
Necaset İle Boyanan Elbise 422
Elbiseyi Boyamak 423
Kürk Giymek 428
Yünlü Elbise Giymek 429
İhtibâ (Kemer vs. ile sırtını ve baldırlarını sarıp toplamak. Kabaları üzerine oturup bacaklarını dikerek ellerini önden bağlamak) 430
Ehl-i Kitab'a Giysi ve Başka Hususlarda Muhalefet Etmek 430
Temizlik 432
Nimeti ve Güzel Elbiseyi İzhar Etmek 433
Giysileri Dürüp Katlamak 442
Kişinin Giysiyi Giymesi ve O Giysinin
Bir Parçasının Başkasının Üzerinde Olması 443
Şöhret Elbisesi 443
İnce Elbise 445
Tevazu İçin (Güzel) Kıyafet Giymeyen Hakkında 446
Bolluk İçinde Yaşamayı Terketmek 447
Kadınların Giysileri 448
Açık ve Kapalı Ayakkabı Giymek 451
Ayakta Ayakkabı Giymenin Yasaklanması 455
Tek Açık ya da Kapalı Ayakkabı (Mestle) Yürünmemelidir 456
Tek Ayakkabı ile Yürümek 457
Kişinin Oturduğu Zaman Ayakkabıyı Çıkarması 457
Silkelemeden Önce Mestlerin
(veya Kapalı Ayakkabıların) Giyilmesinin Yasaklanması 458

Altın ve İpek Giymek 459
Küçük Çocuğun İpek Giymesi 471
Savaşta İpek Giymek 472
Bir Mazeretten Dolayı İpeği Kullanmak 472
Kassiyye, Mîsere ve Diğer Kıyafetler 477
İpek ve Altın Takmışken Ölen Hakkında 480
Altını Kullanmak 480
Altından Kendisine Ruhsat Verilen Miktar 491
Yüzük Hakkında Gelen Hadisler 493
(Safrandan Mamul Bir Çeşit Koku Olan) Halûk Hakkında 506
Reyhan (Kokulu Bitki) ve Güzel Koku Hakkında 513
Saçın Ağarması ve (Kına) ile Boyama Hakkında 517
Saç ve Sakal Hakkında Gelen Hadisler 535
Bıyık, Sakal vs. Hakkında 540
Tırnakları Kesmek ve Başka Konular 545
Enseyi Traş Etmek 550
Hür Kadın ve Cariyenin Saçı 550
Dövme Yapan, Naşire, Yüz Kıllarını İlaçla Alan ve Peruk Takan Kadınlar 551
Dövmenin Temiz Olması ve Onu Temizlemenin Gerekmemesi 553
Yağlanmak 553
Aynaya Bakarken Söylenecek Söz ve Her Şeye Sağdan Başlamak 555
Devamlı Yapılması Gerekenler 556
Kadınların Süsü ve Kınanın Sadece Onlara Ait Olması 557
Sünnet Olmak 560
Heykeller ve Suretler 560
Bakır Sebebiyle Meleklere Eziyet 566
Çan Hakkında 566

كِتَابُ الطَّلاَقِ

TALÂK KİTABI

(بَابُ لا تَسْأَلِ الْمَرْأَةُ طَلاقَ أُخْتِهَا)

Kadın, (Mümin) Kız Kardeşinin Boşanmasını İstemesin

٧٧٤٨ – حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى الدَّارِيُّ الرَّازِيُّ ، ثنا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلانَ ، ثنا مُؤَمَّلٌ ، عَنْ سُفْيَانَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لا تَسْأَلِ الْمَرْأَةُ طَلاقَ أُخْتِهَا لِتَكْتَفِئَ مَا فِي صَحْفَتِهَا ، فَإِنَّمَا رِزْقُهَا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ "

رواه الطبراني ,عن شيخه أبي يحيى الرازي ,و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات.

7748. Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kadın, kabındaki yiyeceğini ters yüz etmek için kız kardeşinin boşanmasını istemesin. Çünkü onun rızkı, yüce Allah'a aittir."* [1]

★Hadisi Taberâni, hocası Ebû Yahyâ er-Râzî kanalıyla rivayet etmiştir. Bu zatı tanımıyorum. Diğer ravilerii, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ الرَّجْعَةِ)

Ric'at (Boşandıktan Sonra Kadının Kocasına Geri Dönmesi)

٧٧٤٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ الْخُزَاعِيُّ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ قَالَ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَ حَفْصَةَ ابْنَةَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ثُمَّ ارْتَجَعَهَا" رواه أحمد والطبراني ورجال ثقات .

7749. Âsım b. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ömer b. el-Hattâb'ın kızı Hafsa'yı bir defa boşadı. Daha sonra onu geri çağırdı.

★Hadisi Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Bundan maksat: Bir erkekle evlenecek olan kadının, erkekten nikâhı altında olan ve aynı zamanda müslüman kardeşi olan diğer bir kadını boşaması şartını öne sürmesin, demektir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/253)

[3] İmam Ahmed, *Müsned* (3/478) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/176)

٧٧٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَوَابِ الْهَبَّارِيُّ ، حَدَّثَنَا أَسْبَاطُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ سَعِيدٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَ حَفْصَةَ ثُمَّ رَاجَعَهَا. رواه البزار .

7750. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı boşamış sonra onu geri çağırmıştır.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir.[1]

٧٧٥١ - وروى له أبو يعلى : حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكَّارٍ ، حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ ، عَنْ حُمَيْدٍ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ طَلَّقَ حَفْصَةَ أُمِرَ أَنْ يُرَاجِعَهَا فَرَاجَعَهَا "

ورجال أبي يعلى رجال الصحيح .

7751. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'yı boşadığında, C geri dönmesi emredilince (Hafsa'ya) geri döndü.

★Ebû Ya'lâ'nın ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٧٥٢ - حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ ، حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : دَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ وَهِيَ تَبْكِي ، فَقَالَ لَهَا : " مَا يُبْكِيكِ ؟ لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَكِ ؟ إِنَّهُ قَدْ كَانَ طَلَّقَكِ مَرَّةً ، ثُمَّ رَاجَعَكِ مِنْ أَجْلِي ، وَاللَّهِ لَئِنْ كَانَ طَلَّقَكِ مَرَّةً أُخْرَى لا أُكَلِّمُكِ أَبَدًا "

رواه أبو يعلى والبزار ورجال أبي يعلى رجال الصحيح, كذلك رجال البزار .

7752. İbn Ömer anlatıyor: (Babam) Ömer, Hafsa'nın yanına gitmişti. Hafsa ağlıyordu. Ona: "Seni ağlatan nedir? Korkarım ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) seni boşadı. Seni bir keresinde boşamıştı da, benim hatırıma dönmüştü. Vallahi, eğer seni bir kere daha boşadıysa seninle bir daha asla konuşmam" dedi.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Bezzâr rivayet etmiş olup, Ebû Ya'lâ'nın ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Bezzâr'ın ravileri de aynı şekildedir.[2]

٧٧٥٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ طَاهِرِ بْنِ حَرْمَلَةَ بْنِ يَحْيَى ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ صَالِحٍ الْحَضْرَمِيُّ ، عَنْ مُوسَى بْنِ عَلِيِّ بْنِ رَبَاحٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَّقَ

[1] Bezzâr, *Müsned* (1501)

حَفْصَةَ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، فَوَضَعَ التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ ، فَقَالَ : " مَا يَعْبَأُ اللَّهُ بِكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ بَعْدَهَا ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تُرَاجِعَ حَفْصَةَ رَحْمَةً لِعُمَرَ "

رواه الطبراني ,وفيه: عمرو بن صالح الحضرمي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7753. Ukbe b. Âmir el-Cühenî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Hz. Ömer'in kızı) Hafsa'yı boşadı. Bu haber, Ömer b. el-Hattâb'a ulaşınca başına toprak attı ve: "Ey Hattâb'ın oğlu! Allah bundan sonra artık sana önem vermez" dedi. Bunun üzerine Hz. Cibrîl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e nüzul ederek: "Allah, Ömer'e merhamet ettiği için sana, Hafsa'ya geri dönmeni emrediyor" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Amr b. Sâlih el-Hadramî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri,i, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ لاَ طَلاَقَ قَبْلَ نِكَاحٍ)

Nikahtan Önce Boşama Yoktur

٧٧٥٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، نا أَبُو بَكْرِ بْنُ الْحَنَفِيِّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا طَلاقَ ، إلا بَعْدَ نِكَاحٍ ، وَلا عِتْقَ ، إلا بَعْدَ مِلْكٍ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وهذا لفظه ,والبزار بنحوه, ورجال البزار رجال الصحيح .

7754. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Talâk, ancak nikahtan sonradır. Azat etme ise ancak (köleye) sahip olduktan sonar söz konusu olabilir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Metni böyledir. Bezzâr buna benzer metinle rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٧٥٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ الرَّقِّيُّ ، ثنا رَوْحُ بْنُ صَلاحٍ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا طَلاقَ لِمَا لا يَمْلِكُ ، وَلا عَتَاقَ لِمَنْ لا يَمْلِكُ"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/291-2)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (462) ve Bezzâr, *Müsned* (1499)

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, ورجاله ثقات, إلا أن طاووسا لم يلق معاذ بن جبل.

7755. Muâz b. Cebel'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"(Evleneceği kadına) malik olmayan için talâk yoktur; (köleye) malik olmayan için azat etme yoktur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Tâvûs, Muâz b. Cebel'le karşılaşmamıştır.[1]

٧٧٥٦ – حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي مُقَاتِلٍ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْقُطَيْعِيُّ ، حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ هِلالٍ الْبَارِقِيُّ ، عَنْ أَيُّوبَ السِّخْتِيَانِيِّ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْه ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لا طَلاقَ إِلا بَعْدَ نِكَاحٍ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, عن أحمد بن صالح, وهو متروك .

7756. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Talâk (boşama) ancak nikahtan sonradır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de Ahmed b. Sâlih kanalıyla rivayet etmiştir. Bu zat ise metruk biridir.[2]

٧٧٥٧ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْحَسَنِ الْخَفَّافُ الْمِصْرِيُّ ، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَارِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو شَاكِرٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خَالِدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ رُقَيْشٍ الأَنْصَارِيُّ ، أَنَّهُ سَمِعَ خَالَهُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَحْمَدَ بْنِ جَحْشٍ ، يَقُولُ : قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْه ، " حَفِظْتُ لَكُمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتًّا : لا طَلاقَ إِلا مِنْ بَعْدِ نِكَاحٍ ، وَلا عَتَاقَ إِلا مِنْ بَعْدِ مُلْكٍ ، وَلا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي مَعْصِيَةٍ ، وَلا يُتْمَ بَعْدَ احْتِلامٍ ، وَلا صُمَاتَ يَوْمٍ إِلَى اللَّيْلِ ، وَلا وِصَالَ فِي الصِّيَامِ "

قلت : روى أبو داود منه لا يتم بعد حلم ولا صمات يوم إلى الليل.

رواه الطبراني في الصغير ورجاله ثقات . وقد تقدمت أحاديث في العتق والنذور.

7757. Ali b. Ebî Tâlib diyor ki: Sizin için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den altı şey hıfzettim. *"Talâk ancak nikahtan sonradır; azat etme ancak (köleye) malik olduktan sonradır; günah işleme hususunda yapılan adak yerine getirilmez; ihtilam (baliğ) olduktan sonra yetimlik yoktur; geceye kadar*

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/166) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (89)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (501)

susma (suretiyle tutulan) oruç yoktur; oruçta visal (arada iftar yapmadan bir kaç gün oruçları bitiştirme) yoktur."

Ben derim ki: Ebû Dâvûd, bu hadisin *"İhtilam olduktan sonra yetimlik yoktur, geceye kadar susma orucu yoktur"* kısmını rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet emiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

Azat etme ve nezir hakkındaki hadisler daha önce geçti.[1]

٧٧٥٨ – حدثنا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ الْمِصْرِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ السَّلامِ الصَّدَفِيُّ ، ثنا الْفَضْلُ بْنُ الْمُخْتَارِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهِبٍ ، عَنْ عِصْمَةَ: قَالَ : جَاءَ مَمْلُوكٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ ، إِنَّ مَوْلايَ زَوَّجَنِي وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنِي وَبَيْنَ امْرَأَتِي ، قَالَ : فَصَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِنْبَرَ ، فَقَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّمَا الطَّلاقُ بِيَدِ مَنْ أَخَذَ السَّاقَ "

رواه الطبراني, وفيه: الفضل بن المختار, وهو ضعيف .

7758. İsmet anlatıyor: Bir köle Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ya Resûlallah! Efendim beni evlendirdi, şimdi ise beni karımdan ayırmak istiyor" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), minbere çıkarak: *"Ey insanlar! Talâk (boşama) ancak kadını tutan (onunla evlenen) kişinin elindedir"* buyurdu.

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravierden Fadl b. el-Muhtâr zayıftır.[2]

٧٧٥٩ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ : بَلَغَ ابْنَ عَبَّاسٍ أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ , يَقُولُ : إِنْ طَلَّقَ مَا لَمْ يَنْكِحْ فَهُوَ جَائِزٌ ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : " أَخْطَأَ فِي هَذَا ، أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ :﴿ إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ، ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ﴾ , وَلَمْ يَقُلْ : إِذَا طَلَّقْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ، ثُمَّ نَكَحْتُمُوهُنَّ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع ورجاله ثقات .

7759. İbn Cüreyc anlatıyor: İbn Abbas'a, İbn Mes'ûd'un "Henüz evlenilmemiş kadına talâk verilmesi caizdir" dediği ulaşınca, İbn Abbâs: "O, bu konuda hata etmiştir. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Mümin kadınları nikahlayıp da henüz zifafa girmeden**

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (266)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/179)

onları boşarsanız..."[1] Allah, "Mümin kadınları boşayıp da sonra onlarla evlenirseniz" buyurmamıştır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Hadisin isnâdı munkatıdır. Ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٧٧٦٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ وَاقِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْجوزِيُّ ، قَالَ : سَأَلْتُ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنْ رَجُلٍ ذَكَرَ امْرَأَةً ، فَقَالَ : يَوْمَ أَتَزَوَّجُهَا فَهِيَ طَالِقٌ الْبَتَّةَ ، فَقَالَ عَطَاءٌ : " لا طَلاقَ لِمَنْ لا يَمْلِكُ عُقْدَتَهُ ، وَلا عِتْقَ لِمَنْ لا يَمْلِكُ رَقَبَتَهُ " ذكر ذلك عن ابن عباس, وأسنده إلى النبي صلى الله عليه و سلم.

رواه الطبراني , وأيوب لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7760. Eyyûb b. Süleymân el-Cevzî anlatıyor: Atâ b. Ebî Rebâh'a, bir adamın bir kadından bahsettikten sonra onun hakkında "Onunla evlendiğim gün hiç şüphesiz o, boştur" sözünü sordum. Atâ şöyle cevap verdi: *"Evlilik akdi yapmak suretiyle henüz malik olunmayan kadın için boşama söz konusu olmadığı gibi; kendisine malik olunmayan köle için azat edilme yoktur."*

(Atâ bu sözü) İbn Abbâs'tan nakille Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e dayandırmıştır.

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden Eyyûb'u tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

(بَابُ فِيمَنْ يُكْثِرُ الطَّلاقَ وَسَبَبِ الطَّلاقِ)

Çok Boşayan Kişi ve Boşama Nedeni

٧٧٦١ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ بَيَانٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ الْقَطَّانُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ ، عَنْ أَبِي مُوسَى ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَيْبَةَ بْنِ نَعَامَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عِيسَى ، عَمَّنْ حَدَّثَهُ ، عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللهُ عَنْه ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تُطَلِّقُ النِّسَاءُ إِلا مِنْ رِيبَةٍ ، إِنَّ اللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لا يُحِبُّ الذَّوَّاقِينَ وَلا الذَّوَّاقَاتِ "

---

[1] Ahzab Sur. 49.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9635)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11467)

رواه البزار والطبراني في الكبير والأوسط, وأحد أسانيد البزار, فيه :عمران القطان, وثقه أحمد وابن حبان, وضعفه يحيى بن سعيد وغيره .

7761. Ebû Mûsâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle burmuştur: *"Kadınlar, sadece (zina hususundaki) şüpheden dolayı boşanır. Hiç şüphesiz Yüce Allah, bir zevkten usanıp bir başkasını arzulayan kadın ve erkekleri sevmez."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in senedlerinden birinde geçen İmrân el-Kattân'ı, Ahmed ve İbn Hibbân güvenilir kabul etmiş, Yahyâ b. Saîd ve başkaları ise zayıf görüştür.[1]

٧٧٦٢ – و عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لا يُحِبُّ الذَّوَّاقِينَ وَلا الذَّوَّاقَاتِ " رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم ,وبقية إسناده حسن.

7762. Ubâde b. es-Sâmit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Hiç şüphesiz Yüce Allah, bir zevkten usanıp bir başkasını arzulayan kadın ve erkekleri sevmez."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde tanımadığım bir ravi bulunmaktadır. İsnâdın geri kalanı hasendir.

٧٧٦٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ ، ثَنَا أَبِي ، نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو الرَّقِّيُّ ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْجَزَرِيِّ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ رَجُلا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ امْرَأَتِي لا تَدْفَعُ يَدَ لامِسٍ ، قَالَ : طَلِّقْهَا ، قَالَ : إِنِّي أُحِبُّهَا ، وَهِيَ امْرَأَةٌ جَمِيلَةٌ ، قَالَ : " فَاسْتَمْتِعْ مِنْهَا " رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح .

7763. Câbir'in bildirdiğine göre bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip: "Ya Resûlallah! Karım hiç kimsenin elini reddetmiyor" deyince: *"Onu boşa!"* buyurdu. Adam: "Ama onu seviyorum ve güzel bir kadın" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Öyleyse ondan faydalan"* karşılığını verdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٧٦٤ – حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ مُوسَى شِيرَانُ الرَّامَهُرْمُزِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي صَفْوَانَ الثَّقَفِيُّ ، ثنا قُرَيْشُ بْنُ أَنَسٍ ، ثنا ابْنُ عَوْنٍ ، عَنْ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : خَطَبَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا إِلَى

[1] Bezzâr, *Müsned* (1497-8)

مَنْظُورِ بْنِ سَيَّارِ بْنِ رَيَّانَ الْفَزَارِيِّ ابْنَتَهُ ، فَقَالَ : " وَاللَّهِ إِنِّي لأُنْكِحُكَ وَإِنِّي لأَعْلَمُ أَنَّكَ غَلِقٌ طَلِقٌ مَلِقٌ ، غَيْرَ أَنَّكَ أَكْرَمُ الْعَرَبِ بَيْتًا ، وَأَكْرَمُهُ نَسَبًا " رواه الطبراني ورجاله ثقات .

7764. Muhammed b. Sîrîn anlatıyor: Hz. Hasan b. Ali, Manzûr b. Seyyâr b. Reyyân el-Fezârî'den kızını istedi. Manzûr ona şöyle dedi: "Vallahi ben kızımı sana nikâhlayacağım. Üstelik senin çok boşayan, sabırsız ve (savurganlık derecesinde) aşırı cömert olduğunu biliyorum. Şu kadar var ki sen hâne olarak Arapların en cömerdi, neseb olarak da şereflisisin."

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ فِيمَنْ طَلَّقَ لاعِبًا)

Şakayla Boşayan Kişi

٧٧٦٥ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ ، عَنْ حَنَشِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّبَئِيِّ ، عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " ثَلاثٌ لا يَجُوزُ اللَّعِبُ فِيهِنَّ ، الطَّلاقُ ، وَالنِّكَاحُ ، وَالْعِتْقُ "

رواه الطبراني, وفيه :ابن لهيعة, وحديثه حسن, وبقية رجاله رجال الصحيح. وقد تقدمت أحاديث نحو هذا .

7765. Fadâle b. Ubeyd el-Ensârî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Üç şey vardır ki kendilerinde şaka yapmak doğru değildir: Talâk, nikâh ve itâk (köle azadı)."*

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden İbn Lehîa'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, *Sahih*'in ravileridir. Bu türden hadisler geride geçmişti.[2]

(بَابُ طَلاقِ السُّنَّةِ وَكَيْفَ الطَّلاقُ)

Sünnet Olan Boşama ve Nasıl Yapılacağı Hakkında

٧٧٦٦ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّرْجُمَانِيُّ ، نا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُمَحِيُّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ رَجُلا أَتَى عُمَرَ ، فَقَالَ : " إِنِّي طَلَّقْتُ امْرَأَتِي الْبَتَّةَ وَهِيَ حَائِضٌ ، فَقَالَ عُمَرُ : عَصَيْتَ رَبَّكَ ، وَفَارَقْتَ امْرَأَتَكَ ، فَقَالَ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2563)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/304)

الرَّجُلُ : فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ ابْنَ عُمَرَ حِينَ فَارَقَ امْرَأَتَهُ أَنْ يُرَاجِعَهَا ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَهُ أَنْ يُرَاجِعَ بِطَلَاقٍ بَقِيَ لَهُ ، وَإِنَّهُ لَمْ يَبْقَ لَكَ مَا تَرْجِعُ بِهِ امْرَأَتَكَ "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله رجال الصحيح خلا إسماعيل بن إبراهيم الترجماني ,وهو ثقة.

7766. İbn Ömer'in bildirdiğine göre bir adam, Hz. Ömer'e gelerek "Ben kesinlikle eşimi boşadım. Üstelik o hayızlı idi" dedi. Ömer ona "Rabbine asi oldun, üstelik eşinden de ayrılmış oldun" dedi. Adam: "Ama Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), İbn Ömer'e karısından ayrıldığında ona geri dönmesini emretti" deyince, Ömer: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona geriye kalan boşama hakkı sebebiyle karısına geri dönmesini emretti. Sende ise seni karına döndürecek talâk hakkı kalmadı" dedi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. İsmâîl b. İbrâhîm et-Tercümânî *Sahîh*'in ravisi olmamakla birlikte güvenilir birisidir.

٧٧٦٧ - وعَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ تَطْلِيقَةً وَهِيَ حَائِضٌ ثُمَّ أَرَادَ أن يتبعها بِطَلْقَتَيْنِ أُخْرَاوَيْنِ عِنْدَ الْقُرْأَيْنِ الْبَاقِيِينِ فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا ابْنَ عُمَرَ مَا هَكَذَا أَمَرَ اللهُ أَخْطَأْتَ السُّنَّةَ وَالسُّنَّةُ أَنْ تَسْتَقْبِلَ الطُّهْرَ فَتُطَلِّقَ لِكُلِّ قُرْءٍ فَأَمَرَنِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَاجَعْتُهَا ثُمَّ قَالَ : إِذَا هِيَ حَاضَتْ ثُمَّ طَهُرَتْ فَطَلِّقْ عِنْدَ ذَلِكَ أَوْأَمْسِكْ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ لَوْ طَلَّقْتُهَا ثَلَاثًا كَانَ لِي أَنْ أُرَاجِعَهَا ؟ قَالَ : إِذَا بَانَتْ مِنْكَ وَكَانَتْ مَعْصِيَةً "

قلت : لابن عمر حديث في الصحيح بغير هذا السياق.

رواه الطبراني ,وفيه: علي بن سعيد الرازي ,قال الدارقطني : ليس بذاك وعظمه غيره, وبقية رجاله ثقات .

7767. İbn Ömer'in bildirdiğine göre kendisi, karısına hayızlı iken tek talâk verdi. Daha sonra geriye kalan iki hayız müddetinde, diğer iki talâkı da birinci talâkın peşinden vermek istedi. Bu haber Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ulaşınca şöyle buyurdu: *"Ey İbn Ömer! Allah böyle emretmedi. Sünneti yerine getirme konusunda hata ettin. Sünnet, senin temizlik müddetini karşılayıp her temizlik müddetinde bir talâk vermendir."* Hz. Peyagamber (sallallahu aleyhi vesellem), bana karıma dönmemi emretti. Geri döndükten sonra şöyle buyurdu: *"Hayız olduktan sonra temizlendiğinde ya talâk ver, ya da yanında tut."* Ben: "Ya Resûlallah! Peki

üç talâk versem, benim için ona dönmem caiz olur mu?" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Eşin senden ayrıldığında artık (ona dönmen) günah olur."*

Ben derim ki: İbn Ömer'in *Sahîh*'te bundan farklı bir metinle rivayet ettiği hadisi bulunmaktadır.

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Ali b. Saîd er-Râzî hakkında Dârakutnî: "Beş para etmez" derken başkaları kendisini yüceltmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٧٧٦٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ قَالَ سَأَلْتُ جَابِراً عَنِ الرَّجُلِ يُطَلِّقُ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ فَقَالَ طَلَّقَ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ عُمَرَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ فَأَتَى عُمَرُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ ذَلِكَ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُرَاجِعْهَا فَإِنَّهَا امْرَأَتُهُ" رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح خلا ابن لهيعة، وحديثه حسن.

7768. Ebu'z-Zübeyr anlatıyor: Câbir'e karısını hayızlı iken boşayan bir adamın durumunu sordum. Şöyle cevap verdi: Abdullah b. Ömer, karısını hayızlı iken boşadı. Babası Hz. Ömer, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e giderek durumu anlatınca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Eşine dönsün, çünkü o hâlâ karısıdır"* buyurdu.

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri İbn Lehîa hariç *Sahîh*'in ravileridir. Bu zatın hadisi hasendir.

٧٧٦٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى السُّدِّيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ أَبِي خَالِدٍ الدَّالانِيِّ ، عَنْ أَبِي الْعَلاءِ الأَوْدِيِّ ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحِمْيَرِيِّ ، عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَقُولُ أَحَدُكُمْ لامْرَأَتِهِ : قَدْ طَلَّقْتُكِ ، قَدْ رَاجَعْتُكِ ، لَيْسَ هَذَا طَلاقَ الْمُسْلِمِينَ ، طَلِّقُوا الْمَرْأَةَ فِي قُبُلِ طُهْرِهَا "

رواه الطبراني في الأوسط وهذا لفظه، والكبير إلا أنه قال : عن حميد بن عبد الرحمن الحميري قال : بلغ أبا موسى أن النبي صلى الله عليه و سلم غضب على الأشعريين فقال : يا رسول الله أبلغت أنك غضبت على الأشعريين ؟ قال : " أجل إن أحدهم يقول : قد نكحت قد طلقت " فذكر نحوه ورجاله ثقات.

7769. Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz hanımına söylediği «Seni boşadım, sana döndüm» sözü müslümanların talâkı değildir. Kadınlara (hayız halinden) temizlendikten sonra talâk verin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta bu metinle rivayet etmiştir. *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de ise şöyle geçmektedir: Humeyd b. Abdirrahman el-Himyerî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Eş'arîlere kızdığı haberi, Ebû Mûsâ el-Eş'arî'ye ulaşınca: "Ya Resûlallah! Bana Eş'arîlere kızdığınız haber edildi" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi

vesellem) şöyle buyurdu: *"Evet, Eş'arîlerden biri şöyle diyor: «Nikahladım, boşadım»..."* Ravi, hadisin devamını aktardı. Hadisin ravileri güvenilir kimselerdir.

٧٧٧٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ فَرْقَدٍ ، ثنا أَبُو حُمَةَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاوُسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : " لا طَلاقَ إلا لِعِدَّةٍ ، وَلا عِتْقَ إلا لِوَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى "

رواه الطبراني, وفيه: أحمد بن سعيد بن فرقد, وهو ضعيف .

7770. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Tek iddet için boşama olmaz. Azat etme sadece Allah rızası için yapılır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Ahmed b. Saîd b. Ferkad zayıftır.[1]

٧٧٧١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي خَيْثَمَةَ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْعَبْدِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا الْكُوفِيُّ ، ثنا الأَعْمَشُ ، عَنْ شَقِيقٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، ﴿ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ ﴾، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ : " الطَّلاقُ فِي طُهْرٍ مِنْ غَيْرِ جِمَاعٍ " رواه الطبراني, وفيه: إسحاق بن إبراهيم العبدي ,و لم أعرفه .

7771. Abdullah (İbn Mes'ûd), **"Kadınları iddetlerini gözeterek boşayın"**[2] âyeti hakkında şöyle demiştir: "Boşama, kendisinde cinsel ilişki bulunulmayan temizlik müddetinde icra edil(melid)ir."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden İshâk b. İbrâhîm el-Abdî'yi tanımıyorum.[3]

(بَابُ طَلاقِ العَبْدِ)

Kölenin Boşaması

٧٧٧٢ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، أَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ ، قَالَ : كَتَبَ إِلَيَّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زِيَادِ بْنِ سَمْعَانَ ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَنْصَارِيَّ أَخْبَرَهُ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ غُلامًا لَهَا طَلَّقَ امْرَأَةً لَهُ حُرَّةً بِتَطْلِيقَتَيْنِ ، فَاسْتَفْتَتْ أُمُّ سَلَمَةَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " حُرِّمَتْ عَلَيْهِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ "

رواه الطبراني, وفيه :عبد الله بن زياد بن سمعان ,وهو متروك كذاب.

[1] Daha önce geçti: 7252.
[2] Talâk Sur. 1.
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10465)

7772. Nâfi'nin bildirdiğine göre Ümmü Seleme'nin bir kölesi, hür olan karısına iki kez talâk verdi. Ümmü Seleme, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bunun fetvasını sorunca: *"Kadın başka bir erkekle evlenmedikçe ona haramdır"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Abdullah b. Ziyâd b. Sem'ân metruk ve hadis uyduran biridir.[1]

٧٧٧٣ - و عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: الطَّلَاقَ لِلرِّجَالِ وَالْعِدَّةِ لِلنِّسَاءِ

رواه الطبراني ورجال أحد الإسنادين رجال الصحيح .

7773. Abdullah (b. Mes'ûd) diyor ki: "Boşama, erkeklerin elindedir; iddet kadın içindir."

★Hadis Taberânî rivayet etmiş olup, iki isnâdından birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ أَلْفَاظِ الطَّلَاقِ)

Boşama İbareleri

٧٧٧٤ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ الْفَضْلُ بْنُ حُبَابٍ ، ثنا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ وَثَّابٍ يُحَدِّثُ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " إِذَا قَالَ : الرَّجُلُ لامْرَأَتِهِ : أَمْرُكِ بِيَدِكِ ، أَوِ اسْتَفْلِحِي بِأَمْرِكِ ، أَوْ وَهَبَهَا لأَهْلِهَا فَقَبِلُوهَا ، فَهِيَ وَاحِدَةٌ بَائِنَةٌ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

7774. Abdullah (b. Mes'ûd) diyor ki: "Kişi hanımına «(Boşanma) işin elindedir» ya da ona «Başının çaresine bak» derse ya da hanımını ailesine verir de onlar da bunu kabul ederlerse, bu *bâin* bir talâk olmuş olur."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٧٧٧٥ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ أَشْعَثَ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ فِي الْمَوْهُوبَةِ :"إِنْ قَبِلُوهَا فَهِيَ وَاحِدَةٌ وَهِيَ أَحَقُّ بِهَا ، وَإِنْ لَمْ يَقْبَلُوهَا فَلَيْسَ بِشَيْءٍ" رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/290)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9979)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9627)

7775. Abdullah (b. Mes'ûd) ailesine iade edilen kadın hakkında şöyle demiştir: "Eğer ailesi onu kabul ederse bu, tek talâk sayılır. Bununla beraber (kadınla tekrar evlenme konusunda) kocası daha ziyade hak sahibidir. Eğer ailesi kadını kabul etmezse bir şey olmaz."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٧٧٦ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجٌ ، ثنا حَمَّادٌ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " فِي الْحَرَامِ كَفَّارَةُ يَمِينٍ "

7776. İbn Mes'ûd, kişinin karısını kendisine haram kılması hususunda. "Bu(nun cezası) yemin kefaretidir" demektedir.[2]

٧٧٧٧ – وفي رواية : حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " فِي الْحَرَامِ يَمِينٌ يُكَفِّرُهَا "

7777. Başka bir rivayette İbn Mes'ûd: "Bu, kefareti vermesi gereken bir yemindir" demiştir.

٧٧٧٨ – وفي رواية : قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ : وَأَمَّا الثَّوْرِيُّ فَذَكَرَهُ ، عَنْ أَشْعَثَ ، عَنِ الْحَكَمِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " إِنْ كَانَ نَوَى طَلاقًا ، وَإِلا فَهِيَ يَمِينٌ "

رواه كلها الطبراني ورجاله ثقات إلا أن مجاهدا لم يدرك ابن مسعود

7778. Başka bir rivayette İbn Mes'ûd diyor ki: "Eğer boşanmaya niyet ettiyse, niyet ettiği gibidir. Boşamaya niyet etmediyse bu, bir yemindir (kefaret gerektirir)."

★Bu üç hadisin tamamını Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Mücâhid, İbn Mes'ûd'a yetişmemiştir.[3]

٧٧٧٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ جُوَيْبِرٍ ، عَنِ الضَّحَّاكِ ، أَنَّ عُمَرَ ، وَابْنَ مَسْعُودٍ ، قَالا : " فِي الْحَرَامِ كَفَّارَةُ يَمِينٍ "

رواه الطبراني, وفيه: جويبر, وهو متروك, والضحاك لم يدرك ابن مسعود.

7779. Dahhâk bildiriyor: Hz. Ömer ile İbn Mes'ûd şöyle demektedir: "(Karısını kendine) haram kılmada, yemin kefareti vardır."

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9625)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9633)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9632)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Cüveybir metruk biridir. Dahhâk ise İbn Mes'ûd'a yetişmemiştir.[1]

(بَابُ طَلاقِ الرَّجْعَةِ)

Ric'î Talâk

٧٧٨٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَجَاءَ رَجُلٌ وَامْرَأَتُهُ ، فَقَالَ : طَلَّقْتُهَا ثُمَّ رَاجَعْتُهَا ، فَقَالَتِ الْمَرْأَةُ : أَمَا أَنَّهُ لَمْ يَحْمِلْنِي الَّذِي كَانَ مِنْكَ أَنْ أُحَدِّثَ الأَمْرَ عَلَى وَجْهِهِ ، فَقَالَ عُمَرُ : حَدِّثِينِي ، فَقَالَتْ : طَلَّقَنِي ثُمَّ تَرَكَنِي حَتَّى إِذَا كُنْتُ فِي آخِرِ ثَلاثِ حِيَضٍ ، وَانْقَطَعَ عَنِّي الدَّمُ ، وَضَعْتُ غُسْلِي ، وَرَدَدْتُ بَابِي ، وَنَزَعْتُ ثِيَابِي ، فَقَرَعَ الْبَابَ ، قَالَ : قَدْ رَجَعْتُكِ قَدْ رَجَعْتُكِ فَتَرَكْتُ غُسْلِي ، وَلَبِسْتُ ثِيَابِي ، فَقَالَ عُمَرُ : مَا تَقُولُ فِيهَا يَا ابْنَ أُمِّ عَبْدٍ ؟ فَقُلْتُ : أُرَاهُ أَحَقُّ بِهَا مَا دُونَ أَنْ تَحِلَّ لَهَا الصَّلاةُ ، فَقَالَ عُمَرُ : نِعْمَ مَا رَأَيْتَ ، وَأَنَا أَرَى ذَلِكَ " رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

7780. Abdullah (b. Mes'ûd)'un bildirdiğine göre kendisi, Ömer b. el-Hattâb'ın yanında iken yanlarına bir adam ve karısı geldi. Adam: "Karımı önce boşadım, sonra ona döndüm" dedi. Kadın: "Ya senin tarafında olan kişi, işi sana olduğu gibi anlattığım için bana tahammül etmezse" deyince, Ömer "Anlat!" dedi. Kadın bunun üzerine şöyle anlattı: "Beni boşadı, sonra beni bırakıp gitti. Nihayet üç âdetimin sonu geldi ve benden kan kesildi. (Yıkanmak üzere) suyu hazırladım ve kapıyı kapattım. Elbiselerimi çıkardım. Birden kapı çalındı. Bana «Sana döndüm, sana döndüm» dedi. Bunun üzerine yıkanmayı bırakıp elbiselerimi giydim." Ömer kadının bu anlattıkları üzerine bana: "Ey İbn Ümmi Abd! Bu kadın hakkında ne diyorsun?" diye sordu. Ben de dedim ki: "Kadına namaz helal oluncaya (temizleninceye) kadar kocasının ona dönmeye daha ziyade hak sahibi olduğunu düşünüyorum." Ömer de: "Ne güzel görüş beyan ettin. Ben de bu meselede senin gibi düşünüyorum" diye ekledi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9634)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9617)

٧٧٨١ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ رُفَيْعٍ ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : أَرْسَلَ عُثْمَانُ إِلَى أَبِي يَسْأَلُهُ عَنْهَا ، فَقَالَ أَبِي : " كَيْفَ يُفْتِي مُنَافِقٌ ؟ فَقَالَ عُثْمَانُ : نُعِيذُكَ بِاللَّهِ أَنْ تَكُونَ مُنَافِقًا ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ نُسَمِّيَكَ مُنَافِقًا ، وَنُعِيذُكَ بِاللَّهِ أَنْ يَكُونَ مِثْلُ هَذَا فِي الإِسْلامِ ثُمَّ يَمُوتَ وَلَمْ يُبَيِّنْهُ ، قَالَ : فَإِنِّي أَرَى أَنَّهُ أَحَقُّ بِهَا حَتَّى تَغْتَسِلَ مِنَ الْحَيْضَةِ الثَّالِثَةِ ، وَتَحِلُّ لَهَا الصَّلاةُ ، قَالَ : فَلا أَعْلَمُ عُثْمَانَ إِلا أَخَذَ ذَلِكَ. رواه الطبراني, وفيه: زيد بن رفيع, وهو ضعيف , وأبو عبيدة لم يسمع من أبيه.

7781. Ebû Ubeyde b. Abdillah b. Mes'ûd anlatıyor: Hz. Osmân, babama bu kadın hakkında soru sorması için birini gönderdi. Babam "Münafık nasıl fetva verir ki?" dedi. Osmân dedi ki: "Seni münafık olmaktan Allah'a sığındırırım. Seni münafık diye isimlendirmekten Allah'a sığınırım. Böyle bir şeyin de İslam'da olmasından Allah'a sığınırız. Sonra meseleyi beyan etmeden (Allah muhafaza etsin) vefat edersin." Bunun üzerine babam: "Kadın üçüncü hayızdan yıkanmadıkça, kocasını ona dönme hususunda daha ziyade hak sahibi olarak görüyorum. Namaz artık ona helal olmuştur" dedi. Ravi ekledi: "Ben, Osmân'ın da bu görüşte olduğunu iyi biliyorum."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Zeyd b. Rufey' zayıftır. Ebû Ubeyde ise babasından hadis işitmemiştir.

(بَابُ فِيمَنْ طَلَّقَ أَكْثَرَ مِنْ ثَلاثٍ)

Üç Defadan Fazla Talâk Veren Hakkında

٧٧٨٢ - عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللهُ عَنْه ، قَالَ: طَلَّقَ جَدِّي امْرَأَةً لَهُ أَلفَ تَطْلِيقَةٍ فَانْطَلَقْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ : أَمَا اتَّقَى اللهَ جَدُّكَ أَمَّا ثَلاثَةٌ فَلَهُ وَأَمَّا تِسْعُ مِئَةٍ وَسَبْعَةٌ وَتِسْعُونَ فَعُدْوَانٌ وَظُلْمٌ إِنْ شَاءَ اللهُ عَذَّبَهُ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ "

رواه الطبراني وفيه: عبدالله بن محمد بن يحي بن عروة، وهو ضعيف.

7782. Ubâde b. es-Sâmit bildiriyor: Dedem hanımına bin talâk verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e giderek bu durumu ona sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Deden Allah'tan korkmaz mı? Üç talâk ona aittir. Dokuz yüz doksan yedi talâk ise düşmanlık ve zulumdür. Dilerse Allah ona azap eder, dilerse de onu bağışlar."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Yahyâ b. Urve zayıftır.[1]

٧٧٨٣ - وفي رواية : عَنْ عُبَادَةَ أَيْضاً قَالَ : طَلَّقَ بَعْضُ آبَائِي امْرَأَةً أَلفاً فَانْطَلَقَ بَنُوهُ إِلى رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ أَبَانَا طَلَّقَ أُمَّنَا أَلفاً فَهَل لَهُ مِنْ مَخْرَجٍ ؟ قَالَ : إِنَّ أَبَاكُمْ لَمْ يَتَّقِ اللهَ تَعَالَى فَيَجْعَلَ لَهُ مِنْ امْرَأَتِهِ مَخْرَجاً بَانَتْ مِنْهُ بِثَلاثٍ عَلى غَيْرِ السُّنَّةِ وَتِسْعُ مِئَةٍ وَسَبْعٌ وَتِسْعُونَ إِثْمٌ فِي عُنُقِهِ "

رواه كله الطبراني, وفيه: عبيد الله بن الوليد الوصافي العجلي, وهو ضعيف.

7783. Ubâde b. es-Sâmit anlatıyor: Dedem hanımını bin kere boşadı. Oğulları dedemin durumunu öğrenmek için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına giderek: "Ya Resûlallah! Babamız, annemizi bin kere boşadı. Onun için bir çıkış yolu var mıdır?" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onlara şöyle buyurdu: *"Hiç şüphesiz babanız Allah'tan korkmamış ki, Allah karısından dolayı ona bir çıkış yolu versin. Anneniz ondan, sünnete muhalif olarak üç talâkla (kesin bir şekilde) ayrılmıştır. Dokuz yüz doksan yedi talâk ise onun boynunda günah olarak kalır."*

★Hadisin tamamını Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerden Ubeydullah b. el-Velîd el-Vassâfi el-Iclî zayıftır.

٧٧٨٤ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، قَالَ : جَاءَ ابْنَ مَسْعُودٍ رَجُلٌ ، فَقَالَ : إِنِّي طَلَّقْتُ امْرَأَتِي تِسْعًا وَتِسْعِينَ ، وَإِنِّي سَأَلْتُ فَقِيلَ : قَدْ بَانَتْ مِنِّي ، فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ : لَقَدْ أَحَبُّوا أَنْ تُفَرِّقَ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا ، قَالَ : فَمَا تَقُولُ رَحِمَكَ اللَّهُ ؟ فَظَنَّ أَنَّهُ سَيُرَخِّصُ لَهُ ، فَقَالَ : ثَلاثٌ تُبِينُهَا مِنْكَ ، وَسَائِرُهُنَّ عُدْوَانٌ" رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

7784. Alkame anlatıyor: İbn Mes'ûd'a bir adam gelerek: "Ben karımı doksan dokuz defa boşadım. Durumumu sorduğumda karımın kesin bir şekilde benden ayrıldığını söylediler" diyerek durumunu arzetti. İbn Mes'ûd ona: "Onlar senin hanımından ayrılmanı arzulamışlar" dedi. Adam: "Allah sana rahmet etsin, sen ne diyorsun bu konuda?" dedi ve İbn Me'ûd'un kendisine ruhsat vereceğini zannetti. Fakat ona: "Üç talâk

[1] *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1211)

onu senden kesin bir şekilde ayırır. Geri kalan talâklar ise düşmanlıktır" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٧٨٥ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ ، حَدَّثَنِي عَلْقَمَةُ بْنُ قَيْسٍ النَّخَعِيُّ ، قَالَ : أَتَى رَجُلٌ ابْنَ مَسْعُودٍ ، فَقَالَ : طَلَّقْتُ امْرَأَتِي الْبَارِحَةَ ثَمَانِيًا ، قَالَ : أَقُلْتَهَا مَرَّةً وَاحِدَةً ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : تُرِيدُ أَنْ تَبِينَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : هُوَ كَمَا قُلْتَ ، قَالَ : فَأَتَاهُ رَجُلٌ ، فَقَالَ : طَلَّقْتُ امْرَأَتِي الْبَارِحَةَ عَدَدَ النُّجُومِ ، قَالَ : أَقُلْتَهَا مَرَّةً وَاحِدَةً ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : تُرِيدُ أَنْ تَبِينَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : هُوَ كَمَا قُلْتَ ، ثُمَّ قَالَ :يا ايها الناس قَدْ بَيَّنَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الطَّلاقَ ، فَمَنْ طَلَّقَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ فَقَدْ بُيِّنَ لَهُ ، وَمَنْ لَبَسَ عَلَى نَفْسِهِ جَعَلْنَا بِهِ لَبْسَهُ ، وَاللَّهِ لا تَلْبِسُونَ عَلَى أَنْفُسِكُمْ نَتَحَمَّلُهُ عَنْكُمْ هُوَ كَمَا تَقُولُونَ ، قَالَ : وَنَرَى قَوْلَ ابْنَ مَسْعُودٍ كَلِمَةٌ لا أَحْفَظُهَا , أَنَّهُ قَالَ : لَوْ كَانَ عِنْدَهُ نِسَاءُ أَهْلِ الأَرْضِ ثُمَّ ، قَالَ : هَذَا ذَهَبْنَ كُلُّهُنَّ " رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

7785. Alkame b. Kays en-Nehaî anlatıyor: Bir adam İbn Mes'ûd'a gelerek: "Ben karımı dün gece sekiz defa talâk vererek boşadım" dedi. İbn Mes'ûd ona: "Bunu bir defada mı söyledin?" diye sordu. Adam: "Evet" deyince İbn Mes'ûd ona: "Ayrılmak istiyor musun?" diye sordu. Adam da: "Evet" deyince İbn Mes'ûd ona: "O, dediğin gibidir" karşılığını verdi.

Bir adam gelerek İbn Mes'ûd'a: "Ben karımı dün gece yıldızlar sayısınca (talâk vererek) boşadım" dedi. İbn Mes'ûd ona: "Bunu bir defada mı söyledin?" diye sordu. Adam: "Evet" deyince İbn Mes'ûd ona: "Ayrılmak istiyor musun?" diye sordu. Adam da: "Evet" dedi. İbn Mes'ûd ona: "O, dediğin gibidir" dedi.

Sonra İbn Mes'ûd şöyle dedi: "Ey insanlar! Allah, talâkı apaçık beyan etmiştir. Kim Allah'ın emrettiği gibi talâk verirse, açıklandığı üzere karısından ayrılmış olur. Her kim de (boşanma sırasında kullandığı ifadeler ile) niyetini tam olarak belirtmezse biz de hakkında doğru hükmü belirtemeyiz. Bu nedenle ifade ettiğiniz ve ağzınızdan çıkan talâk sözlerine göre hükmümüzü veririz. İçinizdeki asıl niyetiniz ise kendinize aittir."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9630)

Ravi ekledi: İbn Mes'ûd'un konuşması içinde yer aldığını sandığım ve ezberimden tam emin olamadığım bir sözü de şöyle idi: "Şayet yanında yeryüzündeki bütün kadınlar olsa da sonar adam bu sözü söylese hepsi gider (yani hepsinden ayrılmış olur)."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ تَعْلِيقِ الطَّلاقِ)

Talâkı Şarta Bağlamak

٧٧٨٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ هَارُونَ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، قَالَ : ضَرَبَ الزُّبَيْرُ أَسْمَاءَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، فَصَاحَتْ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ فَأَقْبَلَ فَلَمَّا رَآهُ ، قَالَ : أُمُّكَ طَالِقٌ إِنْ دَخَلْتَ ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ : أَتَجْعَلُ أُمِّي عُرْضَةً لِيَمِينِكَ ؟ فَاقْتَحَمَ عَلَيْهِ ، فَخَلَّصَهَا مِنْهُ ، فَبَانَتْ مِنْهُ ، قَالَ : وَلَقَدْ كُنْتُ غُلامًا رُبَّمَا أَخَذْتُ بِشَعْرِ مَنْكِبَيِ الزُّبَيْرِ "

رواه الطبراني, وفيه: عبد الله بن محمد بن يحيى بن عروة, وهو ضعيف .

7786. Hişâm b. Urve anlatıyor: Zübeyr, Esmâ binti Ebî Bekr'i dövünce Esmâ, oğlu Abdullah b. ez-Zübeyr'i çağırda. Oğlu hemen o tarafa doğru yöneldi. Zübeyr, oğlu Abdullah'ı görünce: "İçeri girersen annen boştur" deyiverdi. Abdullah babasına: "Annemi, yeminine hedef mi yapıyorsun?" deyip içeri girerek ona hücum etti. Annesini babasının elinden kurtardı. Böylelikle annesi babasından kesin bir şekilde ayrılmış oldu. Ravi ekledi: "Yemin olsun ki o zamanlar ben çocuktum. Çoğu kere Zübeyr'in omzundaki kılları alırdım."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Abdullah b. Muhammed b. Urve zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9628)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (234), M. b. Y. b. Urve, metrûktur.

(بَابُ مُتْعَةِ الطَّلَاقِ)

Talâkın Müt'ası

(Boşandığında Erkeğin Kadına Gönlünü Almak İçin Verdiği Hediye)

٧٧٨٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْغَسِيلِ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي أُسَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ وَعَبَّاسُ بْنُ سَهْلٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَا مَرَّ بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابٌ لَنَا فَخَرَجْنَا حَتَّى انْطَلَقْنَا إِلَى حَائِطٍ يُقَالُ لَهُ الشَّوْطُ حَتَّى إِذَا انْتَهَيْنَا إِلَى حَائِطَيْنِ جَلَسْنَا بَيْنَهُمَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْلِسُوا. وَدَخَلَ هُوَ وَأُتِيَ بِالْجَوْنِيَّةِ فَعُزِلَتْ فِي بَيْتٍ فِي النَّخْلِ أُمَيْمَةُ ابْنَةُ النُّعْمَانِ بْنِ شَرَاحِيلَ وَمَعَهَا دَايَةٌ لَهَا فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَبِي لِي نَفْسَكِ. قَالَتْ وَهَلْ تَهَبُ الْمَلِكَةُ نَفْسَهَا لِلسُّوقَةِ. قَالَ أَبِي وَقَالَ غَيْرُ أَبِي أَحْمَدَ امْرَأَةٌ مِنْ بَنِي الْجَوْنِ يُقَالُ لَهَا أُمَيْنَةُ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ قَالَ لَقَدْ عُذْتِ بِمَعَاذٍ. ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَقَالَ يَا أَبَا أُسَيْدٍ اكْسُهَا فَارِسِيَّتَيْنِ وَأَلْحِقْهَا بِأَهْلِهَا "

قلت : حديث أبي أسيد وحده رواه الطبراني باختصار. رواه كله أحمد ورجاله رجال الصحيح .

7787. (Hamza) babası Ebû Useyd'den ve (Abbâs) babası Sehl b. Sa'd'dan bildiriyorlar: Yanımızdan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbı geçti. Biz de O'nunla beraber çıktık. Şavt denilen bir (hurma) bahçesine varıncaya kadar yürüdük. İki bahçeye ait duvarlara ulaşınca oturduk. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şuraya oturun!"* buyurdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içeri girdi ve Cevniyye kabilesinden getirilen kız da geldi. Umeyme binti Nu'mân b. Şerâhîl'in evinin bir köşesine hurma ağacının olduğu yere çekildi. Yanında kızın dadısı da vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun yanına gelince: *"Kendini bana hibe et"* buyurdu. Kız: "Kraliçe olan bir kız, kendisini tebasından olan birine hibe eder mi?" diye karşılık verdi.

(Abdullah b.) Ahmed (b. Hanbel) dedi ki: Babam Ahmed'in dışında biri şu ifadelerle nakletti: Cevn oğulları kabilesinden Umeyne adlı bir kadın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Senden Allah'a sığınırım" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ebû Useyd! Buna Fârisiyye (denilen beyaz keten kumaştan imal edilmiş) iki kat elbise verin ve ailesinin yanına geri gönderin"* buyurdu.

Ben derim ki: Tek başına Ebû Useyd rivayetini kısa metniyle Taberânî rivayet etmiştir.

Hadisin tamamını Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٧٨٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ ، حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي قَيْسٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الأَعْلَى ، عَنْ سُوَيْدِ بْنِ غَفَلَةَ ، قَالَ : كَانَتْ عَائِشَةُ بِنْتُ خَلِيفَةَ الْخَثْعَمِيَّةُ عِنْدَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، فَلَمَّا أُصِيبَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَبُويِعَ لِلْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بِالْخِلافَةِ ، دَخَلَ عَلَيْهَا ، فَقَالَتْ : لِتَهْنَكَ الْخِلافَةُ ، فَقَالَ لَهَا : أَتُظْهِرِينَ الشَّمَاتَةَ بِقَتْلِ عَلِيٍّ ، انْطَلِقِي فَأَنْتِ طَالِقٌ ثَلاثًا ، فَتَقَنَّعَتْ بِسَاجٍ لَهَا ، وَجَلَسَتْ فِي نَاحِيَةِ الْبَيْتِ ، وَقَالَتْ : أَمَا وَاللَّهِ مَا أَرَدْتُ مَا ذَهَبْتَ إِلَيْهِ ، فَأَقَامَتْ حَتَّى انْقَضَتْ عِدَّتُهَا ، ثُمَّ تَحَوَّلَتْ عَنْهُ ، فَبَعَثَ إِلَيْهَا بِبَقِيَّةٍ بَقِيَتْ لَهَا مِنْ صَدَاقِهَا عَلَيْهِ ، وَبِمُتْعَةٍ عَشَرَةِ آلافٍ ، فَلَمَّا جَاءَهَا الرَّسُولُ بِذَلِكَ , قَالَتْ : مَتَاعٌ قَلِيلٌ مِنْ حَبِيبٍ مُفَارِقٍ ، فَلَمَّا رَجَعَ الرَّسُولُ إِلَى الْحَسَنِ فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالَتْ ، بَكَى الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، وَقَالَ : لَوْلا أَنِّي سَمِعْتُ جَدِّي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَوْ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ ، عَنْ جَدِّي ، أَنَّهُ قَالَ : " إِذَا طَلَّقَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ ثَلاثًا عِنْدَ الأَقْرَاءِ ، أَوْ طَلَّقَهَا ثَلاثًا مُبْهَمَةً ، لَمْ تَحِلَّ لَهُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ " ، لَرَاجَعْتُهَا. رواه الطبراني وفي رجاله ضعف وقد وثقوا.

7788. Süveyd b. Ğafele anlatıyor: Halife el-Has'amî'nin kızı olan Âişe, Hz. Hasan b. Ali'nin nikahı altındaydı. Hz. Ali şehid edilip de halife olarak Hasan'a biat edilince, Âişe, Hasan'ın yanına geldi ve; "Halifelik sana mübarek olsun" diyerek Hasan'ı tebrik etti. Bunun üzerine Hasan ona: "(Babam) Ali'nin öldürülmesi sebebiyle sevindiğini mi ortaya koyuyorsun, git üç talâkla boşsun" dedi. Âişe kendisine ait olan eşyalarla örtündü ve evin bir köşesine oturarak: "Vallahi senin düşündüğün mânâyı kastetmemiştim" dedi. İddeti bitinceye kadar kaldıktan sonra da ondan ayrıldı. Hasan ona mehrinden geri kalan kısmı ve müt'a olarak da on bin dirhem gönderdi. Elçi bunları Âişe'ye götürdüğünde şöyle dedi: "Ayrılan bir sevgiliden gelen az bir mal." Elçi Hasan'ın yanına dönüp de Âişe'nin sözünü ona bildirdiğinde, Hasan b. Ali ağlamaya başladı ve şöyle dedi: "Dedem Allah Resûl'ünü (sallallahu aleyhi vesellem) ya da babamın dedemden naklettiği «*Kişi hanımını temizlik müddetlerinde ya da mübhem olarak üç defa boşadığında, başka bir erkekle evlenmedikçe kendisine helal olmaz*» hadisini işitmeseydim mutlaka ona geri dönerdim."

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (3/498)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravilerinde zayıflık bulunmaktadır. Güvenilir kabul edenler de mevcuttur.[1]

٧٧٨٩ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ بْنِ يُونُسَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، قَالَ : " مَتَّعَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا امْرَأَةً بِعِشْرِينَ أَلْفًا " ، فَلَمَّا أُتِيَتْ بِهَا وَوُضِعَتْ بَيْنَ يَدَيْهَا ، قَالَتْ : مَتَاعٌ قَلِيلٌ مِنْ حَبِيبٍ مُفَارِقٍ "

7789. Ebû İshâk anlatıyor: Hasan b. Ali (boşadığı) bir kadına yirmi bin dirhem müt'a gönderdi. Meblağ kadına götürülüp de önüne konulduğunda kadın: "Ayrılan bir sevgiliden gelen az bir mal" dedi.[2]

٧٧٩٠ – وفي رواية : حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " مَتَّعَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ امْرَأَتَيْنِ بِعِشْرِينَ أَلْفًا وَزِقَاقٍ مِنْ عَسَلٍ ، فَقَالَتْ إِحْدَاهُمَا ، وَأُرَاهَا حَنَفِيَّةً : مَتَاعٌ قَلِيلٌ مِنْ حَبِيبٍ مُفَارِقٍ.

رواه كله الطبراني ورجال الأول رجال الصحيح .

7790. Hasan b. Sa'd, babasından bildiriyor: Hasan b. Ali (boşadığı) iki kadına yirmi bin dirhem ve bal tulumu gönderdi. Kadınlardan biri -zannımca bu kadın Hanefiyye idi-: "Ayrılan bir sevgiliden gelen az bir mal" dedi.

★Hadislerin tamamını Taberânî rivayet etmiş olup, birincisinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

(بَابُ مَتَى تَحِلُ الْمَبْتُوتَةُ)

Kesin Suretle (Üç Talâkla) Ayrılan Kadın Ne Zaman Helâl Olur?

٧٧٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دِينَارٍ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ يَزِيدَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ كَانَتْ تَحْتَهُ امْرَأَةٌ فَطَلَّقَهَا ثَلاثًا فَتَزَوَّجَتْ بَعْدَهُ رَجُلاً فَطَلَّقَهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا أَتَحِلُّ لِزَوْجِهَا الأَوَّلِ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لاَ حَتَّى يذوقَ الآخرُ ما ذاق الاول مِنْ عُسَيْلَتِهَا وَذَاقَتْ مِنْ عُسَيْلَتِهِ"

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2757)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2562)
[3] Taberânî, M. el-Kebîr (2561), Musannef-i Abdurezzâk (12257)

رواه أحمد والبزار وأبو يعلى, إلا أنه قال : فمات عنها قبل أن يدخل بها ,والطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح خلا محمد بن دينار الطاحي ,وقد وثقه أبو حاتم وأبو زرعة وابن حبان, وفيه كلام لا يضر.

7791. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir adamın durumu soruldu. Bu adamın nikahı altında bir kadın bulunuyordu. Onu üç talâkla boşadı. Kadınla başka bir adam evlendi. O da onunla gerdeğe girmeden onu boşadı. Bu kadın ilk kocasına helâl olur mu? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hayır, diğeri (ikinci adam) birincisinin tattığı kadının balcağızından, kadın da ikincisinin balcağızından tatmadıkça helal olmaz."*

★Hadisi Ahmed, Bezzâr ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ancak Ebû Ya'lâ'nın rivayetinde ikinci kocanın kadınla zifafa girmeden öldüğü bildirilmiştir. Taberânî bu hadisi *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Muhammed b. Dînâr et-Tâhî, *Sahîh*'in ravisi değildir. Bu zatı Ebû Hâtim, Ebû Zür'a ve İbn Hibbân güvenilir kabul etmiştir. Kendisi hakkında zarar vermeyecek derecede tenkit yapılmıştır.[1]

٧٧٩٢ - وَعَنْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ الزَّبِيرِ أن رِفاعَةُ بْنُ سَمَوْأَلٍ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ فَأَتَتْ النَّبِيٌّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللّٰهِ قَدْ تَزوَّجَنِي عَبْدَ الرَّحْمَنِ وَمَا مَعَهُ إلاَ مِثْلَ هَذِه وَأَومَأتْ إلى هُدْبَةِ مِنْ ثَوْبِهَا فَجَعَلَ رَسُولِ اللّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْرِضُ عَنْ كَلاَمِهَا ثُمَّ قَالَ لَهَا : تُرِيدِينَ أَنْ تَرْجِعِى إِلَى رِفَاعَةَ لاَ حَتَّى تَذُوقِى عُسَيْلَتَهُ وَيَذُوقَ عُسَيْلَتَكِ"

رواه البزار والطبراني ورجالهما ثقات , وقد رواه مالك في الموطأ مرسلا ,وهو هنا متصل.

7792. Abdurrahman b. ez-Zübeyr'in bildirdiğine göre Rifâa b. Semev'el hanımını boşamıştı. (Bir başkası ile evlenen) kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ya Resûlallah! Abdurrahman benimle evlendi. Ondaki (organ) aynı şunun gibi" diyerek bu sözü söylerken elbisesinin püskülüne işaret etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadının konuşmasından yüz çevirmeye başladıktan sonra ona: *"Sen (eski kocan) Rifâa'ya dönmek istiyorsun (galiba). Hayır sen onun (Abdurrahman'ın) balcağızından, o da senin balcağızından tatmadıkça (ona Rifâa'ya dönemezsin)"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve Tabeânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Mâlik bunu *Muvattâ*'da mürsel olarak rivayet etmiştir. Burada ise hadis muttasıldır.[2]

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (3/284), Bezzâr, *Müsned* (1505), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4199)

[2] Bezzâr, *Müsned* (1504)

٧٧٩٣ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى ، حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ ، وَالْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ الْغُمَيْصَاءَ ، أَوْ الرُّمَيْصَاءَ ، جَاءَتْ تَشْكُو زَوْجَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : إِنَّهُ لا يَصِلُ إِلَيْهَا ، قَالَ : فَقَالَ : كَذَبَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي لأَفْعَلُ ، وَلَكِنَّهَا تُرِيدُ أَنْ تَرْجِعَ إِلَى زَوْجِهَا الأَوَّلِ ، قَالَ : فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لا تَحِلُّ لَهُ حَتَّى تَذُوقَ عُسَيْلَتَهَا "

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح .

7793. Ubeydullah ve Fadl b. el-Abbâs'tan rivayet edildiğine göre Ğumeysâ veya Rumeysâ kocasını şikayet etmek üzere Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gelerek kocasının kendisine ulaşamadığını (iktidarsız olduğunu) söyledi. Adam: "Ya Resûlallah! Yalan söylüyor, kesinlikle yapabiliyorum; ama o ilk kocasına geri dönmek istiyor" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O (ikinci koca), kadının balcağızından tatmadıkça, kadının ilk kocasına (dönmesi) helal olmaz"* buyurdu.

★**Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.**[1]

٧٧٩٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَرْوَزِيُّ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قُهْزَاذُ , ثنا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ , ثنا أَبُو حَمْزَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ , عَنْ نَافِعٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ, قَالَ : " الْمُطَلَّقَةُ ثَلاثًا لا تَحِلُّ لِزَوْجِهَا الأَوَّلِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ , وَيُخَالِطَهَا , وَتَذُوقَ مِنْ عُسَيْلَتِهِ "

رواه الطبراني وأبو يعلى إلا أنه قال بمثل حديث عائشة وهو بنحو هذا, ورجال أبي يعلى رجال الصحيح.

7794. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kendisine üç talâk verilen kadın, başka bir adamla evlenip onunla ilişkiye girmedikçe ve (ikinci) kocası kendisinin balcağızından tatmadıkça ilk kocasına helâl olmaz."*

★**Hadisi Taberânî ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ancak Ebû Ya'lâ, Âişe hadisini buna benzer olarak rivayet etmiştir. Ebû Ya'lâ'nın ravileri *Sahîh*'in ravileridir.**[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6718), Nesâî, *Sünen* (6/148) ve İmam Ahmed, *Müsned* (1837)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13429), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4066), isnâdı sahihtir.

٧٧٩٥ - عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : كَانَتِ امْرَأَةٌ مِنْ بَنِي قُرَيْظَةَ يُقَالُ لَهَا : تَمِيمَةُ تَحْتَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، فَطَلَّقَهَا ، فَتَزَوَّجَهَا رِفَاعَةُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي قُرَيْظَةَ ، ثُمَّ فَارَقَهَا ، فَأَرَادَتْ أَنْ تَرْجِعَ إِلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَاللَّهِ مَا ذَاكَ مِنْهُ إِلا كَهُدْبَةِ ثَوْبِي ، فَقَالَ : " وَاللَّهِ يَا تَمِيمَةُ ، لا تَرْجِعِينَ إِلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَكِ رَجُلٌ غَيْرُهُ " ، قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّهُ قَدْ كَانَ جَاءَنِي هَبَّةً "

قلت : هو في الصحيح خلا تسميتها : تميمة.

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه :ابن إسحاق وهو مدلس .

7795. Hz. Âişe anlatıyor: Benî Kurayza'dan Temîme isminde bir kadın Abdurrahman b. ez-Zübeyr'in nikahı altındaydı. Abdurrahman, Temîme'yi boşadı. Sonra Benî Kurayza'dan olan Rifâa, Temîme ile evlendi; fakat o da ondan ayrıldı. Temîme, (ilk kocası) Abdurrahman b. ez-Zübeyr'e geri dönmek istedi. Bu maksatla Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ya Resûlallah! Ondaki (Rifâa'daki organ) elbisemin şu püskülü gibi (iktidarsız)" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Vallahi ey Temîme! Senin balcağızından başka bir adam tatmadıkça Abdurrahman'a geri dönemezsin."* Bunun üzerine Temîme: "Ya Resûlallah! Bana (Rifâa) bir kere gelmişti" dedi.

Ben derim ki: Hadis, Temîme isminin verilmesi hariç *Sahîh*'te buna benzer metinle geçmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, ravilerden İbn İshâk tedlis yapan biridir.

٧٧٩٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ فِي الَّتِي تُطَلَّقُ ثَلاثًا قَبْلَ أَنْ يُدْخَلَ بِهَا لا تَحِلُّ لَهُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح, خلا عاصم بن أبي النجود, وهو ثقة, وفيه ضعف.

7796. (Abdullah) İbn Mes'ûd, kocası kendisiyle zifafa girmeden önce kendisine üç talâk verilen kadın hakkında şu hükmü vermiştir: "Başka bir adamla evlenmedikçe o (ayrıldığı) adama helâl olmaz."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Âsım b. Ebi'n-Necûd *Sahîh*'in ravisi olmamakla beraber güvenilir biridir. Zayıflık bulunduğu da söylenmiştir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9621)

٧٧٩٧ – عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ : " لا يَحِلُّهَا لِزَوْجِهَا وَطْءُ سَيِّدِهَا "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح إلا أن ابن جريج قال : أخبرت عن عاصم ومسروق وإبراهيم النخعي ,ولم يسم من أخبره .

7797. İbn Mes'ûd şöyle derdi: "Efendisinin kadınla ilişkiye girmesi onu (cariyeyi) kocasına helal kılmaz."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak İbn Cüreyc şöyle demiştir: "Bana Âsım, Mesrûk ve İbrâhîm en-Nehaî'den haber verildi." Görüldüğü gibi İbn Cüreyc, haber veren kişinin ismini vermemiştir.[1]

٧٧٩٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مَرْوَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ الْمَلِكِ الْمَكِّيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعُسَيْلَةُ هِيَ الْجِمَاعُ

رواه أحمد وأبو يعلى ,وفيه: أبو عبد الملك المكي, و لم أعرفه بغير هذا الحديث ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

7798. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Balcağız, cinsel ilişkidir."*

★Hadisi Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravilerden Ebû Abdilmelik el-Mekkî'nin bu hadisten başka bir yerde isminin geçtiğini bilmiyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٧٩٩ – وفي رواية عند أبي يعلى حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ ، حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الْمَلِكِ الْمَكِّيِّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّمَا عَنَى بِالْعُسَيْلَةِ : النِّكَاحَ"

7799. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) balcağız ile cinsel ilişkiyi kastetmiştir.[3]

(بَابُ التَّخْيِيرِ)

Serbestlik Tanıma

٧٨٠٠ – وَبِهِ ، حَدَّثَنَا ابْنُ نَافِعٍ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ , أن النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ خَيَّرَ نِسَاءَهُ كَانَتِ الَّتِي اخْتَارَتْ نَفْسَهَا امْرَأَةٌ مِنْ بَنِي هِلالٍ"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9708)

[2] İmam Ahmed, *Müsned* (6/62)

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4813)

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عاصم بن عمر العمري, وثقه ابن حبان وضعفه الجمهور, وقال الترمذي: متروك.

7800. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (ayrılmak ya da kalmak hususunda) hanımlarına serbestlik tanıdığı zamanda, serbest olmayı seçen (Resulullah'dan sallallahu aleyhi vesellem ayrılan) hanımı Benû Hilâl'den bir kadın olmuştur.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravilerden Âsım b. Ömer el-Ömerî'yi, İbn Hibbân güvenilir kabul ederken âlimlerin çoğu zayıf görmüştür. Tirmizî ise metruk biri olduğunu söylemiştir.

(بَابُ تَخْيِيرِ الأَمَةِ إِذَا أُعْتِقَتْ وَهِيَ تَحْتَ العَبْدِ)

Kölenin Nikahı Altındayken Azat Edilen Cariyeye Serbestlik Tanınması

٧٨٠١ - قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَنِ الفَضْلِ بْنِ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ رِجَالاً يَتَحَدَّثُونَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " إِذَا أُعْتِقَتِ الأَمَةُ فَهِيَ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَطَأْهَا إِنْ شَاءَتْ فَارَقَتْهُ وَإِنْ وَطِئَهَا فَلاَ خِيَارَ لَهَا وَلاَ تَسْتَطِيعُ فِرَاقَهُ"

رواه أحمد متصلا هكذا, ومرسلا من طريق آخر, وفي المتصل: الفضل بن عمرو بن أمية وهو مستور, وابن لهيعة: حديثه حسن, وبقية رجاله ثقات.

7801. Fadl b. Amr b. Umeyye, babasından bildiriyor: Bir takım insanların Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den şu hadisi rivayet ettiklerini işittim: *"Cariye azat edildiği zaman, kocası (olan köle) onunla ilişkiye girmediği sürece muhayyerdir. Dilerse ondan ayrılır. Eğer kocası onunla ilişkiye girdiyse, muhayyerlik hakkı yoktur. Kocasından da ayrılamaz"*

★Hadisi Ahmed bu şekilde ve muttasıl olarak; başka bir tarikten ise mürsel olarak rivayet etmiştir. Muttasıl rivayetteki ravilerden biri olan Fadl b. Amr b. Umeyye mestur biridir. İbn Lehîa ise hadisi hasen olan biridir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٠٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا بَهْزٌ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ أَخْبَرَنَا قَتَادَةُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ زَوْجَ بَرِيرَةَ كَانَ عَبْداً أَسْوَدَ يُسَمَّى مُغِيثاً وَكُنْتُ أَرَاهُ يَتْبَعُهَا فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ يَعْصِرُ عَيْنَيْهِ عَلَيْهَاقَالَ فَقَضَى فِيهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعَ قَضِيَّاتٍ قَضَى أَنَّ الْوَلاَءَ لِمَنْ أَعْتَقَ وَخَيَّرَهَا

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (5/378; 4/65-6)

وَأَمَرَهَا أَنْ تَعْتَدَّ قَالَ هَمَّامٌ مَرَّةً عِدَّةَ الْحُرَّةِ قَالَ وَتُصُدِّقَ عَلَيْهَا بِصَدَقَةٍ فَأَهْدَتْ مِنْهَا إِلَى عَائِشَةَ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ هُوَ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ وَلَنَا هَدِيَّةٌ"

قلت : في الصحيح بعضه . رواه أحمد والطبراني في الأوسط بنحوه, ورجال أحمد رجال الصحيح .

7802. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Berîre'nin kocası, Muğîs isminde zenci bir köleydi. Onu Medine sokaklarında gözü yaşlı bir halde Berîre'nin peşinden giderken görürdüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Berîre hakkında dört hüküm verdi: Velâ hakkı azat edenindir diye hüküm vermiş ve Berîre'yi muhayyer bırakmış, iddetini saymasını emretmiştir. (Ravi) Hemmâm ekledi: "Bir kere hür kadın iddeti (bekler)."

Ravi der ki: Berîre'ye sadaka verilmişti. Sadakayı Hz. Âişe'ye hediye etti. Bu, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlatılınca şöyle buyurdu: *"Bu, onun için sadakadır, bizim içinse hediyedir."*

Ben derim ki: Hadisin bir kısmı *Sahîh*'te geçmektedir.

★Hadisi Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta buna benzer ibareyle Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٨٠٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ جَامِعٍ الْعَطَّارُ ، قَالَ : نا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنِ الْحَجَّاجِ الْبَاهِلِيِّ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : أَرَادَتْ عَائِشَةُ أَنْ تَشْتَرِيَ بَرِيرَةَ ، فَتُعْتِقَهَا ، فَقَالَ مَوَالِيهَا لا ، إِلا أَنْ تَجْعَلِي لَنَا الْوَلاءَ ، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : اشْتَرِيهَا ، فَإِنَّمَا الْوَلاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ فَاشْتَرَتْهَا ، وَأَعْتَقَتْهَا ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ ، أَلا مَنْ شَرَطَ شَرْطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ ، قَالَ : وَكَانَتْ تَحْتَ عَبْدٍ لِبَنِي الْمُغِيرَةِ يُدْعَى : مُغِيثًا ، وَجَعَلَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخِيَارَ ، قَالَ : وَحَدَّثَ ابْنُ عَبَّاسٍ ، أَنَّ أَبَا بَكْرٍ حَدَّثَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ عَلَيْهَا عِدَّةَ الْحُرَّةِ"

قلت : في الصحيح بعضه. رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: محمد بن جامع العطار, وهو ضعيف .

7803. İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Âişe, Berîre'yi satın alıp azat etmek istedi. Efendileri: "Hayır, ancak velâ hakkını bize verirsen olur" dediler. Âişe bu durumu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlatınca: *"Onu*

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (2542, 3405)

satın al ve azat et. Velâ hakkı azat edenindir" buyurdu. Âişe, onu satın alıp azat etti. Ardından ayağa kalktı ve şöyle buyurdu: *"Bir takım insalara ne luyor ki, Allah'ın Kitab'ında olmayan şeyleri şart koşuyorlar. Allah'ın Kitab'ında bulunmayan şeyleri şart koşmak geçersizdir."*

Ravi ekledi: Berîre, Muğîre oğullarının kölesi olan Muğîs isminde birinin nikahı altında idi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona (Berîre'ye) muhayyerlik tanıdı.

İbn Abbâs bildiriyor: Hz. Ebû Bekr'in haber verdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Berîre'nin iddetini hür kadın iddeti olarak saydı.

Ben derim ki: Hadisin bir kısmı *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravilerden Muhammed b. Câmi' el-Attâr zayıftır.[1]

٧٨٠٤ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ : أُخْبِرْتُ أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " إِنْ أُعْتِقَتْ عِنْدَ عَبْدٍ فَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ لَهَا الْخِيَارَ ، أَوْ لَمْ تُخَيَّرْ حَتَّى عَتَقَ زَوْجُهَا ، أَوْ حَتَّى يَمُوتَ ، أَوْ تَمُوتَ تَوَارَثَا "

رواه الطبراني, وإسناده منقطع ورجاله رجال الصحيح. والله تعالى أعلم بالصواب وهو الكريم الوهاب وهو معتق الرقاب وفاتح الأبواب.

7804. İbn Cüreyc diyor ki: Bana bildirildiğine göre İbn Mes'ûd şöyle demiştir: "Cariye, (erkek) kölenin nikahı altında iken azat edilse de, (köle kocası ile kalma) muhayyerlik hakkının olduğunu bilmese veya kocası da azat oluncaya veya kocası ya da cariyenin kendisi ölünceye kadar bir seçim yapmasa, hayatta kalan diğerine varis olur."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, hadisin isnadı munkatı, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Allah en doğrusunu bilir. O, kerem sahibi ve çok bağışlayandır. Kulları azat eden ve kapıları açandır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11744)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9680)

(بَابُ الأَمَةِ تُبَاعُ وَلَهَا زَوْجٌ)

Kocası Olduğu Halde Satılan Cariye

٧٨٠٥ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، فِي الأَمَةِ تُبَاعُ وَلَهَا زَوْجٌ ، قَالَ : " بَيْعُهَا طَلاقُهَا "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح إلا أن إبراهيم لم يسمع من ابن مسعود .

7805. İbn Mes'ûd kocası olduğu halde satılan cariye hakkında şöyle demiştir: "Onun satılması, boşaması demektir."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak İbrâhîm, İbn Mes'ûd'dan hadis işitmemiştir.[1]

(بَابُ العِدَّةِ)

İddet Beklemek

٧٨٠٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِى بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ أَنْبَأَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنِ الْمُثَنَّى عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أُبَىِّ بْنِ كَعْبٍ قَالَ قُلْتُ لِلنَّبِىِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴿وَأُولاَتُ الأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ﴾ لِلْمُطَلَّقَةِ ثَلاَثاً وَلِلْمُتَوَفَّى عَنْهَا قَالَ هِىَ لِلْمُطَلَّقَةِ ثَلاَثاً وَلِلْمُتَوَفَّى عَنْهَا"

رواه عبد الله بن أحمد, وفيه: المثنى بن الصباح ,وثقه ابن معين, وضعفه الجمهور .

7806. Ubey b. Ka'b bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e **"Hamilelerin bekleme süreleri (iddetleri), karnındaki çocuklarını doğurmaları ile biter"**[2] âyetinin üç defa boşanmış kadınlar hakkında mı, yoksa kocaları ölen kadınlar hakkında mı olduğunu sordum. Şöyle buyurdu: *"Hem üç defa boşanmış, hem de kocaları ölmüş kadınlar hakkındadır."*

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiştir. Ravilerden Musennâ b. es-Sabbâh'ı, İbn Maîn güvenilir kabul etmiş, çoğunluk âlimler ise zayıf görmüştür.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9682-3)

[2] Talâk Sur. 4.

[3] İmam Ahmed, *Müsned* (5/116)

٧٨٠٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عِيسَى قَالَ أَخْبَرَنِى ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ بُكَيْرٍ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ قَالَ نَازَعَنِى عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فِى الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا وَهِىَ حَامِلٌ فَقُلْتُ تُزَوَّجُ إِذَا وَضَعَتْ. فَقَالَتْ أُمُّ الطُّفَيْلِ أُمُّ وَلَدِى لِعُمَرَ وَلِى قَدْ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُبَيْعَةَ الأَسْلَمِيَّةَ أَنْ تَنْكِحَ إِذَا وَضَعَتْ

رواه أحمد, وإسناده حسن إلا أن بسر بن سعيد لم يدرك أبي بن كعب .

7807. Ubey b. Ka'b anlatıyor: Ömer b. el-Hattâb kocası ölen hamile kadın hakkında benimle tartıştı. Ben: "Doğum yaptığında evlenir" dedim. Çocuğumun annesi (cariyem) Ümmü't-Tufeyl bana ve Ömer'e şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Subey'a el-Eslemiyye'ye doğum yaptığında evlenmesini emretmişti."

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, isnadı hasendir. Ancak Busr b. Saîd, Ubey İbn Ka'b'a yetişmemiştir.[1]

٧٨٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ وَقُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالاَ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الأَشَجِّ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ سَمِعْتُ أُمَّ الطُّفَيْلِ قَالَ قُتَيْبَةُ امْرَأَةُ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ أَنَّهَا سَمِعَتْ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ وَأُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ يَخْتَصِمَانِ فَقَالَتْ أُمُّ الطُّفَيْلِ أَفَلاَ يَسْأَلُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ سُبَيْعَةَ الأَسْلَمِيَّةَ تُوُفِّىَ عَنْهَا زَوْجُهَا وَهِىَ حَامِلٌ فَوَضَعَتْ بَعْدَ ذَلِكَ بِأَيَّامٍ فَأَنْكَحَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه أحمد, والطبراني أتم منه, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات.

7808. Ümmü't-Tufeyl anlatıyor: Ubey b. Ka'b'ın hanımı Kuteybe, Ömer b. Hattâb ile Ubey b. Ka'b'ın tartıştığını duyunca şöyle dedi: "Ömer b. el-Hattâb, Sübey'a el-Eslemiyye'ye kocası ölen hamile kadının hükmünü sormadı mı? Kocası öldükten birkaç gün sonra doğum yaptı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu (iddetini bekletmeden) evlendirdi."

★Hadisi Ahmed rivayet etmiştir. Taberânî'nin rivayeti Ahmed'in rivayetinden daha detaylıdır. Ravilerden İbn Lehîa'nın hadisi hasendir. Kendisinde zayıflık bulunmaktadır. Diğer ravileri, güenilir kimselerdir.[2]

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (6/375), İbn Lehîa vardır.

[2] İmam Ahmed, *Müsned* (6/375-6) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/144)

٧٨٠٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ خِلَاسٍ وَعَنْ أَبِي حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ سُبَيْعَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ وَضَعَتْ حَمْلَهَا بَعْدَ وَفَاةِ زَوْجِهَا بِخَمْسَ عَشْرَةَ لَيْلَةً فَدَخَلَ عَلَيْهَا أَبُو السَّنَابِلِ فَقَالَ كَأَنَّكِ تُحَدِّثِينَ نَفْسَكِ بِالْبَاءَةِ مَا لَكِ ذَلِكَ حَتَّى يَنْقَضِيَ أَبْعَدُ الأَجَلَيْنِ. فَانْطَلَقَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرَتْهُ بِمَا قَالَ أَبُو السَّنَابِلِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَبَ أَبُو السَّنَابِلِ إِذَا أَتَاكِ أَحَدٌ تَرْتَضِينَهُ فَائْتِي بِهِ أَوْ قَالَ فَأَنْبِئِينِي . فَأَخْبَرَهَا أَنَّ عِدَّتَهَا قَدِ انْقَضَتْ"

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح .

7809. Abdulah b. Mes'ûd'un bildirdiğine göre Sübey'a el-Eslemiyye binti'l-Hâris, kocasının vefatından on beş gece sonra doğum yaptı. Ebu's-Senâbil, Sübey'a'nın yanına gelerek: "Evlenmeye karar vermiş görünüyorsun. İki süreden (vefat ve doğum) en uzunu bitmedikçe evlenmen caiz olmaz" dedi. Bunun üzerine Sübey'a, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e giderek Ebu's-Senâbil'in dediklerini ona anlatınca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ebu's-Senâbil yalan söylemiş. Hoşuna giden biri sana geldiğinde ona var"* ya da *"... hoşuna giden biri sana geldiğinde bana haber ver"* buyurmuştur. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), böylelikle iddetinin bittiğini ona bildirmiş oldu.

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٨١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَكْرٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ خِلَاسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ أَنَّ سُبَيْعَةَ بِنْتَ الْحَارِثِ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ أَوْ نَحْوَ ذَلِكَ وَقَالَ فِيهِ " إِذَا أَتَاكِ كُفُؤٌ فَأْتِينِي أَوْ أَنْبِئِينِي" وَلَيْسَ فِيهِ ابْنُ مَسْعُودٍ . رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح .

7810. Abdullah b. Utbe'nin bildirdiğine göre Sübey'a binti el-Hâris... Ravi hadisin devamını ya da benzerini zikretmiş ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu bildirmiştir: *"Sana dengin olan biri geldiğinde, yanıma gel ya da bana bildir."* Bu rivayette İbn Mes'ûd zikredilmemiştir.

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (4273)
[2] İmam Ahmed, *Müsned* (4074)

٧٨١١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ، قَالَ: نا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ بَيَانٍ الْوَاسِطِيُّ، قَالَ: نا إِسْحَاقُ بْنُ يُوسُفَ الأَزْرَقُ، قَالَ: نا شَرِيكٌ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُهَاجِرٍ، عَنْ عَامِرِ بْنِ مُصْعَبٍ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "طُلِّقَتِ امْرَأَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَمَكَثَتْ عِشْرِينَ لَيْلَةً، ثُمَّ وَضَعَتْ حَمْلَهَا، فَأَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَخْبَرَتْهُ، فَقَالَ: " اسْتَفْلِحِي بِأَمْرِكِ أَيْ: تَزَوَّجِي"

رواه الطبراني في الأوسط, بإسنادين ورجال أحدهما ثقات .

7811. Hz. Âişe anlatıyor: Bir kadına Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında talâk verildi. Yirmi gece bekledikten sonra kadın doğum yaptı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek durumunu bildirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadına şöyle buyurdu: *"Başının çaresine bak (evlen)."*

★Hadisi Ahmed, Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta iki isnâdla rivayet etmiştir. Birinin ravileri, güvenir kimselerdir.[1]

٧٨١٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقِ بْنِ بُكَيْرٍ، نَا أَبُو عَاصِمٍ، نَا زَمْعَةُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " لَا يَحِلُّ لامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثٍ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ " رواه البزار, وفيه: زمعة بن صالح, وهو ضعيف وقد وثق .

7812. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Allah'a ve âhiret gününe iman eden hiçbir kadın için, kocası müstesna, ölen hiç kimse üzerine, üç günden fazla yas tutması helâl değildir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Zem'a b. Sâlih zayıftır. Güvenilir kabul edenler de mevcuttur.[2]

٧٨١٣ - عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ عِدَّةَ بَرِيرَةَ عِدَّةَ الْحُرَّةِ"

رواه البزار, وفيه: حميد بن الربيع ,وثقه أحمد وغيره وضعفه جماعة . وقد تقدم حديث أبي بكر من طريق ابن عباس في باب تخيير الأمة .

7813. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (azat edilen cariye) Berîre'nin iddetini hür kadın iddeti olarak saymıştır.

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (1882)

[2] Bezzâr, *Müsned* (1516)

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Humeyd b. er-Rebî'i Ahmed ve başkaları güvenilir kabul etmiş, bir grup âlim zayıf görmüştür. Ebû Bekr'in, İbn Abbâs tarikiyle gelen cariyeye serbestlik tanınması hakkındaki hadisi daha önce geçmişti.[1]

٧٨١٤ – حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ عَدِيٍّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نُهِيَتِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا عَنِ الطِّيبِ ، وَالزِّينَةِ " رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

7814. İbn Abbâs diyor ki: "Kocası ölen kadına süslenmek ve koku sürünmek yasaklanmıştır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٨١٥ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْكَرِيمِ ، عَنْ أَصْحَابِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، " إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا طُلِّقَتْ وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّ الْحَيْضَةَ قَدْ أَدْبَرَتْ عَنْهَا ، وَلَمْ يَتَبَيَّنْ ذَلِكَ أَنَّهَا تَنْتَظِرُ سَنَةً ، فَإِنْ لَمْ تَحِضْ فِيهَا اعْتَدَّتْ بَعْدَ السَّنَةِ ثَلاثَةَ أَشْهُرٍ ، فَإِنْ حَاضَتْ فِي الثَّلاثَةِ الأَشْهُرِ اعْتَدَّتْ بِالْحَيْضِ ، وَإِنْ حَاضَتْ فَلَمْ يَتِمَّ حَيْضُهَا بَعْدَمَا اعْتَدَّتْ تِلْكَ الثَّلاثَةَ الأَشْهُرِ الَّتِي بَعْدَ السَّنَةِ ، قَالَ : لا تَعْجَلْ عَلَيْهَا حَتَّى تَعْلَمَ أَتَمَّ حَيْضُهَا أَمْ لا "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح, إلا أن عبد الكريم الجزري قال : حدثني أصحاب ابن مسعود, و لم يسم أحدا منهم.

7815. İbn Mes'ûd'un bildirdiğine göre kadın boşandığında, Araplar hayzın bittiğini hesab ederler. Bu, ortaya çıkıp çıkmadığında ise kadın bir sene beklenirdi. O süre içerisinde hayız görmediyse bir seneden sonra kadın üç ay sayardı. Üç ay içerisinde hayız görürse, hayız müddetini sayardı. Eğer hayız görürse ve bir seneden sonra ki üç ayı sayıldıktan sonra hayzı tamamlanmazsa, kadınla evlenmede, hayzını bitirip bitirmediğini bilinceye kadar acele edilmezdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Abdülkerîm el-Cezerî: "İbn Mes'ûd'un arkadaşları bana haber verdi ki ..." ifadesini kullanmıştır. Dolayısıyla Abdülkerîm bu kişlerden hiç birinin ismini vermemiştir.[3]

---

[1] Bezzâr, *Müsned* (1518), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4921)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11451)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9623)

(بَابُ فِي الْمُعْتَدَّةِ تَنْتَقِلُ أَوْ تَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهَا)

Taşınan ya da Evinden Çıkan İddet Bekleyen Kadın

٧٨١٦ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِفَاطِمَةَ : " انْتَقِلِي إِلَى أُمِّ شَرِيكٍ ، وَلَا تَفُوتِينَا بِنَفْسِكِ "

رواه أبو يعلى والبزار, إلا أنه قال : قال لفاطمة بنت قيس, وفيه :محمد بن عمرو, وحديثه حسن.

7816. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'ya şöyle buyurmuştur: *"Ümmü Şerîk'in yanına git, kendini bizden kaçırma (habersiz bir yere gitme)."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Bezzâr rivayet etmiştir. Ancak Bezzâr'ın ifadesi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma binti Kays'a şöyle buyurmuştur" şeklindedir. Ravilerden Muhammed b. Amr, hadisi hasen olan biridir.[1]

٧٨١٧ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ خَالَتِهِ أَنَّهَا أَرَادَتْ أَنْ تَخْرُجَ إِلَى نَخْلٍ لَهَا لِتَجُدَّهُ فَقَالَ لَهَا رَجُلٌ : لَيْسَ ذَلِكَ لَكِ فَأَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : اخْرُجِي وَجُدِّي نَخْلَكِ لَعَلَّكِ أَنْ تَصَدَّقِي أَوْ تَصْنَعِي مَعْرُوفاً"

قلت : هو في الصحيح من حديث جابر نفسه, وهنا من حديثه عن خالته .

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

7817. Câbir b. Abdillah'ın teyzesinden naklettiğine göre (kocasından boşanmış olan) teyzesi, kendine ait hurmaları devşirmek için bir hurma ağacının yanına gitmek istedi. Bir adam ona "Bu (yani çıkmak) sana yakışmaz" diyerek azarladı. Bunun üzerine teyzesi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gitti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çık ve hurmalarını topla. Zira belki sen tasaddukta bulunacaksın ya da bir iyilik yapacaksın."*

Ben derim ki: Hadis, *Sahîh*'de Câbir'in kendisinden rivayet edilmiştir. Burada ise Câbir, hadisi teyzesinden rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

1 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5928), Bezzâr, *Müsned* (1517)

٧٨١٨ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، قَالَ : سَأَلَ ابْنَ مَسْعُودٍ نِسَاءٌ مِنْ هَمْدَانَ نُعِيَ إِلَيْهِنَّ أَزْوَاجُهُنَّ ، فَقُلْنَ : إِنَّا نَسْتَوْحِشُ ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ : " تَجْتَمِعْنَ بِالنَّهَارِ ثُمَّ تَرْجِعُ كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ إِلَى بَيْتِهَا بِاللَّيْلِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

7818. Alkame anlatıyor: İbn Mes'ûd'a, Hemdân'lı kocaları ölmüş bir takım kadınlar gelerek "Yalnızlık çekiyoruz" dediler. Abdullah onlara gündüz vakti toplanmalarını ve her birinin gece vakti olunca evlerine dönmelerini söyledi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ الاسْتَبْرَاءِ)

İstibra' (Kadının, Rahminin Boş Olduğunu Anlamak İçin Beklemesi)

٧٨١٩ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ وَهْبِ بْنِ الْمُهَاجِرِ الْقُرَشِيُّ الْمِصْرِيُّ ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَيَّاشٍ ، عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ أَرْطَاةَ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدَ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ " نَهَى فِي وَقْعَةِ أَوْطَاسٍ أَنْ يَقَعَ الرَّجُلُ عَلَى حَامِلٍ حَتَّى تَضَعَ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: بقية والحجاج بن أرطاة, وكلاهما مدلس.

7819. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Evtâs savaşında erkeklerin, (savaş esiri olan) hamile kadınla ilişkiye girmesini, kadın doğum yapana kadar yasaklamıştır.

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup, ravilerden Bakiyye ve Haccâc b. Ertât tedlis yapan kişilerdir.[2]

٧٨٢٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الإِصْطَخْرِيُّ ، نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ يَحْيَى بْنِ إِسْمَاعِيلَ الإِصْطَخْرِيُّ ، نَا عِصْمَةُ بْنُ الْمُتَوَكِّلِ ، نَا أَبُو مُعَاوِيَةَ الضَّرِيرُ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ،

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9658)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (262) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (2998)

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حُنَيْنٍ : عَنْ بَيْعِ الْخُمُسِ حَتَّى يُقَسَّمَ ، وَعَنْ أَنْ تُوطَأَ النِّسَاءُ حَتَّى يَضَعْنَ مَا فِي بُطُونِهِنَّ إِذَا كُنَّ حَبَالَى "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عصمة بن المتوكل, وهو ضعيف.

7820. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Huneyn gününde taksim edilmeden humusun (beşte bir ganimetin) satılmasını ve (esir) kadınlar hamile olduklarında, doğum yapıncaya kadar kendileriyle ilişkiye girilmesini yasakladı."

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravilerden İsmet b. el-Mütevekkil zayıftır.

٧٨٢١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِمْرَانَ ، قَالَ : نا سُفْيَانُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى أَنْ تُوطَأَ الْحَامِلُ حَتَّى تَضَعَ "

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات.

وقد تقدمت أحاديث في النهي عن وطء الحبالى حتى يضعن في باب النكاح .

7821. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hamile kadınla, doğum yapıncaya kadar ilişkiye girilmesini yasaklamıştır."

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimseledir.

Hamile kadınlarla doğum yapıncaya kadar ilişkiye girilmesinin yasak olduğunu ifade eden hadisler Nikah bölümünde geçmişti.[1]

٧٨٢٢ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ فِرَاسٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " تُسْتَبْرَأُ الأَمَةُ بِحَيْضَةٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

7822. (Abdullah) İbn Mes'ûd diyor ki: "Cariye, bir hayız müddeti istibrâ' eder."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (483)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9677)

(بَابُ الْخُلْعِ)

Hul' (Kadının Mal Karşılığında Kendini Boşatması)

٧٨٢٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ بَكْرِ بْنِ خُنَيْسٍ وَالْحَجَّاجُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ عَنْ عَمِّهِ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ قَالَ كَانَتْ حَبِيبَةُ ابْنَةُ سَهْلٍ تَحْتَ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ الأَنْصَارِيِّ فَكَرِهَتْهُ وَكَانَ رَجُلاً دَمِيماً فَجَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لأَرَاهُ فَلَوْلاَ مَخَافَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَبَزَقْتُ فِي وَجْهِهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَرُدِّينَ عَلَيْهِ حَدِيقَتَهُ الَّتِي أَصْدَقَكِ. قَالَتْ نَعَمْ. فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَرَدَّتْ عَلَيْهِ حَدِيقَتَهُ وَفَرَّقَ بَيْنَهُمَا قَالَ فَكَانَ ذَلِكَ أَوَّلَ خُلْعٍ كَانَ فِي الإِسْلاَمِ.

رواه أحمد والبزار والطبراني, وفيه: الحجاج بن أرطاة, وهو مدلس .

7823. Sehl b. Ebî Hasme anlatıyor: Habîbe binti Sehl, Sâbit b. Kays b. Şemmâs el-Ensârî'nin nikahı altındaydı. Habîbe, Kays'ı çirkin buluyordu. Gerçekte de çirkin bir adamdı. Kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ya Resûlallah! Ben onu görüyorum, Allah'tan korkmasam (çirkinliğinden dolayı) yüzüne tükürürüm" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun sana mehir olarak verdiği bahçesini ona geri verebilir misin?"* diye sordu. Habîbe: "Olur" deyince, Sâbit'e biri gönderildi ve bahçesi ona geri verilince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onları ayırdı. Bu, İslam'daki ilk hul' oldu.

★Hadisi Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Haccâc b. Ertât tedlis yapan biridir.[1]

٧٨٢٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، نَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ النُّعْمَانِ ، نَا أَبُو جَعْفَرٍ الرَّازِيُّ ، عَنْ حُمَيْدٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : جَاءَتِ امْرَأَةُ ثَابِتِ بْنِ شَمَّاسٍ ، وَهُوَ ثَابِتُ بْنُ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ ، إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ كَلامًا كَأَنَّهَا كَرِهَتْهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " تَرُدِّينَ عَلَيْهِ حَدِيقَتَهُ ؟ فَقَالَتْ : نَعَمْ ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى ثَابِتٍ خُذْ مِنْهَا ذَلِكَ ، أَحْسَبُهُ قَالَ :وَطَلِّقْهَا" رواه البزار, وفيه :أبو جعفر الرازي ,وهو ثقة وفيه ضعف .

7824. Enes anlatıyor: Sâbit b. Kays b. Şemmâs'ın hanımı, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek bir şeyler söyledi. Kocasından

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (4/3), Taberânî, *M. el-Kebîr* (5637)

hoşlanmıyor gibiydi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ona bahçesini geri verebilir misin?"* diye sordu. Kadın: "Olur" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Sâbit'e birini göndererek: *"Ondan bahçeni al ve* -zannedersem- *onu boşa"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Ebû Ca'fer er-Râzî güvenilir biridir. Zayıf olduğunu söyleyenler de mevcuttur.[1]

٧٨٢٥ – حدثنا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ أَشْعَثَ بْنِ سَوَّارٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " إِنَّ الْمُخْتَلِعَاتِ وَالْمُنْتَزِعَاتِ هُنَّ الْمُنَافِقَاتُ "

رواه الطبراني, وفيه :قيس بن الربيع ,وثقه الثوري وشعبة ,وفيه ضعف ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

7825. Ukbe b. Âmir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kendilerini para ya da herhangi bir mal karşılığında boşatan kadınlar münafıkların ta kendileridir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Kays b. er-Rebî'i, Sevrî ve Şu'be güvenilir kabul etmiştir. Zayıf olduğunu söyleyenler de mevcuttur. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ فِي الزَّوْجَيْنِ يُسْلِمُ أَحَدُهُمَا)

Karı-Kocadan Birinin Müslüman Olması

٧٨٢٦ – حدثنا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، قَالَ : " لَمَّا كَانَ يَوْمُ الْفَتْحِ هَرَبَ عِكْرِمَةُ بْنُ أَبِي جَهْلٍ ، فَرَكِبَ الْبَحْرَ فَخَبَّ بِهِمُ الْبَحْرُ فَجَعَلَتِ الصَّوَارِي وَمَنْ فِي الْبَحْرِ يَدْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَيَسْتَغِيثُونَ بِهِ ، فَقَالَ : مَا هَذَا ؟ فَقِيلَ : مَكَانٌ لا يَنْفَعُ فِيهِ إِلا اللَّهُ ، فَقَالَ عِكْرِمَةُ : فَهَذَا إِلَهُ مُحَمَّدٍ الَّذِي يَدْعُونَا إِلَيْهِ ، ارْجِعُوا بِنَا إِلَيْهِ ، فَرَجَعَ وَأَسْلَمَ وَكَانَتِ امْرَأَتُهُ قَدْ أَسْلَمَتْ قَبْلَهُ ، فَكَانَا عَلَى نِكَاحِهِمَا "

رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله رجال الصحيح .

7826. İbn Ebî Müleyke anlatıyor: Mekke fethedildiği gün Ebû Cehl'in oğlu İkrime kaçtı ve gemiye bindi. Denizde bir fırtına koptu. Bir denizci ve denizdekiler, Allah'a dua edip ondan yardım istemeye başladılar.

---

[1] Bezzâr, *Müsned* (1515)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/339)

Denizci: "Burası nedir?" diye sorunca: "Allah'tan başka hiç kimsenin fayda vermediği (tehlikeli) bir yer" denildi. Bunun üzerine İkrime şöyle dedi: "Bu, bizi kendisine çağırdığı Muhammed'in ilahıdır. Hemen bizi geri götürün." İkrime geri döndü ve müslüman oldu. Hanımı kendisinden önce müslüman olmuştu. Nikahları (tazelemeden) böylelikle devam etti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Hadis mürsel bir hadis olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٨٢٧ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، " أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَسْلَمَتْ وَزَوْجُهَا مُشْرِكٌ أَبُو الْعَاصِ بْنُ الرَّبِيعِ ، ثُمَّ أَسْلَمَ بَعْدَ ذَلِكَ بِحِينٍ ، فَلَمْ يُحَدِّدْ نِكَاحًا "

رواه الطبراني, وفيه :جابر الجعفي, وهو ضعيف وقد وثق .

7827. Şa'bî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in kızı Zeyneb müslüman olduğunda kocası Ebu'l-Âs b. er-Rebî müşrikti. O da bir süre sonra müslüman oldu. Nikahlarını tazelemediler.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Câbir el-Cu'fî zayıftır. Güvenilir kabul edenler de mevcuttur.[1]

(بَاب الظِّهَارِ)

Zıhâr●

●**Bir erkeğin karısının tamamını veya bedeninin tamamı yerine geçen (baş ve yüz gibi) bir uzvunu yahut bir uzvun (üçte bir, dörtte bir gibi) muayyen bir kısmını, kendisine nikâhı ebedî olarak haram olan bir mahreminin, bakmak helâl olmayan uzuvlarından birine benzetmiş olmasıdır.**

٧٨٢٨ – عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ إِذَا قَالَ لامْرَأَتِهِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ : أَنْتِ عَلَيَّ كَظَهْرِ أُمِّي حَرُمَتْ عَلَيْهِ وَ كَانَ أَوَّلُ مَنْ ظَاهَرَ فِي الإِسْلامِ رَجُلٌ كَانَ تَحْتَهُ ابْنَةُ عَمٍّ لَهُ يُقَالُ لَهَا : خُوَيْلَةُ فَظَاهَرَ مِنْهَا فَأُسْقِطَ فِي يَدِهِ وَقَالَ : أَلا قَدْ حُرِّمْتِ عَلَيَّ وَقَالَتْ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ . قَالَ : فَانْطَلِقِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلِيهِ فَأَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَتْ تَشْتَكِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَتعالى : ﴿ قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ ﴾ إِلَى قَوْلِهِ : ﴿ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ﴾ فَقَالَتْ : أَنَا رَقَبَةٌ مَا لَهُ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/201), Saîd b. Mansûr, *Sünen* (2107)

غَيْرِي . قَالَ : ﴿ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ﴾ قَالَتْ : واللهِ إِنَّهُ لَيَشْرَبُ فِي اليَوْمِ ثَلاَثَ مَرات قَالَ : ﴿ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ﴾ قَالَتْ : بِأَبِي وأُمِّي مَا هِيَ إِلاَّ أَكْلَةٌ إِلى مِثْلِهَا لاَ نَقْدِرُ عَلى غَيْرِهَا فَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَطْرِ وَسْقٍ ثَلاَثِينَ صَاعاً. و الْوَسْقُ : سِتُّونَ صَاعاً فَقَالَ : لِيُطْعِمْهُ سِتِّينَ مِسْكِينًا وَلْيُرَاجِعْكِ"

رواه البزار, وفيه :أبو حمزة الثمالي, وهو ضعيف .

7828. İbn Abbâs anlatıyor: Bir kimse Cahiliye döneminde hanımına "Sen bana anamın sırtı gibisin" dediği zaman, hanımı kendisine haram olurdu. İslam'da ilk zıhar yapan kişi, nikahı altında Huveyle isminde amcasının kızı bulunan bir adamdır. Ona zıhar yaptı. Sonrasında pişman oldu ve hanımına şöyle dedi. "İyi bil ki artık bana haram oldun." Kadın da ona, buna benzer bir söz söyledi. Huveyle ona: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e git ve ona (bu durumu) sor!" deyince, kadın Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e giderek şikayetini ona bildirdi. Yüce Allah şu âyeti inzal buyurdu: **"Kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikayette bulunan kadının sözünü Allah işitmiştir. Allah sizin konuşmanızı işitir. Çünkü Allah işitendir, bilendir. İçinizden zıhar yapanların kadınları, onların anaları değildir. Onların ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar çirkin bir laf ve yalan söylüyorlar. Kuşkusuz Allah, affedicidir, bağışlayıcıdır. Kadınlardan zıhar ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden dönenlerin hanımlarına temas etmeden önce bir köleyi hürriyete kavuşturmaları gerekir."**[1] Bunun üzerine kadın şöyle dedi: "Ben zaten köleyim. Onun benden başka hiçbir malı yoktur." **"Buna imkan bulamayan kişi hanımına temas etmeden önce ardı ardına iki ay oruç tutar."**[2] Kadın şöyle dedi: "Vallahi o günde üç defa (su) içer (oruç tutamaz)." **"Buna da gücü yetmeyen, altmış fakiri doyurur."**[3] Kadın şöyle dedi: "Anam babam sana feda olsun, bizim yiyeceğimiz azıcık bir yiyecektir. Nihayet benzeri gelinceye kadar (aç otururuz). Başkasına da gücümüz yoktur." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yarım vesk ve otuz sa' (yiyecek) istedi. Bir vesk, atmış sa'dır. Ardından şöyle buyurdu: "*Altmış miskin, doyursun ve sana geri dönsün.*"

★ Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Ebû Hamza es-Sümâlî zayıftır.[4]

---

[1] Mücâdele Sur. 1-3.
[2] Mücâdele Sur. 4.
[3] Mücâdele Sur. 4.
[4] Bezzâr, *Müsned* (1513), Taberânî, *M. el-Kebîr* (616)

٧٨٢٩ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، حدثنا أَبُو عَامِرٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، وَمُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ ثَوْبَانَ ، أَنَّ سَلْمَانَ بْنَ صَخْرٍ الْبَيَاضِيَّ جَعَلَ امْرَأَتَهُ عَلَيْهِ كَظَهْرِ أُمِّهِ إِنْ غَشِيَهَا حَتَّى يَمْضِيَ رَمَضَانُ ، فَلَمَّا مَضَى النِّصْفُ مِنْ رَمَضَانَ سَمُنَتْ وَتَرَبَّعَتْ , فَأَعْجَبَتْهُ ، فَغَشَاهَا لَيْلا ، فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَأَلَهُ عَنْ ذَلِكَ ؟ فَقَالَ : أَعْتِقْ رَقَبَةً ، قَالَ : لا أَجِدُ . قَالَ : صُمْ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ، قَالَ : لا أَسْتَطِيعُ , قَالَ : أَطْعِمْ سِتِّينَ مِسْكِينًا ، قَالَ : لا أَجِدُ ، فَأُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِفَرَقٍ فِيهِ خَمْسَةَ عَشَرَ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ , أَوْ سِتَّةَ عَشَرَ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ ، فَقَالَ : خُذْهَا فَتَصَدَّقْ بِهِ عَلَى سِتِّينَ مِسْكِينًا"

قلت : رواه أبو داود وغيره غير قوله : إن غشيها . رواه الطبراني وهو مرسل ورجاله ثقات .

7829. Ebû Seleme ve Muhammed b. Abdirrahman b. Sevbân'ın bildirdiğine göre Selmân b. Sahr el-Beyâdî, hanımına Ramazan ayında ilişkiye girmesi durumunda kendisine anasının sırtı gibi olması yönünde zıhâr yaptı. Ramazan'ın ilk yarısı geçince kadın kilo aldı. Bağdaş kurup oturduğunda bu, kocasının hoşuna gitti ve gece onunla ilişkiye girdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e giderek bu durumu ona sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bir köle azat et"* buyurunca, Selmân "Bulamam" dedi. *"İki ay peş peşe oruç tut"* buyurunca, "Güç getiremem" dedi. *"Atmış yoksulu doyur"* buyurunca, "Bulamam" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bunun üzerine bir zenbil içerisinde onbeş ya da on altı sa' hurma getirerek: *"Bunu atmış yoksula sadaka olarak dağıt"* buyurdu.

Ben derim ki: Hadisi Ebû Dâvûd ve başkaları: "Eğer ilişkiye girerse" cümlesi olmaksızın rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî mürsel olarak rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٣٠ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَمْرٍو السَّلَفِيُّ الْحِمْصِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا عِكْرِمَةُ بْنُ يَزِيدَ الأَلْهَانِيُّ ، حَدَّثَنِي الأَبْيَضُ بْنُ الأَغَرِّ بْنِ الصَّبَّاحِ ، عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَ الظِّهَارُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ يُحَرِّمُ النِّسَاءَ ، فَكَانَ أَوَّلُ مَنْ ظَاهَرَ فِي الإِسْلامِ أَوْسَ بْنَ الصَّامِتْ ، وَكَانَتِ امْرَأَتُهُ خُوَيْلَةَ بِنْتَ خُوَيْلِدٍ ، وَكَانَ الرَّجُلُ ضَعِيفًا ، وَكَانَتِ الْمَرْأَةُ جَلِدَةً ، فَلَمَّا أَنْ

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6331)

تَكَلَّمَ بِالظِّهَارِ ، قَالَ : لا أُرَاكِ إلا قَدْ حُرِّمْتِ عَلَيَّ ، فَانْطَلِقِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَلَّكَ تَبْتَغِي شَيْئًا يَرُدُّكِ عَلَيَّ ، فَانْطَلَقَتْ ، وَجَلَسَ يَنْتَظِرُهَا عِنْدَ قَرْنَيِ الْبِئْرِ ، فَأَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وماشطةٌ تَمْشُطُ رَأْسَهُ ، فقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَوْسَ بْنَ الصَّامِتِ مَنْ قَدْ عَلِمْتَ فِي ضَعْفِ رَأْيِهِ ، وَعَجْزِ مَقْدِرَتِهِ ، وَقَدْ ظَاهَرَ مِنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَحَقُّ مَنْ عَطَفَ عَلَيْهِ بِخَيْرٍ إِنْ كَانَ أَنَا أَوْ عَطَفَ عَلِيَّ بِخَيْرٍ إِنْ كَانَ عِنْدَهُ هُوَ ، فَقَدْ ظَاهَرَ مِنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ فَابْتَغِي شَيْئًا يَرُدُّنِي إِلَيْهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ، قَالَ : يَا خُوَيْلَةُ مَا أُمِرْنَا بِشَيْءٍ مِنْ أَمْرِكِ ، وَإِنْ نُؤْمَرْ فَسَأُخْبِرُكِ ، فَبَيْنَا ماشِطَتُهُ قَدْ فَرَغَتْ مِنْ شَقِّ رَأْسِهِ وَأَخَذَتِ الشِّقَّ الآخَرَ ، أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَكَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ يَرْبَدُّ لِذَلِكَ وَجْهُهُ حَتَّى يَجِدَ بَرْدَهُ ، فَإِذَا سُرِّيَ عَنْهُ ، عَادَ وَجْهُهُ أَبْيَضُ كَالْقَلْبِ ، ثُمَّ تَكَلَّمَ بِمَا أُمِرَ بِهِ ، فَقَالَتْ لَهَا مَاشِطَتُهُ : يَا خُوَيْلَةُ إِنِّي لأَظُنُّهُ الآنَ فِي شَأْنِكِ ، فَأَخَذَهَا أَفْكَلُ اسْتَقَلَّتْهَا رِعْدَةٌ ، ثُمَّ قَالَتْ : اللَّهُمَّ بِكَ أَعُوذُ أَنْ تُنْزِلَ فِيَّ إِلا خَيْرًا ، فَإِنِّي لَمْ أَبغِ مِنْ رَسُولِكَ إِلا خَيْرًا ، فَلَمَّا سُرِّيَ عَنْهُ ، قَالَ : يَا خُوَيْلَةُ قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ فِيكِ وَفِي صَاحِبِكِ ﴿ قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا﴾ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَاللَّهِ مَا لَهُ خَادِمٌ غَيْرِي وَلا لِي خَادِمٌ غَيْرُهُ ، قَالَ : ﴿ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ﴾ ، فَقَالَتْ : وَاللَّهِ إِنَّهُ إِذَا لَمْ يَأْكُلْ فِي الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ يَسْدَرُ بَصَرُهُ ، قَالَ : ﴿فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا﴾ فَقَالَتْ : وَاللَّهِ مَا لَنَا فِي الْيَوْمِ إِلا وُقِيَّةٌ ، قَالَ : فَمُرِيهِ فَلْيَنْطَلِقْ إِلَى فُلانٍ وَلْيَأْخُذْ مِنْهُ شَطْرَ وَسْقِ تَمْرٍ فَلْيَتَصَدَّقْ بِهِ عَلَى سِتِّينَ مِسْكِينًا وَلْيُرَاجِعْكِ ، قَالَتْ : فَجِئْتُ ، فَلَمَّا رَآنِي ، قَالَ : مَا وَرَاءَكِ ؟ قَالَتْ : خَيْرٌ ، وَأَنْتَ ذَمِيمٌ أُمِرْتَ أَنْ تَأْتِيَ فُلانًا فَتَأْخُذَ مِنْهُ شَطْرَ وَسْقِ تَمْرٍ فَتَتَصَدَّقَ بِهِ عَلَى سِتِّينَ مِسْكِينًا وَتُرَاجِعَنِي ، فَانْطَلَقَ يَسْعَى حَتَّى جَاءَ بِهِ ، قَالَتْ : وَعَهْدِي بِهِ قَبْلَ ذَلِكَ مَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَحْمِلَ عَلَى ظَهْرِهِ خَمْسَةَ آصُعٍ مِنَ الضَّعْفِ "

قلت : لابن عباس حديث في الظهار غير هذا ,رواه الترمذي.

رواه الطبراني, والبزار بنحوه باختصار, وفيه: أبو حمزة الثمالي, وهو ضعيف .

7830. İbn Abbâs anlatıyor: Cahiliye döneminde zıhâr yapmak, kadınları (kocalarına) haram kılardı. İslam'daki ilk zıhâr olayı, Evs b. es-Sâmit'in zıhârı idi. Hanımının adı Huveyle binti Huveylid'dir. Adam

zayıf biriydi. Kadın ise sert biriydi. Zıhar sözünü söyleyince şöyle dedi: "Benim sana haram olduğumu düşünüyorum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e git. Belki ondan bana geri dönmeni sağlayacak bir şey talebinde bulunursun." Huveyle gitti. Evs onu Karna'l-Bi'r'de oturup beklemeye başladı. Huveyle, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gitti. Bir kadın Resûlulah (sallallahu aleyhi vesellem)'in başını tarıyordu. Şöyle dedi: "Ya Resûlâllah! Evs b. es-Sâmit'in görüşünün ne kadar zayıf olduğunu, güçten takatten kesildiğini bilirsin. Bana zıhâr yaptı, ya Resûlallah! Eğer kendisine hayırla şefkat gösterilmeye en layık olan biri varsa o benim. Ya da kendisine hayırla şefkat gösterilmeye en layık olan onun yanındaysa hiç şüphesiz o da bana zıhar yaptı, ya Resûlallah! Senden, benim ona dönmemi sağlayacak bir şey taleb ediyorum, anam babam sana feda olsun, ya Resûlallah!" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Huveyle! Senin işin hakkında bir şeyle emrolunmadık. Eğer emrolunursak sana haber vereceğim."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in saçını tarayan kadın, başının bir tarafını taramayı bitirmiş, diğer tarafını taramaya başlamıştı ki Yüce Allah âyet indirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e âyet indiği zaman bu sebeple yüzünün rengi değişir ve yüzünün soğukluğu hissedilirdi. Ondan bu hâl kalkınca yüzü tekrar gümüş bilezik rengi gibi beyaza dönerdi. Sonrasında kendisine emredilen vahyi anlatırdı. Saçını tarayan kadın şöyle dedi: "Ey Huveyle! Ben bu vahyin senin durumun hakkında olduğunu düşünüyorum." Bunun üzerine Huveyle'yi bir korku kapladı. Korkarak kadına döndü. Sonrasında şöyle dedi: "Allahım! Benim hakkımda hayırdan başka bir şey indirmenden sana sığınıyorum. Çünkü ben, senin Peygamber'inden sadece hayır taleb ediyorum." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den vahyin sebeb olduğu durum kalkınca: *"Ey Huveyle! Allah senin ve kocanın hakkında âyet indirdi"* buyurarak şu âyeti okudu: **"Kocası hakkında tartışan ve Allah'a şikayette bulunan kadının sözünü Allah işitmiştir. Allah sizin konuşmanızı işitir."** Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), **"Kadınlardan zıhar ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden dönenlerin, hanımlarına temas etmeden önce bir köleyi hürriyete kavuşturmaları gerekir"**[1] âyetine gelince, kadın şöyle dedi: "Ya Resûlallah! Vallahi onun benden başka hizmetçisi yoktur, benim de ondan başka hizmetçim (kölem) yoktur." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), **"Buna imkân bulamayan kişi hanımına temas etmeden önce ardı ardına iki ay oruç tutar"** âyetini okuyunca, kadın şöyle dedi: "Vallahi o günde iki kere yemek yemezse gözü şaşkına döner." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), **"Buna da gücü yetmeyen altmış fakiri**

[1] Mücadele Sur. 1-4.

doyurur" âyetini okuyunca, kadın şöyle dedi: "Vallahi bugün bizde bir ukiyye mikdarı yiyecek dahi yoktur." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) kadına: *"Ona (kocana) emret, falana gitsin ve ondan yarım vesk hurma alsın. Bunu altmış yoksula tasadduk etsin ve sana geri dönsün"* buyurdu.

Huveyle der ki: Bunun üzerine oradan ayrılarak eve gittim. Kocam beni görünce "Arkanda ne var?" diye sordu. Dedim ki: "Hayır var. Sen insanların en kötüsüsün. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sana falana gidip ondan yarım vesk hurma alıp, altmış yoksulu yedirmeni ve bana dönmeni emretti. Bunun üzerine kocam koşarak denilen kişinin yanına gitti ve yarım vesk hurmayı getirdi. Bildiğim kadarıyla bu adam sırtında beş sa' yiyeceği zayıflığından dolayı taşımaya güç getiremezdi.

Ben derim ki: İbn Abbâs'ın zıhâr hakkında bundan başka bir hadisi vardır. Tirmizî, İbn Abbâs'ın bu hadisini rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî ve buna benzer lafızlarla kısa metinle Bezzâr rivayet etmiştir. Ravilerden Ebû Hamza es-Sümâli zayıftır.[1]

(بَابُ الإِيلاَءِ)

Îlâ[2]

٧٨٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرَاهِيجَ قَالَ
سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ هَجَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِسَاءَهُ قَالَ شُعْبَةُ وَأَحْسَبُهُ قَالَ شَهْرًا فَأَتَاهُ
عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَهُوَ فِي غُرْفَةٍ عَلَى حَصِيرٍ قَدْ أَثَّرَ الْحَصِيرُ بِظَهْرِهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ
كِسْرَى يَشْرَبُونَ فِي الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَأَنْتَ هَكَذَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُمْ عُجِّلَتْ لَهُمْ
طَيِّبَاتُهُمْ فِي حَيَاتِهِمُ الدُّنْيَا. ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشَّهْرُ تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ هَكَذَا وَهَكَذَا
وَهَكَذَا". وَكَسَرَ فِي الثَّالِثَةِ الإِبْهَامَ.

رواه أحمد, وفيه: داود بن فراهيج, وثقه ابن حبان, وضعفه ابن معين وغيره.

7831. Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hanımlarını -Şu'be'nin rivayetinde- bir ay terk etti. Ömer b. el-Hattâb onun yanına geldi. Bir odada hasır üzerinde yatmış, hasır sırtında iz bırakmıştı. Ömer bunun üzerine şöyle dedi: "Ya Resûlallah! (Pers kralı) Kisrâ, altın ve gümüş kaplarda içiyor, sen ise bu haldesin." Resûlullah

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11689)

[2] Kişinin Karısına Dört Ay Yaklaşmamaya Dair Yemin Etmesi.

(sallallahu aleyhi vesellem), Ömer'e: *"Onların güzellikleri, dünya hayatında onlara peşin verildi"* buyurdu. Sonra ekledi: *"Ay, şöyle, şöyle ve şöyle yirmi dokuz gündür."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üç kez *"Şöyle"* diyerek parmaklarıyla (onar onar) gösterdi (29 için baş parmağında durdu).

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, ravilerden Dâvûd b. Ferâhîc'i, İbn Hibbân güvenilir kabul ederken, İbn Maîn ve başkaları zayıf görmüştür.[1]

٧٨٣٢ – وَبِهِ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ ، حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلالٍ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ رُومَانَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كُنْتُ أُرِيدُ أن أَسْأَلَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ :﴿وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ﴾ فَكُنْتُ أَهَابُهُ حَتَّى حَجَجْنَا مَعَهُ حَجَّةً ، فَقُلْتُ : لَئِنْ لَمْ أَسْأَلْهُ فِي هَذِهِ الْحِجَّةِ لا أَسْأَلُهُ ، فَلَمَّا قَضَيْنَا حَجَّنَا أَدْرَكْنَاهُ وَهُوَ بِبَطْنِ مَرْوٍ قَدْ تَخَلَّفَ لِبَعْضِ حَاجَتِهِ ، فَقَالَ : مَرْحَبًا يَا ابْنَ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ ، مَا حَاجَتُكَ ؟ ، قُلْتُ : شَيْءٌ كُنْتُ أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَنْهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، فَكُنْتُ أَهَابُكَ ، فَقَالَ : سَلْنِي عَمَّا شِئْتَ ، فَإِنَّا لَمْ نَكُنْ نَعْلَمُ شَيْئًا حَتَّى تَعَلَّمْنَا ، فَقُلْتُ : أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ﴾ مَنْ هُمَا ؟ ، فَقَالَ : لا تَسْأَلْ أَحَدًا أَعْلَمَ بِذَلِكَ مِنِّي ، كُنَّا بِمَكَّةَ لا تُكَلِّمُ أَحَدَنَا امْرَأَتُهُ ، إِنَّمَا هُنَّ خَادِمُ الْبَيْتِ ، فَإِذَا كَانَ لَهُ حَاجَةٌ سَفَعَ بِرِجْلَيْهَا فَقَضَى مِنْهَا حَاجَتَهُ ، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ تَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَاءِ الأَنْصَارِ ، فَجَعَلْنَ يُكَلِّمْنَنَا وَيُرَاجِعْنَنَا ، وَإِنِّي أَمَرْتُ غِلْمَانًا لِي بِبَعْضِ الْحَاجَةِ ، فَقَالَتِ امْرَأَتِي : بَلِ اصْنَعْ كَذَا وَكَذَا ، فَقُمْتُ إِلَيْهَا بِقَضِيبٍ فَضَرَبْتُهَا بِهِ ، فَقَالَتْ : يَا عَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ ، تُرِيدُ أَلا تُكَلَّمَ ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَلِّمْنَهُ نِسَاؤُهُ ، فَخَرَجْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ ، فَقُلْتُ : يَا بُنَيَّةَ انْظُرِي ، لا تُكَلِّمِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي شَيْءٍ ، وَلا تَسْأَلِيهِ ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ عِنْدَهُ دَنَانِيرُ وَلا دَرَاهِمُ يُعْطِيكُهُنَّ ، فَمَا كَانَتْ لَكِ مِنْ حَاجَةٍ حَتَّى دُهْنُ رَأْسِكِ فَسَلِينِي ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الصُّبْحَ جَلَسَ فِي مُصَلاهُ ، وَجَلَسَ النَّاسُ حَوْلَهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ، ثُمَّ دَخَلَ عَلَى نِسَائِهِ امْرَأَةً امْرَأَةً ، يُسَلِّمُ عَلَيْهِنَّ ، وَيَدْعُو لَهُنَّ ، فَإِذَا كَانَ يَوْمُ إِحْدَاهُنَّ جَلَسَ عِنْدَهَا ، وَإِنَّهَا أُهْدِيَتْ لِحَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ عُكَّةُ عَسَلٍ مِنَ الطَّائِفِ , أَوْ مِنْ مَكَّةَ ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا يُسَلِّمُ حَبَسَتْهُ حَتَّى تُلْعِقَهُ مِنْهَا أَوْ تَسْقِيَهُ مِنْهَا ، وَإِنَّ عَائِشَةَ

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (2/298)

أَنْكَرَتِ احْتِبَاسَهُ عِنْدَهَا ، فَقَالَتْ لِجُوَيْرِيَّةٍ عِنْدَهَا حَبَشِيَّةٍ يُقَالُ لَهَا : خَضْرَاءُ : إِذَا دَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ فَادْخُلِي عَلَيْهَا ، فَانْظُرِي مَا يَصْنَعُ ، فَأَخْبَرَتْهَا الْجَارِيَةُ مَا يَصْنَعُ بِشَأْنِ الْعَسَلِ ، فَأَرْسَلَتْ عَائِشَةُ إِلَى صَوَاحِبِهَا فَأَخْبَرَتْهُنَّ ، وَقَالَتْ : إِذَا دَخَلَ عَلَيْكُنَّ فَقُلْنَ : إِنَّا نَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ ، ثُمَّ إِنَّهُ دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ ، فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَطَعِمْتَ شَيْئًا مُنْذُ الْيَوْمَ ؟ فَإِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدُّ شَيْءٍ عَلَيْهِ أَنْ يُوجَدَ مِنْهُ رِيحُ شَيْءٍ ، فَقَالَ : هُوَ عَسَلٌ ، وَاللَّهِ لا أَطْعَمُهُ أَبَدًا ، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ حَفْصَةَ ، قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ لِي حَاجَةً إِلَى أَبِي ، إِنَّ نَفَقَةً لِي عِنْدَهُ ، فَائْذَنْ لِي أَنْ آتِيَهُ ، فَأَذِنَ لَهَا ، ثُمَّ إِنَّهُ أَرْسَلَ إِلَى مَارِيَةَ جَارِيَتِهِ ، فَأَدْخَلَهَا بَيْتَ حَفْصَةَ ، فَوَقَعَ عَلَيْهَا ، فَأَتَتْ حَفْصَةَ ، فَوَجَدَتِ الْبَابَ مُغْلَقًا ، فَجَلَسَتْ عِنْدَ الْبَابِ ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فَزِعٌ ، وَوَجْهُهُ يَقْطُرُ عَرَقًا ، وَحَفْصَةُ تَبْكِي ، فَقَالَ : مَا يُبْكِيكِ ؟ , فَقَالَتْ : إِنَّمَا أَذِنْتَ لِي مِنْ أَجْلِ هَذَا ، أَدْخَلْتَ أَمَتَكَ بَيْتِي , ثُمَّ وَقَعْتَ عَلَيْهَا عَلَى فِرَاشِي ، مَا كُنْتَ تَصْنَعُ هَذَا بِامْرَأَةٍ مِنْهُنَّ ، أَمَا وَاللَّهِ مَا يَحِلُّ لَكَ هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ , فَقَالَ : وَاللَّهِ مَا صَدَقْتِ ، أَلَيْسَ هِيَ جَارِيَتِي قَدْ أَحَلَّهَا اللَّهُ لِي ؟ أُشْهِدُكِ أَنَّهَا عَلَيَّ حَرَامٌ ، أَلْتَمِسُ بِذَلِكَ رِضَاكِ ، انْظُرِي أَلا تُخْبِرِي بِهَذَا امْرَأَةً مِنْهُنَّ ، فَهِيَ عِنْدَكِ أَمَانَةٌ ، فَلَمَّا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَرَعَتْ حَفْصَةُ الْجِدَارَ الَّذِي بَيْنَهَا وَبَيْنَ عَائِشَةَ ، فَقَالَتْ : أَلا أُبَشِّرُكِ ؟ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ حَرَّمَ أَمَتَهُ ، وَقَدْ أَرَاحَنَا اللَّهُ مِنْهَا ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ : أَمَا وَاللَّهِ لَقَدْ كَانَ يَرِيبُنِي أَنَّهُ يَقِيلُ مِنْ أَجْلِهَا ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿يَأَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ﴾، ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ﴾ فَهِيَ عَائِشَةُ وَحَفْصَةُ ، وَزَعَمُوا أَنَّهُمَا كَانَتَا لا تَكْتُمُ إِحْدَاهُمَا الأُخْرَى شَيْئًا ، وَكَانَ لِي أَخٌ مِنَ الأَنْصَارِ إِذَا حَضَرْتُ وَغَابَ فِي بَعْضِ ضَيْعَتِهِ حَدَّثْتُهُ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَإِذَا غِبْتُ فِي بَعْضِ ضَيْعَتِي حَدَّثَنِي ، فَأَتَانِي يَوْمًا وَقَدْ كُنَّا نَتَخَوَّفُ جَبَلَةَ بْنَ الأَيْهَمِ الْغَسَّانِيَّ ، فَقَالَ : مَا دَرَيْتَ مَا كَانَ ؟ فَقُلْتُ : وَمَا ذَاكَ ، لَعَلَّ جَبَلَةَ بْنَ الأَيْهَمِ الْغَسَّانِيَّ يُذْكَرُ ؟ ، فَقَالَ : لا ، وَلَكِنَّهُ أَشَدُّ مِنْ ذَلِكَ ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الصُّبْحَ فَلَمْ يَجْلِسْ كَمَا كَانَ يَجْلِسُ ، وَلَمْ يَدْخُلْ عَلَى أَزْوَاجِهِ كَمَا كَانَ يَصْنَعُ ، وَقَدِ اعْتَزَلَ فِي مَشْرُبَتِهِ ، وَقَدْ تَرَكْتُ النَّاسَ يَمُوجُونَ ، وَلا يَدْرُونَ مَا شَأْنُهُ ؟ فَأَتَيْتُ وَالنَّاسُ فِي الْمَسْجِدِ يَمُوجُونَ وَلا يَدْرُونَ ، فَقُلْتُ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، كَمَا أَنْتُمْ ، ثُمَّ

أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي مَشْرُبَتِهِ قَدْ جَعَلْتُ لَهُ عَجَلَةً فَرَقَى عَلَيْهَا ، فَقُلْتُ لِغُلامٍ لَهُ أَسْوَدَ وَكَانَ يَحْجُبُهُ : اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، فَاسْتَأْذَنَ لِي فَدَخَلْتُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَشْرُبَتِهِ فِيهَا حَصِيرٌ وَأُهُبٌ مُعَلَّقَةٌ ، وَقَدْ أَفْضَى بِجَنْبِهِ إِلَى الْحَصِيرِ ، فَأَثَّرَ الْحَصِيرُ فِي جَنْبِهِ ، وَتَحْتَ رَأْسِهِ وِسَادَةٌ مِنْ أُدُمٍ مَحْشُوَّةٍ لِيفًا ، فَلَمَّا رَأَيْتُهُ بَكَيْتُ ، فَقَالَ : مَا يُبْكِيكَ ؟ , قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَارِسُ وَالرُّومُ يَضْطَجِعُ أَحَدُهُمْ فِي الدِّيبَاجِ وَالْحَرِيرِ ، فَقَالَ : إِنَّهُمْ عُجِّلَتْ لَهُمْ طَيِّبَاتُهُمْ فِي الدُّنْيَا ، وَالآخِرَةُ لَنَا ، ثُمَّ قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا شَأْنُكَ ؟ فَإِنِّي قَدْ تَرَكْتُ النَّاسَ يَمُوجُ بَعْضُهُمْ فِي بَعْضٍ ، فَعَنْ خَبَرٍ أَتَاكَ اعْتَزَلْتَهُنَّ ؟ ، فَقَالَ : لا , وَلَكِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَ أَزْوَاجِي شَيْءٌ ، فَأَقْسَمْتُ أَلا أَدْخُلَ عَلَيْهِنَّ شَهْرًا ، ثُمَّ خَرَجْتُ عَلَى النَّاسِ , فَقُلْتُ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، ارْجِعُوا ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَزْوَاجِهِ شَيْءٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَعْتَزِلَ , ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ ، فَقُلْتُ : يَا بُنَيَّةُ ، أَتُكَلِّمِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتُغِيظِينَ وَتَغَارِينَ عَلَيْهِ ؟ فَقَالَتْ : لا أُكَلِّمُهُ بَعْدُ بِشَيْءٍ يَكْرَهُهُ ، ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ وَكَانَتْ خَالَتِي ، فَقُلْتُ لَهَا كَمَا قُلْتُ لِحَفْصَةَ ، فَقَالَتْ : عَجَبًا لَكَ يَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ، كُلُّ شَيْءٍ تَكَلَّمْتَ فِيهِ حَتَّى تُرِيدَ أَنْ تَدْخُلَ بَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَيْنَ أَزْوَاجِهِ ، وَمَا يَمْنَعُنَا أَنْ نَغَارَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَزْوَاجُكُمْ يَغِرْنَ عَلَيْكُمْ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿يَأَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلا﴾ حَتَّى فَرَغَ مِنَ الآيَةِ

قلت : لعمر حديث في الصحيح باختصار كثير.

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن صالح كاتب الليث, قال عبد الملك بن شعيب بن الليث : ثقة مأمون, وضعفه أحمد وغيره .

7832. İbn Abbâs anlatıyor: Ömer b. el-Hattâb'a, Allah'ın **"Eğer Peygamber'e karşı birbirinize arka verirseniz, bilesiniz ki onun dostu ve yardımcısı Allah, Cebrâîl ve salih müminlerdir. Bunların ardından melekler de (ona) yardımcıdır"**[1] âyetinden sormak istedim. Onunla beraber hac vasifesini ifa edinceye kadar ondan çekindim. Hacda kendi kendime: "Eğer bu hacda soramazsam, bir daha hiç soramam" dedim. Hac ibadetlerini tamamlayınca ona Merv vadisindeyken yetiştim. Bazı

[1] Tahrim Sur. 4.

ihtiyaçları için geride kalmıştı. Bana: "Merhaba sana ey Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in amcasının oğlu! İhtiyacın nedir?" deyince, ona şöyle dedim: "Ey müminlerin emiri! Sana sormak istediğim bir mesele var. Senden çekiniyordum." Ömer bunu duyunca: "Bana dilediğini sorabilirsin. Çünkü biz hiçbir şeyi öğrenmedikçe insanlara bildirecek değiliz" dedi. Ben de devam ettim: "Bana, Allah'ın «**Eğer peygambere karşı birbirinize arka verirseniz ...**» âyetindeki söz konusu olan iki kişinin kim olduğunu bildir." Hz. Ömer: "Bunu benden daha iyi bilen birine soramazsın. Biz Mekke'de iken halimiz şu şekildeydi: Hiç birimizle hanımı konuşmuyordu. Onlar sadece evin hizmetçileriydiler. Birinin ihtiyacı olduğunda onun bacağını tutar ihtiyacını giderirdi. Ne zamanki Medine'ye geldik, Ensar'ın kadınlarından öğrendik. Bizimle konuşmaya ve bize müracaat etmeye başladılar. Kölelerime bir ihtiyacımın giderilmesini emrettim. Hanımım dedi ki: "Bilakis, şöyle şöyle yap." Ben de bunun üzerine kalktım, sopayı alarak onu dövdüm. Onu dövünce bana: "Ne acaibsin ey Hattâb'ın oğlu! Benimle konuşmak istemiyor musun? Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hanımları onunla konuşuyor" dedi. Bunun üzerine ben evden çıkarak, (kızım) Hafsa'nın yanına gittim. Ona dedim ki: "Ey kızcağızım! Bana bak, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile konuşma, ondan bir şey isteme. Çünkü onun size verecek ne dinarı vardır, ne de dirhemi. Başına süreceğin yağ bile olsa, her ne ihtiyacın olursa olsun benden iste."

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sabah namazını kıldıktan sonra namazı kıldığı yerde oturur, insanlar da etrafına otururlardı. Güneş doğuncaya kadar oturmaya devam ederlerdi. Ardından Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tek tek hanımlarının yanlarına gider, onlara selam verir ve dua ederdi. Onlardan birinin günü geldiğinde yanında oturdu. Hz. Ömer'in kızı Hafsa'ya, Tâif'ten ya da Mekke'den getirilen bir tutam bal hediye edilmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun odasına girdiğinde ona selam verir, ona baldan yalatıncaya ya da içirinceye kadar yanında tutardı. Hz. Âişe, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Hafsa'nın yanında (uzun süre) kalmasından hoşlanmadı. Cüveyriyye'nin yanında Habeşli Hadrâ isminde bir cariye vardı. Ona dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'nın odasına girdiğinde sende gir bak bakalım ne yapıyor?" Cariye (bir süre sonra denileni yaptı ve) Hafsa'ya balın durumunu anlattı. Bunun üzerine Âişe, hemen oda arkadaşlarına haber gönderip durumu onlara anlatarak şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanınıza geldiğinde: Senden meğafir (çirkin kötü kokulu bir ağaç sakızı) kokusunun geldiğini hissediyorum" deyin.

Bir süre sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'nin odasına girdi. Âişe dedi ki: "Ya Resûlallah! Bugün bir şey yediniz galiba? Çünkü sizden meğafir kokusunun geldiğini hissediyorum." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den kötü bir kokunun gelmesi O'na en ağır gelen bir durumdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'ye: *"Yediğim sadece bal. Vallahi bir daha asla yemem"* buyurdu. Hafsa'nın günü gelince, Hafsa: "Ya Resûlallah! Benim bir hacetim var. Babamın yanında nafakam var, onu almam için bana izin ver" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ona izin verdi. Hafsa gittikten sonra, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), cariyesi Mariye'ye haber saldı. Gelince onu Hafsa'nın odasına soktu ve onunla ilişkide bulundu. Kısa bir süre sonra, Hafsa geri geldi ve kapının kilitli olduğunu gördü. Kapının yanına oturdu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içerden saçı sakalı gür bir şekilde çıktı. Yüzünden ter damlıyordu. (Bunu gören) Hafsa ağlamaya başladı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *"Niçin ağlıyorsun?"* diye sorunca, Hafsa (ağlayarak) şöyle dedi: "Sen bana, demek ki sadece bunun için izin verdin. Cariyeni odama soktun, sonra da onunla yatağımda beraber oldun. Bunu (böyle bir ihaneti) hanımlarından hiçbirine yapmamıştın. Vallahi şunu iyi bil ki, bu sana helal değildir ya Resûlallah!" Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'ya şöyle buyurdu: *"Vallahi doğru söylemiyorsun. Bu, benim cariyem değildir. Allah onu bana helal kıldı. Seni şahit tutuyorum ki artık o bana haramdır, bununla senin hoşnut olmanı gözetiyorum. Bana bak! Bunu kadınlardan hiçbirine anlatma. Artık bu (Mariye) senin yanında emanettir."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çıkınca, Hafsa, Âişe ile kendi odası arasında bulunan duvara vurarak şöyle dedi: "Sana müjdeler olsun! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), cariyesini kendine haram kıldı. Allah bizi ondan kurtardı." Âişe de ona şöyle cevap verdi: "Vallahi bazen, ondan (Mariye'den) dolayı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in öldürüleceğinden kuşkulanıyordum." Bu olayın ardından Allah şu âyeti indirdi: **"Ey Peygamber! Eşlerin sırasını gözeterek Allah'ın sana helal kıldığı şeyi sen niçin kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir."**[1] Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), şu âyeti okudu: **"Eğer Peygambere karşı birbirinize arka verirseniz ..."**[2] Bu âyette söz konusu olanlar, Hafsa ve Âişe'dir. Bunlar, hiçbir şeyin gizli kalmayacağını anladılar. Benim Ensar'dan bir kardeşim vardı. Ben (O'nunla) birlikte iken (bu kardeşim) bahçelerinden birinde meşgul olduğunda daha sonra, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in buyurduklarını ona haber verirdim. Ben

---

[1] Tahrim Sur. 1.

[2] Tahrim Sur. 4.

bahçelerimden birinde gözden kaybolduğum zaman, o kardeşim de bana Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in buyurduklarını haber verirdi. Bir gün bu kardeşim yanıma geldi. Cebele b. el-Eyhem el-Ğassânî'den korkmuştuk. Bana dedi ki: "Ne olduğunu biliyor musun?" Ben: "Ne oldu ki? Galiba Cebele b. el-Eyhem el-Ğassânî'den bahsediyorsun" dedim. O da: "Hayır, bundan daha kötü bir şey" dedi ve anlatmaya başladı: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sabah namazını kıldı, önceleri oturduğu gibi oturmadı. Önceleri yaptığı gibi hanımlarının yanına gitmedi. Odasında bir köşeye çekildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), işleri karmakarışık olduğu ve durumunun ne olduğunu bilmedikleri halde insanları terk etti."

Gittiğimde insanlar Mescid'deydi. Karmakarışık bir haldeler ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ne olduğunu bilmiyorlardı. Ben de: "Ey insanlar! Siz nasılsanız öylesiniz" dedim. Sonra odasının önünde(ki bir sofada duran) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gittim. (Bu sofaya çıkabilmesi için bir basamak yapılmıştı. İçeri girilip çıkılmasını kontrol eden siyahi bir kölesi vardı. Ona: "Ömer b. el-Hattâb için izin iste" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana izin verince içeri girdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), odasında bir köşeye çekilmişti. İçeride bir hasır ve asılı eski bir elbise vardı. Yan tarafını hasıra dayamış, bundan dolayı hasır böğründe iz bırakmıştı. Başının altında hurma lifi doldurmuş deriden bir yastık vardı. Onu görünce ağladım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *"Niçin ağlıyorsun?"* diye sordu. "Ya Resûlallah! Persler ve Bizanslılar ipek kumaşlar üzerine uzanıp yatıyor" deyince şöyle buyurdu: *"Onlara güzellikleri, dünya hayatında peşin verildi. Âhiret ise bizim içindir."* Sonra: "Ya Resûlallah! Ne oldu sana? İnsanları karmakarışık çalkantılı bir halde bıraktım. Bu haller, sana gelen bir haberden sebep mi?" dedim. Şöyle buyurdu: *"Onlardan (kadınlardan) (bir süreliğine) uzaklaşıyorum. Hayır. Ancak benimle eşlerim arasında bir şey oldu. Bende onların yanına bir ay gitmeyeyim istedim."* Sonra çıkarak insanların yanına gittim. Dedim ki: "Ey insanlar! Geri dönün. Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve hanımları arasında olay geçmiş. O yüzden onlardan uzak kalmayı arzulamış." Daha sonra Hafsa'nın yanına gittim. Ona: "Ey kızım! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile konuşup onu kızdırıyor musun? Onu kıskanıyor musun?" diye sordum. O da: "Bundan sonra onun hoşlanmadığı hiçbir şeyi onunla konuşmam" dedi. Sonra Ümmü Seleme'nin yanına girdim. Ümmü Seleme benim teyzemdi. Ona Hafsa'ya dediğimi dedim. Şöyle cevap verdi: "Ne acaipsin ey Ömer b. el-Hattâb! Sen onun hakkında her şeyi konuştun. Hatta Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile hanımlarının arasına girmeyi arzuladın. Sizin eşleriniz sizleri kıskanıyorken, bizim

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i kıskanmamızı ne engelleyebilir ki?" Bu olayın ardından Yüce Allah şu âyeti inzal buyurdu: **"Ey Peygamber! Hanımlarına de ki: Eğer dünya hayatını ve süsünü istiyorsanız, gelin size boşanma bedellerinizi vereyim de sizi güzellikle salıvereyim."**[1]

Ben derim ki: *Sahîh*'de Ömer'in hadisi çok kısa olarak geçmektedir.

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravilerden Abdullah b. Sâlih –ki bu zat, Leys'in kâtibidir– hakkında Abdülmelik b. Şuayb b. el-Leys "Güvenilir ve emin biridir" demektedir. Ahmed ve başkaları ise bu zatı zayıf görmüşlerdir.

٧٨٣٣ – حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ . ح وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ الْمَكِّيُّ ، قالا : ثنا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ . ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الأَحْمَرُ النَّاقِدُ الْبَصْرِيُّ ، ثنا طَالُوتُ بْنُ عَبَّادٍ ، قَالُوا : ثنا الْحَارِثُ بْنُ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَامِرٍ الأَحْوَلِ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَ إِيلاءُ أَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ السَّنَةَ وَالسَّنَتَيْنِ ، ثُمَّ وَقَّتَ اللَّهُ الإِيلاءَ فَمَنْ كَانَ إِيلاؤُهُ دُونَ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَلَيْسَ بِإِيلاءٍ " رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

7833. İbn Abbâs diyor ki: "Cahiliye ahalisinin îlâsı bir ya da iki sene idi. Allah, îlâyı vakitle sınırlandırdı. Buna göre îlâsı dört aydan aşağı olanınki îlâ değildir."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٨٣٤ – و عَنْ أَبِي مُوسَى ، قَالَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الذي يُوْلِي مِنْ امْرَأَتِهِ : "إِنْ شَاءَ رَاجَعَهَا فِي الأَرْبَعَةِ الأَشْهُرِ فَإِنْ هُوَ عَزَمَ الطَّلاقَ فَعَلَيْهَا مَا عَلَى الْمُطَلَّقَةِ مِنَ الْعِدَّةِ " رواه الطبراني, وفيه: يوسف بن خالد السمتي, وهو ضعيف .

7834. Ebû Mûsâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hanımına îlâ yapan kişi hakkında şöyle buyurdu: *"Dilerse hanımına dördüncü ayda geri döner. Eğer talâkı kastettiyse, boşanan kadına gerekli olan iddet, hanımına da gerekli olmuş olur."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Yûsuf b. Hâlid es-Semtî zayıftır.

٧٨٣٥ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، وَأَخْبَرَنِي مَنْ سَمِعَهُ يُحَدِّثُ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، وَمُغِيرَةَ ، وَالأَعْمَشِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، أَنَّ رَجُلا يُقَالُ لَهُ : عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُنَيْسٍ آلَى مِنِ امْرَأَتِهِ ، فَمَضَتْ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ قَبْلَ أَنْ يُجَامِعَهَا ، ثُمَّ جَامَعَهَا بَعْدَ الأَرْبَعَةِ وَهُوَ لا يَذْكُرُ يَمِينَهُ ،

---

[1] Ahzab Sur. 28.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11356)

فَأَتَى عَلْقَمَةَ بْنَ قَيْسٍ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ ، فَأَتَوا ابْنَ مَسْعُودٍ فَسَأَلُوهُ ، فَقَالَ : قَدْ بَانَتْ مِنْكَ فَاخْطُبْهَا إِلَى نَفْسِهَا ، فَخَطَبَهَا إِلَى نَفْسِهَا فَأَصْدَقَهَا رِطْلا مِنْ فِضَّةٍ"

رواه الطبراني, وإسناده رجاله رجال الصحيح إلا أنه منقطع إبراهيم لم يدرك ابن مسعود .

7835. İbrâhîm'nin bildirdiğine göre Abdullah b. Enîs isminde bir adam, hanımına îlâ yaptı. Beraber olmadan önce aradan dört ay geçti. Dört ay geçtikten sonra ise hanımıyla beraber oldu. Yemininden hiç bahsetmemişti. Alkame b. Kays'a gidip bu durumu anlattı. Beraberce İbn Mes'ûd'a giderek ona bu meseleyi sorduklarında, İbn Mes'ûd şöyle dedi: "Kadın ondan kesin bir şekilde ayrılmıştır. Onu kendine gidip iste." Bunun üzerine gidip îlâ yaptığı hanımını kendisine istedi. Mehir olarak da bir rıtıl[1] gümüş verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, isnadı *Sahîh*'in ravileridir. Ancak isnad munkatıdır. İbrâhîm, İbn Mes'ûd'a yetişmemiştir.[2]

٧٨٣٦ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ وَبَرَةَ ، عَنْ رَجُلٍ مِنْهُمْ ، قَالَ : آلَى مِنِ امْرَأَتِهِ عَشَرَةَ أَيَّامٍ ، فَسَأَلَ عَنْهَا ابْنَ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " إِنْ مَضَتْ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ فَهُوَ إِيلاءٌ " رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم .

7836. Vebera'nın bildirdiğine göre kendi kabilesinden olan adam, hanımına on günlük îlâ yaptı. İbn Mes'ûd'a bunun hükmünü sorunca: "Eğer dört ayı geçerse îlâ olur, yoksa olmaz" karşılığını verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde isimsiz bir ravi bulunmaktadır.[3]

٧٨٣٧ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ وَبَرَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، أَنَّ ابن عَمٍّ لَهُ آلَى مِنِ امْرَأَتِهِ عَشَرَةَ أَيَّامٍ ، ثُمَّ خَرَجَ فَقَدِمَ ، وَقَدْ مَضَتْ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ فَوَقَعَ بِأَهْلِهِ ، فَلَقِيَ رَجُلا فَذَكَرَهُ يَمِينَهُ ، فَأَتَى ابْنَ مَسْعُودٍ ، فَسَأَلَهُ فَأَحْلَفَهُ بِاللَّهِ مَا عَلِمْتُ ، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى امْرَأَتِهِ فَأَحْلَفَهَا بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا عَلِمْتُ ، ثُمَّ أَمَرَهُ فَخَطَبَهَا إِلَى نَفْسِهَا " رواه الطبراني, و- وبرة بن عبد الرحمن لم يسمع من ابن مسعود, وليث بن أبي سليم مدلس.

7837. Vebera b. Abdirrahman'ın bildirdiğine göre amcasının oğlu, hanımına on günlük îlâ yaptı. Sonra evden çıkıp gitti. Dört ay sonra

[1] Rıtl, 310 ya da Mısırlılara göre 460 gramdır.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9640)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9637)

gelip hanımıyla ilişkiye girdi. Daha sonra biriyle karşılaştı. Yemininden ona bahsetti. İbn Mes'ûd'a gitti. Ona sordu. Abdullah b. Mes'ûd onu bildiği şeylere dair yemin ettirdi. Sonra hanımına haber gönderip ona da bildiğim (anlattığım) şeylere dair yemin ettirdi. Daha sonra İbn Mes'ûd, ilâ yaptığı hanımını kendisi için istemesini emretti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Vebera b. Abdirrahman, İbn Mes'ûd'dan hadisi işitmemiştir. Leys b Ebî Süleym ise tedlis yapan biridir.[1]

٧٨٣٨ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ ، قَالَ : آلَى النُّعْمَانُ مِنِ امْرَأَتِهِ وَكَانَ جَالِسًا عِنْدَ ابْنِ مَسْعُودٍ فَضَرَبَ فَخِذَهُ ، وَقَالَ : إِذَا مَضَتْ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ فَاعْتَرِفْ بِتَطْلِيقَةٍ

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح إلا أن أبا قلابة لم يدرك ابن مسعود .

7838. Ebû Kılâbe anlatıyor: Nu'mân, hanımına ilâ yaptı. O esnada İbn Mes'ûd'un yanında oturuyordu. (İbn Mes'ûd) onun dizine vurdu ve: "Dört ay geçirdiğin zaman tek talâkı itiraf et" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Ebû Kılâbe, İbn Mes'ûd'a yetişmemiştir.[2]

٧٨٣٩ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، أَنَّ عَلِيًّا ، وَابْنَ مَسْعُودٍ ، وَابْنَ عباس ، قَالُوا : " إِذَا مَضَتِ الأَشْهُرُ الأَرْبَعَةُ فَهِيَ تَطْلِيقَةٌ ، وَهِيَ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا " ، قَالَ قَتَادَةُ : قَالَ عَلِيٌّ ، وَابْنُ مَسْعُودٍ : " تَعْتَدُّ عِدَّةَ الْمُطَلَّقَةِ "

رواه الطبراني , وقتادة لم يدرك عليا ولا ابن مسعود, و لم يسمع من ابن عباس, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7839. Katâde'nin bildirdiğine göre Hz. Ali, İbn Mes'ûd ve İbn Abbâs dediler ki: "Dört ay geçtiği zaman, bu bir talâk olur. Kadını istemekte kocası daha ziyade hak sahibidir."

Hz. Ali ve İbn Mes'ûd: "Bu durumdaki kadın, boşanmış kadının iddetini sayar" dediler.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Katâde, ne Ali'ye, ne de İbn Mes'ûd'a yetişmemiş, İbn Abbâs'tan da hadis işitmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9196)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9638)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9639)

(بَابُ اللِّعَانِ)

Lanetleşme

٧٨٤٠ – حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ مَنْصُورٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : لَمَّا نَزَلَتْ :﴿ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴾، قَالَ سَعْدُ بْنُ عِبَادَةَ وَهُوَ سَيِّدُ الأَنْصَارِ : أَهَكَذَا أُنْزِلَتْ يا رَسُولَ اللَّهِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ ، أَلا تَسْمَعُونَ إِلَى مَا يَقُولُ سَيِّدُكُمْ ؟ ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لا تَلُمْهُ فَإِنَّهُ رَجُلٌ غَيُورٌ ، وَاللَّهِ مَا تَزَوَّجَ امْرَأَةً قَطُّ إِلا بِكْرًا ، وَلا طَلَّقَ امْرَأَةً قَطُّ فَاجْتَرَأَ رَجُلٌ مِنَّا عَلَى أَنْ يَتَزَوَّجَهَا مِنْ شِدَّةِ غَيْرَتِهِ ، فَقَالَ سَعْدٌ : وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي لأَعْلَمُ أَنَّهَا حَقٌّ ، وَأَنَّهَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ، وَلَكِنْ قَدْ تَعَجَّبْتُ أَنِّي لَوْ وَجَدْتُ لُكَاعًا قَدْ تَفَخَّذَهَا رَجُلٌ لَمْ يَكُنْ لِي أَنْ أَهِيجَهُ ، وَلا أُحَرِّكَهُ حَتَّى آتِيَ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ ؟ فَوَاللَّهِ لَا آتِي بِهِمْ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ قَالَ : فَمَا لَبِثُوا إِلا يَسِيرًا حَتَّى جَاءَ هِلالُ بْنُ أُمَيَّةَ وَهُوَ أَحَدُ الثَّلاثَةِ الَّذِينَ تِيبَ عَلَيْهِمْ ، فَجَاءَ مِنْ أَرْضِهِ عِشَاءً ، فَوَجَدَ عِنْدَ أَهْلِهِ رَجُلا ، فَرَأَى بِعَيْنَيْهِ وَسَمِعَ بِأُذُنَيْهِ ، فَلَمْ يَهِجْهُ حَتَّى أَصْبَحَ ، فَغَدَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي جِئْتُ أَهْلِي عِشَاءً ، فَوَجَدْتُ عِنْدَهَا رَجُلا ، فَرَأَيْتُ بِعَيْنِي ، وَسَمِعْتُ بِأُذُنِي ، وَكَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جَاءَ بِهِ ، وَاشْتَدَّ عَلَيْهِ ، وَاجْتَمَعَتِ الأَنْصَارُ ، فَقَالُوا : قَدِ ابْتُلِينَا بِمَا قَالَ سَعْدُ بْنُ عِبَادَةَ : إِلَّا أَنْ يَضْرِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هِلالَ بْنَ أُمَيَّةَ ، وَيُبْطِلَ شَهَادَتَهُ فِي الْمُسْلِمِينَ ، فَقَالَ : وَاللَّهِ وَاللَّهِ إِنِّي لأَرْجُو أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِي مِنْهَا مَخْرَجًا، فَقَالَ هِلالٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي قَدْ أَرَى مَا اشْتَدَّ عَلَيْكَ مِمَّا جِئْتُ بِهِ ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنِّي لَصَادِقٌ ، فَوَاللَّهِ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُرِيدُ أَنْ يَأْمُرَ بِضَرْبِهِ إِذْ نَزَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْوَحْيُ ، وَكَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ عَرَفُوا ذَلِكَ فِي تَرَبُّدِ جِلْدِهِ ، فَأَمْسَكُوا عَنْهُ حَتَّى فَرَغَ مِنَ الْوَحْيِ ، فَنَزَلَتْ : ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلا أَنْفُسُهُمْ﴾ فذكر الحديث

قلت : حديث ابن عباس في الصحيح باختصار, وقد رواه أبو يعلى والسياق له, وأحمد باختصار عنه, ومداره على عباد بن منصور, وهو ضعيف .

7840. İbn Abbâs anlatıyor: "**Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup sonra (bunu ispat için) dört şahit getiremeyenlere seksener sopa vurun ve artık onların şahitliğini hiçbir zaman kabul etmeyin. Onlar tamamen günahkârdırlar**"[1] âyeti nazil olduğunda Ensar'ın efendisi olan Sa'd b. Ubâde: "Âyet bu şekilde mi indi ya Resûlallah!" deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Ensar topluluğu! Efendiniz ne diyor duymuyor musunuz?"* diye sordu. Bunun üzerine dediler ki: "Ya Resûlallah! Onu kınama. Çünkü o, kıskanç biridir. Vallahi bâkire olmadıkça hiçbir kadınla evlenmez. Bizden biri onun boşadığı bir kadınla -aşırı kıskançlığından dolayı- evlenmeye bile cüret edemez." Bunun üzerine Sa'd şöyle dedi: "Ya Resûlallah! Hiç şüphesiz biliyorum ki bu haktır ve Allah katındandır. Ancak ben şuna hayret ettim: Alçak bir (zaniye) kadını, bir adam zapt eder halde bulacağım ve dört şahit getirmeden o adama dokunmam ve adamı yerinden kıpırdatmam benim için caiz olmayacak (ha!) Vallahi adam işini görünceye kadar zaten o dört şahidi getiremem."

Ravi der ki: Fazla bir zaman geçmemişti ki Hilal b. Umeyye geldi. Bu kişi tövbesi kabul edilen üç kişiden biridir. Arazisinden yatsı vakti çıktı. Ailesinin yanında bir adam buldu. Gözleriyle (olan biteni) gördü, (konuştuklarını) kulaklarıyla işitti. Sabah oluncaya kadar adamın üzerine atılmadı. Sabahleyin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına giderek: "Ya Resûlullah! Ailemin yanına yatsı vakti gitmiştim. Onun yanında bir adamla buldum. Gözlerimle gördüm, kulaklarımla işittim" diyerek (karısının o adamla zina ettiğini ileri sürdü). Hilâl'in suçlaması, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hoşuna gitmedi ve ona çok kızdı. Ensar toplandılar ve şöyle dediler: "Sa'd b. Ubâde'nin anlattığı şeyler sebebiyle belaya maruz kaldık. Şimdi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hilâl b. Umeyye'yi (zina iftirası nedeniyle) dövdürüp, müslümanlar hakkındaki şahitliğini geçersiz kılar." Bunun üzerine Hilâl şöyle dedi: "Vallahi ben, Allah'ın bana bir çıkış yolu göstermesini ümid ediyorum." Hilâl bu konuşmasının ardından, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ya Resulallah! Benim yaptığım şeylerin sana ağır geldiğini görüyorum. Vallahi ben doğru söylüyorum. Vallahi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), o adamın dövülmesini dileyecek" dedi. Derken vahiy nazil oldu. O'na vahyin indiğini cildinin renginin değişmesinden anlarlardı. Vahyin inişi tamamlanıncaya kadar ondan uzak durdular. Şu âyet nazil oldu: "**Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka şahitleri olmayanlara gelince, onların her birinin şahitliği, kendisinin doğru**

[1] Nur Sur. 4.

söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ederek şahitlik etmesi, beşinci defa da eğer yalan söyleyenlerden ise Allah'ın lanetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir."[1] Ravi hadisin devamını anlattı.

Ben derim ki: İbn Abbâs'ın hadisi, daha kısa metniyle *Sahîh*'te geçmektedir.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, hadisin metni ona aittir. Ahmed, Ebû Ya'lâ'dan daha kısa bir metinle irad etmiştir. Hadisin kilit ravisi, zayıf bir ravi olan Abbâd b. Mansûr'dur.[2]

٧٨٤١ – حَدَّثَنَا مُوسَى ، ثَنَا إِسْحَاقُ ، ثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ ، ثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ يُثَيْعٍ ، عَنْ حُذَيْفَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا أَبَا بَكْرٍ ، أَرَأَيْتَ لَوْ وَجَدْتَ مَعَ أُمِّ رُومَانَ رَجُلا مَا كُنْتَ صَانِعًا ؟ ، قَالَ : كُنْتُ فَاعِلا بِهِ شَرًّا ، ثُمَّ قَالَ : يَا عُمَرُ أَرَأَيْتَ لَوْ وَجَدْتَ رَجُلا مَا كُنْتَ صَانِعًا ؟ ، قَالَ : كُنْتُ وَاللَّهِ قَاتِلَهُ ، قَالَ : وَأَنْتَ يَا سُهَيْلُ ابْنُ بَيْضَاءَ ؟ ، فَقَالَ : لَعَنَ اللَّهُ الأَبْعَدَ فَهُوَ خَبِيثٌ ، وَلَعَنَ اللَّهُ الْبُعْدَى فَهِيَ خَبِيثَةٌ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أَوَّلَ الثَّلاثَةِ , ذَكَرَهُ ، فَقَالَ : يَا ابْنَ بَيْضَاءَ ، تَأَوَّلْتَ الْقُرْآنَ : ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ ﴾إِلَى آخِرِ الآيَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه موسى بن إسحاق, و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7841. Huzeyfe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Ebû Bekr! Söyle bakalım (karın) Ümmü Rûmân'ı bir adamla beraber bulsan adama ne yaparsın?"* Ebû Bekr: "Ona kötü bir şey yaparım" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), daha sonra Ömer'e: *"Ey Ömer! Sen bir adamla bulsan ne yaparsın söyle bakalım?"* diye sorunca Ömer: "Onu öldürürdüm" karşılığını verdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), daha sonra: *"Ey Süheyl b. Beydâ sen ne yaparsın?"* diye sorunca Süheyl şu karşılığı verdi: "Allah o haine lanet etsin. Çünkü o pisliğin tekidir. Allah hain olan kadına da lanet etsin. Çünkü o da pislik bir kadındır. Allah üç kişinin üçüncüsüne, onlara bunu hatırlatan (şeytan)a da lanet etsin." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey İbn Beydâ! Kur'an'ın şu âyetini tefsir ettin"* deyip **"Eşlerine zina isnadında bulunup da..."**[3] âyetini sonuna kadar okudu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta, hocası Mûsâ b. İshâk'tan rivayet etmiştir. Bu zatı tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Nur Sur. 6.

[2] Daha önce geçti: 7730. Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2740) ve İmam Ahmed, *Müsned* (2131)

[3] Nur Sur. 6.

٧٨٤٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدٌ ، عَنْ عَبَّادٍ ، عَنْ حَصِينٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عَدِيٍّ ، أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ : ﴿ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ ﴾ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، حَتَّى يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ ؟ قَدْ قَضَى الْخَبِيثُ حَاجَتَهُ ، قَالَ : فَمَا قَامَ حَتَّى جَاءَ ابْنُ عَمِّهِ أَخِي أَبِيهِ وَامْرَأَتُهُ مَعَهُ تَحْمِلُ صَبِيًّا ، وَهِيَ تَقُولُ : هُوَ مِنْكَ ، وَهُوَ يَقُولُ : لَيْسَ مِنِّي ، فَأُنْزِلَتْ آيَةُ اللِّعَانِ ، قَالَ : " فَأَنَا أَوَّلُ مَنْ تَكَلَّمَ بِهِ ، وَأَوَّلُ مَنِ ابْتُلِيَ بِهِ " قلت : لعاصم حديث رواه النسائي في اللعان غير هذا .

رواه الطبراني في الأوسط ورجاله رجال الصحيح .

7842. Âsım b. Adiy'den rivayet edildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındayken **"Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup sonra (bunu ispat için) dört şahit getiremeyenler..."**[1] âyeti nazil olunca: "Ya Resûlallah! Dört şahit getirinceye kadar pis adam işini görür" dedi. Ravi der ki: Âsım yerinden kalkmadan amcasının oğlu geldi. Hanımı da onunla beraber kucağında bir çocuk taşıyordu. Kadın "Bu sendendir" diyor, o ise "Benden değildir" diyordu. Bu olay üzerine liân âyeti nazil oldu. Ben bu meseleyi ilk konuşan ve bununla ilk sınanan kişiyim.

Ben derim ki: Âsım'ın bundan hariç lânetleşme hakkında Nesâî'nin rivayet ettiği bir hadisi daha vardır.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٨٤٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الطُّوسِيُّ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : نا أَبِي ، عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ ، قَالَ : وَذَكَرَ طَلْحَةَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : تَزَوَّجَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ امْرَأَةً مِنْ بَلْعَجْلانِ ، فَبَاتَ عِنْدَهَا لَيْلَةً ، فَلَمَّا أَصْبَحَ لَمْ يَجِدْهَا عَذْرَاءَ ، فَرُفِعَ شَأْنُهُمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَا الْجَارِيَةَ ، فَقَالَتْ : بَلَى ، كُنْتُ عَذْرَاءَ ، فَأَمَرَ بِهِمَا فَتَلاعَنَا ، وَأَعْطَاهَا الْمَهْرَ رواه البزار ورجاله ثقات .

7843. İbn Abbâs anlatıyor: Ensar'dan bir adam Bel'aclân'lı bir kadınla evlendi. Kadının yanında bir gece kaldı. Sabah olduğunda onun bâkire olmadığını anladı. Bu ikisinin durumu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e çıkarılınca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kadını

---

[1] Nur Sur. 4.

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (859), Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/174)

çağırdı. Kadın: "Bilâkis, ben (onunla evlendiğimde) bakireydim" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bunun üzerine onlara emir buyurunca (karşılıklı) lânetleştiler. Adam da kadına mehrini geri verdi.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٤٤ - قال الطبراني : خَوْلَةُ بِنْتُ عَاصِمٍ وَهِيَ الْمُلاعَنَةُ الَّتِي فَرَّقَ النَّبِيُّ بَيْنَهَا وَبَيْنَ زَوْجِهَا"

7844. Taberânî der ki: Havle binti Âsım -ki âyetin hükmüyle lanetleşen kadın bu kadındı- Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in kocasından ayırdığı kadındır. [2]

٧٨٤٥ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ : قَالَ عَلِيٌّ ، وَابْنُ مَسْعُودٍ : " إِنْ قَذَفَهَا وَقَدْ طَلَّقَهَا ، وَلَهُ عَلَيْهَا رَجْعَةٌ لاعَنَهَا ، وَإِنْ قَذَفَهَا ، وَقَدْ طَلَّقَهَا وَبَتَّهَا لَمْ يُلاعِنْهَا " رواه الطبراني, وإسناده منقطع, ورجاله رجال الصحيح.

7845. İbn Cüreyc bildiriyor: Hz. Ali ile İbn Mes'ûd dediler ki: "Adam, ric'i talâkla boşadığı karısına zina isnadında bulunsa lânetleşirler. Kesin aralarını ayıran talâkla boşadığı karısına zina isnadında bulunsa lânetleşmezler."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, isnadı munkatıdır. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٨٤٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ ، عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " لا يَجْتَمِعُ الْمُتَلاعِنَانِ أَبَدًا "

رواه الطبراني, وفيه: قيس بن الربيع, وثقه شعبة وغيره, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

وقد تقدم عن علي وابن مسعود أن عصبة ابن الملاعنة عصبة أمه وأنها ترثه ويرثها .

7846. İbn Mes'ûd der ki: "Lanetleşen kadın ve erkek ebediyen (bir nikah altında) birleşemez."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Kays b. er-Rebî'yi, Şu'be ve başkaları güvenilir kabul etmiştir. Zayıf görenler de mevcuttur. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Daha önce Hz. Ali ile İbn Mes'ûd'dan rivayetle şu hüküm geçmişti: "Lânetleşen kadının oğlu, annesinin asabesidir. Annesi oğluna, oğlu da annesine mirasçı olur."[3]

---

[1] Bezzâr, *Müsned* (1509) ve İmam Ahmed, *Müsned* (2367)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/249)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9661)

(بَابُ الوَلَدِ لِلفِرَاشِ)

Çocuk (Doğduğu) Döşeğe Aittir

٧٨٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَنْبَأَنَا حَجَّاجٌ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ يُحَنَّسَ وَصَفِيَّةَ كَانَا مِنْ سَبْيِ الْخُمُسِ فَزَنَتْ صَفِيَّةُ بِرَجُلٍ مِنَ الْخُمُسِ فَوَلَدَتْ غُلاَماً فَادَّعَاهُ الزَّانِى وَيُحَنَّسُ فَاخْتَصَمَا إِلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ فَرَفَعَهُمَا إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِى طَالِبٍ فَقَالَ عَلِيٌّ أَقْضِى فِيهِمَا بِقَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ. وَجَلَدَهُمَا خَمْسِينَ خَمْسِينَ "

رواه أحمد والبزار, وفيه :الحجاج بن أرطاة, وهو مدلس, وبقية رجال أحمد ثقات .

7847. Hasan b. Sa'd, babasından bildiriyor: Yuhannes ve Safiyye ganimetten olan esirler idi. Safiyye bir çocuk doğurdu. Yuhannes ve Safiyye ile zina eden adam, çocuğun babası olduğunu iddia ettiler. Anlaşmazlıklarını çözmesi için Osmân b. Affân'a gittiler. Osmân, onları Ali b. Ebî Tâlib'e gönderdi. Hz. Ali onlara şöyle dedi: Kadın hakkında, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in verdiği hükümle hükmederim: *"Çocuk doğduğu yatağa aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır."* Hz. Ali, zina eden erkek ve kadına ellişer sopa vurarak had tatbik etti.

★Hadisi Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Haccâc b. Ertât tedlis yapan biridir. Ahmed'in diğer ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٤٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، قَالَ : ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عِمْرَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ بُكَيْرِ بْنِ مِسْمَارٍ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالْوَلَدِ لِلْفِرَاشِ " رواه البزار, وفيه :عبد العزيز بن عمران, وهو متروك .

7848. Âmir b. Sa'd'ın, babasından naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çocuğun (babası kim olursa olsun doğduğu) yatağa ait olduğu yönünde hükmetmiştir.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Abdülazîz b. İmrân metruk biridir.[2]

٧٨٤٩ - وعَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "الْوَلَدَ لِلفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرَ " رواه البزار, وفيه: سنان بن الحارث, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (1/104)ve Bezzâr, *Müsned* (510)

[2] Bezzâr, *Müsned* (1511)

7849. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çocuk, döşeğe aittir. Zinakâr (erkek) için mahrumiyet vardır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravilerden Sinân b. el-Hâris'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٥٠ - وعَنِ الْحَسَنِ قَالَ : بَلَغَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى أَنَّ الْوَلَدَ لِلْفِرَاشِ وَبِفِيِّ العَاهِرِ الحَجَرُ " رواه أحمد مرسلا ورجاله رجال الصحيح.

7850. Hasan diyor ki: Bana ulaşan bilgiye göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çocuğun döşeğe ait olduğuna, zinakâra da mahrumiyetin yeterli geleceğine hükmetti.

★Hadis Ahmed mürsel olarak rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٨٥١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ مَوْلًى لآلِ الزُّبَيْرِ قَالَ إِنَّ بِنْتَ زَمْعَةَ قَالَتْ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ إِنَّ أَبِى زَمْعَةَ مَاتَ وَتَرَكَ أُمَّ وَلَدٍ لَهُ وَإِنَّا كُنَّا نَظُنُّهَا بِرَجُلٍ وَإِنَّهَا وَلَدَتْ فَخَرَجَ وَلَدُهَا يُشْبِهُ الرَّجُلَ الَّذِى ظَنَنَّاهَا بِهِ. قَالَ فَقَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهَا أَمَّا أَنْتِ فَاحْتَجِبِى مِنْهُ فَلَيْسَ بِأَخِيكِ وَلَهُ الْمِيرَاثُ"

رواه أحمد، وتابعيه لم يسم، وبقية رجاله ثقات .

7851. Zem'a'nın kızı anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gittim ve dedim ki: "Babam öldü. Geriye bir ümmü veled (kendisinden oğul edindiği cariyesini) bıraktı. Fakat biz onun bir adamla ilişkisi olduğunu zannediyoruz. Üstelik o cariye doğum yaptı. Çocuğu, ilişkisi olduğunu düşündüğümüz adama benziyor. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Zem'a'nın kızına şöyle buyurdu: *"Sen artık o çocuğun yanında tesettürlü ol. Zira o senin kardeşin değil. O çocuğun mirastan da hakkı vardır."*

★Hadisi Ahmed rivayet etmiş olup, Ahmed'i takip eden iki ravi isimsizdir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٧٨٥٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَامِرُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الأَصْبَهَانِيُّ ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيِّ ، عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ خَالِدٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنْ زَيْنَبَ الأَسَدِيَّةِ ، أَنَّهَا قَالَتْ : أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ أَبِي مَاتَ وَتَرَكَ جَارِيَةً فَوَلَدَتْ غُلامًا ، وَإِنَّا كُنَّا نَتَّهِمُهَا ، فَقَالَ : ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا أَتَوْهُ بِهِ نَظَرَ إِلَيْهِ ، وَقَالَ : إِنَّ الْمِيرَاثَ لَهُ ، وَأَمَّا أَنْتِ فَاحْتَجِبِي مِنْهُ "

[1] Bezzâr, *Müsned* (1512)

رواه الطبراني, وفيه: القاسم بن محمد بن أبي شيبة, وهو ضعيف .

7852. Zeyneb el-Esediyye anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gidip dedim ki: "Ya Resûlallah! Babam öldü geriye bir cariye bıraktı. O da bir çocuk doğurdu. Biz o cariyeyi (zina ile) itham ediyoruz." Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Çocuğu bana getirin"* buyurdu. Çocuğu getirdiklerinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona baktıktan sonra şöyle buyurdu: *"Onun için miras hakkı vardır. Sana gelince, (artık kardeşin olmadığına göre) onun yanında tesettürlü ol."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Kâsım b. Muhammed b. Ebî Şeybe zayıftır.[1]

٧٨٥٣ – حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، حَدَّثَنَا أَبُو تُمَيْلَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْحَاقَ ، قَالَ : ادَّعَى نَصْرُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ عِلاطٍ السُّلَمِيُّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَبَاحٍ مَوْلَى خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ ، فَقَامَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ ، فَقَالَ : مَوْلايَ وُلِدَ عَلَى فِرَاشِ مَوْلايَ ، وَقَالَ نَصْرٌ : أَخِي أَوْصَانِي بِمَنْزِلِهِ ، قَالَ : فَطَالَتْ خُصُومَتُهُمْ ، فَدَخَلُوا مَعَهُ عَلَى مُعَاوِيَةَ ، وَفِهْرٌ تَحْتَ رَأْسِهِ ، فَادَّعَيَا ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ ، فَقَالَ نَصْرٌ : فَأَيْنَ قَضَاؤُكَ هَذَا يَا مُعَاوِيَةُ فِي زِيَادٍ ؟ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ : قَضَاءُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرٌ مِنْ قَضَاءِ مُعَاوِيَةَ ، فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَبَاحٍ لا يُجِيبُ نَصْرًا إِلَى مَا يَدَّعِي ، فَقَالَ نَصْرٌ :

أَبَا خَالِدٍ خُذْ مِثْلَ مَالِي وِرَاثَةً وَخُذْنِي أَخًا عِنْدَ الْهَزَاهِزِ شَاهِدَا
أَبَا خَالِدٍ مَالٌ ثَرِيٌّ ، وَمَنْصِبٌ سَنِيٌّ وَأَعْرَاقٌ تَهُزُّكَ صَاعِدَا
أَبَا خَالِدٍ لا تَجْعَلَنَّ بَنَاتِنَا إِمَاءً لِمَخْزُومٍ وَكُنَّ مَوَاجِدَا
أَبَا خَالِدٍ إِنْ كُنْتَ تَخْشَى ابْنَ خَالِدٍ فَلَمْ يَكُنِ الْحَجَّاجُ يَرْهَبُ خَالِدَا
أَبَا خَالِدٍ لا نَحْنُ نَارٌ وَلا هُمُ جِنَانٌ تُرَى فِيهَا الْعُيُونُ رَوَاكِدَا"

رواه أبو يعلى وإسناده منقطع ورجاله ثقات .

7853. Muhammed b. İshâk anlatıyor: Nasr b. el-Haccâc b. İlât es-Sülemî, Hâlid b. el-Velîd'in azatlısı Abdullah b. Rabâh'a iftirada

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/288)

bulundu. Abdurrahman b. Hâlid b. el-Velîd kalkarak dedi ki: "Efendim (doğan çocuk), efendimin yatağında doğdu." Nasr ise: "Kardeşim bana evinde vasiyet etti" dedi. Aralarındaki tartışma uzayınca, çocukla beraber Muâviye'nin huzuruna çıktılar. Muâviye'nin başının altında taş vardı. Her ikisi de davalaştılar. Muâviye onlara şöyle dedi: "Ben Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Çocuk döşeğe aittir, zinakâr için mahrumiyet vardır."* Nasr dedi ki: "Ey Muâviye! Senin Ziyâd hakkında verdiğin hüküm nerede, şu verdiğin hüküm nerede?" Bunun üzerine Muâviye şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in verdiği hüküm Muâviye'nin verdiği hükümden daha hayırlıdır."

Böylelikle Abdullah b. Rebâh, Nasr'ın iddia ettiği şey hususunda yaptığı konuşmaya cevaben hiçbir şey söylemedi. Sonunda Nasr şu şiiri okudu:

Ey Ebû Hâlid! Malım gibisini miras olarak al.
Beni belalar anında şahit olacak bir kardeş tut.
Ey Ebû Hâlid! Malım çoktur, mevkim ise yücedir.
Yukarı çıktığın halde nesiller seni coşturur.
Ey Ebû Hâlid! Kızlarımızı Mahzûm'a cariye yapmak için
Asla acele etme, onlar var oldular.
Ey Ebû Hâlid! İbn Hâlid'den korkma.
Haccâc, Hâlid'den korkmadı.
Ey Ebû Hâlid! Ne biz ateşiz, ne de onlar,
İçerisinde durgun pınarların göründüğü bahçedir."

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, hadisin isnadı munkatıdır. Hadisin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٥٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ شَبِيبٍ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبَّادٍ السَّعْدِيُّ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن عباد السعدي, وهو ضعيف ,وقال داود بن شبيب : وكان من خيار الناس, وبقية رجاله ثقات .

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7390)

7854. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çocuk döşeğe aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Yahyâ b. Abbâd es-Sa'dî zayıftır. Onun hakkında Dâvûd b. Şebîb der ki: "İnsanların en hayırlı olanlarından biridir." Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٥٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ ، ح وَحَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْبَغَوِيُّ ، قَالا : ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ الأَزْدِيُّ ، قَالا : ثنا مُوسَى بْنُ عُثْمَانَ الْحَضْرَمِيُّ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْبَرَاءِ ، وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالا : كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ ، وَنَحْنُ نَرْفَعُ غُصْنَ الشَّجَرَةِ عَنْ رَأْسِهِ ، فَقَالَ : إِنَّ الصَّدَقَةَ لا تَحِلُّ لِي وَلا لأَهْلِ بَيْتِي ، لَعَنَ اللَّهُ مَنِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ ، الْوَلَدُ لِصَاحِبِ الْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ ، لَيْسَ لِوَارِثٍ وَصِيَّةٌ "

رواه الطبراني, وفيه: موسى بن عثمان الحضرمي, وهو ضعيف .

7855. Berâ ile Zeyd b. Erkam anlatıyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Gadîr Hum gününde beraberdik. Başından ağaç dallarını kaldırıyorduk. Şöyle buyurdu: *"Hiç şüphesiz sadaka ne benim için, ne de Ehl-i beytim için helal değildir. Allah, babasından başkasına neseb iddiasında bulunan kişiye lânet etmiştir. Allah, efendilerinden başkasını veli edinenlere lânet etmiştir. Çocuk, yatağın sahibine aittir. Zani için mahrumiyet vardır. Varise vasiyet yoktur."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Mûsâ b. Osmân el-Hadramî zayıftır.[2]

٧٨٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نَا ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ أَبُو نُعَيْمٍ ، قَالَ : نَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ ، أَنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :ضرار بن صرد ,وهو ضعيف .

7856. Hz. Hüseyn b. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çocuk, (doğduğu) döşeğe aittir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravilerden Dırâr b. Surad zayıftır.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12434)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5057)

٧٨٥٧ - وَبِهِ : عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنْ يُوسُفَ ، قَالَ : سَمِعْتُ ابْنَ الزُّبَيْرِ يُحَدِّثُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ جَعَلَ لابْنِ وَلِيدَةِ زَمْعَةَ الْمِيرَاثَ لأَنَّهُ وُلِدَ عَلَى فِرَاشِ زَمْعَةَ"

قلت : رواه النسائي باختصار . رواه الطبراني في الأوسط ورجاله ثقات .

7857. İbnü'z-Zübeyr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Zem'a'nın cariyesinin oğlu için miras tayin etti. Çünkü çocuk Zem'a'nın döşeğinde doğmuştu.

Ben derim ki: Hadisi Nesâî kısa metniyle rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٧٨٥٨ - وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ : إِنَّ مِنْ قَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْوَلَدَ لِلْفِرَاشِ ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ " رواه الطبراني وأحمد في حديث طويل وإسناده منقطع .

7858. Ubâde b. es-Sâmît diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in verdiği hükümlerden biri şudur: *"Çocuk, döşeğe aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır."*

★Hadisi Taberânî ve uzun bir hadiste Ahmed rivayet etmiş olup, hadisin isnâdında kopukluk vardır.

٧٨٥٩ - حدثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْمَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي رَجَاءَ الْعَبَّادَانِيُّ ، ثنا أَبُو مَعْشَرٍ ، عَنْ عِيسَى بْنِ أُسَيْدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْخَطَّابِ ، عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ ، قَالَ : إِنِّي لَبَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْحَجِّ ، وَإِنَّ زَبَدَ نَاقَتِهِ لَيَقَعُ عَلَى ظَهْرِي ، فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : " أَدُّوا إِلَى كُلِّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ ، وَالْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ ، وَمَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ أَوِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ، لا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلا عَدْلٌ" رواه الطبراني, وفيه, من لا يعرف.

7859. Ebû Mes'ûd anlatıyor: Ben hac günü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in önündeydim. Devesinin salyası sırtıma düşüyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim. *"Her hak sahibine hakkını verin. Çocuk, döşeğe aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır. Efendilerinden başkasını veli edinen üzerine ya da babasından başkasına neseb iddiasında bulunan üzerine Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti vardır. Onlardan ne bir farz, ne de nafile kabul edilmeyecektir."*

★Hadisi Taberâni rivayet etmiştir. Senedinde tanınmayan raviler bulunmaktadır.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/261)

٧٨٦٠ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ الْعِجْلِ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ كَرَامَةَ ، ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى كِلاهُمَا ، عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ حَمَّادٍ ، مَوْلَى بَنِي أُمَيَّةَ ، عَنْ جَنَاحٍ ، مَوْلَى الْوَلِيدِ ، عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الأَسْقَعِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ ، وَلَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَنْتَهِكَ شَيْئًا مِنْ مَالِهَا إِلا بِإِذْنِ زَوْجِهَا " رواه الطبراني, وفيه: جناح مولى الوليد, وهو ضعيف .

7860. Vâsile b. el-Eska'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Çocuk, döşeğe aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır. Kadının, kocasının izni olmadan kendi malından azıcık bir şey tüketmesi ona caiz değildir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravilerden Velîd'in azatlısı olan Cenâh zayıftır.[1]

٧٨٦١ - و عَنْ أَبِي وَائِلٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ حُذَافَةَ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبِي؟ قال : " أَبُوكَ حُذَافَةُ الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ " . قَالَ : لَوْ دَعَوْتَنِي إِلَى حَبَشِيٍّ لاتَّبَعْتُهُ . فَقَالَتْ أُمُّهُ : عَرَّضْتَنِي . فَقَالَ : إِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْتَرِيحَ " رواه الطبراني, وهو مرسل ورجاله ثقات.

7861. Ebû Vâil'in bildirdiğine göre Abdullah b. Huzâfe: "Ya Resûlallah! Benim babam kim?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Baban Huzâfe'dir. (Esasen) çocuk, (doğduğu) döşeğine aittir. Zinakâr için mahrumiyet vardır."* buyurdu. Abdullah dedi ki: "Sen beni bir Habeşliye davet etseydin (babam olduğunu söylesydin) ona bile uyarım (ya Resûlallah)." Annesi: "Bana ithamda bulundun" deyince Abdullah da bunun üzerine: "Ben kalbimi rahatlatmak istiyorum" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, hadis mürseldir. Ravileri güvenilir kimselerdir.

باب فِيمَنْ يَبْرَأُ مِنْ وَلَدِهِ أَوْ وَالِدِهِ

Çocuğundan veya Babasından Yüz Çevirmek

٧٨٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الْمُجَالِدِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنِ انْتَفَى مِنْ وَلَدِهِ لِيَفْضَحَهُ فِي الدُّنْيَا فَضَحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رُءُوسِ الأَشْهَادِ قِصَاصٌ بِقِصَاصٍ "

رواه أحمد والطبراني في الكبير والأوسط, ورجال الطبراني رجال الصحيح خلا عبد الله بن أحمد وهو ثقة إمام.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/83), Anbese ve Hammâd, zayıftırlar.

7862. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kim dünyada rezil etmek için çocuğunu evlatlıktan irad ederse, Allah da kıyamet gününde bütün insanların gözü önünde kısasa kısas olarak onu rezil eder."*

★Hadisi Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Taberânî'nin ravileri, Abdullah b. Ahmed b. Hanbel hariç *Sahîh*'in ravileridir. Bu zat ise güvenilir bir imamdır.[1]

٧٨٦٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ عَنْ زَبَّانَ عَنْ سَهْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " إن لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عِبَاداً لاَ يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ولاَ يُزَكِّيهِمْ وَلاَ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ. قِيلَ لَهُ مَنْ أُولَئِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مُتَبَرِّئٌ مِنْ وَالِدَيْهِ رَاغِبٌ عَنْهُمَا وَمُتَبَرٌّ مِنْ وَلَدِهِ وَرَجُلٌ أَنْعَمَ عَلَيْهِ قَوْمٌ فَكَفَرَ نِعْمَتَهُمْ وَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ "

رواه أحمد والطبراني وزاد : ولهم عذاب أليم وفيه: زبان بن فائد, ضعفه أحمد وابن معين, وقال أبو حاتم : صالح .

7863. Sehl'in babası (Muâz b. Enes)'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Allah'ın öyle (kötü) kulları var ki, Allah onlarla kıyamet gününde konuşmaz, onları günahlarından arındırmaz ve onlara rahmet nazarıyla nazar etmez."* Denildi ki: "Ya Resûlallah! Kimdir onlar?" Şöyle buyurdu: *"Anne-babasından yüz çevirerek onlardan ilişkisini tamamen koparan kimse, çocuğunu evlatlıktan reddeden kişi, kendisine bir toplum tarafından nimet ihsan edilip de, onların nimetine nankörlük ederek onlardan uzaklaşan kimse."*

★Hadisi Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, Taberânî şu ilavede bulunmuştur: *"Onlar için acıklı bir azap vardır."* Ravilerden Zebbân b. Fâid'i, Ahmed ve İbn Maîn zayıf görmüş, Ebû Hâtim ise "Salih biridir" demiştir.[2]

---

[1] İmam Ahmed, *Müsned* (4795), Taberânî, *M. el-Kebîr* (13478, 13503)

[2] İmam Ahmed, *Müsned* (3/440) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/195)

كِتَابُ الأَطْعِمَةِ

YİYECEKLER KİTABI

(بَابُ إِطْعَامُ الطَّعَامِ)

Yemek Yedirmek

٧٨٦٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنِي حُيَيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ حَدَّثَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرْفَةً يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَبَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا. فَقَالَ أَبُو مُوسَى الأَشْعَرِيُّ لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لِمَنْ أَلاَنَ الْكَلاَمَ وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ وَبَاتَ لِلَّهِ قَائِماً وَالنَّاسُ نِيَامٌ "

رواه أحمد, وفيه: ابن لهيعة وحديثه حسن, وبقية رجاله ثقات .

7864. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Cennette bir köşk vardır ki dışarısı içeriden, içerisi de dışarıdan görülür."*

Bunun üzerine Ebû Mûsa el-Eş'arî: "Ya Resûlallah! Bu köşk kimin içindir?" diye sorunca, Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yumuşak konuşan, Allah için yediren, insanlar uykuda olduğu halde Allah için geceyi ibadetle geçiren (kişi içindir)"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri ise güvenilir kimselerdir.[1]

٧٨٦٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَزِيدُ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي مَيْمُونَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي إِذَا رَأَيْتُكَ طَابَتْ نَفْسِي وَقَرَّتْ عَيْنِي فَأَنْبِئْنِي عَنْ كُلِّ شَيْءٍ فَقَالَ " كُلُّ شَيْءٍ خُلِقَ مِنْ مَاءٍ . قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْبِئْنِي عَنْ أَمْرٍ إِذَا أَخَذْتُ بِهِ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَالَ أَفْشِ السَّلاَمَ وَأَطْعِمِ الطَّعَامَ وَصِلِ الأَرْحَامَ وَقُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ ثُمَّ ادْخُلِ الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح ,خلا أبي ميمونة ,وهو ثقة .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/ 173); ravilerinden Huyey hakkında Buhârî "durumu dikkat çekici" demiştir.

7865. Ebû Hureyre bildiriyor: Ben: "Ya Resûlallah! Seni gördüğüm zaman içim hoş oluyor ve gönlüm ferahlıyor. Bana her şeyden haber ver" dedim. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her şey sudan yaratılmıştır"* buyurdu. Ben: "Bana öyle bir davranışı haber ver ki, onu yaptığım zaman cennete gireyim" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle karşılık verdi: *"Selamı yay, Allah için yemek yedir, akrabalarını ziyaret et, insanlar uykuda olduğu halde geceleyin kalkıp namaz kıl, sonra selametle cennete girersin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ebû Meymûne güvenilir olup onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٨٦٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ صُهَيْبٍ أَنَّ صُهَيْباً كَانَ يُكَنَّى أَبَا يَحْيَى وَيَقُولُ إِنَّهُ مِنَ الْعَرَبِ وَيُطْعِمُ الطَّعَامَ الْكَثِيرَ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ يَا صُهَيْبُ مَا لَكَ تُكَنَّى أَبَا يَحْيَى وَلَيْسَ لَكَ وَلَدٌ وَتَقُولُ إِنَّكَ مِنَ الْعَرَبِ وَتُطْعِمُ الطَّعَامَ الْكَثِيرَ وَذَلِكَ سَرَفٌ فِي الْمَالِ فَقَالَ صُهَيْبٌ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَنَّانِي أَبَا يَحْيَى وَأَمَّا قَوْلُكَ فِي النَّسَبِ فَأَنَا رَجُلٌ مِنَ النَّمِرِ بْنِ قَاسِطٍ مِنْ أَهْلِ الْمَوْصِلِ وَلَكِنِّي سُبِيتُ غُلَامًا صَغِيراً قَدْ غَفَلْتُ أَهْلِي وَقَوْمِي وَأَمَّا قَوْلُكَ فِي الطَّعَامِ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ " خِيَارُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ وَرَدَّ السَّلَامَ ". فَذَلِكَ الَّذِي يَحْمِلُنِي عَلَى أَنْ أُطْعِمَ الطَّعَامَ قلت : روى ابن ماجة طرفا منه.

رواه أحمد, وفيه: عبد الله بن محمد بن عقيل, وحديثه حسن ,وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

7866. Hamza b. Suheyb anlatıyor: (Babam) Suheyb, Ebû Yahyâ künyesiyle künyelenmişti. Kendisinin Araplardan olduğunu ve çok yemek yediren birisi olduğunu söylerdi. Hz. Ömer ona: "Ey Suheyb! Sana ne oluyor ki, çocuğun olmadığı halde Ebû Yahyâ künyesiyle künyeleniyorsun, Araplardan olduğunu, çok yemek yediren birisi olduğunu söylüyorsun, bu davranışın malda israf değil midir?" diye çıkıştı. Suheyb şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni Ebû Yahyâ künyesiyle künyelendirdi. Neseb hakkındaki sözüne gelince, ben Musul ahalisinden Nemir b. Kâsıt'ın oğluyum. Kavmimi ve ailemi henüz tanıdığım bir zamanda küçük bir çocuk iken esir edilmişim. Yemek hakkındaki sözüne gelince, Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Sizin en hayırlınız, yemek yediren ve*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (7919), 2/323, 493; Hâkim, *Müstedrek* (4/129, 160; Zehebî sıhhatine muvafakat etti), İbn Hibbân, *Sahîh* (508)

selamı aynısıyla iade edendir." İşte bu, beni yemek yedirmeye sevk eden sebeptir.

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisin bir bölümünü rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Akîl'in hadisi hasen olup, kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri ise güvenilir kimselerdir.

٧٨٦٧ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ يَحْيَى الأَرُزِّيُّ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيُّ ، نَا حَفْصُ بْنُ أَسْلَمَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : عَلِّمْنِي عَمَلا يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ : " أَطْعِمِ الطَّعَامَ ، وَأَفْشِ السَّلامَ ، وَأَطِبِ الْكَلامَ ، وَصَلِّ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ بِسَلامٍ" رواه البزار, وفيه: حفص بن أسلم ,وهو ضعيف .

7867. Enes anlatıyor: Bir adam, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Bana öyle bir amel öğret ki, beni cennete soksun" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Allah için) yemek yedir, selamı yay, insanlarla güzel konuş, halk uykuda oldukları halde geceleyin kalkıp namaz kıl ki selametle cennete giresin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hafs b. Eslem zayıftır.

٧٨٦٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْقَطِرَانِيُّ ، ثنا زِيَادُ بْنُ يَحْيَى ، ثناأَبُو عَتَّابٍ الدَّلالُ ، أَنَا عَمْرُو بْنُ ثَابِتٍ ، حَدَّثَنِي حَبِيبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ ، قَالَ : صَنَعَتِ امْرَأَةٌ مِنْ نِسَاءِ الْحُسَيْنِ طَعَامًا فِي بَعْضِ أَرْضِهِ ، فَطَعِمَ ثُمَّ رُفِعَ الطَّعَامُ ، فَجَاءَ مَوْلًى لَهُ ، فَدَعَا بِالطَّعَامِ ، فَقَالَ : يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لا أُرِيدُهُ ، قَالَ : لِمَ ؟ قَالَ : أَكَلْنَا قُبَيْلُ عِنْدَ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ، فَقَالَ الْحُسَيْنُ : إِنَّ أَبَاهُ كَانَ سَيِّدَ قُرَيْشٍ ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَأَطِيبُوا الْكَلامَ"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: عمرو بن ثابت البكري, وهو متروك .

7868. Habîb b. Ebî Sâbit anlatıyor: Hz. Hüseyn'in hanımlarından biri, kendine ait olan bir yerde yemek yaptı. Hüseyn doyduktan sonra yemek kaldırıldı. Hüseyin'in azatlı kölesi (dışarıdan) gelince onu da yemeğe çağırdı. O kişi: "Ey Ebû Abdillah! İstemiyorum" dedi. Hüseyn: "Niçin?" diye sorunca, "Ubeydullah b. Abbâs'ın yanında az önce yemek yedik" dedi. Bunun üzerine Hüseyn şöyle dedi: "Muhakkak ki onun babası, Kureyş'in efendisidir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *«Ey Abdulmuttalib oğulları! İnsanlara yemek yedirin ve insanlarla güzel konuşun.»"*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde ismi geçen Amr b. Sâbit el-Bekrî metruktur.[1]

٧٨٦٩ – حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّلالُ ، ثنا مُخَوَّلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، ثنا كَامِلٌ أَبُو الْعَلاءِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "أَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَأَطِيبُوا الْكَلامَ " رواه الطبراني, وفيه :القاسم بن محمد الدلال, وهو ضعيف .

7869. Hz. Hasan b. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"(Allah için) yemek yedirin, insanlarla güzel konuşun"*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Kâsım b. Muhammed ed-Dellâl zayıftır.[2]

٧٨٧٠ – وعَنْ جَابِرٍ قَالَ : قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يُمْكِنُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ إِطْعَامُ الطَّعَامِ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَأَطِيبُوا الْكَلامَ"

وفيه: عبد الله بن محمد العبادي, و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7870. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Allah için) yemek yedirmek cenneti size mümkün kılar. O halde ey Abdulmuttalib oğulları! (Allah için) yemek yedirin ve insanlarla güzel konuşun."*

★Hadiste ismi geçen Abdullah b. Muhammed el-Abbâdî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٧٨٧١ – وعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ قَالَ : كَانَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَارِثِ يَمُرُّ بِنَا فَيَقُولُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :" أَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَأَفْشُوا السَّلامَ تُوَرَّثُوا الْجِنَانَ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

7871. Muhammed b. Ziyâd anlatıyor: Abdullah b. el-Hâris bize uğradı ve şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«İnsanlara yemek yedirin ve selamı yayın ki, böylece cennetlere varis olasınız.»"*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (2911)
2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (2763)

٧٨٧٢ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ هَانِئٍ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، حَدِّثْنِي بِشَيْءٍ يُوجِبُ لِي الْجَنَّةَ ، قَالَ : " يُوجِبُ الْجَنَّةَ إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءُ السَّلامِ " وفي رواية : " وَحُسْنُ الْكَلامِ "

رواه الطبراني بإسنادين ورجال أحدهما ثقات . وقد تقدمت أحاديث من هذا الباب في الصلاة .

7872. Hâni' anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ya Resûlallah! Bana cenneti gerekli kılacak bir şeyi haber ver?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şu karşılığı verdi: *"Selamı yaymak ve insanlara yemek yedirmek cenneti gerekli kılar."* Bir rivayette: *"Güzel konuşmak"* şeklinde geçmiştir.

★Hadisi Taberânî, iki ravi kanalıyla rivayet etmiş olup, bunlardan birisinin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

Bu konudaki başka hadisler Namaz kitabında geçmiştir.

٧٨٧٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ السِّمْسَارُ ، ثنا خَالِدُ بْنُ خِدَاشٍ ، ثنا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ يَسَارٍ أَبِي الْفَضْلِ ، ثنا الْحَسَنُ ، قَالَ : قَالَ عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ : " ذَهَبَ الْمُطْعِمُونَ وَبَقِيَ الْمُسْتَطْعِمُونَ ، وَذَهَبَ الْمُذَكِّرُونَ وَبَقِيَ الْمَنْسِيُّونَ " ، قَالَ الْحَسَنُ : " أَمَا وَاللَّهِ لَوْ كَانَ عِمْرَانُ الْيَوْمَ حَيًّا لَكَانَ أَقْوَلَ " رواه الطبراني بإسنادين ورجال أحدهما ثقات

7873. İmrân b. Husayn diyor ki: "Yemek yedirenler gitti, yemek yemeyi isteyenler kaldı. Vaaz-u nasihat edenler gitti, unutanlar kaldı."

Hasan el-Basrî: "Allah'a yemin ederim ki, eğer bugün İmrân sağ olsaydı, elbette o da bunu defalarca söylerdi" diye ekledi.

★Hadisi Taberânî, iki isnâdla rivayet etmiş olup, birisinin ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2889)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/106)

(بَابٌ فِيمَنْ وَافَقَ مِنْ أَخِيهِ شَهْوَةً)

Kardeşinin İsteğini Yerine Getiren Hakkında

٧٨٧٤ – حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : نا نَصْرُ بْنُ نَجِيحٍ ، قَالَ : نا أَبُو عُمَرَ حَفْصٌ ، عَنْ زِيَادٍ النُّمَيْرِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ وَافَقَ مِنْ أَخِيهِ شَهْوَةً ؛ غُفِرَ لَهُ "

رواه الطبراني والبزار, وفيه: زياد بن نمير النميري, وثقه ابن حبان, وقال : يخطئ , وضعفه غيره ,وفيه من لم أعرفه.

7874. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim, din kardeşinin (zevk türünden) bir isteğini yerine getirirse günahı affolunur."*

★Hadisi Taberânî ve Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ziyâd b. Numeyr en-Numeyrî'yi, İbn Hibbân güvenilir kabul edip hakkında: "Hata yapar" demiştir. Başkası ise zayıf saymıştır. Ayrıca hadisin senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[1]

(بَابٌ فِيمَنْ يَشْتَهِي الشَّيْءَ وَهُوَ عَاجِزٌ عَنْهُ)

Bir Şeyi Arzulayıp ta Onu Elde Etmekten Aciz Olan Hakkında

٧٨٧٥ – حدثنا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينٍ الْمِصْرِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ السَّلامِ الصَّدَفِيُّ ، ثنا الْفَضْلُ بْنُ الْمُخْتَارِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهِبٍ عَنْ عِصْمَةَ ، قَالَ : جَاءَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا نَمُرُّ فِي هَذِهِ الأَسْوَاقِ فَنَنْظُرُ إِلَى هَذِهِ الْفَوَاكِهِ فَنَشْتَهِيهَا وَلَيْسَ مَعَنَا فِلْسٌ نَشْتَرِي بِهِ ، فَهَلْ لَنَا فِي ذَلِكَ أَجْرٌ ، فَقَالَ : " وَهَلِ الأَجْرُ إِلا فِي ذَلِكَ " رواه الطبراني,وفيه: الفضل بن المختار, وهو ضعيف .

7875. İsmet anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından bir grup, Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip şöyle dediler: "Ya Resûlallah! Biz bu çarşıdan geçiyoruz, orada çeşitli meyveler görüyoruz, canımız çekiyor, ama alacak paramız yok. Bu hususta bize bir sevap var mıdır?" Cenâb-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bundan büyük sevap olur mu?"* buyurdu.

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2890), ravilerinden Hafs zayıftır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Fadl b. el-Muhtâr zayıftır.[1]

(بَابٌ فِيمَنْ دَخَلَ عَلَيْهِ صِغَارٌ وَهُوَ يَأْكُلُ)

Yemek Yerken Yanına Küçük Çocuk Gelen Hakkında

٧٨٧٦ - حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ التَّيْمِيُّ ، حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ عَمِّي عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ فِي الْمَسْجِدِ ، فَدَخَلَ السَّائِبُ بْنُ يَزِيدَ ، فَبَعَثَنِي إِلَيْهِ ، فَقَالَ : اذْهَبْ إِلَى ذَلِكَ الشَّيْخِ ، فَقُلْ لَهُ يَقُولُ لَكَ عَمِّي عِيسَى بْنُ طَلْحَةَ : هَلْ رَأَيْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ فَذَهَبْتُ إِلَيْهِ ، فَقَالَ : " نَعَمْ , قَدْ رَأَيْتُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَدَخَلْتُ عَلَيْهِ أَنَا وَغِلْمَةٌ مَعِي ، فَوَجَدْنَاهُ يَأْكُلُ تَمْرًا فِي قِنَاعٍ وَمَعَهُ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ ، فَقَبَضَ لَنَا مِنْ ذَلِكَ التَّمْرِ قَبْضَةً ، وَمَسَحَ عَلَى رُءُوسِنَا"

رواه الطبراني في الكبير والأوسط , وإسحاق بن يحيى, متروك .

7876. İshâk b. Yahyâ b. Talha anlatıyor: Mescitte amcamın oğlu İsâ b. Talha'nın yanındaydım. Mescide Sâib b. Yezîd girdi. Beni ona (Sâib'e) gönderdi ve şöyle dedi: "Şu yaşlı adama git ve ona amcam İsâ b. Talha, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i görüp görmediğini soruyor de." Ona gidip (sorduktan sonra Sâib) şu karşılığı verdi: "Evet, Cenâb-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'i gördüm. Bir çocukla beraber onun yanına gittim. Etrafında ashâbından bazıları vardı. Sepetteki hurmaları yiyordu. Sepetten bir avuç hurma bize verip başımızı okşadı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat'ta* rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İshâk b. Yahyâ metruktur.[2]

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/183). Taberânî'nin kocası Ahmed b. Rişdîn hadis uydurmakla suçlanmıştır.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (6695)

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الثَّرِيدِ)

Tirit Yemeği Hakkında

٧٨٧٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْبَرَكَةِ فِي السَّحُورِ وَالثَّرِيدِ

رواه أحمد وأبو يعلى, وفيه: محمد بن أبي ليلى, وهو سيئ الحفظ, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7877. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sahurda yemek ve tirit (ekmeğin küçük parçalar halinde doğranıp çorba suyuyla ıslatılması neticesinde hazırlanan yemeğ)in bereketli olması için dua etti."

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Ebî Leylâ'nın hafızası zayıftır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٨٧٨ - حَدَّثَنَا أَبُو يَاسِرٍ ، حَدَّثَنَا مَسْلَمَةُ بْنُ عَلْقَمَةَ ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدَ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " السُّحُورُ بَرَكَةٌ ، وَالثَّرِيدُ بَرَكَةٌ ، وَالْجَمَاعَةُ بَرَكَةٌ "

رواه أبو يعلى, وفيه: أبو ياسر عمار بن هارون, وهو ضعيف .

7878. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sahur berekettir, tirit yemek berekettir, cemaat berekettir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Yâsir Ammâr b. Hârûn zayıftır.[2]

٧٨٧٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمِ بْنِ الْيَمَانِ بِمَدِينَةِ جَبَلَةَ ، حَدَّثَنَا مُزْدَادُ بْنُ جَمِيلٍ ، حَدَّثَنَا رَفْغِينُ بْنُ عِيسَى ، حَدَّثَنَا أَرْطَاةُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بِالْبَرَكَةِ لِثَلاثَةٍ : السَّحُورِ وَالثَّرِيدِ وَالْكَيْلِ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: جماعة لم أجد من ترجمهم .

7879. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üç şeyin bereketli olması için dua etti: Sahur yemeği, tirit yemeği ve ölçek (ticarette mal alım-satımında tartı kullanırken)."

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (7794) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6367)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6447)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan bir cemaatin biyografilerini zikredene rastlamadım.[1]

٧٨٨٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا عَبَّادُ بْنُ كَثِيرٍ الرَّمْلِيُّ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ طَلْحَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اثْرُدُوا ، وَلَوْ بِالْمَاءِ"

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عباد بن كثير الرملي, وثقه ابن معين, وضعفه جماعة, وبقية رجاله ثقات .

7880. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Su ile dahi olsa tirit yapınız."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abbâd b. Kesîr el-Remlî'yi, İbn Hibbân güvenilir saymış, bir cemaat de zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ إِكْثَارُ الْمَرَق)

Çorbanın Suyunu Çoğaltmak

٧٨٨١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الأُمَوِىُّ حَدَّثَنَا الأَعْمَشُ قَالَ بَلَغَنِى عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا طَبَخْتُمُ اللَّحْمَ فَأَكْثِرُوا الْمَرَقَ أَوِ الْمَاءَ فَإِنَّهُ أَوْسَعُ أَوْ أَبْلَغُ لِلْجِيرَانِ"

رواه أحمد والبزار ولفظه : عن جابر أن النبي صلى الله عليه و سلم قال : "إذا طَبَخْتَ قَدْرًا فأَكْثِرْ ماءَها – أو قال : المرق – وتعاهدْ جيرانَكَ "

ورجال البزار, فيهم: عبد الرحمن بن مغراء, وثقه أبو زرعة وجماعة, وفيه كلام لا يضر, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7881. Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Et pişirdiğiniz zaman et suyunu veya çorbayı çoğaltınız. Çünkü böyle yapmak(la et yemeği) komşulara da ziyadesiyle ulaşır."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiş olup, lafzı şöyledir: Câbir b. Abdillah'ın naklettiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Tencerede çorba pişirdiğin zaman, suyunu yahut çorbasını çoğalt ve komşularını çağır"* buyurmuştur.

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (972)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (1114, 7289); ayrıca *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1790)

Bezzâr'ın ravileri arasında yer alan Abdurrahman b. Meğrâ'yı, Ebû Zur'a ve bir grup güvenilir kabul etmiş olup, hakkında da zarar vermeyen bir tenkit vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ الطَّعَامِ الْحَارِّ)

Sıcak Yemek

٧٨٨٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عُقَيْلُ بْنُ خَالِدٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ أَنَّهَا كَانَتْ إِذَا ثَرَدَتْ غَطَّتْهُ شَيْئاً حَتَّى يَذْهَبَ فَوْرُهُ ثُمَّ تَقُولُ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " إِنَّهُ أَعْظَمُ لِلْبَرَكَةِ"

رواه أحمد بإسنادين أحدهما منقطع, وفي الآخر: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وفيه ضعف,ورواه الطبراني, وفيه:

قرة بن عبد الرحمن, وثقه ابن حبان ,وغيره وضعفه ابن معين وغيره, وبقية رجالهما رجال الصحيح .

7882. Esmâ binti Ebî Bekr'den nakledildiğine göre kendisi, tirit yemeği yaptığında, yemeğin aşırı sıcaklığı ve buharı gidinceye kadar üzerine bir şey örterdi ve şöyle derdi: "Ben, Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in şöyle dediğini işitmiştim: *«Bu (şekilde yemek), daha bereketli olur.»*"

★Hadisi İmam Ahmed iki isnâdla rivayet etmiş olup, iki kanaldan biri munkatıdır. Diğerinde ise İbn Lehî'a vardır ki hadisi, hasen olup kendisinde zayıflık vardır. Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Kurre b. Abdirrahman'ı, İbn Hibbân ve başkası güvenilir kabul etmiş ve İbn Maîn ve başkası zayıf addetmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٧٨٨٣ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ غُلَيْبٍ ، ثنا عِمْرَانُ بْنُ هَارُونَ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ مَوْلَى بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ ، عَنْ مَوْلًى لِجُوَيْرِيَةَ ، عَنْ جُوَيْرِيَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُؤْكَلَ الطَّعَامُ حَتَّى يَذْهَبَ فَوْرَةَ دُخَانِهِ " رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم, وبقية إسناده حسن .

7883. Cüveyriye'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yemeğin şiddetli sıcaklığı ve buharı gidinceye kadar yemek yemeyi hoş karşılamazdı.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/377) ve *Müsned-i Bezzâr* (1901); *es-Silsiletu's-Sahîha* (1368)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/350) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/84-5)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. İsnâdın geri kalanı hasendir.[1]

٧٨٨٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ح وَحَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، قَالا : ثنا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، حَدَّثَنِي عِيسَى بْنُ النُّعْمَانِ ، مِنْ وَلَدِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي مُعَاذُ بْنُ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ ، عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ قَيْسٍ ، وَكَانَتْ تَحْتَ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَعَلْتُ لَهُ خَرِيزَةً ، فَقَدَّمْتُهَا إِلَيْهِ فَوَضَعَ يَدَهُ فِيهَا فَوَجَدَ حَرَّهَا ، فَقَبَضَهَا ، فَقَالَ : " يَا خَوْلَةُ ، لا نَصْبِرُ عَلَى حَرٍّ ، وَلا بَرْدٍ ، يَا خَوْلَةُ ، إِنَّ اللَّهَ أَعْطَانِيَ الْكَوْثَرَ ، وَهُوَ نَهَرٌ فِي الْجَنَّةِ ، وَمَا خَلْقٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مَنْ يَرِدُهُ مِنْ قَوْمِكِ ، يَا خَوْلَةُ رُبَّ مُتَخَوِّضٍ فِي مَالِ اللَّهِ وَمَالِ رَسُولِهِ فِيمَا اشْتَهَتْ نَفْسُهُ لَهُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

7884. Hamza b. Abdilmuttalib'in nikahı altında olan Havle binti Kays anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanımıza geldi. Onun için hazîre (yağlı ve unlu çorba) yapmıştım. Ona ikram ettim. O da hazîreye elini sokunca çok sıcak olduğunu hissetti. Sonra tuttu ve şöyle buyurdu: *"Ey Havle! Ne sıcağa ve ne de soğuğa sabrederiz. Ey Havle! Muhakkak ki Yüce Allah bana Kevser'i vermiştir. O, cennette bir nehirdir. Senin kavminden Kevser'e uğrayan kişilerden bana daha sevimli hiç kimse yoktur. Allah ve Resûl'ünün malına canlarının istedikleri şekilde nice dalanlar vardır ki onlar için kıyamet gününde cehennem vardır."*[2]

٧٨٨٥ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَارِمٌ أَبُو النُّعْمَانِ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَيَّانَ ، عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ قَيْسِ بْنِ فَهْدٍ ، وَكَانَتِ امْرَأَةَ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، فَقُتِلَ عَنْهَا فَجَاءَتْ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، تَزُورُهُ ، قَالَتْ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَدْ كُنْتُ أُحِبُّ أَنْ أَلْقَاكَ ، فَأَسْأَلُكَ عَنْ شَيْءٍ ذُكِرَ لِي إِنَّكَ تَذْكُرُ أَنَّ لَكَ حَوْضًا مَا بَيْنَ كَذَا إِلَى كَذَا ، فَقَالَ لَهَا : " أَجَلْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ أَنْ يَرِدُهُ قَوْمُكِ " فَقَالَتْ : فَقَرَّبْتُ لَهُ عَصِيدَةً فِي تَوْرٍ ، فَلَمَّا وَضَعَ يَدَهُ فِيهَا احْتَرَقَتْ ، فَقَالَ : " حَسِّ " ثُمَّ قَالَ : " إِنَّ ابْنَ آدَمَ إِنْ أَصَابَهُ حَرٌّ ، قَالَ : حَسِّ وَإِنْ أَصَابَهُ بَرْدٌ ، قَالَ : حَسِّ "

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/66); İbn Lehîa ihtilaflıdır.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/231) ve *Müsned-i Ahmed* (6/409-10)

رواه كله الطبراني بإسنادين ,ورجال أحدهما رجال الصحيح .

7885. Hamza b. Abdilmuttalib'in hanımı olan Havle binti Kays b. Fehd anlatıyor: -Şehit edildiğinde nikahı altındaydı- Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu ziyarete geldi. Ben: "Ey Allah'ın Peygamberi! Seninle görüşmeyi arzuluyordum. Sana bir şey sormak istiyorum. Bana, senin şu ve şurası arası kadar genişlikte bir Havz'ının olduğunu söylediğinden bahsedildi (nedir bunun aslı?)" dedim. O da bana: *"Evet. Bana insanlardan göreceğim en hoş olay, senin kavminin o Havz'a gelmesidir"* karşılığını verdi. Sonra bir kapta Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e âsıde (bulamaç aşı) verdim. Elini ona soktuğu zaman eli yandı ve (ansızın gelen acı karşısında söylenen söz olan) *"Hassi"* dedi. Sonra: *"İnsan oğluna sıcak isabet ettiği zaman da «Hassi» der, soğuk isabet ettiği zaman da «Hassi» der"* buyurdu.

★Hadisin tamamını Taberânî, iki rivayet zinciri rivayet etmiş olup, birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٨٨٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ أَبو الْحُسَيْنِ ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْبَكْرِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ طَحْلاءَ الْمَدِينِيُّ ، حَدَّثَنَا بِلالُ بْنُ أبِي هُرَيْرَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ " أُتِيَ بِصَحْفَةٍ تَفُورُ ، فَرَفَعَ يَدَهُ مِنْهَا ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ لا تُطْعِمْنَا نَارًا ، إِنَّ اللَّهَ لَمْ يُطْعِمْنَا نَارًا "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: عبد الله بن يزيد البكري, ضعفه أبو حاتم,وبقية رجاله ثقات .

7886. Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e (içindeki yemeğin) buharı tüten bir çanak getirildi. Çabucak elini uzattıktan sonra geri çekti. Ardından şöyle buyurdu: *"Allahım! Ateşi bize yedirme. Yüce Allah, bize ateşi (rızık olarak) yedirmedi."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiştir. Ravilerden Abdullah b. Yezîd el-Bekrî'yi, Ebû Hâtim zayıf olarak kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٧٨٨٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ كسَا الْوَاسِطِيُّ ، قال : نا هَاشِمُ بْنُ عَمَّارٍ ، قال : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْبَكْرِيُّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَبْرِدُوا بِالطَّعَامِ ، فَإِنَّ الطَّعَامَ الْحَارَّ غَيْرُ ذِي بَرَكَةٍ "

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/232)

2 Taberânî, *M. el-Evsat* (934)

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن يزيد البكري, وقد ضعفه أبو حاتم .

7887. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yemeği soğutun. Zira sıcak yemek, bereketsiz olur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Yezîd el-Bekrî'yi, Ebû Hâtim zayıf olarak kabul etmiştir.

(بَابُ النَّهيِ عَنْ النَّفخِ فِي الطَّعَامِ وَالشَّرابِ)

Yiyecek ve İçeceklere Üflemenin Yasaklanması

٧٨٨٨ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي الطَّعَامِ وَالشَّرابِ"

رواه البزار عن شيخه زكريا بن يحيى بن أيوب أبي علي الضرير و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات

7888. Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yiyecek ve içeceğe (soğutmak vs. amacıyla) üflemeyi yasakladı.

★Hadisi Bezzâr, şeyhi Zekeriyyâ b. Yahyâ b. Eyyûb Ebî Ali ed-Darîr'den rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٧٨٨٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا مُعَلَّى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ,عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَارِجَةَ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي السُّجُودِ ، وَالنَّفْخِ فِي الطَّعَامِ "

رواه الطبراني في الأوسط وإسناده منقطع, وفيه :معلى بن عبد الرحمن, وهو ضعيف جدا وأثنى عليه الدقيقي وقال ابن عدي : أرجو أنه لا بأس به .

7889. Zeyd b. Sâbit'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), secdede iken (yere) ve yemeğe üflemeyi yasakladı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, isnâdında kopukluk vardır. Senedinde yer alan Muallâ b. Abdirrahman oldukça zayıftır. Dakîkî onun hakkında övgüde bulunmuştur. İbn Adiy ise şöyle demiştir: "Kendisinde bir sakınca olmadığını ümit ediyorum." [1]

٧٨٩٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّرْجُمَانِيُّ ، قَالَ : نا حَفْصُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لا يَنْفُخُ فِي الطَّعَامِ وَلا فِي الشَّرَابِ "

---

1 Taberânî, *M. el-Evsat* (1505)

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: حفص بن سليمان الأسدي, وهو متروك, ونقل عن وكيع أنه قال فيه : ثقة, ولكنه ضعيف جدا .

7890. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yiyecek ve içeceğe (soğutmak amacıyla) üflemezdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hafs b. Süleymân el-Esedî metruktur. Vekî'den güvenilir olduğu nakledilmiş olsa bile çok zayıftır.

(بَابُ شَمِّ الطَّعَامِ)

Yemeği Koklamak

٧٨٩١ – حَدَّثَنَا عَلِيٌّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، ثنا زُهَيْرٌ ، ثنا عَبَّادُ بْنُ كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تَشُمُّوا الطَّعَامَ كَمَا تَشُمُّهُ السِّبَاعُ " رواه الطبراني, وفيه: عباد بن كثير الثقفي, وكان كذابا متعبدا .

7891. Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yırtıcı hayvanların kokladığı gibi yemeği koklamayın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abbâd b. Kesîr es-Sekafî, âbid bir hadis uydurucusudur.[1]

(بَابُ الاجْتِمَاعِ عَلَى الطَّعَامِ)

Toplu Halde Yemek

٧٨٩٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا أَبَانُ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَجْتَمِعْ لَهُ غَدَاءٌ وَلاَ عَشَاءٌ مِنْ خُبْزٍ وَلَحْمٍ إِلاَّ عَلَى ضَفَفٍ.

رواه أحمد وأبو يعلى, ورجالهما رجال الصحيح .

7892. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), et ve ekmekten ibaret olan her sabah ve akşam yemeğinde (yalnız yemeyip) mutlaka grupla beraber olurdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/285)

٧٨٩٣ - حَدَّثَنَا خَلادُ بْنُ أَسْلَمَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ أَبِي رَوَّادٍ ، حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ أَحَبَّ الطَّعَامِ إِلَى اللَّهِ مَا كَثُرَتْ عَلَيْهِ الأَيْدِي " رواه أبو يعلى والطبراني في الأوسط, وفيه: عبد المجيد بن أبي رواد ,وهو ثقة وفيه ضعف .

7893. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah'ın en sevdiği yemek, üzerinde ellerin (sayısının) çoğaldığı yemektir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdülmecîd b. Ebî Revvâd güvenilir olup, ayrıca kendisinde zayıflık vardır.[2]

٧٨٩٤ - وَبِهِ : حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، ثَنَا بَحْرٌ السَّقَّاءُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ سَالِمٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كُلُوا جَمِيعًا وَلا تَفَرَّقُوا ، فَإِنَّ طَعَامَ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ ، وَطَعَامَ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ.

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بنحوه, وفي إسناد الأوسط: بحر السقاء ,وفي الآخر: أبو الربيع السمان ,وكلاهما ضعيف .

7894. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Topluca yiyin ve, ayrılmayın. Tek kişinin yemeği iki kişiye, iki kişinin yemeği dört kişiye yeterlidir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve benzerini *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın senedinde yer alan Bahr es-Sakkâ ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in senedinde yer alan Ebu'r-Rebî' es-Semmân zayıftır.[3]

٧٨٩٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَاقَ الْعَطَّارُ ، قَالَ : نا صَفْوَانُ بْنُ هُبَيْرَةَ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرٍ الْهُذَلِيُّ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ ، وَطَعَامُ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ ، وَيَدُ اللَّهِ ، تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، عَلَى الْجَمَاعَةِ " رواه البزار, وفيه: أبو بكر الهذلي, وهو ضعيف جدا.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/270) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3108)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2045); Münzirî, *et-Terğîb*'de (3/134), Ebu'ş-Şeyh'in *Sevâbu'l-A'mâl* kitabını kaynak göstermiş ve isnâdında münkerlik olduğuna dikkat çekmiştir.

[3] Taberânî, *M. el-Evsat* (*M. el-Bahrayn* 380), Taberânî, *M. el-Kebîr* (13236), isnâdında yer alan Amr b. Dînâr metrûktur.

7895. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Tek kişinin yemeği iki kişiye, iki kişinin yemeği dört kişiye yeterlidir. Yüce Allah'ın (kudret) eli, topluluğun üzerindedir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr el-Hüzelî oldukça zayıftır.[1]

٧٨٩٦ – حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ يُوسُفَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي يُوسُفُ بْنُ خَالِدٍ ، قَالَ : نا جَعْفَرُ بْنُ سَعْدِ بْنِ سَمُرَةَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي خُبَيْبُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِيهِ سُلَيْمَانَ بْنِ سَمُرَةَ ، عَنْ سَمُرَةَ :أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ ، يَقُولُ : " أَيُّكُمْ مَا صَنَعَ طَعَامًا قَدْرَ مَا يَأْكُلُ رَجُلانِ ؛ فَإِنَّهُ يَكْفِي ثَلاثَةً ، أَوْ صَنَعَ طَعَامًا قَدْرَ مَا يَكْفِي أَرْبَعَةً ؛ فَإِنَّهُ يَكْفِي خَمْسَةً "

رواه البزار والطبراني وفي إسناد البزار يوسف بن خالد السمتي وهو ضعيف وفي إسناد الآخر جماعة لم أعرفهم

7896. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Herhangi biriniz iki kişilik yemek yaptığı zaman bu, üç kişiye, dört kişilik yaptığı zaman ise beş kişiye yeterlidir."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, Bezzâr'ın senedinde yer alan Yûsuf b. Hâlid es-Semtî zayıftır. Taberânî'nin senedinde tanımadığım bir grup vardır.[2]

٧٨٩٧ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ مُحَمَّدٍ الأَيْلِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ ، وَطَعَامُ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ "

7897. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Tek kişinin yemeği iki kişiye, iki kişinin yemeği dört kişiye yeterlidir."*[3]

٧٨٩٨ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَزَّانُ ، ثنا فُهَيْرُ يَحْيَى بْنُ زِيَادٍ ، ثنا ابْنُ جُرَيْجٍ ، ثنا أَبُو بَكْرٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " طَعَامُ الاثْنَيْنِ كَافِي الأَرْبَعَةِ ، وَطَعَامُ الأَرْبَعَةِ كَافِي الثَّمَانِيَةِ "

رواه الطبراني, وفي الرواية الأولى من لم أعرفه, وفي الثانية أبو بكر الهذلي: وهو ضعيف .

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2874)

2 *Müsned-i Bezzâr* (2875)

3 Taberânî, *M. el-Kebîr* (6958)

7898. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İki kişinin yemeği dört kişiye, dört kişinin yemeği sekiz kişiye yeterlidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, birinci rivayette tanımadığım bir kişi vardır. İkinci rivayette yer alan Ebû Bekr el-Hüzelî zayıftır.[1]

٧٨٩٩ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ الشَّامِيُّ الْكُوفِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا مُخْتَارُ بْنُ غَسَّانَ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي الأَحْوَصِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ ، وَطَعَامُ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الأَرْبَعَةَ "

رواه الطبراني وفيه قيس بن الربيع وثقه الثوري وشعبة وعفان وفيه ضعف وبقية رجاله ثقات

7899. Abdullah (İbn Mes'ûd)'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Tek kişinin yemeği iki kişiye, iki kişinin yemeği dört kişiye yeterlidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Kays b. er-Rebî'de zayıflık olmakla beraber Sevrî, Şu'be ve Affân onu güvenilir olarak kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابٌ فِي مَنْ لاَ يَأْكُلُ طَعَاماً حَتَّى يَأمرَ مَنْ جَاءَ بِهِ أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ)

Davet Sahibi Yemesini Emretmedikçe Yemek Yemeyen Hakkında

٧٩٠٠ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ وَاضِحٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، مَوْلَى أَبِي طَلْحَةَ ، عَنِ ابْنِ الْحَوْتَكِيَّةِ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يَأْكُلُ مِنْ هَدِيَّةٍ حَتَّى يَأْمُرَ صَاحِبَهَا أَنْ يَأْكُلَ ، مِنْهَا لِلشَّاةِ الَّتِي أُهْدِيَتْ لَهُ بِخَيْبَرَ "

رواه البزار والطبراني ورجال الطبراني ثقات

7900. Ammâr b. Yâsir diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine verilen hediyeden, hediye sahibi yemesini emretmedikçe yemezdi. Hayber'de kendisine hediye edilen (zehirli) koyun için de böyle yaptı."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6963)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10093)

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, Taberânî'nin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ مَا يَقُولُ قَبْلَ الأَكْلِ وَبَعْدَهُ مِنَ التَّسْمِيَةِ وَالْحَمْدِ)

Yemekten Önce Besmele Çekmek, Sonra da Hamd Etmek

٧٩٠١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ الْجُرَيْرِيُّ عَنْ أَبِى الْوَرْدِ عَنِ ابْنِ أَعْبُدَ قَالَ قَالَ لِى عَلِيُّ بْنُ أَبِى طَالِبٍ يَا ابْنَ أَعْبُدَ هَلْ تَدْرِى مَا حَقُّ الطَّعَامِ قَالَ قُلْتُ وَمَا حَقُّهُ يَا ابْنَ أَبِى طَالِبٍ قَالَ تَقُولُ بِسْمِ اللّٰهِ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيمَا رَزَقْتَنَا . قَالَ وَتَدْرِى مَا شُكْرُهُ إِذَا فَرَغْتَ قَالَ قُلْتُ وَمَا شُكْرُهُ قَالَ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا" رواه عبد الله بن أحمد, وذكره بطوله , وابن أعبد, قال ابن المديني : ليس بمعروف, وبقية رجاله ثقات.

7901. İbn A'bud anlatıyor: Ali b. Ebî Tâlib bana: "Ey İbn A'bud! Yemeğin hakkı nedir biliyor musun?" diye sordu. Ben: "Yemeğin hakkı nedir, ey İbn Ebî Tâlib?" dedim. İbn Ebî Tâlib: "«Allah'ın ismiyle başlarım. Ey Allahım! Bize vermiş olduğun rızıkları bereketli kıl!» demendir" karşılığını verdi. Hz. Ali: "Kalktığın zaman yemeğin şükrü nedir bilir misin?" diye sordu. Ben: "Yemeğin şükrü nedir?" dedim. O da: "«Bizi yediren ve içiren Allah'a hamdolsun» demendir" karşılığını verdi.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, daha uzun bir metinle zikretmiştir. İbn A'bud hakkında İbnu'l-Medînî: "Bilinen bir kişi değildir" demiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٧٩٠٢ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ ، حَدَّثَنَا حَمَّادٌ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ ، عَنْ بُدَيْلِ بْنِ مَيْسَرَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُتْبَةَ ، عَنِ امْرَأَةٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِوَطْبَةٍ فَأَخَذَهَا أَعْرَابِيٌّ بِثَلاثِ لُقَمٍ ، فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَمَا إِنَّهُ لَوْ قَالَ : بِسْمِ اللّٰهِ لَوَسِعَكُمْ " ، وَقَالَ : " إِذَا نَسِيَ أَحَدُكُمُ اسْمَ اللّٰهِ عَلَى طَعَامِهِ ، فَلْيَقُلْ إِذَا ذَكَرَ : بِسْمِ اللّٰهِ ، أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ "

رواه أبو يعلى, ورجاله ثقات .

7902. Bir kadın anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hays (hurma, un, çökelek ve tereyağı karıştırılarak hazırlanan) yemeği getirildi.

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2865)

[2] *Müsned-i Ahmed* (1312)

Yanında bulunan bir Bedevi üç lokmada yemeği yedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şayet o «Bismillah» deseydi, elbette size de yeterdi."* Sonra ekledi: *"Her kim yemeğe başlarken Besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı zaman «Başında da, sonunda da Bismillah (Allah'ın ismiyle başlarım)» desin."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٠٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ الْمُؤَدِّبُ ، قَالَ : نَا عُبَيْدُ بْنُ إِسْحَاقَ الْعَطَّارُ ، قَالَ : نَا قَطَرِيٌّ الْخَشَّابُ ، عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الرَّجُلَ لَيُوضَعُ طَعَامُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَمَا يُرْفَعُ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ " ، فَقِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، بِمَ ذَاكَ ؟ قَالَ : " يَقُولُ : بِسْمِ اللَّهِ إِذَا وُضِعَ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ إِذَا رُفِعَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الوارث مولى أنس ,وهو ضعيف, وعبيد بن إسحاق العطار والجمهور على تضعيفه .

7903. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kişiye önüne yemeği konulduktan sonra henüz (yemeği) kaldırılmadan bağışlanır."* "Niçin böyle olur, ya Resûlallah?" diye sorduklarında: *"Çünkü o, sofra kurulduğu zaman «Bismillah» der, kaldırıldığı zaman «El-hamdülillah» der"* karşılığını verdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Enes'in azatlı kölesi Abdulvâris zayıftır. Ubeyd b. İshâk el-Attâr'ı cumhûr/çoğunluk zayıf olarak kabul etmiştir.

٧٩٠٤ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، أَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أَنَا مَعْمَرٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي الأَحْوَصِ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " إِنَّ شَيْطَانَ الْمُؤْمِنِ يَلْقَى شَيْطَانَ الْكَافِرِ ، فَيَرَى شَيْطَانَ الْمُؤْمِنِ شَاحِبًا أَغْبَرَ مَهْزُولا ، فَيَقُولُ شَيْطَانُ الْكَافِرِ : مَا لَكَ ؟ وَيْحَكَ ، قَدْ هَلَكْتَ ، فَيَقُولُ شَيْطَانُ الْمُؤْمِنِ : لا وَاللَّهِ مَا أَصِلُ مَعَهُ إِلَى شَيْءٍ ، إِذَا طَعِمَ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ ، وَإِذَا شَرِبَ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ ، وَإِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ ، فَيَقُولُ الآخَرُ : لَكِنِّي آكُلُ مِنْ طَعَامِهِ ، وَأَشْرَبُ مِنْ شَرَابِهِ ، وَأَنَامُ عَلَى فِرَاشِهِ ، فَهَذَا سَاحٌّ ، وَهَذَا مَهْزُولٌ "

رواه الطبراني موقوفا, ورجاله رجال الصحيح .

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7153)

7904. İbn Mes'ûd anlatıyor: Müslümanın şeytanı, kâfirin şeytanıyla karşılaşır. Müslümanın şeytanını benzi toz rengine dönüşmüş, zayıf olarak görür. Kâfirin şeytanı, müslümanın şeytanına: "Vah vah, bu halin ne, mahvolmuşsun?" der. Müslümanın şeytanı da: "Hayır. Allah'a yemin olsun ki, onunla beraber ben hiçbir şeye ulaşamıyorum (Onun yiyip içtiklerinden hiçbir şey elde edemiyorum). Bir şey yediğinde, içtiğinde ve eve girdiğinde Allah'ın ismini anar." Kâfirin şeytanı da: "Ben yemeğinden yiyorum, içeceğinden içiyorum ve yatağında da yatıyorum" dedi. İşte bu (kâfirin şeytanı) semizdir. Diğeri (müslümanın şeytanı ise) zayıftır.

★Hadisi Taberânî, *mevkûf* olarak rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٠٥ – وعَنْ عَبْدِ اللّهِ بْنِ بِشْرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ : "وَالّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتُفْتَحَنَّ عَلَيْكُمْ فَارِسُ وَالرُّومُ وَلَتُصَبَّنَّ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا صَبًّا وَلَيَكْثُرَنَّ عَلَيْكُمُ الخُبْزُ وَاللَّحْمُ حَتَّى لاَ يُذْكَرَ عَلى كَثِيرٍ مِنْهُ اسْمُ اللهِ "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن سعيد العطار الحمصي ,وثقه محمد بن مصفى, وضعفه الجمهور.

7905. Abdullah b. Bişr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Canım kudret elinde olan Allah'a yemin olsun ki, Bizans ve Fâris (İran) topraklarının fethi size müyesser olacak. Dünya (nimetleri yağmur) gibi üzerinize yağacak. Et ve ekmeğiniz artacak. O kadar ki, bunların çoğunun üzerine Besmele çekilmeyecek."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yahyâ b. Saîd el-Attâr el-Hımsî'yi, Muhammed b. Musaffâ güvenilir addetmiş, çoğunluk ise zayıf olarak kabul etmiştir.

٧٩٠٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا فُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثنا فَائِدٌ ، مَوْلَى عُبَيْدِ اللّهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللّهِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، أَنَّ جَدَّتَهُ سَلْمَى مَوْلاَةِ رَسُولِ اللّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ أَخْبَرَتْهَا أَنَّهَا صَنَعَتْ لِرَسُولِ اللّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ خَزِيرَةً ، وَقَرَّبَتْهَا فَأَكَلَ وَمَعَهُ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ ، فَبَقِيَ مِنْهَا قَلِيلٌ ، فَمَرَّ بِالنَّبِيِّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ أَعْرَابِيٌّ ، فَدَعَاهُ النَّبِيُّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ ، فَأَخَذَهَا الأَعْرَابِيُّ كُلَّهَا بِيَدِهِ ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ : " ضَعْهُ " ثُمَّ قَالَ : " سَمِّ اللّهَ ، وَكُلْ مِنْ أَدْنَاهَا تَشْبَعْ " فَشَبِعَ مِنْهَا وَفَضَلَتْ فَضْلَةٌ.

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8782)

7906. Ubeydullah b. Ali b. Ebî Râfi' bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in azatlı cariyesi Selmâ'nın haber verdiğine göre kendisi, Cenabı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) için hazîre (yağlı ve unlu çorba) yemeği yaptı. (Hazîre)yi önüne koydu. Ashâbından insanlarla beraber yedi. Yemekten çok az bir şey kaldı. Bir bedevi, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanından geçerken, onu yemeğe çağırdı. Bedevi yemeğin hepsini eliyle alınca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Onu bırak"* buyurdu. Sonra ekledi: *"Besmele çek, sana yakın olan taraftan ye, doyarsın"* Bedevi doydu ve yemek fazlasıyla arttı.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٠٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ حَمْزَةَ بْنِ عَمْرٍو ، قَالَ : أَكَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا ، فَقَالَ : " كُلْ بِيَمِينِكَ ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ ، وَاذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ "

رواه الطبراني ورجاله ثقات, إلا أن الطبراني حكى عقبه عن منجاب بن الحارث أحد رواته : أن هذا الحديث خطأ .

7907. Hamza b. Amr el-Eslemî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber yemek yedim. O sırada şöyle buyurdu: *"Sağ elinle ye, önünden ye ve Besmele çek."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kişilerdir. Ancak Taberânî bu hadisin akabinde hadisin ravilerinden biri olan Mincâb b. el-Hâris'in şöyle dediğini nakleder: "Bu hadiste bir hata vardır." [2]

٧٩٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِى حَبِيبٍ عَنْ رَاشِدٍ الْيَافِعِيِّ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ أَبِى أَيُّوبَ الأَنْصَارِىِّ أَنَّهُ قَالَ كُنَّا عِنْدَ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْماً فَقَرَّبَ طَعَاماً فَلَمْ أَرَ طَعَاماً كَانَ أَعْظَمَ بَرَكَةً مِنْهُ أَوَّلَ مَا أَكَلْنَا وَلاَ أَقَلَّ بَرَكَةً فِى آخِرِهِ قُلْنَا كَيْفَ هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لأَنَّا ذَكَرْنَا اسْمَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حِينَ أَكَلْنَا ثُمَّ قَعَدَ بَعْدُ مَنْ أَكَلَ وَلَمْ يُسَمِّ فَأَكَلَ مَعَهُ الشَّيْطَانُ"

رواه أحمد, وفيه: راشد بن جندل, وحبيب بن أوس, وكلاهما ليس له إلا راو واحد ,وبقية إسناده رجال الصحيح خلا ابن لهيعة وحديثه حسن .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/300)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2997). Rivayet zinciri "ızdırab"lıdır.

7908. Ebû Eyyûb el-Ensârî anlatıyor: Bir gün, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındayken bir yemek getirildi. Yediğimiz yemeğin başında, bundan daha bereketli bir yemek görmedim. Yemeğin sonunda, bundan daha bereketi az bir yemek görmedim. Bunun üzerine: "Bu nasıl oluyor ya Resûlallah?!" diye sorduk. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çünkü biz yemeğe başladığımız zaman yüce Allah'ın ismini andık. Sonra Besmele çekmeyen birisi oturdu ve şeytan da onunla beraber yemek yedi."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Râşid b. Cendel ve Habîb b. Evs'ten rivayette bulunan tek bir ravi vardır. İbn Lehî'a'nın hadisi hasen olup, onun dışında isnâdın geri kalanı, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٠٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَارِثِ الْجبيلِيُّ ، ثَنَا مُوسَى بْنُ أَيُّوبَ النَّصِيبِيُّ ، ثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُبَيْدٍ ، عَنْ حَمْزَةَ النَّصِيبِيِّ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ فِي أَوَّلِ طَعَامِهِ فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ فِي آخِرِهِ ، وَلْيَقْرَأْ : قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: حمزة بن أبي حمزة النصيبي, وهو متروك .

7909. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim yemeğin başında Besmele çekmeyi unutursa, yemeğin sonunda Besmele çeksin ve Kul huvallahu ehad sûresini okusun."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hamza b. Ebî Hamza en-Nasîbî metruktur.

٧٩١٠ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا خَلِيفَةُ بْنُ خَيَّاطٍ ، ثنا عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ ، حَدَّثَنِي مُوسَى الْجُهَنِيُّ ، حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ فِي أَوَّلِ طَعَامِهِ فَلْيَقُلْ حِينَ يَذْكُرُ : بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ ، فَإِنَّهُ يَسْتَقْبِلُ طَعَامًا جَدِيدًا ، وَيَمْنَعُ الْخَبِيثَ مَا كَانَ يُصِيبُ مِنْهُ " رواه الطبراني في الأوسط والكبير ورجاله ثقات.

7910. Kâsım b. Abdirrahman'ın babası kanalıyla dedesinden bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim yemeğin başında Besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı zaman «Yemeğin başında da, sonunda da Allah'ın ismiyle başlarım» desin. Zira bu durumda yeni bir yemeğe başlamış olur. Daha önceden bulaşan pis şeyleri ise uzaklaştırır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/415)

(بَابُ خَلْعُ النَّعْلِ عِنْدَ الأَكْلِ)

Yemek Esnasında Ayakkabıları Çıkarmak

٧٩١١ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا قُرِّبَ إِلَى أَحَدِكُمْ طَعَامُهُ وَفِي رِجْلَيْهِ نَعْلانِ فَلْيَنْزِعْ نَعْلَيْهِ فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لِلْقَدَمَيْنِ"

رواه البزار وأبو يعلى

7911. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Birinize ayağı pabuçlu iken yemeği getirildiğinde, pabuçlarını çıkartsın. Çünkü böyle yapması, ayaklar için ziyadesiyle rahatlatıcıdır."*

★Hadisi Bezzâr ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir.[2]

٧٩١٢ - حدَّثَنَا بَكْرٌ ، قَالَ : نا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ، قَالَ : نا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ السَّكُونِيُّ ، عَنْ مُوسَى بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لأَقْدَامِكُمْ "

ورجال الطبراني ثقات إلا أن عقبة بن خالد السكوني لم أجد له من محمد بن الحارث سماعا.

7912. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz yemek yediği zaman, pabuçlarını çıkartsın. Çünkü böyle yapması, ayaklarını daha çok rahatlatır."*

★Taberânî'nin ravileri güvenilir olup, ancak Ukbe b. Hâlid es-Sekûnî'nin, Muhammed b. el-Haris'ten hadis işitip işitmediğini bilmiyorum.[3]

(بَابُ الوُضُوءِ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ)

Yemekten Önce ve Sonra Abdest Almak

٧٩١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ الدِّيباجِيُّ ، ثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُفَضَّلِ الْحَرَّانِيُّ ، ثَنَا مَرْوَانُ بْنُ الطَّيِّبِ الْوَاسِطِيُّ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْوَاسِطِيُّ ، عَنْ نَهْشَلِ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ ،

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (10354)

2 *Müsned-i Bezzâr* (2867) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4188)

3 Hâkim, *Müstedrek* (4/119). Zehebî'ye göre hadis uydurmadır. Bak: *es-Silsiletu'd-Daîfe* (980)

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْوُضُوءُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ مِمَّا يَنْفِي الْفَقْرَ ، وَهُوَ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: نهشل بن سعيد, وهو متروك .

7913. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yemekten önce ve sonra abdest almak, fakirliği giderir; üstelik bu, peygamberlerin sünnetlerindendir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nehşel b. Saîd metruktur.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْمَائِدَةِ)

Sofra Hakkında Bir Hadis

٧٩١٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْخَطَّابِ الْكُوفِيُّ ، قَالَ : نا مِنْدَلُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الْمَلائِكَةَ لا تَزَالُ تُصَلِّي عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَتْ مَائِدَتُهُ مَوْضُوعَةً "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: مندل بن علي, وهو ضعيف جدا ,وقد وثق .

7914. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinizin sofrası kurulu olduğu müddetçe melekler ona salât (dua) ederler."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mindel b. Ali oldukça zayıftır. Güvenilir olduğu da söylenmiştir.[1]

(بَابُ الأَكْلِ عَلَى التُّرْسِ)

Zırh/Kalkan Üzerinde Yemek

٧٩١٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدٌ ، قَالَ : نا مُوسَى بْنُ أَعْيَنَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : كُنَّا نَأْكُلُ تَمْرًا ، عَلَى تُرْسٍ ، فَمَرَّ بِنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَقَدْ جَاءَ مِنَ الْغَائِطِ ، فَقُلْنَا : هَلُمَّ ، فَتَقَدَّمَ ، " فَأَكَلَ مَعَنَا مِنَ التَّمْرِ , وَلَمْ يَمَسَّ مَاءً "

رواه الطبراني في الأوسط , ورجاله رجال الصحيح .

---

1 Taberânî, *M. el-Evsat* (1039)

7915. Câbir anlatıyor: (Yere koyduğumuz) kalkan üzerinde hurma yiyorduk. Yanımıza Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) uğradı. Helâdan dönüyordu. Biz: "Beri gel" dedik. O da yaklaşıp suya dokunmadan (abdest almadan ya da elini yıkamadan) bizimle beraber hurmadan yedi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ الأَكْلِ عَلَى الأَرْضِ)

Yerde Yemek Yemek

٧٩١٦ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطَعَامٍ ، فَقَالَ: ضَعْهُ بِالحَضِيْضِ أَوْ بِالأَرْضِ"

رواه البزار, وفيه: عبد الله بن رشيد ومجاعة أبو عبيدة البصري, و لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

7916. Ebû Hureyre anlatıyor: Bir adam, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e yanında yemekle geldi. Adama: *"Onu yere yahut yer sofrasına koy"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Abdullah b. Reşîd ve Muccâ'a Ebû Ubeyde el-Basrî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ الأَكْلِ مُتَّكِئاً)

Yaslanarak Yemek

٧٩١٧ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ النَّضْرِ الْعَسْكَرِيُّ ، ثنا أَبُو تَقِيٍّ ، قَالا : ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، عَنْ عُمَرَ الدِّمَشْقِيِّ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، عَنْ وَاثِلَةَ ، قَالَ : " لَمَّا افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ جُعِلَتْ لَهُ مَأْدُبَةٌ ، فَأَكَلَ مُتَّكِئًا وأَطْلَى ، فَأَصَابَتْهُ الشَّمْسُ فَلَبِسَ الظُّلَّةَ"

رواه الطبراني, من رواية بقية, عن عمرو الشامي, وبقية: ثقة ولكنه مدلس, وعمرو: لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (694, 1647)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2869), Hasan-Basrî ve İbn Ömer'den de rivayet olunmuştur.

7917. Vâsile anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber'i fethedince onun için ziyafet hazırlandı. Yaslanarak yemek yedi ve boynunu geriye doğru yasladı. Güneş kendisine vurunca üzerine gölge yapacak bir şey giyindi.

★Hadisi Taberânî, Bakiyye kanalıyla, Amr eş-Şâmî'den rivayet etmiştir. Bakiyye güvenilir olup, tedlis yapmaktadır. Amr'ı ise tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩١٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ ، قَالَ : نا أَبو الْيَمَانِ الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ ، قَالَ : نا أَرْطَاةُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُزَيْقٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الأَسْوَدِ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَأْكُلْ مُتَّكِئًا " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

7918. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yaslanarak yemek yemeyin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٧٩١٩ – وَعَنْ ابْنِ أَبِي إِهَابٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَأْكُلَ مُتَّكِئِينَ .

رواه البزار, من رواية محمد بن عبيد بن أبي مليكة ,و لم أعرف محمدا هذا, وبقية رجاله ثقات .

7919. İbn Ebî İhâb'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bizim yaslanarak yememizi yasakladı.

★Hadisi Bezzâr, Muhammed b. Ubeydillah b. Ebî Muleyke'nin varyantıyla rivayet etmiş olup, ben bu Muhammed'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ الأَكْلِ فِي السُّوقِ)

Çarşıda Yemek Yemek

٧٩٢٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا أَبِي أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ لُوَيْنَ ، ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الأَكْلُ فِي السُّوقِ دَنَاءَةٌ " رواه الطبراني, وفيه: عمر بن موسى بن وجيه ,وهو ضعيف .

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/62)

2 *Müsned-i Bezzâr* (2870)

7920. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çarşıda (sokakta) yemek yemek alçaklıktır."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ömer b. Mûsâ b. Vecîh zayıftır.[1]

(بَابُ الأَكْلِ قَائِماً)

Ayakta Yemek

٧٩٢١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، نَا شَبَابَةُ ، نَا الْمُغِيرَةُ بْنُ مُسْلِمٍ ، نَا مَطَرٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا ، وَعَنِ الأَكْلِ قَائِمًا ، وَعَنِ الْمُجَثَّمَةِ وَالْجَلَّالَةِ ، وَالشُّرْبِ مِنْ فِي السِّقَاءِ

قلت : في الصحيح وغيره بعضه وليس فيه الأكل .

رواه البزار وأبو يعلى باختصار, ورجاله ثقات رجال الصحيح خلا المغيرة بن مسلم وهو ثقة .

7921. Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ayakta yemeyi, içmeyi, hedef olarak dikilen hayvanı yemeyi, necaset yiyen hayvanı yemeyi ve su tulumunun ağzından içmeyi yasakladı.

Ben derim ki: *Sahîh* ve dışındakilerde bu metnin bir kısmı yer alıp yemek bölümü yoktur.

★Hadisi Bezzâr ve Ebû Ya'lâ, kısa metniyle rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir. Güvenilir bir ravi olan Muğîre b. Müslim'in dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ الأَكْلِ بِثَلاثِ أَصَابِعَ وَالأَكْلِ وَهُوَ يَمْشِي)

Üç Parmakla ve Yürüyerek Yemek Yemek

٧٩٢٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، وَابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَائِطًا لِبَعْضِ الأَنْصَارِ ، فَجَعَلَ يَتَنَاوَلُ مِنَ الرُّطَبِ فَيَأْكُلُ ، وَهُوَ يَمْشِي وَأَنَا مَعَهُ فَالْتَفَتَ إِلَيَّ ، فَقَالَ : " يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، لا تَأْكُلْ بِإِصبعينِ ، فَإِنَّهَا أَكْلَةُ الشَّيْطَانِ وَكُلْ بِثَلاثَةِ أَصَابِعَ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7977)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2868). Muğîre, güvenilir bir ravidir.

رواه الطبراني, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7922. İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensar'dan birinin hurma bahçesine girdi. Hurmalardan toplayıp yemeye başladı. O yürürken ben de onunla beraberdim. Bana yönelerek: *"Ey İbn Abbâs! İki parmakla yeme! Çünkü o, şeytanın yeme tarzıdır. Üç parmakla ye!"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri ise *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٢٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِسْكِينٍ ، قَالَ : نَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ ، قَالَ : نَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعُمَرِيُّ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ يَأْكُلُ بِثَلاثِ أَصَابِعَ ، وَيَلْعَقُهُنَّ إِذَا فَرَغَ "

رواه البزار والطبراني باختصار لعقهن, وفيه :عاصم بن عبيد الله ,وهو ضعيف .

7923. Abdullah b. Âmir b. Rebîa, babasından bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üç parmakla yemek yer ve yemeği bitirdiğinde parmaklarını yalardı."

★Hadisi Bezzâr ve "parmaklarını yalardı" şeklinde kısa metinle Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Âsım b. Ubeydillah zayıftır.[2]

(بَابُ الأَكْلُ بِالْيَمِينِ)

Sağ Elle Yemek

٧٩٢٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ وَرَوْحٌ قَالاَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ قَالَ رَوْحٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِهْقَانَ وَقَالَ يَزِيدُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ دِهْقَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْكُلَ الرَّجُلُ بِشِمَالِهِ أَوْ يَشْرَبَ بِشِمَالِهِ "

رواه أحمد والطبراني في الأوسط, وفيه: عبيد الله أو عبد الله بن دقهان, روى عنه روح, عن هشام بن حسان ,ولم يضعفه أحد, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7924. Enes b. Mâlik diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sol elle yemeyi ve içmeyi yasakladı."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11251). Ravilerinden Osmân b. Sâlih zayıf olup, İbnü'l-Cevzî, *İlel*'de (1081) başka bir ravi zinciri ile rivayet etmiş olup onun da isnâdında yer alan Rişdîn b. Sa'd zayıftır.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2873)

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeydullah veya Abdullah b. Dikhân'dan Ravh b. Hişâm b. Hassân rivayet etmekle birlikte, hiçbir kimse onu zayıf olarak kabul etmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٢٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ قَالَ حَدَّثَنِى يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَرْجِسَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِى حَكِيمٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " مَنْ أَكَلَ بِشِمَالِهِ أَكَلَ مَعَهُ الشَّيْطَانُ وَمَنْ شَرِبَ بِشِمَالِهِ شَرِبَ مَعَهُ الشَّيْطَانُ"

رواه أحمد والطبراني في الأوسط, وفي إسناد: أحمد رشدين بن سعد ,وهو ضعيف, وقد وثق وفي الآخر: ابن لهيعة, وحديثه حسن .

7925. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim sol eliyle yerse, şeytan da onunla beraber yer. Ayrıca her kim sol eliyle içerse, şeytan da onunla beraber içer."*

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, Ahmed'in isnâdında yer alan Rişdîn b. Sa'd zayıf olmakla beraber güvenilir olduğu da söylenmiştir. Taberânî'nin isnâdında yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir.[2]

٧٩٢٦ – قَالَ يَحْيَى بْنُ أَبِى كَثِيرٍ حَدَّثَنِى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِى طَلْحَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَأْكُلْ بِشِمَالِهِ وَإِذَا شَرِبَ فَلاَ يَشْرَبْ بِشِمَالِهِ وَإِذَا أَخَذَ فَلاَ يَأْخُذْ بِشِمَالِهِ وَإِذَا أَعْطَى فَلاَ يُعْطِي بِشِمَالِهِ" رواه أحمد وهو مرسل, ورجاله رجال الصحيح .

7926. Abdullah b. Ebî Talha'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz bir şey yediği zaman sol eliyle yemesin, bir şey içtiği zaman sol eliyle içmesin, bir şey tuttuğu zaman sol eliyle tutmasın ve de bir şey verdiği zaman sol eliyle vermesin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, hadis mürseldir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/202,254), Taberânî, *M. el-Evsat* (1275) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4272)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/77), Taberânî, *M. el-Evsat* (294). Ahmed'in isnâdında ihtilaflı İbn Lehîa; Taberanî'ninkinde ise hadis uydurmakla suçlanan Ahmed b. Rişdîn vardır. Bu bölüme girmesi gereken "zevaid"den birisi:

Enes b. Mâlik der ki: Allah'ın Resulü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) yaş hurmalar hediye edildi. Hurmayı sağ eliyle alıp yer, çekirdeğini sol eline çıkarıp bir kenara bırakırdı.

Taberânî, *M. el-Evsat*'ta (908) tahric etmiştir. İsnâdı zayıftır.

[3] *Müsned-i Ahmed* (4/383; 5/311)

٧٩٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ بَهْدَلَةَ عَنْ سَوَاءٍ الْخُزَاعِيِّ عَنْ حَفْصَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ اضْطَجَعَ عَلَى يَدِهِ الْيُمْنَى ثُمَّ قَالَ " رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ". ثَلاَثَ مِرَارٍ وَكَانَ يَجْعَلُ يَمِينَهُ لأَكْلِهِ وَشُرْبِهِ وَوُضُوئِهِ وَثِيَابِهِ وَأَخْذِهِ وَعَطَائِهِ وَيَجْعَلُ شِمَالَهُ لِمَا سِوَى ذَلِكَ. قلت : روى أبو داود طرفا من أوله . رواه أحمد, ورجاله ثقات .

7927. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in eşi Hafsa anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yatağına çekildiği zaman sağ eli üzerine uzanır ve sonra üç kez şöyle buyururdu: *"Allahım! Kullarını dirilttiğin gün azabından beni koru."* Sağ elini yemek, içmek, abdest almak, bir şey almak, bir şey vermek için kullanırdı. Sol elini de bunların dışındaki şeyler için kullanırdı.

Ben derim ki: Ebû Dâvûd bu hadisin başından bir bölümünü rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٢٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ يَعْنِي ابْنَ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ ذَكْوَانَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ امْرَأَةٍ مِنْهُمْ قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا آكُلُ بِشِمَالِي وَكُنْتُ امْرَأَةً عَسْرَاءَ فَضَرَبَ يَدِي فَسَقَطَتِ اللُّقْمَةُ فَقَالَ " لاَ تَأْكُلِي بِشِمَالِكِ وَقَدْ جَعَلَ اللهُ لَكِ يَمِيناً أَوْ قَالَ وَقَدْ أَطْلَقَ اللهُ يَمِينَكِ " قَالَتْ فَتَحَوَّلَتْ شِمَالِي يَمِينِي فَمَا أَكَلْتُ بِهَا بَعْدُ. رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد ثقات .

7928. Abdullah b. Muhammed b. Abdillah b. Yezîd'in kabilesinden olan bir kadın anlatıyor: Ben solak bir kadındım. Sol elimle yemek yerken Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), yanımıza girdi ve elime vurunca elimdeki lokma düştü. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sol elinle yeme. Yüce Allah sana sağ el vermiştir"* veya *"Yüce Allah senin sağ elini serbest bırakmıştır"* buyurdu.

Kadın ekledi: "Sol elimi, sağ elimle değiştirdim. Bundan sonra sol elimle yemedim."

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/287-288), Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/203) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7042, 7060)

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/69; 5/380)

٧٩٢٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ الْمِصْرِيُّ ، ثنا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ ، أَنَّ بُكَيْرًا حَدَّثَهُ ، عَنْ سُفْيَانَ بْنِ فَرْوَةَ ، عَنْ بَعْضِ بَنِي جَرْهَدٍ ، عَنْ جَرْهَدٍ ، أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَيْنَ يَدَيْهِ طَعَامٌ ، فَأَدْنَى جَرْهَدٌ يَدَهُ الشِّمَالَ لِيَأْكُلَ ، وَكَانَتِ الْيُمْنَى مُصَابَةً ، فَقَالَ : " كُلْ بِالْيَمِينِ " ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّهَا مُصَابَةٌ ، فَنَفَثَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَمَا شَكَى حَتَّى مَاتَ.

رواه الطبراني, من طريق سفيان بن فروة, عن بعض ابني جرهد ,وكلاهما لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات.

7929. Cerhed'in çocuklarından birisi bildiriyor: Cerhed, elinde yemek olduğu halde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Cerhed yemek yemek için sol elini uzattı. Sağ eli yaralıydı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sağ elinle ye"* buyurdu. Cerhed: "Ya Resûlallah! Elim yaralı" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Cerhed'in eline okuyup üfledi ve bir daha ölene kadar rahatsızlığı olmadı.

★Hadisi Taberânî, Süfyân b. Ferve kanalıyla, Cerhed'in oğullarından birinden rivayet etmiş olup, ikisini de tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٣٠ - حدثنا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينٍ ، ثنا زَيْدُ بْنُ بِشْرٍ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عُمَيْرِ بْنِ نُعَيْمٍ الرُّعَيْنِيِّ ، عَنْ مُغِيرَةَ بْنِ نَهِيكٍ ، عَنْ دُخَيْنٍ الْحُجْرِيِّ ، أَنَّهُ سَمِعَ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ يُحَدِّثُ ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى سُبَيْعَةَ الأَسْلَمِيَّةَ تَأْكُلُ بِشِمَالِهَا ، فَقَالَ : " مَا لَهَا تَأْكُلُ بِشِمَالِهَا أَجِدُهَا دَاعِرَةً ؟ " فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللهِ ، إِنَّ فِي يَمِينِي قُرْحَةً ، قَالَ : " وَإِنْ "

رواه الطبراني, وفيه: دحين الحجري, وجماعة لم أعرفهم ,ودحين إن كان هو أبو الغصن فهو ضعيف.

7930. Ukbe b. Âmir anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sebîa el-Eslemiyye'yi sol eliyle yemek yerken görünce şöyle buyurdu: *"Sana ne oluyor da sol elinle yiyorsun? Ben sol elini çirkin görüyorum."* Sebîa el-Eslemiyye: "Ya Resûlallah! Sağ elimde yara var" deyince Hz. Peygamber: *"Velev ki ölüme götürecek yara bile olsa (sol elinle yeme)"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Duhayn el-Hucrî ve bir grubu tanımıyorum. Duhayn, Ebu'l Ğasn olsa da zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2141); müellifin hocası İbn Rişdîn, hadis uydurmakla töhmetlidir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/321, 324) isnâdını birinde İbn Lehî'a, diğerinde töhmetli kocası A. b. Rişdîn vardır.

٧٩٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبَانَ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، عَنْ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا يَأْكُلْ أَحَدُكُمْ بِشِمَالِهِ ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ .

رواه أبو يعلى, من طريق عبيد الله بن عمر, عن الزهري و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7931. Hz. Ömer (b. el-Hattab)'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sizden biriniz sol eliyle yemesin. Çünkü şeytan sol eliyle yiyip, sol eliyle içer"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Ubeydullah b. Ömer kanalıyla Zührî'den rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ الأَكْلِ مِمَّا يَلِيهِ)

Önünden Yemek

٧٩٣٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا أَبُو صَالِحٍ عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ دَاوُدَ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ سَعْدٍ الْمُقْعَدَ أَخْبَرَهُ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ ، أَنَّهُ قَرَّبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا ، فَقَالَ لأَصْحَابِهِ : " اذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ ،وَلْيَأْكُلْ كُلُّ امْرِئٍ مِمَّا يَلِيهِ "

قلت : لعمر بن أبي سلمة حديث في الصحيح غير هذا .

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

7932. Ömer b. Ebî Seleme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir yemek getirilince ve ashâbına: *"Allah'ın ismini anın (Besmele çekin) ve her kişi önünden yesin"* buyurdu.

Ben derim ki: Ömer b. Ebî Seleme'nin (konuyla ilgili) *Sahîh*'te bunun dışında bir hadisi vardır.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri ise *Sahîh*'in ravileridir. [2]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (207). Başka bir kanalla *Sahîh-i Müslim*'de (2020) yer almıştır.

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (230); ayrıca İbn Lehî'a dışında töhmetli hocası A. b. Rişdîn vardır.

٧٩٣٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا النُّعْمَانُ بْنُ شِبْلٍ الْبَاهِلِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْمُخَرِّمِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ صُهَيْبٍ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : رَآنِي الْحَكَمُ ، قَالَ النُّعْمَانُ أُرَاهُ الْغِفَارِيَّ ، وَأَنَا آكُلُ وَأَنَا غُلامٌ مِنْ هَاهُنَا وَهَاهُنَا ، فَقَالَ : يَا بُنَيَّ لا تَأْكُلْ هَكَذَا ، هَكَذَا يَأْكُلُ الشَّيْطَانُ ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ " إِذَا وَضَعَ يَدَهُ فِي الْقَصْعَةِ أَوْ فِي الإِنَاءِ لَمْ تُجَاوِزْ أَصَابِعُهُ مَوْضِعَ كَفِّهِ " رواه الطبراني, وفيه: النعمان بن شبل, وهو ضعيف .

7933. Câfer b. Abdillah anlatıyor: -Nu'mân dedi ki: "Onun Ğıfâr kabilesinden olduğunu zannediyorum."- Ben küçük bir çocuk idim. Hakem el-Ğıfârî, beni (tabağın) önünden, ortasından (rastgele) yemek yerken görünce şöyle dedi: "Ey çocuk! O şekilde yeme. O şekilde şeytan yer. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), elini çanak veya kaba koyduğu zaman parmakları, avuç içinin kapsadığı alanı aşmazdı."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nu'mân b. Şibl zayıftır.[1]

٧٩٣٤ - وعَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَكَلَ الطَّعَامَ لاَ تَعْدُو يَدَهُ بَيْنَ عَيْنَيهِ فِيمَا بَيْنَ يَدَيهِ فَإِذَا أُتِى بِالتَّمْرِ جَالَتْ يَدُهُ .

رواه البزار, وفيه: خالد بن إسماعيل, وهو متروك .

7934. Hz. Âişe bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yemek yediği zaman, eli kendi önündeki gözlerinin gördüğü yeri aşmazdı. Hurma getirildiği zaman ise eli dolaşırdı (kabın içinden eliyle seçerdi)."

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hâlid b. İsmâîl metruktur.[2]

(بَابُ الأَكْلِ مِنْ وَسَطِ الإِنَاءِ)

Tabağın Ortasından Yemek

٧٩٣٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنِى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرٍ الْمَازِنِىُّ قَالَ بَعَثَنِى أَبِى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَدْعُوهُ إِلَى الطَّعَامِ فَجَاءَ مَعِى فَلَمَّا دَنَوْتُ مِنَ الْمَنْزِلِ أَسْرَعْتُ فَأَعْلَمْتُ أَبَوَىَّ فَخَرَجَا فَتَلَقَّيَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3163); Mûsa b. Hârun, hadis uydurmakla suçlanmıştır; bak. *Mîzân* (4/265)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2872); el-Hatîb, *Târîh* (11/95); *es-Silsiletu'd-Daîfe* (905)

وَرَحَّبَا بِهِ وَوَضَعْنَا لَهُ قَطِيفَةً كَانَتْ عِنْدَنَا زَئْبَرِيَّةً فَقَعَدَ عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَ أَبِي لِأُمِّي هَاتِ طَعَامَكِ. فَجَاءَتْ بِقَصْعَةٍ فِيهَا دَقِيقٌ قَدْ عَصَدَتْهُ بِمَاءٍ وَمِلْحٍ فَوَضَعَتْهُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ " خُذُوا بِسْمِ اللَّهِ مِنْ حَوَالَيْهَا وَذَرُوا ذُرْوَتَهَا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ فِيهَا . فَأَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَكَلْنَا مَعَهُ وَفَضَلَ مِنْهَا فَضْلَةٌ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ وَبَارِكْ عَلَيْهِمْ وَوَسِّعْ عَلَيْهِمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ "

قلت : هو في الصحيح باختصار . رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

7935. Abdullah b. Busr anlatıyor: Babam beni, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e onu yemeğe davet etmem için gönderdi. Benimle beraber geldi. Eve yaklaştığım zaman ben hızlandım ve anne babama haber verdim. Dışarı çıktılar ve Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'i karşıladılar. Onunla merhabalaştılar. Onun için serdiğimiz tüylü saçaklı büyük keçenin üzerine oturdu. Sonra babam, anneme yemeği getirmesini söyledi. Bir çanakta su ve tuz ile bulamaç yapılmış unu getirdi ve Peygamber Efendimizin önüne koydu. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Allah'ın ismini anarak etrafından başlayın, ortasını bırakın. Çünkü bereket, yemeğin ortasındadır"* buyurdu.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) yedi, biz de onunla beraber yedik. Yemekten fazlasıyla arttı. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Allahım! Onlara mağfiret et, onlara merhamet et, yemeği onlara bereketli kıl. Onların rızıklarını genişlet."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahih*'in ravileridir. [1]

٧٩٣٦ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيُّ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَا : ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا مَعْنُ بْنُ عِيسَى ، ثنا فَائِدٌ ، مَوْلَى عَبَّادٍ ، عَنْ مَوْلَاهُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ ، عَنْ جَدَّتِهِ سَلْمَى ، قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَكْرَهُ أَنْ يُؤْخَذَ مِنْ رَأْسِ الطَّعَامِ "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

7936. Selmâ diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), yemeğin üstünden (tabağın ortasından) başlanılmasını mekruh görürdü."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/188)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/297-8)

(بَابُ لَعْقِ الصَّحْفَةِ وَالأَصَابِعِ)

Tabağı ve Parmakları Yalamak

٧٩٣٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ حَدَّثَنَا حُصَيْنٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ كَانَ يَلْعَقُ أَصَابِعَهُ ثُمَّ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّكَ لاَ تَدْرِى فِى أَىِّ طَعَامِكَ تَكُونُ الْبَرَكَةُ "

رواه أحمد والبزار ولفظه : إذا أكل أحدكم طعاما فلا يمسح يده حتى يلعقها أو يلعقها فإن النبي صلى الله عليه و سلم قال : لا تدري في أي طعامك تكون البركة "ورجالهما رجال الصحيح .

7937. Mücâhid'in bildirdiğine göre İbn Ömer, parmaklarını yalardı ve sonra şöyle derdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: «*Muhakkak ki, sen bereketin yemeğinin neresinde olduğunu bilemezsin.*»"

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiş olup lafzı şöyledir: "Sizden biriniz yemek yediği zaman, elini yalamadan veya yalatmadan silmesin. Çünkü Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: «*Bereketin yemeğinin neresinde olduğunu bilemezsin.*»" Ravileri *Sahih*'in ravileridir.[1]

٧٩٣٨ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِرْقٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُصَفًّى ، ثنا بَقِيَّةُ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ رَجُلٍ ، مِنْ قُرَيْشٍ ، عَنْ رَجُلٍ ، قَدْ سَمَّاهُ . بِ الْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ لَعَقَ الصَّفْحَةَ ، وَلَعَقَ أَصَابِعَهُ أَشْبَعَهُ اللّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ "

رواه الطبراني ,عن شيخه إبراهيم بن محمد بن عرق ,وضعفه الذهبي .

7938. İrbâd b. Sâriye'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "*Her kim yemek yediği tabağı ve parmaklarını yalarsa Allah ta onu dünya ve âhirette doyurur.*"

★Hadisi Taberânî, hocası İbrâhîm b. Muhammed b. Irk'tan rivayet etmiş olup, Zehebî onu zayıf olarak kabul etmiştir.[2]

٧٩٣٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ الْمُثَنَّى ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : أَرْسَلَ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ إِلَى زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، فَسَأَلَهُ : كَيْفَ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ ؟ قَالَ : أَشْرَبُ حَتَّى إِذَا انْقَطَعَ النَّفَسُ رَفَعْتُ الإِنَاءَ

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4514), *Müsned-i Bezzâr* (2885). Başka kanalla da gelmiştir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/260)

عَنْ فَمِي ، وَإِذَا أَكَلْتُ لَعِقْتُ أَصَابِعِي ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ ، فَإِنَّهُ لا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَةُ "

رواه الطبراني, وجبير وأبوه, لم أعرفهما, وبقية رجاله حديثهم حسن .

7939. Cübeyr b. el-Müsennâ, babasından aktarıyor: Abdülmelik b. Mervân, Zeyd b. Sâbit'e bir adam gönderdi ve: "Nasıl yiyip içersin?" diye sordu. Şu karşılığı verdi: "Nefesim kesildiği zaman kabı ağzımdan çekerim. Yemek yediğim zaman parmaklarımı yalarım. Çünkü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Sizden biriniz yemek yediği zaman parmaklarını yalasın. Çünkü kişi bereketin, yemeğin neresinde olduğunu bilemez.*»"

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cübeyr ve babasını tanımıyorum. Diğer ravilerin hadisleri hasendir.[1]

٧٩٤٠ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي الطَّاهِرِ بْنِ السَّرْحِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا أَبُو صَالِحٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ ، أَنَّ جَمِيلَ بْنَ أَبِي الْمَضَاءِ أَخْبَرَهُ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : قَالَ مَرْوَانُ بْنُ الْحَكَمِ لِزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ : كَيْفَ تَأْكُلُ ؟ قَالَ : أَخْبَرَنِي أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِذَا طَعِمَ أَحَدُكُمْ مِنَ الطَّعَامِ ، فَلا يَمْسَحْ يَدَهُ ، حَتَّى يَلْعَقَ أَصَابِعَهُ ، فَإِنَّهُ لا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ يُبَارَكُ لَهُ "

رواه الطبراني ,وأبو المضاء وابنه جميل, لم أعرفهما, وبقية رجاله حديثهم حسن أو صحيح , ورواه في الأوسط, وفيه: عبد الله بن محمد بن عمارة الأنصاري, قال الذهبي : وهو مستور, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7940. Cemîl b. Ebi'l-Madâ, babasından aktarıyor: Mervân b. el-Hakem, Zeyd b. Sâbit'e: "Nasıl yemek yiyorsun?" diye sordu. Zeyd b. Sâbit şöyle cevap verdi: "Ebu Saîd el-Hudrî, bana Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu haber verdi: «*Sizden biriniz yemek yediği zaman, parmaklarını yalamadan ellerini silmesin. Çünkü kendisi için bereketin, yemeğin neresinde olduğunu bilemez.*»"

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebu'l-Madâ' ve oğlu Cemîl'i tanımıyorum. Diğer ravilerin hadisleri hasen veya sahîh'tir. Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Umâre el-Ensârî hakkında Zehebî: "Durumu bilinmiyor" demiştir. Diğer ravileri, güvenilir olup, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4918)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5434) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (*M. el-Bahrayn* 382)

٧٩٤١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الأَذَنِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ بِأَصَابِعِهِ الثَّلاثِ : بِالإِبْهَامِ ، وَالَّتِي تَلِيهَا ، وَالْوُسْطَى ، ثُمَّ رَأَيْتُهُ يَلْعَقُ أَصَابِعَهُ الثَّلاثَ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا ، وَيَلْعَقُ الْوُسْطَى ، ثُمَّ الَّتِي تَلِيهَا ، ثُمَّ الإِبْهَامَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: الحسين بن إبراهيم الأذني ومحمد بن كعب بن عجرة ,ولم أعرفهما ,وبقية رجاله ثقات .

7941. Kâ'b b. Ucre, babasından naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i üç parmağıyla yerken gördüm: Başparmak, ondan sonra gelen işaret parmağı ve orta parmağı. Sonra ellerini silmeden parmaklarını yaladığını gördüm: (Önce) orta parmak, ondan sonra gelen işaret parmağı ve başparmağı (yaladı).

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hüseyn b. İbrâhîm el-Ezenî ve Muhammed b. Ka'b b. Ucre'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٤٢ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ حَمْدَوَيْهِ الْبَغْدَادِيُّ ، قَالَ : نا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ الثَّلاثَ ، فَإِنَّهُ لا يَدْرِي فِي أَيَّتِهِنَّ الْبَرَكَةُ "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله رجال الصحيح ,وهو عند مسلم وأبي داود من فعله : كان إذا أكل طعاما لعق أصابعه الثلاث .

7942. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz yemek yediği zaman (baş, işaret ve orta olmak üzere) üç parmağını yalasın. Çünkü kişi bereketin parmaklarının hangisinde olduğunu bilemez."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Parmakları yalamak, Müslim ve Ebû Dâvûd'a göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yaptığı işlerdendir: "Yemek yediği zaman üç parmağını yalardı."

٧٩٤٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي خَيْثَمَةَ ، قَالَ : نَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الأَعْرَجُ ، قَالَ : نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِمَارَةَ الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : نَا مَخْرَمَةُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الأَغَرِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ،

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (1670)

قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعِقَ أَصَابِعَهُ " ، وَقَالَ : " إِنَّ لَعْقَ الصَّحْفَةِ بَرَكَةٌ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن محمد بن عمارة الأنصاري, وهو مستور ,وبقية رجاله رجال الصحيح, وهو عند مسلم والترمذي من قوله : " إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَلْعَقْ أصابعَهُ فإنَّهُ لا يَدْرِي في أيتهن البَرَكَةُ "

7943. Ebû Hureyre bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yemek yediği zaman parmaklarını yalardı ve şöyle buyururdu: «*Muhakkak ki parmakları yalamak berekettir.*»"

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Umâre el-Ensârî'nin durumu bilinmiyor. Parmakları yalamanın bereket oluşu, Müslim ve Tirmizî'ye göre Peygamber Efendimizin şu kavlinde geçmektedir: "*Sizden biriniz yemek yediği zaman, parmaklarını yalasın. Çünkü kişi, bereketin parmaklarının hangisinde olduğunu bilemez.*" Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٧٩٤٤ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْبَاقِي الأَذَنِيُّ الْمِصِّيصِيُّ ، ثنا الْمُسَيَّبُ بْنُ وَاضِحٍ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَمَرَ بِلَعْقِ الصَّحْفَةِ "

رواه الطبراني, وفيه: المسيب بن واضح, قال أبو حاتم : صدوق يخطئ كثيرا فإذا قيل له لم يقبل وكان النسائي حسن الرأي فيه,وبقية رجاله رجال الصحيح .

7944. İbn Abbâs bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tabağın (parmakla) sıyrılmasını emretti."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Müseyyib b. Vâdıh hakkında Ebû Hâtim: "Sadûk/dürüst olup, çok hata yapardı. Kendisine hata yaptığı söylendiği zaman kabul etmezdi" der. Nesâî'nin onun hakkındaki düşüncesi güzeldir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ مَا يَقُولُ بَعْدَ الطَّعَامِ)

Yemekten Sonra Okunacak Dualar

٧٩٤٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَامِرٍ الأَسْلَمِيُّ عَنْ أَبِى عُبَيْدٍ حَاجِبِ سُلَيْمَانَ عَنْ نُعَيْمِ بْنِ سَلاَمَةَ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِى سُلَيْمٍ وَكَانَتْ لَهُ صُحْبَةٌ أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَطْعَمْتَ وَسَقَيْتَ وَأَشْبَعْتَ وَأَرْوَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ غَيْرَ مَكْفُورٍ وَلاَ مُوَدَّعٍ وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْكَ"

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (11395)

رواه أحمد, وفيه: عبد الله بن عامر الأسلمي, وهو ضعيف .

7945. Süleym oğullarından -sahabî olma faziletine eren- bir adamın naklettiğine göre Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), yemeğini bitirdiği zaman şöyle buyururdu: *"Allahım! Bizi yedirdiğin, içirdiğin, doyurduğun ve susuzluğumuzu giderdiğin için hamd sadece sana aittir. Hamd sana aittir. Senin vermiş olduğun nimetlere asla nankörlük edilmez, sana karşı hamd asla terk edilmez ve senden de asla müstağni kalınmaz."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Âmir el-Eslemî zayıftır.[1]

٧٩٤٦ – حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الشَّامِيُّ ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ حَرْبِ بْنِ سُرَيْجٍ ، عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ ، قَالَ : تَعَشَّيْتُ مَعَ أَبِي بُرْدَةَ ، فَقَالَ : أَلا أُحَدِّثُكَ مَا حَدَّثَنِي بِهِ أَبِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَكَلَ فَشَبِعَ ، وَشَرِبَ فَرَوِيَ ، فَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي وَأَشْبَعَنِي ، وَسَقَانِي وَأَرْوَانِي ، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ " رواه أبو يعلى, وفيه من لم أعرفه .

7946. Hammâd b. Ebî Süleymân anlatıyor: Ebû Bürde ile beraber akşam yemeğini yiyorken şöyle dedi: "Babam Abdullah b. Kays (Ebû Mûsâ)'nın bana bildirdiğini sana haber vereyim mi? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: «*Her kim yemek yer ve doyarsa, su içer ve susuzluğunu giderirse; sonra "Bizi yediren, doyuran, içiren ve susuzluğumuzu gideren Allah'a hamdolsun." derse; anasının onu doğurduğu ilk gün gibi günahlarından çıkar.*»"

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir kişi vardır.[2]

٧٩٤٧ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : ثنا أَبِي قَالَ : ثنا عِيسَى بْنُ الْمُخْتَارِ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ بَعْضِ أَهْلِ مَكَّةَ يَرْوِيهُ ابْنُ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ ، قَالَ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانَا وَآوَانَا , الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْنَا وَأَفْضَلَ ، نَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ أَنْ تُجِيرَنَا مِنَ النَّارِ "

---

1 *Müsned-i Ahmed* (4/236) ve İbnü's-Sünnî (*Amel Yevm vel-Leyle* 487, "mevkûf")

2 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7246), ravilerinden M. b. İbr. eş-Şâmî hadis uyduran birisidir; bak: *Mîzân* (3/445-6)

رواه البزار, من رواية محمد بن أبي ليلى ,عن بعض أهل مكة, وابن أبي ليلى سيئ الحفظ. وشيخه لم يسم,
وأبو سلمة: لم يسمع من أبيه .

7947. Ebû Seleme b. Abdirrahman'ın babasından naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yemeğini bitirdiği zaman şöyle buyurdu: *"Bizi yediren ve içiren Allah'a hamdolsun. Bize kâfi gelen, bizi kendisine sığındıran Allah'a hamdolsun. Bize nimet veren ve bizi üstün kılan Allah'a hamdolsun. Bizi cehennemden korumanı rahmetinle istiyoruz."*

★Hadisi Bezzâr, Muhammed b. Ebî Leylâ'nın varyantıyla Mekke ahalisinden birinden rivayet etmiştir. İbn Ebî Leylâ'nın hafızası zayıftır. Hocasının ismi zikredilmemiştir. Ebû Seleme de babasından hadis işitmemiştir.[1]

٧٩٤٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ التِّرْمِذِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ رَافِعٍ ، ثنا عُمَرُ بْنُ مُوسَى ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ نَسِيٍّ ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ هِلالٍ السُّلَمِيِّ ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْحَارِثِ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عِنْدَ فَرَاغِهِ مِنْ طَعَامِهِ : " اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ ، أَطْعَمْتَ وَأَسْقَيْتَ وَأَشْبَعْتَ وَأَرْوَيْتَ ، لَكَ الْحَمْدُ غَيْرَ مَكْفُورٍ وَلا مُوَدَّعٍ وَلا مُسْتَغْنًى عَنْكَ رَبَّنَا " رواه الطبراني, وفيه: عمر بن موسى بن وجيه, وهو ضعيف .

7948. Hâris b. el-Hâris bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yemeğini bitirdiği zaman şöyle buyurduğunu işittim: *"Allahım! Bizi yedirdiğin, içirdiğin, doyurduğun ve susuzluğumuzu giderdiğin için hamd sadece sana aittir. Hamd sana aittir. Ey Rabbimiz! Senin vermiş olduğun nimetlere asla nankörlük edilmez, sana karşı hamd asla terk edilmez, senden de asla müstağni kalınmaz."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan ömer b. Mûsâ b. Vecîh zayıftır.[2]

٧٩٤٩ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ مَسْعُودٍ الثَّقَفِيِّ ، قَالَ : " إِنَّمَا سُمِّيَ نُوحٌ عَبْدًا شَكُورًا لأَنَّهُ كَانَ إِذَا أَكَلَ وَشَرِبَ حَمِدَ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ "

رواه الطبراني, وتابعيه سعد بن سنان: لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

[1] Müsned-i Bezzâr (2887)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3372)

7949. Sa'd b. Mes'ûd es-Sekafî diyor ki: "Muhakkak ki Hz. Nûh «Şükredici kul» diye isimlendirildi. Çünkü o, bir şey yiyip içtiği zaman yüce Allah'a hamd ederdi."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, tabiûn neslinden olan ravisi Sa'd b. Sinân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٥٠ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْحَسَنِ الْخَفَّافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا زُهَيْرُ بْنُ عَبَّادٍ الرَّوَاسِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَطَاءٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ سُوَيْدٍ ، قَالَ : كَانَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ ، يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانَا الْمُؤْنَةَ ، وَأَوْسَعَ لَنَا الرِّزْقَ "

رواه الطبراني, وفيه: يزيد بن عطاء, وهو ضعيف جدا وقد وثق .

7950. Hâris b. Süveyd diyor ki: "Selmân el-Fârisî yemeğini bitirdiği zaman «Bize rızkı genişleten ve yeterli kılan Allah'a hamdolsun» derdi."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Atâ oldukça zayıftır. Güvenilir olduğu da söylenmiştir.[2]

(بَابُ تَخْلِيلُ الأَسْنَانِ)

Diş Aralarında Kalan Artıkları Çıkarmak

٧٩٥١ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْعَلاءِ ، كِلاهُمَا ، عَنْ وَاصِلِ بْنِ السَّائِبِ ، عَنْ أَبِي سَوْرَةَ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ ، قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " حَبَّذَا الْمُتَخَلِّلُونَ " ، قَالُوا وَمَا الْمُتَخَلِّلُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ، قَالَ : " الْمُتَخَلِّلُونَ بِالْوُضُوءِ ، وَالْمُتَخَلِّلُونَ مِنَ الطَّعَامِ ، أَمَّا تَخْلِيلُ الْوُضُوءِ : فَالْمَضْمَضَةُ ، وَالاسْتِنْشَاقُ ، وَبَيْنَ الأَصَابِعِ ، وَأَمَّا تَخْلِيلُ الطَّعَامِ : فَمِنَ الطَّعَامِ ، إِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَشَدَّ عَلَى الْمَلَكَيْنِ مِنْ أَنْ يَرَيَا بَيْنَ أَسْنَانِ صَاحِبِهِمَا شَيْئًا وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي "

رواه كله الطبراني, وروى أحمد منه طرفا , وفي إسناده: واصل بن السائب ,وهو ضعيف .

7951. Ebû Eyyûb anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza gelip: *"Ümmetimden hilalleyenler ne güzeldir"* buyurdu. Biz: "Ya Resûlallah! Hilalleyenler kimlerdir?" diye sorunca, Peygamber

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5420), ravilerinden Dırâr b. Surad metrûktur.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6055)

Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şu karşılığı verdi: *"Abdestten ve yemekten dolayı hilalleyenlerdir. Abdestin hilallemesi, mazmaza, istinşak ve parmakların arasını aralamak (hilallemek)tir. Dişlerin arasında kalan yiyecekleri çıkarmak, yemek hilallemesidir. Kişi namaza durduğu zaman (hafaza) meleklerine, dişleri arasında kalmış yiyecek görmekten daha zor gelen hiçbir şey yoktur."*

★Hadisin tamamını Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Vâsıl b. es-Sâib zayıftır. Hadisin bir kısmını İmam Ahmed de rivayet etmiştir.[1]

٧٩٥٢ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ , ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ , ثنا أَبِي , ثنا ابْنُ عَوْنٍ , عَنْ مُحَمَّدٍ , قَالَ ابْنُ عُمَرَ : " إِنَّ فَضْلَ الطَّعَامِ الَّذِي يَبْقَى بين الأَضْرَاسِ يُوهِنُ الأَضْرَاسَ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

7952. İbn Ömer diyor ki: "Dişler arasında kalan yemek artıkları, dişlerin zayıf kalmasına (çürümesine) sebep olur."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ غَسْلِ الْيَدِ مِنَ الطَّعَامِ)

Yemekten Sonra Elleri Yıkamak

٧٩٥٣ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عُمَرَ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنِ الْوَازِعِ ، عَنْ سَالِمٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذَا اللَّحْمِ شَيْئًا فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ مِنْ رِيحِ وَضَرِهِ ، لا يُؤْذِي مَنْ حِذَاءَهُ " رواه أبو يعلى والطبراني في الأوسط, وفيه: الوازع بن نافع, وهو متروك .

7953. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şu etten bir şey yerse, etin pis kokusundan dolayı elini yıkasın, yanındaki kişiye (kokusuyla) eziyet etmesin."*

★Hadisi Taberânî ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Vâzi' b. Nâfi' metruktur.[3]

٧٩٥٤ - وعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمَرٍ ، فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلا يَلُومَنَّ إِلا نَفْسَهُ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4061, 4062) ve *Müsned-i Ahmed* (5/416); ravisi Ebû Sevre zayıftır.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13065)

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5567); ravilerinden Vâzi', hadis uydurmakla töhmetlidir.

رواه البزار والطبراني في الأوسط بأسانيد, ورجال أحدهما رجال الصحيح خلا الزبير بن بكار وهو ثقة, وقد تفرد به كما قال الطبراني .

7954. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Elinde yemek artığı ve kokusu varken onu yıkamadan uyuyup da (uykusu esnasında) kendisine zararlı bir şey ilişen kimse, (başına gelenden dolayı) kendisinden başka kimseyi suçlamasın."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî değişik ravi zincirleriyle rivayet etmiştir. Zübeyr b. Bekkâr güvenilir olup onun dışında, isnâdlardan birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Taberânî'nin dediği gibi hadisi Zübeyr b. Bekkâr tek başına rivayet etmiştir.[1]

٧٩٥٥ - حَدَّثَنَا مُطَّلِبُ بْنُ شُعَيْبٍ الأَزْدِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي نَافِعُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنْ عَقِيلٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُتْبَةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ , عن النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمَرٍ ، فَأَصَابَهُ وَضَحٌ ، فَلا يَلُومَنَّ إلا نَفْسَهُ "

رواه الطبراني, وإسناده حسن .

7955. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Elinde yemek artığı ve kokusu varken onu yıkamadan uyuyup da (uykusu esnasında) kendisine baras (alaca) hastalığı ilişen kimse, kendisinden başka kimseyi suçlamasın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, isnâdı hasendir.[2]

(بَابُ مَسْحِ الْيَدَيْنِ بِالْمِنْدِيلِ)

Mendille Elleri Silmek

٧٧٩٥٦ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ النُّعْمَانِ الْفَرَّاءُ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى ، عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُمَيْرٍ ، قَالَ : كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي طَعَامٍ ، فَتَنَاوَلَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ خَادِمَ أَهْلِ الْبَيْتِ مَنْدِيلا ، فَتَنَاوَلَهُ ثَوْبَهُ فَمَسَحَ بِهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَتَمَنْدَلْ بِثَوْبِ مَنْ لَمْ تَكْسُ "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن العلاء الأسلمي, وهو ضعيف .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2886) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (502)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5435)

7956. Hakem b. Umeyr anlatıyor: Bir yemekte Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdik. Topluluktan bir adam, Ehl-i beyt'in hizmetçilerinin birisinden mendil istedi. Hizmetçi (silmesi için) giysisini verince, adam onunla (elini) sildi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"(Kendine ait olmayan) giysiyi mendil olarak kullanma!"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Alâ' el-Eslemî zayıftır.[1]

٧٩٥٧ - وعَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَمْسَحَ الرَّجُلُ بِثَوْبِ مَنْ لاَ يَكْسُو" رواه الطبراني, وفيه راو لم يسم .

7957. Ebû Bekre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kişinin kendi giymediği giysisine elini silmeyi yasakladı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmemiş bir ravi vardır.

(بَابُ الذِّكْرِ وَالصَّلاَةِ بَعْدَ الطَّعَامِ)

Yemekten Sonra Zikir ve Namaz

٧٩٥٨ - حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، قَالَ : نا بَزِيعٌ أَبُو الْخَلِيلِ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَذِيبُوا طَعَامَكُمْ بِذِكْرِ اللهِ وَالصَّلاةِ ، وَلا تَنَامُوا عَلَيْهِ فَتَقْسُوا قُلُوبُكُمْ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: بزيع أبو الخليل, وهو ضعيف .

7958. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yemiş olduğunuz yemeği, Allah'ın zikri ve namaz ile eritin. Yemekten sonra uyumayın, yoksa kalpleriniz katılaşır."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Bezî' Ebu'l-Halîl zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3191)

[2] İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât* (2/37); *es-Silsiletu'd-Daîfe* (115); uydurma bir hadistir.

(بَابُ قِلَّةِ الأَكْلِ)

Az Yemek

٧٩٥٩ - حَدَّثَنَا الْمِقْدَامُ ، نا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، نا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ الْجَزَرِيُّ ، عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَاجٍ ، عَنْ عَوْنِ بْنِ أَبِي جُحَيْفَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : أَكَلْتُ ثَرِيدَةً بِلَحْمٍ سَمِينٍ ، فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَتَجَشَّأُ ، فَقَالَ : " اكْفُفْ عَلَيْكَ جُشَاءَكَ أَبَا جُحَيْفَةَ ، فَإِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ شِبَعًا فِي الدُّنْيَا أَطْوَلُهُمْ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ " ، فَمَا أَكَلَ أَبُو جُحَيْفَةَ مِلْءَ بَطْنِهِ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا ، كَانَ إِذَا تَغَدَّى لا يَتَعَشَّى ، وَإِذَا تَعَشَّى لا يَتَغَدَّى

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بأسانيد, وفي أحد أسانيد الكبير: محمد بن خالد الكوفي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7959. Avn b. Ebî Cuhayfe, babasından naklediyor: Yağlı et ile tirit yemeği yemiştim. Ben geğirirken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) geldi ve şöyle buyurdu: *"Ebû Cuhayfe! Geğirtini bizden uzak tut. Zira dünyada insanların en çok doymuş olanları, Kıyamet günü en çok aç kalacak olanlarıdır."* Ebû Cuhayfe bundan sonra dünyadan göçene kadar karnının tamamını doldurarak vemek yemedi. Sabah kahvaltısı yaptığı zaman, akşam yemeği yemezdi. Akşam yemeği yediği zamanda da sabah kahvaltısı yapmazdı.

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta değişik isnâdlarla rivayet etmiştir. *el-Mu'cemu'l-kebîr*'in isnâdlarının birinde yer alan Muhammed b. Hâlid el-Kûfî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٦٠ - وعَنْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ ، يَقُولُ : تَجَشَّأَ رَجُلٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ اقْصُرْ مِنْ جُشَائِكَ فَإِنَّ أَطْوَلَ النَّاسِ جُوعاً يَوْمَ القِيَامَةِ أَشْبَعُهُمْ فِي الدُّنْيَا "

رواه الطبراني ,عن شيخه مسعود بن محمد ,وهو ضعيف .

7960. Abdullah b. Ömer anlatıyor: Adamın biri, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında geğirdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Geğirtini tut. Kıyamet günü en çok aç kalacak olanlar, dünyada en çok doymuş olanlardır"* buyurdu.

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/ 126-7, 132), Hâkim, *Müstedrek* (5/121) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (343)

★Hadisi Taberânî, hocası Mes'ûd b. Muhammed'den rivayet etmiş olup zayıftır.[1]

٧٩٦١ - حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا الْمُعَلَّى بْنُ الْوَلِيدِ الْقَعْقَاعِيُّ ، ثنا مُبَشِّرُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْعَلاءِ بْنِ اللَّجْلاجِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ اللَّجْلاجِ ، قَالَ : " مَا مَلأْتُ بَطْنِي طَعَامًا مُنْذُ أَسْلَمْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، آكُلُ حَسْبِي وَأَشْرَبُ حَسْبِي " ، قَالَ الْعَلاءُ : يَعْنِي قُوتِي. رواه الطبراني, وفيه: المعلى بن الوليد, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7961. Leclâc diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber müslüman olduğumdan beri karnımı tıka basa yemekle doldurmadım. Yetecek kadar yerim, yetecek kadar içerim."

Ravi (Alâ) ekledi: "Yani ölmeyecek kadar azıklanırım" demek istemiştir.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muallâ b. el-Velîd'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٧٩٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ رَاهَوَيْهِ ، ثنا أَبِي ، ثنا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ أَبِي إِسْرَائِيلَ ، عَنْ شَيْخٍ لَهُمْ يُقَالُ لَهُ : جَعْدَةُ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلا عَظِيمَ الْبَطْنِ ، فَقَالَ بِإِصْبَعِهِ فِي بَطْنِهِ ، وَقَالَ : " لَوْ كَانَ هَذَا فِي غَيْرِ هَذَا لَكَانَ خَيْرًا لَكَ "

7962. Ca'de anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), büyük göbekli bir adamı gördü ve parmaklarıyla karnına işaret ederek şöyle buyurdu: *"Şayet şu şey, başka bir yerinde olsaydı senin için daha hayırlı olurdu."* [3]

٧٩٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، أنا وَكِيعٌ ، عَنْ شُعْبَةَ ، ثنا أَبُو إِسْرَائِيلَ الْجُشَمِيُّ ، عَنْ شَيْخٍ لَهُمْ يُقَالُ لَهُ : جَعْدَةُ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، رَأَى لَهُ رَجُلٌ رُؤْيَا ، فَبَعَثَ إِلَيْهِ فَجَاءَ ، فَقَصَّهَا عَلَيْهِ ، وَكَانَ عَظِيمَ الْبَطْنِ ، فَقَالَ بِإِصْبَعِهِ فِي بَطْنِهِ : " لَوْ كَانَ هَذَا فِي غَيْرِ هَذَا لَكَانَ خَيْرًا لَكَ "

---

[1] Tirmizî (2/78) ve İbn Mâce (3350), kendi kanallarıyla İbn Ömer'den rivayet ettiler. Bak. *es-Silsiletu's-Sahîha* (343)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/219). Ravilerinden Muallâ b. el-Velîd hakkında İbn Hacer: "Zaman zaman *garîb*/tek kaldığı rivayetleri vardır" demektedir; bak: *Lisânu'l-Mîzân,* 6/65-5.

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2184-5); *Müsned-i Ahmed* (3/471; 4/339); *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1131)

رواه كله الطبراني ورواه أحمد, إلا أنه جعل : أن النبي صلى الله عليه و سلم هو الذي رأى الرؤيا للرجل
ورجال الجميع رجال الصحيح غير أبي إسرائيل الجشمي, وهو ثقة .

7962. Ca'de anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i rüyasında gördü. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona gelip anlatması için bir adam gönderdi. Adam, O'na gelip rüyayı anlattı. Göbekli biriydi. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), parmaklarıyla karnına işaret ederek: *"Şayet şu şey, başka bir yerinde olsaydı senin için daha hayırlı olurdu"* buyurdu.

★Hadisin tamamını Taberânî ve İmam Ahmed rivayet etmiştir. Şu kadar var ki İmam Ahmed: "Resûlullah, bir adam ile ilgili rüya gördü" şeklinde ifade etmiştir. Ebû İsrâîl el-Cüşemî güvenilir olup, onun dışındaki ravilerin tamamı, *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ)

Müslüman Tek Bir Bağırsağını Doldurmak İçin Yer

٧٩٦٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هُبَيْرَةَ عَنْ أَبِي تَمِيمٍ الْجَيْشَانِيِّ عَنْ أَبِي بَصْرَةَ الْغِفَارِيِّ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا هَاجَرْتُ وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ أُسْلِمَ فَحَلَبَ لِي شُوَيْهَةً كَانَ يَحْلُبُهَا لأَهْلِهِ فَشَرِبْتُهَا فَلَمَّا أَصْبَحْتُ أَسْلَمْتُ وَقَالَ عِيَالُ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيتُ اللَّيْلَةَ كَمَا بِتْنَا الْبَارِحَةَ جِيَاعاً. فَحَلَبَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةً فَشَرِبْتُهَا وَرَوِيتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَوِيتَ . فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ رَوِيتُ مَا شَبِعْتُ وَلاَ رَوِيتُ قَبْلَ الْيَوْمِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْكَافِرَ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءِ وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح, وروى الطبراني في الأوسط بعضه .

7963. Ebû Basra el-Ğıfârî anlatıyor: Müslüman olmadan az bir zaman önce Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. Ailesi için sağdığı koyundan, benim için de süt sağdı. Ben de onu içtim. (O gecenin) sabahı müslüman oldum. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in ailesi (benim hakkımda): "Gündüzü aç geçirdiğimiz gibi geceyi de aç geçirdik (bize hiçbir şey bırakmadı)" dediler. Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), benim için koyunun sütünü sağdı. Ben de sütü içtim ve susuzluğumu giderdim. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem): *"Susuzluğunu giderdin mi?"* diye sorunca: "Ya Resûlallah! Susuzluğumu giderdim. Daha önce(ki gece) ne doymuştum, ne de susuzluğumu gidermiştim" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kuşkusuz kâfir,*

yedi bağırsağını doldurmak için yer, mümin ise tek bir bağırsağını doldurmak için yer" buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Taberânî ise *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta bir kısmını rivayet etmiştir.[1]

٧٩٦٤ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ح وَحَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالُوا : ثنا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ ، حَدَّثَنِي عُبَيْدُ بْنُ سَلْمَانَ الأَغَرُّ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ جَهْجَاهٍ الْغِفَارِيِّ أَنَّهُ قَدِمَ فِي نَفَرٍ مِنْ قَوْمِهِ يُرِيدُونَ الإِسْلامَ ، فَحَضَرُوا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَغْرِبَ ، فَلَمَّا سَلَّمَ ، قَالَ : " يَأْخُذُ كُلُّ رَجُلٍ بِيَدِ جَلِيسِهِ " ، فَلَمْ يَبْقَ فِي الْمَسْجِدِ غَيْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَيْرِي ، وَكُنْتُ عَظِيمًا طَوِيلا لا يُقَدِّمُ عَلَيَّ أَحَدٌ ، فَذَهَبَ بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَنْزِلِهِ ، فَحَلَبَ لِي عَنْزًا ، فَأَتَيْتُ عَلَيْهَا حَتَّى حَلَبَ لِي سَبْعَ أَعْنُزٍ ، فَأَتَيْتُ عَلَيْهَا ، ثُمَّ أُتِيتُ بِصَنِيعِ بُرْمَةٍ ، فَأَتَيْتُ عَلَيْهَا ، وَقَالَتْ أُمُّ أَيْمَنَ : أَجَاعَ اللَّهُ مَنْ أَجَاعَ رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ اللَّيْلَةَ ، قَالَ : " مَهْ يَا أُمَّ أَيْمَنَ أَكَلَ رِزْقَهُ ، وَرِزْقُنَا عَلَى اللَّهِ " ، فَأَصْبَحُوا فَغَدَوْا ، فَاجْتَمَعَ هُوَ وَأَصْحَابُهُ ، فَجَعَلَ الرَّجُلُ يُخْبِرُ بِمَا أُتِيَ إِلَيْهِ ، فَقَالَ جَهْجَاهٌ : حُلِبَتْ لِي سَبْعُ أَعْنُزٍ ، فَأَتَيْتُ عَلَيْهَا وَصَنِيعُ بُرْمَةٍ فَأَتَيْتُ عَلَيْهَا ، فَصَلَّوْا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَغْرِبَ ، فَقَالَ : " لِيَأْخُذْ كُلُّ رَجُلٍ بِيَدِ جَلِيسِهِ ، فَلَمْ يَبْقَ فِي الْمَسْجِدِ غَيْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَيْرِي ، وَكُنْتُ عَظِيمًا طَوِيلا لا يُقَدِّمُ عَلَيَّ أَحَدٌ فَذَهَبَ بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَنْزِلِهِ ، فَحَلَبَ لِي عَنْزًا ، فَرُوِّيتُ وَشَبِعْتُ ، فَقَالَتْ أُمُّ أَيْمَنَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ هَذَا ضَيْفَنَا ؟ قَالَ : " بَلَى " ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّهُ أَكَلَ فِي مِعَى مُؤْمِنٍ اللَّيْلَةَ ، وَأَكَلَ قَبْلَ ذَلِكَ فِي مِعَى كَافِرٍ ، الْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ ، وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ " رواه الطبراني واللفظ له, والبزار وأبو يعلى,وفيه: موسى بن عبيدة الربذي, وهو ضعيف .

7964. Atâ'nın bildirdiğine göre Cehcâh el-Ğıfârî, müslüman olmayı isteyen kabilesinden bir grupla birlikte geldi. Akşam namazında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber oldular. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) selam verince şöyle buyurdu: *"Her adam yanındaki adamın elini tutup (evine yemeğe götürsün)."* Mescid'de sadece benim ve Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in eli boşta kaldı. Uzun boylu ve

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/397), İbn Lehîa ihtilaflıdır.

iri yarı bir adamdım. Hiçbir kimse beni geçemezdi. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), beni evine götürdü. Benim için bir keçi sağdı ve ben onu içtim. Sonra benim için yedi keçi sağdı ve ben hepsini de içtim. Daha sonra bana bir tencere yemek getirildi, onu da yedim. Ümmü Eymen: "Bu gece Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'in yedirmediğini Allah ta yedirmesin (o kadar yedirdi ki yine de aç kaldı)" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yavaş ol, ey Ümmü Eymen! O kişi kendi rızkını yedi, bizim rızkımız Allah'a aittir."* Sonra sabahladılar ve kahvaltı yaptılar. Adam arkadaşlarıyla beraber biraraya geldi. Adam, yanına gelen kişiye anlatmaya başladı. Cehcâh şöyle dedi: Benim için yedi keçi sağdı ve ben onları içtim. Daha sonra bana bir tencere yemek getirildi ve ben onu da yedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber akşam namazını kıldık. Sonra şöyle buyurdu: *"Her adam yanındaki adamın elini tutup (evine yemeğe götürsün)."* Mescid'de sadece benim ve Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in eli boşta kaldı. Uzun boylu ve iri yarı bir adamdım. Hiçbir kimse beni geçemezdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), beni evine götürdü. Benim için bir keçi sağdı. Fakat içince susuzluğumu giderip doydum. Ümmü Eymen: "Ya Resûlallah! Bu, bizim (daha önce gelen) misafirimiz değil miydi?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise şöyle buyurdu: *"O, bu gece bir müminin bağırsağını doldurmak için yedi. Bundan önce ise bir kâfirin bağırsağını doldurmak için yemişti. Kâfir, yedi bağırsağını doldurmak için yer, mümin ise tek bir bağırsağını doldurmak için yer."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, lafız ona aittir. Bezzâr ve Ebû Ya'lâ da rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mûsâ b. Ubeyde er-Rebezî zayıftır.[1]

٧٩٦٥ – و عَنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرو ، قَالَ: جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَةُ رِجَالٍ فَأَخَذَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلاً وَأَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلاً فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا اسْمُكَ ؟ قَالَ : أَبُو غَزْوَانَ قَالَ : فَحَلَبَ لَهُ سَبْعَ شِيَاهٍ فَشَرِبَ لَبَنَهَا كُلَّهُ . فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " هَلْ لَكَ يَا أَبَا غَزْوَانَ أَنْ تُسْلِمَ ؟ " قَالَ : نَعَمْ . فَأَسْلَمَ فَمَسَحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدْرَهُ فَلَمَّا أَصْبَحَ حَلَبَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةً وَاحِدَةً فَلَمْ يُتِمَّ لَبَنَهَا . فَقَالَ : " مَا لَكَ يَا أَبَا غَزْوَانَ ؟ " فَقَالَ : وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا لَقَدْ رَوِيتُ . قَالَ : " إِنَّكَ أَمْسِ كَانَ لَكَ سَبْعَةُ أَمْعَاءٍ وَلَيْسَ لَكَ الْيَوْمَ إِلاَّ وَاحِدٌ "

رواه الطبراني هكذا, والبزار مختصرا, ورجاله رجال الصحيح .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2152), *Müsned-i Bezzâr* (2891) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (916)

7965. Abdullah b. Amr anlatıyor: Yedi kişi, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Ashâbdan her bir kişi, birinin elini tuttu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de bir kişinin elini tutarak ona: *"İsmin nedir?"* diye sordu. O da: "Ebû Gazvân" dedi. Onun için yedi koyun sağdı. Sütün tamamını içti. Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ona: *"Ey Ebu Gazvân! Müslüman olacak mısın?"* diye sorunca Gazvân: "Evet" dedi. Müslüman oldu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), göğsünü sıvazladı. Sabah olunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), ona bir koyunun sütünü sağdı. Fakat Gazvân, sütün tamamını bitiremedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Ne oldu sana ey Ebû Gazvân!?"* diye sordu. Gazvân da: "Seni hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki ben susuzluğumu giderdim" karşılığını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de: *"Dün senin yedi tane bağırsağın vardı. Bugün ise bir tane bağırsağın var"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî bu şekilde rivayet etmiş olup, Bezzâr kısa bir metniyle rivayet etmiştir. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٧٩٦٦ – حَدَّثَنَا قَاسِمٌ ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنْ مُجَالِدٍ ، عَنْ أَبِي الْوَدَّاكِ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ ، وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ"

رواه أبو يعلى, وفيه: مجالد بن سعيد, وقد ضعفه الجمهور.

7966. Ebû Saîd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mümin, tek bir bağırsağını doyurmak için yer. Kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için yer."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mücâlid b. Saîd'i çoğunluk zayıf saymıştır.[2]

٧٩٦٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ الْعَوَّامِ ، قَالَ : نا أَبُو عُثْمَانَ الأُبُلِّيُّ ، قَالَ : نا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ، صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ ، وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ "

رواه البزار والطبراني, وله في رواية : " والمنافق " بدل : " الكافر " , وفيه: الوليد بن محمد الأيلي, وقد روى عنه جماعة و لم يضعفه أحد, وقد أورده ابن عدي في الكامل .

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2894)

2 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2068); Kâsım b. e. Şeybe zayıftır.

7967. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mümin tek bir bağırsağını doyurmak için yer. Kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için yer."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî, rivayet etmiş olup, Taberânî'nin rivayetinde "kâfir" lafzı yerine "münafık" lafzı geçmektedir. Hadisin senedindeki Velîd b. Muhammed el-Eylî'den bir grup hadis rivayet etmiş olup, hiçbir kimse onu zayıf saymamıştır. İbn Adiy de onu *el-Kâmil* isimli kitabında zayıf raviler arasında zikretmiştir.[1]

٧٩٦٨ - وَعَنْ سُكَيْنِ الضَّمْرِيِّ إِنَّ النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ وَالْكَافِرُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ "

رواه البزار ,عن شيخه الهيثم بن صفوان بن هبيرة, و لم أجد من ترجمه, وبقية رجاله ثقات .

7968. Sükeyn ed-Damrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mümin tek bir bağırsağını doyurmak için yer. Kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için yer."*

★Hadisi Bezzâr, hocası Heysem b. Safvân b. Hübeyre'den rivayet etmiş olup biyografisini zikredene rastlamadım. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٧٩٦٩ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا جَرِيرٌ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ ، عَنْ مَيْمُونَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ ، قَالَتْ : أَخَذَتِ النَّاسَ سَنَةٌ وَكَانَ الأَعْرَابُ يَأْتُونَ الْمَدِينَةَ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ الرَّجُلَ فَيَأْخُذُ بِيَدِ الرَّجُلِ فَيُضِيفُهُ وَيُعَشِّيهِ ، فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ لَيْلَةً وَكَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامٌ يَسِيرٌ وَشَيْءٌ مِنْ لَبَنٍ فَأَكَلَهُ الأَعْرَابِيُّ وَلَمْ يَدَعْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا ، فَجَاءَ بِهِ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ فَجَعَلَ يَأْكُلُهُ كُلَّهُ ، فَقُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اللَّهُمَّ لا تُبَارِكْ فِي هَذَا الأَعْرَابِيِّ يَأْكُلُ طَعَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَدَعُهُ ، ثُمَّ جَاءَ بِهِ لَيْلَةً فَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ الطَّعَامِ إِلا يَسِيرًا وَلَمْ يَشْرَبْ مِنَ اللَّبَنِ إِلا يَسِيرًا ، فَقُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ذَاكَ وَجَاءَ بِهِ لَيْلَةً وَقَدْ أَسْلَمَ ، فَقَالَ : " إِنَّ الْكَافِرَ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ "

رواه الطبراني بتمامه ,وروى أحمد آخره ,ورجال الطبراني رجال الصحيح .

7969. Meymûne binti'l-Hâris anlatıyor: Bir sene insanlar kıtlık çektiler. Bunun üzerine Bedeviler, Medine'ye geldiler. Resûlullah

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (118,2893), Taberânî, *M. el-Kebîr* (6958, 6959)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2892)

(sallallahu aleyhi vesellem), insanlara her bir kişinin elinden tutmalarını, misafir edip akşam yemeği yedirmelerini istedi. Geceleyin bir bedevi geldi. Efendimizin (sallallahu aleyhi vesellem) ise az bir yemek ve çok az sütü vardı. Bedevi onların hepsini yedi ve Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e hiçbir şey bırakmadı. Bir gece veya iki gece bu şekilde geldi ve hepsini yedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Allahım! Bu bedeviyi mübarek kılma. Hz. Peygamber'in yemeğini yiyor; ona yiyecek hiçbir şey bırakmıyor" dedim. Sonra bir gece daha geldi; fakat bu defa yemekten az yedi, sütten de az içti. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e adamın bu durumunu sordum. Meğerse bir gece gelmiş ve müslüman olmuş. (Daha sonra) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Muhakkak ki kâfir yedi bağırsağını doldurmak için yer, mü'min ise tek bir bağırsağını doldurmak için yer"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî tamamını rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. İmam Ahmed de hadisin son kısmını tahrîc etmiştir.[1]

٧٩٧٠ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَجَّاجِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ مَعْبَدِ بْنِ شَدَّادٍ ، قَالَ : نا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ حُمَيْدٍ الأَعْرَجِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ : قُلْتُ لأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ : مَا أَقَلَّ طُعْمَكَ ؟ ! قَالَ : إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " الْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ ، وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وأبو يعلى قال بمثل حديث أبي موسى ,وإسناد الطبراني ضعيف ,وفي إسناد أبي يعلى: مجالد بن سعيد ,وهو ضعيف أيضا.

7970. Mücâhid anlatıyor: Ebû Saîd el-Hudrî'ye: "Yemeğini azaltan sebep nedir?" diye sorunca, şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Kâfir, yedi bağırsağını doldurmak için yer, mümin ise tek bir bağırsağını doldurmak için yer.*»"

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta, Ebû Ya'lâ ise Ebû Mûsâ'nın hadisinden rivayet etmiştir. Taberânî ile Ebû Ya'lâ'nın senedlerinde yer alan Mücâlid b. Saîd zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/432), *Müsned-i Ahmed* (6/335)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (206); ayrıca Kâsım b. e. Şeybe adlı ravi zayıftır.

Bu bölümün **zevaid**inden olan bir hadis:

Enes der ki: Allah Resulü'ne (sallallahu aleyhi vesellem) ait bir düğün yemeğinde ben de bulundum. Ne et, ne de ekmek yedik. (Ravi der ki: Enes'e) "Peki yediğiniz neydi, ey Ebû Hamza?" diye sorunca; "Hurma ve *sevîk* idi" karşılığını verdi.

Taberânî, *M. el-Evsat*'ta (167), *sahîh* bir isnâdla rivayet etmiştir.

٧٩٧١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ خَلَفِ بْنِ خَلِيفَةَ ، عَنْ حَفْصِ ابْنِ أَخِي أَنَسٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مَعِيٍّ وَاحِدٍ ، وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءِ " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

7971. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mümin tek bir bağırsağını doyurmak için yer. Kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için yer."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٧٩٧٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ ، ثَنَا نَصْرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ السُّلَمِيُّ الْحِمْصِيُّ ، ثَنَا أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي قَيْسٍ النَّصْرِيُّ ، قَالَ : رَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الزُّبَيْرِ عَلَى مِنْبَرِهِ قَائِمًا بِمَكَّةَ ، وَهُوَ يَخْطُبُ ، وَهُوَ يَقُولُ : " إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مَعًى وَاحِدٍ ، وَالْكَافِرَ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءِ " ، هَكَذَا سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: نصر بن محمد, وثقه ابن حبان ,وضعفه أبو حاتم .

7972. Abdullah b. Ebî Kays en-Nasrî anlatıyor: Abdullah b. ez-Zübeyr'i Mekke'de minber üzerinde hutbe verirken şöyle dediğini gördüm: *"Mümin tek bir bağırsağını doldurmak için yer. Kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için yer."* Peygamberiniz (sallallahu aleyhi vesellem)'den de bu şekilde işittim.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nasr b. Muhammed'i İbn Hibbân güvenilir kabul etmiş, Ebû Hâtim ise zayıf olarak addetmiştir.

(بَابٌ فِي الإِدَامَيْنِ)

İki Katık

٧٩٧٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، ثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْكَبِيرِ بْنِ شُعَيْبٍ ، حَدَّثَنِي عَمِّي عَبْدُ السَّلامِ بْنُ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : أُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَدَحٍ أَوْ بِقَعْبٍ فِيهِ لَبَنٌ وَعَسَلٌ ، فَقَالَ : " أُدْمَانِ فِي إِنَاءٍ ؟ لا آكُلُهُ ، وَلا أُحَرِّمُهُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن عبد الكريم بن شعيب ,ولم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7973. Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e içerisinde bal ve süt olan bir bardak yahut kap getirildi. Şöyle buyurdu: *"(Bu) kapta iki katık var. Onu ne yerim, ne de yasaklarım."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Abdilkerîm b. Şuayb'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

(بَابُ كَيْلِ الطَّعَامِ)

Yiyeceği (Ölçekle) Ölçmek

٧٩٧٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ الْمَكِّيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، ح وَحَدَّثَنَا خَيْرُ بْنُ عَرَفَةَ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ رَبِّهِ الْجُرْجُسِيُّ الْحِمْصِيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِسْحَاقَ السَّرَّاجُ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى النَّيسَابُورِيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، كِلاهُمَا ، عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ ، عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كِيلُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ "

رواه الطبراني, وفيه: أبو بكر بن أبي مريم, وهو ضعيف لاختلاطه .

79[illegible] Eyyûb el-Ensârî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yemiş olduğunuz (tahıl ve hurma gibi) ölçekle yiyeceği ölçünüz. Sizin için bereketli olur."*[1]

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr b. Ebî Meryem âhir ömründe bunadığından dolayı zayıftır.

(بَابُ إِكْرَامِ الْخُبْزِ وَأَكْلِ مَا يَسْقُطُ)

Ekmeğe Hürmet Etmek ve Yere Düşeni Yemek

٧٩٧٥ – حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ سَالِمٍ ، حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُرَشِيُّ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، أَنَّهُ دَخَلَ الْمُتَوَضَّأَ فَأَصَابَ لُقْمَةً ، أَوْ قَالَ : كِسْرَةً فِي مَجْرَى الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ ، فَأَخَذَهَا ، فَأَمَاطَ عَنْهَا الأَذَى فَغَسَلَهَا غَسْلا نِعِمًّا ، ثُمَّ دَفَعَهَا إِلَى غُلامِهِ ، فَقَالَ : يَا غُلامُ ، ذَكِّرْنِي بِهَا إِذَا تَوَضَّأْتُ ، فَلَمَّا تَوَضَّأَ ، قَالَ لِلْغُلامِ : يَا غُلامُ ، نَاوِلْنِي

---

[1] Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi vesellem) Medine ahalisine yaptığı dualardan birisi de ürünlerinde kullandıkları ölçeklerinin bereketli olması idi. Bu hadis, bereket duası almış bu ölçekleri kullanmaları yönünde bir teşvik anlamı taşımaktadır.

اللُّقْمَةَ ، أَوْ قَالَ : الْكِسْرَةَ ، فَقَالَ : يَا مَوْلايَ أَكَلْتُهَا ، قَالَ : فَاذْهَبْ فَأَنْتَ حُرٌّ لِوَجْهِ اللَّهِ ، قَالَ : فَقَالَ لَهُ الْغُلامُ : يَا مَوْلايَ ، لأَيِّ شَيْءٍ أَعْتَقْتَنِي ؟ قَالَ : لأَنِّي سَمِعْتُ مِنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ تَذْكُرُ عَنْ أَبِيهَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَخَذَ لُقْمَةً أَوْ كِسْرَةً مِنْ مَجْرَى الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ ، فَأَخَذَهَا فَأَمَاطَ عَنْهَا الأَذَى وَغَسَلَهَا غَسْلا نِعِمًّا ، ثُمَّ أَكَلَهَا لَمْ تَسْتَقِرَّ فِي بَطْنِهِ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ " ، فَمَا كُنْتُ لأَسْتَخْدِمَ رَجُلا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ . رواه أبو يعلى, ورجاله ثقات.

7975. Hz. Hasan b. Ali'den rivayet edildiğine göre kendisi, abdesthaneye girdi. Büyük abdest veya küçük abdestin yapıldığı yerde bir ekmek parçası -veya kırıntı- gördü. Onu aldı ve üzerindeki pisliği giderdi. Sonra çok güzel bir şekilde onu yıkadı ve kölesine verdi. Kölesine: "Abdest aldıktan sonra bunu bana hatırlat" dedi. Abdest aldıktan sonra kölesine: "Ey köle! Lokmayı ya da kırıntıyı bana ver" deyince köle: "Ey efendim! Ben onu yedim" karşılığını verdi. O da: "Allah rızası için (artık) sen hürsün" dedi. Köle ise efendisine: "Beni hangi sebepten dolayı azat ettin?" diye sordu. O da şöyle cevap verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kızı Fâtıma'nın babasından şöyle naklettiğini işittim: *«Her kim büyük ve küçük abdest yapılan yerden ekmek parçasını veya kırıntısını alır da sonra ondan pisliği giderip, onu çok güzel yıkayıp onu yerse, (daha boğazındayken) karnına yerleşmeden affolunur.»*"

★ **Hadisi, Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.**[1]

٧٩٧٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يَحْيَى ، قَاضِي الرَّيِّ ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِي سَكِينَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ أَكْرَمَهُ ، فَمَنْ أَكْرَمَ الْخُبْزَ أَكْرَمَهُ اللَّهُ "

رواه الطبراني, وفيه: خلف بن يحيى قاضي الري, وهو ضعيف, وأبو سكينة: قال ابن المديني : لا صحبة له .

7976. Ebû Sekîne'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ekmeğe hürmet ediniz. Çünkü Yüce Allah, ona hürmet etmiştir. Her kim ekmeğe hürmet ederse, Allah ta ona hürmet eder."*

★ **Hadisi Taberânî, rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Rey kadısı Halef b. Yahyâ zayıftır. Ebû Sekîne hakkında İbnü'l-Medînî: "Sahabi olma faziletine eremedi" demiştir.**[2]

---

1 Daha önce geçti: 7250. Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6750); fakat aksine ravilerinden Vehb, hadis uydurmakla töhmetlidir.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/335); ravilerinden Halef, Ebû Hâtim'e göre hadis uydururdu.

٧٩٧٧ - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُمٍّ حَرَامٍ قَالَ : صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقِبْلَتَيْنِ و سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ: "أَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالى أَنْزَلَهُ مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَسَخَرَ لَهُ بَرَكَاتِ الأَرْضِ وَمَنْ تَتَبَّعَ مَا سَقَطَ مِنَ السُّفْرَةِ غُفِرَ لَهُ "

رواه البزار والطبراني, وفيه: عبد الله بن عبد الرحمن الشامي, و لم أعرفه ,وصوابه: عبد الملك بن عبد الرحمن الشامي, وهو ضعيف .

7977. Abdullah b. Ümmü Harâm anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile Kıbleteyn mescidinde namaz kıldım. Onun şöyle buyurduğunu işittim: *"Ekmeğe hürmet ediniz. Çünkü Yüce Allah onu göğün bereketlerinden indirmiş ve yerin bereketlerini onun için hizmetçi kılmıştır. Her kim, sofradan düşeni alıp yerse affolunur."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Abdurrahman eş-Şâmî'yi tanımıyorum. Doğrusu bu şahıs Abdülmelik b. Abdirrahman eş-Şâmî olup zayıftır.[1]

(بَابُ قَوِّتُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ)

Yemeğinizde Azık Edinin ki Sizin İçin Bereketli Kılınsın

٧٩٧٨ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : نا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ ، قَالَ : نا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ حَبِيبٍ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " قَوِّتُوا طَعَامَكُمْ ؛ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ " . قَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ : سَمِعْتُ بَعْضَ أَهْلِ الْعِلْمِ يُفَسِّرُهُ ، قَالَ : هُوَ تَصْغِيرُ الأَرْغِفَةِ.

قلت:وكذا نقله ابن الأثير. رواه البزار والطبراني, وفيه: أبو بكر بن أبي مريم, وقد اختلط, وبقية رجاله ثقات .

7978. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yemeğinizde azık edinin ki sizin için bereketli kılınsın."*

İbrâhîm b. Abdillah dedi ki: İlim ehlinden birisinin (Evzâî'nin) bu sözü "Yemeğe küçük ekmek parçaları doğramak" şeklinde tefsir ettiğini işittim.

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2877). Temmâm'ın *Fevâid*'inde bu şahıs, Abdülmelik b. Abdirrahman ez-Zumârî Ebu'l-Abbâs adıyla geçmekte olup Temmâm onu "sadûk" (doğru sözlü) olarak nitelemiştir.

Ben derim ki: İbnü'l-Esîr de *Nihâye*'de yorumu bu şekilde nakletmiştir.

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr b. Ebî Meryem âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ اِدِّخَارِ القُوتِ)

Azığı Depolamak

٧٩٧٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ الْمَكِّيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، ثنا الْهُذَيْلُ بْنُ بِلالٍ الْفَزَارِيُّ ، عَنْ سَالِمٍ مَوْلَى زَيْدِ بْنِ صُوحَانَ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ مَوْلايَ زَيْدِ بْنِ صُوحَانَ فِي السُّوقِ ، فَمَرَّ عَلَيْنَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ وَقَدِ اشْتَرَى وَسْقًا مِنْ طَعَامٍ ، فَقَالَ لَهُ زَيْدٌ : يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ تَفْعَلُ هَذَا وَأَنْتَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " إِنَّ النَّفْسَ إِذَا أَحْرَزَتْ رِزْقَهَا اطْمَأَنَّتْ ، وَتَفَرَّغَتْ لِلْعِبَادَةِ ، وَأَيِسَ مِنْهَا الْوَسْوَاسُ "

رواه الطبراني , وسالم لم أعرفه, وفيه أيضا: الهذيل بن بلال, وثقه أحمد وغيره, وضعفه ابن معين وجماعة .

7979. Zeyd b. Sûhân'ın azatlı kölesi Sâlim anlatıyor: Efendim Zeyd b. Sûhân ile beraber çarşıdaydık. Yanımıza Selmân el-Fârisî uğradı, bir *vesk* (yaklaşık 130kg) yiyecek almıştı. Zeyd ona: "Ey Ebû Abdillah! Niçin böyle yapıyorsun (bu kadar çok tahıl vs. satın alıyorsun), halbuki sen, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in sahabisisin?" diye çıkışınca, Selmân el-Fârisî şöyle cevap verdi: "Muhakkak ki nefis, rızkına sahip olduğu zaman mutmain olur, ibadet için meşguliyetten kurtulur ve vesveseler de ondan ümidini keser."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Sâlim'i tanımıyorum. Yine senedinde yer alan Hüzeyl b. Bilâl'i, İmam Ahmed ve dışındakiler güvenilir saymış, İbn Maîn ve çoğunluk zayıf olarak kabul etmiştir.[2]

٧٩٨٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا زَيْدُ بْنُ بِشْرٍ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نا بِشْرُ بْنُ بَكْرٍ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي أُمُّ عَبْدِ اللَّهِ ابْنَةُ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ ، عَنْ أَبِيهَا ، عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا رَأَيْتُمْ عَمُودًا أَحْمَرَ قِبَلَ الْمَشْرِقِ فِي رَمَضَانَ ، فَادَّخِرُوا طَعَامَ سَنَتِكُمْ ، فَإِنَّهَا سَنَةُ جُوعٍ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: أم عبد الله ابنة خالد بن معدان, و لم أعرفها, وبقية رجاله ثقات .

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2876); ravileri Şamlılardan oluşmaktadır.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (6057)

7980. Ubâde b. es-Sâmit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ramazan ayında, güneşin doğuşundan önce kırmızı parlaklık gördüğünüz zaman bir senelik yiyeceğinizi depolayın. Çünkü bu sene, açlık senesidir."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ümmü Abdillah binti Hâlid b. Ma'dân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ لَيْسَ السَّنَةُ بِأَنْ لاَ يَكُونَ فِيْهَا مَطَرٌ)

Sene İçerisinde Yağmurun Yağmaması Olmaz

٧٩٨١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " لَيْسَ السَّنَةُ أَنْ لاَ يَكُونَ مَطَرٌ وَلَكِنَّ السَّنَةَ أَنْ تُمْطِرَ السَّمَاءُ وَلاَ تُنْبِتُ الأَرْضُ" رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

7981. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *"Sene içerisinde yağmurun yağmaması diye bir şey söz konusu olmaz. Çünkü sene içerisinde insanlar üzerine yağmur yağar; ama yeryüzünde bitki bitmez."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ الإِدَامِ)

Katık

٧٩٨٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَمْدُونٍ الْمَوْصِلِيُّ ، قَالَ : نا غُزَيْلُ بْنُ سِنَانٍ ، قَالَ : نا عَفِيفُ بْنُ سَالِمٍ الْبَجَلِيُّ ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ائْتَدِمُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ" رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: غزيل بن سنان, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات.

7982. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Su ile dahi olsa katık edinin."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ğuzeyl b. Sinân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir kimselerdir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (373), Müellifin hocası, Ahmed b. Rişdîn hadis uydurmakla töhmetlidir.

(بَابُ سَيِّدُ الإِدَامِ الشَّرَابِ)

Katıkların ve Yiyeceklerin Efendisi

٧٩٨٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبٍ ، نَا سَعِيدُ بْنُ عَنْبَسَةَ الْقَطَّانُ ، ثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ الْحَدَّادُ ، نَا أَبُو هِلالٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَيِّدُ الإِدَامِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ اللَّحْمُ ، وَسَيِّدُ الشَّرَابِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ الْمَاءُ ، وَسَيِّدُ الرَّيَاحِينَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ الْفَاغِيَةُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: سعيد بن عنبسة القطان, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات ,وفي بعضهم كلام لا يضر .

7983. Büreyde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dünyada ve âhirette katıkların efendisi ettir. Dünyada ve âhirette içeceklerin efendisi sudur. Dünyada ve âhirette kokuların efendisi ise kına çiçeğidir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Saîd b. Anbese el-Kattân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir olup, bazıları hakkında zararsız bir tenkit vardır.

(بَابُ أَكْلُ الطَّيِّبَاتِ)

Temiz Şeyleri Yemek

٧٩٨٤ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ جُمْهُورٍ السِّمْسَارُ التِّنِّيسِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو تَقِيٍّ الْحِمْصِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْعَطَّارُ الْحِمْصِيُّ ، ثنا رَاشِدُ بْنُ رَاشِدٍ ، قَالَ : " كَانَ لأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ غُلامٌ يَعْمَلُ لَهُ النَّقَانِقَ ، وَيَطْبُخُ لَهُ لَوْنَيْنِ طَعَامًا ، وَيَخْبِزُ لَهُ الْحَوَارِيَّ ، وَيَعْجِنُهُ بِسَمْنٍ "

رواه الطبراني, وراشد هذا لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات, غير يحيى بن سعيد العطار ,وثقه ابن مصفى وأبو داود, وضعفه الجمهور .

7984. Râşid b. Râşid anlatıyor: Enes b. Mâlik'in bir kölesi vardı. Kölesi onun için deve kuşlarını çalıştırırdı. İki çeşit yemek hazırlardı. Ona elenmiş undan ekmek yanında tereyağıyla (karıştırarak) hamur yapardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Râşid'i tanımıyorum. Yahyâ

b. Saîd el-Attâr müstesna diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Onu, İbn Musaffâ ve Ebû Dâvud güvenilir kabul edip, çoğunluk zayıf olarak addetmiştir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي اللَّحْمِ)

Et (Yemek) Hakkında

٧٩٨٥ – حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثَنَا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْرَهُ مِنَ الشَّاةِ سَبْعًا : الْمَرَارَةَ ، وَالْمَثَانَةَ ، وَالْمحيَاةَ ، وَالذَّكَرَ ، وَالأُنْثَيَيْنِ ، وَالْغُدَّةَ ، وَالدَّمَ ، وَكَانَ أَحَبَّ الشَّاةِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُقَدَّمُهَا ، قَالَ : وَأُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطَعَامٍ ، فَأَقْبَلَ الْقَوْمُ يُلْقِمُونَهُ اللَّحْمَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ أَطْيَبَ اللَّحْمِ لَحْمُ الظَّهْرِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يحي الحماني ,وهو ضعيف .

7985. Abdullah b. Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), koyunun yedi yerini yemeyi kerih görürdü: Öd kesesini, sidik torbasını, dişi ve erkek cinsel organını, yumurtalıklarını, bezesini ve kanını. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), koyunun en çok ön budunu severdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir yemek getirildi. Topluluk, eti lokma lokma alıp O'na yedirmeye kalkışınca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Etlerin en güzeli, hayvanın sırt bölgesindeki ettir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ el-Hımmânî zayıftır.

٧٩٨٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الْقَطَوَانِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، عَنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ حَبِيبَةَ بِنْتِ سَمْعَانَ ، عَنْ نَسِيكَةَ أُمِّ عَمْرِو بْنِ جُلاسٍ ، قَالَتْ : إِنِّي لَعِنْدَ عَائِشَةَ ، وَقَدْ ذَبَحَتْ شَاةً لَهَا ، فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي يَدِهِ عُصَيَّةٌ ، فَأَلْقَاهَا ، ثُمَّ هَوَى إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَصَلَّى فِيهِ رَكْعَتَيْنِ ، ثُمَّ هَوَى إِلَى فِرَاشِهِ ، فَانْبَطَحَ عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " هَلْ مِنْ غَدَاءٍ ؟ " فَأَتَيْنَاهُ بِصَحْفَةٍ فِيهَا خُبْزُ شَعِيرٍ ، وَفِيهَا كِسْرَةٌ وَقِطْعَةٌ مِنَ الْكَرِشِ ، وَفِيهَا الذِّرَاعُ ، قَالَ : فَأَخَذْتُ قِطْعَةً مِنَ الْكَرِشِ ، وَإِنَّهَا لَتَنْهَشُهَا إِذْ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (673)

قَالَتْ : ذَبَحْنَا شَاةً الْيَوْمَ فَمَا أَمْسَكْنَا غَيْرَ هَذَا . قَالَتْ : يَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " : لا ، بَلْ كُلُّهَا أُمْسِكَتْ إِلا هَذَا "

رواه الطبراني, وفيه: إبراهيم بن إسماعيل بن إبراهيم بن مجمع, وهو ضعيف .

7986. Amr b. Cülâs'ın annesi Nesîke anlatıyor: Ben, Hz. Âişe'nin yanında iken onun adına bir koyun kesilmişti. O esnada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdi. Elinde küçük bir asa vardı. Onu attı ve Mescid'e doğru gitti. Mescid'de iki rekât namaz kıldı. Sonra yatağına doğru yönelip uzandı. Sonra: *"Yemek var mı?"* diye sordu. Biz de ona içerisinde arpa ekmeği, doğranmış işkembe parçaları ve but olan bir tabak getirdik.

Hz. Âişe işkembeden bir parça aldı ve ısırmaya başladı. O esnada şöyle diyordu: "Bugün bir koyun kestik. Bundan başka elimizde bir şey tutmadık." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ise şöyle buyurdu: *"Hayır, bilakis bu hariç koyunun hepsi elinde tutuldu."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbrâhîm b. İsmâîl b. Mücemmi' zayıftır.[1]

٧٩٨٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ ، ثَنَا أَبُو الأَشْعَثِ ، ثَنَا أَصْرَمُ بْنُ حَوْشَبٍ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ وَاصِلٍ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قُلْنَا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، حَدِّثْنَا بِمَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَيْتَ مِنْهُ ، وَلا تُحَدِّثْنَا عَنْ غَيْرِكَ ، وَإِنْ كَانَ ثِقَةً ، قَالَ: وَأُهْدِيَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةٌ وَأَرْغِفَةٌ ، فَجَعَلَ يَأْكُلُ وَيَأْكُلُونَ ، وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : " عَلَيْكُمْ بِلَحْمِ الظَّهْرِ ، فَإِنَّهُ مِنْ أَطْيَبِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط في حديث طويل في المناقب, وفيه: أصرم بن حوشب, وهو متروك .

7987. Ebû Câfer Muhammed b. Ali el-Bâkır anlatıyor: Abdullah b. Câfer'e: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittiğin, gördüğün bir hadisi bize haber ver, başka bir şeyden haber verme" dedik. O da şöyle anlattı: Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e koyun ve çörek hediye edildi. Yemeye başladı, biz de onunla beraber yiyorduk. Şöyle buyurduğunu işittim: *"Koyunun sırt bölgesindeki eti tavsiye ediyorum. Çünkü o, en güzelidir."*

★Menkıbeler kitabında uzun bir metniyle gelecek olup Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Esram b. Havşeb metruktur.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/44)

٧٩٨٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي عَمَّارٍ ، عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ ، قَالَ : رَأَى عَبْدُ اللَّهِ مَعَ رَجُلٍ دَرَاهِمَ ، فَقَالَ : " مَا تَصْنَعُ بِهَا ؟ " قَالَ : أَشْتَرِي بِهَا فِرْقَ سَمْنٍ ، فَقَالَ : " أَعْطِهَا امْرَأَتَكَ تَضَعْهَا تَحْتَ فِرَاشِهَا ، ثُمَّ اشْتَرِي كُلَّ يَوْمٍ لَحْمًا بِدِرْهَمٍ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح خلا عريب بن حميد, وهو ثقة .

قلت : وأحاديث ناولني الذراع في علامات النبوة .

7988. Ebû Amr eş-Şeybânî anlatıyor: Abdullah (b. Mes'ûd), bir adamda gümüş paralar gördü ve "Bunlarla ne yapacaksın?" diye sordu. Adam da: "Bu gümüş paralarla litrelerce yağ alacağım" karşılığını verdi. Abdullah: "Bu paraları hanımına ver, yatağının altına koysun. Sonra her gün bir dirheme et al" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ureyb b. Humeyd güvenilir olup, onun dışındaki raviler *Sahîh*'in ravileridir.

Ben derimki: *"Bana but eti verin"* mealindeki hadisler, Peygamberliğin Alâmetleri (Mucizeler) kitabında geçecek.[1]

(بَابُ قَطْعِ الْخُبْزِ وَاللَّحْمِ بِالسِّكِّينِ)

Eti ve Ekmeği Bıçakla Kesmek

٧٩٨٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، ثنا زُهَيْرٌ ، ثنا عَبَّادُ بْنُ كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ عَطَاءِ اللَّهِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تَقْطَعُوا الْخُبْزَ بِالسِّكِّينِ كَمَا تَقْطَعُهُ الأَعَاجِمُ ، وَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ اللَّحْمَ ، فَلا يَقْطَعْهُ بِالسِّكِّينِ ، وَلَكِنْ لِيَأْخُذْهُ بِيَدِهِ فَلْيَنْهَشْهُ بِفِيهِ ، فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ "

رواه الطبراني, وفيه: عباد بن كثير الثقفي, وهو ضعيف .

7989. Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Acemlerin (Arap olmayanların) yaptığı gibi eti bıçakla kesmeyiniz. Sizden biriniz et yemek istediği zaman, eti bıçakla kesmesin. Eliyle tutsun ve ağzıyla ısırsın. Çünkü böyle yapmak, sindirim için daha uygundur."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8989)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abbâd b. Kesîr es-Sekafî zayıftır.[1]

(بَابٌ فِي اللَّحْمِ الْمُنْتِنِ)

Bozulmuş Et

٧٩٩٠ - حَدَّثَنَا مُطَّلِبُ بْنُ شُعَيْبٍ ، نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ ، حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ ، عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ ، عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الْخَوْلانِيِّ ، أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ، يَقُولُ : أُمِّرَ عَلَيْنَا قَيْسُ بْنُ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَصَابَتْنَا مَخْمَصَةٌ ، فَنَحَرَ لَنَا سَبْعَ جَزَائِرَ ، فَهَبَطْنَا سَاحِلَ الْبَحْرِ ، فَإِذَا نَحْنُ بِأَعْظَمِ حُوتٍ ، فَأَقَمْنَا عَلَيْهِ ثَلاثًا ، وَحَمَلْنَا مِنْهُ مَا شِئْنَا مِنْ وَدَكٍ فِي الأَسْقِيَةِ ، وَالْغَرَائِرِ ، وَسِرْنَا حَتَّى قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَخْبَرْنَاهُ بِذَلِكَ ، فَقَالَ : " لَوْ نَعْلَمُ أَنَّا نُدْرِكُهُ قَبْلَ أَنْ يَرُوحَ أَحْبَبْنَا أَنْ لَوْ كَانَ عِنْدَنَا مِنْهُ "

قلت : حديث العنبر في الصحيح بغير هذا السياق .

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن صالح كاتب الليث, قال عبد الملك بن شعيب بن الليث : ثقة مأمون, وضعفه أحمد وغيره , وأبو حمزة الخولاني لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7990. Câbir b. Abdillah anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), zamanında Kays b. Sa'd b. Ubâde bize komutan olarak tayin edilmişti. Açlığa maruz kaldık. Bizim için yedi tane deve kesmişti. Sonra sahile çıktık. Bir de baktık ki orada kocaman bir balık (balina) var. Üzerine üç kişiyi çıkarttık. Balıktan çıkardığımız yağları kırba ve tulumlar içerisinde taşıdık. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına varıncaya kadar yolumuza devam ettik. Karşılaştığımız bu durumu Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'e haber verdik. Ravi (Câbir) ekledi: "Eğer, O'na (sallallahu aleyhi ve sellem) varmadan önce (etin bozulmayacağını) bilseydik ondan bir parça yanımızda bulunmasını isterdik."

Ben derim ki: Anber balığı (balina) ile ilgili hadisin anlatımı *Sahîh*'te bundan farklıdır.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Leys'in katibi Abdullah b. Sâlih hakkında, Abdülmelik b. Şuayb b. Leys "Güvenilir ve emin birisidir" demiştir. Ancak İmam Ahmed ve başkaları onu zayıf olarak kabul etmişlerdir. Ebû Hamza el-Havlânî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/285)

(بَابٌ فِي الْحَلْوَى)

Tatlı Hakkında

٧٩٩١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحِ بْنِ حَرْبٍ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَرْعَرَةَ السَّامِيُّ ، ثَنَا فَضَالَةُ بْنُ حُصَيْنٍ الْعَطَّارُ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا أُتِيَ أَحَدُكُمْ بِالطِّيبِ فَلْيَمَسَّ مِنْهُ ، وَإِذَا أُتِيَ بِالْحَلْوَى فَلْيُصِبْ مِنْهَا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: فضالة بن حصين ,قال أبو حاتم : مضطرب الحديث وإبراهيم بن عرعرة لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

7991. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinize güzel koku verildiğinde ondan sürünsün. Yine sizden birinize tatlı ikram edildiğinde ondan da nasibini alsın."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Fadâle b. Husayn hakkında, Ebû Hâtim rivayetlerini karıştırdığını söylemiştir. İbrâhîm b. Ar'are'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٧٩٩٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ الْعَسْقَلانِيُّ ، ثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ بْنِ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلامٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمِرْبَدِ ، فَرَأَى عُثْمَانَ يَقُودُ نَاقَةً مُحَمَّلَةً دَقِيقًا وَسَمْنًا وَعَسَلا ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَنِخْ " ، فَأَنَاخَ ، فَدَعَا بِبُرْمَةٍ ، فَجَعَلَ فِيهَا مِنَ السَّمْنِ وَالْعَسَلِ وَالدَّقِيقِ ، ثُمَّ أَمَرَ فَأُوقِدَ تَحْتَهَا حَتَّى أَدْرَكَ أَوْ أَنْضَجَ ، وَقَالَ : كُلُوا ، وَأَكَلَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنَّ هَذَا شَيْءٌ يَدْعُوهُ أَهْلُ فَارِسَ الْخَبِيصَ "

رواه الطبراني في الثلاثة, ورجال الصغير والأوسط ثقات .

7992. Muhammed b. Hamza b. Yûsuf b. Abdillah b. Selâm, babasından, o da dedesinden aktarıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (deve ve koyunların satılmak için tutulduğu) yere gittiği zaman, Osmân b. Affân'ı üzerinde bal, yağ ve un olan deveyi götürdüğünü görünce, ona: *"(Deveyi) çöktür"* dedi. Deveyi çökerttikten sonra bir tencere getirilmesini istedi. İçine un, yağ ve bal koydu. Sonra pişinceye kadar kaynatılmasını emretti. (Piştikten) sonra da: *"Yiyin!"* buyurdu. Hz.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/363, 358)

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de yedi. Sonra şöyle buyurdu: *"Bu, Fâris ahalisinin (İranlıların) habîs diye isimlendirmiş olduğu (bir çeşit tatlıdır)."*

★Hadisi Taberânî üç *Mu'cem*'inde rivayet etmiş olup, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابٌ فِي الْهَرِيسَةِ)

Keşkek Hakkında

٧٩٩٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ ، نا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْمَقَابِرِيُّ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَجَّاجِ اللَّخْمِيُّ ، ثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، عَنْ حُذَيْفَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ جِبْرِيلَ أَطْعَمَنِي الْهَرِيسَةَ ، يَشُدُّ بِهَا ظَهْرِي لِقِيَامِ اللَّيْلِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن الحجاج اللخمي, وهو الذي وضع هذا الحديث .

7993. Huzeyfe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki Cibrîl, bana keşkek (herîse) yedirdi ve geceleyin (namaza dinç) kalkmam için onunla göğsümü bağladı."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Haccâc el-Lahmî bu hadisi uyduran bir kişidir.

(بَابٌ فِي الذُّبَابِ يَقَعُ فِي الإِنَاءِ)

Kaba Düşen Sinek

٧٩٩٤ – حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ يَحْيَى ، وَمُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ قَالَا : نا أَبُو عَتَّابِ بْنُ سَهْلِ بْنِ حَمَّادٍ ، نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُثَنَّى ، عَنْ ثُمَامَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءً وَفِي الآخَرِ شِفَاءً "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح, ورواه الطبراني في الأوسط .

7994. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sizden birinizin tabağına sinek düştüğü zaman, onu tabağa (iyice) daldırsın. Çünkü sineğin bir kanadında hastalık, diğer kanadında ise şifa vardır."*

---

1 Taberânî, *M. es-Sağîr* (833)

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, Bezzâr'ın ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ القِثَّاءِ وَالرُّطَبِ)

Hurma ile Salatalık Yemek

٧٩٩٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ أَعْيَنَ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، نا يُونُسُ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ الرُّبَيِّعَ بِنْتَ مُعَوِّذٍ ، تَقُولُ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ الْقِثَّاءُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: ابن إسحاق, وهو ثقة ولكنه مدلس, وبقية رجاله رجال الصحيح .

7995. Rubeyyi' binti Muavviz diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), salatalık yemeyi çok severdi."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir olup tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٧٩٩٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ ، ثَنَا أَبُو الأَشْعَثِ ، ثَنَا أَصْرَمُ بْنُ حَوْشَبٍ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ وَاصِلٍ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قُلْنَا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، حَدِّثْنَا بِمَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَيْتَ مِنْهُ ، وَلا تُحَدِّثْنَا عَنْ غَيْرِكَ ، وَإِنْ كَانَ ثِقَةً ، قَالَ وَرَأَيْتُ فِي يَمِينِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِثَّاءَةً ، وَفِي شِمَالِهِ رُطَبَاتٍ ، وَهُوَ يَأْكُلُ مِنْ ذَا مَرَّةً ، وَمِنْ ذَا مَرَّةً " رواه الطبراني في الأوسط, في حديث طويل, وفيه: أصرم بن حوشب, وهو متروك .

7996. Ebû Câfer Muhammed b. Ali anlatıyor: Abdullah b. Câfer'e: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittiğin, gördüğün bir hadisi bize haber ver. Güvenilir bile olsa, başka birinden haber verme" dedik. Abdullah b. Câfer şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in sağ tarafında salatalık, sol tarafında hurmalar gördüm. Bir ondan, bir ondan yiyordu."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta uzunca bir hadis içerisinde rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Esram b. Havşeb metruktur.

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2866)

(بَابٌ فِي الْبِطِّيخِ وَالرُّطَبِ)

Hurma ile Karpuz Yemek

٧٩٩٧ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ ، نا مُحَمَّدُ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَبَّاسِ الْبَاهِلِيُّ ، نا يُوسُفُ بْنُ عَطِيَّةَ الصَّفَّارُ ، ثَنَا مَطَرٌ الْوَرَّاقُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ , أن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْخُذُ الرُّطَبَ بِيَمِينِهِ ، وَالْبِطِّيخَ بِيَسَارِهِ ، فَيَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْبِطِّيخِ ، وَكَانَ أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ إِلَيْهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يوسف بن عطية الصفار, وهو متروك .

7997. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sağ eliyle hurmayı, sol eliyle karpuzu tutardı. Hurmayı karpuzla beraber yerdi. Karpuz en çok sevdiği meyveydi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Atıyye es-Saffâr metruktur.[1]

(بَابٌ فِي الْعِنَبِ)

Üzüm Yemek

٧٩٩٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْقَطِرَانِيُّ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ جَامِعٍ الْعَطَّارُ , ثنا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ أَبُو سُلَيْمَانَ الْكُوفِيُّ , ثنا أَبُو الْجَارُودِ , عَنْ حَبِيبِ بْنِ يَسَارٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَأْكُلُ الْعِنَبَ خَرْطًا " رواه الطبراني, وفيه: زياد بن المنذر, وهو كذاب .

7998. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üzüm salkımını birden ağza alıp çöpünde olan taneleri yekpare sıyırarak yerdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ziyâd b. el-Münzir hadis uyduran birisidir.[2]

٧٩٩٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثَنَا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي حَفْصُ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ عَقِيلٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : جَاءَ

---

1 *Müsned-i Ahmed* (3/142-3) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3867); isnâdı sahihtir.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (12727)

جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " إِنَّ رَبَّكَ يُقْرِئُكَ السَّلامَ ، وَأَرْسَلَنِي إِلَيْكَ بِهَذَا الْقِطْفِ لِتَأْكُلَهُ ، فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: حفص بن عمر بن أبي العطاف ,وهو شديد الضعف .

7999. İbn Abbâs anlatıyor: Hz. Cibrîl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek şöyle dedi: "Rabbin sana selam gönderdi. Beni, şu salkımı yemen için sana yolladı." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de salkımı aldı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hafs b. Ömer b. Ebi'l-Attâf, ileri derecede zayıftır.

٨٠٠٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثَنَا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي حَفْصُ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ عُقَيْلٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، ثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ، قَالَ : " جَاءَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : إِنَّ رَبَّكَ يُقْرِئُكَ السَّلامَ ، وَأَرْسَلَنِي إِلَيْكَ بِهَذَا الْقِطْفِ لِتَأْكُلَهُ ، فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: حفص بن عمر بن أبي العطاف ,وهو شديد الضعف .

8000. Enes b. Mâlik anlatıyor: Hz. Cibrîl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek şöyle dedi: "Rabbin sana selam gönderdi. Beni, şu salkımı yemen için sana yolladı." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) de salkımı aldı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hafs b. Ömer b. Ebi'l-Attâf ileri derecede zayıftır.

(بَابٌ فِي الْبَاكُورَةِ مِنَ الثَّمَرَةِ)

Meyvenin İlk Mahsulü

٨٠٠١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ سَوْرَةَ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أُتِيَ بِالثَّمَرَةِ أَعْطَاهَا أَصْغَرَ مَنْ يَحْضُرُهُ مِنَ الْوِلْدَانِ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8001. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e meyve(nin ilk mahsulü) ikram edildiği zaman onu, yanındaki çocuklardan en küçüğüne verirdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٠٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ الرَّقِّيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، ثنا مَسْلَمَةُ يَعْنِي ابْنَ عَلِيٍّ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُتِيَ بِالْبَاكُورَةِ مِنَ الثَّمَرَةِ وَضَعَهُ عَلَى عَيْنَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ كَمَا أَطْعَمْتَنَا أَوَّلَهُ فَأَطْعِمْنَا آخِرَهُ " ، ثُمَّ يَأْمُرُ بِهِ لِلْمَوْلُودِ مِنْ أَهْلِهِ

رواه الطبراني في الكبير والصغير وزاد : كان إذا أتي بالباكورة من الثمرة قبلها وجعلها على عينيه, ورجال الصغير رجال الصحيح .

8002. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e meyvenin ilk mahsulü getirildiği zaman önüne koyardı ve şöyle buyururdu: *"Allahım! Evvelini bize yedirdiğin gibi, sonunu da yedir."* Sonra ailesinden (yeni) doğmuş olana bu meyvenin yedirilmesini emrederdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup, şu ilaveyi vermiştir: "İlk mahsûl meyve getirildiği zaman onları kabul eder ve önüne koyardı." *el-Mu'cemu's-sağîr*'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الرُّطَبِ)

Taze Hurma Hakkında

٨٠٠٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْحَرَشِيُّ ، نَا حَسَّانُ بْنُ سِيَاهٍ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَائِشَةَ : " إِذَا جَاءَ الرُّطَبُ فَهَنِّئِينِي "

رواه البزار, وفيه: حسان بن سياه, وهو ضعيف .

8003. Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Âişe'ye şöyle buyurdu: *"Taze hurma geldiği zaman, beni çok sevindiriyor."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hassân b. Siyâh zayıftır.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10761)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11222) ve Taberânî, *M. es-Sağîr* (791)

[3] *Müsned-i Bezzâr* (2880), hadis tek kanaldan gelmiştir.

٨٠٠٤ - حَدَّثَنَا شَيْبَانُ ، حَدَّثَنَا مَسْرُورُ بْنُ سَعِيدٍ التَّمِيمِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ الأَوْزَاعِيُّ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ رُوَيْمٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَكْرِمُوا عَمَّتَكُمُ النَّخْلَةَ ، فَإِنَّهَا خُلِقَتْ مِنَ الطِّينِ الَّذِي خُلِقَ مِنْهُ آدَمُ ، وَلَيْسَ مِنَ الشَّجَرِ يُلْقَحُ غَيْرُهَا "

8004. Ali b. Ebî Tâlib'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Halanız olan hurmayı ikram ediniz. Çünkü o, Hz. Âdem'in yaratılmış olduğu topraktan yaratılmıştır. Başkasının aşılamış olduğu ağaçtan değildir."*

٨٠٠٥ - وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَطْعِمُوا نِسَاءَكُمُ الْوُلَّدَ الرُّطَبَ ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ رُطَبٌ فَالتَّمْرُ ، وَلَيْسَ مِنَ الشَّجَرِ أَكْرَمُ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَجَرَةٍ نَزَلَتْ تَحْتَهَا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ " رواه أبو يعلى, وفيه: مسرور بن سعيد, وهو ضعيف .

8005. (Aynı kanaldan gelen rivayette) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Eşleriniz doğurmuş oldukları çocuklara taze hurma yedirsin. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma yedirsin. Allah için, İmrân kızı Meryem'in altında oturduğu ağaçtan daha kerametli olan bir ağaç yoktur."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mesrûr b. Saîd zayıftır.[1]

٨٠٠٦ - وعَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِطَبَقٍ عَلَيْهِ بُسْرٌ وَرُطَبٌ فَجَعَلَ يَأْكُلُ الرُّطَبَ وَيَتْرُكُ الْمُذَنِّبَ " رواه البزار, عن شيخه معاذ بن سهل, و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8006. Enes anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e içinde ham hurma ile taze hurma olan bir tepsi getirildi. Taze hurmayı yemeye başladı ve kuyruğu daha yeni olmuş ham hurmayı yemedi.

★Hadisi Bezzâr, hocası Muâz b. Sehl'den rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (455) Urve, Hz. Ali'ye yetişememiştir.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2881)

(بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّمْرِ)

Kuru Hurma Yemek

٨٠٠٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ الرَّقِّيُّ ، قَالَ : وَجَدْتُ فِي كِتَابِ أَبِي يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي حَيَّةَ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي قَبِيلٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّ التَّمْرَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: إبراهيم بن أبي حية, وهو متروك .

8007. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah, kuru hurmayı seveni sever."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbrâhîm b. Ebî Hayye metruktur.[1]

٨٠٠٨ – وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الأَسْوَدِ قَالَ : كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَفْدِ سَدُوسٍ فَأَهْدَيْنَا لَهُ تَمْرًا فَقَرَّبْنَاهُ إِلَيْهِ عَلَى نَطْعٍ فَأَخَذَ حِفْنَةً مِنَ التَّمْرِ فَقَالَ : أَيْش هَذَا ؟ أَوْ مَا هَذَا ؟ فَجَعَلْنَا نُسَمِّي حَتَّى ذَكَرْنَا تَمْرًا فَقُلْنَا : هَذا الجُذَامِي فَقَالَ : " اللهُ فِي الجُذَامى وَفِي حَدِيْقَةٍ خَرَجَ هَذَا مِنْهَا أَوْ جَنَّةٍ خَرَجَ هَذَا مِنْهَا "

رواه البزار والطبراني بنحوه, وفيه: جماعة لم يعرفهم العلائي, و لم أعرفهم .

8008. Abdullah b. el-Esved anlatıyor: Sedûs kabilesinden bir grup elçiyle, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındaydık. Ona hurma hediye ettik. Sergi üzerine koyup Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e yaklaştırdık. Ondan bir avuç alıp: *"Bu nedir?"* diye sordu. Biz de anlatmaya başladık, en sonunda hurma olduğunu, (rengi kırmızı olan bir hurma çeşidi olan) Cüzâmî hurması olduğunu söyledik. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüce Allah Cüzâmî hurmasını ve içerisinde Cüzâmî hurması çıkan bahçeyi bereketli kılsın"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde benim ve Alâî'nin tanımadığı bir grup vardır.[2]

---

1 Taberânî, *M. el-Evsat* (161)

2 *Müsned-i Bezzâr* (2882)

٨٠٠٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ نَعْلَبٌ الْبَصْرِيُّ ، قال : ثنا أَبُو الْخَطَّابِ زِيَادُ بْنُ يَحْيَى ، قال : نا عُبَيْدُ بْنُ وَاقِدٍ الْقَيْسِيُّ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْعَتَكِيِّ ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ قَدِمُوا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيْنَمَا هُمْ عِنْدَهُ قُعُودٌ إِذْ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ ، فَقَالَ لَهُمْ : " تَمْرَةٌ تَدْعُونَهَا كَذَا وَكَذَا ، وَتَمْرَةٌ تَدْعُونَهَا كَذَا " ، حَتَّى وَصَفَ أَلْوَانَ تَمَرَاتِهِمْ أَجْمَعَ ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ : بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَمَا وَاللَّهِ لَوْ كُنْتَ وُلِدْتَ فِي جَوْفِ هَجَرَ مَا كُنْتَ بِأَعْلَمَ مِنْكَ السَّاعَةَ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ أَرْضَكُمْ رُفِعَتْ لِي مُنْذُ قَعَدْتُمْ إِلَيَّ ، فَنَظَرْتُ مِنْ أَدْنَاهَا إِلَى أَقْصَاهَا فَخَيْرُ تَمَرَاتِكُمُ الْبَرْنِيُّ ، يُذْهِبُ الدَّاءَ ، وَلا دَاءَ فِيهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبيد بن واقد القيسي,وهو ضعيف .

8009. Enes b. Mâlik anlatıyor: Kays oğullarından bir grup elçi Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Yanında oturuyorlarken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onlara yönelerek: *"Sizin getirdiğiniz bu hurmayı şu şu isimle anarsınız. Getirdiğiniz bu hurma şöyle ve şöyledir"* diyerek nihayet toplamış oldukları hurmaların renklerine varana dek vasfetti. Topluluktan bir adam şöyle dedi: "Anam, babam sana feda olsun ya Resûlallah! Allah'a yemin ederim ki terk edilmiş bir vadide bile doğmuş olsam şu saatte olan şeyleri senden daha iyi bilmiyorum. Şehadet ederim ki sen, Allah'ın Resûlü'sün." Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizin araziniz, siz oturduğuz zaman bana yükseltildi ve ben de aşağısından yukarısına kadar baktım. Arazilerinizdeki hurmalarının en iyisi olan bernî türü hurma olup hastalığı giderir ve ayrıca kendisinde de (zirai) hastalık yoktur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeyd b. Vâkıd el-Kaysî zayıftır.

٨٠١٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، ثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، ثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُوَيْدٍ الْمِعْوَلِيُّ ، ثَنَا خَالِدُ بْنُ زِيَادٍ ، صَاحِبُ السَّابِرِيِّ ، عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ النَّاجِيِّ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " خَيْرُ تَمْرَاتِكُمُ الْبَرْنِيُّ ، يُذْهِبُ الدَّاءَ ، وَلا دَاءَ فِيهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :سعيد بن سويد, وهو ضعيف .

8010. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Hurmalarınızın en iyisi (yuvarlak, sarı bir hurma çeşidi olan) berni türü olup, hastalığı giderir. Üstelik onda (zirai bir) hastalık ta yoktur"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Saîd b. Süveyd zayıftır.

٨٠١١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا يُونُسُ بْنُ حَمِيلٍ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ فَايِدٍ الْقُرَشِيُّ ، ثنا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ ، عَنْ هِرْمَاسِ بْنِ زِيَادٍ ، قَالَ : أَهْدَى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِي تَمْرًا ، فَقَالَ : " أَيُّ التَّمْرِ هَذَا ؟ فَقَالَ : الْجُذَامِيُّ ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ بَارِكْ فِي الْجُذَامِيِّ " رواه الطبراني, وفيه: عثمان بن فايد, وهو ضعيف .

8011. Hirmâs b. Ziyâd anlatıyor: Kabilemden bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hurma hediye edince: *"Bu hangi hurmadandır?"* diye sordu. Adam: "Cüzâmî hurmasıdır" cevabını verdi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Cüzâmî'yi bereketli kıl"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Osmân b. Fâyid zayıftır.[1]

(بَابُ أَكْلِ الْخُبْزِ بِالتَّمْرِ)

Ekmeği Hurma ile Birlikte Yemek

٨٠١٢ – حَدَّثَنَا عَمْرٌو النَّاقِدُ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْغَفَّارِ بْنُ الْحَكَمِ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ الْعَلاءِ الْمَدِينِيُّ وَهُوَ الَّذِي يُقَالُ لَهُ : الرَّازِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَحْيَى الأَسْلَمِيِّ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلامٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ كِسْرَةً مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ ، ثُمَّ أَخَذَ تَمْرَةً ، فَوَضَعَهَا عَلَيْهَا ، ثُمَّ قَالَ : " هَذِهِ إِدَامُ هَذِهِ " رواه أبو يعلى ,وفيه :يحيى بن العلاء, وهو ضعيف .

8012. Yûsuf b. Abdillah b. Selâm, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i arpa ekmeğinden bir parça alırken gördüm. Sonra bir hurma aldı, ekmeğin üzerine koydu ve: *"Hurma, ekmeğin katığıdır"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. el-Alâ' zayıftır.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/204)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7494), ravilerinden Yahya b. el-Alâ, hadis uydurmakla suçlanmıştır.

٨٠١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدَةَ الْمِصِّيصِيُّ أَبُو بَكْرٍ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرِ بْنِ مَرْوَانَ الْفِلَسْطِينِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ خَارِجَةَ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ الْخُبْزَ بِالتَّمْرِ ، وَيَقُولُ : هَذَا إِدَامُ هَذَا "

رواه الطبراني في الصغير, وفيه :محمد بن كثير بن مروان, وهو ضعيف .

8013. Hârice b. Zeyd b. Sâbit, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ekmeği hurma ile beraber yerdi ve şöyle buyururdu: *"Hurma, ekmeğin katığıdır."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu's-Sağîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Kesîr b. Mervân zayıftır.[1]

٨٠١٤ - حَدَّثَنَا مُنْتَصِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، نا هَارُونُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَبُو الطَّيِّبِ ، نا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ طَحْلاءَ ، عَنْ أَبِي الرِّجَالِ ، عَنْ عَمْرَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " يَا عَائِشَةُ ، هَذَا إِدَامُ هَذَا " , يَعْنِي : التَّمْرَ وَالْخُبْزَ

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: هارون بن محمد أبو الطيب, وهو كذاب .

8014. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hurma, ekmeğin katığıdır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hârûn b. Muhammed Ebu't-Tayyib, hadis uydurucusudur.

(بَابُ عَجْوَةِ الْمَدِينَةِ)

Medine'deki Acve Hurması

٨٠١٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَ عَامِرُ بْنُ سَعْدٍ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ وَهُوَ أَمِيرٌ عَلَى الْمَدِينَةِ أَنَّ سَعْداً قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَكَلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ مَا بَيْنَ لاَبَتَيِ الْمَدِينَةِ حِينَ يُصْبِحُ لَمْ يَضُرَّهُ يَوْمَهُ ذَلِكَ شَيْءٌ حَتَّى يُمْسِيَ . قَالَ فُلَيْحٌ وَأَظُنُّه قَدْ قَالَ وَإِنْ أَكَلَهَا حِينَ يُمْسِي لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يُصْبِحَ" . قَالَ فَقَالَ عُمَرُ يَا عَامِرُ انْظُرْ مَا تُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ عَامِرٌ وَاللَّهِ مَا كَذَبْتُ عَلَى سَعْدٍ وَمَا كَذَبَ سَعْدٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

---

1 Taberânî, *M. es-Sağîr* (882)

قلت : في الصحيح بعضه بغير سياقه ,وفيه : لم يضره سم ولا سحر , وفي هذا : لم يضره شيء .

رواه أحمد ,ورجاله رجال الصحيح .

8015. Fuleyh, Abdullah b. Abdirrahman b. Ma'mer'den aktarıyor: Medine valisi olan Âmir b. Sa'd, Ömer b. Abdilazîz'e babası Sa'd'dan naklen bildirdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Her kim Medîne'nin sıcağında yedi tane acve hurması katıksız olarak yerse o gün akşamlayıncaya kadar ona hiçbir şey zarar veremez"* buyurdu.

(Ravi) Fuleyh dedi ki: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle de buyurduğunu zannediyorum: *"Her kim akşamladığı zaman yedi tane acve hurması yerse sabahlayıncaya kadar ona hiçbir şey zarar veremez."*

Ömer b. Abdilazîz: "Ey Âmir! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den neyi haber verdiğine dikkat et" dedi. Âmir ise: "Ben, şehadet ederim ki, (babam) Sa'd adına yalan söylemedim. Sa'd da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hakkında yalan söylemedi" karşılığını verdi.

Ben derim ki: Hadisin bir bölümü *Sahîh*'te de geçmiştir. Orada: *"Ona zehir ve sihir zarar vermez"*; burada ise *"Ona hiçbir şey zarar vermez"* şeklinde yer almıştır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٠١٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى اللَّخْمِيُّ الدِّمَشْقِيُّ ، حَدَّثَنَا مُنَبِّهُ بْنُ عُثْمَانَ ، حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَطَاءٍ ، عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ أَكَلَ سَبْعَ تَمَرَاتِ عَجْوَةٍ مِنْ تَمْرِ الْعَالِيَةِ حِينَ يُصْبِحُ لَمْ يَضُرَّهُ سُمٌّ ، وَلا سِحْرٌ حَتَّى يُمْسِي "

قلت : لعائشة في الصحيح : عجوة العالية شفاء أول البكارة .

رواه الطبراني في الصغير, وفيه: صدقة بن عبد الله السمين, وقد ضعفه الجمهور, ووثقه دحيم وأبو حاتم ,ومنبه بن عثمان اللخمي لم أعرفه .

8016. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim sabahladığı zaman yedi tane (Medine yakınlarındaki bir yer olan) Âliye'de yetişen acve hurmasından yerse, akşamlayıncaya kadar ona sihir ve zehir zarar vermez."*

Ben derim ki: *Sahîh*'te Âişe rivayetinde şu ifade vardır: *"Âliye'deki ilk mahsül acve hurması, şifadır."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (1/168, 177)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-Sağîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Sadaka b. Abdillah es-Semîn'i, çoğunluk zayıf kabul etmiş, Duhaym ve Ebû Hâtim ise güvenilir olarak addetmiştir. Münebbih b. Osmân el-Lahmî'yi ise tanımıyorum.[1]

(بَابُ التَّمْرِ وَاللَّبَنِ)

Hurmayı Süt ile Yemek

٨٠١٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي خَالِدٍ يَعْنِي إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَجُلٍ وَهُوَ يَتَمَجَّعُ لَبَناً بِتَمْرٍ فَقَالَ ادْنُ فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمَّاهُمَا الأَطْيَبَيْنِ. " رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح خلا أبا خالد وهو ثقة .

8017. İsmâîl b. Ebî Hâlid, babasından bildiriyor: Hurmayı süt ile beraber yiyen bir adamın yanına girip şöyle dedim: "Yaklaştır, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bu ikisini «Çok güzel iki yiyecek» diye isimlendirdi."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Ebû Hâlid'in dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ القِرَانِ فِي التَّمْرِ)

Hurmayı İkişer İkişer Almak

٨٠١٨ – عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَسَمَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَمْراً بَيْنَ أَصْحَابِهِ فَكَانَ بَعْضُهُم يَقْرِنُ فَنَهَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقْرِنَ إِلاَّ بِإِذْنِ أَصْحَابِهِ "

رواه البزار, وفيه: عطاء بن السائب, وقد اختلط, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8018. Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbı arasında hurmayı taksim etti. Birisi hurmayı ikişer ikişer alıyordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) arkadaşlarının izni olmadan hurmaları ikişer ikişer almayı yasakladı.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (31); tek kanalla gelmiştir.

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/474)

[3] *Müsned-i Bezzâr* (2883)

٨٠١٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ الْحَرِيشِ الأَهْوَازِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ ، ثنا عُمَرُ بْنُ رُدَيْحٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ الأَقْرَانِ "

وهو في الطبراني وهو ساقط من السماع, وفيه: عمر بن رديح ,ضعفه أبو حاتم, ووثقه ابن معين ,وبقية رجاله ثقات .

8019. Ebû Talha bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hurmaları ikişer ikişer almayı yasakladı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ömer b. Rudeyh'i, Ebû Hâtim zayıf kabul etmiş, İbn Maîn ise güvenilir olarak addetmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٢٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَهْلٍ الْعَسْكَرِيُّ ، ثَنَا سَهْلُ بْنُ عُثْمَانَ ، ثَنَا مَحْبُوبٌ الْعَطَّارُ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ بَزِيعٍ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ عَطَاءٍ الْخُرَاسَانِيِّ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الإِقْرَانِ فِي التَّمْرِ ، فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَوْسَعَ عَلَيْكُمْ ، فَأَقْرِنُوا "

رواه الطبراني في الأوسط والبزار, وفي إسنادهما: يزيد بن بزيع ,وهو ضعيف .

8020. Büreyde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Size hurmayı ikişer ikişer almayı yasaklıyordum. Yüce Allah size rızkı bol vermiş bulunmaktadır. O halde (hurmaları) ikişer ikişer yiyiniz."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedlerinde yer alan Yezîd b. Bezî' zayıftır.[2]

(بَابُ تَفْتِيشِ التَّمْرِ)

Hurma(nın İçini) Araştırmak

٨٠٢١ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُفَتِّشَ التَّمْرَ عَمَّا فِيهِ

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: قيس بن الربيع ,وثقه شعبة والثوري ,وضعفه يحيى القطان, وبقية رجاله ثقات .

8021. İbn Ömer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hurmanın içinde olan şeyi araştırmayı yasakladı."

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (4716)
2 *Müsned-i Bezzâr* (2884)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Kays b. er-Rebî'yi, Şu'be ve Sevrî güvenilir addetmiş, Yahyâ el-Kattân ise zayıf olarak kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي اللَّبَنِ)

Süt Hakkında

٨٠٢٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ حَدَّثَنِي حُسَيْنٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ بُرَيْدَةَ قَالَ دَخَلْتُ أَنَا وَأَبِي عَلَى مُعَاوِيَةَ فَأَجْلَسَنَا عَلَى الْفُرُشِ ثُمَّ أُتِينَا بِالطَّعَامِ فَأَكَلْنَا ثُمَّ أُتِينَا بِالشَّرَابِ فَشَرِبَ مُعَاوِيَةُ ثُمَّ نَاوَلَ أَبِي ثُمَّ قَالَ مَا شَرِبْتُهُ مُنْذُ حَرَّمَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم. ثُمَّ قَالَ مُعَاوِيَةُ كُنْتُ أَجْمَلَ شَبَابِ قُرَيْشٍ وَأَجْوَدَهُ ثَغْراً وَمَا شَيْءٌ كُنْتُ أَجِدُ لَهُ لَذَّةً كَمَا كُنْتُ أَجِدُهُ وَأَنَا شَابٌّ غَيْرُ اللَّبَنِ أَوْ إِنْسَانٍ حَسَنِ الْحَدِيثِ يُحَدِّثُنِي.

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح, وفي كلام معاوية شيء تركته .

8022. Abdullah b. Büreyde anlatıyor: Babamla beraber Muâviye'nin yanına gittim. Bizi döşeğe oturttu. Sonra bize yemek getirdi. Biz de yedik. Sonra içecek getirdi. Önce Muâviye içti. Sonra babam alıp şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), haram kıldığından beri ben onu hiç içmedim." Bunun üzerine Muâviye şöyle dedi: "Ben, Kureyş'in gençlerinin en güzeli ve en cömerdiydim. Gençlik zamanında sütten ve benimle konuşurken konuşması güzel olandan başka, zevk aldığım hiçbir şey yoktu."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Muâviye'nin sözünde burada almadığım bir şeyler daha vardır.[1]

٨٠٢٣ – حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ حَمْزَةَ الزُّبَيْرِيُّ , ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ . ح وَحَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ , ثنا أَبِي , قَالا : ثنا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ , حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُسْلِمِ بْنِ جُنْدُبٍ , عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ : دَخَلَ مَعَ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ عَلَى ابْنِ مُطِيعٍ , فَقَالَ : السَّلامُ عَلَيْكَ , فَقَالَ : وَعَلَيْكَ السَّلامُ وَرَحْمَةُ اللهِ , وَمَرْحَبًا وَأَهْلا بِأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ ضَعُوا لَهُ وِسَادَةً , فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ : لَوْلا أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , يَقُولُ : " ثَلاثٌ لا تُرَدُّ : اللَّبَنُ , وَلا الْوِسَادَةُ , وَلا الدُّهْنُ " . مَا جَلَسْتُ عَلَيْهَا. رواه الطبراني .

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/347)

8023. Müslim b. Cündüb bildiriyor: İbn Ömer'le beraber İbn Mutî'nin yanına girdim. İbn Ömer: "Esselâmü aleykum" dedi. İbn Mutî' ise: "Aleykesselam ve rahmetullah, merhaba, hoş geldin, sefa getirdin. Ebû Abdirrahman için minder koyun" dedi. Bunun üzerine İbn Ömer şöyle dedi: "Şayet Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in *«Üç şey reddedilmez. Süt, minder ve güzel koku»* buyurduğunu işitmeseydim onun üzerine oturmazdım."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجُبْنِ)

Peynir Hakkında

٨٠٢٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ جَابِرٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجُبْنَةٍ فِي غَزَاةٍ فَقَالَ " أَيْنَ صُنِعَتْ هَذِهِ. فَقَالُوا بِفَارِسَ وَنَحْنُ نُرَى أَنَّهُ يُجْعَلُ فِيهَا مَيْتَةٌ. فَقَالَ اطْعَنُوا فِيهَا بِالسِّكِّينِ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللهِ وَكُلُوا".

8024. İbn Abbâs anlatıyor: Bir gazvede, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e peynir getirilince: *"Bu nere yapımıdır?"* diye sordu. Dediler ki: "O İran'da imal edilmiştir. İçine ölü hayvan atığı katıldığını zannediyoruz." Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Peyniri bıçakla kesin, Allah'ın adını anın (Besmele çekin) ve yiyin"* buyurdu.[2]

٨٠٢٥ - وفي رواية : ذَكَرَهُ شَرِيكٌ مَرَّةً أُخْرَى فَزَادَ فِيهِ أُتِيَ بجبنة فَجَعَلُوا يَضْرِبُونَهَا بِالْعِصِيِّ

رواه أحمد والبزار والطبراني, وقال : في غزوة الطائف, وفيه: جابر الجعفي ,وقد ضعفه الجمهور, وقد وثق, وبقية رجال أحمد رجال الصحيح .

8025. Şerîk, başka bir rivayette: "Peynir getirildi ve ashâb sopayla ona vurmaya başladılar" ifadesini vermiştir.

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, Taberânî olayın Tâif gazvesi esnasında gerçekleştiğini söylemiştir. Senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî, güvenilir

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13279), Tirmizî (2942), *es-Silsiletu's-Sahîha* (619)

[2] *Müsned-i Ahmed* (2080), *Müsned-i Bezzâr* (2878)

olduğu da söylenmekle beraber, çoğunluk tarafından zayıf olarak kabul edilmiştir. İmam Ahmed'in diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٠٢٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ ، قَالَ : نا الْمُعَافَى بْنُ عِمْرَانَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَتْ : سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجُبْنِ ؟ قَالَ : " اقْطَعْ بِالسِّكِّينِ ، وَاذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ ، وَكُلْ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أحمد بن الفرج الحجازي, ضعفه محمد بن عوف وابن عدي, ووثقه ابن أبي حاتم, وبقية رجاله ثقات .

8026. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in hanımı Meymûne anlatıyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e peynir hakkında soruldu. Bunun üzerine: *"Bıçakla kes, Allah'ın adını andıktan (Besmele çektikten) sonra ye"*buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ahmed b. el-Ferec el-Hicâzî'yi, Muhammed b. Avf ve İbn Adiy zayıf kabul etmiş, İbn Ebî Hâtim ise güvenilir olarak değerlendirmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٠٢٧ – وعَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْبَارِقِيِّ قَالَ : اسْتَفْتَتْنِي امْرَأَةٌ بِمَكَّةَ فَقُلْتُ لَهَا : هَذَا عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَلَيْكِ بِهِ فَاسْتَفْتِيهِ . فَانْدَفَعَتْ نَحْوَهُ فَاتَّبَعْتُهَا أَسْمَعُ مَا تَقُولُ فَقَالَتْ : أَفْتِنِي عَنِ الْجُبْنِ؟ فَقَالَ : وَمَا الْجُبْنُ ؟ قَالَتْ : شَيْءٌ نَصْنَعُهُ مِنِ اللَّبَنِ كَذَا وَكَذَا وَيَجْبُنُونَ الأَنْفِحَةَ فَقَالَ عَبْدُ الله : مَا يَصْنَعُ الْمُسْلِمُونَ وَأَهْلَ الكِتَابِ فَكُلِيهِ وَمَا لَمْ يَصْنَعُوهُ فَلاَ تَأْكُلِيهِ قَالَتْ : يَا عَبْدَ الله أَفْتِنِي عَنْ الْجَرَادِ ؟ قَالَ : ذَكِيٌّ كُلُّهُ قَالَتْ : يَا عَبْدَ الله أَفْتِنِي عَنْ الذَّهَبِ قَالَ : يُكْرَهُ لِلرِّجَالِ . فذكر الحديث. رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح, خلا شيخه وهو ثقة .

8027. Ali b. Abdillah el-Bârikî anlatıyor: Mekke'de bir kadın benden fetva istedi. Ben de ona: "Şu, Abdullah b. Ömer'dir. Git ona fetva sor" dedim. Kadın da onun tarafına doğru yöneldi. Ben de onları dinlemek için onun peşinden gittim. Kadın: "Bana peynir hakkında fetva verir misin?" deyince, Abdullah b. Ömer: "Peynir nedir ki?" diye sordu. Kadın da: "Şöyle ve şöyle sütten yapılan bir şey, süte maya atıp peynir yaparlar" karşılığını verdi. Abdullah b. Ömer: "Müslümanlar ile Ehl-i Kitab'ın imal ettikleri şeyleri ye. Onların yapmadığı şeyleri yeme" dedi. Kadın: "Ey Abdullah! Bana çekirge hakkında fetva verir misin?" diye sordu. Abdullah b. Ömer: "Tamamı temizdir" dedi. Kadın: "Ey

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (1597).

Abdullah! Bana altın hakkında fetva verir misin?" diye sordu. Abdullah b. Ömer de: "Erkekler için mekruhtur" dedi. -Hadisin aslı devam ediyor.-

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiştir. Hocası güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٠٢٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ ، عَنْ عُبَيْدِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ سَكَنٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " لا تَأْكُلُوا مِنَ الْجُبْنِ إِلا مَا صَنَعَ الْمُسْلِمُونَ ، وَأَهْلُ الْكِتَابِ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8028. Abdullah (İbn Mes'ûd) diyor ki: "Sadece müslümanlar ve Ehl-i Kitab'ın yapmış olduğu peynirden yiyiniz."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٢٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ جَحْشٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ أَنَّهُ : سُئِلَ عَنِ الْجُبْنِ ؟ فَقَالَ : " ضَعِ السِّكِّينَ ، وَسَمِّ وَكُلْ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8029. Muâviye b. Kurra'nın bildirdiğine göre Hz. Hasan b. Ali'ye peynir hakkında soruldu. "Bıçakla kes, Allah'ın adını an (Besmele çek) ve sonra ye!" cevabını verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الزَّيْتِ)

Zeytinyağı Hakkında

٨٠٣٠ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا ، نا النَّضْرُ بْنُ طَاهِرٍ ، نا سُوَيْدٌ أَبُو حَاتِمٍ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ائْتَدِمُوا مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي : الزَّيْتَ ، وَاكْتَحِلُوا بِهَذَا الإِثْمِدِ ، فَإِنَّهُ مَجْلاةٌ لِلْبَصَرِ ، وَمَنْ عُرِضَ عَلَيْهِ طِيبٌ فَلْيُصِبْ مِنْهُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: النضر بن طاهر, وهو ضعيف .

8030. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şu (zeytin) ağacından azıklanın. İsmid (sürme taşı) ile (gözlerinize) sürme*

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8980)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2686)

çekin. Çünkü o, gözün görme gücünü arttırır. Her kime güzel bir koku sunulursa ondan alsın" buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nadr b. Tâhir zayıftır.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْخَلِّ)

Sirke Hakkında

٨٠٣١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ السَّلامِ الْحَوَالِيقِيُّ التُّسْتَرِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبَصْرِيُّ ، قَالَ : نا أَيُّوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْحَبَطِيُّ ، قَالَ : نا زَكَرِيَّا بْنُ حَكِيمٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نِعْمَ الإِدَامُ الْخَلُّ "

رواه الطبراني في الأوسط والصغير, وفيه: زكريا بن حكيم الحبطي, وهو ضعيف جدا .

8031. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sirke, ne güzel katıktır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-Sağîr'de* rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zekeriyyâ b. Hakîm el-Habatî oldukça zayıftır.[2]

٨٠٣٢ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُمَرِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نِعْمَ الإِدَامُ الْخَلُّ "

رواه الطبراني, وفيه: يزيد بن عبد الملك النوفلي, وهو ضعيف عند جميع الأئمة إلا في رواية عن ابن معين وضعفه في أخرى .

8032. Sâib b. Yezîd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sirke, ne güzel katıktır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Abdilmelik en-Nevfelî, İbn Maîn'in bir rivayeti müstesna bütün imamlara göre zayıftır. İbn Maîn başka bir rivayetinde onu zayıf olarak kabul etmiştir.[3]

---

1 Hadis uydurmakla töhmetli bir ravi olan Nadr b. Tâhir hakkında bak: *Mîzân* (4/258-9)

2 Taberânî, *M. es-Sağîr* (145) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (2248)

3 Taberânî, *M. el-Kebîr* (6690)

(بَابٌ فِي الْهِنْدِبَاءِ)

Hindibâ Hakkında

٨٠٣٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْمَازِنِيُّ ، ثنا أَرْطَاةُ بْنُ الأَشْعَثِ الْعَدَوِيُّ ، ثنا بِشْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ الْخَثْعَمِيُّ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ وَعِنْدَهُ ابْنُهُ ، فَقَالَ : هَلُمَّ إِلَى الْغَدَاءِ ، فَقُلْتُ : قَدْ تَغَدَّيْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، فَقَالَ لِي : إِنَّهُ هِنْدِبَاءُ ، قُلْتُ : يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَمَا فِي الْهِنْدِبَاءِ ؟ قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا مِنْ وَرَقَةٍ مِنْ وَرَقِ الْهِنْدِبَاءِ إِلا وَعَلَيْهَا قَطْرَةٌ مِنْ مَاءِ الْجَنَّةِ "

فذكر الحديث وهو بتمامه في باب الادهان . رواه الطبراني, وفيه: أرطاة بن الأشعث ,وهو ضعيف جدا .

8033. Bişr b. Abdillah b. Amr b. Saîd el-Has'amî anlatıyor: Muhammed b. Ali b. el-Hüseyn'in yanına vardığımda beraberinde oğlu vardı. "Haydi, kahvaltıya gel" dedi. Ben de: "Ey Resûlullah'ın torunu! Ben kahvaltı yaptım" dedim. O da bana: "Bu, hindibâdır" dedi. Ben "Hindibânın ne gibi bir faydası vardır?" diye sordum. Şu karşılığı verdi: "Babam (Hz. Ali), dedem Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu haber verdi: *«Hindibânın her bir yaprağında mutlaka cennet sularından bir damla vardır.»*" Hadisin devamını zikretti. Hadisin tamamı, "Koku sürünme" bölümündedir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Erta'at b. el-Eş'as oldukça zayıftır.[1]

(بَابٌ فِي الْقَرْعِ وَالْعَدَسِ)

Kabak ve Mercimek Hakkında

٨٠٣٤ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا عَمْرُو بْنُ الْحُصَيْنِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُلاثَةَ ، عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، عَنْ وَاثِلَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْكُمْ بِالْقَرْعِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ ، وَعَلَيْكُمْ بِالْعَدَسِ ، فَإِنَّهُ قُدِّسَ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيًّا "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2892); uydurmaya yakın bir hadistir; bak: İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât* (2/298-9)

رواه الطبراني, وفيه: عمرو بن الحصين, وهو متروك .

8034. Vâsile b. el-Eska'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Size kabak yemeyi tavsiye ediyorum. Çünkü kabak yemek beyni güçlendirir. Mercimek yemeyi de tavsiye ediyorum. Çünkü mercimek, yetmiş peygamberin lisanıyla mübarek kılınmıştır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Amr b. el-Husayn metruktur.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الحَلْبَةِ)

Sütü Bol Olan Hayvan

٨٠٣٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ النَّضْرِ الْعَسْكَرِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ سَلَمَةَ الْخَبَائِرِيُّ ، ثنا عُتْبَةُ بْنُ السَّكَنِ الْفَزَارِيُّ ، ثنا ثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَوْ تَعْلَمُ أُمَّتِي مَا لَهَا فِي الْحِلْبَةِ ، لاسْتَرَدُّوهَا وَلَوْ بِوَزْنِهَا ذَهَبًا "

رواه الطبراني, وفيه: سليمان بن سلمة الخبائري, وهو متروك .

8035. Muâz b. Cebel'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şayet ümmetim sütü bol olan hayvanın bereketini bilseydi onun ağırlığınca altın ile bile olsa onu satın alırdı."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Seleme el-Habâirî metruktur.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الكَمْأَةِ)

Mantar Hakkında

٨٠٣٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " الْكَمْأَةُ مِنَ السَّلْوَى وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ" رواه أحمد والطبراني, وفيه: عطاء بن السائب, وقد اختلط, وبقية رجاله رجال الصحيح .

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/63); *es-Silsiletu'd-Daîfe* (510); Amr b. el-Husayn hadis uydurmakla suçlanmıştır.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/96); ravilerinden Utbe b. es-Seken metrûktur.

8036. Amr b. Hureys bildiriyor: Babam, bana Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu haber verdi: *"Mantar, bal (gibidir). Suyu da göze şifadır."* [1]

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib, âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٠٣٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " الْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ" قلت : هو في الصحيح خلا قوله : " من السلوى " رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8037. Saîd b. Zeyd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Mantar, (mucize olarak gökten İsrail oğullarına indirilen) kudret helvasındandır. Suyu da göze şifadır."*

Ben derim ki: Hadis, *Sahîh*'te "Bal (gibidir)" ibaresi olmaksızın geçmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْمَنِّ)

Helva Hakkında

٨٠٣٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَنْبَأَنَا سُفْيَانُ يَعْنِي ابْنَ حُسَيْنٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ أَهْدَى الْأُكَيْدِرُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَرَّةً مِنْ مَنٍّ فَلَمَّا انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الصَّلَاةِ مَرَّ عَلَى الْقَوْمِ فَجَعَلَ يُعْطِي كُلَّ رَجُلٍ مِنْهُمْ قِطْعَةً فَأَعْطَى جَابِرًا قِطْعَةً ثُمَّ إِنَّهُ رَجَعَ إِلَيْهِ فَأَعْطَاهُ قِطْعَةً أُخْرَى فَقَالَ إِنَّكَ قَدْ أَعْطَيْتَنِي مَرَّةً. قَالَ " هَذَا لِبَنَاتِ عَبْدِ اللَّهِ"

رواه أحمد, وفيه: علي بن زيد, وفيه ضعف ومع ذلك فحديثه حسن . وقد تقدم باب في الحلوى .

8038. Enes b. Mâlik anlatıyor: Ukeydir, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir *cürre* (su kabağı dolusu) helva hediye etti. Namazını bitirdikten sonra uğradığı insanlardan her birine ondan bir parça verdi. Câbir'e de bir parça verdi. Sonra dönüp ona bir parça daha verdi. Cabir: "Bana bir kere verdin ya!" deyince, şu karşılığı verdi: *"Bu (son verdiğim) Abdullah'ın kızları (yani Cabir'in kız kardeşleri) içindir."*

---

1 *Müsned-i Ahmed* (1/187), Taberânî, *M. el-Kebîr* (3470) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1470).

2 *Müsned-i Ahmed* (1/187)

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Zeyd'de zayıflık olmakla beraber hadisi hasendir.

Tatlı ile ilgili bölüm daha önce geçmiştir.

(بَابٌ فِي الزَّنْجَبِيلِ)

Zencefil Hakkında

٨٠٣٩ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ حَكَّامٍ ، قَالَ : نا شُعْبَةُ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ زَيْدٍ يُحَدِّثُ ، عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ النَّاجِيِّ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، قَالَ : " أَهْدَى مَلِكُ الرُّومِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَدَايَا ، وَكَانَ فِيمَا أَهْدَى إِلَيْهِ جَرَّةٌ فِيهَا زَنْجَبِيلٌ ، فَأَطْعَمَ كُلَّ إِنْسَانٍ قِطْعَةً ، وَأَطْعَمَنِي قِطْعَةً "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عمرو بن حكام, وقد اتهم بهذا الحديث وهو ضعيف .

8039. Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Bizans kralı, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e birçok şeyler hediye etti. Hediyeler arasında içinde zencefil olan bir su kabağı kabı da vardı. Ondan herkese bir parça yedirdi. Bana da bir parça yedirdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Amr b. Hakkâm, bu hadisi uydurmakla itham edilmiş olup ayrıca zayıftır.

(بَابٌ فِي الرُّمَّانِ)

Nar Hakkında

٨٠٤٠ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا أَبُو عَاصِمٍ ، عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ جَعْفَرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ كَانَ يَأْخُذُ الْحَبَّةَ مِنَ الرُّمَّانِ فَيَأْكُلُهَا ، قِيلَ لَهُ : يَا ابْنَ عَبَّاسٍ ، لِمَ تَفْعَلُ هَذَا ؟ قَالَ : " إِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّهُ لَيْسَ فِي الأَرْضِ رُمَّانَةٌ تُلْقَحُ إِلا بِحَبَّةٍ مِنْ حَبِّ الْجَنَّةِ ، فَلَعَلَّهَا هَذِهِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8040. Abdulhamîd b. Câfer, babasından bildiriyor: İbn Abbâs, narı tane tane yerdi. Bunun üzerine: "Ey İbn Abbâs! Neden böyle yapıyorsun?" diyesorulunca o: "Bana şu haber ulaştı: «Yeryüzünde aşılanan hiçbir nar ağacı yoktur ki cennet tanelerinden bir taneden olmasın.» Umarım bu tane, onun tanelerinden biridir" cevabını verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٠٤١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ خُثَيْمٍ أَبُو مَعْمَرٍ الْهِلَالِيُّ حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي رِبْعِيَّةُ ابْنَةُ عِيَاضٍ الْكِلَابِيَّةُ قَالَتْ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ " كُلُوا الرُّمَّانَ بِشَحْمِهِ فَإِنَّهُ دِبَاغُ الْمَعِدَةِ "

رواه أحمد, ورجاله ثقات .

8041. Rib'ıyye binti İyâd el-Kilâbiyye anlatıyor: Hz. Ali'nin şöyle dediğini işittim: "Narı posası ile yiyiniz. Çünkü o, midenin tabaklayıcısı (temizleyicisi)dir."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابٌ فِي السَّفَرْجَلِ)

Ayva Hakkında

٨٠٤٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَكَرِيَّا شَاذَانُ الْبَصْرِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ الْحِمْصِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَيْرٍ ، عَنْ عَلِيٍّ الْقُرَشِيِّ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : جَاءَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَفَرْجَلَةٍ قَدِمَ بِهَا مِنَ الطَّائِفِ ، فَنَاوَلَهُ إِيَّاهَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَيَذْهَبُ بِطَخَاوَةِ الصَّدْرِ ، وَيَجْلُو الْفُؤَادَ "

رواه الطبراني من رواية علي القرشي, عن عمرو بن دينار, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8042. İbn Abbâs anlatıyor: Câbir b. Abdillah, Tâif'ten getirdiği bir ayvayı Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e verince şöyle buyurdu: *"Bu, göğüsteki üzüntü ve sıkıntıyı giderir ve yüreği parlatır."*

★Hadisi Taberânî, Ali el-Kuraşî kanalıyla Amr b. Dînâr'dan rivayet etmiştir. Ali el-Kuraşî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

(بَابٌ فِيمَنْ قُدِّمَ إِلَيْهِ طَعَامٌ لاَ يَعْرِفُ أَصْلَهُ)

Kendisine Takdim Edilen Yemeğin Aslını Bilmeyen Hakkında

٨٠٤٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ يَعْنِي ابْنَ خَالِدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَأَطْعَمَهُ طَعَاماً فَلْيَأْكُلْ مِنْ طَعَامِهِ وَلاَ يَسْأَلْهُ عَنْهُ فَإِنْ سَقَاهُ شَرَاباً مِنْ شَرَابِهِ فَلْيَشْرَبْ مِنْ شَرَابِهِ وَلاَ يَسْأَلْهُ عَنْهُ "

رواه أحمد والطبراني في الأوسط, وفيه: مسلم بن خالد الزنجي, والجمهور ضعفه وقد وثق ,وبقية رجاله أحمد رجال الصحيح .

8043. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz, müslüman kardeşinin yanına girip te, kendisine yemek sunduğu zaman, ondan yesin. Hakkında bir şey sormasın. İkram ettiği suyu da içsin ve hakkında bir şey sormasın."*

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Müslim b. Hâlid ez-Zencî, güvenilir olduğu söylenmekle beraber onu çoğunluk zayıf saymıştır. İmam Ahmed'in diğer ravileri,*Sahîh*'in ravileridir.[4]

(بَابُ أَكْلِ الطِّيْنِ)

Çamur Yemek

٨٠٤٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحٍ الْعَسْكَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَزِيدَ الأَهْوَازِيُّ ، ثنا أَبُو هَمَّامٍ مُحَمَّدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ ، عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ ، عَنْ سَلْمَانَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ أَكَلَ الطِّينَ أَعَانَ عَلَى قَتْلِ نَفْسِهِ "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن يزيد الأهوازي, جهله الذهبي من قبل نفسه, وبقية رجاله رجال الصحيح.

8044. Selmân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kim çamur yerse, adeta intiharına yol açmış olur"* buyurmuştur.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. Yezîd el-Ehvâzî'yi, Zehebî'nin kendisi, cahillikle itham etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[5]

(بَابُ مَضْغِ العِلْكِ)

Sakız Çiğnemek

٨٠٤٥ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ , ثنا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى زَحْمَوَيْهِ , ثنا سَوَّارُ بْنُ مُصْعَبٍ , عَنِ الأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ , عَنْ عَمْرِو بْنِ سُفْيَانَ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا هَلَكَ سَدُومُ وَمَا حَوْلَهَا مِنَ الْقُرَى , حَتَّى اسْتَاكُوا بِالْمَسَاوِيكِ , وَمَضَغُوا الْعِلْكَ فِي الْمَجَالِسِ " رواه الطبراني, وفيه: سوار بن مصعب, وهو متروك .

8045. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sodom ve etrafındaki köyler (in halkı), meclislerde sakız çiğneyip, dişlerini fırçalayıncaya dek helâk olmadılar."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Sevvâr b. Mus'ab metruktur.[6]

(بَابُ أَكْلِ الثُّومِ وَالْبَصَلِ)

Soğan ve Sarımsak Yemek

٨٠٤٦ - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَائِذٍ قَالَ : سُئِلَ أَبُو الدَّرْدَاءِ عَنِ الْكُرَّاثِ وَالْبَصَلِ فَقَالَ : لَسْتُ آكِلاً بَصَلاً بَعْدَمَا نَهَى عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

رواه الطبراني, وفيه: صدقة بن عبد الله السمين, وثقه دحيم وأبو حاتم, وضعفه الجمهور, وبقية رجاله ثقات .

8046. Abdurrahman b. Âiz anlatıyor: Ebu'd-Derdâ'ya soğan ve pırasa yemek hakkında soruldu. Şöyle cevap verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yasakladıktan sonra ben hiç soğan yemedim."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Sadaka b. Abdillah es-Semîn'i, Duhaym ve Ebû Hâtim güvenilir kabul etmiş, çoğunluk ise zayıf olarak addetmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[7]

٨٠٤٧ - حَدَّثَنَا أَبُو شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ , ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَابْلُتِّيُّ , ثنا أَيُّوبُ بْنُ نَهِيكٍ , قَالَ : سَمِعْتُ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَبَاحٍ , يَقُولُ : سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ , يَقُولُ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , يَقُولُ : " إِنَّ كُلَّ جَارِيَةٍ بِهَا حَبَلٌ حَرَامٌ عَلَى صَاحِبِهَا حَتَّى تَضَعَ مَا فِي بَطْنِهَا , وَإِنَّ كُلَّ حِمَارٍ يُعْتَمَلُ عَلَيْهِ حَرَامٌ لَحْمُهُ وَإِنَّ الثُّومَ حَرَامٌ , ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَلَّ الثُّومَ وَأَمَرَ مَنْ أَكَلَهُ أَنْ لا يَخْرُجَ إِلَى الْمَسْجِدِ حَتَّى يَذْهَبَ رِيحُهُ , إِنَّهُ أَذًى فَلا يَقْرَبْ مَنْ أَكَلَهُ الْمَسْجِدَ "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن عبد الله البابلتي, وهو ضعيف .

8047. İbn Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her cariye karnındaki çocuğu doğuruncaya kadar, sahibinin (ilk satın aldığında) ona yaklaşması haramdır. Çalıştırılan eşeğin etini yemek te haramdır. Sarımsak yemek te haramdır."* Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sarımsak yemeyi helal kıldı ve sarımsak yiyene şunu emretti: *"Sarımsağın kokusu gidinceye kadar Mescid'e çıkmasın. Çünkü o, (yakınında bulunanlara) eziyettir. Sarımsak yiyen, Mescid'e yaklaşmasın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Abdillah el-Bâbluttî zayıftır.

٨٠٤٨ - وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ ، عَنْ مُسْلِمٍ ، عَنْ حَبَّةَ يَعْنِي ابْنَ جُوَيْنٍ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَكْلِ الثُّومِ ، قَالَ : " وَلَوْلا أَنَّ الْمَلَكَ يَنْزِلُ عَلَيَّ لأَكَلْتُهُ "

رواه البزار والطبراني في الأوسط ,وفيه :حبة بن جوين العرني, وقد ضعفه الجمهور ووثقه العجلي.

8048. Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sarımsağı yememizi emretti ve: *"Şayet melek bana nazil olmasaydı ben de sarımsak yerdim"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Habbe b. Cuveyn el-Urenî'yi, çoğunluk zayıf kabul etmiş, İclî ise güvenilir olarak addetmiştir.[8]

٨٠٤٩ - حَدَّثَنَا أَبُو خَلِيفَةَ , ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ , ثنا أَبِي , ثنا ابْنُ عَوْنٍ , عَنْ مُحَمَّدٍ , قَالَ : " كَانَ الثُّومُ يُدَاسُ لابْنِ عُمَرَ , فَيُنْظَمُ فِي خَيْطٍ , وَيُلْقَى فِي الْمَرَقَةِ فِي خَيْطٍ , وَيُسْتَخْرَجُ فِي خَيْطٍ فَيُلْقَى فَيَأْكُلُ "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات . وقد تقدمت أحاديث في المساجد في الصلاة من نحو هذا .

8049. Muhammed (İbn Sîrîn) bildiriyor: "İbn Ömer için sarımsak eziliyordu. Daha sonra ipe diziliyor ve iplikle beraber et suyuna atılıyordu. Sonra iplik ile beraber çıkarılıyor, iplik atılıyor ve yeniliyordu."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

Bu konu hakkındaki benzer hadisler, Namaz ve Mescidler bahsinde geçmiştir.[9]

(بَابُ لَحْمِ الخَيْلِ)

At Eti

٨٠٥٠ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : ثنا شَبَابَةُ ، قَالَ : ثنا الْمُغِيرَةُ بْنُ مُسْلِمٍ ، قَالَ : ثنا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ الزُّبَيْرِ ، هَكَذَا رَوَاهُ شَبَابَةُ ، عَنِ الْمُغِيرَةِ ، عَنْ هِشَامٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الزُّبَيْرِ فِيمَا حَدَّثَنَاهُ زَكَرِيَّا ، " أَنَّهُمْ نَحَرُوا فَرَسًا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلُوهُ "

رواه البزار ,عن شيخه زكريا بن يحيى بن أيوب, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات قال البزار : هكذا رواه شبابة ,عن المغيرة, عن هشام ,عن أبيه, عن الزبير قال : وهذا الحديث يرويه أبو أسامة, عن هشام, عن فاطمة بنت المنذر ,عن أسماء .

8050. Zübeyr (b. Avvâm) diyor ki: "Ashâb, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında atı kesip (etini) yiyiyorlardı."

★Hadisi Bezzâr, şeyhi Zekeriyyâ b. Yahyâ b. Eyyûb'dan rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Bezzâr dedi ki: Şebâbe bu hadisin aynısını Muğîre'den, o da Hişâm'dan, o babasından, o da Zübeyr'den rivayet etmiştir. Ayrıca bu hadisi Usâme, Hişâm'dan, o da Fâtıma binti el-Münzir kanalıyla Esmâ'dan rivayet etmiştir.[10]

٨٠٥١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُدْرِكٍ الْقَصْرِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا أَبُو خُلَيْدٍ عُتْبَةُ بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا ابْنُ ثَوْبَانَ ، حَدَّثَنِي أَبُو مُدْرِكٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ يُحَدِّثُ ، عَنْ أُمِّهِ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ ، قَالَتْ : " ذَبَحْنَا فَرَسًا ، فَأَكَلْنَاهُ نَحْنُ وَأَهْلُ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

قلت : هو في الصحيح خلا قوله : نحن وأهل بيت رسول الله صلى الله عليه و سلم . رواه الطبراني, وفيه سليمان بن أحمد الواسطي, وهو متروك .

8051. Esmâ binti Ebî Bekr diyor ki: "Biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ehl-i beyt'inden olduğumuz halde atı kesip yerdik."

Ben derim ki: Hadis *Sahîh*'te: "Biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Ehl-i beyt'inden olduğumuz halde" ibaresi olmaksızın geçmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Ahmed el-Vâsıtî metruktur.[11]

٨٠٥٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ المحاربي , ثنا عُمَرُ بْنُ عُبَيْدٍ , عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ , عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ , وَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلُحُومِ الْخَيْلِ أَنْ يُؤْكَلَ "

قلت : له في الصحيح : النهي عن الحمر الأهلية من غير إذن في لحوم الخيل .

رواه الطبراني في الكبير والأوسط. ورجالهما رجال الصحيح خلا محمد بن عبيد المحاربي وهو ثقة .

8052. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ehli eşeklerin etini yemeyi yasaklayıp, at etinin yenilmesini emretti."

Ben derim ki: *Sahîh*'te at etinin yenilmesine izin olmaksızın, sadece ehli eşeklerin etini yemekten yasak vardır.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-Kebîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Ubeyd el-Muhâribî güvenilir olup, onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[12]

٨٠٥٣ – حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، قَالَ : نا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : نا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : لَمَّا كَانَ يَوْمَ خَيْبَرَ أَصَابَ النَّاسَ مَجَاعَةٌ ، فَأَخَذُوا الْحُمُرَ الأَهْلِيَّةَ فَذَبَحُوهَا ، وَأَغْلُوا مِنْهَا الْقُدُورَ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ جَابِرٌ : فَأَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَكَفَأْنَا الْقُدُورَ وَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ سَيَأْتِيكُمْ بِرِزْقٍ هُوَ أَحَلُّ لَكُمْ مِنْ هَذَا وَأَطْيَبُ مِنْ ذَاكَ " ، قَالَ : فَكَفَأْنَا يَوْمَئِذٍ الْقُدُورَ وَهِيَ تَغْلِي ، قَالَ : " فَحَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ ، وَلُحُومَ الْخَيْلِ ، وَالْبِغَالِ ، وَكُلَّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ ، وَكُلَّ ذِي مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ ، وَحَرَّمَ الْمُجَثَّمَةَ ، وَالْخِلْسَةَ ، وَالنُّهْبَةَ "

قلت : رواه الترمذي باختصار .

رواه الطبراني في الأوسط والبزار باختصار، ورجالهما رجال الصحيح خلا شيخ الطبراني عمر بن حفص السدوسي وهو ثقة .

8053. Câbir b. Abdillah anlatıyor: Hayber günü insanlar kıtlığa maruz kalmışlardı. Ehli eşekleri yakalayıp onları boğazladılar ve kazanlarda kaynatmaya başladılar. Bu haber, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ulaştı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), kazanları devirmemizi emretti ve şöyle buyurdu: *"Yüce Allah size bundan daha helal ve daha temiz bir rızık verecektir."* Böylece o gün biz kaynayan kazanları devirdik. Ayrıca Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) evcil eşeklerin etini, at etini, katır etini, parçalayıcı dişleri olan yırtıcı hayvanların etini, pençeli yırtıcı kuşların etini, öldürmek için hedef olarak dikilen hayvanın etini, yırtıcı hayvandan kapılmış ve boğazlanmadan ölen avın etini ve yağmadan elde edilen hayvanın etini yemeyi haram kıldı.

Ben derim ki: Hadisi Tirmizî, daha kısa metinle rivayet etmiştir.

★Hadisi *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî ve Bezzâr kısa bir metinle rivayet etmiştir. Taberânî'nin şeyhi Ömer b. Hafs es-Sedûsî güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[13]

(بَابٌ فِي الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ)

Ehli Eşeklerin Etini Yemek

٨٠٥٤ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ الرَّازِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ ، عَنْ أُمِّ نَصْرٍ الْمُحَارِبِيَّةِ ، قَالَتْ : سَأَلَ رَجُلٌ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ ، فَقَالَ : " أَلَيْسَ تَرْعَى الْكَلأَ وَتَأْكُلُ الشَّجَرَ ؟ " قَالَ : نَعَمْ . قَالَ : " فَأَصِبْ مِنْ لُحُومِهَا "

رواه الطبراني, وفيه: ابن إسحاق وهو مدلس, وبقية رجاله ثقات, وفي بعضهم كلام لا يضر .

8054. Ümmü Nasr el-Muhâribiyye anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ehli eşeklerin etini yemenin hükmünü sordu. Şöyle buyurdu: *"Ot ile beslenip ağaç yemiyor mu?"* Adam: "Evet" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"O halde onların etini alıp yiyin"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir olmakla beraber tedlis yapmaktadır. Ravilerin birisi hakkında zararsız bir tenkit olmakla beraber diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[14]

٨٠٥٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا أَبُو تُمَيْلَةَ ، عَنِ الْحُسَيْنِ بنِ وَاقِدٍ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " إِنَّمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ ، لأَنَّهَا كَانَتْ مَعْمُولَةً "

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن حميد الرازي, وهو ضعيف وقد وثق ,وبقية رجاله ثقات .

8055. Abdullah (İbn Mes'ûd) diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ehli eşeklerin etini yemeyi yasakladı. Çünkü onlar, yük hayvanıdır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Humeyd er-Râzî, güvenilir olduğu söylenmekle beraber zayıftır.

٨٠٥٦ - حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِسْحَاقَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ جَابِرٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ ، إِبْقَاءً عَلَى الظَّهْرِ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بنحوه, وفي الكبير :حبان بن علي, وفيه ضعف وقد وثق , وفي الأوسط: محمد بن جابر, وهو متروك وقد وثق .

8056. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üzerine binildiği için evcil eşeklerin etini yemeği yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-Kebîr*'de rivayet etmiştir. *el-Mu'cemu'l-Kebîr*'in senedinde yer alan Hibbân b. Ali, güvenilir olduğu söylenmekle beraber kendisinde zayıflık vardır. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın senedinde yer alan Muhammed b. Câbir de, güvenilir olduğu söylenmekle beraber zayıf ve metruktur.[15]

٨٠٥٧ – حدَّثَنا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عِقَالٍ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : نا أَبو جَعْفَرٍ النُّفَيْلِيُّ ، قَالَ : نا مِسْكِينُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ زَمْعَةَ بْنِ صَالِحٍ ، عَنْ سَلَمَةَ بْنِ وَهْرَامَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : " لَمْ يُحَرِّمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه أحمد بن عبد الرحمن بن عقال, وهو ضعيف .

8057. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ehli eşeklerin etini yemeyi haram kılmadı."

★Hadisi Taberânî, hocası Ahmed b. Abdirrahman b. Ikâl'den rivayet etmiş olup, zayıftır.[16]

٨٠٥٨ – حَدَّثَنا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنا أَبو نُعَيْمٍ حَدَّثَنا يُونُسُ حَدَّثَنِي أَبو الْوَدَّاكِ جَبْرُ بْنُ نَوْفٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبو سَعِيدٍ قَالَ أَصَبْنَا سَبَايَا يَوْمَ حُنَيْنٍ فَكُنَّا نَعْزِلُ عَنْهُنَّ نَلْتَمِسُ أَنْ نُفَادِيَهُنَّ مِنْ أَهْلِهِنَّ فَقَالَ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ تَفْعَلُونَ هَذَا وَفِيكُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ائْتُوهُ فَسَلُوهُ. فَأَتَيْنَاهُ أَوْ ذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ قَالَ " مَا مِنْ كُلِّ الْمَاءِ يَكُونُ الْوَلَدُ إِذَا قَضَى اللَّهُ أَمْرًا كَانَ . وَمَرَرْنَا بِالْقُدُورِ وَهِيَ تَغْلِي فَقَالَ لَنَا مَا هَذَا اللَّحْمُ . فَقُلْنَا لَحْمُ حُمُرٍ. فَقَالَ لَنَا أَهْلِيَّةٍ أَوْ وَحْشِيَّةٍ . فَقُلْنَا لَهُ بَلْ أَهْلِيَّةٍ. قَالَ فَقَالَ لَنَا فَأَكْفِئُوهَا ". قَالَ فَكَفَأْنَاهَا وَإِنَّا لَجِيَاعٌ نَشْتَهِيهِ. قَالَ وَكُنَّا نُؤْمَرُ أَنْ نُوكِئَ الأَسْقِيَةَ. قلت : في الصحيح منه قصة العزل . رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح ورواه أبو يعلى باختصار.

8058. Ebû Saîd anlatıyor: Hayber günü esirler almıştık. Ailelerinden fidye alabilmek için onlara azil yapıyorduk. Bunun üzerine içimizden birileri, bazımıza: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), aranızda olduğu halde siz böyle mi yapıyorsunuz? Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gidin ve ona bu durumdan sorun" diye çıkıştı. Biz de Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gittik. Yahut ta bunu ona anlattık. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah bir işin olması hakkında hüküm verdiği zaman, her bir su çocuk olur."* Tencerelerin yanına gittiğimizde kaynıyorlardı. Bize: *"Bu ne etidir?"* diye sordu. Biz de: "Eşek eti" dedik. Bize: *"Ehli eşek mi, vahşi eşek mi?"* diye sordu. Biz de ehli eşek olduğunu söyledik. Bunun üzerine bize: *"Tencereleri devirin"* buyurdu. Biz de canımız çektiği halde aç olarak tencereleri devirdik. Tulumlarımızın ağzını da bağlamakla emrolunduk.

Ben derim ki: Hadiste geçen azil kıssası, *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ebû Ya'lâ da kısa bir metinle rivayet etmiştir.[17]

٨٠٥٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِي ابْنَ زَيْدٍ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ حَرْبٍ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يُحَدِّثُ قَالَ غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَكَ وَخَيْبَرَ قَالَ فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ فَدَكَ وَخَيْبَرَ فَوَقَعَ النَّاسُ فِي بَقْلَةٍ لَهُمْ هَذَا الثُّومُ وَالْبَصَلُ قَالَ فَرَاحُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ رِيحَهَا فَتَأَذَّى بِهِ ثُمَّ عَادَ الْقَوْمُ فَقَالَ " أَلاَ لاَ تَأْكُلُوهُ فَمَنْ أَكَلَ مِنْهَا شَيْئاً فَلاَ يَقْرَبَنَّ مَجْلِسَنَا. قَالَ وَوَقَعَ النَّاسُ يَوْمَ خَيْبَرَ فِي لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ وَنَصَبُوا الْقُدُورَ وَنَصَبْتُ قِدْرِي فِيمَنْ نَصَبَ فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَنْهَاكُمْ عَنْهُ أَنْهَاكُمْ عَنْهُ ".مَرَّتَيْنِ أُكْفِئَتِ الْقُدُورُ فَأَكْفَأْتُ قِدْرِي فِيمَنْ كَفَأَ .

قلت : روى له أبو داود النهي عن الثوم والبصل لمن أتى المسجد وهنا قال : فلا يقربن مجلسنا .

رواه أحمد, وفيه: بشر بن حرب, وهو ضعيف وقد وثق .

8059. Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Hayber ve Fedek gazvesinde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ile beraberdik. Yüce Allah, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e Hayber ve Fedek'in fethini nasip etti. İnsanlar kendilerine ait olan soğan ve sarımsağı yediler. Sonra Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem)'in yanına gittiler. Soğan ve sarımsağın kokusunu hissedince bundan rahatsız oldu. Sonra topluluk geriye dönünce şöyle buyurdu: *"Onu (soğan ve sarımsağı) yemeyin. Her kim ondan bir şey yerse meclisimize yaklaşmasın."*

İnsanlar, evcil eşeklerin etlerini pişirmek için hazırlayıp, tencereleri (ateş üstüne) koydular. Ben de tencerelerini koyanlarla beraber tenceremi koydum. Bu durum Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e ulaştı ve: *"Onu size yasaklıyorum! Onu size yasaklıyorum!"* buyurdu. Bunun üzerine tencereler devrildi. Ben de onlarla beraber tenceremi devirdim.

Ben derim ki: Ebû Dâvûd hadisi mescide gelen kimse için soğan ve sarımsak yemekten nehiy hakkında rivayet etmiş ve burada *"Meclisimize yaklaşmasın"* ibaresini ziyade kılmıştır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Bişr b. Harb güvenilir olduğu söylenmekle beraber zayıftır.[18]

٨٠٦٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ وَسَمِعْتُ أَنَا مِنِ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ ضَمْرَةَ الْفَزَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَلِيطٍ عَنْ أَبِيهِ أَبِي سَلِيطٍ وَكَانَ بَدْرِيًّا قَالَ أَتَانَا نَهْيُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ وَنَحْنُ بِخَيْبَرَ فَكَفَأْنَاهَا وَإِنَّا لَجِيَاعٌ.

رواه أحمد والطبراني, وفيه: عبد الله بن عمرو بن ضميرة, ذكره ابن أبي حاتم و لم يجرحه و لم يوثقه .

8060. Bedir ashâbından olan Ebû Selît diyor ki: "Hayber'de iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ehli eşeklerin etini yemeyi yasakladığı haberi bize geldi. Biz de çok aç olmamıza rağmen (içinde eşek eti pişmekte olan) kazanları devirdik."

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Amr b. Damîra hakkında, İbn Ebî Hâtim tevsik (sağlam olduğu yönünde) ya da tenkit değerlendirmesi yapmamıştır.[19]

٨٠٦١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ . ح وَحَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا أَبِي ، قَالا : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَخْزُومِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَلِيطٍ الأَنْصَارِيُّ ابْنُ عَمْرٍو ، قَالَ : أَصَابَ النَّاسَ فِي غَزْوَةِ خَيْبَرَ مَخْمَصَةٌ شَدِيدَةٌ ، فَقَامُوا إِلَى حُمُرِهِمْ فِي مَحْضَرٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَزَرُوهَا ، ثُمَّ طَرَحُوهَا فِي الْقُدُورِ ، فَبَيْنَمَا هِيَ تَفُورُ نَزَلَ تَحْرِيمُهَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نَزَلَ تَحْرِيمُ الْحُمُرِ الَّتِي تَطْبُخُونَ فَكُبَّتِ الْقُدُورُ عَلَى وُجُوهِهَا "

رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفهم .

8061. Yahyâ b. Muhammed b. Mervân b. Abdillah b. Ebî Selît anlatıyor: Hayber gazvesinde insanlar şiddetli bir açlığa maruz kaldılar. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in huzuruna eşekleri çıkarıp kestiler. Daha sonra kazanlara attılar. Bir ara eşek etleri kaynamaya başlarken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e eşek etlerinin haramlığı nazil oldu ve bunun üzerine: *"Pişirmiş olduğunuz eşek etlerinin haramlığı nazil oldu"* buyurdu. Sonra kazanlar yüzleri üzerine devrildi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım raviler vardır.[20]

٨٠٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ قَالَ حَدَّثَنِى أَبِى عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ قَالَ فَحَدَّثَنِى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ ضَمْرَةَ الْفَزَارِىُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِى سَلِيطٍ عَنْ أَبِيهِ أَبِى سَلِيطٍ قَالَ أَتَانَا نَهْىُ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ وَالْقُدُورُ تَفُورُ بِهَا فَكَفَأْنَاهَا عَلَى وُجُوهِهَا.

رواه أحمد, وفيه: عبد الله بن عمرو بن ضميرة, ذكره ابن أبي حاتم و لم يوثقه و لم يجرحه .

8062. Ebû Selît anlatıyor: Kazanlarda eşek etleri kaynatılırken, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in evcil eşeklerin etini yemeyi yasakladığı haberi bize geldi. Biz de kazanları yüzleri üzerine devirdik.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Amr b. Damîra hakkında İbn Ebî Hâtim, tevsik (sağlam olduğu yönünde) ya da tenkit değerlendirmesi yapmamıştır.[21]

٨٠٦٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى يَعْنِي ابْنَ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي نَحَّازُ بْنُ جُدَيٍّ الْحَنَفِيُّ عَنْ سِنَانِ بْنِ سَلَمَةَ أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالْقُدُورِ فَأُكْفِئَتْ يَوْمَ خَيْبَرَ وَكَانَ فِيهَا لُحُومُ حُمُرِ النَّاسِ"

رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد رجال الصحيح خلا نحاز بن جدي وهو ثقة .

8063. Sinân b. Seleme, babasından bildiriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber günü kazanlarda evcil eşeklerin eti olduğu halde kazanların devrilmesini emretti."

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in senedinde yer alan Nahhâz b. Cüdey güvenilir bir kimse olup, onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[22]

٨٠٦٤ - حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ خَالِدٍ ، قَالَ : نا أَبِي ، قَالَ : نا جَعْفَرُ بْنُ سَعْدٍ ، قَالَ : نا خُبَيْبُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِيهِ سُلَيْمَانَ بْنِ سَمُرَةَ ، عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، نَهَانَا عَنِ الْحِمَارِ الأَهْلِيِّ ، وَأَمَرَنَا بِإِلْقَاءِ مَا مَعَنَا مِنْهُ ، فَأَلْقَيْنَاهُ "

رواه البزار, وفيه: يوسف بن خالد السمتي, وهو ضعيف .

8064. Semure b. Cundub'un naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ehli eşeklerin etini yemekten bizi yasakladı. Daha önceden bizde kalan (pişmiş) eşek etlerinin atılmasını emretti ve biz de attık.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Hâlid es-Semtî zayıftır.[23]

٨٠٦٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : نا هَاشِمٌ ، جَلِيسٌ لأَبِي مُعَاوِيَةَ الضَّرِيرِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَبِي خَالِدٍ الدَّالانِيِّ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ أَبِيهِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ ، فَغَلَتِ الْقُدُورُ مِنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ ، " فَأَمَرَنَا بِإِكْفَائِهَا ، وَقَسَمَ لِكُلِّ عَشَرَةٍ مِنَّا شَاةً "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: هاشم جليس لأبي معاوية, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8065. Ebû Leylâ anlatıyor: Bir gazvede Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdik. Ehli eşeklerin etleri kazanda kaynatılmaya başlarken, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kazanları devirmemizi emretti. Sonra (onların yerine yememiz için) bizden her on kişiye bir koyun taksim etti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat'ta* rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Muâviye'nin meclis arkadaşı olan Hâşim'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[24]

٨٠٦٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ سَوْرَةَ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُونُسَ بْنِ بُكَيْرٍ ، ثنا أَبِي . ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنِ النَّضْرِ أَبِي عُمَرَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : أَصَابَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ حُمُرَ الأَهْلِيَّةِ ، فَطَبَخُوا مِنْ لَحْمِهَا ، " فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْقُدُورِ أَنْ تُكْفَأَ ، وَحَرَّمَ لُحُومَهَا يَوْمَئِذٍ " رواه الطبراني, وله حديث في الصحيح غير هذا وفي هذا : النضر أبو عمر, وهو متروك .

8066. İbn Abbâs anlatıyor: Hayber'in fethi günü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbı, ehli eşekleri yakalayıp etlerini pişirmeye başladılar. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), kazanların devrilmesini emretti. O gün ehli eşeklerin etini yemeyi haram kıldı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, *Sahîh*'te bunun dışında bir hadis vardır. Senedinde yer alan Nadr Ebû Ömer metruktur.[25]

٨٠٦٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلانَ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْجُدِّيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْعَبَّاسِ الرَّازِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِمْرَانَ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ ، قَالا : ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ الْحَكَمِ ، قَالَ : أَسَرَنِي أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ شَابٌّ ، فَسَمِعْتُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَنْهَى عَنِ النُّهْبَةِ ، وَأَمَرَ بِالْقُدُورِ فَأُكْفِئَتْ مِنْ لَحْمِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ " قلت : روى له ابن ماجة النهي عن النهبة . رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8067. Sa'lebe b. el-Hakem anlatıyor: Ben genç bir çocuk iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbı beni esir almıştı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den yağmacılığı (ganimetten haksız olarak mal alınmasını) yasakladığını işittim. Ayrıca ehli eşeklerin etlerinin bulunduğu kazanların devrilmesini emretti.

Ben derim ki: İbn Mâce, Sa'lebe'den yağmanın yasaklanışına dair hadis rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٠٦٨ – وعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمُتْعَةِ وَعَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ .

رواه الطبراني من طريقين, في إحداهما : منصور بن دينار, وهو ضعيف, وفي الأخرى :مؤمل بن إسماعيل, وثقه ابن معين, وضعفه الجمهور .

8068. Kâ'b b. Mâlik diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), muta nikâhını ve ehli eşeklerin etlerini yemeyi yasakladı."

★Hadisi Taberânî iki yolla rivayet etmiş olup, birinci yolun senedinde yer alan Mansûr b. Dînâr zayıftır. İkinci yolun senedinde yer alan Müemmel b. İsmâîl'i, İbn Maîn güvenilir kabul etmiş, çoğunluk ise zayıf olarak değerlendirmiştir.[26]

٨٠٦٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَبُو مَعْمَرٍ الْقَطِيعِيُّ ، ثنا الْمُفَضَّلُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، ثنا عُمَرُ بْنُ عَامِرٍ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا افْتَتَحَ خَيْبَرَ ، أَصَابَ النَّاسُ حُمُرًا فَانْتَهَبُوهَا حَتَّى عَلَتِ الْقُدُورَ ، فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَ : إِنَّ حُمُرَ النَّاسِ قَدْ نُحِرَتْ ، " فَنَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ " ، فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَكْفَأُ الإِنَاءَ بِسُنَّةِ قَوْسِهِ وَعَمُودِ بَيْتِهِ .

رواه الطبراني, وفيه: داود بن يسار, و لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8069. Ma'kıl b. Yesâr anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber'i fethettiği zaman ashâb, eşekleri yakalayıp çok süratli bir şekilde boğazladılar, hatta kazanları bile kaynattılar. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gelince: "İnsanlar eşekleri boğazladılar" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ehli eşeklerin etlerini yemeyi yasakladı. Adamlar, (etin kaynadığı) kab(ların)ı yay(lar)ının sivri ucuyla ve ev(ler)indeki direklerle devirmeye başladı(lar).

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Dâvûd b. Yesâr'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[27]

(بَابٌ فِي الجَلاَّلَةِ)

Pislikle Beslenen Hayvanı Yemek

٨٠٧٠ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجَلالَةِ وَعَنْ شُرْبِ أَلْبَانِهَا وَأَكْلِهَا وَرُكُوبِهَا . رواه البزار, وفيه: أشعث بن براز الهجيمي, وهو متروك .

8070. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), necaset yiyen hayvanın etini yemeyi, sütünü içmeyi ve üzerine binilmesini yasakladı."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Eş'as b. Berâz el-Hecîmî metruktur.[28]

٨٠٧١ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْحَاقَ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَوْصِلِيُّ ، قَالَ : نا حَسَّانُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى يَوْمَ الْفَتْحِ عَنْ لُحُومِ الْجَلالَةِ وَأَلْبَانِهَا وَظُهُورِهَا .

قلت : رواه الترمذي باختصار.

رواه البزار, وفيه: ليث بن أبي سليم ,وهو ثقة ولكنه مدلس, وبقية رجاله ثقات .

8071. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'nin fethi günü necaset yiyen hayvanın etini yemeyi, sütünü içmeyi ve üzerine binilmesini yasakladı.

Ben derim ki: Tirmizî, bu hadisi kısa metinle rivayet etmiştir.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Leys b. Ebî Süleym güvenilir olup tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[29]

٨٠٧٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ الأَصْبَهَانِيُّ ، قَالَ : نَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ ، عَنْ أُمِّ نَصْرٍ الْمُحَارِبِيَّةِ ، قَالَتْ : سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجَلالَةِ ، فَقَالَ : " أَلَيْسَ تَرْعَى الْكَلأَ ، وَتَأْكُلُ الشَّجَرَ ؟ " لَعَلَّهُ ، قَالَ : بَلَى ، قَالَ : " فَأَصِبْ مِنْ لُحُومِهَا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :إسحاق, وهو مدلس ولكنه ثقة,وبقية رجاله ثقات ,وفي بعضهم كلام لا يضر .

8072. Ümmü Nasr el-Muhâribiyye anlatıyor: Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e necaset yiyen hayvanın hükmü soruldu. Şöyle buyurdu: *"Ot ile beslenip, ağacı yemiyor mu?"* Muhtemelen (adam): "Evet" dedi. Bunun üzerine: *"O halde onların etini alıp yiyin!"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat'ta* rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir olmakla beraber tedlis yapmaktadır. Ravilerin bazısı hakkında zararsız bir tenkit olmakla beraber diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[30]

٨٠٧٣ – حَدَّثَنَا أَبُو إِبْرَاهِيمَ التَّرْجُمَانِيُّ ، حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، عَنْ عُمَرَ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ : أَنَّ بَقَرَةً انْقَلَبَتْ عَلَى خَمْرٍ فَشَرِبَتْ ، فَخَافُوا عَلَيْهَا ، فَأَتَوُا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " كُلُوا ، وَلا بَأْسَ بِأَكْلِهَا "

رواه أبو يعلى, من رواية بقية, عن عمر, وبقيه: مدلس, وعمر: إن كان ابن عبد الله بن خثعم, فهو ضعيف, وإن كان مولى عفرة فهو ضعيف وقد وثق.

8073. Câbir anlatıyor: Bir inek, şarabın içine düştü ve ondan içti. Onun (haram olup olmaması) durumundan endişe ettiler. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek (durumu bildirdiler). Şöyle buyurdu: *"Yiyiniz, yenmesinde bir sakınca yoktur."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Bakiyye kanalıyla Ömer'den rivayet etmiştir. Bakiyye tedlis yapmakla maruftur. Ömer ise güvenilir olduğu söylenmekle beraber, Abdullah b. Hus'am'ın oğlu veya Afre'nin azatlı kölesi olan Ömer de olsa yine zayıftır. [31]

(بَابٌ فِيمَنْ تَحِلُّ لَهُ الْمَيْتَةُ)

Leşi Yemesi Helal Olan Hakkında

٨٠٧٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمُعَلَّى الدِّمَشْقِيُّ ، وَأَحْمَدُ بْنُ النَّضْرِ الْعَسْكَرِيُّ ، قَالا : ثنا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ صُبْحٍ الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ كَثِيرٍ الْقُرَشِيُّ ، ثنا الأَوْزَاعِيُّ ، حَدَّثَنَا حَسَّانُ بْنُ عَطِيَّةَ ، حَدَّثَنِي مُسْلِمٌ ، عَنْ أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ ، قَالَ : كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا بِأَرْضٍ تُصِيبُنَا الْمَخْمَصَةُ ، فَمَاذَا يَصْلُحُ لَنَا مِنَ الْمَيْتَةِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا لَمْ تَصْطَبِحُوا وَلَمْ تَغْتَبِقُوا وَلَمْ تَحْتَفِئُوا فَشَأْنُكُمْ بِهَا "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات.

قلت : وقد تقدمت أحاديث كثيرة في حلب المواشي بغير إذن أهلها والأكل من البساتين ونحو ذلك في الغصب والبيع.

8074. Ebû Vâkıd el-Leysî anlatıyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında oturuyorken bir adam: "Ya Resûlallah! Açlığa çok maruz kaldığımız bir yerde yaşıyoruz. Ölü hayvan eti hakkında bizim için uygun olan nedir?" diye sorduğunda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sabah ve akşam yemeği, koparacak yeşil sebze de bulamadığınız zaman serbestsiniz (dilediğinizi yiyebilirsiniz)"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

Ben derim ki: Sahibinin izni olmaksızın hayvanların sütünü sağmak, bahçelerden yemek ve benzeri konular hakkında birçok hadis, Alışveriş ve Gasb bahsinde geçmiştir.[32]

كِتَابُ الأَشْرِبَةِ

İÇECEKLER KİTABI

(بَابُ تَحْرِيمِ الخَمْرِ)

Şarabın Haram Kılınması

٨٠٧٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سُرَيْجٌ يَعْنِي ابْنَ النُّعْمَانِ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْشَرٍ عَنْ أَبِي وَهْبٍ مَوْلَى أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ حُرِّمَتِ الْخَمْرُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَهُمْ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَأْكُلُونَ الْمَيْسِرَ فَسَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُمَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا﴾ إِلَى آخِرِ الآيَةِ فَقَالَ النَّاسُ ما حَرَّمَ عَلَيْنَا إِنَّمَا قَالَ ﴿فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ ﴾ وَكَانُوا يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمٌ مِنَ الأَيَّامِ صَلَّى رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ أَمَّ أَصْحَابَهُ فِي الْمَغْرِبِ خَلَطَ فِي قِرَاءَتِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ فِيهَا آيَةً أَغْلَظَ مِنْهَا ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَقْرَبُوا الصَّلاَةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ﴾ وَكَانَ النَّاسُ يَشْرَبُونَ حَتَّى يَأْتِيَ أَحَدُهُمُ الصَّلاَةَ وَهُوَ مُفِيقٌ ثُمَّ نَزَلَتْ آيَةٌ أَغْلَظُ مِنْ ذَلِكَ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنْصَابُ وَالأَزْلاَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ فَقَالُوا انْتَهَيْنَا رَبَّنَا. فَقَالَ النَّاسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ نَاسٌ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مَاتُوا عَلَى فُرُشِهِمْ كَانُوا يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَأْكُلُونَ الْمَيْسِرَ وَقَدْ جَعَلَهُ اللَّهُ رِجْساً مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا﴾ إِلَى آخِرِ الآيَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ حُرِّمَتْ عَلَيْهِمْ لَتَرَكُوهَا كَمَا تَرَكْتُمْ"

رواه أحمد , وأبو وهب مولى أبي هريرة: لم يجرحه أحد ولم يوثقه , وأبو نجيح: ضعيف لسوء حفظه, وقد وثقه غير واحد , وسريج ثقة .

8075. Ebû Hureyre anlatıyor: Şarap üç sefer haram kılındı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Medine'ye geldiği zamanda insanlar şarabı içiyorlar ve kumar oynuyorlardı. Yüce Allah, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: **"Sana şaraptan ve kumardan soruyorlar. De ki: İkisinde de büyük günah vardır. Ayrıca halk için menfaatler de vardır. Ancak her ikisinin de günahı**

faydasından daha büyüktür"[1] âyetini indirdi. Bunun üzerine insanlar: "Bize haram kılınmadı. **«Sadece ikisinde de büyük günah vardır»**" dediler ve şarabı içmeye devam ettiler. Nihayet günlerden bir gün Muhacirlerden bir adam arkadaşlarına akşam namazında imam oldu ve kıraatını karıştırdı. Bunun üzerine Yüce Allah, (hükmü) bu âyetten daha ağır olan şu âyetini indirdi: **"Ey müminler! Siz sarhoşlar olduğunuz halde ne söyleyeceğinizi bileceğiniz ana kadar namaza yaklaşmayınız."**[2] İnsanlar hâlâ şarap içiyorlardı, ama onlardan kılacak olanlar namaza ayık olarak geliyordu.

Sonra bu âyetten daha ağır olan şu âyetini indirdi: **"Ey iman edenler! (Aklı örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz."**[3] Nihayet insanlar: "Rabbimiz bize yasakladı" dediler.

Bunun üzerine insanlar: "Ya Resûlallah! Bir takım insanlar vardır ki şarap içtikleri ve kumar oynadıkları halde, Allah yolunda öldürüldüler veya yataklarında öldüler. Halbuki Yüce Allah, şeytanın işinden olan murdar bir şey olduğunu ifade etti" dediler. Bunun üzerine Yüce Allah: **"İman edip salih amel işleyenler, Allah'tan korktukları, imanlarında sebat ettikleri, salih amel işlemeye devam ettikleri, sonra Allah'tan sakındıkları, imanlarından ayrılmadıkları, yine Allah'tan korktukları ve iyilikte bulundukları müddetçe, daha önce yediklerinden dolayı kendilerine bir günah yoktur. Allah iyilikte bulunanları sever"**[4] âyetini indirdi. Akabinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şayet onlara da haram kılınsaydı, sizin terkettiğiniz gibi onlar da terk ederdi"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Hureyre'nin azatlı kölesi Ebû Vehb'i ne cerheden, ne de güvenilir olduğunu söyleyen olmamıştır. Ebû Nuceyh ise hıfzı kötü olduğu için zayıftır. Bununla birlikte birden fazla kişi onu güvenilir kabul etmiştir. Süreyc, güvenilir bir kimsedir.

٨٠٧٦ – وعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كُنْتُ سَاقِي القَوْمِ تِيناً وَزَبِيباً خَلَطْنَاهُمَا جَمِيعاً وَكَانَ فِي القَوْمِ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ : أَبُو بَكْرٍ فَلَمَّا شَرِبَ قَالَ : أُحَيِّي أُمَّ بَكْرٍ بالسَّلامِ . . . وَهَلْ لَكَ بَعْدَ قَوْمِكَ مِنْ سَلامِ يُحَدِّثُنَا الرَّسُولُ بِأَنْ سَنُحْيِى . . . وَكَيْفَ حَيَاةُ أَصْدَاءٍ وَهَامِ فَبَيْنَا نَحْنُ كَذَلِكَ وَالقَوْمَ يَشْرَبُونَ إِذْ دَخَلَ عَلَيْنَا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ : مَا تَصْنَعُونَ ؟ إِنَّ

[1] Bakara Sur. 219.
[2] Nisâ Sur. 43.
[3] Mâide Sur. 90.
[4] Mâide Sur. 93.

اللهَ تَبارَكَ وتَعالى قَدْ نَزَلَ تَحْرِيمِ الخَمْرِ . فَأَرَقْنَا البَاطِيَةَ وَكَفَأْنَاهَا ثُمَّ خَرَجْنَا فَوَجَدْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِماً عَلَى المِنْبَرِ يَقْرَأُ هَذِهِ الآيَةَ وَيُكَرِّرُهَا : " ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾ "

قلت : لأنس حديث في الصحيح غير هذا في تحريم الخمر . رواه البزار , وفيه: مطر بن ميمون ,وهو ضعيف .

8076. Enes b. Mâlik anlatıyor: Ben, kabilenin incir ve kuru üzümü (şarabını) taşıyan sakisiydim. Biz ikisini (şarap kurmak için) karıştırırdık. Ebû Bekr isimli topluluktan olan bir adam (şarabı) içti ve şöyle dedi:

"Ümmü Bekr'e selam ile tazim ediyorum
Senin için kabilenden sonra eman var mıdır?
Resûl diriltileceğimizi haber veriyor
Hâm ve Esdâ'nın hayatı nasıl olacak?"

Biz bir ara bu halde kabilemizde şarap içiyorken, müslümanlardan olan bir adam yanımıza girerek "Ne yapıyorsunuz? Yüce Allah, şarabın haram kılındığını indirdi" dedi. Bunun üzerine şarap dolu kaplarımızı döktük ve kendimizi ondan men ettik. Sonra dışarı çıktık, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i minberde bulduk: **"Şüphe yok ki şeytan aranıza ancak içki ve kumar ile düşmanlık düşürmeyi ve sizi Yüce Allah'ın zikrinden ve namazdan alıkoymayı ister. Artık siz vazgeçtiniz değil mi?"**[1] âyetini okuyor ve bunu tekrar ediyordu.

Derim ki: Enes'in, *Sahîh*'te şarabın haram kılınması hakkında bundan başka bir hadisi daha vardır.

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Matar b. Meymûn zayıftır.[2]

٨٠٧٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِرْدَاسٍ الأَنْصَارِيُّ ، نَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ ، نَا عَبَّادُ بْنُ رَاشِدٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : بَيْنَا أَنَا أُدِيرُ الْكَأْسَ عَلَى أَبِي طَلْحَةَ ، وَأَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، وَسُهَيْلِ بْنِ بَيْضَاءَ ، وَأَبِي دُجَانَةَ حَتَّى مَالَتْ رُءُوسُهُمْ إِذْ سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي : أَلَا إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ ، فَمَا دَخَلَ عَلَيْنَا دَاخِلٌ وَلا خَرَجَ مِنَّا خَارِجٌ ، فَأَهْرَقْنَا الشَّرَابَ وَكَسَرْنَا الْقِلالَ ، وَتَوَضَّأَ بَعْضُنَا وَاغْتَسَلَ بَعْضُنَا وَأَصَبْنَا مِنْ طِيبِ أُمِّ سُلَيْمٍ ثُمَّ خَرَجْنَا إِلَى الْمَسْجِدِ

[1] Mâide Sur. 91.
[2] *Müsned-i Bezzâr* (2923)

فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: ﴿ يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنْصَابُ وَالأَزْلامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ ﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴾ . فَقَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَمَا مَنْزِلَةُ مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَشْرَبُهَا ؟ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: ﴿ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا ﴾ . فَقَالَ رَجُلٌ لِقَتَادَةَ : أَأَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ أَنَسٍ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، وَقَالَ رَجُلٌ لأَنَسٍ : أَأَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، أَوْ ، حَدَّثَنِي مَنْ لَا يَكْذِبُنِي إِنَّا وَاللَّهِ مَا كُنَّا نَكْذِبُ وَلا نَدْرِي مَا الْكَذِبُ .

قلت : لأنس حديث في الصحيح بغير هذا السياق . رواه البزار, ورجاله ثقات .

8077. Enes anlatıyor: Bir ara ben, sarhoş olmuş Ebû Talha, Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh, Muâz b. Cebel, Süheyl b. Beydâ' ve Ebû Dücâne'nin etrafında bardağı dolaştırıyorken, bir münadinin şu çağrısını işittik: "Uyanık olun! Muhakkak ki şarap haram kılındı." Daha henüz yanımıza giren girmeden ve çıkan çıkmadan hepimiz derhal şarabı döktük ve testileri kırdık. Bazımız abdest aldı, bazımız gusül aldı. Ümmü Süleym'in güzel kokusundan sürdük. Sonra Mescid'e çıktık. Bir de baktık ki Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): **"Ey iman edenler! (Aklı örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz"** âyetini **"Artık siz vazgeçtiniz değil mi?"**[1] kısmına kadar okuyordu.

Bir adam: "Ya Resûlallah! Şarabı (haram kılmadan önce içip)te ölen kişilerin derecesi nedir?" diye sordu. Bunun üzerine Yüce Allah, şu âyetini indirdi: **"İman edip salih amel işleyenler, Allah'tan korktukları, imanlarında sebat ettikleri, salih amel işlemeye devam ettikleri, sonra Allah'tan sakındıkları, imanlarından ayrılmadıkları, yine Allah'tan korktukları ve iyilikte bulundukları müddetçe, daha önce yediklerinden dolayı kendilerine bir günah yoktur. Allah iyilikte bulunanları sever."**[2]

Bir adam Katâde'ye: "Sen bunu Enes'ten işittin mi?" diye sorunca Katâde: "Evet" cevabını verdi. Bir adam Enes'e: "Sen bunu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittin mi?" diye sordu. Enes: "'Evet veya bana yalan söylemeyen birisi haber verdi. Allah'a yemin ederim ki biz yalan söylemiyoruz ve yalan nedir bilmiyoruz" dedi.

Ben derim ki: Enes'in, *Sahîh*'te farklı ifadelerle bir hadisi varid olmuştur.

---

[1] Mâide Sur. 90.

[2] Mâide Sur. 93.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٧٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الطُّوسِيُّ ، حَدَّثَنَا رَوْحٌ ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ الْجُبَيْرِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ بَكْرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيَّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : " نَزَلَ تَحْرِيمُ الْخَمْرِ ، فَدَخَلْتُ عَلَى نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِي ، وَهِيَ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ ، فَضَرَبْتُهَا بِرِجْلِي ، ثُمَّ قُلْتُ : انْطَلِقُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَدْ نَزَلَ تَحْرِيمُ الْخَمْرِ " ، قَالَ : " وَشَرَابُهُمْ يَوْمَئِذٍ الْبُسْرُ وَالتَّمْرُ "

رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح ,خلا محمد بن منصور الطوسي, وهو ثقة .

8078. Enes b. Mâlik anlatıyor: Şarabın haram kılındığı (âyet) nazil oldu. Arkadaşlarımdan olan bir grup insanın yanına gittim. O (şarap testisi) onların ellerindeydi. Ayağımla ona vurdum. Sonra: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gidin, şarabın haramlığı nazil oldu" dedim. O gün onların içeceği, ham hurma ve kuru hurma (içkisi) idi.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, Muhammed b. Ebî Mansûr et-Tûsî dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileri olup, o güvenilir bir kimsedir.[2]

٨٠٧٩ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ , ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ , ثنا أَبُو شِهَابٍ , عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَمْرٍو الْفُقَيْمِيِّ , عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ , عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ, قَالَ : " لَمَّا حُرِّمَتِ الْخَمْرُ مَشَى أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ , وَقَالُوا : حُرِّمَتِ الْخَمْرُ , وَجُعِلَتْ عَدْلا لِلشِّرْكِ " رواه الطبراني ,ورجاله رجال الصحيح .

8079. İbn Abbâs anlatıyor: Şarap haram kılındığı zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbı birbirlerine giderek: "Şarap haram kılındı ve şirke denk kılındı" dediler.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٠٨٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، نَا إِسْحَاقُ بْنُ وَهْبٍ ، ثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الإِمَامُ ، ثَنَا هِشَامٌ الدَّسْتَوَائِيُّ ، عَنْ عَبَّادِ بْنِ أَبِي عَلِيٍّ ، عَنْ شَيْبَةَ بْنِ الْمُسَاوِرِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " حَرَّمَ سِتَّةً : الْخَمْرَ ، وَالْمَيْسِرَ ، وَالْمَعَازِفَ ، وَالْمَزَامِيرَ ، وَالدُّفَّ ، وَالْكُوبَةَ "

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2922)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4157). Daha önce uzun bir metinle geçti: 3903

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12399)

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: حفص بن عمر الإمام, وهو ضعيف جدا ,ورواه البزار باختصار وزاد : وقال ابن عباس : وكل مسكر حرام وفيه :محمد بن عمار بن صبيح, شيخ البزار و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8080. İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altı şeyi haram kıldı: Eşek eti, şarap, kumar, vurmalı ve nefesli çalgılar, def ve küçük davul.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Hafs b. Ömer el-İmâm oldukça zayıftır. Hadisi Bezzâr da kısa metinle rivayet etmiş olup şu ziyadeyi yapmıştır: "İbn Abbas dedi: «Her sarhoş edici haramdır.»" Hadisin senedinde yer alan Bezzâr'ın hocası olan Muhammed b. Ammâr b. Sabîh'i tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٠٨١ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَانِئٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُبَارَكِ الصُّورِيُّ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ وَاقِدٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، وَيُونُسَ ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ ، عَنْ مُعَاذٍ ، عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ نَهَانِي عَنْهُ رَبِّي ، بَعْدَ عِبَادَةِ الأَوْثَانِ ، شُرْبُ الْخَمْرِ وَمُلاحَاةُ الرِّجَالِ "

رواه البزار والطبراني وفيه عمرو بن واقد وهو متروك رمي بالكذب وقال محمد بن المبارك الصوري : كان صدوقا ورد قوله والجمهور ضعفوه

8081. Muâz b. Cebel'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Rabbimin beni putlara tapmaktan sonra kendisinden yasaklamış olduğu ilk şey, şarap içmek ve erkeklerin birbirleriyle (düşmanlık kasdıyla) tartışmalarıdır."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî, rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Amr b. Vâkıd metruktur. Yalancılıkla itham edilmiştir. Muhammed b. el-Mübârek es-Sûrî'nin onun hakkında: "Dürüst/*sadûk* bir ravidir" ifadesine karşılık, çoğunluk ise onun zayıf olduğunu söylemiştir. [2]

٨٠٨٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ السَّقَطِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ح وَحَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ لُوَيْنَ ، قَالا : ثنا أَبُو عَقِيلٍ يَحْيَى بْنُ الْمُتَوَكِّلِ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ رَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنْ كَانَ أَوَّلَ مَا عَهِدَ إِلَيَّ فِيهِ رَبِّي وَنَهَانِي عَنْهُ بَعْدَ عِبَادَةِ الأَوْثَانِ ، وَشُرْبِ الْخَمْرِ وَمُلاحَاةُ الرِّجَالِ "

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2913)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/83) ve *Müsned-i Bezzâr* (2921).

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن المتوكل, وهو ضعيف عند الجمهور, ونقل عن ابن معين توثيقه في رواية, وقال في الأخرى : ليس بشيء .

8082. Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Rabbimin beni putlara tapmaktan sonra benden söz aldığı ve bana yasaklamış olduğu ilk şey şarap içmek ve erkeklerin birbirleriyle (düşmanlık kasdıyla) tartışmalarıdır."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yahyâ b. el-Mütevekkil, çoğunluğa göre zayıftır. İbn Maîn'den bir rivayette güvenilir olduğu, diğer bir rivayette ise ravinin az hadis rivayet eden birisi olduğu nakledilmiştir. [1]

٨٠٨٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ مِسْعَرٍ ، عَنْ أَبِي عَوْنٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ شَدَّادٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُما ، قَالَ : " حُرِّمَتِ الْخَمْرُ بِعَيْنِهَا، القليل منها الكثير، وَالْمُسْكِرُ مِنْ كُلِّ شَرَابٍ "

قلت : عزاه صاحب الأطراف إلى النسائي و لم أره . رواه الطبراني بأسانيد, ورجال بعضها رجال الصحيح .

8083. İbn Abbâs diyor ki: "Şarap, bizatihi kendisi, azıyla, çoğuyla ve her tür sarhoş edici içecek haram kılınmıştır."

Ben derim ki: Etrâf sahibi (Mizzî), bu hadisi Nesâî'ye nispet etmiş, fakat ben göremedim.

★Hadisi Taberânî, bir çok ravi kanalıyla rivayet etmiş olup, bu isnâdların ravilerinin bazısı *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابٌ فِي آنِيَةِ الخَمْرِ)

Şarap Kurulan Kaplar

٨٠٨٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ يَعْنِي ابْنَ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ أَمَرَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ آتِيَهُ بِمُدْيَةٍ وَهِيَ الشَّفْرَةُ فَأَتَيْتُهُ بِهَا فَأَرْسَلَ بِهَا فَأُرْهِفَتْ ثُمَّ أَعْطَانِيهَا وَقَالَ اغْدُو عَلَيَّ بِهَا . فَفَعَلْتُ فَخَرَجَ بِأَصْحَابِهِ إِلَى أَسْوَاقِ الْمَدِينَةِ وَفِيهَا زِقَاقُ خَمْرٍ قَدْ جُلِبَتْ مِنَ الشَّامِ فَأَخَذَ الْمُدْيَةَ مِنِّي فَشَقَّ مَا كَانَ مِنْ تِلْكَ الزِّقَاقِ بِحَضْرَتِهِ ثُمَّ أَعْطَنِيهَا وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ الَّذِينَ كَانُوا مَعَهُ أَنْ يَمْضُوا

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/250, 263)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10837, 10839, 10840, 10841,12389, 12633), Nesâî, *Sünen* (8/320) vees-*Silsiletu'd-Daîfe* (1220)

مَعِي وَأَنْ يُعَاوِنُونِي وَأَمَرَنِي أَنْ آتِيَ الأَسْوَاقَ كُلَّهَا فَلاَ أَجِدُ فِيهَا زِقَّ خَمْرٍ إِلاَّ شَقَقْتُهُ فَفَعَلْتُ فَلَمْ أَتْرُكْ فِي أَسْوَاقِهَا زِقًّا إِلاَّ شَقَقْتُهُ

8084. Abdullah b. Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana bir enli bıçak getirmemi emretti. O'na bıçağı getirince bilenmesi için gönderdi. Sonra bana vererek: *"Sabah vakti bunu bana ver"* buyurdu. Ben de öyle yaptım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbıyla beraber Medine çarşısına çıktı. Orada, Şâm'dan getirilen şarap tulumları vardı. Benden bıçağı alıp önünde olan şarap tulumlarını yardı. Sonra bıçağı bana verdi. Yanındaki ashâbına bana yardım etmelerini emretti. Bana da bütün sokakları gezip, gördüğüm bütün şarap tulumlarını yarmamı emretti. Ben de öyle yaptım. Medine sokaklarında yarmadığım şarap tulumu bırakmadım.[1]

٨٠٨٥ – وفي رواية حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو طُعْمَةَ قَالَ ابْنُ لَهِيعَةَ لاَ أَعْرِفُ إِيشٍ اسْمُهُ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمِرْبَدِ فَخَرَجْتُ مَعَهُ فَكُنْتُ عَنْ يَمِينِهِ وَأَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ فَتَأَخَّرْتُ لَهُ فَكَانَ عَنْ يَمِينِهِ وَكُنْتُ عَنْ يَسَارِهِ ثُمَّ أَقْبَلَ عُمَرُ فَتَنَحَّيْتُ لَهُ فَكَانَ عَنْ يَسَارِهِ فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِرْبَدَ فَإِذَا بِأَزْقَاقٍ عَلَى الْمِرْبَدِ فِيهَا خَمْرٌ قَالَ ابْنُ عُمَرَ فَدَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمُدْيَةِ قَالَ وَمَا عَرَفْتُ الْمُدْيَةَ إِلاَّ يَوْمَئِذٍ فَأَمَرَ بِالزِّقَاقِ فَشُقَّتْ. فذكر الحديث

رواه كله أحمد بإسنادين في أحدهما: أبو بكر بن أبي مريم, وقد اختلط, وفي الآخر أبو طعمة, وقد وثقه محمد بن عبد الله بن عمار الموصلي, وضعفه مكحول, وبقية رجاله ثقات .

8085. Abdullah b. Ömer'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (hurmaların kurutulduğu yer olan) mirbede çıkınca, ben de onunla beraber çıktım. Onun sağında duruyordum. Hz. Ebû Bekr bize doğru yönelince, yerime geçmesi için geri durdum. (Ebû Bekr) O'nun sağ tarafında, ben ise sol tarafındaydım. Sonra Hz. Ömer bize doğru yönelince, onun için kenara çekildim. O'nun sol tarafına geçti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), hurma kurutma alanına vardığında bir de baktım ki orada şarap tulumları var. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), benden müdyeyi (enli bıçağı) istedi. Müdyenin ne olduğunu o gün öğrendim. Tulumların yarılmasını emretti. -Devamla yukarıda geçen hadisin aynısını anlattı.-

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6165)

★Hadisin tamamını İmam Ahmed iki ravi zinciri rivayet etmiş olup, isnâdın birinde yer alan Ebû Bekr b. Ebî Meryem, âhir ömründe bunamıştır. Diğerinde yer alan Ebû Tu'ma'nın Muhammed b. Abdillah b. Ammâr el-Mevsılî güvenilir olduğunu, (Ebû Ahmed el-Hâkim ise) Mekhûl'ün onun hadis uydurucusu olduğuna dair suçlamasını zikretmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٨٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ فَتْحِ مَكَّةَ أَهْرَاقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخَمْرَ وَكَسَرَ جِرَارَهُ .

رواه أحمد والطبراني في الأوسط, إلا أنه قال : وكسر جرارها , وفيه: ابن لهيعة ,وحديثه حسن, وبقية رجال أحمد ثقات .

8086. Câbir b. Abdillah diyor ki: "Mekke fethedildiği zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), şarabı döktü ve küpünü de kırdı."

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Ahmed'in diğer ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٠٨٧ – حَدَّثَنَا الْمِقْدَامُ ، نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ ، وَعُثْمَانُ بْنُ صَالِحٍ قَالا : ثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْمُهَاجِرِ بْنِ قُنْفُذٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ رَجُلا مِنْ ثَقِيفٍ أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاوِيَةً مِنْ خَمْرٍ بَعْدَ مَا حُرِّمَتِ الْخَمْرُ ، فَأَمَرَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَشُقَّتْ . فذكر الحديث وقد تقدم في البيع في ثمن الخمر .

رواه الطبراني في الأوسط,عن المقدام بن داود ,وهو ضعيف .

8087. Câbir'den nakledildiğine göre Sekîf kabilesinden bir adam, şarabın haram kılınmasından sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir tulum şarap hediye etti. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), şarap tulumunun kırılmasını emretti.

Hadisin devamını zikretti. Bu hadis Alışveriş bahsindeki şarabın parası konusunda geçti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta zayıf bir ravi olan Mikdâm b. Dâvûd'dan rivayet etmiştir.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5390)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/340)

(بَابٌ فِي الْغُبَيْرَاءِ وَالْفَضِيخِ وَالْخَلِيطَيْنِ وَالطِّلَاءِ)

Tılâ[1], Halitayn[2], Fadîh[3] ve Ğubeyrâ[4] Hakkında

٨٠٨٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِنَّ رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَرَّمَ عَلَيَّ الْخَمْرَ وَالْكُوبَةَ وَالْقِنِّينَ وَإِيَّاكُمْ وَالْغُبَيْرَاءَ فَإِنَّهَا ثُلُثُ خَمْرِ الْعَالَمِ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه :عبيد الله بن زحر, وثقه أبو زرعة والنسائي ,وضعفه الجمهور .

8088. Kays b. Sa'd b. Ubâde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yüce Rabbim, bana şarabı, küçük davulu, tanburu haram kıldı. Ğubeyrâdan da sakının. Çünkü o, âlemin şarabının üçte biridir."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ubeydullah b. Zahr'ın Ebû Zür'a ve Nesâî güvenilir olduğunu belirtmiş, çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir.[5]

٨٠٨٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ قَالَ حَدَّثَنَا دَرَّاجٌ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْحَكَمِ أَنَّهُ حَدَّثَهُ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ أَنَّ أُنَاساً مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْلَمَهُمُ الصَّلَاةَ وَالسُّنَنَ وَالْفَرَائِضَ ثُمَّ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لَنَا شَرَاباً نَصْنَعُهُ مِنَ الْقَمْحِ وَالشَّعِيرِ. قَالَ فَقَالَ "الْغُبَيْرَاءُ . قَالُوا نَعَمْ. قَالَ لاَ تَطْعَمُوهُ ثُمَّ لَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ بِيَوْمَيْنِ ذَكَرُوهُمَا لَهُ أَيْضاً فَقَالَ الْغُبَيْرَاءُ. قَالُوا نَعَمْ. قَالَ لاَ تَطْعَمُوهُ . ثُمَّ لَمَّا أَرَادُوا أَنْ يَنْطَلِقُوا سَأَلُوهُ عَنْهُ فَقَالَ الْغُبَيْرَاءُ . قَالُوا نَعَمْ. قَالَ لاَ تَطْعَمُوهُ . قَالُوا فَإِنَّهُمْ لاَ يَدَعُونَهَا. قَالَ مَنْ لَمْ يَتْرُكْهَا فَاضْرِبُوا عُنُقَهُ "

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني, وفيه: ابن لهيعة ,وحديثه حسن, وبقية رجال أحمد ثقات .

8089. Ebû Süfyân'ın kızı Ümmü Habîbe anlatıyor: Yemen ahalisinden olan bir grup insan, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldiler. Onlara

---

[1] Üzüm suyundan kaynatılarak elde edilen içki.

[2] Taze hurma ile kuru hurma, yaş üzüm ile kuru üzüm ve kuru üzüm ile kuru hurma karışımından elde edilen içecek.

[3] Henüz olgunlaşmamış hurmadan yapılan bir içki.

[4] Mısırdan elde edilen bir içecek.

[5] *Müsned-i Ahmed* (3/422) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/352)

namazı, sünnetleri ve farzları öğretti. Sonra: "Ya Resûlallah! Bizim arpa ve buğdaydan yaptığımız bir içkimiz var" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ğubeyrâ mı?"* diye sorunca onlar: "Evet" karşılığını verdiler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu tatmayın"* buyurdu. İki gün sonra onlar bunu Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'e tekrar sordular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ğubeyrâ mı?"* dedi. Onlar: "Evet" karyşılığını verince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu tatmayın"* buyurdu. Sonra onlar, dönecekleri zaman Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'e onun hakkındaki hükmü tekrar sordular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ğubeyrâ mı?"* diye sordu. Onlar: "Evet" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu tatmayın"* buyurdu. Bunun üzerine başkaları: "Onlar o şarabı bırakmazlar" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu terk etmeyenlerin boynunu vurun!"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehi'â'nın hadisi hasendir. Ahmed'in diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٩٠ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ ، عَنْ عُثْمَانَ الشَّحَّامِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَتْ خَمْرُتُنَا يَوْمَئِذٍ الْفَضِيخَ ، وَحُرِّمَتْ يَوْمَ حُرِّمَتْ وَمَا هِيَ إِلا فَضِيخُكُمْ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8090. İbn Abbâs diyor ki: "O gün bizim şarabımız *fadîh* idi. Şarabın haram kılındığı vakitte fadîh te haram kılındı. Şarap, sizin fadîhinizden başka bir şey değildir."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٠٩١ – حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا الْعَبَّاسُ عَبْدُ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ ، ثنا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ ، ثنا مُبَارَكٌ أَبُو عَمْرٍو ، حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، رَفَعَهُ قَالَ : " مَنْ مَاتَ وَفِي بَطْنِهِ الرِّيحُ الْفَضِيحُ فَضَحَهُ اللَّهُ عَلَى رُءُوسِ الأَشْهَادِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني, وفيه: مبارك أبو عمرو, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8091. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim karnında fadîhin kokusu olduğu halde ölürse, Kıyamet gününde Yüce Allah onu şahitler huzurunda rezil edecektir."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/427), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7147) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/2426). Derrâc, zayıf bir ravidir. Rivayetin başka şahitleri vardır.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11985)

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Mübârek Ebû Amr'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٩٢ – حَدَّثَنَا أَبو زُرْعَةَ الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ ، ثنا الْمُثَنَّى بْنُ عَوْفٍ ، ثنا أَبو عَبْدِ اللَّهِ الْجَسْرِيُّ ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الشَّرَابِ ، فَقَالَ : كُنَّا بِالْمَدِينَةِ ، فَكَانَتْ كَثِيرَةَ التَّمْرِ ، " فَحَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَضِيخَ "

8092. Ma'kıl b. Yesâr'dan nakledildiğine göre kendisine içecekten soruldu. Şöyle cevap verdi: "Biz Medine'de idik. Medine, hurması bol olan bir şehirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), fadîhi haram kıldı."[2]

٨٠٩٣ – وفي رواية حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْحُبَابِ ، ثنا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْحَوْضِيُّ ، ثنا جَامِعُ بْنُ مَطَرٍ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، أن مَعْقِلَ بْنَ يَسَارٍ ، قَالَ : " حُرِّمَتِ الْخَمْرُ وَنَحْنُ نَشْرَبُ الْفَضِيخَ ، فَجَعَلْتُ أُهْرِيقُهَا وَأَقُولُ : هَذَا آخِرُ الْعَهْدِ بِالْخَمْرِ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8093. Ma'kıl b. Yesâr diyor ki: "Biz *fadîh* içiyorken şarap haram kılındı. Ben de onu dökmeye başladım. Sonra da: "Bu (âyet) şarapla ilgili (Yüce Allah'tan gönderilen) son ahiddir" dedim.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

٨٠٩٤ – حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ ، ثنا عُمَرُ بْنُ رُدَيْحٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ الْخَلِيطَيْنِ "

رواه الطبراني, وفيه :عمرو بن رديح, وثقه ابن معين, وضعفه أبو حاتم, وبقية رجاله رجال الصحيح.

8094. Ebû Talha'nın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), *halitaynı*[4] içmeyi yasakladı.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Amr b. Rudayh'ı, İbn Maîn güvenilir kabul ederken, Ebû Hâtim zayıf olarak addetmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[5]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11940)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/217-8)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/224)

[4] Taze hurma ile kuru hurma, yaş üzüm ile kuru üzüm ve kuru üzüm ile kuru hurmadan elde edilen içecek.

[5] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4715)

٨٠٩٥ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا إِسْحَاقُ بْنُ رَاهَوَيْهِ ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحَسَنِ أَبُو مَسْعُودٍ الزَّجَّاجُ الْمَوْصِلِيُّ ، ثَنَا مَعْمَرٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّهُ كَانَ يَنْبِذُ التَّمْرَ عَلَى حِدَةٍ ، وَالْبُسْرَ عَلَى حِدَةٍ ، وَيَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " انْتَبِذُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أبو مسعود عبد الرحمن بن الحسن ,وضعفه أبو حاتم, ووثقه غيره, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8095. Enes'in naklettiğine göre kendisi kuru hurma ile yaş hurmanın[1] ayrı ayrı suyunu çıkarır ve şöyle derdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: «*Bu ikisinin her birinden ayrı ayrı şıra yapın.*»"

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ebû Mes'ûd Abdurrahman b. el-Hasan'ı, Ebû Hâtim zayıf kabul etmiş, diğer âlimler ise güvenilir saymışlardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٠٩٦ - حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلُ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدِّبُ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ الْجَزَرِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ جَعْفَرٍ ، حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ الْمِصْرِيُّ ، عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنْ يُجْمَعَ بَيْنَ التَّمْرِ وَالزَّبِيبِ "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8096. Ebû Useyd el-Ensârî diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kuru hurma ile kuru üzümün karıştırılarak beraber şıra yapılmasını yasakladı."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٠٩٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ مَعْبَدِ بْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أُمِّهِ وَكَانَتْ قَدْ صَلَّتِ الْقِبْلَتَيْنِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى أَنْ يُنْتَبَذَ التَّمْرُ وَالزَّبِيبُ جَمِيعاً وَقَالَ انْتَبِذْ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهَا وَحْدَهُ .

رواه أحمد ,وفيه: ابن إسحاق ,وهو ثقة ولكنه مدلس, وبقيه رجاله ثقات .

8097. Ma'bed b. Kâ'b b. Mâlik'in annesi bildiriyor -ki kendisi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber iki kıbleye (Mescid-i Aksâ ve Kâbe-i

---

[1] Hurma meyvesinin ilk çıktığından yenilen haline kadar geçirdiği evreler için ayrı tabirler kullanılmaktadır. Bunlar sırasıyla: tal', halâl, belah, busr, rutab ve temr.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/268)

Muazzama'ya) doğru namaz kılan birisidir.- Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den kuru hurma ile kuru üzümün beraber suyunun çıkarılmasını yasakladığını işittim. Şöyle buyurdu: *"Bu ikisinden her birinin ayrı ayrı şırasını çıkartın."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir bir kimsedir. Ancak tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٠٩٨ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ مَعْبَدِ بْنِ كَعْبٍ ، عَنْ أُمِّهِ ، وَكَانَتْ قَدْ صَلَّتِ الْقِبْلَتَيْنِ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَنْبِذُوا التَّمْرَ وَالزَّبِيبَ ، وَانْتَبِذُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَتِهِ "

رواه الطبراني, وفيه :ابن إسحاق, وهو ثقة ولكنه مدلس .

8098. İki kıbleye doğru namaz kılmış olan Ma'bed b. Kâ'b b. Mâlik'in annesi bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kuru hurma ile kuru üzümü beraber şıra yapmayın. Bunlardan her birinden ayrı ayrı şıra hazırlayın."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir bir kimsedir. Ancak tedlis yaptığı malumdur.[2]

٨٠٩٩ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يُوسُفَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ مُغِيثٍ ، أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَنْهَى عَنِ الْخَلِيطَيْنِ " . فَقُلْتُ : وَمَا هُمَا ؟ قَالَ : " التَّمْرُ وَالزَّبِيبُ " . وَكَانَتْ أُمُّ مُغِيثٍ جَدَّةَ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، وَقَدْ صَلَّتِ الْقِبْلَتَيْنِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . رواه الطبراني ,وفيه: إسحاق بن عبد الله بن أبي فروة, وهو متروك .

8099. Ümmü Muğîs'ten rivayet edildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in *halitaynı*[3] yasakladığını işitmiş: "Bu ikisi nedir?" diye sordum. Şöyle buyurdu: *"Kuru hurma ile kuru üzüm."* Ümmü Muğîs, Rebîa b. Ebî Abdirrahman'ın ninesidir. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), zamanında iki kıbleye doğru namaz kılmıştır.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/18)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/147)

[3] Taze hurma ile kuru hurma, yaş üzüm ile kuru üzüm ve kuru üzüm ile kuru hurmadan elde edilen içecek.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan İshâk b. Abdillah b. Ebî Ferve metruktur.[1]

٨١٠٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى ، حَدَّثَنَا وَكِيعٌ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ ، عَنْ فُرَاتِ بْنِ سَلْمَانَ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَوَّلُ مَا يُكْفَأُ الإِسْلامَ ، كَمَا يُكْفَأُ الإِنَاءُ فِي شَرَابٍ ، يُقَالُ لَهُ : الطِّلاءُ "

رواه أبو يعلى, وفيه: فرات بن سلمان, قال أحمد : ثقة وذكره ابن عدي, وقال : لم أر أحدا صرح بضعفه وأرجو أنه لا بأس به, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8100. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"İçeceklerde kapların (ters çevrildiği) döküldüğü gibi, İslâmi hükümlerin ilk olarak ters çevrildiği ilk şey tılâ'*[2] *denilen içecektir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Furât b. Selmân hakkında İmam Ahmed güvenilir olduğunu söylemiştir. İbn Adiy ise: "Zayıf olduğunu sarahaten söyleyeni görmedim. Umarım ki sakıncasızdır" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

(بَابٌ فِيمَا يُسْكِرُ)

Sarhoş Edici İçecekler

٨١٠١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَ سَمِعْتُ الْمُخْتَارَ بْنَ فُلْفُلٍ قَالَ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ عَنِ الشُّرْبِ فِي الأَوْعِيَةِ فَقَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمُزَفَّتَةِ وَقَالَ " كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ . قَالَ قُلْتُ وَمَا الْمُزَفَّتَةُ قَالَ الْمُقَيَّرَةُ. قَالَ قُلْتُ فَالرَّصَاصُ وَالْقَارُورَةُ قَالَ مَا بَأْسٌ بِهِمَا . قَالَ قُلْتُ فَإِنَّ نَاساً يَكْرَهُونَهُمَا. قَالَ دَعْ مَا يَرِيبُكَ إِلَى مَا لاَ يَرِيبُكَ فَإِنَّ كُلَّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ .قَالَ قُلْتُ لَهُ صَدَقْتَ السُّكْرُ حَرَامٌ فَالشَّرْبَةُ وَالشَّرْبَتَانِ عَلَى طَعَامِنَا. قَالَ « مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ . وَقَالَ الْخَمْرُ مِنَ الْعِنَبِ وَالتَّمْرِ وَالْعَسَلِ وَالْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالذُّرَةِ فَمَا خَمَّرْتَ مِنْ ذَلِكَ فَهِيَ الْخَمْرُ

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/176-7)

[2] Üzüm suyundan kaynatılarak elde edilen şıra/pekmez.

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4731) ve Dârimî, *Sünen* (2/114)

رواه أحمد وأبو يعلى, إلا أنه قال : حرمت الخمر, وهي من العنب والتمر والعسل والحنطة والشعير والذرة, فذكره , وزاد البزار بعد قوله : دع ما يريبك إلى ما لا يريبك : فإنها كلمة حكم أخذ بها من كان قبلكم . والبزار باختصار ورجال أحمد رجال الصحيح .

8101. Muhtâr b. Fulful anlatıyor: Enes b. Mâlik'e (farklı türde) kaplarda (kurulan şıra türü içecekleri) içmenin hükmünü sordum. Enes: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), *müzeffete*nin kullanımını yasakladı ve şöyle buyurdu: «*Sarhoş edici olan her şey haramdır*»" dedi. Ben de: "*Müzeffete* nedir?" diye sordum. O da: "İçi katranlanmış (ahşap) kap" cevabını verdi. Ben de: "Şişe ve kurşun kapların durumu nedir?" dedim. O da: "Bunlarda bir sakınca yoktur" karşılığını verdi. Ben: "Bir takım insanlar bunları kullanmayı kerih görüyorlar" dedim. O da: "Seni şüpheye düşüreni bırak, şüpheye düşürmeyene git. Çünkü (sonuçta) her sarhoş edici haramdır" dedi. Ben de: "Doğru söyledin. Sarhoşluk haramdır. Yemekten sonra bir veya iki kadeh dahi olsa bile mi?" O da: "Sarhoş edenin azı da, çoğu da haramdır. Şarap, kuru üzüm, kuru hurma, bal, buğday, arpa ve mısırdan yapılır. Bunlardan mayalamış olduğun şey şaraptır" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ şu ibarelerle rivayet etmiştir: "Şarap haram kılındı. Şarap; üzüm, hurma, bal, buğday, arpa ve mısırdan yapılır." Hadisin devamını zikretti. Bezzâr da "Seni şüpheye düşüreni bırak, şüpheye düşürmeyene git" sözünden sonra: "Bu, hüküm cümlesidir. Bununla sizden öncekiler hükmetti" ilavesini vermiştir. Bezzâr, hadisi kısa bir şekilde rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. [1]

٨١٠٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي سَمِينَةَ الْبَصْرِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، عنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلْفُلٍ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ شَرَابٍ بِالْيَمَنِ ، يُقَالَ لَهُ : الْبِتْعُ ، وَالْمِزْرُ ، فَقَالَ : " مَا أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ " رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح .

8102. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e (baldan yapılan) *bit'* ve (arpa ve buğdaydan yapılan) *mizr* denilen Yemen'deki bir tür (sarhoş edici) içeceğin hükmü soruldu. Şöyle buyurdu: "*Sarhoş eden şey (ne olursa olsun) haramdır.*"

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/112), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3966) ve *Müsned-i Bezzâr* (2920)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3971)

٨١٠٣ – حَدَّثَنَا الْقَوَارِيرِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنْ مَا يُصْنَعُ مِنَ الظُّرُوفِ وَالْمُزَفَّتَةِ وَعَنِ الدُّبَّاءِ ، وَقَالَ : " كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ "

رواه أبو يعلى, وفيه: ابن إسحاق, وهو مدلس ثقة ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8103. Enes b. Mâlik diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in katranlanmış (tahta kaplarda) ve (kurutulmuş) su kabağı kaplarında yapılan (hoşaf ve şıra türü) içecekleri yasakladığını ve şöyle buyurduğunu işittim: *"Sarhoş edici olan her şey haramdır."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir bir kimsedir. Ancak tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨١٠٤ – حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ سُفْيَانَ بْنِ وَهْبٍ الْخَوْلانِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ "

رواه أبو يعلى, وفيه: عبد الرحمن بن زياد بن أنعم الإفريقي, وقد ضعفه الجمهور ,وقد وثق, وبقية رجاله ثقات .

8104. Hz. Ömer b. el-Hattâb diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Sarhoş eden her şey haramdır.*»"

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdurrahman b. Ziyâd b. En'um el-İfrîkî'yi çoğunluk, zayıf saymıştır. Bununla beraber güvenilir kabul edenler de vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨١٠٥ – أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَالِكٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْوَاسِطِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ يَعْنِي الْجَصَّاصَ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ "

رواه البزار, : زياد الجصاص, وقد ضعفه جمهور الأئمة, ووثقه ابن حبان, وقال : ربما يهم .

8105. Muâviye b. Kurra'nın babasından bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Sarhoş eden her şey haramdır."*

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3589)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (248) ve *Müsned-i Bezzâr* (2911)

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ziyâd el-Cessâs'ı çoğunluk zayıf saymış, İbn Hibbân ise güvenilir addetmiş olup onun hakkında: "Zaman zaman yanılıyordu" demiştir.[1]

٨١٠٦ – حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، ثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُقْرِيُّ ، ثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، حَدَّثَنِي ابْنُ هُبَيْرَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ شَيْخًا ، مِنَ حِمْيَرَ يَقُولُ : خَطَبَنَا قَيْسُ بْنُ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ الأَنْصَارِيُّ ، فَقَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ ، وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ "

رواه الطبراني, وفيه: رجل لم يسم, وابن لهيعة: وبقية رجاله ثقات .

8106. Hımyer'li bir zat bildiriyor: Kays b. Sa'd b. Ubâde el-Ensârî bize hutbe veriyorken: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Sarhoş eden her şey şaraptır ve sarhoş eden her şey haramdır"* dedi.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde ismi zikredilmeyen birisi ve İbn Lehî'a vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨١٠٧ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْعَبَّاسِ الرَّازِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ تَوْبَةَ الْقَزْوِينِيُّ ، ثنا عَفَّانُ بْنُ سَيَّارٍ ، ثنا أَبُو عَامِرٍ الْخَزَّازُ ، عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ أُمَّتِي يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8107. Abdullah (İbn Abbâs)'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *"Âhir zamanda benim ümmetim şarabı içecekler ve ona başka bir isim(ler) takacaklar."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

٨١٠٨ – حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ ، حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ مَيْمُونَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تَنْبِذُوا فِي الدُّبَّاءِ ، وَلا فِي الْجَرِّ ، وَلا فِي الْمُزَفَّتِ ، وَكُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ "

رواه أبو يعلى والطبراني, وفيه: عبد الله بن محمد بن عقيل, وفيه ضعف, وحديثه حسن .

قلت : وتأتي أحاديث من هذا الباب في باب الأوعية إن شاء الله .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2914)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/352), *Müsned-i Ahmed* (3/422) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1436).

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11228), şahitleri olan sahîh bir hadistir; bak: *es-Silsiletu's-Sahîha* (90,415)

8108. Meymûne'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *"Ne katranlanmış kaplarda, ne tulumlarda ve ne de su kabağından yapılan kaplarda şıra yapmayın. Sarhoş eden her içecek haramdır."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Akîl zayıf olup, hadisi hasendir.

Ben derim ki: Bu konuyla ilgili başka hadisler Kaplar bahsinde gelecek inşaallah. [1]

(بَابٌ فِيمَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ)

Çoğu Sarhoş Eden Şey

٨١٠٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عرس الْمَرْوَزِيُّ الْمِصْرِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ الْمَدِينِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ قَيْسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ خَارِجَةَ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، عَنْ أَبِيهِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: إسماعيل بن قيس بن سعد, وهو ضعيف جدا .

8109. Zeyd b. Sâbit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *"Sarhoş eden şeyin azı da, çoğu da haramdır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup senedinde yer alan İsmâîl b. Kays b. Sa'd oldukça zayıftır.[2]

٨١١٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنُ نَصْرٍ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا شَبَّابٌ الْعُصْفُرِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ إِسْحَاقَ الْهَاشِمِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، حَدَّثَنِي صَالِحُ بْنُ خَوَّاتِ بْنِ صَالِحِ خَوَّاتُ بْنُ جُبَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ خَوَّاتِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: عبد الله بن إسحاق الهاشمي, قال العقيلي : له أحاديث لا يتابع منها على شيء وذكر له الذهبي هذا الحديث . وقد تقدم حديث أنس في باب ما يسكر في أول هذه الورقة بعقلوها ورجاله رجال الصحيح .

8110. Havvât b. Cubeyr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *"Sarhoş eden şeyin azı da, çoğu da haramdır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. İshâk el-Hâşimî hakkında Ukaylî, "Onun, başkalarınca rivayetlerine mütabaat olunmayan hadisleri vardır" açıklamasını yapmıştır. Zehebî de onun biyografisinde yukarıdaki bu hadisi zikretmiştir. Enes'in hadisi, Sarhoş Eden

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7103), Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/439) ve *Müsned-i Ahmed* (6/332-3)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4880)

İçecekler bölümünde bu sayfanın başında maklûb olarak geçti. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الأَوْعِيَةِ)

İçecek Kapları Hakkında

٨١١١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ وَعَفَّانُ قَالاَ حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى بْنُ عَوْفٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ الْجَسْرِيُّ قَالَ سَأَلْتُ مَعْقِلَ بْنَ يَسَارٍ عَنِ الشَّرَابِ فَقَالَ كُنَّا بِالْمَدِينَةِ وَكَانَتْ كَثِيرَةَ التَّمْرِ فَحَرَّمَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَضِيخَ. وَأَتَاهُ رَجُلٌ فَسَأَلَهُ عَنْ أُمٍّ لَهُ عَجُوزٍ كَبِيرَةٍ أَنَسْقِيهَا النَّبِيذَ فَإِنَّهَا لاَ تَأْكُلُ الطَّعَامَ. فَنَهَاهُ مَعْقِلٌ

رواه أحمد والطبراني باختصار,ورجالهما ثقات .

8111. Ebû Abdillah el-Cesrî anlatıyor: Ma'kıl b. Yesâr'a içeceklerden sordum. Şu karşılığı verdi: "Biz Medine'de idik. Medine, hurması bol olan bir şehirdir. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bize fadîhi haram kıldı." Ona bir adam gelerek çok yaşlı bir annesinin olduğunu ve yemek yiyemediğini söyleyip: "(Bu yüzden) ona *nebiz* (şarap) içireyim mi?" diye sordu. Ma'kıl ise onu yasakladı.

★Hadisi İmam Ahmed ve kısa metinle Taberânî muhtasaran rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨١١٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَمِعْتُ هِلاَلاً رَجُلاً مِنْ بَنِي مَازِنٍ يُحَدِّثُ عَنْ سُوَيْدِ بْنِ مُقَرِّنٍ قَالَ أَتَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَبِيذٍ فِي جَرٍّ فَسَأَلْتُهُ عَنْهُ فَنَهَانِي عَنْهُ فَأَخَذْتُ الْجَرَّةَ فَكَسَرْتُهَا.

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح خلا هلال المزني وهو ثقة.

8112. Süveyd b. Mukarrin anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in yanına bir tulum nebiz (şarap) ile geldim ve onun hükmünü sordum. O da bana onu yasakladı. Ben de tulumu alıp parçaladım.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Hilâl el-Müzenî dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4149), Taberânî, *M. el-Evsat* (1639)

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/25-6) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/217)

[3] *Müsned-i Ahmed* (3/447)

٨١١٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ بُكَيْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ حَدَّثَهُ أَنَّهُمْ ذَكَرُوا يَوْماً مَا يُنْتَبَذُ فِيهِ فَتَنَازَعُوا فِي الْقَرْعِ فَمَرَّ بِهِمْ أَبُو أَيُّوبَ الأَنْصَارِيُّ فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ إِنْسَاناً فَقَالَ يَا أَبَا أَيُّوبَ الْقَرْعُ يُنْتَبَذُ فِيهِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنْ كُلِّ مُزَفَّتٍ يُنْتَبَذُ فِيهِ. فَرَدَّ عَلَيْهِ الْقَرْعَ فَرَدَّ أَبَا أَيُّوبَ مِثْلَ قَوْلِهِ الأَوَّلِ.

رواه أحمد والطبراني وأبو [إسحاق مولى بني] هاشم, مستور ,وفيه :رشدين بن سعد, وفيه ضعف وقد وثق.

8113. Hâşim oğullarının azatlı kölesi Ebû İshâk anlatıyor: Onlar bir gün aralarında içinde şıra yapılan kaplar mevzusunu konuştular. Su kabağında ihtilafa düştüler. O sırada yanlarına Ebû Eyyûb el-Ensârî uğradı. Ona birini gönderdiler ve: "Ey Ebû Eyyûb! Su kabağında şıra yapılır mı?" diye sordular. Ebû Eyyûb: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in içinde şıra yapılan katranlanmış kapları yasakladığını işittim" dedi. Kabağı tekrar sordular. Ebû Eyyûb ilk söylediği sözün aynısını tekrarladı.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Hâşim oğullarının azatlı kölesi Ebû İshâk, mestûrdur. Senedinde yer alan Rişdîn b. Sa'd güvenilir görülmekle birlikte zayıftır.[1]

٨١١٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى مِنْ أَهْلِ مَرْوٍ وَعَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَا أَنْبَأَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ وِقَاءِ بْنِ إِيَاسٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ فِي حَدِيثِهِ وِقَاءِ بْنِ إِيَاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ سَمُرَةَ قَالَ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَطَبَ فَنَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ.

رواه أحمد والطبراني, وفيه:وقاء بن إياس, وثقه أبو حاتم وابن حبان والثوري, وضعفه غيرهم, وبقية رجاله ثقات .

8114. Semure b. Cundub diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ayağa kalktı ve hutbe verdi. İçi katranlanmış ve su kabağından imal edilmiş (hoşaf ve şıra kurma) kapları(nı) yasakladı."

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Vikâ' b. İyâs'ı, Ebû Hâtim, İbn Hibbân ve Sevrî güvenilir kabul etmiş, başkaları ise zayıf olarak değerlendirmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/414) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4000).

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/17) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (6758).

٨١١٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِىٍّ وَأَبُو عَامِرٍ قَالاَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ يَعْنِى ابْنَ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ يَعْنِى ابْنَ عَقِيلٍ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِىِّ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " لاَ تَنْبِذُوا فِى الدُّبَّاءِ وَلاَ فِى الْمُزَفَّتِ وَلاَ فِى الْحَنْتَمِ وَلاَ فِى النَّقِيرِ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَلاَ فِى الْجِرَارِ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ"

رواه أحمد, وفيه :عبد الله بن محمد بن عقيل ,وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8115. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in eşi Meymûne'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"(içi oyulmuş hurma kütüğü olan)* ***nakîrde,*** *(topraktan mamul)* ***hantem*** *denilen testide, içi katranlanmış (ahşap) kapta ve su kabağından mamul kapta şıra yapmayın."*

Abdurrahman'ın rivayetinde: *"Küplerde de yapmayın. Her sarhoş edici haramdır."* vardır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Akîl'in hadisi hasen olup, kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨١١٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِى شِمْرٍ الضُّبَعِىِّ قَالَ سَمِعْتُ عَائِذَ بْنَ عَمْرٍو يَنْهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ وَالنَّقِيرِ فَقُلْتُ لَهُ عَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ نَعَمْ. رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8116. Ebû Şimr ed-Dubaî anlatıyor: Âiz b. Amr'ın içi oyulmuş hurma kütüğünü, sırlı yeşil toprak testiyi, içi katranlanmış kabı ve su kabağından yapılan kabı yasakladığını işittim. Ben de ona: "Bunu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den mi işittin?" diye sorunca, o da: "Evet" cevabını verdi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨١١٧ – قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الأَحْوَلُ عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ زَيْدٍ الرَّقَاشِىِّ قَالَ كُنَّا عِنْدَ عَبْدِ اللّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ فَتَذَاكَرْنَا الشَّرَابَ فَقَالَ الْخَمْرُ حَرَامٌ. قُلْتُ لَهُ الْخَمْرُ حَرَامٌ فِى كِتَابِ اللّهِ عَزَّ وَجَلَّ . قَالَ فَأَيْش تُرِيدُ تُرِيدُ مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللّهِ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنِ الدُّبَّاءِ

---

1 Daha önce geçti: 8108

2 *Müsned-i Ahmed* (5/64-5) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/18-19)

وَالْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ.قَالَ قُلْتُ مَا الْحَنْتَمُ قَالَ كلُّ خَضْرَاءَ وَبَيْضَاءَ. قَالَ قُلْتُ مَا الْمُزَفَّتُ قَالَ كُلُّ مُقَيَّرٍ مِنْ زِقٍّ أَوْ غَيْرِهِ . وفي رواية : والنقير . وقال : فانطلقت إلى السوق فاشتريت أفيقة فما زالت معلقة في بيتي

رواه أحمد والطبراني في الكبير والأوسط, بعضه ورجال أحمد رجال الصحيح خلا الفضيل بن زيد وهو ثقة .

8117. Fudayl b. Zeyd er-Rakkâşî anlatıyor: Biz, Abdullah b. Muğaffel'in yanındaydık. İçecek şeyleri müzakere ediyorduk. Abdullah b. Muğaffel: "Şarap haramdır" dedi. Ben de ona: "Şarap, zaten Yüce Allah'ın Kitab'ında haramdır" dedim. Abdullah b. Muğaffel: "NE demek istiyorsun? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittiğim şeyi mi murat ediyorsun? Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den katranlanmış kapları, sırlı yeşil testiyi ve su kabağından mamul kapları yasakladığını işittim" dedi. Ben de: "*Hantem* nedir?" diye sordum. Abdullah b. Muğaffel: "Her beyaz ve yeşil olan şeydir (küptür)" dedi. Ben de: "*Müzeffet* nedir?" diye sordum. "İçi katran kaplanmış olan şeydir" dedi.

Bir rivayette ise şöyle gelmiştir: *Nakîr*(i de sordum)... Çarşıya gittim ve deri bir tulum aldım. Her zaman evimde asılı dururdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî bir kısmını rivayet etmiştir. Fudayl b. Zeyd güvenilir olup, onun dışındaki Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨١١٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ مُرَّةَ الْحَنَفِيُّ أَبُو مُرَّةَ حَدَّثَنَا نَفِيسٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَابِرٍ الْعَبْدِيِّ قَالَ كُنْتُ فِي الْوَفْدِ الَّذِى أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ وَلَسْتُ مِنْهُمْ وَإِنَّمَا كُنْتُ مَعَ أَبِى قَالَ فَنَهَاهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الشُّرْبِ فِي الأَوْعِيَةِ الَّتِى سَمِعْتُمُ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ" رواه أحمد والطبراني, ورجاله ثقات .

8118. Abdullah b. Câbir el-Abdî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Kays oğullarından (elçiler) geldi. Ben onlardan değildim ve babamla beraberdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onları içleri katranlanmış kaplarda, (yeşil küpler olan) *hantem* testide, su kabağı ve *nakîr* diye isimlendirmiş oldukları (içi oyulmuş hurma kütüğünden mamul) kaplarda içmeyi yasakladı.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

1 *Müsned-i Ahmed* (4/86; 5/57)

2 *Müsned-i Ahmed* (5/446), Taberânî, *M. el-Kebîr* (2077)

٨١١٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ قَالَ أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو تَمِيمَةَ عَنْ دُلْجَةَ بْنِ قَيْسٍ أَنَّ الْحَكَمَ الْغِفَارِيَّ قَالَ لِرَجُلٍ مَرَّةً أَتَذْكُرُ إِذْ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُقَيَّرِ وَالنَّقِيرِ قَالَ وَأَنَا أَشْهَدُ.

8119. Dulce b. Kays anlatıyor: Bir seferinde Hakem el-Ğıfârî, (sahabeden) bir adama: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in içleri katranlanmış kaplarda, *hantem* testide, su kabağından yapılan kaplarda ve (hurma kütüğünden içi oyularak yapılmış) *nakîr* denilen kaplarda (kurulmuş şıra ve hoşafları) içmeyi yasakladığını hatırlıyor musun?" diye sordu. Adam: "Ben buna şahid oldum" karşılığını verdi.[1]

٨١٢٠ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ دُلْجَةَ بْنِ قَيْسٍ أَنَّ الْحَكَمَ الْغِفَارِيَّ قَالَ لِرَجُلٍ أَوْ قَالَ لَهُ رَجُلٌ أَتَذْكُرُ حِينَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّقِيرِ وَالْمُقَيَّرِ أَوْ أَحَدِهِمَا وَعَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ قَالَ نَعَمْ وَأَنَا أَشْهَدُ عَلَى ذَلِكَ . رواه كله أحمد .

8120. Dulce b. Kays anlatıyor: Bir seferinde Hakem el-Ğıfârî bir adama veya bir adam ona: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in (hurma ağacının kökünün ortası oyulup içine hurma konularak şıra yapılan kap olan) *nakîr*den, içi katranlanmış kaplardan veya ikisinden birinden, su kabağından mamul kaplardan, (koyun v.s. gibi hayvanların kılı ve çamurla yapılıp sonra yeşile boyanan) *hantem* testide (kurulmuş hoşaf ve şıraları içmeyi) yasakladığı zamanı hatırlıyor musun?" diye sordu. Adam: "Evet. Ben de bu olaya şahid oldum" karşılığını verdi.

★Hadisin tamamını İmam Ahmed rivayet etmiştir.[2]

٨١٢١ – وقال الطبراني : حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا ابْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ ، ح وَحَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا يَحْيَى ، عَنِ التَّيْمِيِّ ، عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ السُّلَمِيِّ ، عَنْ دُلْجَةَ بْنِ قَيْسٍ ، أَنَّ رَجُلا قَالَ لِلْحَكَمِ الْغِفَارِيِّ : أَتَذْكُرُ يَوْمَ " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّقِيرِ وَالْمُقَيَّرِ ، وَعَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ " ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ الآخَرُ : وَأَنَا أَشْهَدُ عَلَى ذَلِكَ . ورجالهما ثقات .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/213)
[2] *Müsned-i Ahmed* (4/213)

8121. Dulce b. Kays anlatıyor: Bir adam, Hakem el-Ğıfârî'ye: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş) *nakîr* kaplardan, içi katranlanmış kaplardan, su kabağından yapılan kaplardan, hantem denilen (yeşil toprak) testide (kurulan tatlı içecekleri) yasakladığı günü hatırlıyor musun?" diye sordu. Hakem el-Ğıfârî: "Evet" dedi. Yanlarında olan bir başkası da: "Ben de bu olaya şahid oldum" dedi.

★Bu iki hadisin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٢٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ قَالَ حَدَّثَنِي يَعْلَى بْنُ حَكِيمٍ عَنْ صُهَيْرَةَ بِنْتِ جَيْفَرٍ سَمِعْتُهُ مِنْهَا قَالَتْ حَجَجْنَا ثُمَّ انْصَرَفْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ فَدَخَلْنَا عَلَى صَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ فَوَافَقْنَا عِنْدَهَا نِسْوَةً مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ فَقُلْنَ لَهَا إِنْ شِئْتُنَّ سَأَلْتُنَّ وَسَمِعْنَا وَإِنْ شِئْتُنَّ سَأَلْنَا وَسَمِعْتُنَّ. فَقُلْنَا سَلْنَ. فَسَأَلْنَ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ أَمْرِ الْمَرْأَةِ وَزَوْجِهَا وَمِنْ أَمْرِ الْمَحِيضِ ثُمَّ سَأَلْنَ عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ فَقَالَتْ أَكْثَرْتُمْ عَلَيْنَا يَا أَهْلَ الْعِرَاقِ فِي نَبِيذِ الْجَرِّ وَمَا عَلَى إِحْدَاكُنَّ أَنْ تَطْبُخَ تَمْرَهَا ثُمَّ تَدْلُكَهُ ثُمَّ تُصَفِّيَهُ فَتَجْعَلَهُ فِي سِقَائِهَا وَتُوكِيَ عَلَيْهِ فَإِذَا طَابَ شَرِبَتْ وَسَقَتْ زَوْجَهَا.

رواه أحمد والطبراني وأبو يعلى ، وصهيرة: لم يرو عنها غير يعلى بن حكيم فيما وقفت عليه، وبقية رجاله رجال الصحيح .

8122. Suheyre binti Ceyfer anlatıyor: Haccımızı yaptıktan sonra Medine'ye döndük. Huyey'in kızı Safiyye'nin yanına vardık. Onunla beraber Kûfe ahalisinden olan kadınlarla da karşılaştık. Kadınlar: "Dilerseniz siz sorun biz dinleyelim, dilerseniz biz soralım siz dinleyin" dediler. Biz de: "Siz sorun" dedik. Kadın ve kocanın hallerinden ve hayız meselelerinden sordular. Sonra küpte (yapılan) şıradan sordular. Safiyye (cevaben) dedi ki: "Ey Irak ahalisi! Küpteki şıra hakkında bize çok soru sordunuz. Sizden biriniz için hurmayı pişirip ezdikten sonra süzmesi ve tuluma koyup ağzını bağlaması caizdir. Tadı kıvamına gelince içsin ve kocasına da içirsin."

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup vakıf olduğuma göre Suheyre'den, Ya'lâ b. Hakîm'den başka kimse hadis rivayet etmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3153)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/336), Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/76) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7117)

٨١٢٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعَصَرِيُّ حَدَّثَنَا شِهَابُ بْنُ عَبَّادٍ أَنَّهُ سَمِعَ بَعْضَ وَفْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ وَهُمْ يَقُولُونَ قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاشْتَدَّ فَرَحُهُمْ بِنَا فَقَالَ الأَشَجُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَرْضَنَا أَرْضٌ ثَقِيلَةٌ وَخِمَةٌ وَإِنَّا إِذَا لَمْ نَشْرَبْ هَذِهِ الأَشْرِبَةَ هِيجَتْ أَلْوَانُنَا وَعَظُمَتْ بُطُونُنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لاَ تَشْرَبُوا فِي الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَلْيَشْرَبْ أَحَدُكُمْ فِي سِقَاءٍ يُلاَثُ عَلَى فِيهِ . فَقَالَ لَهُ الأَشَجُّ بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ رَخِّصْ لَنَا فِي مِثْلِ هَذِهِ. وَأَوْمَأَ بِكَفَّيْهِ فَقَالَ يَا أَشَجُّ إِنِّي إِنْ رَخَّصْتُ لَكَ فِي مِثْلِ هَذِهِ. وَقَالَ بِكَفَّيْهِ هَكَذَا شَرِبْتَهُ فِي مِثْلِ هَذِهِ". وَفَرَّجَ يَدَيْهِ وَبَسَطَهَا .

فذكر الحديث ,وهو بطوله في البر والصلة في إكرام الضيف, واختصرت هذا منه وهو بحروفه

رواه أحمد ورجاله ثقات .

8123. Şihâb b. Abbâd, Kays oğullarından bir grup elçiden naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardık. Onların (ashâbın) bizim durumumuza olan sevinçleri arttı. Eşec: "Ya Resûlallah! Bizim memleketimiz, havası ağır bir yerdir. Biz bu içecekleri içmediğimiz zaman benzimiz sararıyor ve karnımız büyüyor" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş) nakîrde, su kabağında yapılan kaplarda, hantem denilen (yeşil toprak) testide içmeyiniz. Sizden biriniz ağzı bağlanan tulumlardan içsin."* Eşec eliyle işaret ederek Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Anam, babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Bunların benzerlerinde (içmek için) bize ruhsat ver" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle işaret ederek: *"Ey Eşec! Bunların benzerlerinde (içmeye) sana ruhsat verirsem,* -elini açıp sonra uzatarak- *bu gibileri de içersin"* buyurdu

Hadis aslında devam ediyor. Bu hadis, tam olarak İyilik Yapmak ve Sıla-i Rahim kitabında, Misafire İkram Etmek bölümünde mevcuttur. Ben bunu oradan kısaltarak aynen buraya aldım.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. [1]

٨١٢٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا عَوْفٌ حَدَّثَنِي أَبُو الْقَمُوصِ زَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنِي أَحَدُ الْوَفْدِ الَّذِينَ وَفَدُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ وَأَهْدَيْنَا لَهُ فِيمَا يُهْدَى نَوْطاً أَوْ قِرْبَةً مِنْ تَعْضُوضٍ أَوْ بَرْنِيٍّ فَقَالَ " مَا هَذَا . قُلْنَا هَذِهِ هَدِيَّةٌ. قَالَ وَأَحْسِبُهُ نَظَرَ إِلَى تَمْرَةٍ مِنْهَا فَأَعَادَهَا مَكَانَهَا. وَقَالَ أَبْلِغُوهَا آلَ مُحَمَّدٍ . قَالَ

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/206)

فَسَأَلَهُ الْقَوْمُ عَنْ أَشْيَاءَ حَتَّى سَأَلُوهُ عَنِ الشَّرَابِ فَقَالَ لاَ تَشْرَبُوا فِي دُبَّاءٍ وَلاَ حَنْتَمٍ وَلاَ نَقِيرٍ وَلاَ مُزَفَّتٍ اشْرَبُوا فِي الْحَلاَلِ الْمُوكَى عَلَيْهِ. فَقَالَ لَهُ قَائِلُنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ مَا الدُّبَّاءُ وَالْحَنْتَمُ وَالنَّقِيرُ وَالْمُزَفَّتُ قَالَ أَنَا لاَ أَدْرِى مَا هِيَهْ أَىُّ هَجَرٍ أَعَزُّ . قُلْنَا الْمُشَقَّرُ. قَالَ فَوَاللَّهِ لَقَدْ دَخَلْتُهَا وَأَخَذْتُ أَقْلِيدَهَا . قَالَ وَكُنْتُ قَدْ نَسِيتُ مِنْ حَدِيثِهِ شَيْئاً فَأَذْكَرَنِيهِ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِى جَرْوَةَ قَالَ وَقَفْتُ عَلَى عَيْنِ الزَّارَةِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِ الْقَيْسِ إِذْ أَسْلَمُوا طَائِعِينَ غَيْرَ كَارِهِينَ غَيْرَ خَزَايَا وَلاَ مَوْتُورِينَ إِذْ بَعْضُ قَوْمِنَا لاَ يُسْلِمُوا حَتَّى يُخْزَوْا وَيُوتَرُوا . قَالَ وَابْتَهَلَ وَجْهُهُ هَا هُنَا مِنَ الْقِبْلَةِ حَتَّى اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَقَالَ إِنَّ خَيْرَ أَهْلِ الْمَشْرِقِ عَبْدُ الْقَيْسِ " قلت : روى أبو داود منه طرفا في الأوعية . رواه أحمد, ورجاله ثقات .

8124. Ebu'l-Kamûs Zeyd b. Ali naklediyor: Kays oğullarından, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e elçi olarak giden elçilerden biri anlatıyor: Biz, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e *nût* denilen toprak kapta hurma veya içinde çok tatlı ve siyah hurma olan bir tulum hediye edince *"Bu nedir?"* diye sordu. Biz de: "Bu, hediyedir" dedik. Sanıyorum bunların içindeki hurmaya baktı ve tekrar yerine koydu. Sonra şöyle buyurdu: *"Bunu Muhammed'in Ehl-i Beyt'ine yollayın."* Topluluk, bir takım şeylerin hükmü hakkında sorular sordular. En sonunda içeceklere sıra gelince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Su kabağından mamul kaplarda, hantem (denilen toprak) testide, (içi oyularak imal edilen hurma kütüğü) nakîrde ve içi katranlanmış kaplarda (kurulmuş şerbetleri) içmeyin. Ağzı bağlanan helal kaplarda için."* Bizim sözcümüz: "Ya Resûlallah! Su kabağından yapılan kap, hantem, nakîr ve içi katranlanmış kapların ne olduklarını sana bildiren nedir?" diye sorunca,: *"Onların ne olduğunu ben bilmiyorum. O kapların hangisi daha değerlidir?"* buyurdu. Biz: "(Bahreyn'de bir kalenin adı olup, ağaçtan yapılan büyük bardak olan) muşakkar tulumudur" cevabını verince, *"Allah'a yemin ederim ki ben oraya girdim ve anahtarını aldım"* buyurdu.

Ravi dedi ki: Ben onun hadisinin bir kısmını unutmuştum. Ubeydullah b. Ebî Cerve bana hatırlattı. Devamen şöyle buyurdu: *"Aynuzzâre'de durdum. Allahım! Kays oğullarını affet. Çünkü onlar rezil olmadan, akrabasının kanını heder etmeden, zorlamayla değil, itaat edici olarak müslüman oldular."* Çünkü kavmimizden rezil ve akrabasının kanını heder etmeden müslüman olmayanları var. Burada kıbleden yüzünü çevirdiği halde -kıblenin sağından- kıbleye yönelene kadar (Allah'a dua ederek), şöyle buyurdu: *"Maşrık ahalisinin en hayırlısı Kays oğullarıdır."*

Ben derim ki: Ebû Dâvud, Kaplar bölümünde bu hadisin bir bölümünü rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٢٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّقِيرِ وَالدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ وَقَالَ " لاَ تَشْرَبُوا إِلاَّ فِي ذِي إِكَاءٍ . فَصَنَعُوا جُلُودَ الإِبِلِ ثُمَّ جَعَلُوا لَهَا أَعْنَاقاً مِنْ جُلُودِ الْغَنَمِ فَبَلَغَهُ ذَلِكَ فَقَالَ لاَ تَشْرَبُوا إِلاَّ فِيمَا أَعْلاَهُ مِنْهُ "

قلت : في الصحيح طرف من أوله . رواه أحمد وأبو يعلى, وفيه :حسين بن عبد الله بن عبيد الله, وهو متروك, وضعفه الجمهور, وحكي عن ابن معين في رواية : أنه لا بأس به يكتب حديثه .

8125. İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içi katranlanmış kaplarda, su kabağından mamul kaplarda, (hurma kütüğünden içi oyularak hazırlanmış) *nakîr*de (yapılan şıra ya da hoşafı) içmeyi yasakladı ve şöyle buyurdu: *"Sadece ağzı bağlanan kaplarda için."* Bunun üzerine deve derisinden tulum yaptılar. Sonra o tulum için koyun derisinden boyun kısmını yaptılar. Bu durum Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e ulaşınca şöyle buyurdu: *"Sadece onun üst tarafındaki yerinden için."*

Ben derim ki: Bu hadisin baş tarafı, *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Hüseyn b. Abdillah b. Ubeydillah b. Abbâs metruk olup, çoğunluk onu zayıf kabul etmiştir. İbn Maîn'den gelen bir rivayette, hadisinin yazılmasında bir sakınca olmadığı söylenmiştir.[2]

٨١٢٦ – حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنَا ابْنُ فُضَيْلٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ ، عَنِ الأَشْعَثِ بْنِ عُمَيْرٍ الْعَبْدِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفْدُ عَبْدِ الْقَيْسِ ، فَلَمَّا أَرَادُوا الانْصِرَافَ ، قَالُوا : قَدْ حَفِظْتُمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلَّ شَيْءٍ سَمِعْتُمُوهُ مِنْهُ ، فَاسْأَلُوهُ عَنِ النَّبِيذِ ، فَأَتَوْهُ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا فِي أَرْضٍ وَخِمَةٍ لا يُصْلِحُنَا فِيهَا إِلا الشَّرَابُ ، قَالَ : " وَمَا شَرَابُكُمْ ؟ ، قَالُوا : النَّبِيذُ ، قَالَ : فِي أَيِّ شَيْءٍ شَرِبْتُمُوهُ ؟ ، قَالُوا : فِي النَّقِيرِ ، فَقَالَ : لا تَشْرَبُوا فِي النَّقِيرِ ، فَخَرَجُوا مِنْ عِنْدِهِ ، قَالُوا : وَاللَّهِ لا يُصَالِحُنَا قَوْمُنَا عَلَى هَذَا ، فَرَجَعُوا فَسَأَلُوا ، فَقَالَ لَهُمْ مِثْلَ ذَلِكَ ، فَقَالَ : لا تَشْرَبُوا فِي النَّقِيرِ ، فَيَضْرِبُ الرَّجُلُ مِنْكُمُ ابْنَ عَمِّهِ ضَرْبَةً لا يَزَالُ مِنْهَا أَعْرَجَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، قَالَ : فَضَحِكُوا ، فَقَالَ : أَيُّ شَيْءٍ

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/206)

[2] *Müsned-i Ahmed* (2607) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2730).

تَضْحَكُونَ ؟ " ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ ، لَقَدْ شَرِبْنَا فِي نَقِيرٍ لَنَا ، فَقَامَ بَعْضُنَا إِلَى بَعْضٍ فَضَرَبَهُ ضَرْبَةً هُوَ أَعْرَجُ مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

رواه أبو يعلى والطبراني , وأشعث بن عمير: لم أعرفه ,وفيه: عطاء بن السائب, وقد اختلط .

8126. Eş'as b. Umeyr el-Abdî, babasından naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e Kays oğullarından elçiler geldi. Dönecekleri zamanda: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den işitmiş olduğunuz her şeyi muhafaza ettiniz mi? Şıranın hükmünü de sorun" dediler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip "Ya Resûlallah! Biz havası ağır bir yerde yaşıyoruz. Orada bizi içtiğimiz içecekten başka bir şey düzeltmiyor" dediler. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sizin içeceğiniz nedir?"* diye sordu. Onlar: "Şıra" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu neyin içerisinde hazırlıyorsunuz"* diye sordu. Onlar: "(Hurma kütüğünün ortası oyulup içine hurma konularak şıra hazırlanan kap olan) *nakîr*de" cevabını verince şöyle buyurdu: *"Nakîrde içmeyiniz."* Onun yanından çıktıktan sonra: "Vallahi bu konuda kabilemiz bize muvafakat etmez" dediler. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e dönüp tekrar sordular. Onlara aynı cevabı verdi. *"Nakîrde içmeyiniz. (Eğer içerseniz) sizden bir adam (sarhoş olup) amcasının oğluna vurur da kıyamete kadar topal olarak bırakır"* buyurdu. Bunun üzerine heyettekiler güldüler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Niçin gülüyorsunuz?"* diye sorunca, onlar: "Ya Resûlallah! Seni hak olarak gönderen (Allah)'a yemin olsun ki, bisdin biri *nakîr*den içmişti de daha sonra aramızdan birine dalaşıp ona vurmuştu. O kişi aldığı o darbeden dolayı kıyamete (ölene) kadar topal (kalacaktır)" dediler.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib âhir ömründe bunamıştır. Eş'as b. Umeyr'i ise tanımıyorum.[1]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4344), isnâdında durumu belirsiz raviler vardır.

Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1851) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/63).

Bu bölümün **zevâidinden** olan bir hadis: Umâra b. Âsım der ki: Enes b. Mâlik'in evine girdim ve şıra hakkındaki hükmü sordum. Şu cevabı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) su kabağından yapılan ve içi katran kaplanmış kaplarda içmeyi yasakladı." Ben: "Hantem nedir?" diye sordum. O da bir önceki cevabın aynısını verdi. Biz (tekrar): "Hantem nedir?" diye sorunca, "Yeşil toprak testi" karşılığını verdi. Enes b. Mâlik: "Ey cariye! Şu yeşil testiyi bana getir" dedi. Ben de ona testiyi getirdim. Benim için bir bardak şıra döktü. Ben de içtim. Sonra: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat edinceye kadar yeşil testi görmedim. Ancak hantem, yeşil testidir. Mısır'dan bize getiriliyordu" dedi.

٨١٢٧ – حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَدَوِيُّ يَعْنِي حَوْثَرَةَ بْنَ أَشْرَسَ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي عُقْبَةُ بْنُ أَبِي الصَّهْبَاءِ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُقَيَّرِ "

رواه أبو يعلى في الكبير, ورجاله ثقات .

8127. İbn Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), su kabağından yapılan kaplar ile içi katranlanmış kaplarda (yapılan hoşaf ya da tatlı içecekleri içmeyi) yasakladı.

★Hadisi Ebû Ya'lâ, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨١٢٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ ، قَالَ : أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، قَالَ : سَأَلْتُ أَنَسًا ، عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ ، فَقَالَ : لَمْ أَسْمَعْ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ شَيْئًا ، فَكَانَ أَنَسٌ يَكْرَهُهُ .

رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح .

8128. Katâde anlatıyor: Enes'e küpteki şıranın hükmünü sordum. Enes: "Onun hakkında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den bir şey işitmedim" dedi. Enes, onu mekruh görüyordu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨١٢٩ – حَدَّثَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ الأَوْزَاعِيِّ ، عَنْ مُوسَى بْنِ سُلَيْمَانَ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُخَيْمِرَةَ ، عَنْ أَبِي مُوسَى ، قَالَ : تَحَيَّنْتُ فِطْرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَتَيْتُهُ بِنَبِيذِ جَرٍّ ، فَلَمَّا أَدْنَاهُ إِلَى فِيهِ إِذَا هُوَ يَنِشُّ ، فَقَالَ : " اضْرِبْ بِهَذَا الْحَائِطَ ، فَإِنَّ هَذَا شَرَابُ مَنْ لا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ ، وَلا بِالْيَوْمِ الآخِرِ "

رواه أبو يعلى والبزار والطبراني كلاهما باختصار, وفيه: موسى بن سليمان بن موسى, وثقه أبو حاتم, وبقية رجاله ثقات .

8129. Ebû Mûsâ anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in kahvaltı edeceği vakti gözetliyordum. Ona küpte kurulmuş şırayı getirdim. Onu ağzına yaklaştırdığı zaman (şaraplaştığı için) kaynıyordu. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Bunu duvara çarp (parçala). Çünkü bu, Allah'a ve âhiret gününe inanmayanların içeceğidir."*

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3145) ve *Müsned-i Ahmed* (3/277, 279)

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve kısa metniyle Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mûsâ b. Süleymân b. Mûsâ'yı Ebû Hâtim güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri ise güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٣٠ - وَعَنْ عَمْرُو بْنُ سُفْيَانَ قَالَ : قَالَ لِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْهَ عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ ، فَإِنَّهُ حَرَامٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ" رواه البزار والطبراني, وفيه: أبو المهزم ,وهو ضعيف .

8130. Amr b. Süfyân bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana şöyle buyurdu: *"Küpteki şırayı yasakla. Çünkü o, Allah ve Resûlü tarafından haram kılınmıştır."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebu'l-Muhezzem zayıftır.[2]

٨١٣١ - حدثنا بَكْرُ بْنُ مُقْبِلٍ الْبَصْرِيُّ ، ثنا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ ، ثنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ الْفَضْلِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سُفْيَانَ الْمُحَارِبِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ لِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنْهَ قَوْمَكَ عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ ، فَإِنَّهُ حَرَامٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ "

رواه البزار الطبراني كلاهما باختصار ,وفيه: أبو المهزم, وهو ضعيف .

8131. Amr b. Süfyân el-Muhâribî, babası kanalıyla dedesinden bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana şöyle buyurdu: *"Kavmine küpteki şıradan (içmelerini) yasakla! Çünkü o, Allah ve Resûlü tarafından haram kılınmıştır."*

★Hadisi Bezzâr ve kısa metniyle Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebu'l-Muhezzem zayıftır.[3]

٨١٣٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَيَّاشٍ ، ثنا أَبُو وَهْبٍ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ الْمُعَطَّلِ ، قَالَ : بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُنَادِي : " أَنْ لا تَنْبِذُوا فِي الْجَرِّ " رواه الطبراني , ومكحول لم يدرك صفوان, وبقية رجاله ثقات .

8132. Safvân b. el-Muattal diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beni *"Küpte şıra yapmayın"* sözünü (emrini) ilan etmem için (münadi olarak) gönderdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mekhûl, Safvân'a ulaşmamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[4]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7259) ve *Müsned-i Bezzâr* (2907)
[2] *Müsned-i Bezzâr* (2906) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (6403)
Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/30)
Taberânî, *M. el-Kebîr* (7346)

٨١٣٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ رَاشِدٍ ، قَالَ : نا فَهْدُ بْنُ عَوْفٍ أَبُو رَبِيعَةَ ، قَالَ : نا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ ، وَعَاصِمٍ الأَحْوَلِ ، وَهِشَامِ بْنِ حَسَّانَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ ، قَالَ : سَأَلْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ ، عَنِ الأَوْعِيَةِ ؟ فَقَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الأَوْعِيَةِ ، إِلا مَا كَانَ يُوكَأُ عَلَيْهِ مِنَ الأَسْقِيَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: فهد بن عوف, وهو متروك .

8133. Ebu'l-Âliye anlatıyor: Ebû Saîd'e (içinde şıra imal edilen) kaplar hakkında sordum. Şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), su tulumlarından ağzı bağlanan müstesna, (hava ile temas edip şaraplaştıklarından dolayı açık) kaplardan içmeyi yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Fehd b. Avf metruktur.

٨١٣٤ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ ، ثنا التَّيْمِيُّ ، عَنْ أَبِي حَاجِبٍ ، عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي غِفَارٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ النَّقِيرِ وَالْمُقَيَّرِ وَالدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمَةِ . رواه الطبراني ,ورجاله رجال الصحيح, خلا أبا حاجب وهو ثقة .

8134. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından Ğıfâr kabilesinden olan bir adamın naklettiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), *hantem* (denilen yeşil sırlı toprak) testiden, su kabağından mamul kaplardan, içi katranlanmış kaplardan ve (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr*den (içmeyi) yasaklamıştır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ebû Hâcib güvenilir olmakla beraber, onun dışındaki raviler, *Sahîh*'in kimselerdir.

٨١٣٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ ، أَنَا خَالِدٌ ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو حُصَيْنٍ الْقَاضِي ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الأَنْصَارِيُّ ، كِلاهُمَا ، عَنْ يَحْيَى الْجَابِرِ ، عَنْ أُمِّ مَعْبَدٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، وَقَرَظَةَ بْنِ كَعْبٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ وَالنَّقِيرِ "

رواه الطبراني, وفيه: أم معبد ,و لم أعرفها, وبقية رجاله أحد الإسنادين ثقات .

8135. Zeyd b. Erkam ve Karaza b. Ka'b'ın naklettiklerine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr*den, içi katranlanmış kaplardan ve su kabağından mamul kaplarda (kurulmuş şırada)n (içmeyi) yasakladı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ümmü Ma'bed'i tanımıyorum. İki isnâddan birinin kalan ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٣٦ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَرْعَرَةَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حُمْرَانَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْقَيْسِيُّ ، ثنا دَاوُدَ بْنِ الْمُسَاوِرِ ، ثنا مَقاتِل بْنُ هَمَّامٍ ، عَنْ أَبِي خَيْرَةَ الصَّبَّاحِيِّ ، قَالَ : " كُنْتُ فِي الْوَفْدِ الَّذِينَ أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَكُنَّا أَرْبَعِينَ رَجُلا فَنَهَانَا عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ ، قَالَ : ثُمَّ أَمَرَ لَنَا بِأَرَاكٍ ، فَقَالَ : اسْتَاكُوا بِهَذَا ، قُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ عِنْدَنَا الْعُشْبَ وَنَحْنُ نَجْتَزِئُ بِهِ فَرَفَعَ يَدَيْهِ ، وَقَالَ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِ الْقَيْسِ إِذْ أَسْلَمُوا طَائِعِينَ غَيْرَ كَارِهِينَ " رواه الطبراني, وفيه :جماعة لم أعرفهم .

8136. Ebû Hayre es-Sabbâhî anlatıyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelen elçiler içerisindeydim. Biz kırk kişiydik. Bizi içi katranlanmış kaplardan, (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr*den, *hantem* (denilen yeşil sırlı toprak) testiden ve su kabağından mamul kaplardan (içmeyi) yasakladı. Sonra bize misvak ağacını emretti ve şöyle buyurdu: *"Bununla dişlerinizi fırçalayın."* Biz de: "Ya Resûlallah! Bizim yanımızda kamış var. Biz bununla yetiniyoruz" dedik. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) elini kaldırarak şöyle buyurdu: *"Allahım! Kays oğullarına mağfiret et. Çünkü onlar, kerhen olmayıp, itaat ederek (kendi istekleriyle) müslüman oldular."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir grup yer almıştır.[2]

٨١٣٧ - وعَنْ أَبِي بَكْرَةَ ، قَالَ: نُهِينَا عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ وَالنَّقِيرِ "

رواه الطبراني من طريقين رجال أحدهما ثقات .

8137. Ebû Bekre diyor ki: *Nakîr*den, içi katran kaplanmış kaplardan ve su kabağından mamul kaplardan (içmek) bize yasaklandı.

★Hadisi Taberânî iki yoldan rivayet etmiş olup, birinin ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨١٣٨ - وعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :: لا تَشْرَبُوا فِي النَّقِيرِ وَلاَ فِي الْمُزَفَّتِ" رواه الطبراني, وفيه: السري بن إسماعيل الهمداني ,وهو متروك .

8138. Nu'mân b. Beşîr'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Katranlanmış kaplarda ve (hurma kütüğünün içi*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5129)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/368)

oyularak imal edilmiş bir kap olan) nakîrde (kurulmuş hoşaf ya da şıradan) içmeyiniz."

★Hadisi Taberânî iki kanaldan rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Seriy b. İsmâîl el-Hemdânî metruktur.

٨١٣٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الأَنْصَارِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحَارِثِ التَّيْمِيِّ ، عَنْ أُمِّ مَعْبَدٍ مَوْلاةِ قَرَظَةَ بْنِ كَعْبٍ ، قَالَتْ : " أَمَّا الدُّبَّاءُ ، فَهِيَ الْقَرْعُ الَّذِي نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُ قَالَتْ : " الْحَنْتَمُ حَنَاتِمُ ، يَكُونُ بِأَرْضِ الْعَجَمِ ، فَهَذَا الَّذِي نَهَى عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : " النَّقِيرُ أُصُولُ النَّخْلِ الْمُخَضَّرَةُ النَّابِتَةُ الَّتِي نَهَى عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواها كلها الطبراني بأسانيد, وفيها: كلها يحيى بن الحارث التيمي, وهو متروك .

وقد تقدم بيان ذلك عن معقل بن يسار في هذا الباب بإسناد صحيح فلا حاجة لهذا .

8139. Karaza b. Kâ'b'ın azatlı cariyesi Ümmü Ma'bed anlatıyor: *Dübbâ*'ya gelince o, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yasakladığı su kabağıdır. *Hantem,* Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yasakladığı, Acem diyarında olan (içi yeşil sırlı toprak) testidir. *Nakîr,* Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yasakladığı kökü yeşil olan hurmanın kökleridir.

★Hadisin tamamını Taberânî bir çok kanalla rivayet etmiş olup, bütün senetlerde yer alan Yahyâ b. el-Hâris et-Teymî metruktur.

Bu konunun beyanı, bu babta Ma'kıl b. Yesâr'dan sahih bir isnadla (no: 8111) geçmiştir. Burada tekrar buna ihtiyaç yoktur.[1]

(بَابُ جَوَازُ الانْتِبَاذِ فِي كُلِّ وِعَاءٍ)

Bütün Kaplarda Nebiz (Şıra) Yapmanın Caiz Olması

٨١٤٠ – قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ الرَّازِىُّ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِى الْعَالِيَةِ أَوْ عَنْ غَيْرِهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ الْمُزَنِىِّ قَالَ أَنَا شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم "حِينَ نَهَى عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ وَأَنَا شَهِدْتُهُ حِينَ رَخَّصَ فِيهِ قَالَ وَاجْتَنِبُوا الْمُسْكِرَ"

رواه أحمد ,ورجاله ثقات, وفي أبي جعفر الرازي كلام لا يضر, وهو ثقة ,ورواه الطبراني في الكبير والأوسط .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/170-1)

8140. Abdullah b. Muğaffel el-Müzenî bildiriyor: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in küpteki şırayı yasakladığı ve ruhsat verdiği zamana şahit oldum. En sonunda şöyle buyurdu: *"Sarhoş eden (her) şeyden sakının."*'

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Senedinde yer alan Ebû Câfer er-Râzî güvenilir olmakla birlikte hakkında zararsız bir tenkit vardır. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir.[1]

٨١٤١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ لَمَّا قَفَّا وَفْدُ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كُلُّ امْرِئٍ حَسِيبُ نَفْسِهِ لِيَنْتَبِذْ كُلُّ قَوْمٍ فِيمَا بَدَا لَهُمْ "

رواه أحمد وأبو يعلى, وفيه: شهر, وفيه ضعف, وهو حسن الحديث, وبقية رجال أحمد رجال الصحيح وفي رواية لأحمد لما قدم بدل: قفا .

8141. Ebû Hureyre bildiriyor: Kays oğullarından bir elçi, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e tabi olduğu zaman onlara şöyle buyurdu: *"Her kişi kendi nefsinin hesaba çekicisidir. Her topluluk, ellerinin altındaki (meyveler)den, sahip olduğu kapların içerisinde şıra yapsın."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr'in hadisi hasen olup kendisi aslen zayıftır. Ahmed'in kalan ravileri, *Sahîh*'in ravileri olmakla beraber güvenilir kimselerdir.[2]

٨١٤٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا سُكَيْنٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنِى شَهْرُ بْنُ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ إِنِّى لَشَاهِدٌ لِوَفْدِ عَبْدِ قَيْسٍ قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَنَهَاهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا فِى هَذِهِ الأَوْعِيَةِ الْحَنْتَمِ وَالدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ وَالنَّقِيرِ قَالَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ النَّاسَ لاَ ظُرُوفَ لَهُمْ . قَالَ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّهُ يَرْثِى لِلنَّاسِ قَالَ فَقَالَ اشْرَبُوا مَا طَابَ إِذَا خَبُثَ فَذَرُوهُ"

رواه أحمد, وفيه: شهر, وفيه ضعف, وحديثه حسن, وبقية رجاله ثقات .

8142. Ebû Hureyre anlatıyor: Ben, Kays oğullarından bir grup elçinin Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e geldiğine şahit oldum. Onları şu kaplarda (hazırlanmış hoşaf ve şıradan) içmeyi yasakladı: (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nekîr*, içi katranlanmış kaplar, su kabağından mamul kaplar ve *hantem* (koyun v.s. gibi

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/87), Taberânî, *M. el-Evsat* (884)

[2] *Müsned-i Ahmed* (2/305, 327), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6399)

hayvanların kılı ve çamurla yapılıp sonra yeşile boyanan) testiden. Topluluktan bir adam ayağa kalkarak: "Ey Allah'ın Resûlü! İnsanların (bunların dışında başka türden) kapları yok ki" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'i sanki insanlara merhamet edercesine şöyle buyurduğunu gördüm: *"Tadı güzel kaldığı sürece ondan için, şaraplaştığı zaman onu bırakın."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr'in hadisi hasen olup, kendisi aslın zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٤٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ وَسَمِعْتُهُ أَنَا مِنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِى شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحَارِثِ التَّيْمِىِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ غَسَّانَ التَّيْمِىِّ عَنِ ابْنِ الرَّسِيمِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ وَفَدْنَا عَلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَهَانَا عَنِ الظُّرُوفِ قَالَ ثُمَّ قَدِمْنَا عَلَيْهِ فَقُلْنَا نَّ أَرْضَنَا أَرْضٌ وَخِمَةٌ قَالَ فَقَالَ " اشْرَبُوا فِيمَا شِئْتُمْ مَنْ شَاءَ أَوْكَأَ سِقَاءَهُ عَلَى إِثْمٍ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه: يحيى بن بن الحارث, وهو ضعيف عند الجمهور, ووثقه أحمد ,وابن الرسيم: لم أعرفه .

8143. İbnü'r-Resîm, babasından naklediyor: Elçiler halinde Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e geldik. Bize (içinde kurulan şıra zamanla bozulup şaraplaştığı için belirli) kapları kullanmamızı yasakladı. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in yanına varıp tekrar: "Bizim memleketimiz, havası ağır bir yerdir (bu içeceklere ihtiyacımız vardır)" dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Dilediğiniz kaptan içiniz. Dileyen tulumunun ağzını günah üzerine bağlasın (şaraplaştırıp içsin)."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. El-Hâris'i çoğunluk zayıf kabul etmiş, Ahmed ise güvenilir olarak değerlendirmiştir. İbnü'r-Resîm'i tanımıyorum.[2]

٨١٤٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ أَبُو زَيْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ التَّيْمِىِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ غَسَّانَ التَّيْمِىِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ ان أَبِى فِى الْوَفْدِ الَّذِينَ وَفَدُوا إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ فَنَهَاهُمْ عَنْ هَذِهِ الأَوْعِيَةِ قَالَ فَأَتْخَمْنَا ثُمَّ أَتَيْنَاهُ الْعَامَ الْمُقْبِلَ قَالَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّكَ نَهَيْتَنَا عَنْ هَذِهِ الأَوْعِيَةِ فَأَتْخَمْنَا. قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "انْتَبِذُوا فِيمَا بَدَا لَكُمْ وَلاَ تَشْرَبُوا مُسْكِراً فَمَنْ شَاءَ أَوْكَأَ سِقَاءَهُ عَلَى إِثْمٍ"

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/355)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/481) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4634)

رواه أحمد .

8144. Yahyâ b. Ğassân et-Teymî, babasından bildiriyor: Babam, Kays oğullarından Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelen elçiler içindeydi. Onları (katranlanmış, nakîr ve *hantem* türü) kaplardan (içmeyi) yasakladı. Ancak bu (hüküm) bize çok ağır gelmişti. Sonra biz bir dahaki sene Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelince: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen bizi bu kaplardan (içmeyi) yasaklamıştın da bu bize çok zor gelmişti" dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dilediğiniz kaplarda şıra yapınız. (Fakat) sarhoş edici olan şeyleri içmeyiniz. Dileyen tulumunun ağzını günah üzerine bağlasın (şarabı içenin günahı kendisine aittir)."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir.[1]

٨١٤٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، وَعُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، قَالا ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ غَسَّانَ ، عَنِ ابْنِ الرَّسِيمِ ، عَنْ أَبِيهِ ، وَكَانَ مِنْ أَهْلِ هَجَرَ ، وَكَانَ فَقِيهًا ، أَنَّهُ انْطَلَقَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَفْدٍ بِصَدَقَةٍ ، فَحَمَلَهَا إِلَيْهِ ، فَنَهَاهُمْ عَنِ النَّبِيذِ فِي هَذِهِ الظُّرُوفِ ، فَرَجَعُوا إِلَى أَرْضِهِمْ ، وَهِيَ أَرْضُ تِهَامَةَ حَارَّةٌ ، فَاسْتَوْخَمُوا فَرَجَعُوا إِلَيْهِ الْعَامَ الثَّانِيَ فِي صَدَقَاتِهِمْ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ نَهَيْتَنَا عَنْ هَذِهِ الأَوْعِيَةِ ، فَتَرَكْنَاهَا فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَيْنَا ، فَقَالَ : " اذْهَبُوا فَاشْرَبُوا مَا شِئْتُمْ وَلا تَشْرَبُوا مَا أُوكِيَ سِقَاؤُهُ عَلَى إِثْمٍ "

رواه الطبراني في ترجمة الرسيم, وقال: عن ابن الراسبي عن أبيه, فيحتمل أن الرسيم راسبيا, والله أعلم ,وفي إسناده يحيى بن الحارث, وهو ضعيف عند الجمهور, ووثقه أحمد ,وفيه: من لم أعرفهم .

8145. İbnü'r-Resîm'in babasından naklettiğine göre kendisi Hecer ahalisinden olan anlayışı güçlü bir zattı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir grup elçiyle beraber zekât getirmişti. Zekâtı, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'e teslim etti. Onları şu (içi katranlanmış, *nakîr* ve *hantem* türü) kaplarda şıra yapmayı yasakladı. Sonra onlar memleketlerine döndüler. Vatanları Tihâme'dir. Çok sıcak ve ıssız bir yerdir. Oranın havası onlara ağır geldi. İkinci sene zekâtlarını vermek üzere Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e döndüklerinde: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen bize bu kapları kullanmamızı yasaklamıştın. Biz de onları terk ettik. Bu bizim nefsimize çok ağır geldi" dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/481)

(sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Gidin ve dilediğiniz kaplarda için. Ağzı günah üzerine bağlanan (şarap kurulan) kaplarda içmeyin."*

★Hadisi Taberânî, Resîm'in biyografisinde rivayet etmiş olup şöyle demiştir: "İbn er-Râsibî, babasından bildiriyor. Resîm'in, Râsibî olması muhtemeldir. Yüce Allah daha iyi bilir." Senedinde yer alan Yahyâ b. el-Hâris'i çoğunluk zayıf kabul etmiş, Ahmed ise güvenilir addetmiştir. Ayrıca senedinde tanımadığım raviler vardır.[1]

٨١٤٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ يَعْنِي أَبَا زَيْدٍ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ ذَكَرَ أَنَّ الَّذِي يُحَدِّثُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَذِنَ فِي النَّبِيذِ بَعْدَ مَا نَهَى عَنْهُ. مُنْذِرٌ أَبُو حَسَّانَ ذَكَرَهُ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ وَكَانَ يَقُولُ مَنْ خَالَفَ الْحَجَّاجَ فَقَدْ خَالَفَ .

رواه أحمد ,وفيه: من لم أعرفهم .

8146. Âsım, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şırayı önce yasaklayıp sonra izin verdiği kişinin Ebû Hassân Münzir olduğunu Semure b. Cundub kanalıyla nakletmiş ve: "(Ravi) Haccâc'a muhalefet eden gerçekten muhalefet etmiştir" demiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım raviler vardır.[2]

٨١٤٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ قَالَ وَحَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ بْنُ يَسَارٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صُحَارٍ الْعَبْدِيُّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ اسْتَأْذَنْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْذَنَ لِي فِي جَرَّةٍ أَنْتَبِذُ فِيهَا فَرَخَّصَ لِي فِيهَا أَوْ أَذِنَ لِي فِيهَا

رواه أحمد والبزار والطبراني, وفيه :عبد الرحمن بن صحار, ذكره ابن أبي حاتم ولم يوثقه ولم يجرحه . والضحاك بن يسار: وثقه أبو حاتم وابن حبان, وقال ابن معين : يضعفه البصريون, وبقية رجاله ثقات .

8147. Suhâr el-Abdî, babasından naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den küpte şıra yapmak için bana izin vermesini istedim. Bana küpte şıra yapmak için ruhsat verdi.

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdurrahman b. Suhâr'ı İbn Ebî Hâtim (kitabında) zikretmiş, onu ne cerh, ne de tevsik etmiştir. Dahhâk b. Yesâr dedi ki: "Ebû Hâtim ve İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiştir" İbn Maîn ise: "Basralılar onun zayıf olduğunu söylemişlerdir" demiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4634)

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/12). İbnü'l-Cevzî, *İlel* (1127): İbn Hammâd der ki: "Ravilerinden Münzir, hadis uydurmakla itham edilmiştir."

[3] *Müsned-i Ahmed* (3/483; 5/31), *Müsned-i Bezzâr* (2910) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (7403)

٨١٤٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عِبَادَةَ ، حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ حَسَّانَ التَّيْمِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى الْعَبْدِيُّ أَبُو مَنَازِلَ أَحَدُ بَنِي غَنْمٍ ، عَنِ الأَشَجِّ الْعَصَرِيِّ ، أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رُفْقَةٍ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ لِيَزُورَهُ فَأَقْبَلُوا ، فَلَمَّا قَدِمُوا ، رَفَعَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنَاخُوا رِكَابَهُمْ وَابْتَدَرَهُ الْقَوْمُ وَلَمْ يَلْبَسُوا إِلا ثِيَابَ سَفَرِهِمْ ، وَأَقَامَ الْعَصَرِيُّ يَعْقِلُ رِكَابَ أَصْحَابِهِ وَبَعِيرَهُ ، ثُمَّ أَخْرَجَ ثِيَابَهُ مِنْ عَيْبَتِهِ ، وَذَلِكَ بِعَيْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ أَقْبَلَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ فِيكَ لَخُلُقَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ " ، قَالَ : مَا هُمَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " الأَنَاةُ وَالْحِلْمُ " ، قَالَ : شَيْءٌ جُبِلْتُ عَلَيْهِ أَوْ شَيْءٌ أَتَخَلَّقُهُ ؟ قَالَ : " لا ، بَلْ جُبِلْتَ عَلَيْهِ " ، قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ، قَالَ : " مَعْشَرَ عَبْدِ الْقَيْسِ مَا لِي أَرَى وُجُوهَكُمْ قَدْ تَغَيَّرَتْ ؟ " ، قَالُوا : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، نَحْنُ بِأَرْضٍ وَخِمَةٍ ، وَكُنَّا نَتَّخِذُ مِنْ هَذِهِ الأَنْبِذَةِ مَا يَقْطَعُ اللُّحْمَانَ فِي بُطُونِنَا ، فَلَمَّا نُهِينَا عَنِ الظُّرُوفِ ، فَذَلِكَ الَّذِي تَرَى فِي وُجُوهِنَا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الظُّرُوفَ لا تُحِلُّ وَلا تُحَرِّمُ ، وَلَكِنْ كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ ، وَلَيْسَ أَنْ تَجْلِسُوا فَتَشْرَبُوا حَتَّى إِذَا ثَمِلَتِ الْعُرُوقُ تَفَاخَرْتُمْ فَوَثَبَ الرَّجُلُ عَلَى ابْنِ عَمِّهِ فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ ، فَتَرَكَهُ أَعْرَجَ " ، قَالَ : وَهُوَ يَوْمَئِذٍ فِي الْقَوْمِ الأَعْرَجُ الَّذِي أَصَابَهُ ذَلِكَ .

رواه أبو يعلى, وفيه: المثنى بن ماوى أبو المنازل, ذكره ابن أبي حاتم ولم يضعفه ولم يوثقه, وبقية رجاله ثقات.

8148. Eşec el-Asarî'den nakledildiğine göre kendisi, Kays oğullarından bir topluluk içindeydi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ziyaret etmek için O'na yöneldiler. Yanına girdikleri zaman, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), onlar için ayağa kalkınca bineklerini çöktürdüler. Topluluk aceleyle yolculuk kıyafetleriyle O'nun yanına varmak istediler. Asarî ise (acele etmeyip) arkadaşlarının ve kendi devesinin ayaklarını bağladı. Sonra kıyafetini heybesinden çıkardı. Bu olanlar Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in gözleri önünde cereyan ediyordu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e yönelerek selam verdi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz sende Allah ve Resûl'ünün sevmiş olduğu iki huy vardır."* Asarî: "Ya Resûlallah! Onlar nedir?" diye sorunca, şöyle buyurdu: *"Sabır ve ağırbaşlılık."* Asarî: "Bu benim fıtratımda olan bir şey mi, yoksa daha sonra huy edindiğim bir şey mi?" diye sorunca, şöyle buyurdu: *"Hayır bilakis bu, fıtratında olan bir şeydir."* Asarî: "Elhamdülillah" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Kays oğulları topluluğu! Bana ne oluyor ki yüzlerinizi değişmiş*

görüyorum?!" diye sorunca, şu karşılığı verdiler: "Ey Allah'ın Peygamberi! Biz havası ağır bir yerde yaşıyoruz. Karınlarımızdaki etlerimizi kesen (susuzluğumuzu gideren) şıraları yapıp (içiyor)duk. Sen (kullandığımız) kaplardan (içmemizi) yasaklayınca, işte bu yüzlerimizde gördüğün duruma düştük." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz kaplar, (içinde bulunan sıvıyı) ne helal, ne de de haram kılar. Ancak her sarhoş edici haramdır. Sizler oturup ta içerseniz, sonunda damarlarınız sarhoş olduğu vakit kibirlendiğinizde, bir adam kalkar da kuzeninin üzerine çıkıp ona kılıçla vurarak onu topal olarak bıraktı."* Ravi ekledi: O gün, başına bu durum gelmiş olan kişi de o topluluğun içinde bulunuyordu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Müsennâ b. Mâvâ Ebu'l-Menâzil'i, İbn Ebî Hâtim kitabında, hakkında herhangi bir cerh/tenkit etmeksizin ya da güvenilir olduğunu söylemeksizin zikretmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٤٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُصَيْرٍ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَمْرٍو ، ثَنَا إِسْرَائِيلُ ، وَأَبُو إِسْرَائِيلَ ، عَنْ حَكِيمِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " كُنْتُ أَنْتَبِذُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَرٍّ أَخْضَرَ " رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه :حكيم بن جبير, وهو متروك .

8149. Hz. Âişe diyor ki: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için yeşil bir küpte şıra yapardım."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Hakîm b. Cübeyr metruktur.

٨١٥٠ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَكِيمٍ ، قَالَ : نَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ ، عَنْ عُيَيْنَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي بَكْرَةَ ، أَنَّهُ كَانَ يُنْبَذُ لَهُ فِي جَرٍّ أَخْضَرَ ، قَالَ : فَقَدِمَ أَبُو بَرْزَةَ مِنْ غَيْبَةٍ غَابَهَا ، فَبَدَأَ بِمَنْزِلِ أَبِي بَكْرَةَ ، فَلَمْ يُصَادِفْهُ فِي الْمَنْزِلِ فَوَقَفَ عَلَى امْرَأَتِهِ فَسَأَلَهَا عَنْ أَبِي بَكْرَةَ ، فَأَخْبَرَتْهُ ثُمَّ أَبْصَرَ الْجَرَّةَ الَّتِي كَانَ فِيهَا النَّبِيذُ ، فَقَالَ : مَا فِي هَذِهِ الْجَرَّةِ ؟ قَالَتْ : نَبِيذٌ لأَبِي بَكْرَةَ ، قَالَ : وَدِدْتُ أَنَّكِ جَعَلْتِيهِ فِي سِقَاءٍ ثُمَّ خَرَجَ ، فَأَمَرْتُ بِذَلِكَ النَّبِيذِ ، فَجُعِلَ فِي سِقَاءٍ ، ثُمَّ جَاءَ أَبُو بَكْرَةَ فَأَخْبَرَتْهُ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الأَسْلَمِيِّ ، قَالَ : مَا فِي هَذَا السِّقَاءِ ؟ قَالَتْ : أَمَرَنَا أَبُو بَرْزَةَ أَنْ نَجْعَلَ نَبِيذَكَ فِيهِ ، فَقَالَ : مَا أَنَا بِشَارِبٍ مِمَّا فِيهِ ، لَئِنْ جَعَلْتُ الْخَمْرَ فِي السِّقَاءِ لَتَحِلَّنَّ لِي ، وَلَئِنْ جَعَلْتُ الْعَسَلَ فِي جَرٍّ لَتُحَرَّمَنَّ عَلَيَّ ، أَنَا قَدْ عَرَفْنَا الَّذِي نُهِينَا عَنْهُ ، نُهِينَا عَنِ : " الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ ، فَأَمَّا الدُّبَّاءُ ، فَإِنَّا مَعْشَرَ ثَقِيفٍ كُنَّا بِالطَّائِفِ نَأْخُذُ الدُّبَّاءَةَ ،

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6849)

فَنَخْرِطُ فِيهَا عَنَاقِيدَ الْعِنَبِ ، ثُمَّ نَدْفِنُهَا حَتَّى تُهْدَرَ ، ثُمَّ تَمُوتَ ، وَأَمَّا النَّقِيرُ ، فَإِنَّ أَهْلَ الْيَمَامَةِ كَانُوا يَنْقُرُونَ أَصْلَ النَّخْلَةِ ، ثُمَّ يَشْدَخُونَ فِيهَا الرُّطَبَ وَالْبُسْرَ ثُمَّ يَدَعُونَهُ حَتَّى يُهْدَرَ ثُمَّ يَمُوتُ ، وَأَمَّا الْحَنْتَمُ فَجِرَارٌ حُمْرٌ كَانَتْ تُحْمَلُ إِلَيْنَا فِيهَا الْخَمْرُ ، وَأَمَّا الْمُزَفَّتُ ، فَهَذِهِ الأَوْعِيَةُ الَّتِي فِيهَا الْمُزَفَّتُ " رواه البزار، ورجاله ثقات .

8150. Uyeyne'nin babasından bildirdiğine göre Ebû Bekre için yeşil bir küpte şıra yapılırdı. Ebû Berze, uzun bir zaman ortalıkta görünmedikten sonra çıkageldi. (Ziyarete) Ebû Bekre'nin eviyle başladı. Evde Ebû Bekre'yi bulamadı. Hanımının karşısında durup Ebû Bekre'yi sordu. Hanımı ona Ebû Bekre'nin durumunu anlatırken içinde şıra olan bir küpü görünce: "Bu küpteki nedir?" diye sordu. Kadın: "Ebû Bekre'nin şırasıdır" karşılığını verdi. Ebû Berze: "Şırayı tuluma koyarsan (daha) iyi olur" deyip dışarıya çıktı. Kadın (hizmetçiye) şırayı tuluma koymasını emretti ve tuluma konuldu. Sonra Ebû Bekre gelince hanımı ona Ebû Berze el-Eslemî'nin (geldiğini) haber verdi. Ebû Bekre: "Bu tulumdaki nedir?" diye sorunca, hanımı: "Ebû Berze şıranı bunun içine koymamı emretti" dedi. Ebû Bekre şu açıklamayı yaptı:

Ben bunun içindekini içmiyorum. Eğer şarabı tuluma koyarsam elbette bana helal olur. Eğer balı küpe koyarsan bana elbette haram olur. Muhakkak ki biz ondan nehyedildiğimizi biliyoruz. İçi katran kaplanmış kaplar, (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr, hantem* (denilen yeşil sırlı toprak) testi ve su kabağından mamul kaplar bize yasaklandı. Su kabağına gelince, biz Tâif'te yaşayan Sekîf kabilesiyiz. Kabağı alırız ve onun içine üzüm salkımlarını sıyırıp (boşaltırız). Sonra onu gömeriz. Nihayet kaynar (köpük atar). Sonra ölür (hamlığı gider). *Nakîr*e gelince; Yemâme halkı hurmanın kök kütüğünü oyarlar. Sonra içinde *busr* (henüz olgunlaşmamış hurma) ile *rutab*ı (yaş hurmayı) dövüp ezerler. Sonra onu kaynatıp hamlığı gidene kadar bir müddet orada tutarlar. *Hantem*e gelince bunlar, kırmızı küplerdir. Onlar içinde bize şarap taşınırdı. *Müzeffet*e gelince, içi katran kaplı olan kaplardır.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٥١ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، وَعَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالا : ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا مُلازِمُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ عَجِيبِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ ، عَنْ عَمِّهِ قَيْسِ بْنِ طَلْقٍ ، عَنْ أَبِيهِ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : جَلَسْنَا عِنْدَ

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2909)

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ وَفْدُ عَبْدِ الْقَيْسِ ، فَقَالَ : " مَا لَكُمْ قَدِ اصْفَرَّتْ أَلْوَانُكُمْ ، وَعَظُمَتْ بُطُونُكُمْ ، وَظَهَرَتْ عُرُوقُكُمْ ؟ " قَالُوا : أَتَاكَ سَيِّدُنَا ، فَسَأَلَكَ عَنْ شَرَابٍ كَانَ لَنَا مُوَافِقًا ، فَنَهَيْتَهُ عَنْهُ ، وَكُنَّا بِأَرْضٍ وَبِيئَةٍ وَخِمَةٍ ، قَالَ : " فَاشْرَبُوا مَا بَدَا لَكُمْ "

رواه الطبراني, وفيه: عجيب بن عبد الحميد, قال الذهبي : لا يكاد يعرف, وبقية رجاله ثقات .

8151. Talk b. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında oturuyorduk. Kays oğullarından bir grup gelince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Size ne oluyor ki yüzlerinizin rengi sararmış, karınlarınız büyümüş ve damarlarınız meydana çıkmış?"* diye sordu. Şu karşılığı verdiler: "Sana, (kabilemizin) efendisi geldi. Bize uygun olduğu halde tüketmekte olduğumuz içeceğin hükmünü sormuş, sen de onu yasaklamıştın. Üstelik bizler vebalı ve havası ağır bir arazide yaşıyoruz." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sahip olduğunuz kaplarda içiniz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan, Acîb b. Abdilhamîd hakkında İmam Zehebî: "Durumu bilinmiyor" ifadesini kullanmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٥٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدُوسِ بْنِ كَامِلٍ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَوْصِلِيُّ ، ثنا خَلَفُ بْنُ خَلِيفَةَ ، عَنْ أَبِي مَالِكٍ الأَشْجَعِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " كَانَ نَبِيذٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي تَوْرٍ مِنْ حِجَارَةٍ " رواه الطبراني ورجاله ثقات .

8152. Ebû Mâlik el-Eşceî'nin babası diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için taştan yapılmış bir kapta şıra kurulurdu."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨١٥٣ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ ، ثنا عَمْرُو بْنُ النُّعْمَانِ الْبَاهِلِيُّ ، ثنا مُزَاحِمُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الثَّقَفِيُّ ، ثنا مُسْلِمُ بْنُ عُمَيْرٍ ، قَالَ : أُهْدِيَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ جَرَّةٌ خَضْرَاءُ فِيهَا كَافُورٌ ، فَقَسَمَهَا بَيْنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ ، وَقَالَ : " يَا أُمَّ سُلَيْمٍ ، انْتَبِذِي لَنَا فِيهَا "

رواه الطبراني, وفيه: مزاحم بن عبد العزيز الثقفي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8153. Müslim b. Umeyr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e içerisinde kâfur olan yeşil bir küp hediye ettim. Muhacir ve Ensar

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8256)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8182)

arasında onu taksim etti ve şöyle buyurdu: *"Ey Ümmü Süleym! Bizim için bunun içinde şıra kurun."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Müzâhim b. Abdilazîz es-Sekafî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٥٤ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي نُعَيْمٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ ، ثنا زِيَادُ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الْجَصَّاصُ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ الأَوْعِيَةِ ؟ ، فَقَالَ : " إِنَّ الأَوْعِيَةَ لا تُحَرِّمُ شَيْئًا ، فَانْتَبِذُوا فِيمَا بَدَا لَكُمْ ، وَاجْتَنِبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ "

رواه الطبراني, وفيه: زياد بن أبي زياد الجصاص, وهو متروك, وقد وثقه ابن حبان وقال : ربما يهم .

8154. Kurra b. İyâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e (içinde şıra kurulan) kaplar(ın) hükmü soruldu. Şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz kaplar, (içinde bulunan) hiçbir şeyi haram kılmaz. O halde elinizin altındaki (meyveler)den sahip olduğunuz kapların içinde şıra yapın."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ziyâd b. Ebî Ziyâd el-Cassâs metruktur. Bununla birlikte İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiş ve "Zaman zaman yanılgıya düşer" demiştir.[2]

٨١٥٥ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ بْنِ يُونُسَ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ شَقِيقٍ ، عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، " أَنَّهُ سَقَاهُ نَبِيذًا فِي جَرَّةٍ خَضْرَاءَ " ، قَالَ أَبُو وَائِلٍ : " قَدْ رَأَيْتُ تِلْكَ الْجَرَّةَ "

رواه الطبراني, وفيه: عامر بن شقيق, وثقه النسائي وابن حبان, وضعفه ابن معين وأبو حاتم, وبقية رجاله ثقات.

8155. Şekîk b. Seleme'den nakledildiğine göre İbn Mes'ûd, yeşil bir (toprak) küpte şıra içiyordu. Ebû Vâil: "Ben, bu küpü gördüm" diye ekledi.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Âmir b. Şekîk'i, Nesâî ve İbn Hibbân güvenilir kabul etmiş, İbn Maîn ve Ebû Hâtim zayıf addetmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/436)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/22)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9710)

٨١٥٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا عِيسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيُّ ، قَالَ : سَأَلْتُ الْحَسَنَ عَنِ النَّبِيذِ ؟ فَقَالَ : لا أَشْرَبُ إِلا فِي شَيْءٍ مُوكًا ، فَقَالَ ابْنُهُ : أَلَيْسَ قَدْ " كَانَ ابْنُ مَسْعُودٍ يَشْرَبُ عِنْدَكُمْ فِي الْجَرِّ الأَخْضَرِ ؟ " قَالَ : بَلَى. رواه الطبراني ورجاله ثقات.

8156. İsâ b. Abdirrahman es-Sülemî bildiriyor: Hasan'a (küpteki) şıranın hükmünü sordum. Bana: "İçme! Sadece ağzı bağlanan tulumlardan iç" dedi. Bunun üzerine oğlu: "İbn Mes'ûd sizin yanınızda yeşil bir küpten içmedi mi?" diye sordu. O da: "Evet" cevabını verdi.

★ **Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.**[1]

٨١٥٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِى عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ حَدَّثَنِى يَحْيَى بْنُ الْحَارِثِ الْجَابِرُ عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ مَوْلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَعَمْرِو بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ وَعَنْ لُحُومِ الأَضَاحِيِّ بَعْدَ ثَلاَثٍ وَعَنِ النَّبِيذِ فِى الدُّبَّاءِ وَالنَّقِيرِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ . قَالَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ "أَلاَ إِنِّى قَدْ كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ ثَلاَثٍ ثُمَّ بَدَا لِى فِيهِنَّ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ ثُمَّ بَدَا لِى أَنَّهَا تُرِقُّ الْقَلْبَ وَتُدْمِعُ الْعَيْنَ وَتُذَكِّرُ الآخِرَةَ فَزُورُوهَا ولاَ تَقُولُوا هُجْراً وَنَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الأَضَاحِيِّ أَنْ تَأْكُلُوهَا فَوْقَ ثَلاَثِ لَيَالٍ ثُمَّ بَدَا لِى أَنَّ النَّاسَ يُتْحِفُونَ ضَيْفَهُمْ وَيُخَبِّئُونَ لِغَائِبِهِمْ فَأَمْسِكُوا مَا شِئْتُمْ وَنَهَيْتُكُمْ عَنِ النَّبِيذِ فِى هَذِهِ الأَوْعِيَةِ فَاشْرَبُوا بِمَا شِئْتُمْ ولاَ تَشْرَبُوا مُسْكِراً فَمَنْ شَاءَ أَوْكَأَ سِقَاءَهُ عَلَى إِثْمٍ" وفي رواية : " يبتغون حكمهم "

رواه أحمد وأبو يعلى والبزار باختصار, وفيه: يحيى بن عبد الله الجابر, وقد ضعفه الجمهور, وقال أحمد : لا بأس به, وبقية رجاله ثقات . وقد تقدمت أحاديث من هذا النحو في زيارة القبور والأضاحي .

8157. Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), mezarları ziyaret etmeyi, üç gün geçtikten sonra kurban etlerini yemeyi, (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr*den, içi katranlanmış kaplardan ve su kabağından mamul kaplardan (şıra veya hoşaf içmemizi önceleri) yasakladı. Bundan sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "*Kuşkusuz ben, size üç şeyi yasaklıyordum. Sonra bana zahir oldu ki, kabir ziyareti kalbi yumuşatıyor, gözü yaşartıyor ve âhireti hatırlatıyor. O halde kabirleri ziyaret ediniz. Çirkin ve saçma söz söylemeyin. Yine ben size üç gün geçtikten sonra kurban etlerini yemeyi yasaklıyordum. Sonra bana zahir oldu ki, insanlar misafirlerine ikramda*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9185)

bulunuyorlar ve yanlarında olmayanlar için saklıyorlar. O halde dilediğiniz kadar (bu etleri) saklayınız. Şu kaplarda şıra yapmayı size yasaklıyordum. Dilediğiniz kaplarda içiniz. Ancak sarhoş edici olan şeyleri içmeyiniz. Dileyen tulumunu günah üzerine bağlasın."

Bir rivayette: *"Katıklarını istiyorlar (soruyorlar)"* şeklinde ilave yapılmıştır.

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. el-Hâris'i çoğunluk zayıf olarak kabul etmiş, Ahmed ise: "Umarım ki sakıncasızdır" açıklamasını yapmıştır. Kalan ravileri, güvenilir kimselerdir.

Buna benzer hadisler, Kabirleri Ziyaret ve Kurbanlar bahsinde geçti.[1]

٨١٥٨ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْمَسْرُوقِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الظُّرُوفِ ، ثُمَّ رَخَّصَ فِيهَا ؛ نَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ ، ثُمَّ رَخَّصَ فِيهَا . قَالَ : " اشْرَبُوا فِيمَا شِئْتُمْ وَاجْتَنِبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ وَنَهَى عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ ، ثُمَّ قَالَ : زُورُوهَا فَإِنَّ فِيهَا عِظَةً " رواه البزار, وفيه: يزيد بن أبي زياد, وهو ضعيف يكتب حديثه, وبقية رجاله ثقات .

8158. İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), şu kapları önce yasakladı sonra kullanımına izin verdi: İçi katran kaplanmış kaplardan, (hurma kütüğünün içi oyularak imal edilmiş bir kap olan) *nakîr*den, *hantem* (denilen yeşil sırlı toprak) testiden ve su kabağından mamul kapları yasakladıktan sonra onların kullanımına ruhsat verdi ve şöyle buyurdu: *"Dilediğiniz kaplarda için; fakat her sarhoş ediciden sakının."* Kabirleri ziyareti de yasaklamıştı; sonra şöyle buyurdu: *"Kabirleri ziyaret edin. Çünkü onda sizin için bir öğüt vardır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıf olup hadisi yazılır (bir vasıftadır). Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/237, 250), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3705) ve *Müsned-i Bezzâr* (1211). Bezzâr'ın isnâdında yer alan Hâris b. Nebhân zayıftır.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2908)

(بَابٌ فِيمَنْ يَشْرَبُ مِنَ العَصِيرِ الحُلْوِ وَنَحْوَهُ)

Tatlı Meyve Suyu ve Benzerini İçenler Hakkında

٨١٥٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هَيْثَمُ بْنُ خَارِجَةَ قَالَ حَدَّثَنَا طَيَّافٌ الإِسْكَنْدَرَانِىُّ عَنِ ابْنِ شَرَاحِيلَ بْنِ بُكَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ شَرَاحِيلَ قَالَ قُلْتُ لِابْنِ عُمَرَ مَا تَقُولُ فِى رَجُلٍ أَخَذَ عُنْقُوداً فَعَصَرَهُ فَشَرِبَهُ. قَالَ لا بَأْسَ. فَلَمَّا نَزَلْتُ قَالَ ا حَلَّ شُرْبُهُ حَلَّ بَيْعُهُ.

رواه أحمد في حديث طويل, وفيه: ابن بكيل وطياف ,و لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

8159. Şerâhîl anlatıyor: İbn Ömer'e: "Bir üzüm salkımı alıp onu sıkan ve sonra da onu içen adam hakkında ne dersin?" diye sordum. İbn Ömer "Bir sakıncası yok" dedi. Konakladığımızda ise: "İçilmesi helal olanın, satılması da helaldir" diye ekledi.

★Hadisi İmam Ahmed, uzun bir hadis içinde rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Bükeyl ve Tayyâf'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٦٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ الْمِصْرِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ رِشْدِينَ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ أَبِي مَنْصُورٍ حَدَّثَهُ ، أَنَّ صُحَارَ بْنَ صَخْرٍ الْعَبْدِيَّ حَدَّثَهُ ، أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّا بِأَرْضٍ كَثِيرَةٌ أَخْبَازُهَا وَبُقُولُهَا ، وَنَشْرَبُ النَّبِيذَ عَلَى ذَلِكَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اشْرَبُوا مِنْهُ مَا لا يُذْهِبُ الْعَقْلَ وَالْمَالَ " رواه الطبراني , ورشدين بن سعد: ضعفه الجمهور, وقد وثق, ومنصور بن أبي منصور مجهول .

8160. Suhâr b. Sahr el-Abdî bildiriyor: Kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Biz sebzeleri ve ekmekleri bol olan bir yerde yaşıyoruz. Yediklerimizin üzerine şıra içiyoruz" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Aklı ve malı gidermeyecek kadar ondan içebilirsiniz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Rişdîn b. Sa'd, güvenilir görülmekle birlikte çoğunluk zayıf kabul edilmiştir. Mansûr b. Ebî Mansûr'un durumu ise meçhuldür.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/499)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7405)

٨١٦١ - وعَنْ عَبْدِ اللّهِ بْنِ أَبِي الشِّخِّيرِ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الأَشْرِبَةِ فَقِيلَ : إِنَّهُ لاَ بُدَّ مِنْهَا قَالَ : " اشْرَبُوا مَا لاَ يُسَفِّهُ أَحْلاَمَكُمْ وَلاَ يُذْهِبُ أَمْوَالَكُمْ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح خلا الحسين بن مهدي وهو ثقة .

8161. Abdullah b. Ebi'ş-Şihhîr anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bazı içecekleri yasakladı. Ona: "Bunlar olmadan yapamayız" denildi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Aklınızı uçurmadığı ve mallarınızı gidermediği sürece içiniz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup Hüseyn b. Mehdî dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨١٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ , ثنا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ , ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّنْعَانِيُّ , عَنْ هُودِ بْنِ عَطَاءٍ , عَنْ سَالِمٍ , عَنْ أَبِيهِ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أُتِيَ بِنَبِيذٍ , فَشَرِبَ مِنْهُ "

رواه الطبراني, وفيه: هود بن عطاء, وهو ضعيف .

8162. Sâlim'in babası (İbn Ömer) diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e şıra getirildi ve ondan içti."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Hûd b. Atâ zayıftır.[1]

٨١٦٣ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، ثنا أَبُو شِهَابٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ أَبِي وَدَاعَةَ " أَنَّ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِإِنَاءِ نَبِيذٍ فَصَبَّ عَلَيْهِ الْمَاءَ حَتَّى تَدَفَّقَ ، ثُمَّ شَرِبَ مِنْهُ "

رواه الطبراني, عن شيخه العباس بن الفضل الأسفاطي, و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8163. Abdulmuttalib b. Ebî Vedâ'a bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir kap şıra getirildi. (Şıranın) üzerine taşacak derecede su ilave ettikten sonra ondan içti.

★Hadisi Taberânî, hocası Abbâs b. el-Fadl el-Esfâtî'den rivayet etmiştir ki, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13218)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/291)

٨١٦٤ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ سِنَانٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ نَصْرٍ الْجَهْضَمِيُّ ، ثنا حِبَّانُ بْنُ هِلالٍ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ حَبِيبٍ ، ثنا ابْنُ جُرَيْجٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ مِينَاءَ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يَشْرَبُ نَبِيذًا فَوْقَ ثَلاثٍ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8164. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hazırlanmış şırayı) üç gün (geçtikten sonra) içmezdi."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٦٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، ثنا جُوَيْرِيَةُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ عُقْبَةَ الطَّائِيِّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَ يُنْبَذُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ اللَّيْلِ فَيَشْرَبُهُ الْغَدُ وَلَيْلَةُ الْغَدِ إِلَى يَوْمِ الثَّالِثِ ، ثُمَّ يُمْسِكُ "

رواه الطبراني, وفيه: جون بن بشير, وهو مجهول .

8165. Fadl b. Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geceden şıra yapılırdı ve ertesi gün, ertesi günün gecesinden üçüncü güne kadar içerdi ve sonra içmeyi bırakırdı."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Cevn (Cüveyriye?) b. Beşîr meçhuldur.[2]

٨١٦٦ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُمَرِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ ، عَنِ الْكَلْبِيِّ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ أَبِي وَدَاعَةَ ، قَالَ : طَافَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْبَيْتِ فِي يَوْمٍ صَائِفٍ وَعَطِشَ ، وَاسْتَسْقَى ، فَقَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، عِنْدَنَا شَرَابٌ مِنْ هَذَا الزَّبِيبِ ، أَفَأَسْقِيكَ مِنْهُ ؟ قَالَ : " بَلَى " ، فَبَعَثَ الرَّجُلُ إِلَى بَيْتِهِ فَأَتَى بِقَدَحٍ عَظِيمٍ " فَأَدْنَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فِيهِ فَوَجَدَ لَهُ رِيحًا شَدِيدَةً فَكَرِهَهُ فَرَدَّهُ "

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن السائب الكلبي ,وهو ضعيف .

8166. Abdulmuttalib b. Ebî Vedâ'a anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çok sıcak bir günde tavaf etti ve susadıktan sonra su istedi. Bir adam: "Ya Resûlallah! Yanımızda şu üzümden yapılmış içecek vardır, ister misiniz?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Olur"* dedi. Bir adam evine gitti ve büyük bir kadehle geldi. Hz. Peygamber

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10709)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/298)

(sallallahu aleyhi ve sellem), onu ağzına yaklaştırınca ağır bir koku hissetti. Bunun üzerine ondan hoşlanmayıp geri çevirdi.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Muhammed b. Sâib el-Kelbî zayıftır.[1]

٨١٦٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، ثنا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى الْبَلْخِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ مِسْعَرٍ ، عَنْ مُصْعَبِ بْنِ الْمُثَنَّى ، عَنْ صُحَارِ بْنِ عَبَّاسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ قَالَ : " أَطِبْ شَرَابَكَ ، وَاسْقِ جَارَكَ " رواه الطبراني, وفيه: مصعب بن المثنى ,جهله الذهبي .

8167. Suhâr b. Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ey Suhâr! İçeceğini temiz kıl ve ondan komşuna da ikram et."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup İmam Zehebî senedinde yer alan Mus'ab b. el-Müsennâ'nın meçhul olduğunu söylemiştir.[2]

٨١٦٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الأَنْصَارِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحَارِثِ التَّيْمِيِّ ، عَنْ أُمِّ مَعْبَدٍ مَوْلاةِ قَرَظَةَ ، قَالَتْ : " كُنْتُ أَسْقِي أُنَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ.

رواه الطبراني, وفيه :يحيى الحماني ,وهو ضعيف .

8168. Karaza'nın azatlı cariyesi Ümmü Ma'bed diyor ki: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından olan bir takım insanlara (hazırladığım şıra türü) içecek dağıtırdım. Aralarında Zeyd b. Erkam ve Muâz b. Cebel de vardı."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yahyâ el- Hımmânî zayıftır.[3]

٨١٦٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّمَّارُ ، ثنا سَعْدُ بْنُ شُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَشْرَبُ الطِّلاءَ "

رواه الطبراني , وسعد هذا لم أعرفه ولا من فوقه .

8169. Sa'd b. Şu'be b. el-Haccâc, babasından, o da dedesinden bildiriyor: "Enes b. Mâlik'i şıra içerken gördüm."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/291), ravilerinden Bâzâm Ebû Sâlih zayıftır.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7406)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/171); ravilerinden Yahya b. Abdillah metrûktur.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup Sa'd'ı ve onun üstündeki ravileri tanımıyorum.[1]

٨١٧٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ الصَّفَّارُ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ النَّجَّارِ قَاضِي الْيَمَامَةِ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ ، قَالَ : " كَانَ نَبِيذُ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حُلْوًا تَلْصَقُ مِنْهُ الشَّفَتَانِ " رواه الطبراني,ورجاله رجال الصحيح .

8170. İshâk b. Abdillah b. Ebî Talha diyor ki: "Enes b. Mâlik'in şırası o kadar tatlı idi ki dudakları yapıştırıyordu."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨١٧١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُثَنَّى ، حَدَّثَنِي عَمِّي ثُمَامَةُ ، قَالَ : " صَحِبْتُ جَدِّي أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ ثَلاثِينَ سَنَةً فَمَا رَأَيْتُهُ يَشْرَبُ نَبِيذًا قَطُّ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح, خلا عبد الله بن أحمد وإبراهيم بن الحجاج الشامي, وكلاهما ثقة .

8171. Sümâme (İbn Abdillah b. Enes) diyor ki: "Dedem Enes b. Mâlik'le otuz sene beraber oldum. Kesinlikle şıra içtiğini görmedim."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiştir. Abdullah b. Ahmed ve İbrâhîm b. el-Haccâc eş-Şâmî adlı raviler güvenilir olup bunların dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْخَمْرِ وَمَنْ يَشْرَبُهَا)

Şarap ve Onu İçen Kimse Hakkında

٨١٧٢ – حَدَّثَنَا بَكْرٌ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْخَمْرُ أُمُّ الْفَوَاحِشِ ، وَأَكْبَرُ الْكَبَائِرِ ، مَنْ شَرِبَهَا وَقَعَ عَلَى أُمِّهِ وَخَالَتِهِ وَعَمَّتِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير, وفيه: عبد الكريم أبو أمية, وهو ضعيف .

8172. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Şarap kötülüklerin anası, günahların en büyüğüdür. Her kim onu içerse anasıyla, teyzesiyle ve halasıyla zina etmiş gibi olur."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (672)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (671)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (670)

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Abdulkerîm Ebû Umeyye zayıftır.[1]

٨١٧٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، قَالَ : أَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، قَالَ : نا دَاوُدُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ ، وَعُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، وَنَاسًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، جَلَسُوا بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَذَكَرُوا أَعْظَمَ الْكَبَائِرِ ، فَلَمْ يَكُنْ عِنْدَهُمْ فِيهَا عِلْمٌ ، فَأَرْسَلُونِي إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَسْأَلُهُ عَنْ ذَلِكَ ، فَأَخْبَرَنِي أَنَّ أَعْظَمَ الْكَبَائِرِ شُرْبَ الْخَمْرِ ، فَأَتَيْتُهُمْ فَأَخْبَرْتُهُمْ ، فَأَنْكَرُوا ذَلِكَ وَوَثَبُوا إِلَيْهِ جَمِيعًا ، فَأَخْبَرَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِنَّ مَلِكًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَخَذَ رَجُلا فَخَيَّرَهُ بَيْنَ أَنْ يَشْرَبَ الْخَمْرَ ، أَوْ يَقْتُلَ صَبِيًّا ، أَوْ يَزْنِيَ ، أَوْ يَأْكُلَ لَحْمَ الْخِنْزِيرِ ، أَوْ يَقْتُلُوهُ إِنْ أَبَى ، فَاخْتَارَ أَنَّهُ يَشْرَبُ الْخَمْرَ ، وَأَنَّهُ لَمَّا شَرِبَ لَمْ يَمْتَنِعْ مِنْ شَيْءٍ أَرَادُوهُ مِنْهُ " ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَنَا حِينَئِذٍ : " مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْرَبُهَا فَتُقْبَلُ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ، وَلا يَمُوتُ وَفِي مَثَانَتِهِ مِنْهَا شَيْءٌ إِلا حُرِّمَتْ عَلَيْهِ الْجَنَّةُ ، وَإِنْ مَاتَ فِي الأَرْبَعِينَ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله رجال الصحيح خلا صالح بن داود التمار, وهو ثقة .

8173. Sâlim b. Abdillah b. Ömer, babasından naklediyor: Hz. Ebû Bekr es-Sıddîk, Ömer b. el-Hattâb ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından bir takım insanlar, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in vefatından sonra toplandılar. Günahların en büyüğü hakkında konuştular. Günahların en büyüğü hakkında sahip oldukları (Nebevi kaynaklı) bir bilgi yoktu. Beni, Abdullah b. Amr b. el-Âs'a günahların en büyüğünün ne olduğunu sormak için gönderdiler. O ise bana, günahların en büyüğünün şarap içmek olduğunu söyledi. Sonra ben bunu onlara haber verdim. Onlar da bunu inkâr ettiler ve hep beraber Abdullah b. Amr'a yöneldiler. Abdullah b. Amr onlara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu haber verdi: *"İsrâîl oğullarından olan bir kral, bir adamı yakalayıp onu şarabı içmek veya bir çocuğu öldürmek veya domuz etini yemek arasında muhayyer bıraktı. Eğer kabul etmezse onu öldürmekle tehdit etti. O adam da şarap içmeyi tercih etti. Şarabı içtiği zaman ise ondan istedikleri hiçbir şeyden kaçınmadı (hepsini yaptı)."* Bu konuda yine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize şöyle

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11372, 11498), Taberânî, *M. el-Evsat* (3285); başka tarikleri vardır. Bak: *es-Silsiletu's-Sahîha* (1853)

buyurdu: *"Şarap içen kimsenin, kırk gün namazı kabul olunmaz. Mesanesinde şaraptan bir şey olduğu halde ölürse cennet ona haram kılınır. Ayrıca kırk gün içerisinde ölürse Cahiliye ölümüyle ölmüş olur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, Dâvûd b. Sâlih et-Temmâr güvenilir bir kimsedir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨١٧٤ - وعَنْ عَتَّاب بْنِ عَامِرٍ قَالَ : كُنْتُ عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو فِي الْحِجْرِ بِمَكَّةَ فَسُئِلَ عَنْ الخَمْرِ فَقَالَ : سَأَلَنِي رَجُلٌ فَقُلْتُ : هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاذْهَبْ فَاسْأَلْهُ ثُمَّ ارْجِع إِلَيَّ فَأَخْبَرَنِي فَسَأَلَهُ ثُمَّ رَجَعَ فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ سَأَلَهُ فَقَالَ : " هِيَ أَكْبَرُ الكَبَائِرِ وَأُمُّ الفَوَاحِشِ وَمَنْ شَرِبَ الخَمْرَ تَرَكَ الصَّلاَةَ وَوَقَعَ عَلَى أُمِّهِ وَخَالَتِهِ وَعَمَّتِهِ " .

رواه الطبراني , وعتاب: لم أعرفه, وابن لهيعة: حديثه حسن, وفيه ضعف .

8174. Attâb b. Âmir anlatıyor: Mekke'de Hicr-i İsmâîl'de Abdullah b. Amr'ın yanındaydım. Şarap hakkında sorulunca Abdullah b. Amr şöyle anlattı: Bir adam bana sordu. Ben de ona: Şu gördüğün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem). Git ve ona sor, sonra bana dönüp haber ver" dedim. O adam da sorup döndü ve sorduğu şeyi bana haber verdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuş: *"Şarap içmek, günahların en büyüğü ve kötülüklerin anasıdır. Şarabı içen kişi, namazı terk eder ve (ayrıca) anası, teyzesi ve halasıyla zina etmiş gibidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup; Attâb'ı tanımıyorum. İbn Lehî'a ise hadisi hasen olup zayıf biridir.

٨١٧٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِى بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُوسَى بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ نَافِعٍ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ سَمِعَ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " إِنَّ آدَمَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أَهْبَطَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَى الأَرْضِ قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ أَىْ رَبِّ ﴿أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّى أَعْلَمُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ﴾. قَالُوا رَبَّنَا نَحْنُ أَطْوَعُ لَكَ مِنْ بَنِى آدَمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمَلاَئِكَةِ هَلُمُّوا مَلَكَيْنِ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ حَتَّى يُهْبَطَ بِهِمَا إِلَى الأَرْضِ فَنَنْظُرَ كَيْفَ يَعْمَلاَنِ. قَالُوا رَبَّنَا هَارُوتُ وَمَارُوتُ. فَأُهبِطَا إِلَى الأَرْضِ وَمُثِّلَتْ لَهُمَا الزُّهَرَةُ امْرَأَةً مِنْ أَحْسَنِ الْبَشَرِ فَجَاءَتْهُمَا فَسَأَلاَهَا نَفْسَهَا فَقَالَتْ لاَ وَاللَّهِ حَتَّى تَكَلَّمَا بِهَذِهِ الْكَلِمَةِ مِنَ الإِشْرَاكِ. فَقَالاَ وَاللَّهِ لاَ نُشْرِكُ بِاللَّهِ أَبَداً. فَذَهَبَتْ عَنْهُمَا ثُمَّ رَجَعَتْ بِصَبِىٍّ تَحْمِلُهُ فَسَأَلاَهَا نَفْسَهَا قَالَتْ لاَ وَاللَّهِ حَتَّى تَقْتُلاَ هَذَا الصَّبِىَّ.فَقَالاَ وَاللَّهِ لاَ نَقْتُلُهُ أَبَداً. فَذَهَبَتْ ثُمَّ رَجَعَتْ بِقَدَحِ خَمْرٍ تَحْمِلُهُ فَسَأَلاَهَا نَفْسَهَا قَالَتْ

لاَ وَاللّٰهِ حَتَّى تَشْرَبَا هٰذَا الْخَمْرَ. فَشَرِبَا فَسَكِرَا فَوَقَعَا عَلَيْهَا وَقَتَلاَ الصَّبِيَّ فَلَمَّا أَفَاقَا قَالَتِ الْمَرْأَةُ وَاللّٰهِ مَا تَرَكْتُمَا شَيْئاً مِمَّا أَبَيْتُمَاهُ عَلَيَّ إِلاَّ قَدْ فَعَلْتُمَا حِينَ سَكِرْتُمَا فَخُيِّرَا بَيْنَ عَذَابِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ فَاخْتَارَا عَذَابَ الدُّنْيَا .

رواه أحمد والبزار, ورجاله رجال الصحيح خلا موسى بن جبير وهو ثقة .

8175. Nâfi'nin bildirdiğine Abdullah b. Ömer, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir: *"Yüce Allah, Hz. Adem'i yeryüzüne indirdiği zaman melekler* **«Yeryüzünde fesad çıkaracak, kanlar dökecek kimseyi mi yaratacaksın? Bizler ise sana hamd ile tesbih eder, Seni takdis eyleriz»** *demişlerdi. Yüce Allah ta:* **«Şüphe yok ki sizin bilmeyeceğiniz şeyleri ben bilirim»**[1] *buyurmuştur. Melekler: «Biz sana insanoğlundan daha itaatkârız» dediler. Yüce Allah ta meleklere: «Sizden iki melek getirin de yeryüzüne indirilip nasıl amel ettiklerine bakalım» buyurdu. Melekler: «Ey Rabbimiz! Hârût ve Mârût (indirilsin)» dediler. Yeryüzüne indirildiler. Onlar için Zühre beşerin en güzelinden olan bir kadın kılığına sokuldu. Hârût ve Mârût o kadına gelerek onunla zina yapmak istediler. Kadın: «Hayır. Vallahi şirkten olan şu kelimeyi konuşmadığınız müddetçe olmaz» deyince, Hârût ve Mârût: "Hayır. Vallahi biz ebediyen Allah'a şirk koşmayız» karşılığını verdiler. Kadın onlardan ayrıldı. Sonra kucağında taşıdığı bir çocukla döndü. Hârût ve Mârût onunla zina yapmak istediler. Kadın: «Hayır. Vallahi bu çocuğu öldürmediğiniz müddetçe olmaz» deyince, Hârût ve Mârût: «Hayır. Vallahi biz ebediyen onu öldüremeyiz» karşılığını verdiler. Kadın gitti ve sonra elinde taşıdığı bir şarap kadehiyle döndü. Hârût ve Mârût, yine onunla zina yapmak istediler. Kadın: «Hayır. Vallahi bu şarabı içmediğiniz müddetçe olmaz» deyince, Hârût ve Mârût şarabı içip sarhoş oldular. Sonra da kadınla zina ettiler, çocuğu da öldürdüler. Ayıldıkları zaman kadın onlara: «Vallahi siz benden yüz çevirdiğiniz her şeyi sarhoş olduğunuz zaman yaptınız. (Yapmadık) hiçbir şey bırakmadınız» dedi. (Hârût ve Mârût), dünya ve âhiret azabını tercih etmek arasında muhayyer bırakıldılar ve dünya azabını tercih ettiler."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Mûsâ b. Cübeyr güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨١٧٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مَكِّىُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللّٰهِ بْنُ أَبِى زِيَادٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنِ ابْنِ عَمٍّ لأَبِى ذَرٍّ عَنْ أَبِى ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ يَقْبَلِ اللّٰهُ لَهُ صَلاَةً أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَإِنْ تَابَ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِ فَإِنْ عَادَ كَانَ مِثْلَ ذَلِكَ . فَمَا أَدْرِى

---

[1] Bakara Sur. 30.

[2] *Müsned-i Ahmed* (6178), *Müsned-i Bezzâr* (2938)

أَفِي الثَّالِثَةِ أَمْ فِي الرَّابِعَةِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنْ عَادَ كَانَ حَتْماً عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ . قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ قَالَ عُصَارَةُ أَهْلِ النَّارِ "

رواه أحمد والبزار والطبراني إلا أنه قال : " كان حقا على الله " , وفيه: رجل لم يسم وشهر .

8176. Ebû Zer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şarabı içerse kırk günlük namazı kabul olunmaz. Eğer tövbe ederse Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer tövbesinden dönerse aynı şekilde olur."*

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in üçüncüde mi, yoksa dördüncüsünde mi şöyle buyurduğunu bilmiyorum: *"Eğer kişi tövbesinden dönerse, Yüce Allah'a o kişiyi «Tînetü'l-habâl»den içirmesi vacip olur."* Onlar: "Ya Resûlallah! Tînetü'l-habâl nedir?" diye sorduklarında: *"Cehennem halkının bedenlerinden akan sarı sudur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve *"Yüce Allah üzerine haktır"* ifadesiyle Taberânî: rivayet etmiştir. Senedinde ismi zikredilmeyen ve Şehr b. Havşeb vardır. [1]

٨١٧٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ تُقْبَلْ صَلَاتُهُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَإِنْ عَادَ عَادَ اللَّهُ لَهُ فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَإِنْ عَادَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ نَهَرِ الْخَبَالِ. قِيلَ وَمَا نَهَرُ الْخَبَالِ قَالَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ "

قلت : رواه النسائي خلا قوله : " فإن تاب لم يتب الله عليه "

رواه أحمد والبزار, ورجال أحمد رجال الصحيح خلا نافع بن عاصم وهو ثقة .

8177. Abdullah (İbn Ömer)'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim şarap içip te sarhoş olursa kırk günlük namazı kabul olunmaz. Eğer tövbe ederse Yüce Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer (tekrar şarap içerek) tövbesinden dönerse Allah ta ona döner (tövbesini kabul etmez). Eğer tövbe ederse, Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer tövbesinden dönerse Yüce Allah'a o kişiyi «habâl» ırmağından içirmesi hak olur."* "Habâl ırmağı nedir?" diye soruldu. *"Cehennem ahalisinin bedenlerinden akan sarı (irin) sudur"* buyurdu.

Ben derim ki: Hadisi Nesâî: *"Eğer tövbe ederse Yüce Allah da tövbesini kabul etmez"* ibaresi olmaksızın rivayet etmiştir.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/171) ve *Müsned-i Bezzâr* (2926)

★Yukarıdaki hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Nâfi' b. Âsım müstesna Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir ki o da güvenilir bir kimsedir. [1]

٨١٧٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ مِهْرَانَ الدَّبَّاغُ حَدَّثَنَا دَاوُدُ يَعْنِي الْعَطَّارَ عَنِ ابْنِ خُثَيْمٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ عَنْهُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَإِنْ مَاتَ مَاتَ كَافِراً وَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَإِنْ عَادَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ . قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ قَالَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه: شهر بن حوشب ,وهو ضعيف, وقد حسن حديثه, وبقية رجال أحمد ثقات.

8178. Esmâ binti Yezîd, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitmiş: *"Her kim şarap içerse, Yüce Allah ondan kırk gün razı olmaz. Eğer (bu hal üzere) ölürse kâfir olarak ölür. Eğer tövbe ederse Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer tövbesinden dönerse Yüce Allah'a o kişiye Tînetü'l-habâl»den içirmesi hak olur."* Ben: "Ya Resûlallah! Tînetü'l-habâl nedir?" diye sordum. *"Cehennem ahalisinin vücutlarından akan sarı sudur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb'in hadisi hasen kabul edilmekle beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [2]

٨١٧٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْهَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَنَا الْفَرَجُ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ يَزِيدَ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ وَأَمَرَنِي رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ بِمَحْقِ الْمَعَازِفِ وَالْمَزَامِيرِ وَالأَوْثَانِ وَالصُّلُبِ وَأَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ وَحَلَفَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ بِعِزَّتِهِ لاَ يَشْرَبُ عَبْدٌ مِنْ عَبِيدِي جَرْعَةً مِنْ خَمْرٍ إِلاَّ سَقَيْتُهُ مِنَ الصَّدِيدِ مِثْلَهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْفُوراً لَهُ أَوْ مُعَذَّباً وَلاَ يَسْقِيهَا صَبِيًّا صَغِيراً ضَعِيفاً مُسْلِماً إِلاَّ سَقَيْتُهُ مِنَ الصَّدِيدِ مِثْلَهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْفُوراً لَهُ أَوْ مُعَذَّباً وَلاَ يَتْرُكُهَا مِنْ مَخَافَتِي إِلاَّ سَقَيْتُهُ مِنْ حِيَاضِ الْقُدُسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

8179. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah beni âlemlere rahmet ve hidayet vesilesi olarak gönderdi. Ayrıca bana telli çalgıları, nefesli çalgıları, putları, dikili*

[1] *Müsned-i Ahmed* (6773) ve *Müsned-i Bezzâr* (2936)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/460) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/168-9)

taşları ve haçı yok etmeyi emretti. Yüce Rabbim, kullarımdan bir kul bir yudum şarap içerse kıyamet gününde ister affedilmiş, isterse azap edilmiş olsun onun yerine cehennemin kaynar suyunu içirmeye yemin etti. Yine kullarımdan bir kul küçük bir çocuğa bir yudum şarap içirirse ister affedilmiş, isterse azap edilmiş olsun kıyamet gününde onun yerine cehennemin kaynar suyunu içirmeye yemin etti. Yine kullarımdan bir kul benim korkumdan dolayı şarap içmeyi terkederse ben de onu cennetteki içeceklerden içiririm."[1]

٨١٨٠ – وفي رواية : " لاَ يَسْقِيهَا صَبِيًّا صَغِيراً ضَعِيفاً مُسْلِماً إلاَّ سَقَيْتُهُ مِنَ الصَّدِيدِ "

رواه كله أحمد والطبراني, وفيه: علي بن يزيد ,وهو ضعيف , ورواه أبو يعلى باختصار إلا أنه قال : " فإن مات دخل النار " .

8180. Bir rivayette ise: *"Müslüman zayıf küçük bir çocuğa içirirse ben de ona irini içiririm"* vardır.

★Hadisin tamamını İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ali b. Yezîd zayıftır. Hadisi Ebû Ya'lâ: *"Eğer ölürse cehenneme girer"* lafzı müstesna kısa bir metinle rivayet etmiştir.

٨١٨١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِى عَمْرٌو يَعْنِى ابْنَ الْحَارِثِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " مَنْ تَرَكَ الصَّلاَةَ سُكْراً مَرَّةً وَاحِدَةً فَكَأَنَّمَا كَانَتْ لَهُ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا فَسُلِبَهَا وَمَنْ تَرَكَ الصَّلاَةَ سُكْراً أَرْبَعَ مَرَّاتٍ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ . قِيلَ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ عُصَارَةُ أَهْلِ جَهَنَّمَ " رواه احمد ورجاله ثقات .

8181. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim sarhoş olduğu için bir kez namazı terk ederse, sanki dünya ve içindekiler kendisinin olup ta sonra elinden alınmış gibi olur. Her kim sarhoş olduğu için dört kez namazı terk ederse Yüce Allah'a o kişiye «tînetü'l-habâl»den içirmesi hak olur."* "Ya Resûlallah! Tînetü'l-habâl nedir?" diye sordular. *"Cehennem halkının bedenlerinden akan sarı sudur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨١٨٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا مُلاَزِمُ بْنُ عَمْرٍو السُّحَيْمِىُّ حَدَّثَنَا سِرَاجُ بْنُ عُقْبَةَ عَنْ عَمَّتِهِ خَلْدَةَ بِنْتِ طَلْقٍ قَالَتْ حَدَّثَنِى أَبِى طَلْقٌ أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/257, 268) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (7804, 7852).
[2] *Müsned-i Ahmed* (6659)

جَالِساً فَجَاءَ صَحَّارُ عَبْدِ الْقَيْسِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا تَرَى فِي شَرَابٍ نَصْنَعُهُ بِأَرْضِنَا مِنْ ثِمَارِنَا فَأَعْرَضَ عَنْهُ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى سَأَلَهُ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ حَتَّى قَامَ فَصَلَّى وَلَمَّا قَضَى صَلاَتَهُ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم " مَنِ السَّائِلُ عَنِ الْمُسْكِرِ لاَ تَشْرَبْهُ وَلاَ تَسْقِهِ أَخَاكَ الْمُسْلِمَ فَوَالَّذِى نَفْسِي بِيَدِهِ أَوْ فَوَالَّذِى يُحْلَفُ بِهِ لاَ يَشْرَبُهُ رَجُلٌ ابْتِغَاءَ سُكْرِهِ فَيَسْقِيَهُ اللَّهُ الْخَمْرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" رواه أحمد والطبراني ,ورجال أحمد ثقات .

8182. Talk b. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında oturuyorken Sahhâr Abdulkays geldi ve: "Ya Resûlallah! Memleketimizde meyvelerimizden yaptığımız içecek hakkında ne dersin?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), ondan yüz çevirdi, fakat aynı soruyu üç defa sordu. Kalkıp namaz kıldı. Namazı bitirince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sarhoş ediciden soran kimdir? Onu içme! Müslüman kardeşine de içirme! Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki ya da kendisine yemin edilen zata yemin ederim ki, sarhoşluğunun zevkini canı çaxektiği halde bir adam içki içmezse Yüce Allah ta kıyamet gününde ona şarabı içirir."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٨٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ قَالَ حَدَّثَنِيهِ ابْنُ هُبَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ شَيْخاً مِنْ حِمْيَرَ يُحَدِّثُ أَبَا تَمِيمٍ الْجَيْشَانِيَّ أَنَّهُ سَمِعَ قَيْسَ بْنَ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ الأَنْصَارِيَّ وَهُوَ عَلَى مِصْرَ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ كِذْبَةً مُتَعَمِّداً فَلْيَتَبَوَّأْ مَضْجَعاً مِنَ النَّارِ أَوْ بَيْتاً فِي جَهَنَّمَ"سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ أَتَى عَطْشَاناً يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلاَ فَكُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَإِيَّاكُمْ وَالْغُبَيْرَاءَ"قَالَ هَذَا الشَّيْخُ ثُمَّ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بَعْدَ ذَلِكَ يَقُولُ مِثْلَهُ فَلَمْ يَخْتَلِفَا إِلاَّ فِي بَيْتٍ أَوْ مَضْجَعٍ.

رواه أحمد وأبو يعلى ,وفيه: راو لم يسم .

8183. İbn Hubeyre der ki: Himyer'li bir ihtiyarın Ebû Temîm el-Ceyşânî'ye Mısır'da Kays b. Sa'd b. Ubâde el-Ensârî'nin şöyle dediğini işittiğini haber verdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Her kim bilinçli olarak benim hakkımda yalan söylerse kendisine cehennemde bir ev veya yatacak yer hazırlasın. Her kim, şarap içerse*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8259)

kıyamet gününde susamış olarak gelir. Dikkat edin! Her sarhoş edici şaraptır. Ğubeyrâ'dan da sakının.»"

Şu (Hımyer'li) yaşlı adam: "Daha sonra Abdullah b. Amr'dan bunun benzerini işittim. Sadece ev veya yatacak yer ibarelerinde ihtilaf ettiler" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır.[1]

٨١٨٤ – حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا هِقْلٌ ، عَنِ الْمُثَنَّى ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنْ عِيَاضِ بْنِ غَنْمٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ، فَإِنْ مَاتَ فَإِلَى النَّارِ ، فَإِنْ تَابَ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ ، وَإِنْ شَرِبَهَا الثَّانِيَةَ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ، فَإِنْ مَاتَ فَإِلَى النَّارِ ، فَإِنْ تَابَ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ ، وَإِنْ شَرِبَهَا الثَّالِثَةَ وَالرَّابِعَةَ ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ رَدْغَةِ الْخَبَالِ " ، فَقِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا رَدْغَةُ الْخَبَالِ ؟ قَالَ : " عُصَارَةُ أَهْلِ النَّارِ "

رواه أبو يعلى والطبراني, وفيه: المثنى بن الصباح, وهو متروك, وقد وثقه أبو محصن حصين بن نمير, والجمهور على ضعفه .

8184. İyâd b. Ganm der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim, şarap içerse kırk gün namazı kabul olunmaz. Eğer bu şekilde ölürse cehenneme girer. Eğer tövbe ederse Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer tövbe ettikten sonra ikinci bir defa daha şarap içerse kırk günlük namazı kabul olunmaz. Eğer bu şekilde ölürse cehenneme girer. Eğer tövbe ederse Allah ta onun tövbesini kabul eder. Eğer tövbe ettikten sonra üçüncü veya dördüncü defa da içerse Yüce Allah'a o kişiyi «radğetu'l-habâl»den içirmesi hak olur."* "Ya Resûlallah! Radğetu'l-habâl nedir?" diye sordular.: *"Cehennem ahalisinin bedenlerinden akan sarı sudur"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Müsennâ b. es-Sabbâh metruktur. Ebû Muhsan Husayn b. Nümeyr onu güvenilir saymakla beraber, çoğunluk zayıf kabul etmiştir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/422) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1436); isnâdında ihtilaflı İbn Lehîa vardır.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6827) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/368)

٨١٨٥ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ ، حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ حَنَشٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ شَرِبَ شَرَابًا حَتَّى يُذْهِبَ بِعَقْلِهِ الَّذِي أَعْطَاهُ اللَّهُ ، فَقَدْ أَتَى بَابًا مِنْ أَبْوَابِ الْكَبَائِرِ "

رواه أبو يعلى والطبراني, وفيه :حنش بن قيس الرحبي, وهو ضعيف .

8185. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim, Allah'ın kendisine vermiş olduğu aklı gidecek duruma gelinceye dek şarap içerse, kıyamet gününde büyük günahların kapılarından olan bir kapıdan gelir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Haneş b. Kays er-Rahbî zayıftır.[1]

٨١٨٦ – وَأَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الأَسَدِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا أَبِي ، قَالَ : أَخْبَرَنَا فِطْرُ بْنُ خَلِيفَةَ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ خَبَّابٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ سَكِرَ مِنَ الْخَمْرِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ، فَإِنْ مَاتَ فِيهَا ، مَاتَ كَعَابِدِ وَثَنٍ " رواه البزار, وفيه: يونس بن خباب, وهو ضعيف .

8186. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şaraptan dolayı sarhoş olursa kırk günlük namazı kabul olunmaz. Eğer o kırk gün içerisinde ölürse puta tapan gibi ölmüş sayılır."*

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yûnus b. Habbâb zayıftır.[2]

٨١٨٧ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا فِطْرُ بْنُ خَلِيفَةَ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " شَارِبُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ " رواه البزار ,وفيه: فطر بن خليفة ,وهو ثقة, وفيه كلام لا يضر .

8187. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şarap içen, puta tapan gibidir."*

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Fıtr b. Halîfe güvenilir olmakla beraber hakkında zararsız bir tenkit vardır.[3]

---

1 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2348) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (11538)

2 *Müsned-i Bezzâr* (2924)

3 *Müsned-i Bezzâr* (2925)

٨١٨٨ - وعَنْ جَابِرقَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اعْلَمُوا أَنَّ كُلَّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ إِنَّ اللهَ عَهِدَ لِمَنْ شَرِبَ مُسْكِراً أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ"

رواه البزار, وفيه :يعقوب بن محمد الزهري, وهو ضعيف .

8188. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Biliniz ki her sarhoş edici haramdır. Yüce Allah sarhoş olduğu halde şarap içene «tînetü'l-habâl»den içirmeyi ahdetmiştir."*

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî zayıftır.

٨١٨٩ - وعَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : "مَنْ شَرِبَ خَمْراً سَقَاهُ اللهُ مِنْ حَمِيمِ جَهَنَّمَ "

قلت : له حديث في الصحيح غير هذا . رواه البزار ,وفيه: يزيد بن أبي زياد, وهو ضعيف .

8189. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şarap içerse Yüce Allah cehennemde ona çok sıcak su içirir."*

Ben derim ki: Konuyla ilgili *Sahîh*'te de farklı ifadelerle bir hadis varid olmuştur.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıftır.[1]

٨١٩٠ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ , ثنا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ , ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ , حَدَّثَنِي عُتْبَةُ بْنُ أَبِي حَكِيمٍ , حَدَّثَنِي شَهْرُ بْنُ حَوْشَبٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ كَانَ نَجِسًا أَرْبَعِينَ يَوْمًا , فَإِنْ تَابَ مِنْهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ , فَإِنْ عَادَ عَادَ نَجِسًا , فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ , فَإِنْ عَادَ عَادَ نَجِسًا أَرْبَعِينَ يَوْمًا , فَإِنْ تَابَ مِنْهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ , فَإِنْ رَجَعَ مِنْهَا كَانَ حَقًّا عَلَى اللهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ رَدْغَةِ الْخَبَالِ " , قَالُوا : يَا أَبَا الْعَبَّاسِ وَمَا رَدْغَةُ الْخَبَالِ ؟ قَالَ : شُحُومُ أَهْلِ النَّارِ وَصَدِيدُهُمْ.

رواه الطبراني, وفيه :شهر بن حوشب, وحديثه حسن ,وفيه ضعف .

8190. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şarap içerse kırk gün necis olur. Eğer bundan tövbe ederse Yüce Allah ta tövbesini kabul eder. Eğer (tövbesinden) dönerse necis olarak döner. Eğer tövbe ederse Allah ta tövbesini kabul eder. Eğer dönerse kırk gün necis olarak döner. Eğer bundan tövbe ederse Allah ta tövbesini kabul eder.*

1 *Müsned-i Bezzâr* (2928)

Eğer tövbesinden dönerse Allah'a o kişiye «radğetü'l-habâl»dan içirmesi hak olur." Dediler ki: "Ey Ebu'l-Abbâs! Radğetü'l-habâl nedir?" Şöyle cevap verdi: "Cehennem halkının irinleri ve yağlarıdır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb'in hadisi hasen olup zayıf biridir.[1]

٨١٩١ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّرْجُمَانِيُّ ، ثنا حَكِيمُ بْنُ نَافِعٍ ، عَنْ خُصَيْفٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ شَرِبَ حَسْوَةَ خَمْرٍ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ صَرْفًا وَلا عَدْلا ، وَمَنْ شَرِبَ كَأْسًا لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ، وَالْمُدْمِنُ الْخَمْرَ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ نَهْرِ الْخَبَالِ " ، قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا نَهَرُ الْخَبَالِ ؟ قَالَ : " صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ "

رواه الطبراني, وفيه: حكيم بن نافع ,وهو ضعيف ,وقد وثقه ابن معين وغيره .

8191. İbn Abbâs der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim bir yudum şarap içerse Allah üç gün onun ne bir farz, ne de nafile ibadetini kabul etmez. Her kim bir bardak şarap içerse Allah kırk sabah onun (ne bir farz, ne de nafile ibadetini kabul etmez.) Devamlı şarap içen kişiye, Allah'a onu habâl nehrinden içirmesi haktır."*

"Ey Allah'ın Resûlü! Habâl nehri nedir?" diye soruldu. *"Cehennem ahalisinin bedenlerinden akan sarı su"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Hakîm b. Nâfi', İbn Maîn ve başkası tarafından güvenilir kabul edilmekle beraber zayıftır.[2]

٨١٩٢ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ , ثنا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الأَعْلَى , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ , عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ , عَنْ مُجَاهِدٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَجَعَلَهَا فِي بَطْنِهِ لَمْ تُقْبَلْ مِنْهُ صَلاةٌ سَبْعًا , وَإِنْ مَاتَ فِيهِ مَاتَ كَافِرًا , فَإِنْ أَذْهَلَتْ عَقْلَهُ عَنْ شَيْءٍ مِنَ الْفَرَائِضِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا , وَإِنْ مَاتَ فِيهَا مَاتَ كَافِرًا "

قلت : روى له النسائي أحاديث غير هذا . رواه الطبراني,وفيه: يزيد ابن أبي زياد, وهو ضعيف .

8192. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim şarap içerse ve onu karnında bırakırsa yedi gün namazı kabul olunmaz. Eğer o yedi gün içinde ölürse kâfir olarak ölür.*

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (13015)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (11465)

Farzlardan bir şey kaçıracak derecede aklını dağıtırsa kırk günlük namazı kabul olunmaz. Eğer o kırk gün içinde ölürse kâfir olarak ölür."

Ben derim ki: Nesâî'nin bundan başka bir hadisi daha vardır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıftır.[1]

٨١٩٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الشَّاذَكُونِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ مَسْمُولٍ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ ، عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ شَرِبَ مُسْكِرًا مَا كَانَ ، لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلاةً أَرْبَعِينَ يَوْمًا "

رواه الطبراني ,وفيه: يزيد بن عبد الملك النوفلي, وهو متروك, ونقل عن ابن معين في رواية : لا بأس به وضعفه في روايتين .

8193. Sâib b. Yezîd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim sarhoş edici herhangi bir içecek içerse, Allah kırk gün namazını kabul etmez."*

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yezîd b. Abdilmelik en-Nevfelî metruktur. İbn Maîn'den bir rivayette: "Umarım ki sakıncasızdır", ikinci rivayette ise: "Zayıftır" değerlendirmesi nakledilmiştir.[2]

٨١٩٤ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِرْقٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ ، ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، حَدَّثَنِي عُتْبَةُ بْنُ أَبِي حَكِيمٍ ، حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ مُعَاوِيَةَ فَبَعَثَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ، فَقَالَ : مَا أَحَادِيثُ بَلَغَنِي عَنْكَ تُحَدِّثُ بِهَا ؟ ، لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْفِيَكَ مِنَ الشَّامِ ، فَقَالَ : أَمَا وَاللَّهِ لَوْلا إِنَاثٌ مَا أَحْبَبْتُ أَنْ أَكُونَ بِهَا سَاعَةً ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ : مَا حَدِيثٌ تُحَدِّثُ بِهِ فِي الطِّلا ؟ ، فَقَالَ : أَمَا إِنَّهُ مَا يَحِلُّ لِي أَنْ أَقُولَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ : " مَنْ تَقَوَّلَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ ، فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ " وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ فِي الْخَمْرِ : " مَنْ وَضَعَهَا عَلَى كَفِّهِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ دَعْوَةٌ ، وَمَنْ أَدْمَنَ عَلَى شُرْبِهَا سُقِيَ مِنَ الْخَبَالِ " ، وَالْخَبَالُ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ ، فَقَالَ : يَا مُعَاوِيَةُ ، مَا أَرَاكَ إِلا قَدْ سَمِعْتَ مِثْلَ الَّذِي سَمِعْتُ ، قَالَ : فَهَمَّ مُعَاوِيَةُ أَنْ يُصَدِّقَهُ ثُمَّ سَكَتَ

رواه الطبراني ,عن شيخه إبراهيم بن محمد بن عرق, ضعفه الذهبي فقال : غير معتمد , ولم أر للمتقدمين فيه تضعيفا, وبقية رجاله وثقوا .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13492)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6672)

8194. Kâsım Ebû Abdirrahman anlatıyor: Muâviye'nin yanında oturuyordum. (Beni) Abdullah b. Amr'ın yanına gönderdi ve "Rivayet ettiğin (fakat umumun bilmediği) bazı hadislerin olduğu bana ulaştırıldı. Seni Şam'dan sürmeyi istiyorum" dedi. Abdullah b. Amr: "Şunu iyi bilesin ki eğer burada kadınlar olmasaydı bir an bile burada kalmayı istemezdim" dedi. Muâviye: "Şıra hakkında bildirdiğin hadis nedir?" diye sorunca, Abdullah b. Amr şu karşılığı verdi: İyi bilesin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in söylemediği bir şeyi söylemek bana helal değildir. Çünkü onun şöyle buyurduğunu işittim: "*Her kim benim söylemediğim bir şeyi bana isnad ederse cehennemdeki yerini hazırlasın.*" Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in şarap hakkında şöyle buyurduğunu işittim: "*Her kim onu avucunun içine koyarsa onun yaptığı dua kabul olunmaz. Her kim onu içmeye devam ederse Habâl (nehrin)den içirilir. Habâl ise cehennemde bir vadidir.*" Sonra Abdullah b. Amr: "Ey Muâviye! Benim işittiğim (bu hadisi) senin de işittiğini zannediyorum" dedi.

Ravi (Kâsım Ebû Abdirrahman) ekledi: Muâviye, onu doğrulamayı düşündüyse de sustu.

★Hadisi Taberânî şeyhi İbrâhîm b. Muhammed b. Irk'tan rivayet etmiştir. Zehebî onu zayıf saymış olup: "İtimat edilen birisi değildir" değerlendirmesini yapmıştır. Geçmiş âlimlerden onu zayıf kabul edeni görmedim. Diğer ravileri, güvenilir kabul edilmişlerdir.[1]

٨١٩٥ – حَدَّثَنَا شَبَابُ بْنُ صَالِحٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ النَّشَائِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ الْكِلابِيُّ ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نُعْمٍ الْبَجَلِيِّ ، عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْخَمْرُ أُمُّ الْخَبَائِثِ ، فَمَنْ شَرِبَهَا لَمْ تُقْبَلْ مِنْهُ صَلاتُهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ، فَإِنْ مَاتَ وَهِيَ فِي بَطْنِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه شباب بن صالح, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات ,وفي بعضهم كلام لا يضر .

8195. Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "*Şarap, kötülüklerin anasıdır. Her kim onu içerse, kırk gün namazı kabul olunmaz. Eğer o şarap karnında olduğu halde ölürse, Cahiliye ölümüyle ölmüş olur.*"

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/374) ve *Müsned-i Ahmed* (4/100)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta şeyhi Şebâb b. Sâlih'ten rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Bazı ravileri hakkında zararsız bir tenkit olmakla beraber kalan ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨١٩٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ رِشْدِينَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبُو عِيسَى الْمُؤَذِّنُ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِي مَرْزُوقٍ التُّجِيبِيِّ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ عَلْقَمَةَ النَّسَائِيِّ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ الطُّنْبُذِيِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ شَرِبَ خَمْرًا ، أَخْرَجَ اللَّهُ نُورَ الإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه من لم أعرفهم .

8196. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şarap içerse Allah imanın nurunu onun içinden (kalbinden) çıkarır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde tanımadığım raviler vardır.[2]

٨١٩٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِسْكِينٍ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَكِيمٍ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ صُهَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " ثَلاثَةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الْمَلائِكَةُ : السَّكْرَانُ ، وَالْمُتَضَمِّخُ بِالزَّعْفَرَانِ ، وَالْحَائِضُ أَوِ الْجُنُبُ "

رواه البزار, وفيه :عبد الله بن حكيم و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات , رواه الطبراني في الأوسط إلا أنه قال : " والحائض والجنب " من غير شك .

8197. Büreyde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Üç kişi vardır ki melekler onlara yaklaşmaz. Sarhoş, zafiran (safran) sürünen, hayızlı veya cünüp olan kişi."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Hakîm'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta veyasız olarak: "Hayızlı ve cünüp" ifadesiyle rivayet etmiştir.[3]

٨١٩٨ – وعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ: "ثَلاثَةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الْمَلائِكَةُ :: الْجُنُبُ و السَّكْرَانُ وَالْمُتَضَمِّخُ بِالْخَلُوقِ "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا العباس بن أبي طالب وهو ثقة .

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (3810) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1854)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (343); hocası İbn Rişdîn hadis uydurmakla töhmetlidir.

[3] *Müsned-i Bezzâr* (2929), Taberânî, *M. el-Evsat* (5366) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1804)

8198. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Üç kişi vardır ki melekler onlara yaklaşmaz: Cünüp, sarhoş, ve zafiran (safran) sürünen."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, Abbâs b. Ebî Tâlib güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨١٩٩ – حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْوَاقِدِيُّ ، حَدَّثَنِي سَلَمَةُ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ شَيْبَةَ بْنِ أَبِي كَثِيرٍ الأَشْجَعِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " خَدَرُ الْوَجْهِ مِنَ النَّبِيذِ تَتَنَاثَرُ مِنْهُ الْحَسَنَاتُ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه :الواقدي ,وهو ضعيف جدا وقد وثق .

8199. Ömer b. Şeybe b. Ebî Kesîr el-Eşcaî'nin babasından naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Şaraptan dolayı yüzün uyuşması (sarhoşluk), kişiden iyilikleri (sevapları) dağıtır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup senedinde yer alan Vâkıdî güvenilir kabul edilmekle beraber oldukça zayıf biridir.[2]

٨٢٠٠ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنِ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ حَمَّادِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، قَالَ : قَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ : " لا تَسْقُوا أَوْلادَكُمْ ، وُلِدُوا عَلَى الْفِطْرَةِ ، أَتَسْقُونَهُمْ مَا لا يَحِلُّ لَهُمْ ، إِثْمُهُمْ عَلَى مَنْ سَقَاهُمْ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ "

رواه الطبراني وإسناده منقطع ورجاله رجال الصحيح .

8200. İbn Mes'ûd diyor ki: "Çocuklarınıza şarap içirmeyiniz. Çünkü çocuklarınız İslam fıtratı üzere doğmuşlardır. Onlara helal olmayan bir şey mi içiriyorsunuz? Onların günahı içirenin üzerinedir. Çünkü Yüce Allah, şifanızı size haram kıldığı bir şeye koymadı."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup isnadı munkatıdır. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٢٠١ – حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، قَالَ : نا عِيسَى بْنُ أَبِي عِيسَى ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخَمْرَ ، وَشَارِبَهَا وَسَاقِيَهَا ، وَعَاصِرَهَا وَمُعْتَصِرَهَا ، وَحَامِلَهَا وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ ، وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا ، وَآكِلَ ثَمَنِهَا "

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2930), *es-Silsiletu's-Sahîha* (1804)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7203), Ömer b. Şeybe'nin durumu bilinmemektedir.

رواه البزار والطبراني, وفيه: عيسى بن أبي عيسى الخياط, وهو ضعيف . وقد تقدمت أحاديث في هذا في ثمن الخمر في البيع .

8201. Abdullah (b. Mesûd) diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), şaraba, onu içene, içirene, sıkana, sıktırana, taşıyana, kendisine taşınana, satana, onu satın alana ve parasını yiyene lanet etti."

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Îsâ b. Ebî Îsâ el-Hayyât zayıftır.

Bu konu hakkındaki hadisler Alışveriş bahsinde Şarap Parası (satışı) bölümünde geçti.[1]

٨٢٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ أَخْبَرَنِى مَالِكُ بْنُ خَيْرٍ الزِّيَادِىُّ أَنَّ مَالِكَ بْنَ سَعْدٍ التُّجِيبِىَّ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " أَتَانِى جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَعَنَ الْخَمْرَ وَعَاصِرَهَا وَمُعْتَصِرَهَا وَشَارِبَهَا وَحَامِلَهَا وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا وَسَاقِيَهَا وَمُسْتَقِيَهَا"

رواه أحمد والطبراني, ورجاله ثقات .

8202. İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Bana Hz. Cibrîl geldi ve şöyle dedi: «Ey Muhammed! Yüce Allah, şaraba, onu(n üzümünü) sıkana, sıktırana, onu içene, onu taşıyana, kendisine taşınana, onu satana, kendisine satılana, içirene ve içirilene lanet etmiştir.»"*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢٠٣ – حَدَّثَنَا طَاهِرُ بْنُ عِيسَى بْنِ قَيْرَسٍ الْمِصْرِيُّ , ثنا أَصْبَغُ بْنُ الْفَرَجِ , ثنا ابْنُ وَهْبٍ , أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شُرَيْحٍ , وَاللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ , وَابْنُ لَهِيعَةَ , عَنْ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ , عَنْ ثَابِتِ بْنِ زَيْدٍ الْخَوْلانِيِّ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ قَدِمَ الْمَدِينَةَ , فَلَقِيَ ابْنَ عَبَّاسٍ , فَسَأَلَهُ عَنِ الْخَمْرِ ؟ فَقَالَ : سَأُخْبِرُكَ عَنِ الْخَمْرِ , إِنِّي كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَسْجِدِ , فَبَيْنَمَا هُوَ مُحْتَبٍ حَلَّ حَبْوَتَهُ , ثُمَّ قَالَ : " مَنْ كَانَ عِنْدَهُ مِنَ الْخَمْرِ شَيْءٌ فَلْيُؤْذِنِّي بِهِ , فَجَعَلَ النَّاسُ يَأْتُونَهُ , فَيَقُولُ أَحَدُهُمْ : عِنْدِي رَاوِيَةُ خَمْرٍ , وَيَقُولُ الآخَرُ : عِنْدِي رَاوِيَةٌ , وَيَقُولُ الآخَرُ : عِنْدِي زُقَاقٌ وَمَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَهُ , فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اجْمَعُوهُ بِبَقِيعِ كَذَا وَكَذَا , ثُمَّ آذِنُونِي ,

1 *Müsned-i Bezzâr* (2937) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (10056)

2 *Müsned-i Ahmed* (2899), Taberânî, *M. el-Kebîr* (12976) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/145)

فَفَعَلُوا ثُمَّ آذَنُوهُ , فَقَامَ وَقُمْتُ مَعَهُ , فَمَشَيْتُ عَنْ يَمِينِهِ , وَهُوَ مُتَّكِئٌ عَلَيَّ , فَلَحِقَنَا أَبُو بَكْرٍ , فَأَخَذَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَنِي عَنْ يَسَارِهِ , وَجَعَلَ أَبَا بَكْرٍ مَكَانِي , ثُمَّ لَحِقَنَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ , فَأَخَذَهُ فَجَعَلَهُ عَنْ يَسَارِهِ , فَمَشَى بَيْنَهما حَتَّى إِذَا وَقَفَ عَلَى الْخَمْرِ , قَالَ لِلنَّاسِ : أَتَعْرِفُونَ هَذِهِ ؟ قَالُوا : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ , هَذِهِ الْخَمْرُ , قَالَ : صَدَقْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْخَمْرَ , وَعَاصِرَهَا , وَمُعْتَصِرَهَا , وَشَارِبَهَا , وَسَاقِيَهَا , وَآكِلَ ثَمَنِهَا , ثُمَّ دَعَا بِسِكِّينٍ , فَقَالَ : اشْحَذُوهَا , فَفَعَلُوا , ثُمَّ أَخَذَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , فَخَرَقَ الأَزْقَاقَ , فَقَالَ النَّاسُ : إِنَّ فِي هَذِهِ الأَزْقَاقِ مَنْفَعَةً , فَقَالَ : أَجَلْ , وَلَكِنِّي إِنَّمَا أَفْعَلُ ذَلِكَ غَضَبًا لِلَّهِ لِمَا فِيهَا مِنْ سَخْطَةٍ " رواه الطبراني , وخالد بن يزيد: لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8203. Sâbit b. Zeyd el-Havlânî'nin haber verdiğine göre kendisi, Medine'ye geldiğinde İbn Abbâs'la karşılaştı. Ona şarabın hükmünü sordu. İbn Abbâs şu karşılığı verdi: Sana şarabın hükmünü haber vereceğim. Ben Mescid'de Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındaydım. Bir ara Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bağlı olan bel kuşağını çözmeye başladı. Sonra: *"Her kimin yanında şarap varsa onu bana haber versin"* buyurdu. İnsanlar getirmeye başladılar. Onlardan biri: "Benim yanımda şarap tulumu var" dedi. Bir başkası: "Benim yanımda tulum var" dedi. Bir başkası: "Benim yanımda tulum var" dedi. Allah'ın yanında olmasını dilediği kadar tulum toplanmaya başladı. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bakî'de bunları şöyle şöyle toplayın. Sonra bana haber verin"* buyurdu. Onun dediği gibi yaptılar ve ona haber verdiler. Ayağa kalktı. Ben de onunla beraber ayağa kalktım. Sağ tarafından yürüdüm ve bana dayanıyordu. Hz. Ebû Bekr ile karşılaştık. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), beni tutarak sol tarafına geçirdi. Ebû Bekr'i benim yerime koydu. Sonra Hz. Ömer'le karşılaştık. Onu tutarak sol tarafına koydu. Şarabın önünde duruncaya kadar, ikisinin arasında yürüdü. İnsanlara: *"Bunu tanıyor musunuz?"* diye sorunca, onlar: "Evet. Ey Allah'ın Resûlü! Bu şaraptır" karşılığını verdiler. Şöyle buyurdu: *"Doğru söylediniz. Yüce Allah şaraba, onu sıkana, (sıktırana) onu içene, (içirene) onu taşıyana, kendisine taşınana, onu satana, satın alana ve parasını yiyene lanet etti."* Sonra bıçak getirtti. *"Bıçağı bileyin"* buyurdu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bıçağı aldı ve tulumları yarmaya başladı. İnsanlar: "Bu tulumlarda bir yarar vardır" dediklerinde, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Evet (vardır). Fakat bunlarda Allah'ın gazabı olduğundan dolayı, ben bunu Allah için öfkelendiğim için yapıyorum"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup Hâlid b. Yezîd'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٠٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى الْعَطَّارُ ، ثنا سَالِمُ بْنُ نُوحٍ ، ثنا سَعِيدٌ الْجُرَيْرِيُّ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ ، قَالَ : " لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَارِبَهَا وَبَائِعَهَا " ، يَعْنِي الْخَمْرَ

رواه الطبراني, وفيه: عبيد الله بن موسى العطار, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

وقد تقدم أتم من هذا في ثمن الخمر .

8204. Osmân b. Ebî el-Âs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), şarabı içene ve satana lanet etti."

★Hadisi Taberânî,[2] rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ubeydullah b. Mûsâ el-Attâr'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Bundan daha tafsilatlı olan hadisler, Şarap Parası bölümünde geçti.

٨٢٠٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى هُوَ ابْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ فِرَاسٍ عَنْ مُدْرِكِ بْنِ عُمَارَةَ عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لاَ يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلاَ يَزْنِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلاَ يَنْتَهِبُ نُهْبَةً ذَاتَ شَرَفٍ أَوْ سَرَفٍ وَهُوَ مُؤْمِنٌ .

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح خلا مدرك بن عمارة ,وهو ثقة .

8205. İbn Ebî Evfâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kişi mümin olduğu halde şarap içmez, yine kişi mümin olduğu halde zina etmez ve kişi, mümin olduğu halde değerli veya değersiz hiçbir şeyi yağmalamaz."*

★Hadisi İmam Ahmed,[3] rivayet etmiş olup Müdrik b. Umâre güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12977)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8370)

[3] *Müsned-i Ahmed* (4/352-3)

(بَابٌ فِي مُدْمِنِ الخَمْرِ)

Devamlı Şarap İçen (Alkolik) Kimse

٨٢٠٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى الْفُضَيْلِ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ حَدِيثِ أَبِى حَرِيزٍ أَنَّ أَبَا بُرْدَةَ حَدَّثَهُ عَنْ حَدِيثِ أَبِى مُوسَى أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " ثَلاَثَةٌ لاَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ مُدْمِنُ خَمْرٍ وَقَاطِعُ رَحِمٍ وَمُصَدِّقٌ بِالسِّحْرِ وَمَنْ مَاتَ مُدْمِناً لِلْخَمْرِ سَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ نَهْرِ الْغُوطَةِ . قِيلَ وَمَا نَهْرُ الْغُوطَةِ قَالَ نَهْرٌ يَجْرِى مِنْ فُرُوجِ الْمُومِسَاتِ يُؤْذِى أَهْلَ النَّارِ رِيحُ فُرُوجِهِمْ "

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني ,ورجال أحمد وأبي يعلى ثقات .

8206. Ebû Mûsâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Üç kimse cennete giremez: Devamlı şarap içen (alkolik), akrabayla ilgisini kesen ve sihri tasdik eden. Kim şarap içmeye devam ederken ölürse, Yüce Allah ona gûta nehrinden içirir."* "Gûta nehri nedir?" diye sorulduğunda şu cevabı verdi: *"Fahişelerin fererlerinden akan nehirdir ki, fererlerinin kokusu cehennem ahalisini fevkalâde rahatsız eder."*

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup, Ahmed ve Ebû Ya'lâ'nın ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٠٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنِ الأَعْمَشِ عَنْ سَعْدٍ الطَّائِىِّ عَنْ عَطِيَّةَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ صَاحِبُ خَمْسٍ مُدْمِنُ خَمْرٍ وَلاَ مُؤْمِنٌ بِسِحْرٍ وَلاَ قَاطِعُ رَحِمٍ وَلاَ كَاهِنٌ وَلاَ مَنَّانٌ "

رواه أحمد والبزار, وفيه: عطية بن سعد, وهو ضعيف وقد وثق .

8207. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beş haslet sahibi kimse cennete giremez: Devamlı şarap içen (alkolik), sihre inanan, akrabayla ilgisini kesen, kâhin ve minnet eden (yaptığı iyiliği başa kakan) kişi."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atıyye b. Sa'd güvenilir olmakla beraber zayıftır.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/399), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7248); Ebû Harîz ihtilaflı bir ravidir.

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/14,83), *Müsned-i Bezzâr* (2932, 2933)

٨٢٠٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هَاشِمٌ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَمِّىُّ عَنْ عَلِىِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" لاَ يَلِجُ حَائِطَ الْقُدُسِ مُدْمِنُ خَمْرٍ وَلاَ الْعَاقُّ لِوَالِدَيْهِ وَلاَ الْمَنَّانُ عَطَاءَهُ

رواه أحمد والبزار إلا أنه قال : لا يلج جنان الفردوس, والطبراني في الأوسط وقال : حظيرة القدوس , وفيه: علي بن زيد, وفيه ضعف لسوء حفظه .

8208. Enes b. Mâlik'în bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Devamlı şarap içen (alkolik), ana ve babasına itaat etmeyen ve yaptığı iyiliği başa kakan, cennetin duvarına giremez."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr *"Firdevs cennetlerine giremez"*, Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta *"hazîretulkuds'a"* lafzıyla rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ali b. Zeyd, hafızasının zayıflığı sebebiyle zayıf görülmüştür.[1]

٨٢٠٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا الْجُرَيْرِىُّ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أُسْتَاذَ عَنِ الصَّدَفِىِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِى وَهُوَ يَشْرَبُ الْخَمْرَ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ شُرْبَهَا فِى الْجَنَّةِ وَمَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِى وَهُوَ يَتَحَلَّى الذَّهَبَ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ لِبَاسَهُ فِى الْجَنَّةِ" رواه أحمد والبزار والطبراني,ورجاله ثقات .

8209. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ümmetimden şarap içtiği halde ölen kişiye Allah, cennette şarap içmeyi haram kılar. Ümmetimden altın ile süslendiği halde ölen kişiye Allah, cennette onu giymeyi haram kılar."*

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢١٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ يَعْنِى ابْنَ صَالِحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ قَالَ حُدِّثْتُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مُدْمِنُ الْخَمْرِ إِنْ مَاتَ لَقِىَ اللَّهَ كَعَابِدِ وَثَنٍ"

رواه أحمد والبزار والطبراني, ورجال أحمد رجال الصحيح إلا أن ابن المنكدر قال : حدثت عن ابن عباس , وفي إسناد الطبراني: يزيد بن أبي فاختة, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/226) ve *Müsned-i Bezzâr* (2931)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6948) ve *Müsned-i Bezzâr* (2935)

8210. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Devamlı şarap içen (ayyaş), puta tapan gibi Allah'a kavuşur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri İbnü'l-Münkedir hariç *Sahîh*'in ravileridir. İbnü'l-Münkedir: "İbn Abbâs'tan bana haber verildi" ifadesini kullanmıştır. Taberânî'nin isnadındaki Yezîd b. Ebî Fâhite'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢١١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، ثنا زُهَيْرُ بْنُ عَبَّادٍ ، ثنا عَتَّابُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ خُصَيْفٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مُدْمِنُ خَمْرٍ ، وَلا عَاقٌّ ، وَلا مَنَّانٌ " ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَيَّ لأَنَّ الْمُؤْمِنِينَ يُصِيبُونَ ذُنُوبًا حَتَّى وَجَدْتُ ذَلِكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فِي الْعَاقِّ ﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴾ ، وَفِي الْمَنَّانِ ﴿لا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالأَذَى ﴾ ، وَفِي الْخَمْرِ ﴿ إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنْصَابُ وَالأَزْلامُ رِجْسٌ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿فَاجْتَنِبُوهُ﴾

رواه الطبراني ورجاله ثقات إلا أن عتاب بن بشير, لم أعرف له من مجاهد سماعا .

8211. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Devamlı şarap içen (ayyaş), ana ve babasına itaat etmeyen ve yaptığı iyiliği başa kakan cennete giremez."*

İbn Abbâs ekledi: Bu (söz) bana çok ağır geldi. Çünkü müminler günah işliyorlar. Nihayet bunları Allah'ın Kitab'ında ana ve babasına itaat etmeyen hakkında: **"Demek umulur ki eğer siz imandan yüz çevirirseniz, yeryüzünde bozgunculuğa çağırırsınız ve akrabalık münasebetlerini parçalayıverirsiniz."**[2] Yaptığı iyiliği başa kakan hakkında: **"Ey iman etmiş olanlar! Sadakalarınızı minnetle, incitmekle iptal etmeyiniz."**[3] Şarap hakkında: **"Ey iman edenler! Muhakkak ki içki, kumar, putlar ve kısmet için çekilen zarlar şeytanın işinden olan murdar bir şeydir. Artık ondan kaçınınız ki, felâh bulabilesiniz"**[4] âyetlerinde buldum.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Attâb b. Beşîr hariç ravileri güvenilir kimselerdir. Onun Mücâhid'den hadis işittiğini bilmiyorum.[5]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2543), *Müsned-i Bezzâr* (2934), Taberânî, *M. el-Kebîr* (12428) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (677)

[2] Muhammed Sur. 22.

[3] Bakara Sur. 264.

[4] Mâide Sur. 90.

[5] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11170)

٨٢١٢ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ ، قَالَ : نَا جُنَادَةُ بْنُ مَرْوَانَ ، قَالَ : نَا الْحَارِثُ بْنُ النُّعْمَانِ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " الْمُقِيمُ عَلَى الرِّبَا كَعَابِدِ وَثَنٍ ، وَالْمُقِيمُ عَلَى الْخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: جنادة بن مروان, وهو متهم .

8212. Enes b. Mâlik bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Sürekli faiz yiyen ve şarap içmeye devam eden, puta tapan gibidir."*

★Hadisi Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cünâde b. Mervân hadis uydurmakla suçlanmıştır.

٨٢١٣ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا أَبُو حُمَةَ ، قَالَ : نا أَبُو قُرَّةَ ، قَالَ : ذَكَرَ زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ عَبَّادِ بْنِ كَثِيرٍ الْبَصْرِيِّ ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ ، عَنْ مِقْسَمٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مُدْمِنُ خَمْرٍ ، وَلا مَنَّانٌ عَلَى اللَّهِ بِعَمَلِهِ ، وَلا عَاقٌّ لِوَالِدَيْهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عباد بن كثير ,وهو متروك .

8213. Abdullah b. Ömer bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Devamlı şarap içen, yaptığı işi (iyiliğini) başa kakan ve ana-babasına itaat etmeyen cennete giremez."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abbâd b. Kesîr metruktur.

(بَابُ فِيمَنْ يَسْتَحِلُّ الْخَمْرَ)

Şarabı Helal Gören Hakkında

٨٢١٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سَيَّارُ بْنُ حَاتِمٍ حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ قَالَ أَتَيْتُ فَرْقَداً يَوْماً فَوَجَدْتُهُ خَالِياً فَقُلْتُ يَا ابْنَ أُمِّ فَرْقَدٍ لأَسْأَلَنَّكَ الْيَوْمَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقُلْتُ أَخْبِرْنِى عَنْ قَوْلِكَ فِي الْخَسْفِ وَالْقَذْفِ أَشَىْءٌ تَقُولُهُ أَنْتَ أَوْ تَأْثُرُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لاَ بَلْ آثُرُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم. قُلْتُ وَمَنْ حَدَّثَكَ قَالَ حَدَّثَنِى عَاصِمُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ عَنْ أَبِى أُمَامَةَ عَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَنِى قَتَادَةُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ وَحَدَّثَنِى بِهِ إِبْرَاهِيمُ النَّخَعِىُّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " تَبِيتُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِى عَلَى أَكْلٍ

وَشُرْبٍ وَلَهْوٍ وَلَعِبٍ ثُمَّ يُصْبِحُونَ قِرَدَةً وَخَنَازِيرَ فَيُبْعَثُ عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ أَحْيَائِهِمْ رِيحٌ فَتَنْسِفُهُمْ كَمَا نَسَفَتْ مَنْ كَانَ قَبْلَهُمْ بِاسْتِحْلاَلِهِمُ الْخُمُورَ وَضَرْبِهِمْ بِالدُّفُوفِ وَاتِّخَاذِهِمُ الْقَيْنَاتِ"

رواه أحمد , وفرقد: ضعيف .

8214. Câfer (İbn Süleyman) anlatıyor: Birgün Ferkad'in yanına geldiğimde onu yalnız buldum. Ona: "Ey İbn Ümmü Ferkad! Bugün sana şu hadisten soracağım. Kavimlerin (yere) batırılması ve fırlatıp atılması hakkındaki sözünden bana haber ver. Bu senin söylemiş olduğun bir şey midir? Yoksa Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den rivayet ettiğin bir şey midir?" diye sorunca şu karşılığı verdi: "Hayır. Bilakis Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den rivayet ettiğim bir hadistir." Ben de: "Sana bunu kim haber verdi?" diye sordum. Ferkad: "Bana Âsım b. Amr el-Becelî, Ebû Umâme'den, o da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den haber verdi. Ayrıca bana Katâde, Sa'd b. el-Müseyyeb'den bildirdi. Yine Bana İbrâhîm b. en-Nehaî'nin bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«Ümmetimden bir grup, yeme, içme, oyun ve eğlence üzerine geceleyecekler. Sonra (suretleri) maymun ve domuz olarak sabahlayacaklar. Sonra onların dirilerinden bazı diriler üzerine bir rüzgâr gönderilecek ve onlardan öncekiler şarabı helal görmeleri, kadın şarkıcı edinmeleri ve def çalmaları sebebiyle yerle bir edildikleri gibi, yerle bir edilecekler.»*"

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Ferkad zayıftır.[1]

٨٢١٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ الْكَوْسَجُ أَنْبَأَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ مُوسَى عَنْ فَرْقَدٍ السَّبَخِيِّ حَدَّثَنَا أَبُو مُنِيبٍ الشَّامِيُّ عَنْ أَبِي عَطَاءٍ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَنِي شَهْرُ بْنُ حَوْشَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَحَدَّثَنِي عَاصِمُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَحَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَوْ حُدِّثْتُ عَنْهُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَيَبِيتَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى أَشَرٍ وَبَطَرٍ وَلَعِبٍ وَلَهْوٍ فَيُصْبِحُوا قِرَدَةً وَخَنَازِيرَ بِاسْتِحْلاَلِهِمُ الْمَحَارِمَ وَاتِّخَاذِهِمُ الْقَيْنَاتِ وَشُرْبِهِمُ الْخَمْرَ وَأَكْلِهِمُ الرِّبَا وَلُبْسِهِمُ الْحَرِيرَ" رواه عبد الله بن أحمد , وفرقد: ضعيف .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/259), Taberânî, *M. el-Kebîr* (7997), *es-Silsiletu's-Sahîha* (1604)

8215. Ubâde b. es-Sâmit, Abdurrahman b. Ğanm, Ebû Umâme ve İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhammed'in canı kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki ümmetimden bir takım insanlar, şımarık, kibirli, neşeli ve eğlenceli olarak geceleyecekler. Haramları helal kabul etmeleri, kadın şarkıcı edinmeleri, şarap içmeleri, faiz yemeleri ve ipek elbise giymeleri sebebiyle (suretleri) maymun ve domuzlar olarak sabahlayacaklar."*

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup Ferkad zayıftır.[1]

٨٢١٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ أَوْسٍ الْكَاتِبُ عَنْ بِلَالِ بْنِ يَحْيَى الْعَبْسِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ عَنِ ابْنِ مُحَيْرِيزٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ السِّمْطِ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَيَسْتَحِلَّنَّ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ بِاسْمٍ يُسَمُّونَهَا إِيَّاهُ "

قلت : رواه ابن ماجة غير أنه قال : " ليشربن " مكان " ليستحلن " .

رواه أحمد, وفيه: ثابت بن السمط, وهو مستور, وبقية رجاله ثقات .

8216. Ubâde b. es-Sâmit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Elbette ümmetimden bir zümre, şarabı başka bir isimle isimlendirerek onu helal sayacaklar."*

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisi *"Elbette helal sayacaklar"* lafzı yerine *"Elbette içecekler"* şeklinde rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sâbit b. es-Simt mesturdur. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابٌ فِيمَنْ تَرَكَ الْخَمْرَ وَالْحَرِيرَ لِلَّهِ)

Allah İçin İpek Giymeyi ve Şarap İçmeyi Terkeden Hakkında

٨٢١٧ – حَدَّثَنَا مِقْدَامٌ ، ثَنَا أَسَدٌ ، ثَنَا ابْنُ ثَوْبَانَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ضَمْرَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْقِيَهُ اللَّهُ الْخَمْرَ فِي الآخِرَةِ فَلْيَتْرُكْهَا فِي الدُّنْيَا ، وَمَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكْسُوَهُ اللَّهُ الْحَرِيرَ فِي الآخِرَةِ فَلْيَتْرُكْهُ فِي الدُّنْيَا "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه المقدام بن داود ,وهو ضعيف ,وبقية رجاله ثقات . وقد تقدم حديث أبي أمامة قبل هذا بباب .

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/329), oğlu Abdullah'ın zevaidinden.

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/318)

8217. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kimi, âhirette Allah'ın kendisini şarap içirmesi sevindirecekse, dünyada onu içmeyi terk etsin. Ayrıca her kimi âhirette Allah'ın kendisin(e ipek) giydirmesi sevindirecekse, dünyada onu giymeyi terketsin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta şeyhi Mikdâm b. Dâvûd'dan rivayet etmiş olup zayıftır. Kalan ravileri, güvenilir kimselerdir.

Ebû Umâme'nin hadisi bundan önceki bir bölümde geçti.

٨٢١٨ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ الْعُرُوقِيُّ ، حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ بَيَانٍ ، نَا عِمْرَانُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ تَرَكَ الْخَمْرَ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ لأَسْقِيَنَّهُ مِنْهُ فِي حَظِيرَةِ الْقُدْسِ ، وَمَنْ تَرَكَ الْحَرِيرَ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ لأَكْسُوَنَّهُ إِيَّاهُ فِي حَظِيرَةِ الْقُدْسِ "

رواه البزار, وفيه: شعيب بن بيان, قال الذهبي:صدوق وضعفه الجوزجاني والعقيلي, وبقية رجاله ثقات .

8218. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim (içmeye) gücü yettiği halde şarap içmeyi terk ederse cennetteki şaraptan ona içireceğim. Diğer taraftan her kim (giymeye) gücü yettiği halde ipek giymeyi terk ederse cennetteki ipekten ona giydireceğim."*

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Şuayb b. Beyân hakkında Zehebî *sadûk*/dürüst birisi olduğunu söylemiştir. Cûzecânî ve Ukaylî, onu zayıf olarak kabul etmişlerdir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [1]

(بَابُ الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ)

Altın ve Gümüş Kaplarda Bir şey İçmek

٨٢١٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِى شَيْخٍ الْهُنَائِىِّ أَنَّ مُعَاوِيَةَ قَالَ لِنَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِىِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشُّرْبِ فِى آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ قَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ .

8219. Ebû Şeyh el-Hunâî anlatıyor: Muâviye, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından bir cemaate: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in altın ve gümüş kaplarda bir şey içmeyi yasakladığını biliyor musunuz?" diye sordu. Onlar da: "Allah için, evet" dediler.[2]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2939)

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/95)

٨٢٢٠ - وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَفَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ قَالَ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَبِى شَيْخٍ الْهُنَائِيِّ قَالَ كُنْتُ فِى مَلإٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ أَنْشُدُكُمُ اللَّهَ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشُّرْبِ فِى آنِيَةِ الْفِضَّةِ قَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ. قَالَ وَأَنَا أَشْهَدُ.

رواه أحمد في حديث طويل, وروى الطبراني بعضه, ورجال أحمد رجال الصحيح ,خلا أبا شيخ الهنائي وهو ثقة .

8220. Ebû Şeyh el-Hunâî anlatıyor: Ben, Muâviye'nin yanında Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in ashâbından olan bir cemaat içersisindeydim. Muâviye: "Allah aşkına söyleyin. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in altın ve gümüş kaplarda bir şey içmeyi yasakladığını biliyor musunuz?" diye sordu. Onlar da: "Allah için, evet" dediler. Ebû Şeyh el-Hunâî ekledi: "Ben de buna şahidim."

★Hadisi İmam Ahmed uzun bir metinle, Taberani ise hadisin bir kısmını rivayet etmiştir. Ebû Şeyh el-Hunâî güvenilir olup onun dışındaki Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٢١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِى خُصَيْفٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ وَعَنْ عِكْرِمَةَ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ : وَإِنَّمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُشْرَبَ فِى إِنَاءِ الْفِضَّةِ.

رواه أحمد في حديث طويل والطبراني في الأوسط وزاد فيه : إنما نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الحرير المصمت الخالص , فأما أن يكون سداه أو لحمته حرير فلا بأس بلبسه . ورجالهما رجال الصحيح .

8221. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sadece altın ve gümüş kaplarda bir şey içmeyi yasakladı.

★Hadisi İmam Ahmed uzun bir metinle ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup şu fazlalığa yer vermiştir: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sade tek renk olan (saf) ipeği giymeyi yasakladı. Elbisenin çözgüsünün (yamasının) ve boyun kısmının ipek olması durumunda onun giyilmesinde bir sakınca yoktur." Ahmed ve Taberânî'nin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٢٢٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِى أَبُو مُوسَى الْعَنَزِيُّ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِى عَدِيٍّ عَنِ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ كُلْثُومِ بْنِ جَبْرٍ قَالَ كُنَّا بِوَاسِطِ الْقَصَبِ عِنْدَ عَبْدِ الأَعْلَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/92)
[2] *Müsned-i Ahmed* (2954)

قَالَ فَإِذَا عِنْدَهُ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ أَبُو الْغَادِيَةِ اسْتَسْقَى الْمَاءَ فَأُتِيَ بِإِنَاءٍ مُفَضَّضٍ فَأَبَى أَنْ يَشْرَبَ وَذَكَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ. رواه أحمد في أثناء حديث, ورجاله رجال الصحيح.

8222. Gülsüm b. Cebr anlatıyor: Biz, Vâsıtu'l-Kasab'da Abdü'l-A'la b. Abdillah b. Âmir'in yanındaydık. Onun yanında Ebu'l-Ğâdiye adında bir adam vardı. Su istedi. Gümüşle kaplanmış bir kapta su getirilince, içmekten yüz çevirdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i anarak bu hadisi zikretti...

★Hadisi İmam Ahmed (başka) bir hadisin içerisinde rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٢٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى ، حَدَّثَنَا سُلَيْمُ بْنُ مُسْلِمٍ الْمَكِّيُّ ، حَدَّثَنَا نَضْرُ بْنُ عَرَبِيٍّ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الَّذِي يَشْرَبُ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ "

رواه أبو يعلى والطبراني في الثلاثة, وفيه: محمد بن يحيى بن أبي سمينة, وقد وثقه أبو حاتم وابن حبان وغيرهما, وفيه كلام لا يضر, وبقية رجاله ثقات .

8223. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Altın ve gümüş kaplarda içenlerin cehennem ateşi karınlarında fokurdatılır."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve üç *Mu'cem*'inde Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Yahyâ b. Ebî Semîne'yi Ebû Hâtim ve İbn Hibbân güvenilir olarak kabul etmiş olup, ayrıca hakkında zararsız bir tenkit vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢٢٤ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ هَارُونَ الْحَنْبَلِيُّ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبَغَوِيُّ ، حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ بْنُ بُرْدِ بْنِ سِنَانٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ شَرِبَ فِي إِنَاءٍ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ إِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ فَإِنَّمَا يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ " رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه :العلاء بن برد بن سنان, ضعفه أحمد .

8224. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim altın ve gümüş kaplarda (bir şey) içerse cehennem ateşi karnında fokurdatılır."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/76)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2711), Taberânî, *M. el-Kebîr* (12046), Taberânî, *M. es-Sağîr* (319)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-Sağîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Alâ b. Bürd b. Sinân'ı İmam Ahmed zayıf olarak kabul etmiştir.[1]

٨٢٢٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ سَهْلٍ السُّكَّرِيُّ الْبَغْدَادِيُّ ، بِمِصْرَ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَزْدِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو تُمَيْلَةَ يَحْيَى بْنُ وَاضِحٍ ، عَنْ أَبِي طَيْبَةَ الْخُرَاسَانِيِّ ، حَدَّثَنَا أَبُو مِجْلَزٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ وَشَرِبَ فِي الْفِضَّةِ فَلَيْسَ مِنَّا ، وَمَنْ خَبَّبَ امْرَأَةً عَلَى زَوْجِهَا أَوْ عَبْدًا عَلَى مَوَالِيهِ فَلَيْسَ مِنَّا "

رواه الطبراني في الكبير والصغير, وفيه: أبو طيبة عبد الله بن مسلم ,وثقه ابن حبان, وقال : يخطئ ويخالف, وبقية رجاله ثقات .

8225. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim, ipek giyer ve gümüş kaplarda içerse bizden değildir. Her kim, kadın ile kocasının arasını veya köle ile efendisinin arasını bozarsa bizden değildir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu's-Sağîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ebû Taybe Abdullah b. Müslim'in İbn Hibbân güvenilir olduğunu söylemiş ve hakkında: "Hata ve muhalefet eder" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [2]

٨٢٢٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا حُسَيْنٌ الأَشْقَرُ ، قَالَ : أَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَيٍّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، وَعَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " نَهَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَشْرَبَ فِي إِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: جابر بن يزيد الجعفي, وهو ضعيف وقد وثق .

8226. Hz. Ali diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benim gümüş kapta bir şey içmemi yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Câbir b. Yezîd el-Cu'fî güvenilir olmakla beraber zayıftır.

٨٢٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عُمَرَ بْنِ خَالِدٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، وَحَفْصَةَ ، قَالَتَا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الَّذِي يَشْرَبُ فِي إِنَاءِ الْفِضَّةِ يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ "

قلت : حديث أم سلمة في الصحيح . رواه الطبراني, وفيه: سليمان بن عمرو, وهو متروك .

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (563)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (698)

8227. Ümmü Seleme ve Hafsa'nın bildirdiklerine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Gümüş kaplarda içenlerin cehennem ateşi karnında fokurdatılır."*

Ben derim ki: Ümmü Seleme'nin hadisi *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup senedinde yer alan Süleymân b. Amr metruktur.[1]

٨٢٢٨ – وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ، قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسِقَايَةٍ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ : فذكر الحديث . رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8228. Abdullah b. Amr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e altından yapılmış bir su kabı getirildi. Hadisin devamını yukarıdakine benzer bir şekilde sürdürdü.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ الشُّرْبِ فِي الزُّجَاجِ)

Cam Kaplarda İçmek

٨٢٢٩ – عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : أَهْدَى الْمُقَوْقِسُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدَحَ قَوَارِيْرَ فَكَانَ يَشْرَبُ فِيْهِ .

قلت : رواه ابن ماجة باختصار رواه البزار, وفيه :مندل ,وهو ضعيف وقد وثق .

8229. İbn Abbâs diyor ki: "Mukavkıs, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e cam bir bardak hediye etti. (Bazen) ondan içerdi."

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisi kısa metniyle rivayet etmiştir.

★Hadisi Bezzâr, rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mindel güvenilir addedilmekle beraber zayıftır.[2]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/215)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2904)

(بَابُ الشُّرْبُ فِي النُّحَاسِ)

Bakır Kaplarda İçmek

٨٢٣٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمُعَلَّى الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ ، ثنا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاتِكَةِ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : " كَانَ لِمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَدَحٌ مُفَضَّضٌ بِنُحَاسٍ فِيهِ يَسْقِي النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا شَرِبَ ، وَفِيهِ يُوَضِّئُهُ إِذَا تَوَضَّأَ "

رواه الطبراني ,وفيه: علي بن يزيد الألهاني,وهو ضعيف .

8230. Ebû Umâme bildiriyor: Muâz b. Cebel'in bakır ile kaplanmış bir bardağı vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), su içeceği zaman ondan içerdi, abdest alacağı vakit te ondan abdest alırdı.

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ali b. Yezîd el-Elhânî zayıftır.[1]

(بَابُ اخْتِنَاثُ الأَسْقِيَةِ وَالشُّرْبُ مِنْ الإِدَاوَةِ وَثَلْمَةِ القَدَحِ)

Tulumun Ağzını Kıvırmak, Su Kabından ve Bardağın Delik Yerinden İçmek

٨٢٣١ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ ح ، وَحَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا أَبُو مُصْعَبٍ ، قَالا : ثنا عَبْدُ الْمُهَيْمِنِ بْنُ عَبَّاسِ بْنِ سَهْلٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ اخْتِنَاثِ الأَسْقِيَةِ " رواه الطبراني, وفيه :عبد المهيمن بن عباس, وهو ضعيف .

8231. Sehl b. Sa'd'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tulumun ağzını kıvırarak ondan su içmeyi yasakladı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdülmüheymin b. Abbâs zayıftır.[2]

٨٢٣٢ – حَدَّثَنَا الصَّائِغُ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الشَّافِعِيُّ ، ثَنَا الْحَارِثُ بْنُ عُمَيْرٍ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " نُهِيَ أَنْ يُشْرَبَ مِنْ فِيِّ السِّقَاءِ "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7878)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5708)

8232. Ebû Hureyre diyor ki: "Kırık (tahta) bardaktan içmemiz yasaklandı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٢٣٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُعَاذٍ الْحَلَبِيُّ دُرَّانُ ، ثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَبُو سَلَمَةَ التَّبُوذَكِيُّ ، ثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الأَصَمِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " نُهِيَ أَنْ نَشْرَبَ مِنْ كَسْرِ الْقَدَحِ " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات رجال الصحيح .

8233. Ebû Hureyre diyor ki: "(Tahta) bardak kırığından içmemiz yasaklandı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimseler olmakla beraber *Sahîh*'in ravileridir.

٨٢٣٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَحْيَى بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ أَبِي رَاشِدٍ ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " رُخِّصَ فِي الشُّرْبِ مِنْ أَفْوَاهِ الأَدَاوَى "

رواه الطبراني, وفيه :محمد بن عبد الله بن يحيى بن الربيع بن أبي راشد, ولم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح . قلت : ويأتي حديث أم سليم في الشرب قائما إن شاء الله .

8234. İbn Abbâs diyor ki: "İbrik (ve benzer)lerin ağızlarından içmeye ruhsat verildi."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Abdillah b. Yahyâ b. er-Rebî' b. Ebî Râşid'i tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٣٥ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا أَبُو مُصْعَبٍ ، ثنا عَبْدُ الْمُهَيْمِنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي الشَّرَابِ ، وَأَنْ يُشْرَبَ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ أَوْ أُذُنِهِ .

رواه الطبراني, وفيه: عبد المهيمن بن عباس بن سهل ,وهو ضعيف .

8235. Sehl b. Sa'd'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içilen şeye üflemeyi ve bardağın kırık yerinden veya tutma yerinin (yan tarafından) içmeyi yasakladı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdülmüheymin b. Abbâs b. Sehl zayıftır.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11688) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1057)

٨٢٣٦ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ أَبِي الطَّاهِرِ بْنِ السَّرْحِ الْمِصْرِيُّ ، ثنا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ، ثنا ابْنُ الْمُبَارَكِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُهَاجِرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، وَابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالا : " يُكْرَهُ أَنْ يُشْرَبَ مِنْ أُذُنِ الْقَدَحِ ، وَثُلْمَةِ الْقَدَحِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8236. İbn Abbâs ve İbn Ömer diyorlar ki: "Bardağın tutma yerinin (yan tarafından) ve kırık yerinden içmek mekruh görülürdü."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

İçecek ve Diğer Şeylerin İçine Üflemek

٨٢٣٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ ، قَالَ : نا أبو المغيرة ، قَالَ : نا مبشر بن عبيد ، عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ أَرْطَاةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَدَعْنَا فِي لَبْسٍ مِنْ دِينِنَا " نَهَانَا عَنِ النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: مبشر بن عبيد, وهو ضعيف .

8237. Enes b. Mâlik diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), dinimiz hakkında bizi şüphede bırakmadı. Bize içeceklerin içine üflemeyi yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mübeşşir b. Ubeyd zayıftır.[3]

٨٢٣٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، قَالَ : ثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، قَالَ : نَا مَحْبُوبُ بْنُ مُحْرِزٍ الْقَوَارِيرِيُّ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ : نَا صَالِحٌ ، مَوْلَى التَّوْءَمَةِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِهَ أَنْ يُنْفَخَ بَيْنَ يَدَيْهِ فِي الصَّلاةِ ، أَوْ فِي شَرَابِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: صالح مولى التوأمة, وقد اختلط ,وبقية رجاله ثقات . وقد تقدمت أحاديث في النفخ في الطعام .

8238. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), namazda (secdede iken iki eli arasına) veya içeceğine üflemeyi mekruh gördü."

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (5722)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (11055)

3 Taberânî, *M. el-Evsat* (12)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Sâlih Mevlâ et-Tev'eme âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Bu konu hakkında hadisler yiyeceklere üflemek bölümünde (no: 7888) geçmiştir.

٨٢٣٩ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَزِيدَ السِّجِسْتَانِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى النَّيْسَابُورِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ جَابِرٍ ، عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُنْفَخَ فِي الطَّعَامِ ، وَالشَّرَابِ ، وَالثَّمَرَةِ "

قلت : رواه أبو داود خلا قوله : وَالثَّمرة . رواه الطبراني, وفيه محمد بن جابر, وهو ضعيف .

8239. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yiyeceğe, içeceğe ve meyveye (yerken) üflemeyi yasakladı."

Ben derim ki: Ebû Dâvûd bu hadisi «meyve» lafzı olmaksızın rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Câbir zayıftır.[1]

(بَابُ أَيُّ الشَّرَابُ أَطْيَبُ ؟)

İçeceklerin En Güzeli Hangisidir?

٨٢٤٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِى إِسْمَاعِيلُ بْنُ أُمَيَّةَ عَنْ رَجُلٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ أَيُّ الشَّرَابِ أَطْيَبُ قَالَ " الْحُلْوُ الْبَارِدُ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح إلا أن تابعيه لم يسم .

8240. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e "İçeceklerin en güzeli hangisidir?" diye soruldu. Cevaben: *"Tatlı ve soğuk içecek"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Tabiûn ravisi isimlendirilmemiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11789)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3129)

(بَابُ الشُّرْبُ قَائِماً)

Ayakta İçmek

٨٢٤١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِى زِيَادٍ الطَّحَّانِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ عَنِ النَّبِىِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رَأَى رَجُلاً يَشْرَبُ قَائِماً فَقَالَ لَهُ " قِهْ. قَالَ لِمَهْ قَالَ أَيَسُرُّكَ أَنْ يَشْرَبَ مَعَكَ الْهِرُّ . قَالَ لاَ. قَالَ فَإِنَّهُ قَدْ شَرِبَ مَعَكَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مِنْهُ الشَّيْطَانُ " رواه أحمد والبزار, ورجال أحمد ثقات .

8241. Ebû Hureyre bildiyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ayakta su içen bir adam gördü ve: *"Kus!"* buyurdu. Adam: "Niçin?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Seninle beraber kedinin içmesi seni sevindirir mi?"* buyurdu. Adam: "Hayır" deyince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Muhakak ki seninle beraber ondan daha şerli olan şeytan içmiştir"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٤٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِىِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَوْ يَعْلَمُ الَّذِى يَشْرَبُ وَهُوَ قَائِمٌ مَا فِى بَطْنِهِ لاَسْتَقَاءَهُ"

قلت : له حديث في الصحيح بغير هذا السياق .

رواه أحمد بإسنادين, والبزار, وأحد إسنادي أحمد رجاله رجال الصحيح .

8242. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şayet ayakta bir şey içen karnındakini bilseydi, elbette onu kusardı"* buyurdu.

Ben derim ki: Ebû Hureyre'den *Sahîh*'te başka bir metinle aynı anlamda bir hadis geçmiştir.

★Hadisi iki isnadla İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Ahmed'in iki isnâdından birinin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (7990, 7991, merfû) ve *Müsned-i Bezzâr* (2896, mevkûf)

[2] *Müsned-i Ahmed* (7795, 7796) ve *Müsned-i Bezzâr* (2897)

٨٢٤٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَارِمٌ أَبُو النُّعْمَانِ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ ، عَنْ أَبِي نَضْرَةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : " نُهِيَ أَنْ يَشْرَبَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ ، وَأَنْ يَلْتَقِمَ فَمَ السِّقَاءِ فَيَشْرَبَ مِنْهُ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8243. Ebû Saîd diyor ki: "Kişinin, ayakta durarak ve tulumun ağzını kendi ağzına alarak ondan su içmesi yasaklandı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٤٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ زَاذَانَ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ شَرِبَ قَائِماً فَنَظَرَ النَّاسُ فَأَنْكَرُوا ذَلِكَ عَلَيْهِ فَقَالَ عَلِيٌّ مَا تَنْظُرُونَ إِنْ أَشْرَبْ قَائِماً فَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَائِماً وَإِنْ أَشْرَبْ قَاعِداً فَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَاعِداً.

قلت : في الصحيح الشرب قائما فقط . رواه أحمد, وفيه :عطاء بن السائب, وقد اختلط, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8244. Zâdân anlatıyor: Ali b. Ebî Tâlib ayakta içti. İnsanlar onu gördüklerinde (bu davranışı) hoş karşılamadılar. Bunun üzerine Hz. Ali şöyle dedi: "Ne bakıyorsunuz? Eğer ayakta içiyorsam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ayakta içerken gördüm. Eğer oturarak içiyorsam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i oturarak içerken gördüm."

Ben derim ki: Zâdân'ın *Sahîh*'teki rivayetinde sadece ayakta içmek bölümü yeralmıştır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٢٤٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ جَمِيلٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى امْرَأَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ وَفِي الْبَيْتِ قِرْبَةٌ مُعَلَّقَةٌ فَاخْتَنَثَهَا وَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ. رواه أحمد ورجاله ثقات .

8245. Hz. Âişe diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensar'dan bir kadının evine girdi. Evde asılı bir tulum vardı. Tulumun ağzını dışına kıvırıp ayakta su içti."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5441) ve *Müsned-i Ahmed* (3/54)

[2] *Müsned-i Ahmed* (795)

٨٢٤٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرُّؤَاسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنِ الْبَرَاءِ ابْنِ ابْنَةِ أَنَسٍ وَهُوَ ابْنُ زَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ حَدَّثَتْنِي أُمِّي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا وَفِي بَيْتِهَا قِرْبَةٌ مُعَلَّقَةٌ قَالَتْ فَشَرِبَ مِنَ الْقِرْبَةِ قَائِماً قَالَتْ فَعَمَدْتُ إِلَى فَمِ الْقِرْبَةِ فَقَطَعْتُهَا. رواه أحمد والطبراني, وفيه: البراء بن زيد, و لم يضعفه أحد, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8246. Enes bildiriyor: Annem (Ümmü Süleym)'in bana haber verdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun evine girmiş. Evde asılı bir tulum varmış. Ümmü Süleym: "Tulumdan ayakta su içti. Ben de tulumun ağzını (bereketi umarak) kestim" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Berâ b. Zeyd'i hiçbir kimse zayıf kabul etmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٢٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى عَنْ يُونُسَ يَعْنِي ابْنَ عُبَيْدٍ عَنِ الصَّلْتِ بْنِ غَالِبٍ الْهُجَيْمِيِّ عَنْ مُسْلِمٍ سَأَلَ أَبَا هُرَيْرَةَ عَنِ الشُّرْبِ قَائِماً قَالَ يَا ابْنَ أَخِي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَلَ رَاحِلَتَهُ وَهِيَ مُنَاخَةٌ وَأَنَا آخِذٌ بِخِطَامِهَا أَوْ بِزِمَامِهَا وَاضِعاً رِجْلِي عَلَى يَدِهَا فَجَاءَ نَفَرٌ مِنْ قُرَيْشٍ فَقَامُوا حَوْلَهُ فَأُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ فَشَرِبَ وَهُوَ عَلَى رَاحِلَتِهِ ثُمَّ نَاوَلَ الَّذِي يَلِيهِ عَنْ يَمِينِهِ فَشَرِبَ قَائِماً حَتَّى شَرِبَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ قِيَاماً.

رواه أحمد , ومسلم هذا لم أحد من وثقه ولا جرحه, وبقية رجاله ثقات .

8247. Müslim anlatıyor: Ebû Hureyre'ye ayakta içmenin hükmünü sordum. Şu karşılığı verdi: "Yeğenim! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i çökmüş halde olan devesini bağlarken gördüm. Ben de ayağımla devenin ön ayağına basarak yularını tutuyordum. Bu sırada Kureyş'ten bir topluluk geldi ve etrafına toplandılar. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e içinde süt olan bir kap getirdi. Bineği üzerindeyken içti. Sonra sağ tarafındaki kişiye verdi. O kişi ayakta içti. Böylece topluluğun tamamı ayakta içtiler."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, hadisteki Müslim'i ne güvenilir olduğunu söyleyen, ne de cerh edeni görmedim. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٢٤٨ - عَنْ أَنَسٍ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ "

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/161)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/119; 6/376, 431), Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/126-7) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (658)

[3] *Müsned-i Ahmed* (7524)

رواه أبو يعلى والبزار إلا أنه قال : شرب لبنا ,والطبراني في الأوسط إلا أنه قال : دخل مسجدهم فشرب وهو قائم ,ورجال أبي يعلى والبزار رجال الصحيح .

8248. Enes diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ayakta içti."

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve "Süt içti" ibaresiyle Bezzâr rivayet etmiştir. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta "Onların mescidine girdi ve ayakta su içti" şeklinde rivayet etmiştir. Ebû Ya'lâ ve Bezzâr'ın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٤٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ أَبُو يَحْيَى صَاحِبُ السَّابِرِيِّ ، قَالَ : نَا إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفَرْوِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي عُبَيْدَةُ بِنْتُ نَابِلٍ ، عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهَا ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَائِمًا " رواه البزار والطبراني, ورجالهما ثقات .

8249. Sa'd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'i ayakta içerken gördüm."

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢٥٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ ، ح وَحَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ الْقَزَّازُ الْبَصْرِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ ، قَالا : ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ ، عَنْ بِشْرِ بْنِ غَالِبٍ ، عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَشْرَبُ وَهُوَ قَائِمٌ " رواه الطبراني, وفيه: زياد بن المنذر, وهو متروك .

8250. Hüseyn b. Ali diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ayakta içerken gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ziyâd b. el-Münzir metruktur.[3]

٨٢٥١ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ نَصْرٍ أَبُو سَعِيدٍ النَّحَّاسُ الْبَغْدَادِيُّ ، حَدَّثَنَا قُرَّةُ بْنُ الْعَلاءِ بْنِ قُرَّةَ السَّعْدِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبُو يُونُسَ الْخَصَّافُ الْخَفَّافُ ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدَ ، أَنَّهُ سَمِعَ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ ، يَقُولُ : حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ ، أَنَّهُ " رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ قَائِمًا "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه جماعة لم أعرفهم .

8251. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ayakta zemzem suyundan içerken gördüm."

---

1 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3560) ve *Müsned-i Bezzâr* (2899), Miskîn güvenilir bir ravidir.

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (332) ve *Müsned-i Bezzâr* (2898)

3 Taberânî, *M. el-Kebîr* (2904)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir grup vardır.[1]

٨٢٥٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ حَكِيمٍ الْمُقَوِّمُ ، قَالَ : نا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ الْحَرَّانِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَائِمًا وَقَاعِدًا" رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8252. Hz. Âişe diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i hem ayakta, hem de oturarak içerken gördüm."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

(بَابُ الْمُؤْمِنُ يَشْرَبُ فِي مَعَاءٍ وَاحِدٍ)

Mümin Tek Bir Bağırsağını Doldurmak İçin İçer

٨٢٥٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ الْخُزَاعِيُّ أَنْبَأَنَا سُلَيْمَانُ يَعْنِي ابْنَ بِلَالٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى بْنِ عُمَارَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ جُهَيْنَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " إِنَّ الْكَافِرَ يَشْرَبُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَشْرَبُ فِي مِعًى وَاحِدٍ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8253. Cüheyne kabilesinden bir adam bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Muhakkak ki kâfir, yedi bağırsağını doldurmak için içer; mümin ise tek bir bağırsağını doldurmak için içer."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٢٥٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مَعْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَعْنِ بْنِ نَضْلَةَ بْنِ عَمْرٍو الْغِفَارِيُّ مَدِينِيٌّ قَالَ حَدَّثَنِي جَدِّي مُحَمَّدُ بْنُ مَعْنٍ عَنْ أَبِيهِ مَعْنِ بْنِ نَضْلَةَ عَنْ نَضْلَةَ بْنِ عَمْرٍو الْغِفَارِيِّ أَنَّهُ لَقِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَرَّيْنَ فَهَجَمَ عَلَيْهِ شَوَائِلُ لَهُ فَسَقَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ شَرِبَ فَضْلَةَ إِنَاءٍ فَامْتَلأَ بِهِ ثُمَّ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُ لأَشْرَبُ

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (357)

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/369-70)

السَّبْعَةَ فَمَا أَمْتَلِئُ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَشْرَبُ فِي مِعًى وَاحِدٍ وَإِنَّ الْكَافِرَ يَشْرَبُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ"

رواه أحمد وأبو يعلى والبزار والطبراني باختصار, ورجاله ثقات كما ذكره السيد الحسيني, عن ابن حبان وقد ذكر شيخنا للشيخ صلاح الدين العلائي رحمه الله أن ابن حبان لم يذكر بعضهم, فالله أعلم وأما أبو يعلى فإنه قال : عن معن بن نضلة : أن نضلة لقي رسول الله صلى الله عليه و سلم فإن كان معن صحابيا وإلا فهو مرسل عنده.

8254. Nadle b. Amr el-Ğıfârî'den nakledildiğine göre kendisi, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ile Merrebeyn denilen yerde karşılaştı. Onun için kendine ait *şevail*inin (yani doğumdan veya hamlinden yedi ay geçip sütü çekilen devenin) memesindeki sütün hepsini sağdı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e içirdi ve sonra kaptan arta kalanı içti. Bununla doydu. Sonra: "Ya Resûlallah! Ben (Cahiliye döneminde) yedi sefer içerdim, yine de doymazdım" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Muhakkak ki mümin, tek bir bağırsağını doldurmak için içer, kâfir ise yedi bağırsağını doldurmak için içer"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve kısa metinle Taberânî rivayet etmiştir. Seyyid el-Hüseyn'in İbn Hibbân'dan aktardığı gibi ravileri, güvenilir kimselerdir. Şeyhimiz Salâhuddîn el-Alâî (Allah ona rahmet etsin) İbn Hibbân'ın bazı güvenilir ravileri zikretmediğini söylemiştir. Allah daha doğrusunu bilir. Ebû Ya'lâ ise Ma'an b. Nadle'den nakletmiştir. Eğer Ma'an sahabi ise, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i görmüştür. Eğer Ma'an, sahabi değilse, ona göre bu hadis mürseldir.[1]

(بَابُ كَيْفِيَّةِ الشُّرْبِ وَالتَّسْمِيَةِ وَالْحَمْدِ)

Bir Şey İçerken İçmenin, Besmele Çekmenin ve Hamd Etmenin Şekli

٨٢٥٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْبَاقِي الْمِصِّيصِيُّ ، وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ مَتُّوَيْهِ الأَصْبَهَانِيُّ ، قَالا : ثنا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ الْحِمْصِيُّ ، ثنا الْيَمَانُ بْنُ عَدِيٍّ ، ثنا ثُبَيْتُ بْنُ كَثِيرٍ الْبَصْرِيُّ الضَّبِّيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ ، عَنْ بَهْزٍ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَاكُ عَرْضًا ، وَيَشْرَبُ مَصًّا ، وَيَتَنَفَّسُ ثَلاثًا ، وَيَقُولُ : " هُوَ أَهْنَأُ ، وَأَمْرَأُ ، وَأَبْرَأُ " رواه الطبراني, وفيه: ثبيت بن كثير, وهو ضعيف .

8255. Behz diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (dişlerini) enlemesine misvaklardı, (suyu) emerek üç nefeste içer ve şöyle buyururdu: *"Bu şekilde içmek, en faydalı, en kolay ve en şifalı olanıdır."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/336), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1584-5) ve *Müsned-i Bezzâr* (2905)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sübeyt b. Kesîr zayıftır.[1]

٨٢٥٦ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنِ الْمُعَلَّى الأَسَدِيِّ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَبْدَأُ بِالشَّرَابِ إِذَا كَانَ صَائِمًا ، وَكَانَ لا يَعُبُّ يَشْرَبُ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاثًا "

رواه الطبراني بإسنادين, وشيخه في أحدهما: أبو معاوية الضرير, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8256. Ümmü Seleme diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), oruçlu olduğu zaman iftarını içecekle açardı. Suyu soluk almayarak bir nefeste içmezdi. İki veya üç nefeste içerdi."

★Hadisi Taberânî iki isnadla rivayet etmiştir. İsnâdın birinde yer alan şeyhi Ebû Muâviye ed-Darîr'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢٥٧ – حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا حَجَّاجُ بْنُ نُصَيْرٍ ، قَالَ : نا الْيَمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ " يَشْرَبُ فِي ثَلاثَةِ أَنْفَاسٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: اليمان بن المغيرة, وهو ضعيف .

8257. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içeceği üç nefeste içerdi."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yemân b. el-Muğîre zayıftır.

٨٢٥٨ – حَدَّثَنَا هَاشِمٌ ، ثَنَا الْمُعَافَى بْنُ سُلَيْمَانَ ، نا مُوسَى بْنُ أَعْيَنَ ، عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ عُرْفَانَ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَنَفَّسُ فِي الإِنَاءِ ثَلاثَةَ أَنْفَاسٍ ، يُسَمِّي عِنْدَ كُلِّ نَفَسٍ ، وَيَشْكُرُ فِي آخِرِهِنَّ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير والبزار باختصار, وفيه :المعلى بن عرفان, وهو متروك .

8258. Abdullah (b. Mesûd) diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kapta su içerken üç nefes alırdı. Her nefes almada Besmele çekerdi ve en sonunda şükrederdi."

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muallâ b. Urfân metruktur.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1242), ravilerinden Yemân ve İbn Kesîr zayıftır.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/332)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10475) ve *Müsned-i Bezzâr* (2900)

٨٢٥٩ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْحُلْوَانِيُّ ، قَالَ : نا عَتِيقُ بْنُ يَعْقُوبَ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ " يَشْرَبُ فِي ثَلاثَةِ أَنْفَاسٍ ، إِذَا أَدْنَى الإِنَاءَ إِلَى فِيهِ سَمَّى اللَّهَ ، فَإِذَا أَخَّرَهُ حَمِدَ اللَّهَ ، يَفْعَلُ بِهِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عتيق بن يعقوب, وهو أحد رواة الموطأ عن مالك, رواه عنه جماعة منهم أبو زرعة وقال : بلغني أنه حفظ الموطأ في حياة الإمام مالك, وبقية رجاله رجال الصحيح . ؟

8259. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içeceği üç nefeste içerdi. Kabı ağzına yaklaştırdığı zaman Besmele çekerdi. Kabı ağzından uzaklaştırdığı zaman Allah'a hamd ederdi. Bunu üç sefer yapardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Atîk b. Ya'kûb, İmam Mâlik'in *Muvattâ* isimli kitabının ravilerindendir. Ondan bir cemaat hadis rivayet etmiştir. O cemaatten birisi olan Ebû Zür'a onun hakkında: "İmam Mâlik hayatta iken onun *Muvattâ*'yı ezberlediği bana ulaştı" demiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٦٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِرْسٍ ، ثَنَا الْحَسَنُ بْنُ دَاوُدَ الْمُنْكَدِرِيُّ ، ثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، حَدَّثَنِي شِبْلُ بْنُ الْعَلاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، حَدَّثَنِي سُمَيٌّ مَوْلَى أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ ، قَالَ : سَمِعْتُ نَوْفَلَ بْنَ مُعَاوِيَةَ الدِّيلِيَّ ، يَقُولُ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ بِثَلاثَةِ أَنْفَاسٍ ، يُسَمِّي اللَّهَ فِي أَوَّلِهَا ، وَيَحْمَدُهُ فِي آخِرِهَا " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :شبل بن العلاء, وهو ضعيف .

8260. Nevfel b. Muâviye ed-Dîlî diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i üç nefeste, evvelinde Besmele çekerek ve sonunda ise hamd ederek içerken gördüm."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Şibl b. el-Alâî zayıftır.[2]

٨٢٦١ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ ، نا الصَّلْتُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلانَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الإِنَاءِ ثَلاثًا .

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (844) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1277)

[2] İbnü's-Sünnî, *Amel Yevm vel-Leyle* (466), ravilerinden Şibl, zayıftır.

رواه البزار, ورجاله ثقات .

8261. İbn Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kaptan su içerken üç defa nefes alırdı.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٦٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ مُطِيعٍ الشَّيْبَانِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي غَنِيَّةَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ قَيْسٍ ، عَنْ جَرِيرٍ ، قَالَ : دَخَلَ عُيَيْنَةُ بْنُ حِصْنٍ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَعِنْدَهُ رَجُلٌ ، فَاسْتَسْقَى ، فَأُتِيَ بِمَاءٍ ، فَسَتَرَهُ فَشَرِبَ ، فَقَالَ : مَا هَذَا ؟ قَالَ : " الْحَيَاءُ وَالإِيمَانُ أُوتُوهُمَا وَمُنِعْتُمُوهُمَا "

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن مطيع الشيباني, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8262. Cerîr anlatıyor: Uyeyne b. Hısn, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdi. Yanında bir adam vardı. Su istedi. Su getirilince adam suyu gizleyerek içti. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu da nedir? Haya ve iman, her ikisi size verildi; fakat bu ikisinden mahrum edildiniz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. Mutî' eş-Şeybânî'yi tanımıyorum. Kalan ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ الْبَدَاءَةِ بِالأَكَابِرِ)

İçmeye Büyüklerle Başlamak

٨٢٦٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْمٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ ، حَدَّثَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَقَى ، قَالَ : " ابْدَءُوا بِالْكَبِيرِ أَوْ قَالَ : بِالأَكَابِرِ " رواه أبو يعلى الطبراني في الأوسط, ورجال أبي يعلى رجال الصحيح .

8263. İbn Abbâs diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir şey içeceği zaman şöyle buyururdu: *"Büyükle veya büyüklerle (ilk önce büyüklere ikram ederek) başlayın."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Ebû Ya'lâ'nın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2901)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2268)

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2425)

٨٢٦٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ نَصْرٍ الْحَذَّاءِ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ أَبِي كَرِيمَةَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الْمَلِكِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ أُتِيَ بِقَدَحٍ فِيهِ شَرَابٌ ، فَنَاوَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا عُبَيْدَةَ ، فَقَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ : أَنْتَ أَوْلَى بِهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، قَالَ : " خُذْ " ، فَأَخَذَ أَبُو عُبَيْدَةَ الْقَدَحَ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ : خُذْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اشْرَبْ ، فَإِنَّ الْبَرَكَةَ فِي أَكَابِرِنَا ، فَمَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا ، وَيُجِلَّ كَبِيرَنَا فَلَيْسَ مِنَّا "

رواه الطبراني من طريق أبي عبد الملك, عن القاسم, و لم أعرف أبا عبد الملك, وبقية رجاله ثقات, وفي بعضهم كلام لا يضر .

8264. Ebû Umâme anlatıyor: Bir ara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbından bir grubun arasındaydı ve yanında Ebû Bekr, Ömer ve Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh vardı. İçinde içecek olan bir bardak getirildi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bardağı Ebû Ubeyde'ye uzattı. Ebû Ubeyde: "Sen buna daha layıksın ey Allah'ın Peygamberi!" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Tut"* dedi. Ebû Ubeyde bardağı tuttu ve içmeden önce Allah Resûlulü (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ey Allah'ın Peygamberi! Sen tut (iç)!" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"(Sen) iç! Çünkü bereket, büyüklerimizle beraberdir. Her kim küçüklerimize merhamet etmezse ve büyüklerimize de saygı göstermezse bizden değildir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, Ebû Abdilmelik kanalıyla Kâsım'dan rivayet etmiş olup, Ebû Abdilmelik'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Bazı ravileri hakkında ise zararsız bir tenkit vardır.[1]

(بَابُ الأَيْمَنَ فَالأَيْمَن)

Sağdan Başlamak ve Sonra Sağdan Devam Etmek

٨٢٦٥ – حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرٍو الدِّمَشْقِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ صَالِحٍ الْوُحَاظِيُّ ، وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، قَالَ : حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ ، قَالا : حَدَّثَنَا مُجَمِّعُ بْنُ يَعْقُوبَ الأَنْصَارِيُّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ ، قَالَ : قِيلَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَبِيبَةَ " مَا أَدْرَكْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ؟ قَالَ : جَاءَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسْجِدِنَا قُبَاءَ ، فَجِئْتُ وَأَنَا غُلامٌ حَدَثٌ ،

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7895), Ebû Abdilmelik zayıftır.

جَلَسْتُ عَنْ يَمِينِهِ ، وَجَلَسَ أَبُو بَكْرٍ عَنْ يَسَارِهِ ، قَالَ : " ثُمَّ دَعَا بِشَرَابٍ ، فَشَرِبَ وَنَاوَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ " رواه الطبراني, وهذا لفظه, وأحمد بنحوه ,ورجاله ثقات ,وفي بعضهم كلام لا يضر .

8265. Muhammed b. İsmâîl anlatıyor: Abdullah b. Ebî Habîbe'ye: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den anlatacak bir şeyin yok mu?" diye soruldu. Bunun üzerine şöyle anlattı: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Kubâ'daki mescidimize geldi. Yanına vardım. Ben henüz genç bir delikanlıydım. Sağ tarafına oturdum. Ebû Bekr ise sol tarafına oturdu. Sonra içecek bir şey istedi. İçti ve sağ tarafından bana verdi."

★Hadisi Taberânî, rivayet etmiş olup bu hadisin lafzıdır. Ahmed ise bu hadisin benzerini rivayet etmiştir. Ravilerinden birisi hakkında ise zararsız bir tenkit vardır.

(بَابُ بِمَنْ يَبْدَأُ إِذَا فَرَغَ الشَّرَابِ ثُمَّ جِئَ بِشَرَابٍ غَيْرَهُ)

Kişi İçeceği İçtikten Sonra Başka Bir İçecek Getirildiği Zaman Kiminle Başlanacak?

٨٢٦٦ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ بُسْرٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَاهُمْ ، وَهُوَ رَاكِبٌ عَلَى بَغْلَةٍ ، كُنَّا نَدْعُوهَا حِمَارَةً شَامِيَّةً ، فَدَخَلَ عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ ، فَقَامَتْ أُمِّي ، فَوَضَعَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَطِيفَةً عَلَى حَصِيرٍ فِي الْبَيْتِ ، جَعَلَتْ تُؤَثِّرُهَا لَهُ ، فَلَمَّا جَلَسَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، تَطِيبُ الْحَصِيرِ ، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرٍ : فَقَدَّمَ لَهُمْ أَبِي بُسْرٌ تَمْرًا لِيَشْغَلَهُمْ بِهِ ، وَأَمَرَ أُمِّي فَصَنَعَتْ لَهُمْ جَشِيشًا ، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ : كُنْتُ أَنَا الْخَادِمَ فِيمَا بَيْنَ أَبِي وَأُمِّي ، وَكَانَ أَبِي الْقَائِمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابِهِ ، فَلَمَّا فَرَغَتْ أُمِّي مِنَ الْجَشِيشِ جِئْتُ أَحْمِلُهُ حَتَّى وَضَعْتُهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ فَأَكَلُوا ، ثُمَّ سَقَاهُمْ فَضِيخًا ، فَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَسَقَى الَّذِي عَنْ يَمِينِهِ ، ثُمَّ أَخَذْتُ الْقَدَحَ حَتَّى بعد مَا فِيهِ ، فَمَلأْتُ ، فَجِئْتُ بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " أَعْطِهِ الَّذِي انْتَهَى إِلَيْهِ الْقَدَحُ " ، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الطَّعَامِ ، دَعَا لَنَا ، فَقَالَ : " اللَّهُمَّ ارْحَمْهُمْ ، وَاغْفِرْ لَهُمْ ، وَبَارِكْ لَهُمْ فِي رِزْقِهِمْ " ، فَمَا زِلْنَا نَتَعَرَّفُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، السَّعَةَ فِي الرِّزْقِ.

قلت : في الصحيح بعضه من رواية عبد الله بن بسر نفسه وهذا من حديثه عن أبيه .

رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله حديثهم حسن أو صحيح .

8266. Abdullah b. Büsr'ün, babasından naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir katır üzerinde onlara geldi. Biz o katıra Şâm eşeği diyorduk. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ve ashâbı onların evine girdi. Annem ayağa kalkıp Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) için evdeki hasırı serip düzleştirmeye çalıştı. Keçe üzerine oturduğu zaman hasır çok güzel koktu. Abdullah b. Büsr ekledi: Babam onlara meşgul olmaları için (kuru) hurma ikram etti ve anneme (irice kırılmış bulgur üzerine konarak pişirilen et veya hurma yemeği olan) *ceşîş* hazırlamasını emretti. Babam ile annem arasında ben hizmet ediyordum. Babam ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile ashâbı için hizmet ediyordu. Annem *ceşîşi* pişirdikten sonra alıp onların önüne koydum ve yediler. Sonra onlara *fadîh*[1] getirdim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içti ve sağ tarafındaki kişiye verdi. Sonra bardağın içindeki bittiği zaman bardağı aldım ve doldurdum. Sonra bardağı Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'e getirince: *"Bardağın en son bittiği, ulaştığı kişiye ver"* buyurdu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sofradan ayrılacağı zaman bizim için şöyle dua etti: *"Allahım! Onlara mağfiret et, merhamet et ve onlar için rızıklarını bereketlendir."* (Bu duadan sonra) Yüce Allah'ın katından gelen rızıktaki genişliği her zaman müşahede ettik.

Ben derim ki: *Sahîh*'te Abdullah b. Büsr'den olan bu rivayetin sadece bir bölümü bulunmaktadır. Bu hadis ise babasından olan rivayettir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravilerinin hadisi hasen veya sahihtir.[2]

٨٢٦٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنِ ابْنِ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ بُسْرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَتَانَا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدَّمَتْ إِلَيْهِ جَدَّتِي تَمْراً تُعَلِّلُهُ وَطَبَخَتْ لَهُ وَسَقَيْنَاهُمْ فَنَفِدَ الْقَدَحُ فَجِئْتُ بِقَدَحٍ آخَرَ وَكُنْتُ أَنَا الْخَادِمَ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وسلم "أَعْطِ الْقَدَحَ الَّذِى انْتَهَى إِلَيْهِ"

قلت : له في الصحيح حديث غير هذا . رواه أحمد, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله ثقات .

8267. Abdullah b. Büsr naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize geldi. Ninem ona hurma takdim etti. Peşpeşe O'na hurmayı takdim ediyordu. Onun için yemek pişirdi. Onlara içecek ikram ettik. Bardak boşalınca ben başka bir bardak getirdim. Ben hizmet ederken,

---

[1] Henüz olgunlaşmamış hurmadan yapılan bir içki.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1192)

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bardağın en son bittiği, ulaştığı kişiye ver"* buyurdu.

Ben derim ki: Abdullah b. Büsr'ün, *Sahîh*'te konuyla ilgili bundan başka bir hadisi daha vardır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde isimi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ)

Topluluğu İçiren (İçmekte) Onların Sonuncusudur

٨٢٦٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنِي شُعْبَةُ عَنْ أَبِي الْمُخْتَارِ مِنْ بَنِي أَسَدٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى قَالَ كُنَّا فِي سَفَرٍ فَلَمْ نَجِدِ الْمَاءَ. قَالَ ثُمَّ هَجَمْنَا عَلَى الْمَاءِ بَعْدُ قَالَ فَجَعَلُوا يَسْقُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكُلَّمَا أَتَوْهُ بِالشَّرَابِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ" . ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حَتَّى شَرِبُوا كُلُّهُمْ.

قلت : روى أبو داود منه : " ساقي القوم آخرهم " فقط .

8268. Abdullah b. Ebî Evfâ anlatıyor: Biz bir yolculuktaydık. Su bulamamıştık. (Suyu bulduktan) sonra suya hücum ettik. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e su ikram etmeye başladılar. Ona içeceği her getirdiklerinde Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) üç sefer şöyle buyurdu: *"Topluluğa su veren, (içmekte) onların sonuncusudur."* Nihayet herkes su içti.

Ben derim ki: Ebû Dâvud, Abdullah b. Ebî Evfâ'dan sadece *"Topluluğu içiren, (içmekte) onların sonuncusudur"* ibaresini rivayet etmiştir.[2]

٨٢٦٩ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ وَحَجَّاجٌ قَالَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْمُخْتَارِ مِنْ بَنِي أَسَدٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى قَالَ أَصَابَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ عَطَشٌ. قَالَ فَنَزَلَ مَنْزِلاً فَأُتِيَ بِإِنَاءٍ فَجَعَلَ يَسْقِي أَصْحَابَهُ وَجَعَلُوا يَقُولُونَ اشْرَبْ". فَذَكَرَ نَحْوَهُ. رواه كله أحمد, ورجاله ثقات .

8269. Abdullah b. Ebî Evfâ anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbı susuzluğa maruz kaldılar. Bir eve misafir olunca O'na bir kap

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/188)
[2] *Müsned-i Ahmed* (4/354)

getirildi. Ashâbına su içirmeye başladı. Ashâbı ise: "Sen iç!" dediler. Sonra hadisin devamını yukarıdaki gibi zikretti.

★Bu iki hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٧٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، قَالَ : حَدَّثَنَا السَّرِيُّ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ ثَابِتٍ جَلِيسِ لِلْحَسَنِ ، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات إلا أن ثابتا لم يسمع من المغيرة, والله أعلم .

8270. Muğîre b. Şu'be'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Topluluğa su veren, (içmekte) onların sonuncusudur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Sâbit, Muğîre'den hadis işitmemiştir. Allah daha iyi bilir.[2]

٨٢٧١ – حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ مَنْصُورٍ ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي لَيْلَى ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الأَصْبَهَانِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ، قَالَ : نَزَلَ النَّبِيُّ مَنْزِلاً ، فَبَعَثَتْ إِلَيْهِ امْرَأَةٌ مَعَ ابْنٍ لَهَا شَاةً ، فَحَلَبَ ثُمَّ قَالَ : " انْطَلِقْ بِهِ إِلَى أُمِّكَ " ، فَشَرِبَتْ حَتَّى رَوِيَتْ ، ثُمَّ جَاءَ بِشَاةٍ أُخْرَى فَحَلَبَ ثُمَّ سَقَى أَبَا بَكْرٍ ، ثُمَّ جَاءَ بِشَاةٍ أُخْرَى فَحَلَبَ ثُمَّ شَرِبَ . رواه أبو يعلى , وابن أبي ليلى لم يسمع من أبي بكر .

8271. Hz. Ebû Bekr es-Sıddîk anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir eve girdi. Bir kadın oğluyla beraber ona bir koyun gönderdi. Koyunu sağdıktan sonra: *"Bu sütü annene götür"* buyurdu. Kadın kanana kadar içti. Sonra başka bir koyunla geldi. Sütünü sağdıktan sonra Ebû Bekr içti. Sonra başka bir koyunla geldi. Sütünü sağdıktan sonra bu defa kendisi içti.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup İbn Ebî Leylâ, Ebû Bekr'den hadis işitmemiştir.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/382)
[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (1196)
[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (103)

(بَابُ المَجِ فِي الإِنَاءِ رَجَاءَ البَرَكَةِ)

Bereket Olsun İçin Kaba Tükürmek (Su Püskürtmek)

٨٢٧٢ – حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ ، قَالَ : نا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : جَاءَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَنْزِلِنَا ، فَنَاوَلْتُهُ دَلْوًا فَشَرِبَ ثُمَّ مَجَّ فِي الدَّلْوِ. رواه البزار, ورجاله ثقات .

8272. İbn Abbâs diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), evimize geldi. Ona bir kova verdim. İçti ve sonra kovaya (ağzındaki sudan) püskürttü.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

(بَابُ شُرْبُ حَلْبَ النِّسَاءِ)

Kadınların Sütünü İçmek

٨٢٧٣ – عَنِ ابْنِ أَبِي شَيْخٍ قَالَ : أَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : "يَا مَعْشَرَ مُحَارِبَ نَضَّرَكُمُ اللَّهُ لاَ تَسْقُونِي حَلْبَ امْرَأَةٍ" رواه البزار ,وفيه جماعة لم أعرفهم .

8273. İbn Ebî Şeyh bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize geldi ve şöyle buyurdu: *"Ey Muhârib topluluğu! Allah sizi güzelleştirsin (yüzünüz parlatsın). Kadının sütünü bana içirmeyin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır.

(بَابُ تَخْمِيرِ الآنِيَةِ)

Kapları(n Üzerini) Örtmek

٨٢٧٤ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي سُفْيَانَ ، عَنْ جَابِرٍ ، وَعَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ : أَنَّ رَجُلا يُقَالُ لَهُ : أَبُو حُمَيْدٍ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءٍ فِيهِ لَبَنٌ مِنَ النَّقِيعِ نَهَارا ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَلا خَمَّرْتَهُ وَلَوْ أَنْ تَعْرُضَ عَلَيْهِ بِعُودٍ ؟ " قلت : حديث جابر في الصحيح .

رواه أبو يعلى ورجاله ثقات . وفي هذا المعنى أحاديث في الأدب تأتي إن شاء الله .

8274. Ebû Hureyre'den nakledildiğine göre Ebû Humeyd isimli bir adam içinde soğutulmuş saf süt bulunan bir kapla gündüz vakti Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"(Buraya getirirken) onun üzerine bir tahta parçası koyarak bile olsa örtmedin mi?"* buyurdu.

Ben derim ki: Câbir'in konuyla ilgili hadisi *Sahîh*'te geçmektedir.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Konuyla ilgili bir çok hadis Edeb kitabında bulunmaktadır. Çok yakında gelecek inşaallah.

كِتَابُ الطِّبِّ

TIP KİTABI

(بَابُ خَلْقُ الدَّاءِ وَالدَّوَاءِ)

Şifayı ve Hastalığı Yaratmak

٨٢٧٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا حَرْبٌ قَالَ سَمِعْتُ عِمْرَانَ الْعَمِّيَّ قَالَ سَمِعْتُ أَنَساً يَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَيْثُ خَلَقَ الدَّاءَ خَلَقَ الدَّوَاءَ فَتَدَاوَوْا "

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح خلا عمران العمي, وقد وثقه ابن حبان وغيره, وضعفه ابن معين وغيره .

8275. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki Yüce Allah hastalığı yarattığı gibi ilacını da yaratmıştır, o halde tedavi olun."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup İmrân el-Ammî dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravilerdir. İbn Hibbân ve bazıları onun güvenilir, İbn Maîn ve bazıları ise zayıf olduğunu söylemişlerdir.[1]

٨٢٧٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَطَاءٍ يَعْنِي ابْنَ السَّائِبِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ دَاءً إِلاَّ أَنْزَلَ لَهُ دَوَاءً عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ "

قلت : رواه ابن ماجة خلا قوله : " علمه من علمه وجهله من جهله "

رواه أحمد والطبراني, ورجال الطبراني ثقات .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/156)

8276. Abdullah (b. Mes'ûd)'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah, hiçbir hastalık indirmemiştir ki, ona ilacını da indirmemiş olsun. Onu bilen bilmiştir, onu bilmeyen de bilmemiştir."*

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisi *"Onu bilen bilmiştir, onu bilmeyen bilmemiştir"* ibaresi olmaksızın rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Taberânî'nin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٢٧٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلاَلِ بْنِ يِسَافٍ عَنْ ذَكْوَانَ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ قَالَ عَادَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلاً بِهِ جُرْحٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " ادْعُوا لَهُ طَبِيبَ بَنِي فُلاَنٍ. قَالَ فَدَعَوْهُ فَجَاءَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَيُغْنِي الدَّوَاءُ شَيْئاً فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَهَلْ أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ دَاءٍ فِي الأَرْضِ إِلاَّ جَعَلَ لَهُ شِفَاءً "

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح .

8277. Ensar'dan bir adamın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhivesellem), yaralı bir adamı ziyaret etti. Resûlullah (sallallahu alehi vesellem): *"Falanca kabilenin hekimini çağırın"* buyurdu. Hekimi çağırdılar ve geldi. Sahabiler: "Ya Resûlallah! İlaç bir fayda verir mi?" diye sorduklarında Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Sübhanallah! Allah yeryüzünde şifası bulunmayan bir hastalık mı indirdi?"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٢٧٨ - وعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال : "مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ دَاءٍ إِلا أَنْزَلَ لَهُ دَوَاءً ، عَلِمَ ذَلِكَ مَنْ عَلِمَهُ وَجَهِلَ ذَلِكَ مَنْ جَهِلَهُ ، إِلا السَّامَ .قَالُوا : يَا نَبِيَّ اللهِ وَمَا السَّامُ ؟ قَالَ : " الْمَوْتُ "

رواه البزار والطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: شبيب بن شيبة, قال زكريا الساجي : صدوق يهم , وضعفه الجمهور, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8278. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yüce Allah sâm'ın dışında, kendisi için ilacı*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3578, 3922, 4236, 4267, 4334), Taberânî, *M. el-Kebîr* (10331) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5183); isnadı sahihtir.

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/371) ve *Müsned-i Şihâb* (796)

bulunmayan bir hastalık indirmemiştir. Bunu öğrenen öğrenmiştir, öğrenmeyen öğrenmemiştir." Sahabiler: "Ey Allah'ın Peygamberi! Sâm nedir?" diye sorduklarında ise : *"Ölümdür"* buyurdu

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şebîb b. Şeybe hakkında, Zekeriyyâ es-Sâcî *sadûk*/doğru sözlü, bazen de hata eder yorumunu yapmıştır. Cumhur/çoğunluk ise zayıf olduğunu söylemiştir. Kalan ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٧٩ – حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ آدَمَ ابْنُ بِنْتِ أَزْهَرَ السَّمَّانُ ، قَالَ : أَنْبَأَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَابِرٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ ، عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِنْ دَاءٍ إِلا وَلَهُ شِفَاءٌ ، فَعَلَيْكُمْ بِأَلْبَانِ الْبَقَرِ ، فَإِنَّهَا تَرُمُّ مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ "

قلت : روى منه ابن ماجة : " ما أنزل الله داء إلا أنزل له شفاء " فقط .

رواه البزار, وفيه ,محمد بن جابر بن سيار, وهو صدوق ,وقد ضعفه غير واحد, وبقية رجاله ثقات .

8279. Ebû Mûsâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu alehi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yüce Allah hiçbir hastalık indirmemiştir ki onun şifasını da indirmemiş olsun. Size inek sütünü içmenizi tavsiye ediyorum. Çünkü o (inek) bütün ağaçların yapraklarını yer."*

Ben derim ki: İbn Mâce yalnızca *"Yüce Allah hiçbir hastalık indirmemiştir ki onun şifasını da indirmemiş olsun"* ifadesini rivayet etmiştir.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Câbir b. Seyyâr *sadûk*/dürüsttür. Birden çok kimse onun zayıf olduğunu söylemiştir. Kalan ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٢٨٠ – حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْحَكَمِ ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي طَلْحَةُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَدَاوَوْا ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَخْلُقْ دَاءً إِلا خَلَقَ لَهُ شِفَاءً إِلا السَّامَ " ، وَالسَّامُ : الْمَوْتُ.

رواه الطبراني, وفيه: طلحة بن عمرو الحضرمي, وهو متروك .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3016), Taberânî, *M. es-Sağîr* (92), Taberânî, *M. el-Evsat* (1587) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/401)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3017)

8280. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ey insanlar! Tedavi olunuz. Yüce Allah sâmın dışında kendisi için şifa yaratmadığı bir hastalık yaratmamıştır. Sâm ise ölümdür."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Talha b. Amr el Hadramî metruktur.[1]

٨٢٨١ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ , ثنا شَبَابٌ الْعُصْفُرِيُّ , ثنا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ , ثنا صَالِحٌ الْمُرِّيُّ , عَنْ قَتَادَةَ , عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , قَالَ : قَالَ رَجُلٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ , يَنْفَعُ الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ ؟ قَالَ : " الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ , وَقَدْ يَنْفَعُ بِإِذْنِ اللَّهِ "

رواه الطبراني, وفيه: صالح بن بشير المري ,وهو ضعيف .

8281. İbn Abbâs anlatıyor: Bir adam: "Ya Resûlallah! İlaç kadere fayda verir mi?" diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İlaç kaderdendir. Allah'ın izniyle fayda verir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sâlih b. Beşîr el-Mürrî zayıftır.[2]

٨٢٨٢ – حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدٍ الطَّوِيلُ ، ثنا صَالِحُ بْنُ أَبِي الأَخْضَرِ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ ، أَنَّهُ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، رُقًى كُنَّا نَسْتَرْقِي بِهَا ، وَأَدْوِيَةٌ كُنَّا نَتَدَاوَى بِهَا ، هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ شَيْئًا ؟ قَالَ : " هِيَ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ "

رواه الطبراني, وفيه: صالح بن أبي الأخضر, وهو ضعيف يعتبر حديثه .

8282. Hakîm b. Hizâm'ın naklettiğine göre kendisi: "Ya Resûlallah! Kendisiyle tedavi amacıyla okunulan okumalar ve tedavi olduğumuz ilaçlar Allah'ın kaderinden bir şeyi geri çevirir mi?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"O (ilaç ta bizatihi) Allah'ın kaderindendir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sâlih b. Ebî el-Ahdar'ın hadisine itibar edilmekle birlikte zayıftır.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11337)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12784)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3090)

٨٢٨٣ – حَدَّثَنَا إِدْرِيسُ بْنُ جَعْفَرٍ الْعَطَّارُ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ ، ثنا يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ الأَيْلِيُّ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي خُزَامَةَ ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، رَأَيْتَ رُقًى نَسْتَرْقِي بِهَا ، وَأَدْوِيَةً نَتَدَاوَى بِهَا ، تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ ؟ قَالَ : " هِيَ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ "

رواه الطبراني , والحارث: لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح غير أبي خزامة .

8283. Hâris b. Sa'd, babasından naklediyor: Ben: "Ya Resûlallah! Sence okuduğumuz efsunlar ve tedavi olduğumuz ilaçların Allah'ın kaderinden bir şeyi geri çevirebilir mi?" diye sordum. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"O (ilaç ta bizatihi) Allah'ın kaderindendir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Hâris'i tanımıyorum. Ebû Huzâme dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٢٨٤ – حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ ، عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَتَحَ بَابًا مِنَ الْمَغْرِبِ ، مِسَاحَتُهُ سَبْعُونَ خَرِيفًا لِلتَّوْبَةِ ، لَمْ يُغْلِقْهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا ، وَمَا غَدَا رَجُلٌ يَلْتَمِسُ عِلْمًا إِلا أَفْرَشَتْهُ الْمَلائِكَةُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا بِمَا يَعْمَلُ " قَالَتِ الْعَرَبُ عِنْدَ ذَلِكَ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، أَلَمْ يُعْطِ اللَّهُ عَبْدًا خَلَّةً وَاحِدَةً خَيْرٌ ؟ قَالَ : حُسْنُ خُلُقٍ, ثُمَّ قَالُوا لَهُ : أَنَتَدَاوَى ؟ قَالَ : " هَلْ عَلِمْتُمْ أَنَّ الَّذِي أَنْزَلَ الدَّاءَ أَنْزَلَ الدَّوَاءَ ، أَوْ لَمْ يَنْزِلْ دَاءٌ إِلا أَنْزَلَ لَهُ دَوَاءً إِلا دَاءً وَاحِدًا " ، فَقَالُوا : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، فَمَا هُوَ ؟ قَالَ : " الْهَرَمُ "

قلت : رواه الترمذي وغيره باختصار التداوي وحسن الخلق .

رواه الطبراني ,وفيه: إسحاق بن عبد الله بن أبي فروة, وهو متروك .

8284. Safvân b. Assâl'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah tövbe için batıdan mesafesi yetmiş yıl olan bir kapı açmıştır. Güneş batıdan doğmadıkça o kapıyı kapatmayacaktır. Bir adam ilim talep etmek için yola çıkarsa melekler yaptığı işten razı olduğu halde ona kanatlarını gerer."* O anda bedevinin birisi: "Ey Allah'ın Peygamberi! Yüce Allah kuluna hayırlı bir haslet vermedi mi?" diye sorunca: *"Güzel*

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5468)

ahlak" buyurdu. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Tedavi olalım mı?" diye sordular. Şöyle buyurdu. *"Hastalığı indirenin şifasını da indirdiğini biliyormusunuz. Bir hastalık müstesna, şifasını indirmediği hastalık yoktur."* Bunun üzerine: "Ey Allah'ın Peygamberi! O nedir?" diye sorduklarında Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İhtiyarlıktır"* buyurdu.

Ben derim ki: Hadisi Tirmizî ve başkaları tedavi ve güzel ahlak bölümünü ihtisar ederek rivayet etmişlerdir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İshâk b. Abdillah b. Ebî Ferve metruktur.[1]

٨٢٨٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ السِّمْسَارُ ، أَنْبَأَ خَالِدُ بْنُ خِدَاشٍ ، حَدَّثَنَا سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ ، ثنا مَرْوَانُ بْنُ النُّعْمَانِ ، عَنْ وَهْبِ بْنِ جُشَمٍ ، قَالَ : " سَقَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ دَوَاءَ الْمَشْيِ "

رواه الطبراني, وفيه: مروان بن النعمان, و لم أعرفه .

8285. Vehb b. Cüşem dedi ki: "Enes b. Mâlik'e (rahat) yürümesi için ilaç içirdim."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mervân b. en-Nu'mân'ı tanımıyorum.[2]

(بَابُ دَعِ الدَّوَاءَ مَا احْتَمَلَ جَسَدُكَ الدَّاءَ)

Vücudun Hastalığa Direndiği Sürece İlacı Bırak

٨٢٨٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأُمَوِيُّ ، ثنا أَبِي ، عَنِ الأَعْمَشِ ، قَالَ : سَمِعْتُ حَيَّانَ جَدَّ بْنِ أَبْجَرَ الأَكْبَرَ ، يَقُولُ : " دَعِ الدَّوَاءَ مَا احْتَمَلَ جَسَدُكَ الدَّاءَ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8286. A'meş bildiriyor: İbn Ebcer el-Ekber'in dedesi Hayyân'ın şöyle dediğini işittim: "Vücudun hastalığa direndiği sürece ilacı bırak."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7395)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (695)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3576)

(بَابُ النَّهْيِ عَنِ التَّدَاوِي بِالْحَرَامِ)

Haram Şeylerle Tedavi Olmanın Yasaklanması

٨٢٨٧ – حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ ، عَنِ الشَّيْبَانِيِّ ، عَنْ حَسَّانَ بْنِ مُخَارِقٍ ، قَالَ : قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ : اشْتَكَتِ ابْنَةٌ لِي فَنَبَذْتُ لَهَا فِي كُوزٍ ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَغْلِي ، فَقَالَ : " مَا هَذَا ؟ " ، فَقُلْتُ : إِنَّ ابْنَتِي اشْتَكَتْ فَنَبَذْنَا لَهَا هَذَا ، فَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِي حَرَامٍ "

رواه أبو يعلى والبزار, إلا أنه قال : " في كوز " بدل " تور " , ورجال أبي يعلى رجال الصحيح خلا حسان بن مخارق وقد وثقه ابن حبان .

8287. Ümmü Seleme anlatıyor: Benim bir kız çocuğum hastalanmıştı. Onun için bir kapta şıra yaptım. Şıra (şarap) kaynarken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdi ve: *"Bu nedir?"* diye sordu. Ben de: "Kızım hastalanmıştı; ben de ona bu şırayı hazırladım" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüce Allah sizin şifanızı haramda yaratmamıştır"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiştir. Hassân b. Muhârik müstesna Ebû Ya'lâ'nın ravileri *Sahîh*'in ravileridir. İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiştir.[1]

٨٢٨٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ عَيَّاشٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، ثنا ثَعْلَبَةُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ أَبِي عِمْرَانَ سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ فَتَدَاوَوْا ، وَلا تَتَدَاوَوْا بِحَرَامٍ "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8288. Ümmü'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah hastalığı da, şifayı da yaratmıştır. Haram nesnelerle tedavi olmayınız."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6966) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/326)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/254)

٨٢٨٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، وَعَاصِمٍ ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ ، قَالَ : اشْتَكَى رَجُلٌ مِنَّا فَنُعِتَ لَهُ السُّكَرُ ، فَأَتَيْنَا عَبْدَ اللَّهِ فَسَأَلْنَاهُ ، فَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8289. Ebû Vâil anlatıyor: Bizden bir adam hastalandı. Ona sarhoşluk veren bir şey tavsiye edildi. O sırada Abdullah (b. Mes'ûd) gelince bu durumu ona sorduk. Şu karşılığı verdi: "Yüce Allah, şifanızı size haram kıldığı şeylerde yaratmamıştır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ لاَ تُكْرِهُوا مَرْضَاكُم عَلَى الطَّعَامِ)

Hastalarınızı Yemek Yemeğe Zorlamayın

٨٢٩٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْمُعَلَّى بْنِ مَنْصُورٍ ، وَأَحْمَدُ بْنُ الْوَلِيدِ الْبَزَّارُ إِمْلاءً ، قَالا : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلاءِ الْمَدِينِيُّ ، قَالَ : ثنا الْوَلِيدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تُكْرِهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ فَإِنَّ اللَّهَ يُطْعِمُهُمْ وَيَسْقِيهِمْ "

رواه البزار والطبراني في الأوسط, وفيه: الوليد بن عبد الرحمن بن عوف, و لم أعرفه ولا من روى عنه ,وبقية رجاله ثقات .

8290. Abdurrahman b. Avf'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hastalarınızı yemek yemeğe zorlamayın. Çünkü Yüce Allah onları yediriyor ve içiriyor."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Velîd b. Abdirrahman b. Avf'ı ve ondan rivayet edeni tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9714-6) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1633)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3018)

(بَابٌ فِي المَعِدَةِ)

Mide Hakkında

٨٢٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَابَلُتِّيُّ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ جُرَيْجٍ الرُّهَاوِيُّ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْمَعِدَةُ حَوْضُ الْبَدَنِ ، وَالْعُرُوقُ إِلَيْهَا وَارِدَةٌ ، فَإِذَا صَحَّتِ الْمَعِدَةُ صَدَرَتِ الْعُرُوقُ بِالصِّحَّةِ ، وَإِذَا فَسَدَتِ الْمَعِدَةُ صَدَرَتِ الْعُرُوقُ بِالسَّقَمِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يحيى بن عبد الله البابلتي, وهو ضعيف .

8291. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Mide, vücudun havuzudur. Damarlar ona gelirler. Mide sağlıklı olduğu zaman damarlar da sağlıklı olurlar. Mide sağlıksız olduğu zaman, damarlar da hasta olurlar."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Yahyâ b. Abdillah el-Bâbeluttî zayıftır.[1]

(بَابُ شُرْبِ المَاءِ عَلَى الرِّيقِ)

Aç Karnına Su İçmek

٨٢٩٢ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خُنَيْسٍ الدِّمْيَاطِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ مَخْلَدٍ الرُّعَيْنِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ شَرِبَ الْمَاءَ عَلَى الرِّيقِ انْتَقَصَتْ قُوَّتُهُ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: محمد بن مخلد الرعيني, وهو ضعيف .

8292. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim aç karnına su içerse gücü azalır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Mahled er-Ruaynî zayıftır.

---

1 Taberânî, *M. el-Evsat* (3/389-90, *M. el-Bahrayn*)

٨٢٩٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي غَسَّانَ ، ثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَبْدُ الأَوَّلِ الْمُعَلِّمُ ، ثَنَا أَبُو أُمَيَّةَ الأَيْلِيُّ ، عَنْ زُفَرَ بْنِ وَاصِلٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كَثُرَ ضَحِكُهُ اسْتُخِفَّ بِحَقِّهِ ، وَمَنْ شَرِبَ الْمَاءَ عَلَى الرِّيقِ انْتَقَضَتْ قُوَّتُهُ "

رواه الطبراني في الأوسط في حديث طويل هو في الزهد وفي إسناده من لم أعرفهم .

8293. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kimin gülmesi çok olursa hakkı önemsenmez. Her kim de aç karınla su içerse gücü azalır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta zühd hakkında uzun bir hadisin içinde rivayet etmiştir. İsnadında tanımadığım raviler vardır.

(بَابُ عِرْقِ الكِلْيَةِ)

Böbrek Damarı

٨٢٩٤ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، قَالَ : نا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمَدِينِيِّ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْخَاصِرَةُ عِرْقُ الْكُلْيَةِ ، إِذَا تَحَرَّكَ آذَى صَاحِبَهَا ، فَدَاوُوهَا بِالْمَاءِ الْمُحْرَقِ وَالْعَسَلِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: مسلم بن خالد الزنجي,وهو ضعيف وقد وثقه جماعة .

8294. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bel (böğür), böbreğin damarının geçtiği yerdir. Hareket ettiği zaman sahibine zarar verir. Sıcak su ve bal ile onu tedavi edin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Müslim b. Hâlid ez-Zencî'yi bir cemaat güvenilir kabul etmekle beraber zayıftır.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (113) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/405, Zehebî, onun sahih hükmüne muvafakat etmiştir)

(بَابٌ فِي الشُّونِيزِ وَالعَسَلَ وَالكَمْأَةَ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Çörek Otu, Bal, Mantar ve Bunun Dışındaki Şeyler

٨٢٩٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ ، قَالَ : نا وَهْبُ بْنُ بَيَانٍ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْعَطَّارُ ، قَالَ : نا أَبُو عِمْرَانَ سَعِيدُ بْنُ مَيْسَرَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ " إِذَا اشْتَكَى تَقَمَّحَ كَفًّا مِنْ شُونِيزٍ ، وَيَشْرَبُ عَلَيْهِ مَاءً وَعَسَلا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يحيى بن سعيد العطار, وهو ضعيف .

8295. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), hastalandığı zaman bir avuç çörek otuyla beraber bal ve su içerdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. Saîd el-Attâr zayıftır.[1]

٨٢٩٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا صَالِحٌ يَعْنِي ابْنَ حَيَّانَ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فِي اثْنَيْنِ وَأَرْبَعِينَ مِنْ أَصْحَابِهِ وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي فِي الْمَقَامِ وَهُمْ خَلْفَهُ جُلُوسٌ يَنْتَظِرُونَهُ فَلَمَّا صَلَّى أَهْوَى فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْكَعْبَةِ كَأَنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَأْخُذَ شَيْئاً ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَثَارُوا وَأَشَارَ إِلَيْهِمْ بِيَدِهِ أَنِ اجْلِسُوا فَجَلَسُوا فَقَالَ " رَأَيْتُمُونِي حِينَ فَرَغْتُ مِنْ صَلاَتِي أَهْوَيْتُ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَ الْكَعْبَةِ كَأَنِّي أُرِيدُ أَنْ آخُذَ شَيْئاً . قَالُوا نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ إِنَّ الْجَنَّةَ عُرِضَتْ عَلَيَّ فَلَمْ أَرَ مِثْلَ مَا فِيهَا وَإِنَّهَا مَرَّتْ بِي خَصْلَةٌ مِنْ عِنَبٍ فَأَعْجَبَتْنِي فَأَهْوَيْتُ إِلَيْهَا لآخُذَهَا فَسَبَقَتْنِي وَلَوْ أَخَذْتُهَا لَغَرَسْتُهَا بَيْنَ ظَهْرَانَيْكُمْ حَتَّى تَأْكُلُوا مِنْ فَاكِهَةِ الْجَنَّةِ وَاعْلَمُوا أَنَّ الْكَمْأَةَ دَوَاءُ الْعَيْنِ وَأَنَّ الْعَجْوَةَ مِنْ فَاكِهَةِ الْجَنَّةِ وَأَنَّ هَذِهِ الْحَبَّةَ السَّوْدَاءَ الَّتِي تَكُونُ فِي الْمِلْحِ اعْلَمُوا أَنَّهَا دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلاَّ الْمَوْتَ "

رواه أحمد ,ورجاله رجال الصحيح إلا أن الإمام أحمد قال : سمع زهير بن واصل بن حيان ,وصالح بن حيان فجعلهما واحدا . .قلت : واصل ثقة, وصالح بن حيان, ضعيف وهذا الحديث من رواية واصل في الظاهر, والله أعلم وقد رواه باختصار من رواية صالح أيضا .

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (109); Saîd b. Meysere, oldukça zayıftır.

8296. Büreyde'nin naklettiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ve O'nun kırk iki sahabisiyle beraberdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Makam-ı İbrâhîm'de namaz kılıyordu. Sahabe de onun arkasında oturup O'nu bekliyorlardı. Namaz kıldıktan sonra kendisi ile Kâbe arasına doğru (bir şeye) elini uzattı. Sanki bir şey almaya çalışıyordu. Sonra onlara yüzünü dönünce sahabiler ayağa kalkmaya yeltendiler. Eliyle onlara oturmalarını işaret etti. Onlar da oturdular. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Namazdan ayrıldığım zaman beni gördünüz mü? Kendim ile Kâbe arasına doğru elimi uzattım. Sanki bir şey almaya çalıştım."* Onlar: "Ya Resûlallah! Evet (seni fark ettik)" deyince Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cennet bana sunuldu. Cennetteki nesnelerin benzerini görmedim. Cennette bir salkım üzüm yanımdan geçti. Onu almak için elimi uzattıysam da yetişemedim. Şayet onu alabilseydim (dünyada) cennet meyvelerinden yemeniz için onu aranızda dikerdim. Biliniz ki mantar, gözün ilacıdır. Acve hurması, cennet meyvelerindendir. Tuzun içinde olan şu çörek otu, ölüm hariç her hastalığın şifasıdır."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileri olup, ancak İmam Ahmed, başkalarının Vâsıl b. Hayyân olarak verdiği raviyi Sâlih b. Hayyân şeklinde irad etmiştir.[1]

Ben derim ki: Vâsıl güvenilir bir kimsedir. Sâlih b. Hayyân zayıf bir ravidir. Bu hadis zahirde Vâsıl'ın rivayetinden olup, Allah daha doğrusunu bilir. Aynı şekilde kısa metniyle Sâlih'in varyantıyla rivayet etmiştir.

٨٢٩٧ – ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ ، عَنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ زِيَادٍ ، عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " فِي الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَا السَّامَ " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8297. Usâme b. Şerîk'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çörek otu, ölüm hariç bütün hastalıklara şifadır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/351)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (491) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1819)

٨٢٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ " الْكَمْأَةُ مِنَ السَّلْوَى وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ "

رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال : " من المن " , وفيه: عطاء بن السائب ,وقد اختلط, وبقية رجاله رجال الصحيح . وقد تقدم حديث سعيد بن زيد في الأطعمة .

8298. Amr b. Hureys babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mantar, (gökten inen semavi) bıldırcın etindendir. Suyu ise göze şifadır."*

★Hadisi İmam Ahmed ve "من المن" (kudret helvasındandır) ibaresiyle Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Saîd b. Zeyd'in söz konusu hadisi, yiyecekler kitabında geçmiştir.[1]

(بَابُ دَوَاءِ الْفُؤَادِ بِأَلْبَانِ الإِبِلِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Deve Sütüyle Kalbin Tedavi Edilmesi ve Başka Hususlar

٨٢٩٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ هُبَيْرَةَ عَنْ حَنَشِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم "إِنَّ فِي أَبْوَالِ الإِبِلِ وَأَلْبَانِهَا شِفَاءً لِلذَّرِبَةِ بُطُونُهُمْ "

رواه أحمد والطبراني,وفيه: ابن هيعة ,وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8299. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Deve sütlerinde ve idrarlarında mideleri bozuk olanlar için şifa vardır."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın kendisinde zayıflık olup hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Daha önce geçti: 8036.
[2] *Müsned-i Ahmed* (2677) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (12986)

٨٣٠٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يُونُسُ بْنُ الْحَجَّاجِ الثَّقَفِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ :قَالَ سَعْدُ بْنُ أَبِي رَافِعٍ : دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَعُودُنِي ، فَوَضَعَ يَدَهُ بَيْنَ ثَدْيَيَّ ، حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَهَا عَلَى فُؤَادِي ، فَقَالَ : " إِنَّكَ رَجُلٌ مَفْئُودٌ فَائْتِ الْحَارِثَ بْنَ كَلَدَةَ ، فَإِنَّهُ رَجُلٌ يَتَطَبَّبُ ، فَلْيَأْخُذْ خَمْسَ تَمَرَاتٍ مِنْ عَجْوَةِ الْمَدِينَةِ ، فَلْيَجَأْهُنَّ بِنَوَاهُنَّ ، ثُمَّ لِيَدُلُكَ بِهِنَّ "

رواه الطبراني ,وفيه :يونس بن الحجاج الثقفي, و لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8300. Sa'd b. Ebî Râfi' anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (ben hastayken) ziyaretime geldi. Elini iki göğsümün arasına koydu. Hatta kalbimin üzerinde soğukluğunu hissettim. Sonra şöyle buyurdu: *"Sen kalb hastası birisin. Hâris b. Kelede'ye git. Çünkü o tabib olan birisidir. Medine acvesinden beş tane hurma alsın. Sonra çekirdeğiyle beraber onları ezsin. Sonra da onlarla göğsünü ovalasın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yûnus b. el-Haccâc es-Sekafî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابٌ فِي عِرْقِ النَّسَا)

Siyatik Hakkında

٨٣٠١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِىٍّ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ مَعْبَدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم نَعَتَ مِنْ عِرْقِ النَّسَا أَنْ تُؤْخَذَ أَلْيَةُ كَبْشٍ عَرَبِىٌّ لَيْسَتْ بِصَغِيرَةٍ وَلاَ عَظِيمَةٍ فَتُذَابَ ثُمَّ تُجَزَّأَ ثَلاَثَةَ أَجْزَاءٍ فَيُشْرَبَ كُلَّ يَوْمٍ عَلَى رِيقِ النَّفَسِ جُزْءاً"

رواه أحمد, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8301. Ensar'dan bir adamın babasından naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), siyatiğin (şifası) için şunu tarif ediyordu: *"Ne büyük, ne de küçük Arap koyunun kuyruğunu almandır. Sonra eritilip üç parçaya bölünür. Her gün aç karnına bir parçası içilir."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5479)

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ الأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَصِفُ مِنْ عِرْقِ النَّسَا أَلْيَةَ كَبْشٍ عَرَبِيٍّ أَسْوَدَ لَيْسَ بِالْعَظِيمِ وَلاَ بِالصَّغِيرِ يُجَزَّأُ ثَلاَثَةَ أَجْزَاءٍ فَيُذَابُ فَيُشْرَبُ كُلَّ يَوْمٍ جُزْءٌ .

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8302. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), siyatik hastalığında ne büyük ve ne de küçük siyah bir Arap koyunun kuyruğunu tavsiye ederdi. Eritilip üç parçaya bölünür. Sonra her gün bir parçası içilir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٠٣ – وعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "مَنْ اشْتَرَى أَوْ أُهْدِيَ لَهُ كَبْشٌ فَلْيَقْسِمْهُ عَلَى ثَلاَثَةِ أَجْزَاءٍ كُلَّ يَوْمٍ جُزْءاً عَلَى الرِّيْقِ إِنْ شَاءَ أَسْلاَهُ وَإِنْ شَاءَ أَكَلَهُ أَكْلاً " يَعْنِي : أَلْيَةُ كَبْشٍ – يُتَدَاوىَ بِهِ مِنْ عِرْقِ النَّسَا .

رواه الطبراني, وقال : أسلاه يعني : أذابه ,ورجاله ثقات .

8303. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim bir koyun satın alır veya kendisine hediye edilirse, onu üç parçaya taksim etsin. Her gün aç karnına bir parçasını yesin. İsterse eritir. İsterse başlı başına tek yer."* Bununla siyatik hastalığının tedavisi için kullanılan koyunun kuyruğunu kastediyor.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٣٠٤ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ غُلَيْبٍ الْمِصْرِيُّ ، بِمِصْرَ ، حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّمْلِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ ، وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ ، وَالْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ ، وَهِيَ شِفَاءٌ مِنَ السُّمِّ ، وَقَالَ : وَنَعَتَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/78)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/219)

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عِرْقِ النَّسَا أَلْيَةَ كَبْشٍ تُجَزَّأُ ثَلاثَةَ أَجْزَاءٍ ، ثُمَّ تُذَابُ ، فَتُشْرَبُ كُلَّ يَوْمٍ جُزْءًا عَلَى الرِّيقِ "

رواه الطبراني في الثلاثة ,وفيه :مهدي بن جعفر الرملي, وهو ثقة ,وفيه ضعف ,وبقية رجاله ثقات .

8304. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Mantar, kudret helvasındandır. Suyu göze şifadır. Acve hurması cennettendir. O da zehire şifadır."*

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), siyatik hastalığında bir koyunun kuyruğunu tavsiye ederdi. Üç parçaya bölünür ve sonra eritilir. Sonra her gün aç karnına bir parçası içilir.

★Hadisi Taberânî üç *Mu'cem*'inde rivayet etmiş olup senedinde yer alan Mehdî b. Ca'fer er-Remlî'nin kendisinde zayıflık olup güvenilir bir kimsedir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابٌ فِي العَجْوَةِ)

Acve Hurması

٨٣٠٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ ، قال : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْقُطَعِيُّ ، قال : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَاقَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ صَالِحِ بْنِ خَوَّاتٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ هُوَ أَبُو طُوَالَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَكَلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ مِنْ عَجْوَةِ الْمَدِينَةِ فِي يَوْمٍ لَمْ يَضُرُّهُ السُّمُّ ذَلِكَ الْيَوْمِ ، وَمَنْ أَكَلَهُنَّ لَيْلا لَمْ يَضُرُّهُ السُّمُّ "

قلت : لعائشة حديث في الصحيح غير هذا .

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن إسحاق الهاشمي, قال العقيلي : له أحاديث لا يتابع منها على شيء , وأبوه لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8305. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim bir günde Medine acvesinden yedi tane hurma yerse, o gün ona zehir zarar vermez. Her kim onu gece yerse ona zehir zarar vermez."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12481) ve Taberânî, *M. es-Sağîr* (344)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. İshâk el-Hâşimî hakkında Ukaylî: "Onun, başkalarınca mutabaat olunmayan hadisleri vardır" demiştir. Babasını da tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابٌ فِي الرُّطَبِ)

Taze Hurma

٨٣٠٦ – حَدَّثَنَا شَيْبَانُ ، حَدَّثَنَا مَسْرُورُ بْنُ سَعِيدٍ التَّمِيمِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ الأَوْزَاعِيُّ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ رُوَيْمٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَكْرِمُوا عَمَّتَكُمُ النَّخْلَةَ ، فَإِنَّهَا خُلِقَتْ مِنَ الطِّينِ الَّذِي خُلِقَ مِنْهُ آدَمُ ، وَلَيْسَ مِنَ الشَّجَرِ يُلْقَحُ غَيْرُهَا "

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَطْعِمُوا نِسَاءَكُمُ الْوُلَّدَ الرُّطَبَ ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ رُطَبٌ فَالتَّمْرُ ، وَلَيْسَ مِنَ الشَّجَرِ أَكْرَمُ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَجَرَةٍ نَزَلَتْ تَحْتَهَا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ "

رواه أبو يعلى, وفيه :مسرور بن سعيد التميمي, وهو ضعيف .

8306. Ali b. Ebî Tâlib'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Halanız olan hurmaya hürmet ediniz. Çünkü o, Hz. Âdem'in yaratıldığı çamurdan yaratılmıştır. Aşılanmış ondan başka bir ağaç yoktur."* Yine şöyle buyurmuştur:*"Hamile hanımlarınıza taze hurma yediriniz. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma yediriniz. Allah katında, İmrân'ın kızı Meryem'in altında oturduğu ağaçtan daha değerli (saygın) bir ağaç yoktur."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mesrûr b. Saîd et-Temîmî zayıftır.[2]

(بَابٌ فِي القِسْطِ)

Kıst (Topalak bitkisi)

٨٣٠٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ وَابْنُ أَبِى غَنِيَّةَ الْمَعْنَى قَالاَ حَدَّثَنَا الأَعْمَشُ عَنْ أَبِى سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ قَالَ ابْنُ أَبِى غَنِيَّةَ دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ بِصَبِىٍّ يَسِيلُ مَنْخِرَاهُ دَماً قَالَ أَبُو مُعَاوِيَةَ فِى حَدِيثِهِ وَعِنْدَهَا صَبِىٌّ يَبْعَثُ مَنْخِرَاهُ

[1] Daha önce geçti: 8016

[2] Daha önce geçti: 8004, 8005

دَماً قَالَ فَقَالَ " مَا لِهَذَا. قَالَ فَقَالُوا بِهِ الْعُذْرَةُ. قَالَ فَقَالَ عَلاَمَ تُعَذِّبْنَ أَوْلاَدَكُنَّ إِنَّمَا يَكْفِي إِحْدَاكُنَّ أَنْ تَأْخُذَ قُسْطاً هِنْدِياً فَتَحُكَّهُ بِمَاءٍ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ تُوجِرَهُ إِيَّاهُ. قَالَ ابْنُ أَبِي غَنِيَّةَ ثُمَّ تُسْعِطَهُ إِيَّاهُ ". فَفَعَلُوا فَبَرَأَ . رواه أحمد وأبو يعلى والبزار, ورجالهم رجال الصحيح .

8307. Câbir anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ümmü Seleme'nin yanına girdi. İbn Ebî Ganiyye'nin rivayetinde ise Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), burnundan kan akan bir çocukla, Âişe'nin yanına girdi. Ebû Muâviye'nin rivayetinde Âişe'nin yanında burnu kanayan bir çocuk vardı. Sonra: *"Buna ne oldu?"* diye sorunca "Onda *uzre* (bademcik iltihabı) var" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Niçin çocuklarınıza eziyet ediyorsunuz. Sizden birinizin kust-ı Hindî* (costus) *alıp, yedi hurmayla ezmeniz sonra da çocuğun ağzına dökmeniz yeterlidir."* İbn Ebî Ganiyye'nin versiyonunda ise: *"Sonra da onun (burnuna) çektirmeniz (yeterlidir)"* ibaresi geçmektedir. Bunu yaptılar ve (çocuk) iyileşti.

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Bezzâr rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٣٠٨ - وعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ امْرَأَةً دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهَا صَبِي يَسِيلُ مَنْخِرَاهُ دَماً قَالَ : فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَلامَ تَدْغَرْنَ أَوْلاَدَكُنَّ ؟ أَلاَ أَخَذْتِ قِسْطاً بَحْرِيّاً ثُمَّ أَسْعِطِيهِ إِيَّاهُ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعَةِ أَدْوِيَةٍ إِحْدَاهُنَّ ذَاتُ الجَنْبِ "

رواه البزار, وفيه: المسعودي, وهو ثقة وقد حصل له اختلاط, وبقية رجاله ثقات .

8308. Hz. Âişe anlatıyor: Bir kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına burnundan kan gelen bir çocukla girdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Niçin çocuklarınızın ağzına parmak sokarak bademciklerini çekip alıyorsunuz? Kıst-ı Bahrî alırsın. Sonra onu çocuğun burnuna çektirirsin. Çünkü onda yedi hastalığın şifası vardır. O hastalıklardan biri de zatülcenbdir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mes'ûdî güvenilir olup ömrünün sonlarına doğru hadisleri birbirine karıştırdığı söylenmektedir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3025) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4383)

(بَابٌ فِي السَّنَا وَالسَّنُّوتِ)

Sinameki ve Senût[1]

٨٣٠٩ - حدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ دُحَيْمٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، ثنا زَكَرِيَّا بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُطِيعٍ الْعَدَوِيُّ ، عَنْ رُكَيْحِ بْنِ أَبِي عُبَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " مَا لِي أَرَاكِ مُرْتَثَّةً ؟ " ، فَقُلْتُ : شَرِبْتُ دَوَاءً أَسْتَحْشِي بِهِ ، قَالَ : " وَمَا هُوَ ؟ " ، قُلْتُ : الشُّبْرُمُ ، قَالَ : " وَمَا لَكِ وَالشُّبْرُمِ ؟ " ، قَالَ : " فَإِنَّهُ حَارٌّ نَارٌ عَلَيْكِ بِالسَّنَا وَالسَّنُّوتِ فَإِنَّ فِيهِمَا دَوَاءً مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ، إِلا السَّامَ "

رواه الطبراني من طريق ركيح بن أبي عبيدة, عن أبيه, عن أمه ؛ولم أعرفهم .

8309. Ümmü Seleme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanıma girdi. *"Bana ne oluyor ki seni zayıf ve bitkin olarak görüyorum?"* buyurdu. Ben de: "İlaç içtiğim için ishal olmuşum" dedim. *"(İçtiğin) nedir?"* diye sorunca ben: "Şübrüm"[2] dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şübrümün sana faydası yoktur. O, oldukça hararetli bir bitkidir. Sana sinemaki ve senût tavsiye ediyorum. Çünkü onlarda ölüm hariç her şeyin şifası vardır."*

★Hadisi Taberânî, Rukeyh b. Ebî Ubeyde kanalıyla babasından, o da annesinden rivayet etmiş olup, hiçbirini tanımıyorum.[3]

(بَابُ مَا يُسْتَسْقَى بِهِ)

Şifalı Su

٨٣١٠ - حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيُّ الْمَدَنِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ ، قَالَتْ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّوْمِ بَعْدَ وَفَاتِهِ ، فَأَرَاهُ ، يَقُولُ : أَحُرِّفَ الْقُرْآنُ يَا أَسْمَاءُ ؟ قُلْتُ : كَذَلِكَ بِأَبِي وَأُمِّي الْمُحَرِّفُ وَالْمُسْتَقِيمُ ، فَرَدَّدَ ذَلِكَ عَلَيَّ مِرَارًا ، كُلُّ ذَلِكَ أَقُولُ :

[1] Bal veya kimyon veya üzüm pestili.

[2] Bir bakliyat türü.

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/398)

بِأَبِي وَأُمِّي الْمُحَرِّفُ وَالْمُسْتَقِيمِ ، ثُمَّ قَالَ لِي : كَيْفَ بَنُوكِ ؟ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ يُقْبَضُونَ قَبْضًا شَدِيدًا ، فَأَرَاهُ نَظَرَ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ كَأَنَّهَا حَفْصَةُ بِنْتُ عُمَرَ ، فَقَالَ : أَعْطِيهَا سِقَاءً لابْنَيْهَا فَأَمَّا السَّامُ فَإِنِّي لا أَشْفِي مِنْهُ ، فَأُرَاهَا أَعْطَتْنِي حَبَّةً سَوْدَاءَ كَالشُّونِيزِ ، أَوْ كَحَبٍّ الْكُرَّاثِ ، وَتُرَابًا أَحْمَرَ ، وَسِمْطًا مِنْ لُؤْلُؤٍ ، قَالَتْ : " فَنَحْنُ إِذَا اشْتَكَى أَحَدٌ مِنْ وَلَدِ أَسْمَاءَ فِي الْقَبَائِلِ كُلِّهَا يُؤْخَذُ لَهُ قَدَحٌ فَيُمْلأُ مَاءً ، ثُمَّ يُجْعَلُ فِيهِ تُرَابٌ أَحْمَرُ ، وَحَبُّ كُرَّاثٍ ، وَشُونِيزُ ، وَسِمْطُ لُؤْلُؤٍ ثُمَّ يُسْكَبُ ذَلِكَ الْمَاءُ عَلَيْهِ "

رواه الطبراني, وفيه :عبد الله بن محمد بن يحيى بن عروة ,وهو ضعيف .

8310. Esmâ binti Ebî Bekr anlatıyor: Vefatından sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i rüyada gördüm. *"Ey Esmâ! Kur'an tahrif edildi mi?"* diye sordu. Ben: "Anam, babam sana feda olsun. Onu tahrif eden de var, etmeyen de" dedim. Bunu bana tekrar tekrar sordu. Hepsinde de: "Anam, babam sana feda olsun. Onu tahrif eden de var, etmeyen de" karşılığını verdim. Sonra bana: *"Çocukların nasıl?"* diye sordu. Ben de: "Ya Resûlallah! (Bir sebeple az hayatta kalıp) şiddetli bir şekilde ölüyorlar" cevabını verdim. Sonra hanımlarından birine baktığını gördüm. Sanıyorum o, Hz. Ömer'in kızı Hafsa'ydı. Ona hitaben: *"Şu su tulumunu onun (Esmâ'nın) çocuklarına ver. Ölüm söz konusu ise, ona şifa vermem mümkün değil"* buyurdu. Hafsa'nın bana çörek otu, pırasa tohumu, kırmızı toprak ve inci gerdanlık verdiğini gördüm.

Ravi (Fâtıma) dedi ki: Esmâ oğullarından biri olarak bizden biri kabilelerde hastalandığında onun için bir kabı alınır, içi su ile doldurulur, daha sonra içine bir miktar kırmızı toprak ve pırasa tohumu, çörek otu ve inci gerdanlık atılır. Daha sonra bu su, (hastanın) üzerine dökülür. [1]

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Yahyâ b. Urve zayıftır.

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/125)

(بَابُ التَّدَاوِي بِسَمْنِ البَقَرِ)

İnek Yağıyla Tedavi Olmak

٨٣١١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، ثنا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَتْنِي امْرَأَةٌ ، مِنْ أَهْلِي ، عَنْ مُلَيْكَةَ بِنْتِ عَمْرٍو الزَّيْدِيَّةِ ، مِنْ وَلَدِ زَيْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَتْ : اشْتَكَيْتُ وَجَعًا فِي حَلْقِي ، فَأَتَيْتُهَا فَوَضَعَتْ لِي سَمْنَ بَقَرَةٍ . قَالَتْ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " أَلْبَانُهَا شِفَاءٌ ، وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ ، وَلُحُومُهَا دَاءٌ "

قلت : قوله : فأتيتها يعني : إن المرأة من أهله أتت مليكة . رواه الطبراني, والمرأة لم تسم, وبقية رجاله ثقات ,

وقد تقدم حديث أبي موسى في باب التداوي في أول الكتاب .

8311. Zeydullah b. Sa'd'ın çocuklarından olan Amr ez-Zeydiyye'nin kızı Müleyke anlatıyor: Boğazımdaki ağrıdan dolayı hastalanmıştım. Ben de ona (Müleyke'ye) geldim. Benim için inek yağı hazırladı. Sonra şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«Sütleri şifadır, yağı devadır. Eti ise hastalıktır.»*"

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, kadının ismi zikredilmemiştir. Diğer ravileri güvenilir kimselerdir.

Ebû Mûsâ'nın hadisi, kitabın başında tedavi bölümünde geçti.[1]

(بَابُ التَّدَاوِي بِالعَسَلِ وَالحِجَامَةِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Bal, Hacamat (Kan Aldırma) ve Bunun Dışındaki Bir Şeyle Tedavi Olmak

٨٣١٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِى أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ أَبِى الْخَيْرِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِنْ كَانَ فِى شَىْءٍ شِفَاءٌ فَفِى شَرْطَةِ مِحْجَمٍ أَوْ شَرْبَةِ عَسَلٍ أَوْ كَيَّةِ نَارٍ تُصِيبُ أَلَماً وَأَنَا أَكْرَهُ الْكَىَّ وَلاَ أُحِبُّهُ"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/42)

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني في الكبير والأوسط, ورجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن الوليد بن قيس وهو ثقة .

8312. Ukbe b. Âmir el-Cühenî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bir şeyde şifa varsa o şifa, hacamata âlet olan şişenin bıçağında veya bal şerbetinde veya yaraya vurulan dağlamadadır. Fakat ben dağlamayı kerih görüyorum, onu sevmiyorum."*

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. el-Velîd b. Kays güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣١٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ سُوَيْدِ بْنِ قَيْسٍ التُّجِيبِيِّ مِنْ كِنْدَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ حُدَيْجٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ شِفَاءٌ فَفِي شَرْطَةٍ مِنْ مِحْجَمٍ أَوْ شَرْبَةٍ مِنْ عَسَلٍ أَوْ كَيَّةٍ بِنَارٍ تُصِيبُ أَلَماً وَمَا أُحِبُّ أَنْ أَكْتَوِيَ"

رواه أحمد والطبراني في الكبير والأوسط, ورجال أحمد رجال الصحيح خلا سويد بن قيس وهو ثقة .

8313. Muâviye b. Hudeyc'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bir şeyde şifa varsa, o şifa, hacamata âlet olan şişenin bıçağında veya bal şerbetinde veya yaraya vurulan ateş ile dağlamadadır. Fakat ben dağlanmayı sevmiyorum."*

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Süveyd b. Kays güvenilir olup onun dışındaki Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣١٤ – حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ خَالِدٍ الْعَسْكَرِيُّ ، نا أَبُو سَعِيدٍ التَّغْلِبِيُّ مُحَمَّدُ بْنُ أَسْعَدَ ، نا زُهَيْرُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ أَدْوِيَتِكُمْ شِفَاءٌ فَفِي شَرْطَةِ مِحْجَمٍ " أَحْسِبُهُ قَالَ : " أَوْ لَعْقَةِ عَسَلٍ "

رواه البزار, وفيه: محمد بن أسعد التغلبي, وثقه ابن حبان ,وضعفه أبو زرعة ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8314. İbn Ömer'in bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sizin ilaçlarınızın birinde şifa varsa o şifa hacamata âlet*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/146), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1765) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/288-9)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/401) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/430)

olan şişenin bıçağındadır." Ayrıca: *"Balı yalamaktadır"* ifadesini kullandığını da zannediyorum.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Es'ad et-Teğlibî'yi İbn Hibbân güvenilir, Ebû Zür'a ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣١٥ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ عَلِيٍّ ، نا أَحْمَدُ ، ثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفَرْوِيُّ ، عَنْ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلَكِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ ، عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالْحِجَامَةِ ، وَقَالَ : " مَا نَزَعَ النَّاسُ نَزْعَةً خَيْرٌ مِنْهُ ، أَوْ شَرْبَةً مِنْ عَسَلٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يزيد بن عبد الملك النوفلي, وهو متروك, وقيل عن ابن معين في إحدى الروايات : لا بأس به .

8315. Sâib b. Yezîd'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize hacamat yapmayı emrettikten sonra şöyle buyurdu: *"İnsanlar ondan (hacamattan) daha hayırlı kan akıtmadı veya bal şerbeti (içmek)."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yezîd b. Abdilmelik en-Nevfelî metruktur. İbn Maîn'in iki rivayetinden birinde: "Kendisinde bir sakınca yoktur" denildi.

٨٣١٦ – حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، نا الْعَطَّافُ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا مَرَرْتُ بِسَمَاءٍ مِنَ السَّمَوَاتِ إِلا قَالَتِ الْمَلائِكَةُ : يَا مُحَمَّدُ ، مُرْ أُمَّتَكَ بِالْحِجَامَةِ ، فَإِنَّهُ خَيْرُ مَا تَدَاوَوْا بِهِ الْحِجَامَةُ وَالْكُسْتُ وَالشُّونِيزُ " . قَالَ أَبُو بَكْرٍ : الْكُسْتُ ، يَعْنِي : الْقُسْطَ . رواه البزار, وفيه: عطاف بن خالد, وهو ثقة وتكلم فيه .

8316. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yedi kat semanın her birinde karşılaştığım meleklerin hepsi bana şöyle söylüyorlardı: «Ey Muhammed! Ümmetine hacamatı (kan aldırmayı) emret. Çünkü onların tedavi olmuş oldukların şeylerin en hayırlısı hacamat, kust (denilen bir bitki) ve çörek otudur.»"*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Attâf b. Hâlid güvenilir olmakla beraber tenkit edilmiştir.[1]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3019) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/209). İbn Ebî Hâtim, "Münker bir hadistir" değerlendirmesinde bulunmuştur. *Müstedrek*'in isnâdı farklı olmakla birlikte orada da Useyd b. Zeyd, metrûk bir ravidir.

٨٣١٧ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ ، نَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ ، نَا سَعِيدٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " عَلَيْكُمْ بِالْحِجَامَةِ وَالْقُسْطِ الْبَحْرِيِّ .

رواه البزار والطبراني في الأوسط, ورجال البزار رجال الصحيح .

8317. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Size hacamatı ve kust-u bahri'yi kullanmanızı tavsiye ediyorum."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Bezzâr'ın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣١٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ ، قَالَ : نَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ الْكِلابِيُّ ، قَالَ : نَا هَمَّامٌ ، قَالَ : نَا قَتَادَةُ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ مَالِكِ بْنِ صَعْصَعَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا مَرَرْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي عَلَى مَلإٍ مِنَ الْمَلائِكَةِ إِلا أَمَرُونِي بِالْحِجَامَةِ"

رواه الطبراني في الأوسط والكبير, ورجاله رجال الصحيح .

8318. Mâlik b. Sa'sa'a'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya) götürüldüğüm (Mirac) gecesi meleklerden karşılaştığım her büyük grup bana hacamatı emretti."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٣١٩ – وعَنْ أَبِي الْحَكَمِ الْبَجَلِيِّ قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ وَهُو يَحْتَجِمُ فَقَالَ : يَا أَبَا حَكِيمٍ أَتَحْتَجِمُ ؟ فَقُلْتُ : مَا احْتَجَمْتُ قَطُّ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ : أَنبأَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّ جِبْرِيلَ أَخْبَرَهُ : أَنَّ الحِجَامَةَ أَنْفَعِ مَا تَدَاوَي بِهِ النَّاسُ "

قلت : رواه أبو داود وابن ماجة خلا ذكر جبريل عليه السلام .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3020)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3021); Ebû Hâtim, isnâdı hakkında münker hükmü vermiştir, bak: *İlel* (2/230)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/274)

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: محمد بن قيس النخعي, ذكره ابن أبي حاتم و لم يجرحه و لم يوثقه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8319. Ebu'l-Hakem el-Becelî anlatıyor: Hacamat yaptırmakta olan Ebû Hureyre'nin yanına girdim. Ebû Hureyre: "Ey Ebû Hakîm! Hacamat yaptırdın mı?" diye sordu. Ben de: "Hiç hacamat olmadım" cevabını verdim. Ebû Hureyre: "Ebu'l-Kâsım (sallallahu aleyhi vesellem)'in bize haber verdiğine göre Hz. Cibrîl, ona şunu haber verdi: *«İnsanların kendisiyle tedavi olduğu şeylerin en yararlısı hacamattır»*" dedi.

Ben derim ki: Hadisi Ebû Dâvûd ve İbn Mâce, Cibrîl'i zikretmeksizin rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Kays en-Nehaî'yi İbn Ebî Hâtim kitabında zikretmiş olup ne cerh etmiş, ne de güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣٢٠ – حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : حَجَمَ أَبُو طَيْبَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَدَخَلَ عَلَيْهِ عُيَيْنَةُ بْنُ حِصْنٍ أَوِ الأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ ، فَقَالَ : مَا هَذَا ؟ فَقَالَ : " هَذَا الْحَجْمُ ، وَهُوَ خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد الله بن عمر بن حفص العمري, وهو ثقة وفيه ضعف, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8320. Enes b. Mâlik anlatıyor: Ebû Taybe, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hacamat yapıyordu. O sırada Uyeyne b. Hısn veya Akra' b. Hâbis onun yanına girdi ve "Bu nedir?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu, hacamattır. Üstelik kendisiyle tedavi olduğunuz şeylerin en hayırlısıdır"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Amr b. Hafs el-Ömerî'nin kendisinde zayıflık olup güvenilir bir kimsedir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٢١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ جَابِرٍ عَنْ عَامِرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ احْتَجَمَ النَّبِىُّ صلى الله عليه وسلم فِى الأَخْدَعَيْنِ وَبَيْنَ الْكَتِفَيْنِ.

---

1 Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (805-6) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/209)

2 Taberî, *Müsned İbn Abbâs* (780-1)

رواه أحمد, وفيه: جابر الجعفي ,وهو ضعيف وقد وثق .

8321. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), boynunun iki tarafındaki damarlar ile iki omuzu arasındaki damarlardan kan aldırdı."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî güvenilir olmakla beraber zayıftır.[1]

٨٣٢٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِى جَعْفَرٍ الْفَرَّاءِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا أُمَيَّةَ الْفَزَارِىَّ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَحْتَجِمُ .

رواه أحمد والطبراني, ورجاله ثقات .

8322. Ebû Umeyye el-Fezârî diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i hacamat olurken gördüm."

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٢٣ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْحَسَنِ الْخَفَّافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ ، ثنا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، أَخْبَرَنِي عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ السُّلَمِيُّ ، عَنْ مَلِيحِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْخَطْمِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ : الْحَيَاءُ وَالْحِلْمُ وَالْحِجَامَةُ وَالسِّوَاكُ وَالتَّعَطُّرُ "

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن عمر الأسلمي, قال الذهبي : مجهول قال : وروى له الحاكم في المستدرك , وروى عنه غير واحد .

8323. Melîh b. Abdillah el-Hatmî'nin, babası kanalıyla dedesinden bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beş şey peygamberlerin sünnetlerindendir. Haya (utanma duygusu), hilm (yumuşak huylu olmak), hacamat olmak, misvak kullanmak ve güzel koku sürünmek."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Ömer el-Eslemî (?) hakkında Zehebî: "Meçhuldür. Hâkim, *Müstedrek*'te onun kanalıyla hadis rivayet etmiştir. Başkaları da ondan hadis rivayet etmiştir" açıklamasını yapmıştır.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2091, 3078); isnadı sahihtir.
[2] *Müsned-i Ahmed* (4/310) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/360)
[3] Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (816)

٨٣٢٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَارِمٌ أَبُو النُّعْمَانِ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ حُصَيْنِ بْنِ أَبِي الْحُرِّ ، عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ ، قَالَ : دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّامًا ، فَحَجَمَهُ بِقَرْنٍ وَشَرْطَةِ شَفْرَةٍ ، فَرَآهُ أَعْرَابِيٌّ مِنْ بَنِي فَزَارَةَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، عَلامَ تَدَعُ هَذَا يَقْطَعُ لَحْمَكَ ؟ قَالَ : " هَلْ تَدْرِي مَا هَذَا ؟ هَذَا الْحَجْمُ ، وَهُوَ خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا حصين بن أبي الحر وهو ثقة .

8324. Semure b. Cundub anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hacamatçıyı çağırdı. (Hayvan) boynuzu ve keskin bıçak çizintileriyle hacamat yaptı. Benû Fezâre'den bir bedevi onu gördü ve: "Ya Resûlallah! Kendini bu adama bırakmışsın, etini kesiyor. Niçin?" diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunun ne olduğunu biliyor musun? Bu (yapılan), hacamattır ve kendisiyle tedavi olduğunuz şeylerin en hayırlısıdır"* buyurdu.

★**Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Husayn b. Ebi'l-Hur güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.**[1]

٨٣٢٥ - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ إِنَّ النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ احْتَجَمَ بَعْدَ مَا سُمَّ .

رواه الطبراني بإسنادين ورجال أحدهما ثقات , ورواه أبو يعلى .

8325. Abdullah b. Câfer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (koyun yiyerek) zehirlendikten sonra hacamat oldu.

★**Hadisi Taberânî iki ravi zinciri ile rivayet etmiş olup, isnâdın birinin ravileri güvenilir kimselerdir. Hadisi Ebû Ya'lâ da rivayet etmiştir.**[2]

٨٣٢٦ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْقَاسِمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ الأَسَدِيِّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : لا أَعْلَمُهُ إِلا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا هَاجَ بِأَحَدِكُمُ الدَّمُ فَلْيُهْرِقْهُ وَلَوْ بِمِشْقَصٍ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6785) ve Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (784)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6796), Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (831)

Bu bölümün **zevâidinden** bir hadis:

Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ayın 17, 19 ve 21. günleri kan aldırın (hacamat yaptırın)."*

Taberânî, *M. el-Evsat* (680) ve Taberânî, *M. es-Sağîr* (236)

رواه أبو يعلى, وفيه: محمد بن القاسم أبو إبراهيم, وثقه ابن معين, وضعفه أحمد وكذبه .

8326. Hz. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinizin kanı (fazla olup) coştuğu zaman uzun demirli ok yardımı ile bile olsa kanını akıtsın."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. el-Kâsım Ebû İbrâhîm'i İbn Maîn güvenilir, Ahmed ise zayıf ve yalancı olarak kabul etmiştir.[1]

(بَابُ أَوْقَاتِ الحِجَامَةِ)

Hacamatın Vakitleri

٨٣٢٧ – حَدَّثَنَا جُبَارَةُ ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْعَلاءِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ الْعُقَيْلِيِّ ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ لَسَاعَةً لا يَحْتَجِمُ فِيهَا أَحَدٌ إِلا مَاتَ " رواه أبو يعلى, وفيه: يحيى بن العلاء ,وهو كذاب .

8327. Hz. Hüseyn b. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cuma günü öyle bir vakit vardır ki, kim o vakitte kan aldırırsa ölür."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. el-Alâ' hadis uydurucusudur.[2]

٨٣٢٨ – و عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "مَنْ احْتَجَمَ يَوْمَ الأَرْبعَاء أَوْ يَوْمَ السَّبْتِ فَأَصَابَهُ وَضَحٌ فَلا يَلُومَنَّ إِلا نَفْسَهُ"

رواه البزار, وفيه: سليمان بن أرقم ,وهو متروك .

8328. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim çarşamba ve cumartesi günü kan aldırıp ta alaca hastalığına yakalanırsa, sadece kendisini kınasın."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Süleymân b. Erkam metruktur.[3]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (501); ravilerinden Muh. b. el-Kâsım, hadis uydurmakla suçlanmıştır.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6779), Cubâre zayıf bir ravidir. Talha'nın ise durumu meçhuldür.

[3] *Müsned-i Bezzâr* (3022)

٨٣٢٩ - وَأَعَادَهُ بِسَنَدِهِ إِلاَ أَنَّهُ قَالَ : " مَنْ احْتَجَمَ يَوْمَ الأَرْبَعَاء وَ يَوْمَ السَّبْتِ "

8329. Bir önceki hadisin ravi zinciri ile ancak *"Her kim çarşamba ve cumartesi günü hacamat yaparsa"* ibaresiyle nakletmiştir.[1]

٨٣٣٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانٍ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ الْقُمِّيُّ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ كَرَامَةَ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ الْقُمِّيُّ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " احْتَجِمُوا لِسَبْعَ عَشْرَةَ ، أَوْ تِسْعَ عَشْرَةَ ، أَوْ إِحْدَى وَعِشْرِينَ لا يَتَبَيَّغْ بِكُمُ الدَّمُ فَيَقْتُلَكُمْ "

قلت : رواه الترمذي وغيره مرفوعا خلا قوله : " لا يتبيغ بكم الدم فيقتلكم " .

رواه البزار, وفيه: ليث بن أبي سليم, وهو ثقة ولكنه مدلس .

8330. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"On yedinci, on dokuzuncu ve yirmi birinci gün kan aldırınız. Sizden birinizin kaynayan kanı, (bazen) sizin ölümünüze yol açar."*

Ben derim ki: Hadisi Tirmizî ve başkası, *"Sizden birinizin kanı kaynar ve neticede sizi öldürür"* ibaresi hariç merfu olarak rivayet etmiştir.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Leys b. Ebî Süleym güvenilir olmakla beraber tedlis yapmaktadır.[2]

٨٣٣١ - و عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزَلَتْ سُورَةُ الحَدِيدِ يَوْمَ الثُّلاَثَاءِ وَخَلَقَ اللَّهُ الحَدِيدَ يَوْمَ الثُّلاَثَاءِ وَقَتَلَ ابْنُ آدَمَ أَخَاهُ يَوْمَ الثُّلاَثَاءِ وَنَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الحِجَامَةِ يَوْمَ الثُّلاَثَاءِ " رواه الطبراني, وفيه: مسلمة بن علي الخشني, وهو ضعيف .

8331. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Salı günü Hadîd sûresi nazil olmuştur. Allah demiri salı günü yaratmıştır. Hz. Âdem'in oğlu (Kabil), kardeşini salı günü öldürmüştür."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), salı günü kan aldırmayı yasakladı.

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3022)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3023), Taberânî, *M. el-Kebîr* (11076) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1863)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mesleme b. Ali el-Huşenî zayıftır.

٨٣٣٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْحِنَّائِيُّ ، ثنا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخَ ، ثنا نَافِعٌ أَبُو هُرْمُزٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحْتَجِمُ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ ، فَقُلْتُ : هَذَا الْيَوْمَ تَحْتَجِمُ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، وَمَنْ وَافَقَ مِنْكُمْ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ لَيْلَةَ سَبْعَ عَشْرَةَ مَضَتْ مِنَ الشَّهْرِ فَلا يُجَاوِزُ حَتَّى يَحْتَجِمَ فَاحْتَجِمُوا "

رواه الطبراني, وفيه: نافع بن هرمز, وهو ضعيف .

8332. İbn Abbâs anlatıyor: Salı günü kan aldırmakta olan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdim. Ben: "Bugün hacamat yapılır mı?" diye sorunca: *"Evet. Sizden biriniz ayın on yedinci günü olan salı gününe rastlarsa hacamat olmadıkça o günü geçirmesin. O halde hacamat olumuz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Nâfi' Ebû Hürmüz zayıftır.[1]

٨٣٣٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ ، ثنا سَلامُ بْنُ سُلَيْمٍ الطَّوِيلُ ، عَنْ زَيْدٍ الْعَمِّيِّ ، عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ ، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحِجَامَةُ يَوْمَ الثُّلاثَاءِ لِسَبْعَ عَشْرَةَ مِنَ الشَّهْرِ دَوَاءٌ لِدَاءِ سَنَةٍ "

رواه الطبراني, وفيه :زيد بن أبي الحواري العمي, وهو ضعيف وقد وثقه الدارقطني وغيره ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8333. Ma'kıl b. Yesâr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ayın on yedinci günü olan salı günü hacamat olmak, bütün senenin hastalıklarına karşı şifadır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Zeyd b. Ebî'l-Havârî el-Ammî'yi, Dârakutnî va başkası güvenilir kabul etmiş olup çoğunluğa göre zayıftır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11366)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/215-6) oldukça zayıf bir rivayettir; bak. İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât* (3/214-5)

٨٣٣٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الأَزْدِيُّ ، حَدَّثَنَا السَّرِيُّ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ : " أَنْفَعُ الْحِجَامَةِ مَا كَانَ فِي نُقْصَانِ الشَّهْرِ "

رواه الطبراني في الصغير في ترجمة من اسمه إبراهيم, ورجاله ثقات إلا أن السري بن يحيى لم يسمع من ابن سيرين .

8334. Muhammed b. Sîrîn diyor ki: "Hacamatın en yararlısı, ayın ortasında yapılanıdır."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de ismi İbrâhîm olan kişinin biyografisinde irâd etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Serî b. Yahyâ, İbn Sîrîn'den hadis işitmemiştir.[1]

(بَابُ مَوْضِعِ الحِجَامَةِ)

Hacamat Yapılacak Yer

٨٣٣٥ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعُمَرِيُّ ، قَالَ : نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ النَّوْفَلِيُّ ، عَنْ أَبِي مُوسَى الْحَنَّاطِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيِّ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِلْحَجْمَةِ الَّتِي فِي وَسَطِ الرَّأْسِ : " إِنَّهَا دَوَاءٌ مِنَ الْجُنُونِ ، وَالْجُذَامِ وَالْبَرَصِ وَالنُّعَاسِ وَالأَضْرَاسِ ، وَكَانَ يُسَمِّيهَا مُنْقِذَةً "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يزيد بن عبد الملك النوفلي, وهو متروك واختلف كلام ابن معين فيه .

8335. Ebû Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başın (arka tarafının) ortasından kan aldırmak hakkında şöyle buyurdu: *"Deliliğe, cüzama, alaca hastalığına, uyuklamaya ve azı dişlerinin ağrısına şifadır."* Bu (bölgeden kan aldırılmasını) (Ümmü) Munkız diye isimlendiriyordu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yezîd b. Abdilmelik en-Nevfelî metruktur. İbn Maîn'in onun hakkındaki sözleri ihtilaflıdır.

٨٣٣٦ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالَ : نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعِبَادِيُّ ، قَالَ : نَا مَسْلَمَةُ بْنُ سَالِمٍ الْجُهَنِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنْ سَالِمٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ

---

1 Taberânî, *M. es-Sağîr* (2/236)

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ دَوَاءٌ مِنَ الْجُنُونِ ، وَالْجُذَامِ ، وَالْبَرَصِ ، وَالنُّعَاسِ ، وَالضِّرْسِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: مسلمة بن سالم الجهني, ويقال : مسلم بن سالم وهو ضعيف .

8336. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Baştan kan aldırmak, deliliğe, cüzama, alaca hastalığına, uyuklamaya ve azı dişi ağrısına şifadır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mesleme b. Sâlim el-Cühenî -aynı zamanda Müslim b. Sâlim de denilir- zayıftır.[1]

٨٣٣٧ – حَدَّثَنَا مَحْمُودٌ ، ثَنَا زَكَرِيَّا ، ثَنَا بِشْرٌ ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ , أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ يَحْتَجِمُ هَذَا الْحَجْمَ فِي مُقَدَّمِ رَأْسِهِ ، وَيُسَمِّيهِ أُمَّ مُغِيثٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8337. İbn Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başın ön tarafından kan aldırıyor ve bunu Ümmü Muğîs diye isimlendiriyordu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٣٨ – حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ مُوسَى ، ثنا عُمَرُ بْنُ يَحْيَى . ح وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّالِحِيُّ ، قالا : ثنا عُمَرُ بْنُ رَبَاحٍ ، ثنا ابْنُ طَاوُسٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ شِفَاءٌ مِنْ سَبْعٍ إِذَا مَا نَوَى صَاحِبُهَا : مِنَ الْجُنُونِ ، وَالْجُذَامِ ، وَالْبَرَصِ ، وَالنُّعَاسِ ، وَوَجعِ الضِّرْسِ ، وَالصُّدَاعِ ، وَظُلْمَةٍ يَجِدُهَا فِي عَيْنَيْهِ "

رواه الطبراني, وفيه :عمر بن رباح العبدي ,وهو متروك .

8338. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Baştan kan aldırmak, hacamat yaptıranın yedi hastalığına şifadır: Delilik, baş ağrısı, cüzzam, alaca, uyuklama, azı dişlerinin ağrısı ve gözündeki kararmaya."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13150). Zayıf bir hadistir.

[2] Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (837). Zayıf bir hadistir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ömer b. Rabâh el-Abdî metruktur.[1]

٨٣٣٩ – حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْحَرَشِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ شُعَيْبٍ ، ثنا الدَّفَّاعُ أَبو رَوْحٍ الْقَيْسِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ صَيْفِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْكُمْ بِالْحِجَامَةِ فِي جَوْزَةِ الْقَمَحْدُوَةِ ، فَإِنَّهُ دَوَاءٌ مِنَ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ دَاءً ، وَخَمْسَةِ أَدْوَاءٍ : مِنَ الْجُنُونِ ، وَالْجُذَامِ ، وَالْبَرَصِ ، وَوَجَعِ الأَضْرَاسِ "

قلت : هكذا وجدته في الأصل المسموع . رواه الطبراني ,ورجاله ثقات .

8339. Abdülhamîd b. Sayfî'nin, babası kanalıyla dedesi (Suheyb)'den bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kafa arkasından, kafa üzerindeki çıkıntı kemikten kan aldırmaya devam edin. Çünkü o, yetmiş iki ve beş hastalığa şifadır: Delilik, cüzzam, alaca ve azı dişlerinin ağrısına."*

Ben derim ki: Bu hadisi dinlenilmiş olan asılda aynı şekilde gördüm.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٤٠ – وعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِدِ بْنُ الْوَلِيدِ أَنَّهُ كَانَ يَحْتَجِمُ فِي هَامَتِهِ وَبَيْنَ كَتِفَيْهِ فَقَالُوا : أَيُّهَا الأَمِيرُ إِنَّكَ تَحْتَجِمُ هَذِه الحِجَامَةِ فَقَالَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَحْتَجِمُهَا فِي هَامَتِهِ وَيَقُولُ : "مَنْ أَرَاقَ مِنْ هَذِهِ الدِّمَاءِ فَلاَ يَضُرُّهُ أَنْ لاَ يَتَدَاوَى بِشَيْءٍ "

رواه الطبراني, وعبد الرحمن بن خالد: لا أعلم له صحبة, وأبو هزان: لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8340. Abdurrahman b. Hâlid b. el-Velîd'in naklettiğine göre kendisi, başından ve iki omuzu arasından kan aldırırdı. Bunun üzerine: "Ey vali! Sen bu hacamatı (niçin) yaptırıyorsun?" dediler. Bunun üzerine Abdurrahman b. Hâlid b. el-Velîd şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başından kan aldırırdı ve şöyle buyururdu: *«Her kim bu kanları akıtırsa, başka bir şeyle tedavi olması ona zarar vermez.»*"

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Abdurrahman b. Hâlid'in sahabe olup olmadığını bilmiyorum. Ebu Hezzân'ı da tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10938), oldukça zayıf bir rivayettir bak: *İlel* (1469)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7306). Zayıf ravileri vardır. Beş dediği halde dört hastalık geçmektedir.

(بَابُ دَفْنُ الدَّمِ)

(Hacamat) Kanı(nı) Gömmek

٨٣٤١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا سَعِيدٌ ، عَنْ هَيَّاجِ بْنِ بِسْطَامٍ ، عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَاذَانَ ، عَنْ أُمِّ سَعْدٍ امْرَأَةِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَأْمُرُ بِدَفْنِ الدَّمِ إِذَا احْتَجَمَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :هياج بن بسطام, وهو ضعيف .

8341. Zeyd b. Sâbit'in eşi Ümmü Sa'd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den hacamat olduğu zaman (kendisinden çıkan) kanın gömülmesini emrettiğini işittim."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Heyyâc b. Bistâm zayıftır.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْحُمَّى وَإِبْرَادُهَا بِالْمَاءِ)

Hummâ (Yüksek Ateş) ve Onu Su İle Serinletmek

٨٣٤٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ حَبِيبٍ الأَنْصَارِيِّ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي بَشِيرٍ وَابْنَةَ أَبِي بَشِيرٍ يُحَدِّثَانِ عَنْ أَبِيهِمَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ فِي الْحُمَّى " أَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ فَإِنَّهَا مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله ثقات .

8342. İbn Ebî Beşîr ile İbnetü Ebî Beşîr'in babalarından naklettiklerine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hummâ (yüksek ateş) hakkında şöyle buyurdu: *"Hummâyı su ile soğutunuz. Çünkü, o cehennem hararetinin şiddetinden bir parçadır."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (807). Ravilerinden İbn Sevbân ihtilaflıdır.

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (886), ravilerinden Anbese çok zayıftır.

[3] *Müsned-i Ahmed* (5/216) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/295)

٨٣٤٣ - حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْكَشِّيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " الْحُمَّى قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ ، فَأَبْرِدُوهَا عَنْكُمْ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ ,وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، إِذَا حُمَّ دَعَا بِقِرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ ، فَأَفْرَغَهَا عَلَى قَرْنِهِ ، فَاغْتَسَلَ " رواه الطبراني والبزار, وفيه: إسماعيل بن مسلم ,وهو متروك .

8343. Semure'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hummâ (yüksek ateş) cehennemden bir parçadır. O halde onu soğuk su ile serinletiniz."*

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ateşi yükseldiği zaman, bir kırba su gekirtirdi. Sonra başına su döker ve yıkanırdı.

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İsmâîl b. Müslim metruktur.[1]

٨٣٤٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الأَنْمَاطِيُّ ، قَالَ : نَا ابْنُ عَائِشَةَ ، قَالَ : نَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِذَا حُمَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَشُنَّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ مِنَ السَّحَرِ ثَلاثَ لَيَالٍ " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8344. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinizin ateşi yükseldiği zaman, üç gece seher vaktinde üzerine su döksün."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٤٥ - وَبِهِ : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ ، عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ ، عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ ، قَالَ نُعَيْمَانُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، بِي وَعْكٌ شَدِيدٌ مِنَ الْحُمَّى ، قَالَ : " فَأَيْنَ أَنْتَ يَا نُعَيْمَانُ مِنْ مَهْيَعَةَ ؟ " وَكَانَتْ أَرْضًا وَبِيئَةً "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: عبد الله بن يزيد البكري ,وهو ضعيف .

8345. Râfi' b. Hadîc anlatıyor: Nuaymân: "Ya Resûlallah! Yüksek ateşten dolayı ıstıraplıyım" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6947) ve *Müsned-i Bezzâr* (3027)
[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3784)

vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Nuaymân! Sen hangi yerden geldin?"* Nuaymân, veba hastalığı olan bir yerden gelmişti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Yezîd el-Bekrî zayıftır.[1]

٨٣٤٦ - وعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُرَقَّعِ قَالَ : غَزَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ فِي أَلْفٍ وَثَمَانِمِائَةٍ فَافْتَتَحَهَا وَهِيَ مُخْضَرَةٌ مِنَ الفَوَاكِهِ فَوَقَعَ النَّاسُ فِيْهَا فَغَشِيَتْهُمُ الحُمَّى فَأَتَوا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ : "إِنَّ الحُمَّى رَائِدُ المَوْتِ وَهِيَ سِجْنُ اللهِ فِي الأَرْضِ فَبَرِّدُوا لَهَا المَاءَ فِي الشِّنَانِ وَصُبُّوهُ عَلَيْكُمْ فِيْمَا بَيْنَ الأَذَانَيْنَ : أَذَانِ المَغْرِبِ وَأَذَانِ العِشَاءِ "فَفَعَلُوا فَذَهَبَتْ عَنْهُم فَأَتَوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرُوه بِذَلِكَ فَقَالَ : " إِنَّهُ لاَ وِعَاءَ إِذَا مُلِئَ شَرٌّ مِنْ بَطْنٍ فَإِنْ كُنْتُمْ لاَ بُدَّ فَاعِلِينَ فَاجْعَلُوهَا ثُلُثاً لِلطَّعَامِ وَثُلُثاً لِلشَّرَابِ وَثُلُثاً لِلرِّيحِ أَوِ النَّفَسِ "

قَالَ : وَقَسَمَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ثَمَانِيَةِ عَشَرَ سَهْماً .

رواه الطبراني, وفيه: المحبر بن هارون, و لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8346. Abdurrahman b. el-Murakka' anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bin sekiz yüz kişiyle Hayber'i fethetti. Hayber meyvelikli yeşil bir yerdir. İnsanlar oraya girdiler; fakat yüksek ateşe yakalandılar. Sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e gelerek bu durumu ona arzettiler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüksek ateş, ölümün el değirmenidir. O, Allah'ın yeryüzündeki hapishanesidir. Onun için testilerde su soğutun ve iki ezan arasında üzerinize dökün. Akşam ezanı ile, yatsı ezanı arasında."* Böyle yaptılar ve onlardan yüksek ateş gitti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldiler ve bu durumu ona haber verdiler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Doldurulduğu zamanda mideden daha kötü bir kap yoktur. İlla mideyi dolduracaksanız, üçte birini yemek, üçte birini içecek ve üçte birini de hava veya nefesle doldurun."*

Ravi ekledi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hayber'i on sekiz paya taksim etti."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4297)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhabber b. Hârûn'u tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٣٤٧ - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُرفَّع قَالَ : فَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ وَهُوَ فِي أَلْفٍ وَثَمَانَمائَةٍ فَقَسَمَ عَلَى ثَمَانِيَةَ عَشَرَ سَهْماً لِكُلِّ مِائَةٍ سَهَمٌ قَالَ : وَهِيَ مُخْضَرَةٌ مِنَ الفَوَاكِهِ فَأَكَلُوا فَمَعَكَتْهُم الحُمَّى فَشَكَوهَا إِلى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ هَذِهِ الحُمَّى رَائِدُ المَوْتِ وَسِجْنُ اللهِ فِي الأَرْضِ هِيَ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ فَإِذَا أَخَذَتْكُمْ فَبَرِّدُوا لَهَا المَاءَ فِي الشِّنَانِ - يَعْنِي القِرَب - وَصُبُّوا عَلَيْكُم مَا بَيْنَ الصَّلاَتَيْنِ - يَعْنِي : المَغْرِبِ وَالعِشَاءِ

رواه الطبراني, وفيه: فريح بن عبيد والمحبر بن هارون ,و لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

وقد تقدمت أحاديث في الحمى في الجنائز .

8347. Abdullah b. el-Muriffa' anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bin sekiz yüz kişiyle Hayber'i fethetti. (Elde edilen ganimeti) on sekiz paya taksim etti. Her yüz kişi için bir pay verdi. Hayber, meyvelikli yeşil bir yerdir. O (meyvelerden) yediler; fakat ateşli hummaya yakalandılar. Durumu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e şikâyet ettiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey insanlar! Bu humma hastalığı ölümün el değirmeni ve Allah'ın yeryüzündeki hapishanesidir. O, cehennemden bir parçadır. O sizi yakaladığı zaman onun için testilerde su soğutun ve iki namaz arasında üzerinize dökünün: Akşam ve yatsı namazı."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ferîh b. Ubeyd ve Muhabber b. Hârûn'u tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir kimselerdir.

Yüksek ateş hakkındaki diğer hadisler, Cenazeler bahsinde geçti.

(بَابُ دَوَاءِ الصُّدَاعِ وَغَيْرِهِ بِالحِنَّاءِ)

Baş Ağrısını ve Diğerlerini Kına İle Tedavi Etmek

٨٣٤٨ - حَدَّثَنا الفضل بن يعقوب الجزري ، قَال : حَدَّثَنا مخلد بن يزيد عن الأحوص بن حكيم ، عَن أبي عون ، عَن سَعِيد بن الْمُسَيَّب ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ صُدِعِ فَيُغَلِّفُ رَأْسَهُ بِالحِنَّاءِ .

رواه البزار, وفيه: الأحوص بن حكيم ,وقد وثق, وفيه ضعف كثير, وأبو عون لم أعرفه .

8348. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e vahiy nazil olduğu zaman başı ağrırdı ve başını kına ile örterdi."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ahvas b. Hakîm güvenilir olmakla beraber çok zayıftır. Ebû Avn'ı ise tanımıyorum.[1]

٨٣٤٩ – وعَنْ سَلْمَى امْرَأَةِ أَبِي رَافِعٍ قَالَتْ : كُنْتُ أَخْدُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا كَانَتْ تُصِيبُه قَرْحَةٌ وَلاَ نَكْبَةٌ إِلاَّ أَمَرَنِي أَنْ أَضَعَ عَلَيْهِ الحِنَّاءَ "

رواه أحمد ,ورجاله ثقات .

8349. Ebû Râfi'nin eşi Selmâ diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hizmet ederdim. Onda bir yara ve çıban çıktığı zaman, bana üzerine kına sürmemi emrederdi."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ دَوَاءِ الْبُثْرَةِ)

Sivilcenin İlacı

٨٣٥٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أخبرني عَمْرُو بْنُ يَحْيَى بْنِ عُمَارَةَ بْنِ أَبِي حَسَنٍ حَدَّثَتْنِي مَرْيَمُ ابْنَةُ إِيَاسِ بْنِ بُكَيْرٍ صَاحِبِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ عَلَيْهَا فَقَالَ " أَعِنْدَكِ ذَرِيرَةٌ .قَالَتْ نَعَمْ. فَدَعَا بِهَا فَوَضَعَهَا عَلَى بَثْرَةٍ بَيْنَ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ مُطْفِئَ الْكَبِيرِ وَمُكَبِّرَ الصَّغِيرِ أَطْفِهَا عَنِّي فَطَفِئَتْ."

رواه أحمد, وفيه: مريم بنت أبي إياس ,تفرد عنها عمرو بن يحيى ,وهو ومن قبله من رجال الصحيح .

8350. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in hanımlarından birinin anlattığına göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onun yanına girdi. *"Senin yanında zerîre (göz otu) var mı?"* diye sordu. Hanımı: "Evet" cevabını verdi. Sonra onu istedi ve ayak parmakları arasındaki sivilcenin

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3028)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/272; 462). Hadis, Tirmizi'nin *Sünen*'inde yer almıştır. (no. 2055)

üzerine koydu. Şöyle buyurdu: *"Büyüğü söndüren ve küçüğü büyüten Allahım! Onu benden yok et."* Daha sonra o şey yok oldu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Meryem binti İyâs'tan sadece Amr b. Yahyâ hadis rivayet etmiştir. Amr b. Yahyâ ve ondan önceki ravisi *Sahîh*'in ravilerindendir.[1]

(بَابُ أَكْلِ الرُّمَّانِ بِشَحْمِهِ)

Geviş Getiren Hayvanların Midesini İç Yağıyla Beraber Yemek

٨٣٥١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ خُثَيْمٍ أَبُو مَعْمَرٍ الْهِلَالِيُّ حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي رِبْعِيَّةُ ابْنَةُ عِيَاضٍ الْكِلَابِيَّةُ قَالَتْ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ " كُلُوا الرُّمَّانَ بِشَحْمِهِ فَإِنَّهُ دِبَاغُ الْمَعِدَةِ"

رواه أحمد, ورجاله ثقات .

8351. Hz. Ali b. Ebî Tâlib diyor ki: "Geviş getiren hayvanların midesini iç yağıyla beraber yiyiniz. Çünkü onun mideyi tabakalayıcı özelliği vardır."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الإِثْمِدِ وَالاكْتِحَالِ)

İsmid (Sürme Taşı) ve Sürme Çekmek

٨٣٥٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، قَالَ : نا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مِنْ خَيْرِ أَكْحَالِكُمُ الإِثْمِدُ ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح .

8352. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sürmelerinizin en hayırlısı ismiddir. O gözü temizleyip görme gücünü arttırır ve kirpikleri (besleyip) kuvvetlendirir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/370)

[2] Daha önce geçti: 8041

٨٣٥٣ - حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا أَبُو جَعْفَرٍ النُّفَيْلِيُّ ، ثنا يُونُسُ بْنُ رَاشِدٍ ، عَنْ عَوْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " عَلَيْكُمْ بِالإِثْمِدِ فَإِنَّهُ مُنْبِتَةٌ لِلشَّعْرِ مُذْهِبَةٌ لِلْقَذَا ، مُصْفَاةٌ لِلْبَصَرِ "

رواه الطبراني في الكبير , وفيه :عون بن محمد بن الحنفية ,ذكره ابن أبي حاتم وروى عنه جماعة و لم يجرحه أحد, وبقية رجاله ثقات.

8353. Hz. Ali b. Ebî Tâlib'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sürme taşını kullanmaya devam edin. Çünkü o kirpikleri kuvvetlendirir, pisliği giderir ve gözün görme gücünü arttırır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Avn b. Muhammed b. el-Hanefiyye'yi İbn Ebî Hâtim kitabında zikretmiş, ondan bir cemaat hadis rivayet etmiş; ancak hiçbir kimse cerh etmemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هُبَيْرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ " إِذَا اكْتَحَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْتَحِلْ وِتْرًا وَإِذَا اسْتَجْمَرَ فَلْيَسْتَجْمِرْ وِتْرًا"

رواه أحمد, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وبقية رجاله ثقات .

8354. Ukbe. b. Âmir el-Cühenî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sizden biriniz gözüne sürme çektiği ve (büyük abdestten sonra taşla) istinca yaptığı zaman (bir, üç, beş defa gibi) tek (sayıda) yapsın."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'â'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٣٥٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْوَلِيدِ الْفَحَّامُ ، نَا الْوَضَّاحُ بْنُ يَحْيَى ، نَا أَبُو الأَحْوَصِ ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْتَحِلُ وِتْرًا .

رواه البزار, وفيه: الوضاح بن يحيى, وهو ضعيف .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3031)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (183), Taberânî, *M. el-Evsat* (1068) ve Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* (769)

[3] *es-Silsiletu's-Sahîha* (1260)

8355. Enes dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), tek (sayı) olarak gözüne sürme çekerdi."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Veddâh b. Yahyâ zayıftır.[1]

٨٣٥٦ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ , ثنا عَتِيقُ بْنُ يَعْقُوبَ الزُّبَيْرِيُّ , ثنا عُقْبَةُ بْنُ عَلِيٍّ , عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ , عَنْ نَافِعٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ " إِذَا اكْتَحَلَ جَعَلَ فِي الْعَيْنِ الْيُمْنَى ثَلاثًا , وَفِي الْيُسْرَى مِرْوَدَيْنِ فَجَعَلَهَا وِتْرًا "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط والبزار ,وفيه: عقبة بن علي, وهو ضعيف .

8356. İbn Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), gözüne sürme çektiği zaman, sağ gözüne üç defa, sol gözüne de iki mil (ile beraber) çekerdi ve bu işlemleri tek sayılı olarak uygulardı.

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ile *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ukbe b. Ali zayıftır.[2]

(بَابُ كُحْلِ الشَّيْطَانِ)

Şeytanın Sürmesi

٨٣٥٧ - حَدَّثَنَا رِزْقُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، وَمُحَمَّدُ بْنُ اللَّيْثِ الْهَدَادِيُّ ، قَالا : نا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرِ بْنِ سَلْمٍ ، قَالَ : نا الْحَكَمُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ لِلشَّيْطَانِ كُحْلا وَلَعُوقًا ، فَإِذَا كَحَّلَ الإِنْسَانَ مِنْ كُحْلِهِ ، شَغَلَهُ عَنِ الصَّلاةِ ، وَإِذَا أَلْعَقَهُ مِنْ لَعُوقِهِ ؛ ذَرِبَ لِسَانُهُ بِالشَّرِّ "

رواه البزار, بإسنادين ورجال أحدهما رجال الصحيح خلا سعيد بن بشير, وقد وثقه شعبة وغيره وضعفه ابن معين وغيره .

8357. Semure'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Şeytanın sürmesi ve macunu vardır. İnsana, sürmesinden gözüne sürme çektiği zaman onu namazdan alıkoyar. İnsana, macunundan yalattığı zaman da kötü söz söyler."*

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2982)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13353) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (881)

★Hadisi Bezzâr iki ravi zinciri ile rivayet etmiş olup, isnâdın birinin ravileri, Saîd b. Beşîr dışında *Sahîh*'in ravileridir. Şu'be ve başkası onu güvenilir, İbn Maîn ve başkası ise zayıf saymıştır.[1]

(بَابُ غَمْزَ الظَّهْرِ مِنْ الأَلَمِ)

Acıdan Dolayı Sırtı Tutmak

٨٣٥٨ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ زِيَادٍ ، قَالَ : نا خَالِدُ بْنُ خِدَاشِ بْنِ عَجْلانَ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِذَا غُلامٌ أَسْوَدُ يَغْمِزُ ظَهْرَهُ ، فَسَأَلْتُهُ ، فَقَالَ : " إِنَّ النَّاقَةَ اقْتَحَمَتْ بِي "

رواه الطبراني في الأوسط والبزار, ورجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن زيد بن أسلم, وقد وثقه أبو حاتم وغيره, وضعفه ابن معين وغيره .

8358. Ömer b. el-Hattâb anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdim. Baktım ki siyah bir köle sırtını ovalıyor. Ona bu durumdan sorunca, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Deve bana çarptı"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. Zeyd b. Eslem müstesna ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Ebû Hâtim ve başkası onu güvenilir, İbn Maîn ve başkası ise zayıf kabul etmiştir.[2]

(بَابٌ فِيمَا يَشْتَهِيهِ الْمَرِيضُ)

Hastanın Canının Çekmesi Hakkında

٨٣٥٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَسِيدٍ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا أَبُو الأَسْبَاطِ يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْكُوفِيُّ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَمَّادٍ ، عَنْ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ أَبِي هَاشِمٍ ، عَنْ زَاذَانَ ، عَنْ سَلْمَانَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَطْعَمَ مَرِيضًا شَهْوَتَهُ ، أَطْعَمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ ثِمَارِ الْجَنَّةِ "

رواه الطبراني ,وفيه :أبو خالد عمرو بن خالد, وهو كذاب متروك .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3035, 3036), Taberânî, *M. el-Kebîr* (6855)

[2] Müsned-i Bezzâr (3033), Taberânî, M. es-Sağîr (226)

8359. Selmân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim hastaya canının çektiği şeyi yedirirse Yüce Allah ta ona cennet meyvelerinden yedirecektir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Hâlid Amr b. Hâlid yalancı ve metruktur.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الغَيْظِ)

Gayz (Öfke)

٨٣٦٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمُعَلَّى الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلالِ بْنِ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي أُمِّي ، عَنْ جَدَّتِهَا ، قَالَتْ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَضُرُّ الْغَيْظُ ؟ قَالَ : " نَعَمْ ، كَمَا يَضُرُّ الشَّجَرَ الْخَبْطُ " رواه الطبراني، وفيه جماعة لم أعرفهم .

8360. Muhammed b. Süleymân b. Bilâl b. Ebî ed-Derdâ bildiriyor: Annem'in bana haber verdiğine göre ninem dedi ki: "Ya Resûlallah! Öfke (kişiye) zarar verir mi?" diye sordum. Şöyle buyurdu: *"Evet. Silkelemek ağaca zarar verdiği gibi zarar verir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir grup vardır.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الكَيِّ)

Dağlamak

٨٣٦١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْكَيِّ وَكَانَ يَكْرَهُ شُرْبَ الْحَمِيمِ وَكَانَ إِذَا اكْتَحَلَ اكْتَحَلَ وِتْرًا وَإِذَا اسْتَجْمَرَ اسْتَجْمَرَ وِتْرًا"

رواه أحمد والطبراني، ورجاله رجال الصحيح خلا ابن لهيعة وحديثه حسن .

8361. Ukbe b. Âmir diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), dağlamayı yasakladı. Kaynar suyu içmeyi kerih görüyordu. Gözüne sürme çektiği zaman tek sayılı olarak sürme çekerdi. İstinca yaptığı zamanda da tek sayılı olarak yapardı."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6107)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/354)

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. İbn Lehîâ'nın hadisi hasen olup onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣٦٢ – حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا أَبُو ضَمْرَةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ ، عَنْ سَعْدٍ الظَّفَرِيِّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْكَيِّ ، وَقَالَ : " أَكْرَهُ الْحَمِيمَ " رواه الطبراني في الكبير والأوسط, ورجاله رجال الصحيح .

8362. Sa'd ez-Zaferî'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi veselem), dağlamayı yasaklayarak şöyle buyurdu: *"Kaynar suyu içmekten hoşlanmıyorum."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٦٣ – وعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "إِنَّ النَّارَ لاَ تَشْفِي أَحَدًا" رواه الطبراني, وفيه :عبد الله بن يزيد البكري, ضعفه أبو حاتم .

8363. Seleme b. el-Ekva'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki ateş hiçbir kimseye şifa vermez."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Yezîd el-Bekrî'yi Ebû Hâtim zayıf kabul etmiştir.[3]

٨٣٦٤ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ خَلَفٍ الْقُطَيْعِيُّ ، قَالَ : نَا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ الْعَمِّيُّ ، قَالَ : نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِيسَى الْخَزَّازُ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ ، أَنَّ رَجُلا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَمَعَهُ أَخُوهُ ، وَقَدْ سَقَتْ بَطْنُهُ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ أَخِي قَدْ سَقَتْ بَطْنُهُ ، فَأَتَيْتُ بِهِ الأَطِبَّاءَ ، فَأَمَرُونِي بِالْكَيِّ ، أَفَأَكْوِيهِ ؟ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَكْوِهِ ، وَرُدَّهُ إِلَى أَهْلِهِ " ، فَمَرَّ بِهِ بَعِيرٌ فَضَرَبَ بَطْنَهُ ، فَانْخَمَصَ ، فَأَتَى بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَ بِهِ الأَطِبَّاءَ ، قُلْتَ : النَّارُ شَفَتْهُ "

رواه الطبراني في الثلاثة, وفيه: عبد الله بن عيسى الخزاز, وهو ضعيف .

---

[1] Daha önce geçti: 1043, 8354. isnâdı hasendir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5480)

[3] Taberânî'nin sözkonusu kitabında bulunamadı.

8364. İmrân b. Husayn'dan rivayet edildiğine göre bir adam kardeşiyle beraber Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Kardeşinin karnı sarı su toplamış (istiska hastalığına yakalanmıştı). Adam: "Ya Resûlallah! Kardeşimin karnı sarı su toplamış. Gittiğimiz hekimler bize dağlamamızı emrettiler. Onu dağlayalım mı?" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Onu dağlamayın. Onu ailesine gönderin"* buyurdu. (Daha sonraları) o adamın yanından geçmekte olan bir deve karnına vurunca karnının şişikliği gitti. O adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e getirilince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Siz bu adamı hekimlere götürseydiniz ateş ona şifa verdi diyecektiniz"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî üç *Mu'cem*'inde rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Îsâ el-Hezzâz zayıftır.[1]

٨٣٦٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ حَدَّثَنَا مُغِيرَةُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " مَكَانُ الْكَيِّ التَّكْمِيدُ وَمَكَانُ الْعِلاَقِ السَّعُوطُ وَمَكَانُ النَّفْخِ اللَّدُودُ " رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح إلا أن إبراهيم لم يسمع عن عائشة .

8365. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Dağlama yeri sıcak bezle sarılır. Nefes almakta zorluk çeken kişi burnuna ilaç çeker. Karın gazlarında (ağızdan ilaç) alınır."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak İbrâhîm, Âişe'den hadis işitmemiştir.[2]

٨٣٦٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ شِهَابٍ يُحَدِّثُ أَنَّ أَبَا أُمَامَةَ بْنَ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِى أُمَامَةَ أَسْعَدَ بْنِ زُرَارَةَ وَكَانَ أَحَدَ النُّقَبَاءِ يَوْمَ الْعَقَبَةِ أَنَّهُ أَخَذَتْهُ الشَّوْكَةُ فَجَاءَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَعُودُهُ فَقَالَ " بِئْسَ الْمَيِّتُ لِيَهُودَ مَرَّتَيْنِ سَيَقُولُونَ لَوْلاَ دَفَعَ عَنْ صَاحِبِهِ وَلاَ أَمْلِكُ لَهُ ضَرًّا وَلاَ نَفْعاً وَلأَتَمَحَّلَنَّ لَهُ ". فَأَمَرَ بِهِ وَكُوِىَ فَوْقَ رَأْسِهِ فَمَاتَ .

رواه أحمد, وفيه: زمعة بن صالح ,وهو ضعيف, وقال ابن معين مرة : صويلح وقد وافق الناس في تضعيفه .

8366. Ebû Umâme'den rivayet edildiğine göre Es'ad b. Zürâre, Akabe gününde kabilesinin ileri gelenlerinden biriydi. Onu akrep sokmuştu.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (28/153), Taberânî, *M. es-Sağîr* (691)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/170)

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu ziyaret etmek için gelerek şöyle buyurdu: *"Yahudiler için ne kötü ölümdür* -bunu iki sefer söyledi- *Arkadaşına yararı olmadı diyecekler. Zarar ve fayda cihetinden onun için bir şey yapamam. Elbette onu oyalayacağım."* Başının üstünün dağlanmasını emretti; fakat yine de adam öldü.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup senedinde yer alan Zem'a b. Sâlih zayıftır. İbn Maîn bir rivayette onun hakkında "İyicedir" ifadesini kullanmıştır. Diğer ulema ise onun zayıf saymasına muvafakat etmiştir.[1]

٨٣٦٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ كَوَى رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم سَعْداً أَوْ أَسْعَدَ بْنَ زُرَارَةَ فِي حَلْقِهِ مِنَ الذُّبْحَةِ وَقَالَ " لاَ أَدَعُ فِي نَفْسِي حَرَجاً مِنْ سَعْدٍ أَوْ أَسْعَدَ بْنِ زُرَارَةَ"

رواه أحمد ورجاله ثقات .

8367. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından birisi anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sa'd'ı veya Es'ad b. Zürâre'yi boğazındaki iltihaptan dolayı dağladıktan sonra şöyle buyurdu: *"Sa'd veya Es'ad b. Zürâre'den dolayı kendi nefsimde bir hayıflanma bırakmadım."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٦٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَوَاهُ.

رواه عبد الله بن أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8368. Ubey b. Kâ'b'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sa'd b. Zürâre'yi dağladı.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٣٦٩ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ الْقَاضِي ، ثنا عَمْرُو بْنُ مَرْزُوقٍ ، أنا شُعْبَةُ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَسْعَدَ بْنِ زُرَارَةَ ، حَدَّثَنَا عَمِّي ، أَنَّ أَبَا أُمَامَةَ أَصَابَهُ وَجَعٌ يُسَمِّيهِ أَهْلُ الْمَدِينَةِ الذُّبَحَ ، فَقَالَ رَسُولُ

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/138)
[2] *Müsned-i Ahmed* (4/65)
[3] *Müsned-i Ahmed* (5/115)

اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لأُبْلِيَنَّ أَوْ لأُبْلِغَنَّ فِي أَبِي أُمَامَةَ عُذْرًا ، قَالَ : فَكَوَاهُ بِيَدِهِ فَمَاتَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَيْتَةُ سُوءٍ لِلْيَهُودِ ، تَقُولُ : أَلا دَفَعَ عَنْ صَاحِبِهِ ، وَمَا أَمْلِكُ لَهُ وَلا لِنَفْسِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8369. Muhammed b. Abdirrahman b. Es'ad b. Zürâre anlatıyor: Amcamın bana haber verdiğine göre Ebû Umâme bir ağrılı hastalığı yakalandı ki Medine ahalisi bunu (boğazdaki bir tür iltihap olan) *zubeh* diye isimlendiriyorlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah'a yemin ederim ki Ebû Umâme hususunda öyle itina göstereceğim ki hiç kimsenin bir diyeceği kalmayacak."* Eliyle onu dağladıysa da adam öldü. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yahûdilere göre bu, kötü bir ölümdür. Şimdi diyecekler ki: «Onun arkadaşına bir yararı olmadı.» Ne onun, ne de kendi canım için Allah'a karşı bir şey yapamam"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٧٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَمَرَ بِابْنِ زُرَارَةَ أَنْ يُكْوَى "

رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح .

8370. Hz. Âişe'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), İbn Zürâre'nin dağlanmasını emretti.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٧١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ الْحَجَّاجِ الزُّبَيْدِيُّ ، ثنا أَبُو حُمَةَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا أَبُو قُرَّةَ ، قَالَ : ذَكَرَ زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَطَاءٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَسْعَدَ بْنِ زُرَارَةَ يَعُودُهُ مِنْ وَجَعٍ أَصَابَهُ مِنَ الشَّوْكَةِ ، وَكَوَاهُ عَلَى عَاتِقِهِ ، فَمَاتَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " شَرُّ مَيِّتٍ لِيَهُودَ ، يَقُولُونَ : قَدْ دَاوَاهُ صَاحِبُهُ ، فَلَمْ يَنْفَعْهُ "

رواه الطبراني, وفيه: زمعة بن صالح, وقد ضعفه الجمهور, ووثقه ابن معين في رواية, وضعفه في غيرها .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (896)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4825)

8371. Sehl b. Huneyf anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), akrep sokmasından kendisine isabet eden ağrıdan dolayı Es'ad b. Zürâre'yi ziyaret etmek için onun yanına girdi. (İyileşmesi için) onun omzunu dağladıysa da adam öldü. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yahudiler nazarında bu, kötü bir ölümdür. Çünkü onlar diyecekler ki: «Arkadaşı (Muhammed) onu tedavi etti, ama bir yararı olmadı.»"*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zem'a b. Sâlih'i cumhur/çoğunluk zayıf, İbn Maîn ise bir rivayetinde güvenilir, diğer bir rivayetinde ise zayıf kabul etmiştir.[1]

٨٣٧٢ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّبَرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، قَالَ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَسْعَدَ بْنِ زُرَارَةَ وَبِهِ وَجَعٌ يُقَالُ لَهُ : الشَّوْكَةُ ، فَكَوَاهُ عَلَى عَاتِقِهِ ، فَمَاتَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " بِئْسَ الْمَيِّتُ لِلْيَهُودِ ، يَقُولُونَ : قَدْ دَاوَاهُ صَاحِبُهُ أَفَلا نَفَعَهُ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8372. Ebû Umâme b. Sehl b. Huneyf anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Es'ad b. Zürâre'nin yanına girdi. Kendisine şevke denilen hastalıktan (veya akrep sokmasından) dolayı bir ağrısı vardı. Onun omzunu dağladıysa da adam öldü. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yahudiler için bu ne kötü bir ölümdür. Çünkü onlar diyecekler ki: «Arkadaşı (Muhammed) onu tedavi etti, ama bir yararı olmadı.»"*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٧٣ – حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الْمَلِكِ أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْقُرَشِيُّ الدِّمَشْقِيُّ , ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ شَابُورٍ ، أَخْبَرَنِي عِيسَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنِ بْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ الْبَرَاءَ بْنَ مَعْرُورٍ ، وَقَدْ أَخَذَتْهُ ذَبْحَةٌ ، فَأَمَرَ مَنْ يَبُطُّهُ بِالنَّارِ حَتَّى يُوَجِّهَهُ " رواه الطبراني, وفيه: عيسى بن عبد الله من ولد النعمان بن بشير,وهو ضعيف .

8373. Kâ'b b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Berâ b. Ma'rûr'u ziyaret etti. O, (belki de nefes almasını engelleyen bir şişlik

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5583)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5584)

halinde tezahür eden) boğaz iltihabına yakalanmıştı. Onu dağlayan kimseye onun yüzünü (kıbleye) döndürmesini emretti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nu'mân b. Beşîr'in çocuklarından olan Îsâ b. Abdillah zayıftır.[1]

٨٣٧٤ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْهَيْثَمِ الْبَغْدَادِيُّ ، ثنا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ ، ثنا مَعْمَرٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّ نَاسًا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالُوا : إِنَّ صَاحِبَنَا اشْتَكَى أَفَنَكْوِيهِ ؟ فَسَكَتَ سَاعَةً ، ثُمَّ قَالَ : " إِنْ شِئْتُمْ فَاكْوُوهُ ، وَإِنْ شِئْتُمْ فَارْضِفُوهُ " رواه الطبراني ,ورجاله ثقات إلا أن أبا عبيدة لم يسمع من أبيه .

8374. Abdullah (b. Mes'ûd)'un bildirdiğine göre bir takım insanlar Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Bizim bir arkadaşımız hastalandı. Onu dağlayalım mı?" diye sordular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir an sustuktan sonra şöyle buyurdu: *"İsterseniz dağlayın, isterseniz kızgın ateşle ısıtın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Ebû Ubeyde babasından hadis işitmemiştir.[2]

٨٣٧٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِىُّ بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنِى عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ قَالَ أَتَيْتُ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ فَإِذَا هُوَ يَكْوِى غُلاَماً قَالَ قُلْتُ تَكْوِيهِ قَالَ نَعَمْ هُوَ دَوَاءُ الْعَرَبِ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُنْزِلْ دَاءً إِلاَّ وَقَدْ أَنْزَلَ مَعَهُ دَوَاءً جَهِلَهُ مِنْكُمْ مَنْ جَهِلَهُ أَوْ عَلِمَهُ مِنْكُمْ مَنْ عَلِمَهُ"

رواه أحمد , وعطاء اختلط ,وبقية رجاله ثقات .

8375. Atâ b. es-Sâib anlatıyor: Ebû Abdirrahman'a geldim. Bir de ne göreyim bir köleyi dağlıyordu. Ben: "Onu dağlıyor musun?" diye sorunca o: "Evet. Bu, Bedevilerin tedavi şeklidir" cevabını verdi. Nitekim Abdullah b. Mesûd dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«Yüce Allah hastalığı şifasıyla beraber indirmiştir. Onu bilmeyen bilmemiştir. Sizden onu bilen de bilmiştir.»*"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/83)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10275), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5095), *Müsned-i Ahmed* (3701-2, 4021, 4054). İsnâdı sahihtir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Atâ âhir ömründe bunamıştır. Ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ بَطِّ الْوَرَمِ)

Şişliği Delmek

٨٣٧٦ - حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخَ ، حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ السَّمَّانُ ، عَنْ أَبِي هَاشِمٍ صَاحِبِ الرُّمَّانِ ، عَنْ زَاذَانَ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ، قَالَ : دَخَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ ، وَقَدْ وَرِمَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَلا تُخْرِجُوهُ عَنْهُ ؟ " ، قَالَ : فَبُطَّ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاهِدٌ . رواه أبو يعلى, وفيه :أبو الربيع السمان, وهو ضعيف .

8376. Hz. Ali b. Ebî Tâlib anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Ensar'dan bir adamın yanına girdik. Şişliği vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu ondan çıkarsanız olmaz mı?"* buyurunca deşildi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de (bu esnada) bakıyordu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebu'r-Rebî' es-Semmân zayıftır.[2]

٨٣٧٧ - وعَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَدِمَ رَجُلاَنِ أَخَوان الْمَدِينَة وَقَدْ أُصِيبَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَهْمٍ فِي جَسَدِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِقَرَابَتِهِ : " اطْلُبُوا مَنْ يُعَالِجُهُ " . فَجِيءَ بِالرَّجُلَيْنِ الأَخَوَيْنِ فَقَالَ لَهُمَا : " بِحَدِيْدَةٍ تُعَالِجَانِ ؟ " فَقَالاَ : إِنَّا كُنَّا نُعَالِجُ فِي الجَاهِلِيَّةِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَالِجَاهُ " فَبَطَّهُ حَتَّى بَرأَ .

رواه البزار, وفيه: عاصم بن عمر العمري, وقد ضعفه الجمهور, ووثقه ابن حبان وقال : يخطئ ويخالف وبقية رجاله ثقات .

8377. Ebû Hureyre anlatıyor: Kardeş olan iki adam Medine'ye geldiler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından bir adamın vücuduna bir ok isabet etmişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yanındakilere: *"Onu tedavi edecek birini bulun"* buyurdu. Kardeş olan bu iki adam getirildi. Onlara: *"Demirle mi tedavi edeceksiniz?"* diye sordu. Onlar da: "Biz Cahiliye devrinde (bununla) tedavi ederdik" cevabını

[1] *Müsned-i Ahmed* (4267)
[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (454)

verdiler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Öyleyse onu tedavi edin"* buyurdu. Yarayı delip kesince iyileşti.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Âsım b. Ömer el-Ömerî'yi cumhur/çoğunluk zayıf sayn ibn Hibbân ise: "Hata ve güvenilir kimselere muhalefet eder" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٧٨ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ ، ثنا زَيْدُ بْنُ الْحَرِيشِ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خِرَاشٍ ، عَنِ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ بِهِ جُرْحٌ يَسْتَأْذِنُهُ فِي بَطِّهِ ، فَأَذِنَ لَهُ "

رواه الطبراني, وفيه:عبد الله بن خراش,وقد ضعفه الجمهور ووثقه ابن حبان وقال : يخطئ ويخالف, وبقية رجاله ثقات .

8378. İbn Abbâs anlatıyor: Yaralı bir adam Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e getirildi. Yarayı yardırmak için izin istedi. Ona izin verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Hırâş'ı cumhur/çoğunluk zayıf kabul etmiş, İbn Hibbân ise: "Hata ve güvenilir kimselere muhalefet eder" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٧٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا هَارُونُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا وَكِيعٌ ، عَنْ إِسْرَائِيلَ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى الْحَضْرَمِيِّ ، أَنَّ حَيَّانَ بْنَ أَبْجَرَ الْكِنَانِيَّ ، " نَقَرَ عَنْ بَطْنِ امْرَأَةٍ ثِيَابَهَا حَتَّى عَالَجَهَا " رواه الطبراني, وفيه: جابر الجعفي, وهو ضعيف وقد وثق .

8379. Abdullah b. Yahyâ el-Hadramî anlatıyor: Hayyân b. Ebcer el-Kinânî gerdeğe girdiği karısının karnını elbisesi üzerinden deldi ve onu tedavi etti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî güvenilir olmakla beraber zayıftır.[3]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3029)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11106)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3577)

(بَابُ نَبَاتِ الشَّعْرِ فِي الأَنْفِ)

Burunda Kılların Olması

٨٣٨٠ - حَدَّثَنَا شَيْبَانُ ، حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ السَّمَّانُ ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نَبَاتُ الشَّعْرِ فِي الأَنْفِ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ "

رواه أبو يعلى والبزار والطبراني في الأوسط, وفيه: أبو الربيع السمان, وهو ضعيف .

8380. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Burunda kılların olması, cüzam hastalığına karşı güvencedir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû er-Rebî' es-Semmân zayıftır.[1]

(بَابُ دَوَاءِ الْبَاسُورِ)

Basurun İlacı

٨٣٨١ - حدثنا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنْ أَبِي الْخَيْرِ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " عَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الشَّجَرَةِ الْمُبَارَكَةِ زَيْتِ الزَّيْتُونِ ، فَتَدَاوَوْا بِهِ ، فَإِنَّهُ مَصَحَّةٌ مِنَ الْبَاسُورِ "

رواه الطبراني, وفيه: ابن لهيعة وحديثه حسن, وبقية رجاله رجال الصحيح, ولكن ذكر الذهبي هذا الحديث في ترجمة عثمان, عن أبي صالح, ونقل عن أبي حاتم: أنه كذاب .

8381. Ukbe b. Âmir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Mübarek olan şu zeytin ağacının yağını kullanmaya devam ediniz. Onunla tedavi olun. Çünkü o, basuru iyileştiricidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Zehebî bu hadisi Ebû Sâlih kanalıyla,

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4368), *Müsned-i Bezzâr* (3030) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (676). İbn Hibbân, hadis metninin batıl olduğunu söylemiştir, bak: *el-Mecrûhîn* (1/172)

Osmân'ın biyografisinde zikretmiştir. Ebû Hâtim'den de onun hadis uydurucusu olduğu nakledilmiştir.[1]

٨٣٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، قَالَ : نَا عَمَّارُ بْنُ هَارُونَ ، قَالَ : نَا أَبُو الرَّبِيعِ السَّمَّانُ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " اسْتَنْجُوا بِالْمَاءِ الْبَارِدِ ، فَإِنَّهُ مَصَحَّةٌ لِلْبَوَاسِيرِ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :عمار بن هارون, وهو متروك .

8382. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Soğuk suyla temizleyin. Çünkü o basuru iyileştiricidir."*

★Hadisi Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ammâr b. Hârûn metruktur.[2]

(بَابُ فِي النَّقْرَسِ)

Nikris (Gut Hastalığı)

٨٣٨٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ ، ثنا أَبُو بَكْرٍ الدَّاهِرِيُّ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ الْفِهْرِيِّ ، أن رَجُلا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِهِ النَّقْرَسُ فَشَكَا إِلَيْهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كَذَبَتْكَ الْهَوَاجِرُ "

رواه الطبراني, وفيه :أبو بكر الداهري و لم أعرفه ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8383. Müstevrid el-Fihrî anlatıyor: Kendisinde nikris hastalığı olan bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Ona (rahatsızlığını) anlattı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Aşırı sıcaklar sana yalan söylemiş (yani sıcak kumlarda yürümemişsin)."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr ed-Dâhirî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/281)
[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (3/390, *M. el-Bahreyn*)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/303). Karşılaştır: no. 9746

(بَابُ دَوَاءِ الْخَنَازِيرِ)

Sıraca Hastalığının İlacı

٨٣٨٤ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا الْمَسْعُودِيُّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ ، أَنَّ رَجُلا لَقِيَ رَجُلا بِهِ خَنَازِيرُ ، فَقَالَ : لَوْلا أَنَّهُ قَدْ أُخِذَ عَلَيَّ لَحَدَّثْتُكَ ، فَبَلَغَ ذَلِكَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ ، فَلَقِيَهُ ، فَقَالَ : " حَدِّثْ " ، فَقَالَ : إِنَّهُ قَدْ أُخِذَ عَلَيَّ أَنْ لا أُحَدِّثَ بِهِ أَحَدًا ، فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ : " إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَنْبَغِي أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْكَ ، كَفِّرْ مِنْ يَمِينِكَ وَحَدِّثْ بِهِ " ، قَالَ : اعْمِدْ إِلَى أَبْوَالِ إِبِلٍ أَرَاكٍ يَعْنِي تَأْكُلُ الأَرَاكَ فَاطْبُخْهُ حَتَّى يَنْعَقِدَ ، ثُمَّ اشْرَبْهُ وَخُذْ وَرَقَ الأَرَاكِ فَدُقَّهُ وَذُرَّهُ عَلَيْهِ ، قَالَ : فَفَعَلَ فَبَرَأَ .

رواه الطبراني وفيه عبد الرحمن بن عبد الله المسعودي وهو ثقة ولكنه اختلط وبقية رجاله ثقات

8384. Târık b. Şihâb'ın bildirdiğine göre bir adam kendisinde sıraca hastalığı olan bir adamla karşılaştı. Adam ona: "Şayet benden (anlatmamaya dair) söz alınmasaydı sana (şifasını) haber verirdim" dedi. Bu haber Abdullah b. Mes'ûd'a ulaştı. Sonra Abdullah b. Mes'ûd, o adamla karşılaşınca: "(Şifasını) söyle" dedi. Adam: "Benden hiçbir kimseye (anlatmama dair) söz alındı" deyince Abdullah adama: "Böyle yapman uygun bir davranış değildir. Yemininden dolayı keffaret ver ve o (şifayı) söyle" dedi. Adam: "Misvak ağacı yiyen develerin idrarlarını topla. Onu katılaşıncaya kadar pişirdikten sonra (arta kalanı) iç. Sonra misvak ağacının yaprağını al. Ufalayıp üzerine saç." dedi. Hasta böyle yapınca iyileşti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdurrahman b. Abdillah el-Mes'ûdî güvenilir bir kimsedir. Ancak âhir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9153)

(بَابٌ فِي الْمُجَذَّمِينَ)

Cüzamlılar

٨٣٨٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبُو إِبْرَاهِيمَ التَّرْجُمَانِىُّ حَدَّثَنَا الْفَرَجُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ بِنْتِ حُسَيْنٍ عَنْ حُسَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ " لاَ تُدِيمُوا النَّظَرَ إِلَى الْمُجَذَّمِينَ وَإِذَا كَلَّمْتُمُوهُمْ فَلْيَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ قِيدُ رُمْحٍ"

رواه عبد الله بن أحمد ,وفيه: الفرج بن فضالة, وثقه أحمد وغيره, وضعفه النسائي وغيره, وبقية رجاله ثقات إن لم يكن سقط من الإسناد أحد .

8385. Hz. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Cüzamlılara devamlı surette bakmayınız (alınırlar). Onlarla konuştuğunuz zaman aranızda bir mızrak mesafe olsun."*

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ferec b. Fadâle'yi Ahmed ve başkası güvenilir, Nesâî ve başkası zayıf kabul etmiştir. Eğer isnâddan bir ravi düşmemişse kalan ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٨٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ ، حَدَّثَنَا فَرَجُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ ، عَنْ أُمِّهِ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْحُسَيْنِ ، عَنْ أَبِيهَا حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تُدِيمُوا النَّظَرَ إِلَى الْمُجَذَّمِينَ ، وَإِذَا كَلَّمْتُمُوهُمْ فَلْيَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ قِيدُ رُمْحٍ "

رواه أبو يعلى والطبراني, وفي إسناد أبي يعلى: الفرج بن فضالة, وثقه أحمد وغيره ,وضعفه النسائي وغيره, وبقية رجاله ثقات, وفي إسناد الطبراني: يحيى الحماني, وهو ضعيف, وبقية رجاله ثقات .

8386. Hz. Hüseyn b. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Cüzamlılara devamlı surette bakmayınız (alınırlar). Onlarla konuştuğunuz zaman aranızda bir mızrak mesafe olsun."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiştir. Ebû Ya'lâ'nın isnadında yer alan Ferec b. Fadâle'yi, Ahmed ve başkası güvenilir, Nesâî ve başkası ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Taberânî'nin isnadında ise yer alan Yahyâ el-Hımmânî zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* 47

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6774) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (2897)

٨٣٨٧ - حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ حَمَّادٍ الرَّمْلِيُّ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا سَعْدَانُ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ جَعْفَرٍ ، عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي عُرَيْبٍ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْمُجَذَّمِينَ لا تُدِيمُوا النَّظَرَ إِلَيْهِمْ "

رواه الطبراني في الكبير, والأوسط بنحوه, عن شيخه الوليد بن حماد الرملي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8387. Muâz b. Cebel'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cüzamlılara devamlı surette bakmayınız (alınırlar)."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de benzerini şeyhi Velîd b. Hammâd er-Remlî'den rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٨٨ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تُدِيمُوا إِلَى الْمَجْذُومِينَ النَّظَرَ "

رواه الطبراني, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وبقية رجاله ثقات .

8388. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Cüzamlılara devamlı surette bakmayınız (alınırlar)."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٨٩ - حَدَّثَنَا شَيْبَانُ ، حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ السَّمَّانُ ، حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نَبَاتُ الشَّعْرِ فِي الأَنْفِ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ "

رواه أبو يعلى والبزار والطبراني في الأوسط, وفيه :أبو الربيع السمان, وهو ضعيف .

8389. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Burunda kılların olması, cüzam hastalığına karşı güvencedir."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû er-Rebî' es-Semmân zayıftır.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/112)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11193) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1064)

[3] Daha önce geçti: 8380.

(بَابٌ فِي العَدْوَى وَالهَامَ وَالطِّيَرةِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Hastalık Bulaşması, Hamme[1], Uğursuz Saymak ve Başka Şeyler

٨٣٩٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ ثَوْبَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ أَبِي رُقَيَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " لاَ عَدْوَى وَلاَ طِيَرَةَ وَلاَ هَامَةَ وَلاَ حَسَدَ وَالْعَيْنُ حَقٌّ "

رواه أحمد, وفيه: رشدين بن سعد ,وهو ضعيف وقد وثق, وبقية رجاله ثقات .

8390. Abdullah b. Amr el-Âs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hastalık bulaşması, uğursuzluk, hâmme ve hased yoktur. Nazar ise haktır."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Rişdîn b. Sa'd güvenilir olmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٣٩١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ النَّرْسِيُّ ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ شُعَيْبٍ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ ، عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ يَزِيدَ السَّعْدِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيًّا ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا صَفَرَ ، وَلا هَامَةَ ، وَلا يُعْدِي صَحِيحًا سَقِيمٌ "

رواه أبو يعلى, وفيه: ثعلبة بن يزيد الحماني, وثقه النسائي, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8391. Hz. Ali'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Cahiliye döneminde var olduğuna ve içinde yaşadığı insanı öldürdüğüne inanılan) karın kurdu hayali ve hâme diye bir şey yoktur. Hasta olan hasta olmayana hastalık bulaştırmaz."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sa'lebe b. Yezîd el-Hımmânî'de zayıflık olmakla beraber Nesâî güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri ise güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Baykuş gibi uğursuz kuş inancı veya katledilen ve intikamı alınmayan kişinin bedeninden çıkan ve öcü alınıncaya dek mezarında bekleyen bedensiz varlık veya ölenin kemiklerinin baykuşa dönüştüğü batıl inancı anlamlarından birine sahiptir.

[2] *Müsned-i Ahmed* (7070)

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (430), Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned İbn Abbâs* 3-4; isnâdı zayıftır.

٨٣٩٢ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي سِنَانٍ ، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ الْخَوْلانِيِّ ، قَالَ : أَتَيْنَا عُمَيْرَ بْنَ سَعْدٍ فِي نَفَرٍ مِنْ أَهْلِ فِلَسْطِينَ ، وَكَانَ يُقَالُ : نَسِيجُ وَحْدِهِ ، فَقَعَدْنَا عَلَى دُكَّانٍ لَهُ عَظِيمٍ فِي دَارِهِ ، فَقَالَ لِغُلامِهِ : يَا غُلامُ ، أَوْرِدِ الْخَيْلَ ، قَالَ : وَفِي الدَّارِ تَوْرٌ مِنْ حِجَارَةٍ ، قَالَ : فَأَوْرِدْهَا ، فَقَالَ : أَيْنَ فُلانَةُ ؟ قَالَ : هِيَ جَرِبَةٌ تَقْطُرُ دَمًا ، أَوْ قَالَ : تَقْطُرُ مَاءً ، شَكَّ أَبُو إِسْحَاقَ ، قَالَ : أَوْرِدْهَا ، فَقَالَ أَحَدُ الْقَوْمِ : إِذًا تَجْرَبُ الْخَيْلُ كُلُّهَا ، قَالَ : أَوْرِدْهَا ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لا عَدْوَى ، وَلا طِيَرَةَ ، وَلا هَامَةَ ، أَلَمْ تَرَ إِلَى الْبَعِيرِ مِنَ الإِبِلِ كَيْفَ يَكُونُ بِالصَّحْرَاءِ ، ثُمَّ يُصْبِحُ فِي كِرْكِرَتِهِ أَوْ فِي مَرَاقِّهِ نُكْتَةٌ لَمْ تَكُنْ قَبْلَ ذَلِكَ ، فَمَنْ أَعْدَى الأَوَّلَ ؟ "

رواه أبو يعلى والطبراني باختصار, وفيه: عيسى بن سنان الحنفي ,وثقه ابن حبان وغيره, وضعفه أحمد وغيره, وبقية رجاله ثقات .

8392. Ebû Talha el-Havlânî anlatıyor: Filistin ahalisinden olan bir grupla beraber olan Umeyr b. Sa'd'ın yanına geldik. Onun hakkında: "İlimde eşi yoktur" deniliyordu. Kendisine ait olan evindeki büyük ve yüksek bir yerde oturduk. Sonra kölesine: "Atı getir!" dedi. Köle: "Evde taştan kap var" dedi. Umeyr b. Sa'd: "Onu da getir" dedi. Sonra: "At nerede?" dedi. Köle de: "O uyuzlu, (yarasından) kan veya irin akıyor" cevabını verdi. Umeyr b. Sa'd: "(Olsun yine de) getir" dedi. Bu sırada topluluktan biri: "Getirdiği taktirde diğer bütün atlar da uyuz olur" dedi. Umeyr b. Sa'd da: "Onu getir! Çünkü ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Hastalık bulaşması, uğursuzluk ve hâme yoktur. Sahrada dolaşan başı boş deveyi görmedin mi? Sonra göğsü üzerine veya karnının yumuşak yerlerinde lekeler peydah olur. Bundan önce yoktu. O halde ilkine bu hastalığı kim geçirdi?*»" dedi.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve kısa metinle Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İsâ b. Sinân el-Hanefî'yi İbn Hibbân ve başkası güvenilir, Ahmed ve başkası ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٩٣ - وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ الدِّرْهَمِيُّ ، نَا عَبْدُ الأَعْلَى ، نَا سَعِيدٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، وَلا أَعْلَمُهُ إِلَّا عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا عَدْوَى وَلا هَامَةَ ، فَمَنْ أَعْدَى الأَوَّلَ "

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1580) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/54)

قلت : في الصحيح منه : " لا عدوى " .

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا علي بن الحسن الدرهمي وهو ثقة .

8393. Enes'in bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Hastalık bulaşması, uğursuzluk ve hâme (inancı diye) bir şey yoktur. Birincisine hastalığı kim geçirdi?"*

Ben derim ki: "Hastalık bulaşması" sözü *Sahîh*'te de yer almıştır.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş ve ravilerinden Ali b. el-Hasan ed-Dirhemî güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٣٩٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ . ح وَحَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قالا : ثنا حُسَيْنُ بْنُ عِيسَى ، ثنا الْحَكَمُ بْنُ أَبَانَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا عَدْوَى ، فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَإِنَّا نَأْخُذُ الشَّاةَ الْجَرِبَةَ فَنَطْرَحُهَا فِي الْغَنَمِ فَتَجْرَبُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا أَعْرَابِيُّ مَنْ أَجْرَبَ الأَوَّلَ ؟ " رواه الطبراني بأسانيد ورجال بعضها رجال الصحيح .

8394. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hastalık bulaşması yoktur."* Bir bedevi: "Ya Resûlallah! Biz uyuz koyunu yakalayıp, uyuz olmayan koyunların arasına atıyoruz ve sonuçta diğerleri de uyuz oluyor" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey bedevi! Birincisini uyuz yapan kimdir?"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî birçok isnad ile rivayet etmiş olup, birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٣٩٥ – حدثنا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو رَبِيعَةَ فَهْدُ بْنُ عَوْفٍ . ح وَحَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ صَالِحٍ الْمَرْوَزِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ السَّامِيُّ ، قَالا : ثنا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي سِنَانَ ، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ الْخَوْلانِيِّ ، قَالَ : دَخَلْنَا عَلَى عُمَيْرِ بْنِ سَعْدٍ فِي مَصْرَفِ أَهْلِ فِلِسْطِينَ ، فَذُكِرَتْ عِنْدَهُ الْعَدْوَى ، فَقَالَ : سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لا عَدْوَى ، وَلا طِيَرَةَ ، وَلا هَامَةَ "

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3037)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11605), *Müsned-i Ahmed* (269, 2425) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2333)

رواه الطبراني وأبو يعلى, وفيه: قصة طويلة ,وفيه :عيسى بن سنان الحنفي, وثقه ابن حبان وغيره ,وضعفه أحمد وغيره ,وبقية رجاله ثقات .

8395. Ebû Talha el-Havlânî anlatıyor: Filistin ahalisinden olan bir grupla beraber olan Umeyr b. Sa'd'ın yanına girdik. Onun yanında hastalığın bulaşmasından söz edildi. Bunun üzerine dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *«Hastalık bulaşması, uğursuzluk ve hâme (diye bir şey) yoktur.»"*

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde uzun bir kıssa vardır. Senedinde yer alan İsâ b. Sinân el-Hanefî'yi İbn Hibbân ve başkası güvenilir, Ahmed ve başkası zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٣٩٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ الدِّمَشْقِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ الْغَازُ الْجُرَشِيُّ ، ثنا أَبُو خُلَيْدٍ ، عَنِ ابْنِ ثَوْبَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا هَامَ ، وَلا صَفَرَ ، وَلا عَدْوَى ، وَلا يَتِمُّ شَهْرَانِ ثَلاثُونَ يَوْمًا "

قلت : وله طريق أتم من هذه في الديات فيمن قتل ذميا .

رواه الطبراني ,وفيه :عمرو بن محمد الغاز, و لم أعرفه, وعبد الرحمن بن ثابت بن ثوبان: وثقه ابن حبان وغيره, وضعفه النسائي وغيره, وبقية رجاله ثقات .

قلت : وتأتي أحاديث في الطيرة وما يقول عندها إن شاء الله .

8396. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hastalık bulaşması, karın kurdu hayali ve hâme (diye bir şey) yoktur."*

Ben derim ki: Ebû Umâme'nin bu ravi zincirinden daha tamam olan rivayeti, Dyetler kitabında Zimmi'yi öldüren kişiyle ilgili bir bölümde yer alacaktır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Amr b. Muhammed el-Ğâz'ı tanımıyorum. Abdurrahman b. Sâbit b. Sevbân'ı İbn Hibbân ve başkası güvenilir, Nesâî ve başkası ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Ben derim ki: Uğursuzluk ve uğursuzluk anında söylenecek olan söz hakkındaki hadisler ileride gelecek inşallah.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/54)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7801) ve İbn Ebî Âsım, *Sünne* (283)

(بَابُ النُّشْرَةِ)

Nuşre (Deliler İçin Takılan Muska)

٨٣٩٧ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا مِسْكِينُ بْنُ بُكَيْرٍ ، ثنا شُعْبَةُ ، عَنْ أَبِي رَجَاءٍ ، عَنِ الْحَسَنِ : قَالَ : سُئِلَ أَنَسٌ عَنِ النُّشْرَةِ قَالَ : ذُكِرَ لِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْهَا قَالَ : " هِيَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ "

رواه البزار, والطبراني في الأوسط إلا أنه قال : ذكروا أنها من عمل الشيطان , ورجال البزار رجال الصحيح .

8397. Hasan(-ı Basrî) anlatıyor: Enes'e nuşre hakkında soruldu. Şu karşılığı verdi: "Bana söylendiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e onun hakkında sorulduğunda: «*Nuşre, şeytanın işindendir*» buyurmuş."

★Hadisi Bezzâr ve "Onun şeytanın işinden (amelinden) olduğundan söz ettiler" ifadesiyle Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Bezzâr'ın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِيمَنْ يُعَلِّقُ تَمِيمَةً أَوْ نَحْوَهَا)

Nazarlık-Muska Takan Kimse

٨٣٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنْبَأَنَا حَيْوَةُ أَنْبَأَنَا خَالِدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ مِشْرَحَ بْنَ هَاعَانَ يَقُولُ سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ " مَنْ تَعَلَّقَ تَمِيمَةً فَلاَ أَتَمَّ اللَّهُ لَهُ وَمَنْ تَعَلَّقَ وَدَعَةً فَلاَ وَدَعَ اللَّهُ لَهُ "

رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني, ورجالهم ثقات .

8398. Ukbe b. Âmir bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim (nazar için boncuklu veya kolyeli) muska takarsa, Allah (şifasını) tamamlamaz. Her kim de (belalardan korunmak için) muska takarsa, Allah onu afiyette bırakmaz."*

★Hadisi İmam Ahmed, Ebu Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3034)

٨٣٩٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي مَنْصُورٍ عَنْ دُخَيْنٍ الْحَجْرِيِّ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَقْبَلَ إِلَيْهِ رَهْطٌ فَبَايَعَ تِسْعَةً وَأَمْسَكَ عَنْ وَاحِدٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ بَايَعْتَ تِسْعَةً وَتَرَكْتَ هَذَا قَالَ " إِنَّ عَلَيْهِ تَمِيمَةً. فَأَدْخَلَ يَدَهُ فَقَطَعَهَا فَبَايَعَهُ وَقَالَ مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ"

رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد ثقات .

8399. Ukbe b. Âmir el-Cuhenî'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir topluluk geldi ve dokuz kişiyle biatta bulundu. Bir kişiden geri durdu. Bunun üzerine: "Ya Resûlallah! Dokuz kişiyle biatta bulundun ve şunu terk ettin" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun üzerinde muska var"* buyurdu. Bunun üzerine (adam) elini (göğsüne) sokup (muskayı) kestikten sonra biatta bulundu. Nihayet *"Her kim muska takarsa Allah'a ortak koşmuş olur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤٠٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَالِمٍ أَبُو يَحْيَى الرَّازِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ الْكُوفِيُّ ، ثنا الْمُطَّلِبُ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ عِيسَى ، قَالَ : " دَخَلْنَا عَلَى أَبِي مَعْبَدٍ الْجُهَنِيِّ نَعُودُهُ ، فَقُلْنَا : أَلا تُعَلِّقُ شَيْئًا ؟ قَالَ : الْمَوْتُ أَقْرَبُ مِنْ ذَلِكَ ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : مَنْ عَلَّقَ شَيْئًا وُكِلَ إِلَيْهِ "

رواه الطبراني , في ترجمة أبي معبد الجهني في الكنى, قال : وقد قيل : إنه عبد الله بن عكيم قلت : فإن كان هو فقد ثبتت صحبته بقوله : سمعت وفي إسناده : محمد بن أبي , وهو سيئ الحفظ, وبقية رجاله ثقات .

8400. İsâ anlatıyor: (Hasta olan) Ebû Ma'bed el-Cühenî'yi ziyaret etmek için onun yanına girdik. Biz: "(İyileşmek için muska türünden) bir şey taktın mı?" diye sorduk. O da: "Ölüm ondan daha yakındır. Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *«Her kim bir şey takarsa o, ona havale edilir»*" cevabını verdi.

★Hadisi Taberânî, künyeli sahabiler bölümünde Ebû Ma'bed el-Cühenî'nin biyografisinde rivayet etmiş olup "Bu zât, Abdullah b. Ukeym'dir" demiştir. Ben derim

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/154), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1759), Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/297) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/417, "sahih")

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/156) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/319-20)

ki: Eğer o ise hadisin sıhhati, işittim sözü ile sabit olmuştur. İsnadında yer alan Muhammed b. Ebî Leylâ ezberi kötü birisidir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٠١ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِيسَى ، نا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُبَارَكِ الصُّورِيُّ ، نا مُعَاوِيَةُ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي أَيُّوبَ ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ شَرِيكٍ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا أُبَالِي مَا أَتَيْتُ ، وَلا مَا ارْتَكَبْتُ ، إِذَا أَنَا شَرِبْتُ تِرْيَاقًا ، أَوْ عَلَّقْتُ تَمِيمَةً ، أَوْ نَطَقْتُ شِعْرًا مِنْ قِبَلِ نَفْسِي "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه موسى بن عيسى بن المنذر الحمصي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8401. Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Tiryâk (panzehir) içmeye, muska takmaya ve kendi içimden şiir söylemeye aldırış etmiyorum."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta şeyhi Mûsâ b. İsâ İbn el-Münzir el-Hımsî'den rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا الْمُبَارَكُ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ أَخْبَرَنِى عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ أَنَّ النَّبِىَّ صلى الله عليه وسلم أَبْصَرَ عَلَى عَضُدِ رَجُلٍ حَلْقَةً أُرَاهُ قَالَ مِنْ صُفْرٍ فَقَالَ " وَيْحَكَ مَا هَذِهِ. قَالَ مِنَ الْوَاهِنَةِ قَالَ أَمَا إِنَّهَا لاَ تَزِيدُكَ إِلاَّ وَهْناً انْبِذْهَا عَنْكَ فَإِنَّكَ لَوْ مِتَّ وَهِىَ عَلَيْكَ مَا أَفْلَحْتَ أَبَداً "

قلت : رواه ابن ماجة باختصار .

رواه أحمد والطبراني وقال : إِنْ مُتَّ وَهِيَ عَلَيْكَ وُكِلْتَ إِلَيْهَا قال : وفي رواية موقوفة : انبذها عنك وَإِنَّكَ لَوْ مُتَّ وَأَنْتَ تَرَى أَنَّهَا تَنْفَعُكَ لَمِتَّ عَلَى غَيْرِ الْفِطْرَةِ " وفيه: مبارك بن فضالة, وهو ثقة, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8402. İmrân b. Husayn'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir adamın pazusunda bakırdan bir halka görünce ona: *"Yazıklar olsun sana, bu nedir?"* diye sordu. Adam: "Bitkinliğe karşı takıyorum" cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu, sadece senin bitkinliğini daha da arttırır. Onu kendinden fırlat at. Şayet sen o üzerindeyken ölecek olursan ebediyen felah bulamazsın"* buyurdu.

Ben derim ki: Bu hadisi İbn Mâce kısa metniyle rivayet etmiştir.

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/385)

★Hadisi İmam Ahmed ve *"Şayet o üzerindeyken ölecek olursan, ona havale edilirsin"* ibaresiyle Taberânî rivayet etmiştir. Mevkuf bir rivayette ise *"Onu kendinden fırlat. Şayet sen onun fayda verdiğini inanarak ölürsen, fıtrat dışı bir durum üzerine ölmüş olursun"* ibaresi geçmiştir. Senedinde yer alan Mübârek b. Fadâle'de az bir zayıflık olup güvenilir bir kimsedir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٠٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الرَّبِيعِ بْنِ شَاهِينَ الْبَصْرِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبِرَكِيُّ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ الرَّبِيعِ أَبُو حَمْزَةَ الْعَطَّارُ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، أَنَّهُ رَأَى رَجُلا فِي عَضُدِهِ حَلْقَةً مِنْ صُفْرٍ ، فَقَالَ لَهُ : مَا هَذِهِ ؟ قَالَ : نُعِتَتْ لِي مِنَ الْوَاهِنَةِ ، قَالَ : أَمَا إِنْ مُتَّ وَهِيَ عَلَيْكَ وُكِلْتَ إِلَيْهَا ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ وَلا تُطُيِّرَ لَهُ ، وَلا تَكَهَّنَ وَلا تُكُهِّنَ لَهُ " أَظُنُّهُ ، قَالَ : " أَوْ سَحَرَ أَوْ سُحِرَ لَهُ "

رواه الطبراني, وفيه: إسحاق بن الربيع العطار, وثقه أبو حاتم, وضعفه عمرو بن علي, وبقية رجاله ثقات .

8403. İmrân b. Husayn'dan nakledildiğine göre kendisi pazusunda bakırdan halka olan bir adam gördü. "Bu nedir?" diye sorunca adam: "Bitkinlikten dolayı tavsiye edildi" cevabını verdi. İmrân: "Şayet sen o şey üzerindeyken ölecek olursan, ona havale edilirsin" dedikten sonra ekledi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Kuşların uçuş yönlerine bakarak) uğursuzluk sayan, kendisi için uğursuz sayılan, kâhinlik yapan, kendisi için kâhinlik yapılan (yani ona müracaat eden) bizden değildir."* Ayrıca sanıyorum: *"Sihir yapan veya yaptıran"* ibaresini de kullanmıştır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İshâk b. er-Rebî' el-Attâr'ı Ebû Hâtim güvenilir, Amr b. Ali ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةِ وَالفَرَسِ وَالطِّيَرَةِ مِنْ ذَلِكَ وَنَحْوِهُ)

Ev, Kadın ve Atı Uğursuz Saymak

٨٤٠٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِى حَسَّانَ قَالَ دَخَلَ رَجُلاَنِ مِنْ بَنِى عَامِرٍ عَلَى عَائِشَةَ فَأَخْبَرَاهَا أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ عَنِ النَّبِىِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ " الطِّيَرَةُ مِنَ الدَّارِ وَالْمَرْأَةِ وَالْفَرَسِ. فَغَضِبَتْ فَطَارَتْ شِقَّةٌ مِنْهَا فِى السَّمَاءِ

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/441, 436, 436, 445, 5/431, 440, 445), Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/172) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1029).

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/162).

وَشِقَّةٌ فِي الأَرْضِ وَقَالَتْ وَالَّذِي أَنْزَلَ الْفُرْقَانَ عَلَى مُحَمَّدٍ مَا قَالَهَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَطُّ إِنَّمَا قَالَ كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يَتَطَيَّرُونَ مِنْ ذَلِكَ "

8404. Ebû Hassân anlatıyor: Âmir oğullarından iki adam Hz. Âişe'nin yanına girip Ebû Hureyre'nin şu sözünü haber verdiler: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«Uğursuzluk, ancak üç şeyde olur: At, kadın ve ev.»*" Bunun üzerine Âişe çok öfkelendi. Yer ve gök arasında onun sesi yankılandı. Âişe dedi ki: "Muhammed'e Furkân'ı indirene yemin ederim ki bunu, Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) asla söylememiştir. O sadece: *«Cahiliye ahalisi bunları uğursuz sayarlardı.»* demiştir."[1]

٨٤٠٥ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي حَسَّانَ الأَعْرَجِ أَنَّ رَجُلَيْنِ دَخَلاَ عَلَى عَائِشَةَ فَقَالاَ إِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَقُولُ كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ الطِّيَرَةُ فِي الْمَرْأَةِ وَالدَّارِ وَالدَّابَّةِ. ثُمَّ قَرَأَتْ عَائِشَةُ ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الأَرْضِ وَلاَ فِي أَنْفُسِكُمْ إِلاَّ فِي كِتَابٍ﴾ إِلَى آخِرِ الآيَةِ. رواه أحمد ,ورجاله رجال الصحيح .

8405. Ebû Hassân el-A'rac'ın bildirdiğine göre iki adam, Hz. Âişe'nin yanına girerek dediler ki: "Ebû Hureyre şöyle haber veriyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *«Cahiliye ahalisi şöyle derdi: Uğursuzluk evde, kadında ve hayvanda olur.»*" Bunun üzerine Âişe şu âyeti okudu: **"Ne yerde ve ne de kendi nefislerinizde musibetten bir şey isabet etmez ki, illâ o, onu yaratmamızdan evvel bir kitapta yazılmıştır..."**[2]

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٤٠٦ – وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشُّؤْمُ فِي: الدَّارُ ، وَالْمَرْأَةُ ، وَالْفَرَسُ "

رواه البزار والطبراني في الأوسط إلا أنه قال : إن كان الشوم في شيء وفيه: داود بن بلال الأودي, وهو ضعيف .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/150, 240) ve Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned Ali* (37)

[2] Hadîd. Sur. 22.

[3] *Müsned-i Ahmed* (6/246)

8406. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Uğursuzluk, ancak üç şeyde olur: At, kadın ve ev."*

★Hadisi Bezzâr ve *"Eğer uğursuzluk bir şeyde olursa"* ibaresiyle Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Dâvud b. Yezîd el-Evdî zayıftır.[1]

٨٤٠٧ - حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ ، حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُدَيْلِ بْنِ وَرْقَاءَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الشُّؤْمُ فِي ثَلاثَةٍ : فِي الدَّابَّةِ وَالْمَسْكَنِ وَالْمَرْأَةِ "

رواه أبو يعلى ورجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن بديل بن ورقاء, وهو ثقة, ولكن أبا هشام الرفاعي قال : إنه خطاء , وهو شيخ أبي يعلى فيه .

8407. Hz. Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Uğursuzluk ancak üç şeyde olur: At, kadın ve evde."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Abdullah b. Büdeyl b. Verkâ' güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Ebû Hişâm er-Rifâî onun hakkında: "O çok hata eden birisi olup, Ebû Ya'lâ'nın hocasıdır" açıklamasını yapmıştır.[2]

٨٤٠٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ خِدَاشٍ ، نَا سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ ، نَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : ذُكِرَتِ الطِّيَرَةُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالُوا : فِي الدَّارِ ، وَالْمَرْأَةِ ، وَالدَّابَّةِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنْ كَانَ مِنْهَا شَيْءٌ فَفِي الْفَأْلِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: محمد بن أبان, فإن كان هو الواسطي فقد وثقه ابن حبان, وفيه مقال, وبقية رجاله ثقات .

8408. Ümmü Seleme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında uğursuzluktan söz edildi. "Uğursuzluk ancak üç şeyde olur: At, kadın ve ev" dediler. Bunun üzerine: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Uğursuz görmenin uygun olanı (kuşlar gibi görünen bazı hareketlerden anlam çıkarmak yerine) fe'l (denilen ve çevreden duyulan iyi sözlerden geleceğe dair beklenti içinde olmak)tır."*

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (3050)

2 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (229)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Ebân, eğer Vâsıtî ise İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiş olup onun hakkında tenkid vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٠٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى ، نا سَعِيدُ بْنُ سُفْيَانَ ، نا صَالِحُ بْنُ أَبِي الأَخْضَرِ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَالِمٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ قَوْمًا جَاءُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، دَخَلْنَا هَذِهِ الدَّارَ وَنَحْنُ ذُو وَفْرٍ فَافْتَقَرْنَا ، وَكَثِيرٌ عَدَدُنَا فَقَلَّ عَدَدُنَا ، وَحَسَنٌ ذَاتُ بَيْنِنَا فَسَاءَ ذَاتُ بَيْنِنَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " دَعُوهَا وَهِيَ ذَمِيمَةٌ " قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ نَدَعُهَا ؟ قَالَ : " بِيعُوهَا أَوْ هِبُوهَا "

رواه البزار, وقال : أخطأ فيه صالح بن أبي الأخضر, والصواب أنه من مرسلات عبد الله بن شداد, قلت : وصالح ضعيف يكتب حديثه, وفيه: أيضا سعيد بن سفيان, ضعفه ابن المديني وذكره ابن حبان في الثقات ونقل تضعيف ابن المديني له .

8409. Sâlim'in babası (İbn Ömer)'in naklettiğine göre bir topluluk Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ya Resûlallah! Biz şu eve yerleştik. (Önceleri) zengindik (ama sonra) fakirleştik. Sayımız çoktu (ama sonra) azaldı. Birbirimizle aramız iyiydi, kötü oldu" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"O evi terk edin. O (ev artık) yerilmiştir."* "Ya Resûlallah! Nasıl terk edelim?" dediler. Şöyle buyurdu: *"Onu satın veya hibe edin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, "Sâlih b. Ebî'l-Ahdar bu hadiste hata yapmıştır. Doğru olan bu hadisin Abdullah b. Şeddâd'ın mürsellerinden olmasıdır" demiştir.

Ben derim ki: Sâlih zayıf olmasına rağmen hadisi yazılır birisidir. Aynı zamanda senedinde yer alan Saîd b. Süfyân'ı İbnü'l-Medînî zayıf, İbn Hibbân ise *Sikât* isimli kitabında zikretmiş ve İbnü'l-Medînî'nin onu zayıf saymasını da nakletmiştir.[1]

٨٤١٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّائِغُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدٍ ، ثنا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ حَارِثَةَ الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : اشْتَكَى قَوْمٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُمْ سَكَنُوا دَارًا وَهُمْ عَدَدٌ ، فَفَنَوْا ، قَالَ : " فَهَلا تَرَكْتُمُوهَا وَهِيَ ذَمِيمَةٌ "

رواه الطبراني, وفيه: يعقوب بن حميد بن كاسب, وثقه ابن حبان ,وغيره وضعفه جماعة .

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3051) ve Taberî, *Tehzîbu'l-âsâr, Müsned Ali* (69)

8410. Sehl b. Hârise el-Ensârî anlatıyor: Bir topluluk Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir eve yerleştikten sonra burada önceleri çok olan sayılarının azaldığından söz ederek şikâyette bulundular. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Niçin onu terk etmediniz? O (ev artık) yerilmiştir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yakûb b. Humeyd b. Kâsib'i İbn Hibbân ve başkası güvenilir ve bir topluluk ise zayıf kabul etmiştir.[1]

٨٤١١ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ هَارُونَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ أَبِي عُمَرَ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَالِمٍ ، عَنْ أَسْمَاءَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ مِنْ شَقَاءِ الْمَرْءِ فِي الدُّنْيَا ثَلاثَةً : سُوءَ الدَّارِ ، وَسُوءَ الْمَرْأَةِ ، وَسُوءَ الدَّابَّةِ قَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا سُوءُ الدَّارِ ؟ قَالَ : ضِيقُ سَاحَتِهَا ، وَخُبْثُ جِيرَانِهَا قِيلَ : فَمَا سُوءُ الدَّابَّةِ ؟ قَالَ : مَنْعُهَا ظَهْرَهَا ، وَسُوءُ ضَلْعِهَا " ، قِيلَ : فَمَا سُوءُ الْمَرْأَةِ ؟ قَالَ : عُقْمُ رَحِمِهَا ، وَسُوءُ خُلُقِهَا " رواه الطبراني, وفيه: من لم أعرفهم .

8411. Esmâ binti Umeys'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kişinin dünyadaki kötü durumu üç türlüdür. Evin, kadının ve bineğin kötü olması."* Esmâ binti Umeys: "Ya Resûlallah! Evin kötülüğü nedir?" diye sorunca *"Alanının dar olması ve komşusunun kötü olması"* buyurdu. "Bineğin kötülüğü nedir?" denildi.: *"Sırtına binilmesine engel olması ve huysuz olmasıdır"* buyurdu. "Kadının kötülüğü nedir?" denildi. Şöyle buyurdu: *"Rahminin kısır olması ve ahlâkının kötü olmasıdır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım raviler vardır.[2]

(بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا تَطَيَّرَ)

(Kuşların Uçuşu vs. Yoluyla) Uğur(suzluk) Hükmü Verirken Söylenecek Söz

٨٤١٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ أَخْبَرَنَا ابْنُ هُبَيْرَةَ عَنْ أَبِى عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم "مَنْ رَدَّتْهُ الطِّيَرَةُ مِنْ حَاجَةٍ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5639)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/153-4)

فَقَدْ أَشْرَكَ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَفَّارَةُ ذَلِكَ قَالَ أَنْ يَقُولَ أَحَدُهُمْ اللَّهُمَّ لاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُكَ وَلاَ طَيْرَ إِلاَّ طَيْرُكَ وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ "

رواه أحمد والطبراني, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8412. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Verdiği uğursuzluk hükmü, sahibini işinden alıkoyarsa, Allah'a sirk koşmuş olur."* Dediler ki: "Ya Resulallah! Bunun kefâreti nedir?" Şöyle buyurdu: *"Birinizin şöyle demesidir: «Allahım! Senin hayrından başka hiçbir hayır yoktur. Senin uğurundan başka hiçbir uğur da yoktur. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.»"*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olup hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤١٣ - حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ رَوْحُ بْنُ حَاتِمٍ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ سُفْيَانَ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : ذَكَرْتُ الطِّيَرَةَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " مَنْ أَصَابَهُ مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ وَلا بُدَّ " ، فَكَانَ قَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَلا بُدَّ أَحَبَّ إِلَيْنَا مِنْ كَذَا ، فَلْيَقُلِ : " اللَّهُمَّ لا طَيْرَ إِلا طَيْرُكَ ، وَلا خَيْرَ إِلا خَيْرُكَ ، وَلا إِلَهَ غَيْرُكَ "

رواه البزار, وفيه: الحسن بن أبي جعفر ,وهو متروك, وقد قيل فيه : صدوق منكر الحديث .

8413. Bureyde anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında uğursuzluktan söz edildi. Bunun üzerine şöyle buyurdu: *"Her kime bundan bir şey isabet ederse ve kaçış yoksa «Allahım! Senin uğurundan başka hiçbir uğur yoktur. Senin hayrından başka hiçbir hayır yoktur. Senden başka hiçbir ilâh yoktur» desin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hasan b. Ebî Câfer metruktur. Onun hakkında "Saduk olup hadisi münkerdir" denilmiştir.[2]

٨٤١٤ - وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لاَ طَائِرَ إِلا طَائِرُكَ" ثَلاثَ مَرَّاتٍ .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (7045) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1065).

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3048)

رواه البزار, وفيه: عمرو بن أبي سلمة, وثقه ابن حبان وغيره, وضعفه شعبة وغيره, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8414. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), üç defa şöyle buyurdu: *"Senin uğurundan başka bir uğur yoktur."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Amr b. Ebî Seleme'yi İbn Hibbân ve başkası güvenilir, Şu'be ve başkası zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابٌ فِيمَنْ يَتَطَيَّرُ)

Uğursuz Sayan Hakkında

٨٤١٥ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَسَدِ بْنِ مُوسَى ، قَالَ : أَخْبَرَنَا إِدْرِيسُ بْنُ يَحْيَى الْخَوْلَانِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ شُيَيْمِ بْنِ بَيْتَانَ ، عَنْ شَيْبَانَ بْنِ أُمَيَّةَ ، عَنْ رُوَيْفِعِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ رَدَّتْهُ الطِّيَرَةُ عَنْ شَيْءٍ فَقَدْ قَارَفَ الشِّرْكَ "

رواه البزار, وفيه: سعيد بن أسد بن موسى, روى عنه أبو زرعة الرازي, ولم يضعفه أحد, وشيخ البزار إبراهيم غير منسوب, وبقية رجاله ثقات .

8415. Ruveyfi' b. Sâbit'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"(Kuşların hareketleri vs.ye bakarak) uğursuzluk hükmü vermesi, kişiyi o şeyi yapmaktan alıkoyduğu taktirde şirke yakınlaşmış olur."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Saîd b. Esed b. Mûsâ'dan, Ebû Zür'a er-Râzî hadis rivayet etmiş olup hiçbir kimse onu zayıf saymamıştır. Bezzâr'ın hocası İbrâhîm'in nisbesi belirtilmemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3049)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3046), Ebû Hâtim'e göre "münker" bir hadistir; bak: *İlel* (2/282)

(بَابُ أَصْدَقُ الطَّيْرِ الفَأْلُ)

(Kuşlar vs. Bazı Bazı Canlıların Hareketlerine Bakarak) Uğur Araştırmanın En Doğrusu Fe'ldir[1]

٨٤١٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ ، حَدَّثَنَا حَرْبٌ ، حَدَّثَنِي يَحْيَى ، قَالَ : حَدَّثَنِي حَيَّةُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ ، أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " لا شَيْءَ فِي الْهَامِ ، وَالْعَيْنُ حَقٌّ ، وَأَصْدَقُ الطَّيْرِ الْفَأْلُ "

قلت : رواه الترمذي خلا قوله : " وأصدق الطير الفأل "

رواه البزار وأبو يعلى, وفيه: حية بن حابس, لم يرو عنه غير يحيى, وبقية رجاله ثقات .

8416. Hâbis et-Temîmî, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitti: *"Hâm (baykuş vs. canlıların uğursuzluğu) diye bir şey yoktur. Nazar, haktır. Uğur (ve uğursuzluk) hükmünün en doğrusu fe'l (tefeül=kişinin güzel bir söz işitip ondan geleceğine dair olumlu sinyal alması)dır."*

Ben derim ki: Hadisi Tirmizî, *"Uğur (ve uğursuzluk) hükmünün en doğrusu fe'ldir"* sözü dışında rivayet etmiştir.

★Hadisi Bezzâr ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Habbe b. Hâbis'ten Yahyâ'dan başkası rivayet etmemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤١٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ ، ثنا أَبُو الْمُغِيرَةِ ، ثنا عُفَيْرُ بْنُ مَعْدَانَ ، عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَامِرٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا شَيْءَ فِي الْهَامِ ، وَالْعَيْنَ حَقٌّ ، وَأَصْدَقُ الطَّيْرِ الْفَأْلُ " رواه الطبراني, وفيه :عفير بن معدان, وهو ضعيف .

8417. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Hâm diye bir şey yoktur. Nazar, haktır. Uğur (ve uğursuzluk) hükmünün en doğrusu fe'l (tefeül=kişinin güzel bir söz işitip ondan geleceğine dair olumlu sinyal alması)dır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ufeyr b Ma'dân zayıftır.[1]

---

[1] Fe'l veya tefeül: Kişinin dışarı çıktığında karşılaştığı ya da aniden etraftan duyduğu bir söz ile geleceğini yönlendirecek sonuçlar çıkarmasıdır.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3047), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1582), *Müsned-i Ahmed* (16627) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (3561)

(بَابُ التَّفَاؤُلِ بِالاسْمِ الحَسَنِ)

(Duyulan) Güzel Bir İsimden Uğur Yorumlamak

٨٤١٨ - حدثنا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، أنا سَعِيدُ بْنُ أَسَدِ بْنِ مُوسَى ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، ثنا مُوسَى بْنُ عَلِيِّ بْنِ رَبَاحٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ يُبَلِّغُنَا أَيْنَ لِقَاحُنَا ؟ فَقَامَ رَجُلٌ ، فَقَالَ : أَنَا ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا اسْمُكَ ؟ قَالَ : صَخْرٌ أَوْ جَنْدَلٌ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : اجْلِسْ ثُمَّ قَالَ : مَنْ يُبَلِّغُنَا أَيْنَ لِقَاحُنَا ؟ فَقَامَ رَجُلٌ ، فَقَالَ : أَنَا فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا اسْمُكَ ؟ قَالَ : يَعِيشُ ، قَالَ : بَلِّغْنَا أَيْنَ لِقَاحُنَا "

رواه الطبراني, وفيه: سعيد بن أسد بن موسى, روى عنه أبو زرعة الرازي, و لم يضعفه أحد, وبقية رجاله ثقات .

8418. Ukbe b. Âmir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sütü çok olan devemiz nerede? Bize haberini kim getirecek?"* Bir adam ayağa kalktı: "Ben" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"İsmin nedir?"* diye sordu. Adam: "Sahr veya Cendel" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Otur"* buyurdu. Sonra tekrar: *"Sütü çok olan devemiz nerede? Bize haberini kim getirecek?"* Bir adam ayağa kalkarak: "Ben" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"İsmin nedir?"* diye sordu. Adam: "Yeîş" karşılığını verince: *"Sütü çok olan devemiz nerede (bak) ve bize (haberini) getir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Saîd b. Esed b. Mûsâ'dan Ebû Zür'a er-Râzî hadis rivayet etmiş olup hiçbir kimse onu zayıf kabul etmemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤١٩ - حدثنا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ الْعَطَّارُ ، وَجَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيُّ الْمَدَنِيُّ ، قَالا : ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيِّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلا يَقُولُ : هَاكَهَا خَضِرَةٌ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

¹ Taberânî, *M. el-Kebîr* (7686)
² Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/292)

: " يَا لَبَّيْكَ نَحْنُ أَخَذْنَا فَأْلَكَ مِنْ فِيكَ ، اخْرُجُوا بِنَا إِلَى خَضِرَةَ ، فَخَرَجُوا إِلَيْهَا فَمَا سُلَّ فِيهَا سَيْفٌ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط , وكثير بن عبد الله: ضعيف جدا ,وقد حسن الترمذي حديثه, وبقية رجاله ثقات .

8419. Kesîr b. Abdillah el-Müzenî'nin babası kanalıyla dedesi (Amr b. Avf el-Müzenî)'den rivayet edildiğine göre kendisi bir adamın: "Şurası –Necid'de bir yer olan ve yeşillik yer anlamına gelen– Hadıre'dir" dediğini işitti. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey emrinde olduğum kişi! Biz tefeülünü (uğurunu) senin ağzından aldık. Bizi Hadıre'ye götür."* Denilen yere çıktılar ve orada kendilerine karşı kılıç çekilmedi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, Kesîr b. Abdillah oldukça zayıftır. Tirmizî onun hadisini hasen saymıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ أَقِرُّوا الطَّيْرَ عَلَى مَكِنَاتِهَا)

Kuşları Layık Oldukları Mekânlara Koyun

٨٤٢٠ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا طَالِبُ بْنُ قُرَّةَ الأَذَنِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى الطَّبَّاعُ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، وَيَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قَالُوا : ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ ، عَنْ سِبَاعِ بْنِ ثَابِتٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ أُمَّ كُرْزٍ الْكَعْبِيَّةَ ، تَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " أَقِرُّوا الطَّيْرَ عَلَى مَكِنَاتِهَا " رواه الطبراني بأسانيد ورجال أحدها ثقات .

8420. Ümmü Kerz el-Ka'biyye bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Kuşları layık oldukları mekânlara koyun."*[2]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/20), *es-Silsiletu's-Sahîha* (756)

[2] Cahiliye devrinde Araplar (sefere gitmek gibi v.s) bir ihtiyacı için kuşun yuvasına gelirdi. Kuş eğer sağ tarafa uçarsa ihtiyacını görürdü. Eğer sol tarafa uçarsa dönerdi. Bu inanç yasaklanmıştır. Bu durumda yukarıdaki hadisi anlamı: Kuşun Allah'ın onu koymuş olduğu konuma koyun. Onların uçuşu ne menfaat verir ve ne de zarar verir.

★Hadisi Taberânî birçok isnatla rivayet etmiş olup, isnâdın birinin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْعَيْنِ)

Nazar Değmesi

٨٤٢١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا دَيْلَمٌ عَنْ وَهْبِ بْنِ أَبِي دُبَيٍّ عَنْ أَبِي حَرْبٍ عَنْ مِحْجَنٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " إِنَّ الْعَيْنَ لَتُولِعُ الرَّجُلَ بِإِذْنِ اللَّهِ حَتَّى يَصْعَدَ حَالِقاً ثُمَّ يَتَرَدَّى مِنْهُ " رواه أحمد والبزار، ورجال أحمد ثقات .

8421. Ebû Zer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Hiç şüphesiz göz, Allah'ın izniyle (yaptığı tesirle) adamı öyle bir duruma sorar ki (bu sebeple) yüksek dağın tepesine çıkar, sonra oradan aşağıya düşer."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiş olup, Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤٢٢ - حَدَّثَنَا أَبُو عَقِيلٍ أَنَسُ بْنُ سَالِمٍ الْخَوْلانِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ أَبُو أُمَيَّةَ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّرَائِفِيُّ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي عَاصِمٍ ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " نِصْفُ مَا يُحْفَرُ لأُمَّتِي مِنَ الْقُبُورِ مِنَ الْعَيْنِ " رواه الطبراني، وفيه: علي بن عروة الدمشقي، وهو كذاب .

8422. Esmâ binti Umeys bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Ümmetim için kazılan mezarların yarısı, nazardan (dolayı gerçekleşen ölümler sebebiyle)dir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Urve ed-Dimaşkî hadis uydurucusudur.[3]

٨٤٢٣ - وعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ كِتَابِ اللهِ وَقَضَائِهِ وَقَدَرِهِ بِالأَنْفُسِ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/167-8)

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/146-167) ve *Müsned-i Bezzâr* (3053)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/155) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1648)

قال البزار : يعني بالعين . رواه البزار ورجاله رجال الصحيح خلا الطالب بن حبيب بن عمرو وهو ثقة .

8423. Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah'ın yazması, kazası ve kaderinden sonra ümmetimin ölenlerin çoğu, gözlerledir."*

Bezzâr ekledi: Yani nazar sebiyle.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, Tâlib b. Habîb b. Amr güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٢٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ دُوَيْدٍ حَدَّثَنِى إِسْمَاعِيلُ بْنُ ثَوْبَانَ عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " الْعَيْنُ حَقٌّ الْعَيْنُ حَقٌّ الْعَيْنُ تَسْتَنْزِلُ الْحَالِقَ"

قلت : في الصحيح منه : " العين حق " فقط .

رواه أحمد والطبراني ,وفيه: دويد البصري, قال أبو حاتم : لين, وبقية رجاله ثقات .

8424. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Nazar haktır, nazar haktır. Nazar, dağın tepesine çıkanı aşağı indirir."*

Ben derim ki: *Sahîh*'te sadece "Nazar haktır" sözü vardır.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Duveyd el-Basrî hakkında Ebû Hâtim "Hadiste gevşektir" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤٢٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا ثَوْرٌ يَعْنِى ابْنَ يَزِيدَ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " الْعَيْنُ حَقٌّ وَيَحْضُرُ بِهَا الشَّيْطَانُ وَحَسَدُ ابْنِ آدَمَ"

قلت : في الصحيح منه : " العين حق " رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8425. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Nazar haktır. Onu şeytan ve Adem oğlunun hasedi (çekememezliği) hazırlar."*

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (3052)

2 *Müsned-i Ahmed* (2478, 2681), Taberânî, *M. el-Kebîr* (12833), Hâkim, *Müstedrek* (4/214) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1250)

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٢٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أُوَيْسٍ حَدَّثَنَا الزُّهْرِىُّ عَنْ أَبِى أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم خَرَجَ وَسَارُوا مَعَهُ نَحْوَ مَكَّةَ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِشِعْبِ الْخَرَّارِ مِنَ الْجُحْفَةِ اغْتَسَلَ سَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ وَكَانَ رَجُلاً أَبْيَضَ حَسَنَ الْجِسْمِ وَالْجِلْدِ فَنَظَرَ إِلَيْهِ عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ أَخُو بَنِى عَدِىِّ بْنِ كَعْبٍ وَهُوَ يَغْتَسِلُ فَقَالَ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ وَلاَ جِلْدَ مُخَبَّأَةٍ . فَلُبِطَ بِسَهْلٍ فَأُتِىَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فَقِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ لَكَ فِى سَهْلٍ وَاللَّهِ مَا يَرْفَعُ رَأْسَهُ وَمَا يُفِيقُ. قَالَ " هَلْ تَتَّهِمُونَ فِيهِ مِنْ أَحَدٍ. قَالُوا نَظَرَ إِلَيْهِ عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ.فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَامِراً فَتَغَيَّظَ عَلَيْهِ وَقَالَ عَلاَمَ يَقْتُلُ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ هَلاَّ إِذَا رَأَيْتَ مَا يُعْجِبُكَ بَرَّكْتَ. ثُمَّ قَالَ لَهُ اغْتَسِلْ لَهُ ". فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ وَمِرْفَقَيْهِ وَرُكْبَتَيْهِ وَأَطْرَافَ رِجْلَيْهِ وَدَاخِلَةَ إِزَارِهِ فِى قَدَحٍ ثُمَّ صُبَّ ذَلِكَ الْمَاءُ عَلَيْهِ يَصُبُّهُ رَجُلٌ عَلَى رَأْسِهِ وَظَهْرِهِ مِنْ خَلْفِهِ ثُمَّ يُكْفِئُ الْقَدَحَ وراءَهُ فَفَعَلَ بِهِ ذَلِكَ فَرَاحَ سَهْلٌ مَعَ النَّاسِ لَيْسَ بِهِ بَأْسٌ . رواه أحمد والطبراني وزاد : وشرب منه .

8426. Sehl b. Huneyf anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yola çıktı ve insanlar da onunla beraber Mekke'ye doğru yürüdüler. Cuhfe'deki Harrâr su yoluna kadar yürüdüklerinde Sehl b. Huneyf orada yıkandı. Kendisi beyaz tenli, cildi ve vücudu güzel olan bir adamdı. Adiy b. Ka'b oğullarının kardeşi olan Âmir b. Rebîa, Sehl yıkanırken ona bakarak: "Ben bugündeki gibi örtünen bir cilt görmedim" diyerek hayranlığını ifade etti. Bunun üzerine Sehl düşüp bayıldı. Sehl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürüldü ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Ya Resûlallah! Sehl'den haberin var mı? Vallahi başını kaldıramıyor ve kendine gelmiyor" denilince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu hususta (nazarının değdiğine dair) itham ettiğiniz biri var mı?"* diye sorunca "Âmir b. Rebîa'nın ona nazarı değmiştir" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âmir'i çağırdı ve ona kızarak: *"Sizden biri niçin kardeşini öldürür?! Hayran kaldığı bir şeyi gördüğü zamanda bereket duasında bulunsa ya?!"* diye çıkıştı. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Sehl'in yıkanmasını; yüzünün, ellerininin, dirseklerinin, dizlerinin, ayaklarının uçlarının ve izarının (peştamalinin) içinin bir bardak (kap) içerisinde yıkanmasını, ardından

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/439)

bu suyun bir adam tarafından arka taraftan (Sehl'in) başı ve sırtı üzerine dökülmesini, sonrasında bardağın Sehl'in arkasına atılmasını emir buyurdu. Resûlullah (Sallallahu aleyhi vesellem)'in bu dedikleri Sehl'e uygulanınca (iyileşen) Sehl insanlarla beraber kendisinde hiçbir rahatsızlık olmadığı halde evine geri döndü.

★Hadisi İmam Ahmed ve "ve bu sudan içti" ilavesi ile Taberânî rivayet etmiştir.[1]

٨٤٢٧ – وفي رواية للطبراني أيضا : حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، وَجُبَارَةُ بْنُ مُغَلِّسٍ ، قَالا : ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْغَسِيلِ ، حَدَّثَنِي مَسْلَمَةُ بْنُ خَالِدٍ الأَنْصَارِيُّ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّهُ كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ غَزَوَاتِهِ ، فَمَرَّ بِغَدِيرٍ ، فَاغْتَسَلَ فِيهِ ، وَكَانَ رَجُلا حَسَنَ الْجِسْمِ ، فَمَرَّ بِهِ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَ : مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ وَلا جِلْدَ مُخَبَّأَةٍ ، تَعَجُّبًا مِنْ خَلْقِهِ ، فَلُبِطَ بِهِ ، وَحُمِلَ مَحْمُولا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَأَلَهُ ، فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالَ الأَنْصَارِيُّ ، فَقَالَ : مَرَّ بِي فُلانٌ ، فَقَالَ : كَذَا وَكَذَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَمْنَعُ أَحَدُكُمْ إِذَا رَأَى مِنْ أَخِيهِ مَا يُعْجِبُهُ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ فِي مَالِهِ أَنْ يُبَرِّكَ عَلَيْهِ ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ "

ورجال أحمد رجال الصحيح وفي أسانيد الطبراني ضعف .

8427. Sehl b. Huneyf'in bildirdiğine göre kendisi, gazvelerinden birinde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdi. Vadiye gelince suya girerek orada yıkandı. Sehl vücud olarak güzel bir adamdı. Derken yanından Ensar'dan bir adam geçti. Sehl'in vücut hatlarına hayran kaldığı için: "Ben bugündeki gibi örtünen bir cilt görmedim" dedi. Bunun üzerine (nazar değen) Sehl düşüp bayıldı. Hemen taşınarak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına götürüldü. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Sehl'in durumunu sorunca Ensarlının sarfettiği o sözü haber verdiler. (Ayrıca) Sehl: "Yanımdan bir adam geçti. Böyle böyle söyledi" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biri kardeşinde ya da kardeşinin malında (güzellik ya da çokluğuna) şaşırdığı bir şey gördüğünde ona bereket duasında bulunmasından kendisini ne engeller ki!? Çünkü göz değmesi, haktır."*

★İmam Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Taberânî'nin isnadlarında zayıflık vardır.[1]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/486) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (5579/82)

٨٤٢٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْخَلالُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدٍ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ بِلالٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُجَمِّعٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ ، أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى إِذَا كَانَ بِالْخَرَّارِ ، دَخَلَ مَاءً يَغْتَسِلُ ، وَكَانَ رَجُلا يَضَاءُ ، فَمَرَّ بِهِ عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ ، فَقَالَ : لَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ حُسْنَ شَيْءٍ ، وَلا جِلْدَ مُخَبَّأَةٍ ، فَمَا لَبِثَ سَهْلٌ أَنْ لُبِطَ ، فَدَعَا لَهُ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " عَلامَ يَقْتُلُ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ ؟ مَنْ تَتَّهِمُونَ بِهِ ؟ " ، قَالُوا : عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ ، فَدَعَا عَامِرًا ، وَدَعَا بِإِنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ ، فَأَمَرَ عَامِرًا ، فَغَسَلَ وَجْهَهُ فِي الْمَاءِ ، وَأَطْرَافَ يَدَيْهِ وَرُكْبَتَيْهِ ، وَأَطْرَافَ قَدَمَيْهِ ، ثُمَّ أَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضبعي إِزَارِ عَامِرٍ وَدَاخِلَتَهُ ، فَغَمَرَهَا فِي الْمَاءِ ، ثُمَّ أَفْرَغَ الإِنَاءَ عَلَى رَأْسِ سَهْلٍ ، وَأَكْفَأَ الإِنَاءَ مِنْ دُبُرِهِ ، فَأُطْلِقَ سَهْلٌ لا بَأْسَ بِهِ

8428. Sehl b. Huneyf'ten rivayet edildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile yola beraber çıktı. Harrâr denilen (Hayber ya da Medine yakınlarında) bir mevkiye geldiğinde yıkanmak üzere suya girdi. Sehl beyaz tenli bir adamdı. O esnada yanından Âmir b. Rebîa geçti. "Ben, bugünkü gibi güzel olan ne bir şey, ne de böyle örtünen bir cilt gördüm" dedi. Çok geçmeden Sehl düşüp bayıldı. Bunu üzerine Sehl için Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) çağırıldı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Sizden biri niçin kardeşini öldürür ki?! Bu hususuta kimi itham ediyorsunuz?"* diye sorunca: "Âmir b. Rebîa" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âmir'i çağırarak ona içinde su olan bir kap getirilmesini emretti. Âmir, suda Sehl'in yüzünü, ellerinin kenarlarını, dizlerini ve ayaklarının kenarlarını yıkadı. Daha sonra Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âmir'in peştamalinin koltuk altı ile içini tutarak suya daldırdı. Ardından kabı Sehl'in başının üzerine boşalttı. Kabı da arka tarafına ters yüz ederek attı. Bunun üzerine Sehl üzerinde rahatsızlıktan hiçbir eser kalmadan kendine geldi

٨٤٢٩ - وفي رواية : حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا الْقَعْنَبِيُّ ، عَنْ مَالِكٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ , أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ "

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5581)

رواه الطبراني بإسنادين رجال أحدهما رجال الصحيح خلا محمد بن أبي أمامة وهو ثقة, وروى حديث أبي أمامة كما رواه ابن ماجة بنحوه إلا أنه زاد : أحسبه قال : وأمره فحسا منه حسوات, ورجال هذه الرواية رجال الصحيح .

8429. Sehl b. Huneyf'in naklettiğine göre kendisi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitti: *"Nazar değmesi haktır."*

★Hadisi Taberânî iki isnâdla rivayet etmiştir. İsnâdlardan birinin ravileri, güvenilir olan Muhammed b. Ebî Umâme dışında *Sahîh*'in ravileridir. İbn Mâce ise bunu Ebû Umâme'nin hadisinden şu ziyade ile tahrîc etmiştir: "Ona (Sehl'e) birkaç yudum içirdi." Bu rivayetin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٣٠ – حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ ، حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رُزَيْقٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيسَى ، عَنْ أُمَيَّةَ بْنِ هِنْدَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : انْطَلَقْتُ أَنَا وَسَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ نَلْتَمِسُ الْخَمَرَ ، فَوَجَدْنَا خَمْرًا وَغَدِيرًا ، وَكَانَ أَحَدُنَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَغْتَسِلَ وَأَحَدٌ يَرَاهُ ، فَاسْتَتَرَ مِنِّي ، فَنَزَعَ جُبَّةً عَلَيْهِ ، ثُمَّ دَخَلَ الْمَاءَ ، فَنَظَرْتُ إِلَيْهِ ، فَأَصَبْتُهُ مِنْهَا بِعَيْنٍ ، فَدَعَوْتُهُ ، فَلَمْ يُجِبْنِي ، فَأَخْبَرْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَتَاهُ فَضَرَبَ صَدْرَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " اللَّهُمَّ أَذْهِبْ حَرَّهَا وَبَرْدَهَا ، وَوَصَبَهَا " ، ثُمَّ قَالَ : " قُمْ " ، فَقَامَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ ، أَوْ مَالِهِ ، أَوْ أَخِيهِ مَا يُعْجِبُهُ ، فَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ "

قلت : روى ابن ماجة منه : " العين حق " فقط .

رواه الطبراني, وفيه: أمية بن هند ,وهو مستور و لم يضعفه أحد, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8430. Âmir b. Rebîa anlatıyor: Ben ve Sehl b. Huneyf, eşekler aramak üzere yola koyulduk. Derken küçük bir göl ile eşekler bulduk. Bizden biri yıkanırken dieğrinin kendisini görmesinden utanırdı. Bu yüzden Sehl kendisini görmemem için örtündü. Cübbesini çıkarıp üzerine attı. Daha sonra suya girdi. Onu seyrettim. Derken ona nazarım değdi. Onu çağırdıysam da çağrıma cevap vermedi. Hemen durumu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e haber verdim. Sehl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in huzuruna vardığında göğsüne vurdu ve şöyle buyurdu: *"Allahım! Gözün hararetini, serinliğini ve hastalığını gider."* Devamla şöyle

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5579)

buyurdu: *"Sizden biri kendisinde, malında ya da kardeşinde hayranlığını celbedecek bir şey gördüğünde bereket duasında bulunsun. Çünkü göz değmesi haktır."*

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisten sadece *"Nazar değmesi haktır"* kısmını rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Umeyye b. Hind'un durumu mestur olup hiçbir kimse onu zayıf kabul etmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٣١ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْحَسَنِ الْخَفَّافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ ، ثنا ابْنُ وَهْبٍ ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، قَالَ: " الْغُسْلُ الَّذِي أَدْرَكْنَا عُلَمَاءَنَا يَصْنَعُونَ ، أَنْ يُؤْتَى بِالرَّجُلِ بِالَّذِي يُعِينُ صَاحِبَهُ بِالْقَدَحِ فِيهِ الْمَاءُ وَيُمْسِكُ لَهُ مَرْفُوعًا مِنَ الأَرْضِ ، فَيُدْخِلَ الَّذِي يُعِينُ يَدَهُ الْيُمْنَى فِي الْمَاءِ ، فَيَصُبُّ عَلَى وَجْهِهِ صَبَّةً وَاحِدَةً فِي الْقَدَحِ ، ثُمَّ يُدْخِلُ الْيُسْرَى فِي الْمَاءِ ، فَيَغْسِلُ يَدَهُ الْيُمْنَى صَبَّةً وَاحِدَةً فِي الْقَدَحِ ، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَهُ الْيُمْنَى فَيَغْسِلُ يَدَهُ الْيُسْرَى صَبَّةً وَاحِدَةً إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَيْهِ جَمِيعًا فِي الْمَاءِ فَيَغْسِلُ صَدْرَهُ صَبَّةً وَاحِدَةً فِي الْقَدَحِ ، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَهُ الْيُسْرَى فَيَغْرِفُ مِنَ الْمَاءِ فَيَصُبُّهُ عَلَى ظَهْرِ كَفِّهِ الْيُمْنَى صَبَّةً وَاحِدَةً فِي الْقَدَحِ ، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَهُ الْيُسْرَى فَيَصُبُّ عَلَى مِرْفَقِ يَدِهِ الْيُمْنَى صَبَّةً وَاحِدَةً فِي الْقَدَحِ ، وَهُوَ فِي يَدِهِ إِلَى عُنُقِهِ ، ثُمَّ يَفْعَلُ مِثْلَ ذَلِكَ فِي مِرْفَقِ يَدِهِ الْيُسْرَى ، ثُمَّ يَفْعَلُ مِثْلَ ذَلِكَ فِي ظَهْرِ قَدَمِهِ الْيُمْنَى ، مِنْ عِنْدِ أُصُولِ الأَصَابِعِ وَالْيُسْرَى كَذَلِكَ ، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَهُ الْيُسْرَى ، فَيَصُبُّ عَلَى ظَهْرِ رُكْبَتِهِ الْيُمْنَى ، ثُمَّ يَفْعَلُ بِالْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ يَغْمِسُ دَاخِلَةَ إِزَارِهِ الْيُمْنَى ، ثُمَّ يَقُومُ الَّذِي فِي يَدِهِ الْقَدَحُ بِالْقَدَحِ ، فَيَصُبُّهُ عَلَى ظَهْرِ رُكْبَتِهِ الْيُمْنَى ، ثُمَّ يَقُومُ الَّذِي فِي يَدِهِ الْقَدَحُ بِالْقَدَحِ ، فَيَصُبُّهُ عَلَى رَأْسِ الْمَعْيُونِ مِنْ وَرَائِهِ ، ثُمَّ يَكْفَأُ الْقَدَحَ عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ مِنْ وَرَائِهِ .

رواه الطبراني, ورجاله إلى الزهري رجال الصحيح .

8431. İbn Şihâb dedi ki: "Kendilerine yetiştiğimiz âlimlerimizin (nazar değmesi durumunda) şöyle yaptıklarına şahit olduk: (Hasta) kişi yardım edecek olan kişiyle beraber getirilir. İçinde su olan bir kap getirilir. Yerden yüksekçe bir yerde onu tutar. Yardım edecek olan kişi,

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/447), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (7195) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/215-6, sahih)

sağ elini suya sokar. Kap içerisinde (hastanın) yüzüne bir kere su döker. Sonra sol elini suya sokar. Sağ elini kap içerinde bir kere yıkar. Daha sonra sağ elini suya sokar ve sol elini bir kere dirseklere kadar yıkar. Sonra iki elini de suya sokar. Adamın göğsünü kap içerisinde bir kere yıkar. Daha sonra sol elini suya daldırır, elindeki suyu, kaptaki su içerisinde bir kere adamın sağ elinin sırtı üzerine döker. Daha sonra sol elini suya sokarak adamın sağ elinin dirseği üzerine, kap içerisinde ellerinden boynuna kadar bir kere su döker. Daha sonra bunun aynısını adamın sol elinin dirseğinde yapar. Daha sonra bunun aynısını sağ ayağının sırtında, ayak parmakların diplerinden başlayarak yapar. Sol ayağını da aynı şekilde yapar. Daha sonra sol elini suya sokarak adamın sağ dizinin dış tarafına su döker. Daha sonra bunu sol dizine de yapar. Ardından elini adamın peştamalının sağ iç tarafına sokar. Daha sonra elinde kap olan kapla beraber kalkar ve onu sağ dizinin dış tarafına döker. Sonra elinde kap olan kapla beraber kalkar ve onu kendisine göz değmiş olan adamın arkasından döker. Sonrasında kabı adamın arkasından yere ter yüz ederek boşaltır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Zührî'ye kadar olan ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى مَا يُعْجِبُهُ)

Kişinin Çok Beğendiği Bir Şey Gördüğü Zaman Söyleyeceği Söz

٨٤٣٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ الْعَطَّارُ ، نَا الْحَجَّاجُ بْنُ نُصَيْرٍ ، نَا أَبو بَكْرٍ الْهُذَلِيُّ ، عَنْ ثُمَامَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " مَنْ رَأَى شَيْئًا يُعْجِبُهُ فَقَالَ : مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَمْ يَضُرَّهُ "

رواه البزار من رواية أبي بكر الهذلي وأبو بكر ضعيف جدا .

قلت : وقد حكى ابن عبد البر في التمهيد في قوله صلى الله عليه و سلم : ألا بركت علي عن أهل العلم : اللهم بارك فيه وحكى عن بعضهم : أن يقول : تبارك الله أحسن الخالقين .

قلت : وتأتي أحاديث في الأذكار من نحو هذا إن شاء الله .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5577)

8432. Enes'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kim bir şey görüp te onu beğenir ve «Maşaallah lâ kuvvete illa billah» derse ona (nazar yönünden) zarar vermez."*

★Hadisi Bezzâr, zayıf bir ravi olan Ebû Bekr el-Hüzelî kanalıyla rivayet etmiştir.

Ben derim ki: İbn Abdilber, *Temhîd* isimli eserinde Resûlullah (Sallallahu aleyhi vesellem)'in: *"Bereket duasında bulunsaydın ya!"* sözünün açılımı olarak ilim ehlinden: *"Allahım onu bereketli kıl"* sözünü; diğer bir kısım ilim ehlinden ise: *"Tebârekallahu ahsene'l-hâlikîn"* sözünü nakleder.

Ben derim ki: Bu konudaki hadisler inşaallah Zikirler ve Dualar kitabında gelecektir.[1]

(بَابُ نَصْبِ الجَماجِمِ فِي الزَّرْعِ مِنْ أَجْلِ العَيْنِ)

Nazardan Dolayı Tarlalara Kafatasları Dikmek

٨٤٣٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَفْصٍ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالْجَمَاجِمِ أَنْ تُنْصَبَ فِي الزَّرْعِ " . قَالَ : قُلْتُ : مِنْ أَجْلِ مَاذَا ؟ قَالَ : " مِنْ أَجْلِ الْعَيْنِ "

رواه البزار, وفيه: الهيثم بن محمد بن حفص, وهو ضعيف, ويعقوب بن محمد الزهري ضعيف أيضا .

8433. Ali b. Ebî Tâlib'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ekinlere kafataslarının dikilmesini emretti. Ben: "Neden dolayı dikilsin?" diye sorunca: *"Nazardan dolayı"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Heysem b. Muhammed b. Hafs zayıftır. Aynı şekilde Yakûb b. Muhammed ez-Zührî de zayıftır.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الرُّقَى لِلعَيْنِ وَالمَرَضِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Nazar ve Hastalıktan Dolayı Efsun Yapmak

٨٤٣٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا الْحَسَنُ بْنُ الْحَكَمِ الْعُرَنِيُّ ، نا شُعَيْبُ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ وَاقِدٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ مَوْلَى الْمَهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3055) ve İbnü's-Sünnî, *Amelu Yevm vel-Leyle* (207)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3054)

: " دَخَلَتِ الْجَنَّةَ أُمَّةٌ بِقَضِّهَا ، وَقَضِيضِهَا ، كَانُوا لا يَسْتَرْقُونَ ، وَلا يَكْتَوُونَ ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: من لم أعرفه . وفي هذا أحاديث فيمن يدخل الجنة بغير حساب صحاح .

8434. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bir topluluk (tüm çağlarda yaşayan) ilkleri ve sonrakileri ile birlikte cennete gireceklerdir. Bunlar rukye (efsun) yapmazlar, dağlama yapmazlar ve Rablerine tevekkül ederlerdi."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde tanımadığım bir ravi vardır. Hesapsız cennete girenler hakkında başka sahîh hadisler de vardır.

٨٤٣٥ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْعَلافُ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، أنا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " ثَلاثَةٌ مِنَ السِّحْرِ : الرُّقَى ، وَالتِّوَلُ ، وَالتَّمَائِمُ "

قال علي بن يزيد : التول : المرأة توجد زوجها حتى يحبها .

رواه الطبراني, وفيه: علي بن يزيد الألهاني, وهو ضعيف .

8435. Ebû Umâne'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Üç şey sihirdendir. Rukye, muhabbet muskası ve temimeler (nazarlıklar-muskalar) takmak."*

Ali b. Yezîd dedi ki: "Tuvel, kocanın, kadını sevmesi için yapılan muskadır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Yezîd el-Elhânî zayıftır.[1]

٨٤٣٦ – حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ رَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ جَبَلَةَ بْنِ الأَزْرَقِ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى إِلَى جَنْبِ جِدَارٍ كَثِيرِ الأَحْجِرَةِ ، صَلَّى ظُهْرًا ، أَوْ عَصْرًا ، فَلَمَّا جَلَسَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ خَرَجَتْ عَقْرَبٌ ، فَلَدَغَتْهُ فَغُشِيَ عَلَيْهِ ، فَرَقَاهُ النَّاسُ فَلَمَّا أَفَاقَ ، قَالَ : " اللَّهُ شَفَانِي وَلَيْسَ بِرُقْيَتِكُمْ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7833); İbn Zahr metrûk bir ravidir.

رواه الطبراني ,عن شيخه بكر بن سهل ,عن عبد الله بن صالح كاتب الليث, وكلاهما قد ضعف ووثق ,وبقية رجاله ثقات .

8436. -Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından- Cebele b. el-Ezrak anlatıyor: Resûlullah (Sallallahu aleyhi vesellem), delikleri çok olan bir duvara karşı namaz kıldı. Öğle ya da ikindi namazını kılmıştı. İkinci rekatın (teşehhüdüne) oturunca bir akrep çıkarak Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i soktu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bayıldı. İnsanlar ona rukye yaptılar. Ayılınca şöyle buyurdu: *"Allah bana şifa verdi. Bu, sizin rukyeniz sayesinde olmadı."*

★Hadisi Taberânî, hocası Bekr b. Sehl kanalıyla Leys'in katibi Abdullah b. Sâlih'ten rivayet etmiş olup ikisi de hem güvenilir kabul edilmiş hem de zayıf kabul edilmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٣٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِى أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِراً يَقُولُ إِنَّ النَّبِىَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ لأَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ " مَا شَأْنُ أَجْسَامِ بَنِى أَخِى ضَارِعَةً أَتُصِيبُهُمْ حَاجَةٌ. قَالَتْ وَلَكِنْ تُسْرِعُ إِلَيْهِمُ الْعَيْنُ أَفَنَرْقِيهِمْ قَالَ وَبِمَاذَا. فَعَرَضَتْ عَلَيْهِ فَقَالَ ارْقِيهِمْ " رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8437. Câbir b. Abdillah'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Esmâ binti Umeys'e şöyle buyurdu: *"Benî Ahî Dâria'nın vücutlarının durumu nedir? Onların bir ihtiyaçları mı var?"* diye sordu. Esmâ: "Ne var kı kendilerine nazar isabet etti. Onlara rukye (efsun) yapalım mı?" Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ne ile peki?"* diye sorunca, Esmâ efsun olarak okuyacağı duaları ona arzetti. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onlarla (hastaya) rukye yap(ağabeylirsin)"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٤٣٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَائِشَةَ كَانَ النَّبِىُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا اشْتَكَى رَقَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ فَقَالَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِى عَيْنٍ . رواه أحمد ,ورجاله رجال الصحيح .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2196).

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/333)

8438. Hz. Âişe'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), rahatsızlandığında Cibrîl ona rukye (efsun) yapardı. Cibril (bu amaçla) şu duayı okurdu: *"Allah'ın ismiyle seni her hastalığa karşı efsunluyorum. Haset ettiğinde haset edenin ve her nazarı değenin şerrinden sana şifa versin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٤٣٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ سَلْمَانَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ عَنْ جُنَادَةَ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَعُودُهُ وَبِهِ مِنَ الْوَجَعِ مَا يَعْلَمُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِشِدَّةٍ ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَيْهِ مِنَ الْعَشِيِّ وَقَدْ بَرِئَ أَحْسَنَ بُرْءٍ فَقُلْتُ لَهُ دَخَلْتُ عَلَيْكَ غُدْوَةً وَبِكَ مِنَ الْوَجَعِ مَا يَعْلَمُ اللَّهُ بِشِدَّةٍ وَدَخَلْتُ عَلَيْكَ الْعَشِيَّةَ وَقَدْ بَرِئْتَ فَقَالَ " يَا ابْنَ الصَّامِتِ إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ رَقَانِي بِرُقْيَةٍ بَرِئْتُ أَلاَ أُعَلِّمُكَهَا. قُلْتُ بَلَى. قَالَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ حَسَدِ كُلِّ حَاسِدٍ وَعَيْنٍ بِسْمِ اللَّهِ يَشْفِيكَ"

رواه أحمد ,وفيه: سليمان, رجل من أهل الشام و لم يضعفه أحد, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8439. Ubâde b. es-Sâmit anlatıyor: Hastalandığı zamanda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ziyarette bulundum. Kendisinde sadece Yüce Allah'ın bildiği şiddetli bir sancı vardı. Akşama doğru yine yanına girdiğimde bariz bir şekilde iyileşmişti. Ona: "Sabah geldiğimde sende sadece Allah'ın bildiği şiddetli bir sancın vardı. Akşam geldim, iyileşmişsin!" dedim. Şöyle buyurdu: *"Ey Sâmit'in oğlu! Cibrîl bana efsun yaptı, iyileştim. Bunu sana da öğreteyim, olmaz mı?"* Ben: "Olur ya Resûlallah! (öğret)" dedim. Şöyle buyurdu: *"Sana eziyet veren her şeyin şerrinden Allah'ın ismiyle seni efsunluyorum. Her hased edenin hasedinden ve gözden. Allah'ın adıyla sana şifa versin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Şam ahalisinden olan Süleymân'ı hiçbir kimse zayıf kabul etmemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٤٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى ، قَالَ : حَدَّثَنِي الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ لَيْثًا ، عَنْ أَبِي فَزَارَةَ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، أَوْ مِقْسَمٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَقَالَ مُعْتَمِرٌ مَرَّةً أُخْرَى : عَنْ أَبِي فَزَارَةَ ، عَنْ مِقْسَمٍ ، عَنْ سَعِيدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/323) ve Hâkim, *Müstedrek* (4/412, "sahih")

النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم ، قَالَ : " هَذِهِ الْكَلِمَاتُ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ : أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ ، وَأَسْمَائِهِ كُلِّهَا عَامَّةً ، مِنْ شَرِّ السَّامَّةِ وَالْعَامَّةِ ، وَشَرِّ الْعَيْنِ اللامَّةِ ، وَمَنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ، وَمِنْ شَرِّ أَبِي قَتَرَةَ وَمَا وَلَدَ . ثَلاثَةٌ وَثَلاثُونَ مِنَ الْمَلائِكَةِ أَتَوْا رَبَّهُمْ ، فَقَالُوا : وَصِبٌ ، وَصِبٌ بِأَرْضِنَا ! فَقَالَ : خُذُوا مِنْ أَرْضِكُمْ فَامْسَحُوا بِوَصِبِكُمْ رُقْيَةَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم ، مَنْ أَخَذَ عَلَيْهَا صَفَدًا أَوْ كَتَمَهَا أَحَدًا ، فَلا يُفْلِحُ أَبَدًا "

رواه أبو يعلى والبزار والطبراني في الأوسط, وهو الذي زاد : " بأرضنا " وقال فيه : " خذوا تربة من أرضكم " والباقي بنحوه, وفيه: ليث بن أبي سليم, وهو مدلس, وبقية رجال أبي يعلى رجال الصحيح .

8440. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Bu kelimeler her hastalığa devadır: «Eûzü bikelimatillahi't-tâmmeti ve esmâihi külliha âmmeten, min şerri's-sâmmeti ve'l-âmmeti, ve şerri'l- ayni'l-lâmmeti ve min şerri hasidin iza hased. Ve min şerri ebî katarete ve ma veled.»*[1] *Otuz tane melek Rablerinin huzuruna varıp: «Bulunduğumuz yerde hastalar var!» dediler. Yüce Allah onlara: "Arazinizden (bir parça toprak) alın, Muhammed'in efsunundan hastalarınıza sürün. Kim bunun üzerine bir bağ bağlarsa ya da birinden gizlerse ebediyen felah bulmaz!» buyurdu."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve *"Bulunduğumuz yerde"* ibaresiyle Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Bilinen ibare: *"Yerinizden toprak alın"* şeklindedir.. Ravilerden Leys b. Ebî Süleym müdellistir. Ebû Ya'lâ'nın kalan diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٤٤١ – وعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ قَالَ : مَرِضْتُ وَكَانَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يُعَوِّذُنِي فَعَوَّذَنِّي يَوْماً فَقَالَ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أُعِيذُكَ بِاللهِ الأَحَدِ الصَّمَدِ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ مِنْ شَرِّ مَا تَجِدُ فَلَمَّا اسْتَقَلَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَائِماً قَالَ : " يَا عُثْمَانُ تَعَوَّذْ بِهَا فَمَا تَعَوَّذْتُمْ بِمِثْلِهَا"

رواه أبو يعلى في الكبير عن شيخه موسى بن حيان ولم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح

---

[1] Anlamı: Halkı toptan yok edecek ölümün ve değen gözün şerrinden senin tam olan kelimelerin ile tüm isimlerine sığınırım. Ayrıca hasetçinin hasedi ile İblis'in ve çocuklarının şerrinden de sığınırım.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2417) ve *Müsned-i Bezzâr* (3057)

8441. Osmân b. Affân anlatıyor: Hastalanmıştım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benim üzerime (sığındırma duası) okuyordu. Bir gün benim üzerime şu duaları okudu: *"Bismillahirrahmanirahim. Seni, karşılaştığım her şeyin şerrinden, tek olan, hiç kimseye muhtaç olmayan, doğmayan ve doğurmayan, hiç kimsenin kendisine denk olmadığı Allah'ın himayesine bırakıyorum."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tek başına ayakta olduğu bir sırada: *"Ey Osmân! Bu dualarla Allah'a sığın, hiç kimse bu duaların misliyle Allah'a sığınmış değildir"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de hocası Mûsâ b. Hayyân'dan rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٤٢ – حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ ، قَالَ : نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ ، قَالَ : نَا مَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ ، عَنْ مُجَالِدٌ : عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا رُقْيَةَ إلا مِنْ ذِي حُمَّةٍ " رواه البزار ورجاله ثقات .

8442. Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Efsun, sadece nazar değmesi veya akrep sokmasından dolayı yapılır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٤٤٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا مِسْكِينُ بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : نا الأَوْزَاعِيُّ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ الأَصَمِّ ، عَنْ مَيْمُونَةَ : " أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي الرُّقْيَةِ مِنْ كُلِّ ذِي حُمَةٍ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: من لم أعرفه .

8443. Meymûne'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), her akrep sokmasından dolayı efsun yapmaya ruhsat vermiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[3]

---

[1] Mûsa b. Hayyân'ı Ebû Zür'a zayıf addetmiştir.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3056), isnâdı "ızdırab"lıdır; başka kanallarla Şa'bî'den, o da Enes ve İmrân b. Husayn'dan rivayet etmiştir.

[3] Taberânî, *M. el-Evsat* (1054)

٨٤٤٤ – وعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، قَالَ: كُنْتُ أَرْقِي مِنْ حُمَّةِ العَيْنِ فِي الجَاهِلِيَّةِ فَلَمَّا أَسْلَمْتُ ذَكَرْتُهَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " اعْرِضْهَا عَلَي " فَعَرَضْتُهَا عَلَيْهِ فَقَالَ : " ارْقِ بِهَا فَلاَ بَأْسَ بِهَا " . وَلَوْلاَ ذَلِكَ مَا رَقَيْتُ بِهَا إِنْسَاناً أَبْداً.

رواه الطبراني, وإسناده حسن.

8444. Ubâde b. es-Sâmit anlatıyor: Cahiliye döneminde göz değmesinden dolayı rukye (efsun) yapıyordum. Müslüman olunca bunu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e anlattım. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şu okuduklarınızı bana arz edin bakayım."* buyurunca, rukye olarak okuduğum duaları ona arzettim. Şöyle buyurdu: *"Bununla efsun yapın (hastalara okuyun). Bunda bir sakınca yoktur."* Bu (Resûlullah'ın izni) olmasaydı bu dualarla hiçbir kimseye efsun yapmazdım.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup isnâdı hasendir.

٨٤٤٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الأُشْنَانِيُّ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الأَسَدِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ ، عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ طَرِيفٍ ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ مُحَمَّدِ ابْنِ الْحَنَفِيَّةِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " لَدَغَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَقْرَبٌ وَهُوَ يُصَلِّي ، فَلَمَّا فَرَغَ ، قَالَ : لَعَنَ اللَّهُ الْعَقْرَبَ لا تَدَعُ مُصَلِّيًا وَلا غَيْرَهُ ، ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ وَمِلْحٍ ، وَجَعَلَ يَمْسَحُ عَلَيْهَا وَيَقْرَأُ بِ ﴿قُلْ يَأَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴾، وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴾، وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴾"

رواه الطبراني في الصغير, وإسناده حسن .

8445. Hz. Ali anlatıyor: Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), namaz kılarken onu bir akrep soktu. Namazı bitirdiği zaman: *"Yüce Allah akrebe lanet etsin! Ne namaz kılanı, ne de başkasını rahat bırakmıyor"* buyurduktan sonra su ve tuz istedi. Kâfirûn, Felak ve Nâs surelerini okuyarak ellerini akrebin soktuğu yerin üzerine sürdü.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup isnâdı hasendir.[1]

٨٤٤٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْبَرَاءِ ، قَالَ : نَا الْمُعَافَى بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : نَا مُوسَى بْنُ أَعْيَنَ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ بَكْرِ بْنِ خُنَيْسٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ أَبِي مَعْشَرٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ،

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (830)

قَالَ : ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُقْيَةٌ مِنَ الْحُمَةِ ، فَقَالَ : " اعْرِضُوهَا عَلَيَّ " فَعَرَضُوهَا عَلَيْهِ : بِسْمِ اللَّهِ ، شَجَّةٌ قَرْنِيَّةٌ ، مِلْحَةُ بَحْرٍ قَفْطَا ، فَقَالَ : " هَذِهِ مَوَاثِيقُ أَخَذَهَا سُلَيْمَانُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْهَوَامِّ ، لا أَرَى بِهَا بَأْسًا " ، قَالَ : فَلُدِغَ رَجُلٌ ، وَهُوَ مَعَ عَلْقَمَةَ فَرَقَاهُ بِهَا ، فَكَأَنَّمَا نُشِطَ مِنْ عِقَالٍ . رواه الطبراني في الأوسط, وفيه من لم أعرفه .

8446. Abdullah b. Mes'ûd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında akrep sokmasından dolayı efsun yapmaktan bahsedilince: *"Şu okuduklarınızı bana arz edin bakayım"* buyurdu. Rukye olarak okudukları duaları ona arzettiler: "Bismillah, Şeccetün karniyyetün milhetü bahrin kafata." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bu dualar Hz. Süleymân'ın haşerata karşı Allah'tan aldığı misaklardır. Bunların okunmasında bir sakınca görmem."* Bir ara Alkame'yle beraber olan bir adamı akrep soktu. Alkame hemen bu duayı ona okudu. Adam ayaklarındaki bağdan kurtulmuş birisi gibi derhal iyileşti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[1]

٨٤٤٧ – حَدَّثَنَا مُطَّلِبُ بْنُ شُعَيْبٍ ، نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، نا اللَّيْثُ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : عَرَضْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُقْيَةً مِنَ الْحُمَّةِ ، فَأَذِنَ لَنَا بِهَا ، وَقَالَ : " إِنَّمَا هِيَ مَوَاثِيقُ " ، وَالرُّقْيَةُ : " بِسْمِ اللَّهِ شَجَّةٌ قرنيه مِلْحَةَ بَحْرٍ قَفْطًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وإسناده حسن .

8447. Zeyd b. Abdillah anlatıyor: Akrep sokmasından dolayı okumuş olduğumuz efsunu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e arzettik. Bu hususta bize izin vererek şöyle buyurdu: *"Bu sözler, sadece güvencelerdir."* (Söz konusu) rukye şuydu: «Bismillah, Şeccetun karniyyetun milhetu bahrin kaftan.»"

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup isnâdı hasendir.

٨٤٤٨ – حدثنا عَمْرُو بْنُ جَعْفَرٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ أَبِي سُفْيَانَ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ ، يُقَالُ لَهُ عَمْرُو بْنُ حِنَّةَ وَكَانَ يَرْقِي مِنَ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10050). Zeyd b. Bekr, metrûk bir ravidir; bak: *Mîzân* (2/99) ve *Lisân* (2/502)

الْحَيَّةِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّكَ نَهَيْتَ عَنِ الرُّقَى ، وَأَنَا أَرْقِي مِنَ الْحَيَّةِ ، قَالَ : " فَقُصَّهَا عَلَيَّ " فَقَصَصْتُهَا عَلَيْهِ ، فَقَالَ : " لا بَأْسَ بِهَذِهِ ، هَذِهِ مَوَاثِيقُ " قَالَ : وَجَاءَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ ، وَكَانَ يَرْقِي مِنَ الْعَقْرَبِ ، فَقَالَ : " مَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْفَعَ أَخَاهُ فَلْيَفْعَلْ "

قلت : هو في الصحيح باختصار.

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا قيس بن الربيع وقد وثقه شعبة والثوري وضعفه جماعة .

8448. Câbir anlatıyor: Amr b. Hinne isminde Ensar'dan bir adam geldi. Yılan sokmasına karşı efsun yapardı. "Ya Resûlallah! Sen rukyeyi yasaklamışsın, ben ise yılan sokmasından dolayı rukye yapıyorum" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Okuduklarını bana arzet bakalım"* buyurunca, adam okuduğu duaları Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e aktardı. (İbarelerde bir sakınca görmeyen) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunlarda bir mahzur yok. Bunlar güvencelerdir"* buyurdu. Ravi ekledi: Ensar'dan bir adam geldi. Akrep sokmasından dolayı efsun yapıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Kim, (bir şekilde) kardeşine faydalı olabiliyorsa bunu yapsın"* buyurdu.

Ben derim ki: Bu hadis *Sahîh*'te kısa metniyle yer almaktadır.

★**Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup Kays b. er-Rebî' dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Şu'be ve Sevrî güvenilir, bir cemaat ise zayıf kabul etmiştir.**[1]

٨٤٤٩ – حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا الْمَسْعُودِيُّ ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّهُ رَأَى فِي عُنُقِ امْرَأَةٍ مِنْ أَهْلِهِ سَيْرًا فِيهِ تَمَائِمُ فَمَدَّهُ مَدًّا شَدِيدًا حَتَّى قَطَعَ السَّيْرَ ، وَقَالَ : لَوْ أَنَّ إِحْدَاكُنَّ تَدْعُو بِمَاءٍ فَتَنْضَحُهُ فِي رَأْسِهَا وَوَجْهِهَا ، ثُمَّ تَقُولُ : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، ثُمَّ تَقْرَأُ : ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ، وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ، وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ نَفَعَهَا ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ "

رواه الطبراني في أثناء حديث طويل, وأبو عبيدة لم يسمع من أبيه .

8449. Abdullah (b. Mes'ûd)'dan nakledildiğine göre kendisi, ailesinden olan bir kadının boynunda üzerinde muskalar olan ince bir

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/37), *Müsned-i Ahmed* (3/302, 334, 382, 393) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1913, 1914)

kayış gördü. Şiddetli bir şekilde kayışı çekerek kopardı ve şöyle dedi: "Sizden biri su isteyip de onu başına ve yüzüne serpip Bismillahirrahmanirrahim dedikten sonra «Kul huvallahu ehad» «Kul eûzu birabbi'l-felak» ve «Kul eûzu birabbi'n-nas» surelerini okusaydı bu, inşallah kendisine fayda verirdi."

★Hadisi Taberânî uzun bir hadisin ortasında rivayet etmiş olupEbû Ubeyde, babasından hadis işitmemiştir.[1]

٨٤٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ الأَخْرَمُ ، ثَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ ، ثَنَا أَبِي ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ ، وعَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالا : اشْتَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعُذْرَةَ حَتَّى صَدَّعَتْهُ ، وَرُئِيَ ذَلِكَ عَلَيْهِ ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : إِنَّ رَبَّكَ أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ لأَرْقِيكَ ، فَحَلَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ ، فَقَالَ : بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ ، مِنْ شَرِّ عَيْنِ كُلِّ حَاسِدٍ أَرْقِيكَ . قَالَ : فَرَدَّهَا عَلَيْهِ ثَلاثَ مِرَارٍ فَبَرَأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن أبان الجعفي, وهو ضعيف .

8450. Abdurrahman b. Sâbit ile Bureyde anlatmaktadır: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bademcik iltihabından rahatsızlandı. Bu sebeple yatağa düşecek derecede rahatsızlanınca Hz. Cibrîl yanına gelerek şöyle dedi: *"Rabbin sana rukye (efsun) yapmam için beni sana gönderdi."* Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) başını çözdü. Cibrîl şu duaları okudu: *"Allah'ın adıyla sana eziyet veren her şeye karşı sana rukye yapıyorum. Her hased edenin şerrinden sana rukye yapıyorum."* Cibrîl bunları üç kere tekrar etti. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bunun üzerine iyileşti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Muhammed b. Ebân el-Cu'fî zayıftır.

٨٤٥١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ أَبِى بَكْرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ حَفْصَةَ أَنَّ النَّبِىَّ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا امْرَأَةٌ يُقَالُ لَهَا شَفَاءُ تَرْقِى مِنَ النَّمْلَةِ فَقَالَ النَّبِىُّ صلى الله عليه وسلم " عَلِّمِيهَا حَفْصَةَ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8863) ve *Müsned-i Ahmed* (3615)

8451. Ebû Bekr b. Süleymân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hafsa'nın yanına girdi. Hafsa'nın yanında Şeffâ isminde karıncalanmaya karşı efsun yapan bir kadın vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Bu (efsunu) Hafsa'ya öğret"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٥٢ – وعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : " دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَنَا صَبِيٌّ يَشْتَكِي ، فَقَالَ : مَا لَهُ ؟ ، فَقُلْنَا : انَّمَا بِهِ الْعَيْنَ ، فَقَالَ : ألا تَسْتَرْقُونَ لَهُ مِنَ الْعَيْنِ ؟ "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه سهل بن مودود و لم أعرفه وبقية رجاله رجال الصحيح

8452. Ümmü Seleme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yanımıza geldi. Yanımızda rahatsız olan bir bebek vardı. *"Nesi var?"* diye sordu. "Onda nazar var" dedik. Bunun üzerine: *"Nazardan dolayı ona rukye yapmayacak mısınız?"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta şeyhi Sehl b. Mevdûd'dan rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٤٥٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سِمَاكٍ قَالَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ حَاطِبٍ انْصَبَّتْ عَلَى يَدِى مِنْ قِدْرٍ فَذَهَبَتْ بِى أُمِّى إِلَى رَسُولِ اللّهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ فِى مَكَانٍ قَالَ فَقَالَ كَلاَماً فِيهِ " أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ. وَأَحْسِبُهُ قَالَ اشْفِ أَنْتَ الشَّافِى ". قَالَ وَكَانَ يَتْفُلُ. رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد رجال الصحيح .

8453. Muhammed b. Hâtıb anlatıyor: Elime tencereden (sıcak su) döküldü. Bunun üzerine annem beni Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürdü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir yerde oturuyordu. İçinden *«Ey insanların Rabbi! Ondan sıkıntıyı gider»* cümlesi geçen bir söz söyledi. Zannedersem şu sözü de söyledi: *"Şifa ver; sen şifa verensin."* Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu duaları okurken (bana) tükürüyordu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/286) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/217; 24/312)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (480) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6879), isnâdı sahihtir.

[3] *Müsned-i Ahmed* (3/418, 4/259)

٨٤٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِى الْعَبَّاسِ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ دَبَبْتُ إِلَى قِدْرٍ وَهِيَ تَغْلِي فَأَدْخَلْتُ يَدِى فِيهَا فَاحْتَرَقَتْ أَوْ قَالَ فَوَرِمَتْ يَدِى فَذَهَبَتْ بِى أُمِّى إِلَى رَجُلٍ كَانَ بِالْبَطْحَاءِ فَقَالَ شَيْئاً وَنَفَثَ فَلَمَّا كَانَ فِى إِمْرَةِ عُثْمَانَ قُلْتُ لأُمِّى مَنْ كَانَ ذَلِكَ الرَّجُلُ قَالَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم"

رواه أحمد والطبراني بنحوه إلا أنها قالت : يا محمد احترقت يد محمد .

8454. Muhammed b. Hâtıb anlatıyor: Kaynamakta olan bir tencereye doğru yöneldim. Elimi tencerenin içine sokunca elim yandı. Ya da elim kabarcık topladı. Bunun üzerine annem hemen beni Batha vadisinde bulunan (şifacı) bir adama götürdü. (Efsun olarak) bir şeyler okudu ve tükürdü. Osman'ın halifeliği dönemi gelince anneme: "Bu adam kimdi?" diye sordum. "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) idi" dedi.

★**Hadisi İmam Ahmed ve "O kadın: «Ey Muhammed! Muhammed'in eli yandı» dedi" ifadesiyle Taberânî rivayet etmiştir.**[1]

٨٤٥٥ - وفي رواية عنده : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ تَنَاوَلْتُ قِدْراً لأُمِّى فَاحْتَرَقَتْ يَدِى فَذَهَبَتْ بِى أُمِّى إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَجَعَلَ يَمْسَحُ يَدِى وَلاَ أَدْرِى مَا يَقُولُ أَنَا أَصْغَرُ مِنْ ذَاكَ فَسَأَلْتُ أُمِّى فَقَالَتْ كَانَ يَقُولُ " أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِى لاَ شِفَاءَ إِلاَّ شِفَاؤُكَ"

ورجال أحمد ورجال هذه الطريق رجال الصحيح

8455. Muhammed b. Hâtıb anlatıyor: Annem için bir tencere aldım. Fakat elim yandı. Bunun üzerine annem beni Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürdü. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) elimi sıvazlamaya başladı. O zamanlar çocuk olduğum için ne dediğini (üzerime ne okuduğunu) bilmiyordum. Anneme sordum. Şu karşılığı verdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey insanların Rabbi! Ondan sıkıntıyı gider. Şifa ver; sen şifa verensin"* diyordu.

★**İmam Ahmed'in ravileri ve buradaki isnâdın ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.**[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/418) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/536, 538, 540; 24/no. 903)
[2] *Müsned-i Ahmed* (3/418) ve İbn Hibbân, *Sahîh* (2976)

٨٤٥٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِى الْعَبَّاسِ وَيُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالاَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عُثْمَانَ قَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِى الْعَبَّاسِ ابْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ حَدَّثَنِى أَبِى عَنْ جَدِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ جَمِيلٍ بِنْتِ الْمُجَلِّلِ قَالَتْ أَقْبَلْتُ بِكَ مِنْ أَرْضِ الْحَبَشَةِ حَتَّى إِذَا كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ عَلَى لَيْلَةٍ أَوْ لَيْلَتَيْنِ طَبَخْتُ لَكَ طَبِيخاً فَفَنِىَ الْحَطَبُ فَخَرَجْتُ أَطْلُبُهُ فَتَنَاوَلْتَ الْقِدْرَ فَانْكَفَأَتْ عَلَى ذِرَاعِكَ فَأَتَيْتُ بِكَ النَّبِىَّ صلى الله عليه وسلم فَقُلْتُ بِأَبِى أَنْتَ وَأُمِّى يَا رَسُولَ اللّٰهِ هَذَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاطِبٍ فَتَفَلَ فِى فِيكَ وَمَسَحَ عَلَى رَأْسِكَ وَدَعَا لَكَ وَجَعَلَ يَتْفُلُ عَلَى يَدِكَ وَيَقُولُ " أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ وَاشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِى لاَ شِفَاءَ إِلاَّ شِفَاؤُكَ شِفَاءً لاَ يُغَادِرُ سَقَماً " . قَالَتْ فَمَا قُمْتُ بِكَ مِنْ عِنْدِهِ حَتَّى بَرَأَتْ يَدُكَ.

رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال : قلت : يا رسول الله هذا محمد بن حاطب وهو أول من سمي بك .

وفيه: عبد الرحمن بن عثمان الحاطبي, ضعفه أبو حاتم .

8456. Muhammed b. Hâtıb kanalıyla annesi Ümmü Cemîl binti'l-Mücellil şöyle anlatmıştır: Seninle beraber Habeş yurdundan dönüyorduk. Medine'ye varmamıza bir ya da iki gece kala senin için yemek pişirdim. Odun bitince aramaya çıktım. Fakat (benim yokluğumda) sen elini tencereye uzatmışsın. Bunun üzerine tencere de kolunun üzerine dökülüvermiş. Hemen seni Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürerek: "Anam babam sana feda olsun ya Resûlallah! Bu, Muhammed b. Hâtıb'dır" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eline tükürdükten sonra senin başına sürdü ve senin için dua etti. Eline tükürüyor ve şöyle diyordu: *"Ey insanların Rrabbi! Ondan sıkıntıyı gider. Şifa ver; sen şifa verensin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Öyle şifa ver ki hiçbir hastalık bırakmasın."*

Elin iyileşmeden seni Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanından kaldırmadım.

★Hadisi İmam Ahmed ve şu ifade ile Taberânî rivayet etmiştir: Ben "Ey Allah'ın Resûlü! Bu, Muhammed b. Hâtıb senin isim taktığın ilk kişidir" dedim. Senedinde yer alan Abdurrahman b. Osmân el-Hâtıbî'yi Ebû Hâtim zayıf kabul etmiştir.[1]

٨٤٥٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ وَقَعَتِ الْقِدْرُ عَلَى يَدِى فَاحْتَرَقَتْ يَدِى فَانْطَلَقَ بِى أَبِى إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/418; 6/436-8) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/363)

صلى الله عليه وسلم وَكَانَ يَتْفُلُ فِيهَا وَيَقُولُ " أَذْهِبِ الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ . وَأَحْسِبُهُ قَالَ " واشْفِهِ إِنَّكَ أَنْتَ الشَّافِي " رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح

8457. Muhammed b. Hâtıb anlatıyor: Elimin üzerine tencere devrilmişti. Elim yandığı için babam beni Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e götürdü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) elime tükürüyor ve şöyle diyordu: *"Ey insanların Rabbi! Ondan sıkıntıyı gider."* Sanırım şöyle de diyordu: *"Ona şifa ver; şüphesiz sen şifa verensin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٥٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي زُرْعَةَ ، ثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ ، نَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْبَكْرِيُّ ، ثَنَا دَاوُدُ بْنُ قَيْسٍ الْمَدَنِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ ، يَقُولُ : " عَوَّذَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ تَفْلًا " رواه الطبراني في الأوسط والكبير ,وفيه: عبد الله بن يزيد البكري, وهو ضعيف .

8458. Sâib b. Yezîd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), benim üzerime Fatiha sûresini okuyarak tükürdü."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup senedinde yer alan Abdullah b. Yezîd el-Bekrî zayıftır.[2]

٨٤٥٩ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ ، حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ أَزْهَرَ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ السَّائِبِ الْهِلالِيِّ ، وَهُوَ ابْنُ أَخِي مَيْمُونَةَ ، قَالَ : قَالَتْ لِي مَيْمُونَةُ : يَا ابْنَ أَخِي ، تَعَالَ أَرْقِيكَ بِرُقْيَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : " بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ فِيكَ ، أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ ، اشْفِ لا شَافِيَ إِلا أَنْتَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه :عبد الله بن صالح كاتب الليث, وقد وثق ,وفيه ضعف ,وعلى كل حال إسناده حسن ,وسند الأوسط أجود .

8459. -Meymûne'nin kardeşinin oğlu olan- Abdurrahman b. es-Sâib el-Hilâlî anlatıyor: Meymûne bana: "Yeğenim! Gel sana Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in efsunuyla efsun yapayım" diyerek şu duaları okudu: *"Allah'ın adıyla sana efsun yapıyorum. Allah sende bulunan her*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/259)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6693)

hastalığa şifa versin. Ey insanların Rabbi! Ondan sıkıntıyı gider. Şifa ver; sen şifa verensin."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup senedinde yer alan Leys'in katibi Abdullah b. Sâlih'in kendisinde zayıflık olmakla beraber güvenilir bir kimsedir. Her halükârda isnadı hasendir. *el-Mu'cemu'l-evsat*'ın isnâdı ise çok iyi durumdadır.[1]

٨٤٦٠ – حَدَّثَنَا مُوَرِّعُ بْنُ عَبْدِ اللهِ ، ثَنَا دَاوُدُ بْنُ مُعَاذَ ، ثَنَا أَيُّوبُ بْنُ وَاقِدٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ عَبَّادِ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ الأَسَدِيِّ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ : " أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لامَّةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أيوب بن واقد, وهو ضعيف .

8460. Hz. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan ve Hüseyin'i *"Sizi Allah'ın tam olan kelimeleriyle her şeytandan ve her haşerattan, her nazar değdiren gözden Allah'a sığındırırım"* diyerek koruma altına alırdı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Eyyûb b. Vâkıd zayıftır.

٨٤٦١ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا أَبُو عَوْنٍ الزِّيَادِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ ذَكْوَانَ ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ مَرَّ بِهِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَهُمَا صَبِيَّانِ ، فَقَالَ : " هَاتُوا ابْنَيَّ أُعَوِّذُهُمَا بِمَا عَوَّذَ بِهِ إِبْرَاهِيمُ ابْنَيْهِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ " ، قَالَ : " أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ لامَّةٍ ، وَمِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ "

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن ذكوان, وثقه شعبة وابن حبان, وضعفه جماعة, وبقية رجاله ثقات .

8461. Abdullah b. Mes'ûd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber oturuyorduk. Henüz çocuk yaştaki Hasan ile Hüseyin Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanından geçtiler. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Oğullarımı bana getirin, onları İbrâhîm'in oğulları İsmâîl ve İshâk'ı korumaya aldığı gibi koruma altına alayım"* buyurarak şu duaları okudu: *"Sizi Allah'ın tam olan kelimeleriyle her nazar değdiren gözden, her şeytandan ve her haşerattan Allah'a sığındırırım."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/438) ve *Müsned-i Ahmed* (6/322)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup senedinde yer alan Muhammed b. Zekvân'ı Şu'be ve İbn Hibbân güvenilir, bir grup ise zayıf olarak kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٦٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ بْنِ رَوْحٍ الْبَرْذَعِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ الْحِمْصِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْفِرْيَابِيُّ ، قَالَ : نا سُفْيَانُ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ ، فَيَقُولُ : " أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ، وَذَرَأَ وَبَرَأَ ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لامَّةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أحمد بن هارون وابن روح, فإن كان هو أحمد بن هارون البلدي أو أحمد بن هارون المصيصي, فهو ضعيف وإن كان غيرهما فلم أعرفه, وبقية رجاله ثقات خلا محمد بن عبد الرحمن بن أبي ليلى فإنه سيئ الحفظ .

8462. İbn Abbas diyor ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hasan ve Hüseyin'i *"Sizi Allah'ın tam olan kelimeleriyle yarattığı her şeyin şerrinden ve her nazar değdiren gözden Allah'a sığındırırım"* diyerek koruma altına alırdı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ahmed b. Hârûn İbn Ravh, eğer o Ahmed b. Hârûn el-Beledî veya Ahmed b. Hârûn el-Masîsî ise zayıftır. Eğer bunlardan başkaları ise ben onları tanımıyorum. Muhammed b. Abdurrahman b. Ebî Leylâ hariç kalan ravileri, güvenilir kimselerdir. Çünkü onun hıfzı kötüdür.

٨٤٦٣ – حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَدَقَةَ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ الْحَارِثِيُّ ، عَنْ بَشِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مِكْتَفِ بْنِ مُحَيِّصَةَ ، حَدَّثَنِي سَهْلُ بْنُ أَبِي حَثْمَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ وَخَرَجَ مَعَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَهْلٍ ، فَلَمَّا كَانَ بِالْحَرَّةِ نَهَشَتْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ سَهْلٍ حَيَّةٌ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ادْعُوا لِي عَمْرَو بْنَ حَزْمٍ " ، فَدُعِيَ ، فَعَرَضَ رُقْيَتَهُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " لا بَأْسَ بِهَا ، ارْقِهِ " ، قَالَ : فَوَضَعَ ابْنُ حَزْمٍ يَدَهُ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، هُوَ يَمُوتُ ، أَوْ قَدْ مَاتَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ارْقِهِ ، وَإِنْ كَانَ قَدْ يَمُوتُ " أَوْ " قَدْ مَاتَ " ، فَرَقَاهُ ، فَصَحَّ عَبْدُ الرَّحْمَنِ ، وَانْطَلَقَ .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9984) ve *Müsned-i Bezzâr* (3202); doğrusu hadisin İbn Abbâs rivayetiyle gelmesidir.

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: بشير بن عبد الله بن مكتف ,و لم أعرفه ,وبقية رجاله ما بين ثقة ومستور .

8463. Sehl b. Ebî Hasme'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yola çıktı. Abdurrahman b. Sehl de onunla beraber çıktı. Öğle sıcağı bastırınca Abdurrahman'ı yılan soktu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bana Amr b. Hazm'ı çağırın"* buyurdu. Amr hemen çağırıldı. (Bu tür zehirlenmelerde) okuduğu efsunu Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e arzetti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Bunda bir sakınca yok, ona efsun yapabilirsin"* buyurdu. İbn Hazm hemen elini Abdurrahman'ın üzerine koydu ve: "Ya Resûlallah! Bu ölüyor, ya da ölmek üzere!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"(Olsun sen) ölüyor ya da ölmek üzere olsa da yine ona efsun yap!"* buyurunca (İbn Hazm, adamı) efsunladı. Derken Abdurrahman iyileşti ve kalkıp yürüdü.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Beşîr b. Abdillah b. Miktef'i tanımıyorum. Diğer ravileri güvenilir ve mestur olmak arasındadır.

٨٤٦٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا مُصْعَبُ بْنُ الْمِقْدَامِ ، ثنا إِسْرَائِيلُ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ مَسْرُوقٍ ، عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِفَاعَةَ ، عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ ، قَالَ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنِ نُعَيْمَانَ ، فَجَعَلَ يَقُولُ : " أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ إِلَهَ النَّاسِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8464. Râfi' b. Hadîc anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (hasta olan) İbn Nuaymân'ın yanına girdi ve şöyle buyurdu: *"Ey insanların Rabbi! İnsanların ilahı! Ondan sıkıntıyı gider."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٦٥ – وعَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُوعَكُ فقال رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَلاَ أُعَلِّمُكَ رُقْيَةً رَقَانِي بِهَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمَ " قُلْتُ : بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ : " بِسْمِ اللهِ أَرْقِيْكَ وَاللهُ يَشْفِيْكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُعَنِّيْكَ خُذْهَا فَلْيُهَنِّيْكَ "

رواه الطبراني ,عن شيخه المقدام بن داود وهو ضعيف, وبقية رجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4401)

قلت : وتأتي أحاديث فيما يقول إذا أصبح وإذا أمسى في الأذكار وفي الاستعاذة أيضا إن شاء الله .

8465. Ammâr b. Yâsir'in naklettiğine göre kendisi, rahatsızlandığı bir sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bu esnada: *"Size Cibrîl'in benim üzerime okuduğu rukyeyi öğretmeyeyim mi?"* diye sordu. (Ammâr dedi ki:) Ben: "Olur ya Resûlallah! (öğret)" dedim. Şöyle buyurdu: *"Allah'ın adıyla sana efsun yapıyorum. Allah sana sıkıntı veren her hastalığa şifa versin. Bu efsunu al, sana sıhhat versin."*

★Hadisi Taberânî hocası Mikdâm b. Dâvud'dan rivayet etmiş olup zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Ben derim ki: Sabah ve akşam okunacak dualar, Zikirler kitabında ve İstiâze (Sığınma) duaları ileride gelecek inşallah.

(بَابُ رُقْيَةِ الأَلَمِ)

Ağrıdan Dolayı Rukye (Efsun) Yapmak

٨٤٦٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَاشِمٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْشَرٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ أَلَماً فَلْيَضَعْ يَدَهُ حَيْثُ يَجِدُ أَلَمَهُ ثُمَّ لِيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه :أبو معشر نجيح, وقد وثق على أن جماعة كثيرة ضعفوه وتوثيقه لين, وبقية رجاله ثقات .

8466. Kâ'b b. Mâlik, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz ağrı duyduğu zaman elini ağrıyan yere koysun. Sonra yedi defa «Eûzu billâhi ve kudretihi alâ külli şey'in min şerri ma ecidu» desin."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ebû Ma'şer Necîh güvenilir görülmekle beraber, büyük bir grup onu zayıf kabul etmiştir. Güvenilir sayılması gevşek bir tutumdur. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/390), Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/92) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1415)

(بَابُ رُقْيَةِ الْجُنُونِ)

Deliliğe Karşı Efsun

٨٤٦٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي جَنَابٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عِيسَى عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى حَدَّثَنِي أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ "يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ لِي أَخاً وَبِهِ وَجَعٌ. قَالَ وَمَا وَجَعُهُ . قَالَ بِهِ لَمَمٌ.قَالَ فَائْتِنِي بِهِ. فَوَضَعَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَعَوَّذَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَأَرْبَعِ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَهَاتَيْنِ الآيَتَيْنِ ﴿وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ وَآيَةِ الْكُرْسِيِّ وَثَلاَثِ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَآيَةٍ مِنْ آلِ عِمْرَانَ ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ﴾ وَآيَةٍ مِنَ الأَعْرَافِ ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ﴾ وَآخِرِ سُورَةِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ﴾ وَآيَةٍ مِنْ سُورَةِ الْجِنِّ ﴿وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا﴾ وَعَشْرِ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ ﴿وَالصَّافَّاتِ﴾ وَثَلاَثِ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ وَ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ فَقَامَ الرَّجُلُ كَأَنَّهُ لَمْ يَشْتَكِ قَطُّ.

رواه عبد الله بن أحمد, وفيه: أبو جناب, وهو ضعيف لكثرة تدليسه, وقد وثقه ابن حبان, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8467. Ubey b. Kâ'b anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındaydım. Bir bedevi ona gelerek: "Ey Allah'ın Peygamberi! Benim bir kardeşimin rahatsızlığı var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun rahatsızlığı nedir?"* diye sorunca adam: "Onda delilik var" cevabını verdi. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Onu bana getirin!"* buyurdu. Adamı onun önüne koydular. Sonra (hastanın üzerine) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Fâtiha ile Bakara sûresinin başından dört âyeti ve şu âyeti: **"Hepinizin ilahı, bir ilahtır"**[1], Âyete'l-kürsî'yi, Bakara sûresinin son üç âyetini, Âl-i İmrân sûresinin: **"Şahadet eyledi Allah şu hakikate: Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur"**[2] âyetini, A'râf sûresinin: **"Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan ve sonra Arş'a hükmeden, gündüzü durmadan kovalayan gece ile bürüyen; Güneş'i, Ay'ı ve yıldızları hepsini buyruğuna baş eğdirerek var eden Allah'tır. Bilin ki**

[1] Bakara Sur. 163-164.
[2] Âl-i İmrân Sur. 18.

yaratma da, emir de O'nun hakkıdır. Âlemlerin Rabbi olan Allah Yüce'dir"[1] âyetini, Müminûn sûresinin son: **"Gerçek hükümdar olan Allah yücedir. O'ndan başka tanrı yoktur. O, yüce Arş'ın Rabbidir"**[2] âyetini, Cin sûresinden: **"Doğrusu Rabbimizin yüceliği her yücelikten üstündür"**[3] âyetini, Sâffât sûresinin başından on âyet, Haşr sûresinin başından üç âyet ve **"De ki: O Allah bir tektir"**[4] (İhlâs) sûresini, Muavvizeteyn (Felak ve Nas sûresini) okudu. Sonra adam hiç hasta olmamış gibi ayağa kalktı.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Cenâb'ın tedlisi çok olduğu için zayıftır. İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[5]

٨٤٦٨ - حَدَّثَنَا زَحْمَوَيْهِ ، حَدَّثَنَا صَالِحٌ ، حَدَّثَنَا أَبُو جَنَابٍ يَحْيَى بْنُ أَبِي حَيَّةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ رَجُلٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ أَخِي وَجِعٌ ، فَقَالَ : مَا وَجَعُ أَخِيكَ ؟ قَالَ : بِهِ لَمَمٌ ، قَالَ : فَابْعَثْ إِلَيَّ بِهِ ، قَالَ : فَجَاءَهُ ، فَجَلَسَ بَيْنَ يَدَيْهِ ، قَالَ : فَقَرَأَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ ، وَأَرْبَعَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ ، وَآيَتَيْنِ مِنْ وَسَطِهَا :﴿ وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لا إِلَهَ إِلا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ﴾ حَتَّى فَرَغَ مِنَ الآيَةِ ، وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ ، وَثَلاثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ ، وَآيَةً مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لا إِلَهَ إِلا هُوَ وَالْمَلائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ﴾ إِلَى آخِرِ الآيَةِ ، وَآيَةً مِنْ سُورَةِ الأَعْرَافِ :﴿ إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ ﴾ ، وَآيَةً مِنْ سُورَةِ الْمُؤْمِنِينَ :﴿ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لا إِلَهَ إِلا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ آ﴾ ، وَآيَةً مِنْ سُورَةِ الْجِنِّ : ﴿وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلا وَلَدًا ﴾ ، وَعَشْرَ آيَاتٍ مِنْ سُورَةِ الصَّفِّ مِنْ أَوَّلِهَا ، وَثَلاثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ ،﴿ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ، وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ "

رواه أبو يعلى, وفيه: من لم يسم وأبو جناب وهو ضعيف لتدليسه, ووثقه ابن حبان .

---

[1] A'râf Sur. 54

[2] Müminûn Sur. 116.

[3] Cin Sur. 3.

[4] İhlâs Sur.

[5] *Müsned-i Ahmed* (5/128). Ravilerinden Y. b. e. Hayye; metrûktur.

8468. Abdurrahman b. Ebî Leylâ, bir adamdan, o da babasından naklediyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Benim kardeşimin bir rahatsızlığı var" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kardeşinin rahatsızlığı nedir?"* diyesorunca adam: "Onda delilik var" cevabını verdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu bana gönderin"* buyurdu. Onu getirdi ve Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in önünde oturttu. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtiha sûresini, Bakara sûresinin başından dört âyet ve ortasından şu iki: **"İlahınız bir tek ilahtır. O, merhamet eden, merhametli olandan başka ilâh yoktur. Göklerin ve yerin yaratılmasında ....."**[1] âyetini sonuna kadar, Âyete'l-Kürsî'yi, Bakara sûresinini sonundan üç âyeti, Âlî İmrân sûresinin başından: **"Allah, melekler ve adaleti yerine getiren ilim sahibleri, O'ndan başka ilah olmadığına şahitlik etmişlerdir. O'ndan başka ilah yoktur, O güçlüdür, Hakîm'dir;"**[2] A'râf sûresinin: **"Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan ...."**[3] âyetini, Müminîn sûresinin son: **"Gerçek hükümdar olan Allah yücedir. O'ndan başka ilah yoktur. O, yüce Arş'ın Rabbidir"**[4] âyetini, Cin sûresinden: **"Doğrusu Rabbimizin yüceliği her yücelikten üstündür. O, zevce ve çocuk edinmemiştir"**[5] âyetini, Saf sûresinden on âyet ve Haşr sûresinin sonundan üç âyeti (hastaya) okudu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde isimi zikredilmeyen bir ravi vardır. Ebû Cenâb tedlisinden dolayı zayıftır. İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiştir.[6]

٨٤٦٩ – حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ ابْنِ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هُبَيْرَةَ ، عَنْ حَنَشٍ الصَّنْعَانِيِّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّهُ " قَرَأَ فِي أُذُنِ مُبْتَلًى ، فَأَفَاقَ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَا قَرَأْتَ فِي أُذُنِهِ ؟ قَالَ : قَرَأْتُ ﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا﴾ حَتَّى فَرَغَ مِنْ آخِرِ السُّورَةِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَوْ أَنَّ رَجُلا مُوقِنًا قَرَأَ بِهَا عَلَى جَبَلٍ لَزَالَ "

رواه أبو يعلى, وفيه: ابن لهيعة ,وفيه ضعف, وحديثه حسن, وبقية رجاله رجال الصحيح .
وفي علامات النبوة أحاديث في العافية من الجن من غير رقيه ببركته صلى الله عليه و سلم .

8469. Abdullah (b. Mes'ûd)'dan rivayet edildiğine göre kendisi, hasta olan birinin kulağına okudu ve (hasta) daha sonra ayıldı. Bunun üzerine

---

[1] Bakara Sur. 163.164.
[2] Âlî İmrân Sur. 18.
[3] A'râf Sur. 54.
[4] Müminîn Sur. 116.
[5] Cin Sur. 3.
[6] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1594)

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Onun kulağına ne okudun?"* diye sordu. Abdullah şöyle cevap verdi: "**«Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız?»**[1] âyetinden, surenin sonuna kadar okudum." Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Şayet yakînen inanan bir adam bu âyetleri bir dağa okursa, dağ yok olur gider"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasen olup kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

Peygamberlik Mucizeleri bölümünde, bir efsuna gerek kalmadan sırf Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in bereketiyle cinlerden kurtulmak hakkında hadisler vardır.[2]

(بَابٌ فِيْمَنْ صَبَرَ عَلَى اللَّمَمِ)

(Uğrama Gibi Cinlerin Neden Olduğu) Rahatsızlıklara Sabreden Hakkında

٨٤٧٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِى سَلَمَةَ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى النَّبِىِّ صلى الله عليه وسلم بِهَا لَمَمٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَشْفِيَنِى. قَالَ " إِنْ شِئْتِ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَشْفِيَكِ وَإِنْ شِئْتِ فَاصْبِرِى وَلاَ حِسَابَ عَلَيْكِ ". قَالَتْ بَلْ أَصْبِرُ وَلاَ حِسَابَ عَلَىَّ.

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح خلا محمد بن عمرو وهو ثقة وفيه ضعف .

8470. Ebû Hureyre anlatıyor: Kendisinde (cinlerin uğramasından kaynaklanan) bir rahatsızlığı olan bir kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ya Resûlallah! Bana şifa vermesi için Allah'a dua eder misin?" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"İstersen şifa vermesi için Allah'a dua edeyim. İstersen sabret, yarın âhirette sana hesap olmasın"* buyurdu. Kadın da: "Bilakis sabredeyim, bana hesap olmasın" karşılığını verdi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Muhammed b. Amr güvenilir olmakla beraber zayıftır. Onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Müminûn Sur. 115.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5045), isnâdı zayıftır.

[3] *Müsned-i Ahmed* (2/441)

(بَابُ مَا يُخْشَى عَلَى الإِنْسَانِ فِي نَوْمِهِ بَعْدَ العَصْرِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

İkindiden Sonra Uyumaktan Dolayı Kişinin Başına Gelecek Olan (Rahatsızlık)tan Duyulan Endişe

٨٤٧١ – حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ حَصِينٍ ، حَدَّثَنَا ابْنُ عُلاثَةَ ، حَدَّثَنِي الأَوْزَاعِيُّ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ نَامَ بَعْدَ الْعَصْرِ ، فَاخْتُلِسَ عَقْلُهُ ، فَلا يَلُومَنَّ إِلا نَفْسَهُ " رواه أبو يعلى ,عن شيخه عمرو بن الحصين ,وهو متروك .

8471. Hz. Âişe'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim ikindiden sonra uyuyup aklı giderse, sadece kendi nefsini kınasın."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ şeyhi Amr b. el-Husayn'dan rivayet etmiş olup, metruktur.[1]

٨٤٧٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ طَاهِرٍ ، قَالَ : نا جَدِّي حَرْمَلَةُ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، عَنْ مَرْوَانَ بْنِ سَالِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يُعْتَدَى الْمَرْءُ عِنْدَ أَرْبَعَةِ خِصَالٍ : إِذَا نَامَ وَحْدَهُ ، وَإِذَا نَامَ مُسْتَلْقِيًا ، وَإِذَا نَامَ فِي مِلْحَفَةٍ مُعَصْفَرَةٍ ، وَإِذَا اغْتَسَلَ بِفَضَاءٍ مِنَ الأَرْضِ ، فَمَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ لا يَغْتَسِلَ بِفَضَاءٍ مِنَ الأَرْضِ ، فَإِنْ كَانَ لا بُدَّ فَاعِلا فَلْيَخْطُطْ خَطًّا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: مروان بن سالم الغفاري ,وهو متروك .

8472. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dört hasletten dolayı insan (cinler gibi görünmeyen varlıkların) saldırısına maruz kalabilir. Tek başına uyuduğu zaman, sırt üstü uyuduğu zaman, Usfurlanmış örtüyle uyuduğu zaman ve tenha bir yerde yıkandığı zaman. Her kimin tenha bir yerde yıkanmaktan başka çaresi yoksa, yıkanacağı vakit (etrafına) bir çizgi çizsin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* rivayet etmiş olup senedinde yer alan Mervân b. Sâlim el-Ğıfârî metruktur.

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4918), Amr b. el-Husayn, hadis uydurmakla suçlanmıştır.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْخَطِّ)

Remil Atmak

٨٤٧٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي لَبِيدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " كَانَ نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِيَاءِ يَخُطُّ فَمَنْ وَافَقَ عِلْمَهُ فَهُوَ عِلْمُهُ" رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8473. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Peygamberlerden bir peygamber çizgi çizerdi (remil atardı). Her kim onun ilmine muvafık düşerse o, onun ilmidir."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي النُّجُومِ وَالْحُرُوفِ)

Yıldızlar ve Harfler Hakkında

٨٤٧٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ لِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم " يَا عَلِيُّ أَسْبِغِ الْوُضُوءَ وَإِنْ شَقَّ عَلَيْكَ وَلاَ تَأْكُلِ الصَّدَقَةَ وَلاَ تُنْزِ الْحَمِيرَ عَلَى الْخَيْلِ وَلاَ تُجَالِسْ أَصْحَابَ النُّجُومِ"

قلت : روى أبو داود والنسائي منه : إنزاء الحمر على الخيل.

رواه عبد الله بن أحمد, وفيه :هارون بن مسلم صاحب الحناء ,لينه أبو حاتم, ووثقه الحاكم ,وبقية رجاله ثقات.

8474. Hz. Ali bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana şöyle buyurdu: *"Ey Ali! Sana zor gelse de abdesti tam al. Sadakayı (zekat malını) yeme. Eşeği (melezleştirmek için) at üzerine sıçratma. Yıldız ilmiyle uğraşanlar ile oturma."*

Ben derim ki: Bu hadis metninden Ebû Dâvud ve Nesâî, sadece eşeğin at üzerine sıçratılmasını rivayet etmiştir.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Hârûn b. Müslim Sâhibu'l-Hınâî'yi Ebû Hâtim zayıf, Hâkim ise güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٧٥ - حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَطِيَّةَ ، حَدَّثَنَا قَيْسٌ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنِ الأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ ، عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، قَالَ : خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَدِينَةِ ، فَالْتَفَتَ إِلَيْهَا ، فَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَرَّأَ هَذِهِ الْجَزِيرَةَ مِنَ الشِّرْكِ

8475. Abbâs b. Abdilmuttalib bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber Medine'den çıktım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Medine'ye bakarak: *"Yüce Allah bu Arap yarım adasını şirkten beri kılmıştır"*[1] buyurdu.

٨٤٧٦ - وفي رواية : " حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَيَّانَ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ ، حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ قَدْ طَهَّرَ هَذِهِ الْقَرْيَةَ مِنَ الشِّرْكِ ، إِنْ لَمْ تُضِلَّهُمُ النُّجُومُ "

رواه أبو يعلى والطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: قيس بن الربيع ,وثقه شعبة والثوري ,وضعفه الناس, وبقية رجاله ثقات .

8476. Başka bir rivayette yine Abbâs b. Abdilmuttalib'in bildirdiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüce Allah, yıldızlar onları saptırmadığı sürece bu karyeyi (Mekke'yi), şirkten temizlemiştir"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Kays b. er-Rebî'yi, Şu'be ve Sevrî güvenilir, bir takım insanlar ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٧٧ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثَنَا أَبُو نَصْرٍ التَّمَّارُ ، نا عُقْبَةُ الأَصَمُّ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ النَّظَرِ فِي النُّجُومِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عقبة بن عبد الله الأصم, وهو ضعيف, وذكر عن أحمد : أنه وثقه وأنكر أبو حاتم عليه هذا الحديث .

8477. Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yıldızlara bakmayı (astrolojiyi) yasakladı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Ukbe b. Abdillah el-Esam zayıftır. İmam Ahmed'den onu *güvenilir* kabul ettiği nakledilmiştir. Ebû Hâtim ise onun yukarıda geçen bu hadisine münker hükmü vermiştir.

---

[1] Daha önce geçti: 5781

٨٤٧٨ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُمَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَيْسَرَةَ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " رَبَّ مُعَلِّمِ حُرُوفِ أَبِي جَادٍ دَارِسٍ فِي النُّجُومِ ، لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلاقٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

رواه الطبراني, وفيه :خالد بن يزيد العمري, وهو كذاب .

8478. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Nice Ebî Câd (Ebced) harflerini öğreten kimseler vardır ki yıldız ilmiyle uğraştıkları için onların Kıyamet Gününde Yüce Allah'ın katında bir payları yoktur."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup senedinde yer alan Hâlid b. Yezîd el-Ömerî hadis uydurucusudur.[1]

(بَابٌ فِي السِّحْرِ وَالْكَهَانَةِ وَالطِّيَرَةِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Sihir, Kehânet ve Uğur Falcılığı

٨٤٧٩ - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ وَلاَ مَنْ تُطُيِّرَ لَهُ وَمَنْ تَكَهَّنَ وَلاَ مَنْ تَكَهَّنَ لَهُ وَلاَ مَنْ سَحَرَ وَلاَ مَنْ سُحِرَ لَهُ "

رواه البزار والطبراني في الأوسط وفيه زمعة بن صالح وهو ضعيف

8479. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *"Fala bakan, fala baktıran, kahinlik yapan, kendisi için kahinlik yapılan, sihir yapan ve sihir yaptıran bizden değildir."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Zem'a b. Sâlih zayıftır.[2]

٨٤٨٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، قَالَ : نَا شَيْبَانُ ، قَالَ : نَا أَبُو حَمْزَةَ الْعَطَّارُ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ ، أَوْ تُطَيِّرَ لَهُ أَوْ تَكَهَّنَ ، أَوْ تُكِهِّنَ لَهُ أَوْ سَحَرَ ، أَوْ سُحِرَ لَهُ وَمَنْ عَقَدَ عُقْدَةً أَوْ قَالَ : مَنْ عَقَدَ عُقْدَةً ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10980)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3043)

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا إسحاق بن الربيع وهو ثقة .

قلت : وتأتي أحاديث في الساحر في أواخر الحدود لما يستحقه الساحر من القتل وغيره إن شاء الله .

8480. İmrân b. Husayn'ın bildirdiğine göre: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Fala baka(rak uğur ve uğursuzluk hükümleri veren), bu işe baktıran, kahinlik yapan, kendisi için kahinlik yapılan, sihir yapan, sihir yaptıran ve düğüm bağlayan bizden değildir. Her kim kahine gidip onun söylediklerini tasdik ederse, Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e indirileni inkar etmiştir."*[1]

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup İshâk b. er-Rebî' güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

Ben derim ki: Sihir yapan kişi hakkındaki hadisler, Hadler bahsinin sonunda gelecektir. Çünkü sihir yapan kişi, şer'i ceza olarak ölümü haketmektedir.

(بَابُ نَفْعُ الدِّيْكِ الأَبْيَضَ لِدَفْعِ السِّحْرِ)

Sihiri Bozmak Hususunda Beyaz Horozun Yararı

٨٤٨١ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مُعَلَّلٌ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ مِحْصَنٍ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي عَبْلَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اتَّخِذُوا الدِّيكَ الأَبْيَضَ ، فَإِنَّ دَارًا فِيهَا دِيكٌ أَبْيَضُ لا يَقْرَبُهَا شَيْطَانٌ ، وَلا سَاحِرٌ ، وَلا الدُّوَيْرَاتُ حَوْلَهَا "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: محمد بن محصن العكاشي, وهو كذاب .

8481. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beyaz horoz edinin. İçinde beyaz horoz olan eve ve etrafındaki küçük evlere şeytan ve sihir yapan yaklaşamaz."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan Muhammed b. Mıhsan el-Ukkâşî hadis uydurucusudur.[2]

(بَابٌ فِيمَنْ أَتَى كَاهِناً أَوْ عَرَّافاً)

Kâhin veya Falcıya Giden Kişi

٨٤٨٢ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3044)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (681) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1695)

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا عقبة بن سنان وهو ثقة .

8482. Câbir b. Abdillah'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Herkim kâhine gidip onun söylediğini tasdik ederse Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e indirileni inkâr etmiştir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup Ukbe b. Sinân zayıf olup onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٤٨٣ – حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ نَافِعٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَنْ أَتَى عَرَّافًا لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه مصعب بن إبراهيم بن حمزة الدهري ,ولم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8483. Ömer b. el-Hattâb der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim falcıya giderse kırk gece namazı kabul olunmaz."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Mus'ab b. İbrâhîm b. Hamza ed-Dehrî'den rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٤٨٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ شَبُّوَيْهِ الْمَرْوَزِيُّ ، قَالَ : نا أَبِي ، قَالَ : نا أَبُو غَسَّانَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْكِنَانِيُّ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَتَى عَرَّافًا لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً " رواه الطبراني في الأوسط ,ورجاله ثقات .

8484. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Herkim falcıya giderse kırk gece namazı kabul olunmaz."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٨٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ ، نا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ ، عَنْ جَرِيرِ بْنِ حَازِمٍ ، عَنْ قتادة ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ أَتَى كَاهِنًا

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3045)

فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ ، فَقَدْ بَرِئَ مِمَّا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَمَنْ أَتَاهُ غَيْرَ مُصَدِّقٍ لَهُ ، لَمْ يُقْبَلْ لَهُ صَلاةَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: رشدين بن سعد, وهو ضعيف, وفيه توثيق في أحاديث الرقاق ,وبقية رجاله ثقات .

8485. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim kâhine gidip onun söylediğini tasdik ederse Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e indirilenden beri olmuştur. Ayrıca her kim de onu tasdik etmeyerek giderse kırk gece namazı kabul olunmaz."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup senedinde yer alan ve zayıf olarak addedilen Rişdîn b. Sa'd'ın rekâ'ik hadislerinde güvenilir olduğu kabul edilmektedir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٤٨٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ الْحَجَّاجِ ، ثنا عِيسَى بْنُ سِنَانٍ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ بَشِيرٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ وَاثِلَةَ بْنَ الأَسْقَعِ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ حُجِبَتْ عَنْهُ التَّوْبَةُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ، فَإِنْ صَدَّقَهُ بِمَا قَالَ كَفَرَ "

رواه الطبراني, وفي رواية عنده أيضا : " فإن آمن بما يقول " مكان : " فصدقه " وفيه: سليمان بن أحمد الواسطي, وهو متروك .

8486. Vâsile b. el-Eska' bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim bir kâhine gidip bir husustan sorarsa kırk gece tövbe ona perdelenir. Eğer onun söylediğini tasdik ederse kâfir olur."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup onun bir rivayetinde *"Onu tasdik ederse"* sözü yerine *"onun dediği şeye iman ederse"* ifadesi geçmektedir. Senedinde yer alan Süleymân b. Ahmed el-Vâsıtî metruktur.[1]

٨٤٨٧ - عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَنْ يَنَالَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مَنْ تَكَهَّنَ ، أَوِ اسْتَقْسَمَ أَوْ رَجَعَ مِنْ سَفَرٍ تَطَيُّراً"

8487. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kâhinlik yapan, fal oku açan ve (fala bakıp) uğursuzluktan dolayı yolculuktan dönen kimse, yüksek derecelere nail olamaz."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/69)

٨٤٨٨ – وفي رواية : " أَوْ تَطَيَّرَ طِيَرَةً تَرُدُّهُ عَنْ سَفَرٍ لَمْ يَنْظُرْ إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعُلَى "

رواه الطبراني بإسنادين, ورجال أحدهما ثقات .

8488. Bir rivayette ise ibare şöyledir: *"veya uğursuzluktan dolayı yolculuktan geri dönerse, yüksek dereceleri göremez."*

★Hadisi Taberânî iki isnâdla rivayet etmiş olup tariklerinden birinin ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٤٨٩ – حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبِرَكِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا يُؤْمِنُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, إلا أنه قال : " فصدقه " , وكذلك رواية البزار ورجال الكبير والبزار ثقات.

8489. Abdullah (b. Mes'ûd) diyor ki: "Her kim bir falcı veya kâhine giderse ve söylediklerine inanırsa Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e indirileni inkâr etmiş olur."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de ve *"Onu tasdik ederse"* ibaresiyle *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Bezzâr'ın rivayetinde de böyledir. *el-Mu'cemu'l-Kebîr* ve Bezzâr'ın ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٩٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلامٍ ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ هُبَيْرَةَ بْنِ يَرِيمَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّهُ قَالَ : " مَنْ أَتَى عَرَّافًا ، أَوْ سَاحِرًا ، أَوْ كَاهِنًا ، فَسَأَلَهُ فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح خلا هبيرة بن يريم, وهو ثقة .

8490. İbn Mes'ûd diyor ki: "Her kim falcı, sihir yapana ve kâhine gidip bir şey sorar ve söylediklerini tasdik ederse, Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e indirileni inkâr etmiş olur."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup Hübeyre b. Yerîm güvenilir olup onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10005), Taberânî, *M. el-Evsat* (1476) ve *Müsned-i Bezzâr* (2067)
[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5408)

كِتَابُ اللِّبَاسِ

GİYECEKLER KİTABI

(بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْباً)

Yeni Elbise Alındığında Söylenecek Olan Söz

٨٤٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا مُخْتَارُ بْنُ نَافِعٍ التَّمَّارُ عَنْ أَبِي مَطَرٍ أَنَّهُ رَأَى عَلِيًّا أَتَى غُلَاماً حَدَثاً فَاشْتَرَى مِنْهُ قَمِيصاً بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمَ وَلَبِسَهُ إِلَى مَا بَيْنَ الرُّسْغَيْنِ إِلَى الْكَعْبَيْنِ يَقُولُ وَلَبِسَهُ" الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقَنِي مِنَ الرِّيَاشِ مَا أَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ وَأُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي. فَقِيلَ هَذَا شَيْءٌ تَرْوِيهِ عَنْ نَفْسِكَ أَوْ عَنْ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَذَا شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهُ عِنْدَ الْكِسْوَةِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقَنِي مِنَ الرِّيَاشِ مَا أَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ وَأُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي"

رواه أحمد وأبو يعلى إلا أنه قال : كُنْتُ مَعَ عَلِيٍّ ، فَانْتَهَيْنَا إِلَى سُوقِ الْكَبِيرِ فَتَوَسَّمَ شَيْخًا مِنْهُمْ، فَقَالَ : يَا شَيْخُ، أَحْسِنْ بَيْعَتِي فِي قَمِيصٍ بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمَ، قَالَ : نَعَمْ، يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، فَلَمَّا عَرَفَهُ لَمْ يَشْتَرِ مِنْهُ شَيْئًا، وَأَتَى غُلَامًا حَدَثًا والباقي بنحوه .

8491. Ebû Matar'dan rivayet edildiğine göre kendisi, Hz. Ali'nin genç bir kölenin yanına geldiğini gördü. Köleden üç dirheme uzun bir gömlek satın aldı. Gömleği bileklerden topuklara kadar giyerken şöyle dedi: "Elbiseyi bana rızık olarak veren, bu elbise sayesinde beni insanlar arasında güzelleştiren ve bu elbiseyle edep yerimi örten Allah'a hamdolsun."

"Bunlar, kendi nefsinden söylediğin, yoksa Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den rivayet ettiğin sözler mi?" diye soruldu. Hz. Ali şöyle cevap verdi: "Bunlar, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittiğimdir. Bunları elbisesini giyerken söylüyordu: *«Elbiseyi bana rızık olarak veren, bu elbiseyle insanlar arasında beni güzelleştiren ve bu elbiseyle edep yerimi örten Allah'a hamdolsun.»"*

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ancak Ebû Ya'lâ'nın ifadesi şöyledir: Ben, Ali ile beraberdim. Büyük çarşıya ulaştık. Aralarından yaşlı bir adam onu tanıdı. Nihayet: "Ey yaşlı adam! Gömleği üç dirheme satma hususunda bana bir güzellik yap" dedi. İhtiyar "Olur, ey müminlerin emiri!" karşılığını verdi. Kendisini

tanıdığı için ondan hiçbir şey satın almadı. Sonra genç bir delikanlının yanına gitti.... Geriye kalan kısmı aynı şekildedir. [1]

٨٤٩٢ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ ، حَدَّثَنَا شَيْخٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ يُقَالُ لَهُ : أَبُو الْمُحَيَّاةِ التَّيْمِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبُو مَطَرٍ ، أَنَّ عَلِيًّا ، أَتَى أَصْحَابَ الثِّيَابِ ، فَقَالَ لِرَجُلٍ : بِعْنِي قَمِيصًا بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمَ ، قَالَ : فَأَعْطَاهُ ثَوْبًا فَلَبِسَهُ مَا بَيْنَ كَعْبِهِ إِلَى رُسْغِهِ ، فَلَمَّا لَبِسَهُ ، قَالَ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مِنَ الرِّيَاشِ ، مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي ، وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي النَّاسِ " ، ثُمَّ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا لَبِسَ ثَوْبًا قَالَ هَكَذَا "

وفيه: مختار بن نافع، وهو ضعيف

8492. Ebû Matar'ın bildirdiğine göre Hz. Ali elbise satanların yanına vardı. Bir adama: "Gömleği üç dirheme bana sat" dedi. Adamın verdiği bir kıyafeti Hz. Ali, topuklarından bileklerine kadar giydi. Giydiği zaman şöyle dua etti: *"Elbiseyi bana giydiren, bu elbiseyle insanlar arasında beni güzelleştiren ve edep yerimi örten Allah'a hamdolsun."* Sonra: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yeni bir elbise giydiği zaman bunu söylüyordu" diye ekledi.

★Hadisin senedinde yer alan Muhtâr b. Nâfi zayıftır.[2]

٨٤٩٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ ، عَنْ نُفَيْعِ بْنِ الْحَارِثِ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : لَبِسَ حُذَيْفَةُ ثِيَابًا جُدُدًا ، فَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَارَى عَوْرَتِي ، وَجَمَّلَنِي فِي عِبَادِهِ ، ثُمَّ قَالَ " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَبِسَ ثِيَابًا جُدُدًا قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ " رواه الطبراني في الأوسط، وفيه: أبو داود الأعمى، وهو متروك.

8493. İbn Ömer anlatıyor: Huzeyfe, yeni kıyafetler giydiğinde şöyle dua etti: *"Edep yerimi örten ve kulları arasında beni güzelleştiren Yüce Allah'a hamdolsun."* Sonra ekledi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yeni kıyafetler giydiği zaman bunun aynısını söylüyordu."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Dâvud el-A'mâ metruktur.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (1354, 1352), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (295), ravisi olan Ebû Matar'ın durumu bilinmemektedir.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (327)

[3] Taberânî, *M. el-Evsat* (1077)

٨٤٩٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُنْدَارٍ ، قَالَ : نا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيُّ ، قَالَ : نا السَّكَنُ أَبُو عَمْرٍو الْبُرْجُمِيُّ ، قَالَ : نا الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي هِشَامٍ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً فَعَلِمَ أَنَّهَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ، إِلا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا شُكْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَحْمَدَهُ عَلَيْهَا ، وَمَا أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا فَنَدِمَ عَلَيْهِ إِلا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مَغْفِرَتَهُ قَبْلَ أَنْ يَسْتَغْفِرَهُ ، وَمَا اشْتَرَى عَبْدٌ ثَوْبًا بِدِينَارٍ أَوْ نِصْفِ دِينَارٍ فَحَمِدَ اللَّهَ حِينَ يَلْبَسُهُ إِلا لَمْ يَبْلُغْ رُكْبَتَيْهِ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: سليمان بن داود المنقري, وهو ضعيف .

8494. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bir kul, kendisine verilen nimetin Allah tarafından olduğunu bilirse, o nimet için hamd etmeden önce Allah o kişi için nimetin şükrünü eda etmiş yazar. Bir kul, günah işleyip sonra o günahtan pişmanlık duyarsa istiğfar etmeden önce, Allah o kişiye bağışlandığını yazar. Bir kul, bir veya yarım dinar değerinde yeni bir elbise aldığı zaman, elbiseyi giyerken Allah'a hamd ederse, dizlerine ulaşmadan Allah onu bağışlar."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Dâvud el-Minkarî zayıftır.

٨٤٩٥ - حَدَّثَنَا عَلانُ ، ثنا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي السُّوقَ ، فَيَبْتَاعُ الْقَمِيصَ بِنِصْفِ دِينَارٍ أَوْ ثُلُثِ دِينَارٍ ، فَيَحْمَدُ اللَّهَ إِذَا لَبِسَهُ ، فَلا يَبْلُغُ رُكْبَتَيْهِ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ " رواه الطبراني, وفيه :جعفر بن الزبير, وهو متروك .

8495. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ümmetimden öyle insanlar vardır ki, çarşıya gelip yarım dinara veya dinarın üçte biriyle gömlek alır. Gömleği giyerken Allah'a hamd ederse dizlerine ulaşmadan Allah onu mağfiret eder."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câfer b. ez-Zübeyr metruktur.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7965)

(بَابُ مَا جَاءَ فِي العَمَائِمِ)

Sarıklar Hakkında

٨٤٩٦ - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" اعْتَمُّوا تَزْدَادُوا حِلْمًا "

رواه البزار والطبراني, وفيه: عبيد الله بن أبي حميد ,وهو متروك , وفي إسناد الطبراني عمران بن تمام وضعفه أبو حاتم بحديث غير هذا ,وبقية رجاله ثقات .

8496. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sarık sarınız ki hilminiz (ağırbaşlılığınız) artsın."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeydullah b. Ebî Humeyd metruktur. Taberânî'nin isnadında yer alan İmrân b. Temmâm'ın Ebû Hâtim, bunun dışındaki başka bir hadiste zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٤٩٧ - حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلِيُّ ، وَعَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالا : ثنا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ ، ثنا أَبُو الْمُنْذِرِ إِسْمَاعِيلُ بْنُ عُمَرَ ، ثنا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ ، حَدَّثَنِي ابْنِي عِيسَى ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ ، عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ بْنِ أُسَامَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَعْتِمُوا تَزْدَادُوا حِلْمًا "

رواه الطبراني ,وفيه :عبيد الله بن أبي حميد, وهو متروك .

8497. Ebu'l-Melîh b. Usâme'nin babasından bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sarık sarınız ki hilminiz (ağırbaşlılığınız) artsın."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeydullah b. Ebî Humeyd metruktur.[2]

٨٤٩٨ - حَدَّثَنَا مِقْدَامٌ ، نا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ ، نا سَهْلٌ أَبُو حَرِيزٍ مَوْلَى الْمُغِيرَةِ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : عَمَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ ، وَأَرْخَى لَهُ أَرْبَعَ أَصَابِعَ ، وَقَالَ : " إِنِّي لَمَّا صَعِدْتُ إِلَى السَّمَاءِ رَأَيْتُ أَكْثَرَ الْمَلائِكَةِ مُعْتَمِّينَ "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه مقدام بن داود, وهو ضعيف .

8498. Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Abdurrahman b. Avf'ın sarığını sarıp, ucunu dört parmak aşağıya

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2945), Taberânî, *M. el-Kebîr* (2946)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (517)

doğru sarkıttıktan sonra şöyle buyurdu: *"Ben semaya yükseldiğim zaman meleklerin çoğunu sarıklı olarak gördüm."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Mikdâm b. Dâvud'dan rivayet etmiş olup zayıftır.

٨٤٩٩ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رِشْدِينَ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ سُلَيْمَانَ قُبَيْطَةُ ، قَالَ : نا الْحَجَّاجُ بْنُ رِشْدِينَ بْنِ سَعْدٍ ، قَالَ : نا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ أَبِي عُقْبَةَ ، عَنْ ثَوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ إِذَا اعْتَمَّ أَرْخَى عِمَامَتَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: الحجاج بن رشدين, وهو ضعيف .

8499. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in azatlı kölesi Sevbân'ın naklettiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sarık sardığı zaman sarığını ön ve arka taraftan aşağı doğru sarkıtıyordu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Haccâc b. Rişdîn zayıftır.[1]

٨٥٠٠ – حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ ، قَالَ : نَا أَبُو الْجُمَاهِرِ ، قَالَ : نَا الْهَيْثَمُ بْنُ حُمَيْدٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي حَفْصُ بْنُ غَيْلانَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، قَالَ : كُنْتُ عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، فَقَالَ : كُنْتُ عَاشِرَ عَشْرَةٍ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعُثْمَانُ ، وَعَلِيٌّ ، وَابْنُ مَسْعُودٍ ، وَابْنُ جَبَلٍ ، وَحُذَيْفَةُ ، وَابْنُ عَوْفٍ ، وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ ، وَأَنَا ، فَجَاءَ فَتًى مِنَ الأَنْصَارِ ، فَسَلَّمَ ، ثُمَّ جَلَسَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَفْضَلُ ؟ ، فَقَالَ : " أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا " ، قَالَ : فَأَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَكْيَسُ ؟ قَالَ : " أَكْثَرُهُمْ لِلْمَوْتِ ذِكْرًا ، وَأَحْسَنُهُمُ اسْتِعْدَادًا قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ بِهِ ، أُولَئِكَ هُمُ الأَكْيَاسُ " . ثُمَّ سَكَتَ الْفَتَى ، فَأَقْبَلَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ ، خِصَالٌ خَمْسٌ إِنِ ابْتُلِيتُمْ بِهِنَّ وَنَزَلْنَ بِكُمْ ، وَأَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ تُدْرِكُوهُنَّ : لَمْ تَظْهَرِ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى يُعْلِنُوا بِهَا إِلا ظَهَرَ فِيهِمُ الطَّاعُونُ وَالأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ مَضَتْ فِي أَسْلافِهِمُ الَّذِينَ مَضَوْا ، وَلَنْ يَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِلا أُخِذُوا بِالسِّنِينَ ، وَشِدَّةِ الْمُؤْنَةِ ، وَجَوْرِ السُّلْطَانِ عَلَيْهِمْ ، وَلَمْ يَمْنَعُوا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلا مُنِعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ ، وَلَوْلا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمْطَرُوا ، وَلَنْ يَنْقُضُوا عَهْدَ اللَّهِ

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (344), müellifin hocası İbn Rişdîn, hadis uydurmakla töhmetlidir.

وَرَسُولِهِ إلا سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَدُوَّهَمْ ، ثُمَّ غَزَوْهُمْ وَأَخَذُوا بَعْضَ مَا كَانَ فِي أَيْدِيهُمْ ، وَمَا لَمْ يَحْكُمُوا بِكِتَابِ اللَّهِ إلا جَعَلَ اللَّهُ بَأسَهُمْ بَيْنَهُمْ ، ثُمَّ أَمَرَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فَتَجَهَّزَ لِسَرِيَّةٍ بَعَثَهُ عَلَيْهَا ، فَأَصْبَحَ قَدِ اعْتَمَّ بِعِمَامَةٍ كَرَابِيسَ سَوْدَاءَ ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ نَقَضَهَا ، فَعَمَّمَهُ وَأَرْسَلَ مِنْ خَلْفِهِ أَرْبَعَ أَصَابِعَ أَوْ نَحْوَهَا ، ثُمَّ قَالَ : " هَكَذَا يَا ابْنَ عَوْفٍ فَاعْتَمَّ ، فَإِنَّهُ أَعْرَفُ وَأَحْسَنُ " ، ثُمَّ أَمَرَ بِلالا ، فَدَفَعَ إِلَيْهِ اللِّوَاءَ ، فَحَمِدَ اللَّهَ ، وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، ثُمَّ قَالَ : " خُذِ ابْنَ عَوْفٍ ، فَاغْزُوا جَمِيعًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ ، لا تَغْدِرُوا ، وَلا تَمْثُلُوا ، فَهَذَا عَهْدُ اللَّهِ وَسُنَّةُ نَبِيِّكُمْ فِيكُمْ "

قلت : روى ابن ماجة طرفا منه .رواه الطبراني في الأوسط, وإسناده حسن .

8500. Atâ b. Ebî Rabâh bildiriyor: Abdullah b. Ömer'in yanındaydım. Şöyle anlattı: Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in Mescid'inde olan on kişinin onuncusuydum. Ebû Bekr, Ömer, Osmân, Ali, İbn Mes'ûd, (Muâz) İbn Cebel, Huzeyfe, İbn Avf, Ebû Saîd el-Hudrî ve ben. Ensar'dan bir genç gelerek selam verip oturduktan sonra: "Ya Resûlallah! Müminlerin en faziletlisi kimdir?" diye sordu. *"Ahlâkı en güzel olanlar"* buyurdu. Sonra: "Müminlerin en akıllısı kimdir?" diye sordu. *"Ölümü çok hatırlayanlar, (kabre) inmeden önce ona hazırlığı iyi yapanlar. İşte onlar en akıllı olanlardır"* karşılığını verdi. Sonra genç sustu.

Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize yönelerek şöyle buyurdu: *"Ey Muhâcir topluluğu! Beş şey vardır ki, onlarla mübtela olursanız, başınıza bunlar gelirse (vay halinize!) Bunların size ulaşmasından Allah'a sığınırım: (1) Bir toplulukta fuhuş ortaya çıkar da bunu açıktan yaparlarsa kendilerinde mutlaka veba salgını ve geçmiş atalarında hiç ortaya çıkmamış olan ağrılı hastalıklar zuhur eder. (2) Ölçüyü ve tartıyı eksik yaparlarsa mutlaka kıtlık, geçim sıkıntısı ve zalim sultanın zulmüne maruz kalırlar. (3) Mallarının zekâtını vermedikleri taktirde gökyüzünden yağan yağmurları kesilir. Hayvanlar olmasa kendilerine yağmur bile yağdırılmaz. (4) Allah ve Resûl'üne vermiş oldukları sözü bozarlarsa, Allah mutlaka onlara düşmanlarını musallat kılar, daha sonra düşmanları onlarla savaşır ve ellerinde bulunan bir takım şeyleri alırlar. (5) Allah'ın Kitab'ıyla hükmetmedikleri taktirde Allah, aralarında korku yaratır."*

Sonra başlarında Abdurrahman b. Avf'ın komutanlık yapacağı bir askeri müfreze hazırlanmasını emretti. İbn Avf sabahladığında başında pamuk ipliğinden dokunmuş siyah bir sarık vardı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onun yanına gelip te başındaki sarığı görünce çözdü ve kendisi tekrar sarıp, dört parmak kadar arkasından saldı. Sonra şöyle

buyurdu: *"Bu şekilde sarık sar, ey İbn Avf! Çünkü bu daha belirgin ve daha güzeldir."* Sonra Bilal'e sancağı ona vermesini emretti. Allah'a hamdetti, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e salavat getirdi. Sonra şöyle buyurdu: *"Tut ey İbn Avf! Hep beraber Allah yolunda savaşın. Allah'ı inkâr edenleri öldürün. İhanet etmeyin ve (savaştan sonra insanların uzuvlarını kesmek olan) müsle yapmayın. İşte bu, Allah'ın ahdi ve Peygamberinin sünnetidir."*

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisin bir bölümünü rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup isnadı hasendir.

٨٥٠١ – وعَنْ أَبِي عَبْدِ السَّلامِ قال : قُلْتُ لابْنِ عُمَرَ: كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْتَمُّ؟ قَالَ : كَانَ يَدُورُ كَوْرَ عِمَامَتِهِ عَلَى رَأْسِهِ وَيَغْرِزُهَا مِنْ وَرَائِهِ وَيُرْسِلُهَا بَيْنَ كَتِفَيْهِ .

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله رجال الصحيح خلا أبا عبد السلام وهو ثقة .

8501. Ebû Abdisselâm anlatıyor: İbn Ömer'e: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), nasıl sarık sarardı?" diye sorunca şu karşılığı verdi: "Başına kat kat sararak sarığını sardıktan sonra (ucunu) arkasından iki omuzu arasına salardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ebû Abdisselâm güvenilir olup, onun dışındaki raviler *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥٠٢ – وعَنْ أَبِي مُوسَى أَنَّ جِبْرِيلَ نَزَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ عَمَامَةٌ سَوْدَاء قَدْ أَرْخَى ذَوَائِبَهُ مِنْ وَرَائِهِ. رواه الطبراني, وفيه: عبيد الله بن تمام ,وهو ضعيف بهذا الحديث وغيره .

8502. Ebû Mûsâ'nın naklettiğine göre Hz. Cibrîl, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e beyaz bir sarık ile geliyordu. Sarığın perçemini arkaya doğru sarkıtıyordu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeydullah b. Temmâm bu ve başka hadisle zayıftır.

٨٥٠٣ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَرَجِ الْهَاشِمِيُّ , ثنا عِيسَى بْنُ يُونُسَ , عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ , عَنْ نَافِعٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْكُمْ بِالْعَمَائِمِ فَإِنَّهَا سِيمَاءُ الْمَلائِكَةِ , وَأَرْخُوا لَهَا خَلْفَ ظُهُورِكُمْ "

رواه الطبراني ,وفيه: عيسى بن يونس, قال الدارقطني : مجهول ,وذكر الذهبي هذا الحديث في ترجمة يحيى بن عثمان بن صالح المصري شيخ الطبراني ومع ذلك فقد وثقه .

8503. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Size sarıkları (sarmanızı) tavsiye ediyorum. Çünkü o, meleklerin alâmetidir. Uçlarını sırtlarınıza doğru sarkıtınız."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Îsâ b. Yûnus hakkında Dârakutnî "meçhul" açıklamasını yapmıştır. Zehebî ise bu hadisi Taberânî'nin hocası Yahyâ b. Osmân b. Sâlih el-Mısrî'nin biyografisinde zikretmekle beraber, onun güvenilir olduğunu söylemiştir.[1]

٨٥٠٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَمْزَةَ الدِّمَشْقِيُّ، ثنا يَحْيَى بْنُ صَالِحٍ الْوُحَاظِيُّ، ثنا جَمِيعُ بْنُ ثَوْبٍ، ثنا أَبُو سُفْيَانَ الرُّعَيْنِيُّ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا يُوَلِّي وَالِيًا حَتَّى يُعَمِّمَهُ، وَيُرْخِيَ لَهَا عَذَبَةً مِنْ جَانِبِ الأَيْمَنِ نَحْوَ الأُذُنِ "

رواه الطبراني, وفيه :جميع بن ثوب, وهو متروك .

قلت : وقد تقدم حديث أبي الدرداء : إن الله وملائكته يصلون على أصحاب العمائم يوم الجمعة في الجمعة.

8504. Ebû Umâme diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), vali tayin edeceği kişiyi sarık sarmadan bırakmazdı. Sağ tarafından kulak hizasına dek ucunu da sarkıtırdı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cemî' b. Sevb metruktur.

Ben derim ki: Ebu'd-Derdâ'nın Cuma bahsinde *"Muhakkak ki yüce Allah ve melekleri, cuma günü sarık takanlara salat ederler"* hadisi geçmiştir.[2]

(بَابٌ فِي الْقَلَنْسُوَةِ)

Takke/Başlık Takmak

٨٥٠٥ – عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُ قَلَنْسُوَةً بَيْضَاءَ .

رواه الطبراني ,وفيه: عبد الله بن خراش, ووثقه ابن حبان وقال : ربما أخطأ وضعفه جمهور الأئمة, وبقية رجاله ثقات .

8505. İbn Ömer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beyaz bir takke takardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Hırâş'ı İbn Hibbân güvenilir kabul edip "Hata ettiği olurdu" açıklamasını yapmıştır. Çoğunluk ise onun zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13418)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7641)

٨٥٠٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَنِيفَةَ الْوَاسِطِيُّ ، قال : ثنا رَوْحُ بْنُ قُرَّةَ الْيَشْكُرِيُّ ، قال : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ خِرَاشٍ ، عَنِ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنِ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُ كُمَّةً بَيْضَاءَ "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه محمد بن حنيفة الواسطي, وهو ضعيف ليس بالقوي .

8506. İbn Ömer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beyaz bir takke takardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta zayıf olan şeyhi Muhammed b. Hanîfe el-Vâsıtî kanalıyla rivayet etmiştir.

(بَابٌ فِي القَمِيْصِ وَالكُمِّ)

Uzun Gömlek ve Yen

٨٥٠٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قال : نا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ ، قال : ثنا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ مَيْسَرَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، قَالَ : " لَمْ يَكُنْ يُنْخَلُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّقِيقُ ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ إِلا قَمِيصٌ وَاحِدٌ" رواه الطبراني, وفيه: سعيد بن ميسرة ,وهو ضعيف.

8507. Ebu'd-Derdâ diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için un öğütülmemiştir. Ayrıca O'nun sadece bir tane (uzun) gömleği vardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Saîd b. Meysere zayıftır.

٨٥٠٨ – حَدَّثَنَا أَبُو يَزِيدَ الْقَرَاطِيسِيُّ ، ثنا أَسَدُ بْنُ مُوسَى ، ثنا ضَمْرَةُ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَطَاءٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " كَانَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَلْبَسُ قَمِيصًا مِنْ كَرَابِيسَ إِلَى نِصْفِ سَاقِهِ ، وَرِدَاؤُهُ يَضْرِبُ إِلْيَتَهُ "

رواه الطبراني, وفيه :عثمان بن عطاء, وهو ضعيف ,وقد وثقه دحيم, وبقية رجاله ثقات.

8508. Atâ diyor ki: "Abdurrahman b. Avf'ın giydiği beyaz pamuklu kumaştan olan uzun gömleği, bacaklarının yarısına kadar, ridası (aba veya cübbesi) ise kalçalarına kadardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Osmân b. Atâ'yı Duhaym güvenilir kabul etmekle beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (260)

٨٥٠٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ثَعْلَبَةَ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ سَوَاءٍ ، نَا هَمَّامٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : كَانَ يَدُ كُمِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الرُّصْغِ . رواه البزار ورجاله ثقات .

8509. Enes der ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in elbisesinin kolları bileklerine kadardı."

★**Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.** [1]

(بَابٌ فِي السَّرَاوِيلِ)

Şalvar/ Pantolon

٨٥١٠ - حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ مُوسَى ، حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ زِيَادٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ الأَغَرِّ بْنِ مُسْلِمٍ ، وَيُكْنَى أَبَا مُسْلِمٍ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : دَخَلْتُ يَوْمًا السُّوقَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَجَلَسَ إِلَى الْبَزَّارِينَ ، فَاشْتَرَى سَرَاوِيلا بِأَرْبَعَةِ دَرَاهِمَ ، وَكَانَ لأَهْلِ السُّوقِ وَزَّانٌ يَزِنُ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اتَّزِنْ وَأَرْجِحْ " ، فَقَالَ الْوَزَّانُ : إِنَّ هَذِهِ لَكَلِمَةٌ مَا سَمِعْتُهَا مِنْ أَحَدٍ ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ : فَقُلْتُ لَهُ : كَفَى بِكَ مِنَ الرَّهَقِ وَالْجَفَاءِ فِي دِينِكَ أَنْ لا تَعْرِفَ نَبِيَّكَ ، فَطَرَحَ الْمِيزَانَ ، وَوَثَبَ إِلَى يَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدُ أَنْ يُقَبِّلَهَا ، فَحَذَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ مِنْهُ ، فَقَالَ : " مَا هَذَا ؟ إِنَّمَا يَفْعَلُ هَذَا الأَعَاجِمُ بِمُلُوكِهَا ، وَلَسْتُ بِمَلِكٍ ، إِنَّمَا أَنَا رَجُلٌ مِنْكُمْ " ، فَوَزَنَ وَأَرْجَحَ وَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّرَاوِيلَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ : فَذَهَبْتُ لأَحْمِلَهُ عَنْهُ ، فَقَالَ : " صَاحِبُ الشَّيْءِ أَحَقُّ بِشَيْئِهِ أَنْ يَحْمِلَهُ ، إِلا أَنْ يَكُونَ ضَعِيفًا يَعْجِزُ عَنْهُ ، فَيُعِينُهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ " قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَإِنَّكَ لَتَلْبَسُ السَّرَاوِيلَ ؟ قَالَ : " أَجَلْ فِي السَّفَرِ وَالْحَضَرِ ، وَبِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، فَإِنِّي أُمِرْتُ بِالسَّتْرِ فَلَمْ أَجِدْ شَيْئًا أَسْتَرَ مِنْهُ "

رواه أبو يعلى والطبراني في الأوسط ,وفيه :يوسف بن زياد البصري, وهو ضعيف .

8510. Ebû Hureyre anlatıyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber çarşıya gittik. Kumaşçıların olduğu yere oturdu. Dört dirheme şalvarlar satın aldı. Çarşı ahalisinin tartan tartıcıları vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Tart ve tarttığın şey ağır bassın"*

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2946)

buyurdu. Tartıcı da: "Muhakkak ki ben, bu kelimeyi hiçbir kimseden işitmedim" deyince, ben de ona: "Dinin hususunda cefa ve ahmaklıktan sana bu kadar yeter. Peygamberini tanımıyormusun!" dedim. Adam da tartıyı atıp, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in elini öpmek için sıçradı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ise adamdan elini çekip: *"Bu nedir? Bunu sadece Arap olmayanlar krallarına yaparlar. Ben kral değilim. Olsa olsa sizden bir adamım"* buyurdu. Adam tarttı, terazinin kefesi (O'nun) lehine ağır bastı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) de şalvarları aldı. Ondan almak için yanına gittiğimde şöyle buyurdu: *"Bir şeyin sahibi onu taşımaya daha layıktır. Ancak zayıf olup onu taşımaktan aciz olması müstesna. Bu durumda müslüman kardeşi ona yardım eder."* Ben de: "Ya Resûlallah! Sen şalvar giyiyor musun?" diye sorunca: *"Evet. Yolculukta ve mukimken (evde), gecede ve gündüzde giyiyorum. Kuşkusuz ben örtünmekle emrolundum. Bundan daha örtücü bir şey bulamadım"* karşılığını verdi.

★Hadisi Ebû Ya'lâ ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Ziyâd el-Basrî zayıftır.[1]

٨٥١١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ ، قَالَ : ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ زَكَرِيَّا أَبُو إِسْحَاقَ الضَّرتسعيرقِيرُ الْمُعَلِّمُ ، قَالَ : ثنا هَمَّامٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ قُدَامَةَ بْنِ وَبَرَةَ ، عَنِ الأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ الْبَقِيعِ يَعْنِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ ، فِي يَوْمٍ مَطِيرٍ ، فَمَرَّتِ امْرَأَةٌ عَلَى حِمَارٍ وَمَعَهَا مُكَارٍ ، فَمَرَّتْ فِي وَهْدَةٍ مِنَ الأَرْضِ ، فَسَقَطَتْ فَأَعْرَضَ عَنْهَا بِوَجْهِهِ ، فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّهَا مُتَسَرْوِلَةٌ ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُتَسَرْوِلاتِ مِنْ أُمَّتِي " "

رواه البزار, وفيه: إبراهيم بن زكريا المعلم, وهو ضعيف جدا .

8511. Hz. Ali anlatıyor: Yağmurlu bir günde Bakî' el-Ğarkad'da Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında oturuyordum. Eşek üzerinde bir kadın geldi. Yanında da bir kiracı yürüyordu. Çukur bir yerden geçince (eşek tökezleyip) yere düşüp (üzeri açıldı). Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kadından yüzünü çevirdi. "Ya Resûlallah! O şalvarlıdır" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allahım! Ümmetimden şalvarlı olan kadınları bağışla."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbrâhîm b. Zekeriyyâ el-Muallim oldukça zayıftır.[2]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6162), iki ravisi nedeniyle isnâdı oldukça zayıftır.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2947), İbr. b. Zekeriyâ, zayıf bir ravidir.

Bu bölümün **zevâidindendir:**

(بَابٌ فِي الإِزَارِ وَمَوْضِعِهِ)

İzar (Peştamal) ve Konumu (Sınırı)

٨٥١٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو النَّضْرِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ يَعْنِى ابْنَ طَلْحَةَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " الإِزَارُ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ وَإِلَى الْكَعْبَيْنِ لاَ خَيْرَ فِى أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ " رواه أحمد والطبراني في الأوسط, ورجال أحمد رجال الصحيح .

8512. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"(Belden aşağı giyilen peştamal/ uzun don gibi alt kıyafet olan) izarın sınırı, bacağın yarısına kadar veya topuklara kadardır. Bunun altında olanda bir hayır yoktur."*

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥١٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِى بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ صَالِحٍ مَوْلَى التَّوْأَمَةِ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُرَى عَضَلَةُ سَاقِهِ مِنْ تَحْتِ إِزَارِهِ إِذَا اتَّزَرَ.

رواه أحمد ,وفيه: صالح بن نبهان مولى التوأمة ,وقد اختلط, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8513. Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), izarını giydiği zaman, izarının altından bacağının kasları görülüyordu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Teveme'nin azatlı kölesi Sâlih b. Nebhân ahir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : نا مُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ ، عَنْ إِيَاسِ بْنِ سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ عُثْمَانَ اتَّزَرَ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ ، وَقَالَ : " هَكَذَا إِزْرَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " رواه البزار, وفيه :موسى بن عبيدة ,وهو ضعيف .

8514. İyâs b. Seleme'nin babasından naklettiğine göre Hz. Osmân izarını bacağının yarısına kadar giyer ve şöyle derdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in izarı da bu şekildedir."

İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallalahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur:

"Mü'minin izarının uzunluğu baldırının ortasına kadardır. Burası ile aşık kemiği arasında olursa bir mahzuru yoktur. Aşık kemiğini aşan mikdarı ise cehennemdedir."

Taberânî, *M. el-Evsat* (414)

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mûsâ b. Ubeyde zayıftır.

٨٥١٥ – قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا يَعْمَرُ بْنُ بِشْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ قَالَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ دَاوُدَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ بُسْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ فَاتِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " نِعْمَ الْفَتَى سَمُرَةُ لَوْ أَخَذَ مِنْ لِمَّتِهِ وَشَمَّرَ مِنْ مِئْزَرِهِ ". فَفَعَلَ ذَلِكَ سَمُرَةُ أَخَذَ مِنْ لِمَّتِهِ وَشَمَّرَ مِنْ مِئْزَرِهِ.

رواه أحمد ,عن شيخه يعمر بن بشر ويقال : مشايخ أحمد كلهم ثقات, وبقية رجاله ثقات .

8515. Semure b. Fâtik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Semure ne güzel bir gençtir, şayet kulak yumuşağından aşağı sarkan saçtan biraz alsa ve izarını biraz sıvasa."* Semure böyle yaptı. Kulak yumuşağından aşağı sarkan saçtan biraz alıp, izarını biraz kısalttı.

★Hadisi İmam Ahmed hocası Ya'mer b. Bişr'den rivayet etmiştir. "İmam Ahmed'in bütün hocaları güvenilir kimselerdir" denilirdi. Bu zatın dışındaki ravileri de güvenilir kimselerdir.

٨٥١٦ – حَدَّثَنَا حَاجِبُ بْنُ أَرْكِينَ الْفَرْغَانِيُّ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُفَضَّلِ ، قَالَ : نا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : نا الْمَسْعُودِيُّ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ أَيْمَنَ بْنِ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " نِعْمَ الْفَتَى خُرَيْمٌ ، لَوْ قَصَّرَ مِنْ شَعْرِهِ ، وَرَفَعَ مِنْ إِزَارِهِ " . فَقَالَ خُرَيْمٌ : " لا يُجَاوِزُ شَعْرِي أُذُنِي ، وَلا إِزَارِي عَقِبِي "

رواه الطبراني في الثلاثة, ومداره على المسعودي ,وقد اختلط والراوي عنه لم أعرفه .

8516. Hureym b. Fâtik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hureym ne güzel bir gençtir, şayet saçından biraz kısaltsa ve izarını yukarı doğru kaldırsa."* Bunun üzerine Hureym: "(Bundan sonra) saçım hiç kulaklarımı aşmadı, izarım da topuklarımı geçmedi" dedi.

★Hadisi Taberânî, üç *Mu'cemi*'nde rivayet etmiş olup, hadisin merkezinde olan Ali el-Mes'ûdî âhir ömründe bunamıştır. Ondan rivayet edeni de tanımıyorum.[1]

٨٥١٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ مَعْنٍ الْمَسْعُودِيُّ ، ثنا أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنِ الأَعْمَشِ ، عَنْ شِمْرِ بْنِ عَطِيَّةَ ، عَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَا خُرَيْمُ بْنُ فَاتِكٍ لَوْلا خَصْلَتَانِ فِيكَ لَكُنْتَ أَنْتَ الرَّجُلَ "

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4161) ve Taberânî, *M. es-Sağîr* (415)

، قَالَ : مَا هُمَا بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَسْبِي وَاحِدَةٌ ؟ قَالَ : " تَوْفِيرُ شَعْرِكَ ، وَتَسْبِيلُ إِزَارِكَ " ، فَانْطَلَقَ خُرَيْمٌ فَجَزَّ شَعْرَهُ ، وَقَصَّرَ إِزَارَهُ

رواه أحمد والطبراني واللفظ للطبراني بأسانيد ورجال أحمد رجال الصحيح

8517. Hureym b. Fâtik'ten nakledildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Ona hitaben şöyle buyurdu: *"Ey Hureym b. Fâtik! Şayet iki haslet bulunsa sen elbette bir adam olacaksın."* Hureym: "Babam sana feda olsun, ya Resûlallah! O iki haslet nedir? Bana birisi yeter" deyince, şöyle buyurdu: *"Saçını kısaltman ve izarını da salıvermendir."* Bunun üzerine Hureym gidip, saçını kesti ve izarını kısalttı.

★Hadisi İmam Ahmed ve bir çok ravi zinciri ile Taberânî rivayet etmiş olup,. Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٥١٨ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ النَّشَائِيُّ ، ثَنَا يَحْيَى بْنُ السَّكَنِ ، عَنْ أَبِي الْعَوَّامِ عِمْرَانَ الْقَطَّانِ ، عَنِ الْمُثَنَّى بْنِ الصَّبَّاحِ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ائْتَزِرُوا كَمَا رَأَيْتُ الْمَلائِكَةَ تَأْتَزِرُ " , فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ , كَيْفَ رَأَيْتَ ؟ ، قَالَ : " إِلَى أَنْصَافِ سُوقِهَا "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: المثنى بن الصباح, وثقه ابن معين ,وضعفه أحمد وجمهور الأئمة حتى قيل : إنه متروك , ويحيى بن السكن ضعيف جدا .

8518. Amr b. Şuayb'ın babasından, onun da dedesi (Abdullah b. Amr)'dan bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Meleklerin izarını gördüğüm gibi izar giyiniz."* "Ya Resûlallah! Nasıl gördün?" diye sorduklarında: *"Bacaklarının yarısına kadardı"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Müsennâ b. es-Sabbâh'ı İbn Maîn güvenilir kabul etmiş, Ahmed ve imamların çoğu ise zayıf saymıştır. Hatta metruk olduğu bile denilmiştir. Yahyâ b. es-Seken ise oldukça zayıftır.

٨٥١٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطُّفَاوِىُّ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَىَّ إِزَارٌ يَتَقَعْقَعُ فَقَالَ "مَنْ هَذَا.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/322, 345) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4159)

قُلْتُ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ عُمَرَ. قَالَ إِنْ كُنْتَ عَبْدَ اللّٰهِ فَارْفَعْ إِزَارَكَ " فَرَفَعْتُ إِزَارِى إِلَى نِصْفِ السَّاقَيْنِ فَلَمْ تَزَلْ إِزْرَتَهُ حَتَّى مَاتَ .

8519. İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdim. Benim üzerimde izar vardı ve hareket esnasında ses çıkarıyordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Kimdir o?"* diye sorunca ben: "Abdullah b. Amr" dedim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Eğer sen Abdullah isen izarını kaldır"* Buyurdu. Bunun üzerine izarımı bacaklarımın (baldırımın) yarısına kadar kaldırdım.

(Ravi der ki: İbn Ömer) ölünceye kadar izarını bu şekilde giydi.[1]

٨٥٢٠ - وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى أَبِى بَكْرٍ فَقَالَ " مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ مِنَ الْخُيَلَاءِ لَمْ يَنْظُرِ اللّٰهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ" فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ إِنَّهُ يَسْتَرْخِى إِزَارِى أَحْيَاناً. فَقَالَ النَّبِىُّ صلى الله عليه وسلم" لَسْتَ مِنْهُمْ" رواه كله أحمد والطبراني في الأوسط, بإسنادين وأحد إسنادي أحمد رجاله رجال الصحيح.

8520. Zeyd b. Eslem bildiriyor: İbn Ömer'in şöyle dediğini işittim: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ebû Bekr'e yönelerek şöyle buyurdu: *"Her kim büyüklenerek elbisesini yerde sürürse, kıyamet gününde Allah ona (rahmet nazarıyla) bakmaz."* Hz. Ebû Bekr ekledi: Bazı kere Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), benim izarımı geniş tutarak: *"Sen onlardan değilsin"* buyururdu.

★**Hadisin tamamını İmam Ahmed ve iki isnadla Taberânî *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ahmed'in isnadının birisinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.** [2]

٨٥٢١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَدِىٍّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللّٰهِ بْنُ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَسَانِى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةً مِنْ حُلَلِ السِّيَرَاءِ أَهْدَاهَا لَهُ فَيْرُوزُ فَلَبِسْتُ الإِزَارَ فَأَغْرَقَنِى طُولاً وَعَرْضاً فَسَحَبْتُهُ وَلَبِسْتُ الرِّدَاءَ فَتَقَنَّعْتُ بِهِ فَأَخَذَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَاتِقِى فَقَالَ " يَا عَبْدَ اللّٰهِ ارْفَعِ الإِزَارَ فَإِنَّ مَا مَسَّتِ الأَرْضُ مِنَ الإِزَارِ إِلَى مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ فِى النَّارِ ". قَالَ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ مُحَمَّدٍ فَلَمْ أَرَ إِنْسَاناً قَطُّ أَشَدَّ تَشْمِيراً مِنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُمَرَ .

1 *Müsned-i Ahmed* (6263), *Sahîh* ravilerine sahip bir isnâdı vardır.

2 *Müsned-i Ahmed* (6340) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1568)

قلت : له أحاديث في الصحيح بغير هذا السياق .

رواه أحمد وأبو يعلى ببعضه إلا أنه قال : لبست ثوبا جديدا فأتيت على رسول الله صلى الله عليه و سلم وهو عند حجرة حفصة في ليلة مظلمة فسمع قعقعة الثوب .وفي إسناد أحمد: عبد الله بن محمد بن عقيل, وحديثه حسن وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8521. İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana Feyrûz'un O'na hediye etmiş olduğu pahalı bir ipek takım elbiseyi giydirdi. Ben de izarını (altı bölümünü) giydim. Enlemesine ve boylamasına beni kapladı. Ridasını (üst bölümünü) de giyip, onunla yüzümü örttüm. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) omzumdan tutarak şöyle buyurdu: *"Ey Abdullah! İzarını kaldır (biraz yukarı çek). Çünkü topukların aşağısından itibaren izarın yere değen kısmı Cehennemdedir."*

Abdullah b. Muhammed (b. Akîl) ekledi: "Abdullah b. Ömer'den daha fazla izarını sıvayan bir insan görmedim."

Ben derim ki: Konuyla ilgili *Sahîh*'te farklı ifadelerle İbn Ömer'den hadisler varit olmuştur.

★Hadisi İmam Ahmed ve bir kısmını Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Ancak: "Yeni bir elbise giyerek, karanlık bir gecede Hafsa validemizin odasında olan Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. Tam bu sırada kıyafetimin hışırtısını işitti" ifadesi geçmektedir. Ahmed'in isnadında bulunan Abdullah b. Muhammed b. Akîl'de zayıflık olmakla beraber hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٢٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا نُبَيْهٍ يَقُولُ سَمِعْتُ عَائِشَةَ تَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " مَا تَحْتَ الْكَعْبِ مِنَ الإِزَارِ فَفِي النَّارِ " رواه أحمد ورجاله ثقات وقد صرح ابن إسحاق بالسماع .

8522. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"İzardan topuklar altında olan kısmı cehennemdedir."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. İbn İshâk ise hadisi sema yoluyla aldığını açıkça ifade etmiştir.[2]

٨٥٢٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَنَّ الْقَاسِمَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَهُمْ عَنْ عَمْرِو بْنِ فُلَانٍ الأَنْصَارِيِّ قَالَ بَيْنَا هُوَ يَمْشِي قَدْ أَسْبَلَ إِزَارَهُ إِذْ لَحِقَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ أَخَذَ بِنَاصِيَةِ نَفْسِهِ وَهُوَ يَقُولُ " اللَّهُمَّ عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ ابْنُ

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (5714) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (13176)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/257; 6/59, 254)

أَمَتِكَ. قَالَ عَمْرٌو فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي رَجُلٌ حَمْشُ السَّاقَيْنِ. فَقَالَ يَا عَمْرُو إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ يَا عَمْرُو. وَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَرْبَعِ أَصَابِعَ مِنْ كَفِّهِ الْيُمْنَى تَحْتَ رُكْبَةِ عَمْرٍو فَقَالَ يَا عَمْرُو هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ. ثُمَّ رَفَعَهَا ثُمَّ ضَرَبَ بِأَرْبَعِ أَصَابِعَ مِنْ تَحْتِ الأَرْبَعِ الأُوَلِ ثُمَّ قَالَ يَا عَمْرُو هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ. ثُمَّ رَفَعَهَا ثُمَّ وَضَعَهَا تَحْتَ الثَّانِيَةِ فَقَالَ يَا عَمْرُو هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ" رواه أحمد ورجاله ثقات .

8523. Amr b. Fulân el-Ensârî'den naklediliyor: Bir ara o, izarını aşırı sarkıtmış olarak yürüyordu. O sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile karşılaştı. Onun başının ön tarafındaki saçı tutarak: *"Ey Allahım! Bu senin kulundur. Senin cariyenin oğlu olan kulunun oğludur"* diyordu. Amr: "Ben bacakları ince olan birisiyim" diye karşılık verince Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ey Amr! Kuşkusuz Yüce Allah, her şeyin yaratılışını güzel yapmıştır, ey Amr!"* buyurdu. Sonra Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sağ elinin dört parmağıyla Amr'ın dizlerine vurarak, şöyle buyurdu: *"Ey Amr! İşte burası izarının konumudur."* Elini kaldırdı, dört parmağıyla ilk mevzinin altına vurduktan sonra: *"Ey Amr! İşte burası da izarının konumudur"* buyurdu. Sonra kaldırdı, dört parmağıyla ilk mevzinin altına vurduktan sonra şöyle buyurdu: *"Ey Amr! İşte burası da izarının konumudur"* buyurdu. Sonra kaldırdı ve ikinci mevzinin altına koyup: *"Ey Amr! İşte burası da izarının konumudur"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٢٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ عَنْ أَبِيهِ أَوْ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَاصِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ الشَّرِيدَ يَقُولُ أَبْصَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلاً يَجُرُّ إِزَارَهُ فَأَسْرَعَ إِلَيْهِ أَوْ هَرْوَلَ فَقَالَ " ارْفَعْ إِزَارَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ. قَالَ إِنِّي أَحْنَفُ تَصْطَكُّ رُكْبَتَايَ. فَقَالَ ارْفَعْ إِزَارَكَ فَإِنَّ كُلَّ خَلْقِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَسَنٌ". فَمَا رُئِيَ ذَلِكَ الرَّجُلُ بَعْدُ إِلاَّ إِزَارُهُ يُصِيبُ أَنْصَافَ سَاقَيْهِ أَوْ إِلَى أَنْصَافِ سَاقَيْهِ

رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد رجال الصحيح.

8524. Ya'kûb b. Âsım, Şerîd'den bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), izarını çeken bir adamı görünce, süratle yanına giderek: *"İzarını yukarı kaldır. Allah'tan kork"* buyurdu. Adam: "Benim dizlerim içe doğru eğik, birbirine çarpıyor (görülmesini istemiyorum)" deyince, Hz.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (17797)

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İzarını kaldır. Yüce Allah'ın yarattığı her şey güzeldir."* Bu adam, daha sonraları izarı bacaklarının yarısına kadar ulaştığı halde görüldü.

★**Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.**[1]

٨٥٢٥ – حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْعَلاءِ بْنِ زِبْرِيقٍ الْحِمْصِيُّ ، حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْعَلاءِ ، ح وَحَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْعَلاءِ الْحِمْصِيُّ ، ثنا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ أَبِي السَّائِبِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، إِذْ لَحِقَنَا عَمْرُو بْنُ زُرَارَةَ الأَنْصَارِيُّ فِي حُلَّةِ إِزَارٍ وَرِدَاءٍ ، قَدْ أَسْبَلَ ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذُ بِنَاحِيَةِ ثَوْبِهِ ، وَيَتَوَاضَعُ لِلَّهِ ، وَيَقُولُ : " اللَّهُمَّ عَبْدُكَ ، وَابْنُ عَبْدِكَ ، وَابْنُ أَمَتِكَ " حَتَّى سَمِعَهَا عَمْرُو بْنُ زُرَارَةَ ، فَالْتَفَتَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي أَحْمَسُ السَّاقَيْنِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا عَمْرَو بْنَ زُرَارَةَ ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَحْسَنَ كُلَّ خَلْقِهِ ، يَا عَمْرَو بْنَ زُرَارَةَ ، إِنَّ اللَّهَ لا يُحِبُّ الْمُسْبِلِينَ " ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِكَفِّهِ تَحْتَ رُكْبَةِ نَفْسِهِ ، فَقَالَ : " يَا عَمْرَو بْنَ زُرَارَةَ ، هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ " ، ثُمَّ رَفَعَهَا ، ثُمَّ وَضَعَهَا تَحْتَ ذَلِكَ ، فَقَالَ : " يَا عَمْرَو بْنَ زُرَارَةَ ، هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ " ، ثُمَّ رَفَعَهَا ، ثُمَّ وَضَعَهَا تَحْتَ ذَلِكَ ، فَقَالَ : " يَا عَمْرَو بْنَ زُرَارَةَ هَذَا مَوْضِعُ الإِزَارِ "

رواه الطبراني بأسانيد ,ورجال أحدها ثقات .

8525. Ebû Umâme anlatıyor: Bir ara biz Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber olduğumuz sırada Amr b. Zürâre el-Ensârî ile karşılaştık. Üzerinde izar ve ridâdan oluşan elbise vardı ve (yere) aşırı salmıştı. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), elbisesinin bir tarafından tutarak Allah'a yalvararak: *"Ey Allahım! Bu, senin kulundur. Senin cariyenin oğlu, kulunun oğludur"* demeye başlayınca bunu Amr b. Zürâre işitti. Derhal Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e yönelerek: "Ya Resûlallah! Ben bacakları ince olan birisiyim (bu nedenle bacaklarımın dışarıdan görülmesini istemiyorum)" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Amr! Kuşkusuz Yüce Allah, her şeyin yaratılışını güzel yapmıştır. Ey Amr b. Zürâre! Muhakkak ki Yüce Allah, (izarını yere kadar) sarkıtanları sevmez."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/390) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (7240)

Daha sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), avucunu kendi dizinin altına koyarak: *"Ey Amr b. Zürâre! İşte burası izarının (sınırını belirleyen) noktadır"* buyurdu. Sonra elini kaldırıp bu mevzinin altına koyarak: *"Ey Amr b. Zürâre! İşte burası da izarının (uzanabileceği diğer bir sınır) noktasıdır"* buyurdu. Sonra elini kaldırıp bu mevzinin altına koymak suretiyle: *"Ey Amr b. Zürâre! İşte burası da izarının (uzanabileceği diğer) bir noktadır"* buyurdu

★Hadisi Taberânî, birçok isnadla rivayet etmiş olup, isnadlardan birinin ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٢٦ – وعَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولَ اللَّهَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الإِزَارِ فِي النَّارِ" رواه البزار, وفيه: عبيد الله بن تمام ,وهو ضعيف .

8526. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İzarın topuklar altında kalan kısmı Cehennemdedir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeydullah b. Temmâm zayıftır.[2]

٨٥٢٧ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ مُسَاوِرٍ الْجَوْهَرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ثنا الْيَمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " كُلُّ شَيْءٍ جَاوَزَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الإِزَارِ فِي النَّارِ "

رواه الطبراني ,وفيه: اليمان بن المغيرة, وهو ضعيف عند الجمهور وقال ابن عدي : لا بأس به .

8527. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İzarın topukları aşan her yeri Cehennemdedir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yemân b. el-Muğîre çoğunluğa göre zayıf olup, İbn Maîn ise onun hakkında "Sakıncasızdır" açıklaması yapmıştır.[3]

٨٥٢٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ ، ثنا لَيْثٌ ، قَالَ : حَدَّثَنِي الْخَيَّاطُ الَّذِي قَطَعَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَمِيصًا ، قَالَ : قُلْتُ : أَجْعَلُهُ عَلَى ظَهْرِ الْقَدَمِ ؟ قَالَ : " لا " ، قُلْتُ : فَأَجْعَلُهُ أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ ؟ فَقَالَ : " مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ فِي النَّارِ "رواه الطبراني , والخياط لم يسم ,وبقية رجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7909)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2957)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11878, 12064)

8528. Hz. Hüseyn b. Ali için uzun gömlek diken terzi anlatıyor: Ben (Hz. Hüseyn'e): "(Gömleğin alt ucunu) ayağın üstüne kadar uzatayım mı?" diye sorunca: "Hayır" cevabını verdi. Bunun üzerine: "Aşık kemiklerini geçecek kadar uzatayım mı?" diye sordum. O da: "Aşık kemiklerinin aşağısı cehennemdedir" karşılığını verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, terzinin kimliği belli değildir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٢٩ – حَدَّثَنا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا حَجَّاجٌ ، ثنا حَمَّادٌ ، عَنْ عَاصِمٍ الأَحْوَلِ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، أَنَّهُ رَأَى أَعْرَابِيًّا يُصَلِّي قَدْ أَسْبَلَ إِزَارَهُ ، فَقَالَ : " الْمُسْبِلُ إِزَارَهُ فِي الصَّلاةِ لَيْسَ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حِلٍّ ، وَلا حَرَامٍ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8529. İbn Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre kendisi, izarını uzatmış olduğu halde namaz kılan bir bedeviyi görünce şöyle dedi: "Namazda izarını uzatan kişi, Yüce Allah'ın katında ne helâl, ne de haramdadır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٥٣٠ – حَدَّثَنا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ ، حَدَّثَنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ ، قَالَ : وَحَدَّثَنا عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنْ أَسْلَمَ أَبِي عِمْرَانَ ، عَنْ هُبَيْبِ بْنِ مُغَفِلٍ ، أَنَّهُ رَأَى مُحَمَّدَ بْنَ عُلْبَةَ الْقُرَشِيَّ يَجُرُّ إِزَارَهُ ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ هُبَيْبُ بْنُ مُغَفِلٍ ، فَقَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَنْ وَطِئَهُ خُيَلاءَ ، وَطِئَهُ فِي النَّارِ "

رواه أبو يعلى والطبراني ,ورجال أحمد رجال الصحيح خلا أسلم أبا عمران وهو ثقة .

8530. Hübeyb b. Muğaffil'den nakledildiğine göre kendisi, Muhammed b. Ulbe el-Kureşî'yi izarını sürükleyerek yürüdüğünü gördü. Hübeyb b. Muğaffil ona bakıp şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in: *"Her kim büyüklük taslayarak (izarını yerde sürükleyip) üzerine basarsa, cehennem de onu çiğner"* buyurduğunu işittim.

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ ve Taberânî rivayet etmiştir. Ebû İmrân Eslem güvenilir olup, onun dışındaki Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (2793)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (9368)

3 *Müsned-i Ahmed* (3/437, 237), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1542) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/206).

٨٥٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبَانُ وَعَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ يُصَلِّي وَهُوَ مُسْبِلٌ إِزَارَهُ إِذْ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اذْهَبْ فَتَوَضَّأْ . قَالَ فَذَهَبَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اذْهَبْ فَتَوَضَّأْ . قَالَ فَذَهَبَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ جَاءَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَكَ أَمَرْتَهُ أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ سَكَتَ عَنْهُ قَالَ إِنَّهُ كَانَ يُصَلِّي وَهُوَ مُسْبِلٌ إِزَارَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ صَلَاةَ عَبْدٍ مُسْبِلٍ إِزَارَهُ "

قلت : عزاه صاحب الأطراف إلى النسائي ولم أجد في نسختي فلعله في الكبرى .رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8531. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashâbından birisi anlatıyor: Bir ara (uzun olan) izarını çeke çeke bir adam namazını kılıyordu. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Git ve abdest tazele!"* buyurdu. Adam gidip abdest alıp geldi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona (tekrar): *"Gidip abdest al!"* buyurdu. Adam gidip, abdest aldıktan sonra geldi. "Ya Resûlallah! Sana ne oluyor da ona abdest almayı emrediyorsun, sonra da (bunun sebebini) söylemiyorsun?" dediler. Bunun üzerine Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"O kişi izarını (yere kadar) uzatarak namaz kılıyor. Muhakkak ki Yüce Allah, izarını uzatan kulun namazını kabul etmez."*

Ben derim ki: Hadise *Etrâf* sahibi (Mizzî), Nesâî'yi kaynak göstermiş, fakat ben kendi nüshamda bulamadım. Muhtemelen bu hadis, *es-Sünen el-Kübrâ* kitabındadır.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٥٣٢ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : نا عَوْنُ بْنُ عُمَارَةَ ، قَالَ : نا هِشَامُ بْنُ حَسَّانٍ ، عَنْ وَاصِلٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، قَالَ : كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَقْبَلَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ يَخْطِرُ فِي حُلَّةٍ لَهُ ، فَلَمَّا قَامَ عَلَى النَّبِيِّ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَا بُرَيْدَةُ ! هَذَا مِمَّنْ لا يُقِيمُ اللَّهُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا" رواه البزار, وفيه: عون بن عمارة, وهو ضعيف.

8532. Büreyde anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında oturuyorduk. Kureyş'ten bir adam (süslü ve pahalı takım) elbisesi içinde salına salına böbürlenerek geldi. Yanına vardığı zaman Allah'ın Resûlü

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/67)

(sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Büreyde! Bu kişi, Allah'ın kıyamet gününde kuracağı Mizan'da yüzüne bakmadığı kişilerdendir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Avn b. Umâre zayıftır.[1]

٨٥٣٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قال : نا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ طَرِيفٍ الْبَجَلِيُّ ، قال : نا أَبِي ، قال : نا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْكُوفِيُّ ، قال : نا جَابِرٌ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَنَحْنُ مُجْتَمِعُونَ ، فَقَالَ : " يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ ، اتَّقُوا اللَّهَ ، وَصِلُوا أَرْحَامَكُمْ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ ثَوَابٍ أَسْرَعُ مِنْ صِلَةِ رَحِمٍ ، وَإِيَّاكُمْ وَالْبَغْيَ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عُقُوبَةٍ أَسْرَعَ مِنْ عُقُوبَةِ بَغْيٍ ، وَإِيَّاكُمْ وَعُقُوقَ الْوَالِدَيْنِ ، فَإِنَّ رِيحَ الْجَنَّةِ يُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَلْفِ عَامٍ ، وَاللَّهِ لا يَجِدُهَا عَاقٌّ ، وَلا قَاطِعُ رَحِمٍ ، وَلا شَيْخٌ زَانٍ ، وَلا جَارٌّ إِزَارَهُ خُيَلاءَ ، إِنَّمَا الْكِبْرِيَاءُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، وَالْكَذِبَ كُلُّهُ إِثْمٌ إِلا مَا نَفَعْتَ بِهِ مُؤْمِنًا ، وَدَفَعْتَ بِهِ عَنْ دِينٍ ، وَإِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسُوقًا مَا يُبَاعُ فِيهَا ، وَلا يُشْتَرَى ، لَيْسَ فِيهَا إِلا الصُّوَرُ ، فَمَنْ أَحَبَّ صُورَةً مِنْ رَجُلٍ أَوِ امْرَأَةٍ دَخَلَ فِيهَا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن كثير الكوفي, وهو ضعيف جدا.

8533. Câbir b. Abdillah anlatıyor: Biz bir arada toplanmışken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) aramıza gelerek şöyle buyurdu: *"Ey müslümanlar topluluğu! Allah'tan korkun ve sıla-i rahim yapınız. Çünkü sıla-i rahimden (yani akraba hukukunu gözetip onlara yardım etmekten) daha hızlı sevabı (Allah'a) ulaşan bir sevap yoktur. Zulüm yapmaktan da sakının. Çünkü zulümden daha hızlı cezası ulaşan bir ceza yoktur. Ana babaya asi olmaktan da sakının. Çünkü cennetin kokusu bin senelik mesafeden duyulur. Vallahi ana babasına asi olan, sıla-i rahmi kesen, zina eden ihtiyar ve kibirlenerek izarını yerde sürükleyen onun kokusunu duymaz. Çünkü kibirlenmek, sadece Âlemlerin Rabbine mahsustur. Bir mümine yararlı olabileceğin ve dinini muhafaza için söylediğin dışında yalanın tümü günahtır. Muhakkak ki cennette bir çarşı vardır ki orada ne bir şey satılır, ne de bir şey satın alınır. Buna karşılık orada suretler vardır. Kişinin orada beğendiği bir adam veya kadın sureti olursa oraya girer."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Kesîr el-Kûfî oldukça zayıftır.[2]

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2956)

2 Câbir b. Yezîd, zayıf bir ravidir.

٨٥٣٤ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ حَمَّادٍ الْكُوفِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُحَارِبِيُّ ، عَنِ ابْنِ كُرَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : كُنْتُ أَقُودُ ابْنَ عَبَّاسٍ فِي زُقَاقِ أَبِي لَهَبٍ ، فَقَالَ : يَا كُرَيْبُ ، بَلِّغْنَا مَكَانَ كَذَا وَكَذَا ؟ قَالَ : أَنْتَ عِنْدَهُ الآنَ ، فَقَالَ حَدَّثَنِي الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، قَالَ : " بَيْنَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ ، إِذَا أَقْبَلَ رَجُلٌ يَتَبَخْتَرُ بَيْنَ بُرْدَيْهِ وَيَنْظُرُ إِلَى عِطْفَيْهِ قَدْ أَعْجَبَتْهُ نَفْسُهُ ، إِذْ خَسَفَ اللَّهُ بِهِ الأَرْضَ فِي هَذَا الْمَوْطِنِ ، فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " رواه أبو يعلى والطبراني والبزار بنحوه باختصار, وفيه: رشدين بن كريب ,وهو ضعيف .

8534. Kureyb anlatıyor: Ben, İbn Abbas'ın koluna girmiş Ebû Leheb Sokağında götürüyordum. "Ey Kureyb! Bizi falanca yere ulaştır" dedi. Ben de: "Sen şu an dediğin yerdesin" karşılığını verdim. Bunun üzerine şöyle dedi: (Babam) Abbâs b. Abdilmuttalib bana şöyle haber verdi: Bir ara biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber şuradaydık. O sırada iki hırka içinde kibirlenerek yürüyen bir adam çıkageldi. Sağa sola bakıp kendini beğenmiş bir halde yürüyordu ki o sırada Yüce Allah, onu bulunduğu bu mekânda yere batırdı. O kişi kıyamete kadar orada yere batmaya devam edecektir.

★Hadisi Ebû Ya'lâ, Taberânî ve Bezzâr kısa bir şekilde rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Rişdîn b. Küreyb zayıftır.[1]

٨٥٣٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَبُو الْمُغِيرَةِ الْقَاصُّ حَدَّثَنَا الأَعْمَشُ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" بَيْنَا رَجُلٌ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ خَرَجَ فِي بُرْدَيْنِ أَخْضَرَيْنِ يَخْتَالُ فِيهِمَا أَمَرَ اللَّهُ الأَرْضَ فَأَخَذَتْهُ وَإِنَّهُ لَيَتَجَلْجَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ "

رواه أحمد والبزار بأسانيد وأحد أسانيد البزار رجاله رجال الصحيح

8535. Ebû Saîd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden önce yaşayanlardan bir adam, iki yeşil çizgili kıyafetle kibirlenerek çıktı. Bunun üzerine Yüce Allah yeryüzüne emretti; onu yakalayıverdi. Hatta o kişi kıyamete kadar orada öylece gömülü kalacaktır."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr çeşitli isnadlarla rivayet etmiştir. Bezzâr'ın isnadlarından birinin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥٣٦ – حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ مَنْصُورٍ ، أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ زِيَادًا النُّمَيْرِيَّ يُحَدِّثُ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " بَيْنَمَا رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ

---

1 Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6699), *Müsned-i Bezzâr* (2949, merfû) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1507)

قَبْلَكُمْ يَخْرُجُ فِي بُرْدَيْنِ ، فَاخْتَالَ فِيهِمَا ، فَأَمَرَ اللَّهُ الأَرْضَ فَأَخَذَتْهُ ، فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ " رواه أبو يعلى, وفيه: زياد بن عبد الله النميري ,وهو ضعيف وقد وثقه ابن حبان وقال : يخطئ.

8536. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bir ara içinizden bir adam, çizgili iki kumaş elbise içinde dışarı çıktı. Fakat elbise içerisinde kibirlenerek yürüyordu. Allah ta yere emredince onu yakaladı. O kişi kıyamete kadar orada öylece gömülü kalacaktır."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ziyâd b. Abdillah en-Nümeyrî zayıftır. İbn Hibbân onu güvenilir kabul etmiş ve "Hata eder" açıklamasını yapmıştır.[1]

٨٥٣٧ – وعَنْ جَابِرٍ – أَحْسَبُهُ رَفَعَهُ – : "أَنَّ رَجُلاً كَانَ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ فَتَبَخْتَرَ وَاخْتَالَ فِيْهَا فَخَسَفَ اللهُ بِهِ الأَرْضَ فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح .

8537. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Bir adam kırmızı bir kaftan içindeydi. O elbise içinde kibirlenince, Allah ta onu yere batırdı. O kişi kıyamete kadar orada yere gömülü kalacaktır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٥٣٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، نا إِسْحَاقُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " بَيْنَمَا رَجُلٌ يَنْظُرُ فِي عِطْفَيْهِ فَأَعْجَبَتْهُ نَفْسُهُ إِذْ تَجَلْجَلَتْ بِهِ الأَرْضُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ "

قلت : روى له البخاري والنسائي : بينا رجل يجر إزاره . زاد النسائي : من الخيلاء إذ خسف به .رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا أحمد بن محمد بن أبي بكر المقدمي وهو ثقة .

8538. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): şöyle buyurdu: *"Bir ara bir adam, (kibirlenip) kendini beğenerek yanlarına bakıyordu. O sırada yeryüzü onu içine çekip kıyamete kadar gömülü bıraktı."*

Ben derim ki: Bu hadisi Buhârî ve Nesâî "Bir ara bir adam izarını çekiyordu" şeklinde rivayet etmiş olup, Nesâî *"Kibirden dolayı... Derken yerin dibine geçti"* ilavesini vermiştir.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Ahmed b. Muhammed b. Ebî Bekr el-Mukaddemî güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4302), Numeyrî zayıf bir ravidir.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2955)

٨٥٣٩ - وعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ : قَالَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِزْرَةُ الْمُؤْمِنِ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ وَلَيْسَ عَلَيْهِ حَرَجٌ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الكَعْبَيْنِ وَمَا أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ فَفِي النَّارِ"

رواه الطبراني ,وفيه: الحكم بن عبد الملك القرشي, وهو ضعيف .

8539. Abdullah b. Muğaffel'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Müminin izarı (peştamalı) bacağın yarısına kadardır. Bacak ile topuklar (veya aşık kemiği) arasına (kadar uzatmasında) ona bir sakınca yoktur. Topuklardan aşağısı cehennemdedir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hakem b. Abdilmelik el-Kuraşî zayıftır.

٨٥٤٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْعَلافُ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، أنا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللّٰهِ بْنِ زَحْرٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيَلاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللّٰهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَإِنْ كَانَ عَلَى اللّٰهِ كَرِيمًا " رواه الطبراني, وفيه: علي بن يزيد الألهاني, وهو ضعيف .

8540. İbn Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim kibirlenerek elbisesini çekerse, her ne kadar Allah'a karşı kerim olsa bile kıyamet gününde Allah ona bakmaz."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Yezîd el-Elhânî zayıftır.[2]

٨٥٤١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الْقَطَوَانِيُّ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ سُلَيْمَانَ الرَّازِيُّ ، عَنْ أَبِي سِنَانٍ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أُنَاسًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتَزِرُونَ عَلَى أَنْصَافِ سُوقِهِمْ ، فَذَكَرَ ابْنَ عُمَرَ ، وَزَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ ، وَأُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ ، وَالْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ " رواه الطبراني ,ورجاله ثقات .

8541. Ebû İshâk anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından bir takım insanları gördüm. Bacaklarının yarısına kadar izar (peştamal veya uzun alt içlik) giymişlerdi. Ömer, Zeyd b. Erkam, Usâme b. Zeyd, Berâ b. Âzib'in isimlerini zikretti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2950), el-Umerî zayıf bir ravidir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10559)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (375)

(بَابٌ فِي ذُيُولِ النِّسَاءِ)

Kadınların Etekleri

٨٥٤٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ ، وَالْعَبَّاسُ بْنُ جَعْفَرٍ ، قَالا : نا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، قَالَ : نا مَسْعُودُ بْنُ سَعْدٍ الْجُعْفِيُّ ، عَنْ مُطَرِّفٍ ، عَنْ زَيْدٍ الْعَمِّيِّ ، عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ النَّاجِيِّ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، عَنْ عُمَرَ ، قَالَ : ذَكَرْتُ نِسَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا يُذَيِّلْنَ مِنَ الثِّيَابِ ، قَالَ : " شِبْرًا " . فَقُلْنَ : شِبْرٌ قَلِيلٌ تَخْرُجُ مِنْهُ الْعَوْرَةُ ، قَالَ : " فَذِرَاعٌ " قُلْنَ : تَبْدُو أَقْدَامُهُنَّ ، قَالَ : " ذِرَاعٌ لا يَزِدْنَ عَلَى ذَلِكَ " رواه البزار, وفيه: زيد بن الحواري العمي, وقد وثق وضعفه أكثر الأئمة .

8542. Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in hanımlarına elbiseden uzatılan miktarı sordum. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bir karış"* buyurdu. Kadınlar: "Kendisinden avretin gözüktüğü az bir karış mı?" dediler. *"Bir zirâ"* buyurdu. Kadınlar: "Ayakları gözüküyor" dediler. *"Bir zirâ'. Bunun üzerine ziyade yapmayın"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zeyd b. el-Havârî el-Ammî güvenilir olmakla beraber imamların çoğu zayıf olduğunu söylemişlerdir.[1]

٨٥٤٣ – حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ حُمَيْدٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَامَ بَعْضَ نِسَائِهِ وَشَبَرَ مِنْ ذَيْلِهَا شِبْرًا أَوْ شِبْرَيْنِ ، وَقَالَ : " لا تَزِدْنَ عَلَى هَذَا "

رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح .

8543. Enes'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bazı hanımlarını ayağa dikerek, eteklerinden bir karış veya iki karış ölçtü. Sonra şöyle buyurdu: *"Bunun üzerine ziyade yapmayın."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٥٤٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّمَّارُ ، قَالَ : حَدَّثَنِي ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ أَبُو نُعَيْمٍ ، قال : نا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : شَبَرَ لِفَاطِمَةَ مِنْ عَقِبِهَا شِبْرًا ، وَقَالَ : " هَذَا ذَيْلُ الْمَرْأَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: ضرار بن صرد, وهو ضعيف .

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2958)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3796), Süveyd zayıf bir ravidir.

8544. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Fâtıma'nın arkasından bir karış ölçtükten sonra şöyle buyurdu: *"Bu, kadının eteğinin (ölçüsüdür)."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Dırâr b. Sured zayıftır.

(بَابُ الارْتِدَاءُ وَالالْتِفَاعُ)

(Kültürel) Giyinmek ve Bürünüp Sarınarak Giyinmek

٨٥٤٥ - عَنِ ابْنِ عُمَرَ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الارْتِدَاءُ لِبْسَةُ العَرَبِ وَالالْتِفَاعُ لِبْسَةُ الإِيْمَانِ" وَكَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَلَفَّعُ

رواه الطبراني, وفيه: سعيد بن سنان الشامي, وهو ضعيف جدا ونقل عن بعضهم توثيقه و لم يصح .

8545. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İrtidâ (kültürel giyim tarzı), Bedevi kıyafetidir. İltifâ (sarınıp bürünerek giyinmek) ise iman (ehlinin) elbisesidir."* Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kumaş ya da giysiye bürünürdü.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Saîd b. Sinân eş-Şâmî, oldukça zayıftır. Bazılarından güvenilir olduğu nakledilse de doğrulanmamıştır.

(بَابُ البرانسُ)

Uzun Başlık Takmak

٨٥٤٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ قُتَيْبَةَ ، ثنا أَيُّوبُ ، ثنا زِيَادٌ ، عَنْ عَزَّةَ بِنْتِ عِيَاضٍ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ أَبَا قِرْصَافَةَ ، قَالَ : " كَسَانِي رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُرْنُسًا ، وَقَالَ : الْبَسْهُ "

رواه الطبراني, وفيه: جماعة لم أعرفهم .

8546. Azze binti İyâd bildiriyor: Ebû Kırsâfe'nin şöyle dediğini işittim: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bana *"Bunu giy"* diyerek uzun başlık giydirdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2518)

٨٥٤٧ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ تَقِيِّ بْنِ أَبِي تَقِيٍّ الْحِمْصِيُّ ، حَدَّثَنِي جَدِّي أَبُو تَقِيٍّ هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ رَبِيعَةَ الْقُرَشِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَبَا أُمَامَةَ الْبَاهِلِيَّ ، وَالْمِقْدَامَ بْنَ مَعْدِي كَرِبٍ وَعَلَيْهِمَا بُرْنُسَانِ

رواه الطبراني , وحميد هذا إن كان ابن الربيع فهو ضعيف جدا وإن كان غيره فلم أعرفه .

8547. Humeyd b. Rebiâ el-Kuraşî bildiriyor: "Ebû Umâme el-Bâhilî ve Mikdâm b. Ma'dî Kerib'i gördüm. Başlarında uzun takke vardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Humeyd eğer Rebî'in oğlu ise oldukça zayıftır. Ama başkasının oğluysa ben onu tanımıyorum.[1]

(بَابٌ فِي الأَكْسِيَةِ)

Elbise (Giydirmek)

٨٥٤٨ - حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ مُوسَى شِيرَانَ الرَّامَهُرْمُزِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ شَاذَانَ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ أَبُو أَحْمَدَ الأَعْرَابِيُّ ، حَدَّثَتْنِي نَادِيَةُ بِنْتُ أَبِي مَاجِدَةَ ، قَالَتْ : حَدَّثَتْنِي مَوْلاتِي أُمُّ شِهَابٍ الْغَنَوِيَّةُ ، قَالَتْ : أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " فَأَمَرَ لِي بِسَوِيقٍ مِنْ شَعِيرٍ ، وَكَسَانِي كِسَاءً "

رواه الطبراني ,وفيه من لم أعرفهم .

8548. Ümmü Şihâb el-Ğaneviyye bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına geldim. Benim için (arpa ve buğday unu çorbası olan) sevîk yapılmasını emretti. Bana elbise giydirdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır.[2]

(بَابٌ فِي الْبُرُودِ)

Çizgili Aba Kumaş

٨٥٤٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا مُعَلَّى بْنُ مَهْدِيٍّ ، ثنا حِصْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَيَّاشٍ السُّلَمِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ مُطَرِّفَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَزْءٍ ، يَقُولُ : أَنْبَأَنِي حِبَّانُ بْنُ جَزْءٍ ، عَنْ جُزْءٍ ، أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَسِيرٍ كَانَ عِنْدَهُ مِنْ صَحَابَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، كَانُوا أَسَرُوهُ

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/262)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/169-170)

وَهُمْ مُشْرِكُونَ ، ثُمَّ أَسْلَمُوا ، فَأَتَوُا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذَاكَ الأَسِيرِ ، فَكَسَا جُزْءًا بُرْدَيْنِ وَأَسْلَمَ جُزْءٌ عِنْدَهُ ، ثُمَّ قَالَ : " ادْخُلْ عَلَى عَائِشَةَ تُعْطِيكَ مِنَ الأَبْرُدِ الَّتِي عِنْدَهَا بُرْدَيْنِ " ، فَدَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ ، فَقَالَ : أَيْ نَضَّرَكِ اللَّهُ اخْتَارِي لِي مِنْ هَذِهِ الأَبْرُدِ الَّتِي عِنْدَكَ بُرْدَيْنِ ، فَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَسَانِي مِنْهَا بُرْدَيْنِ ، فَقَالَتْ : وَمَدَّتْ سِوَاكًا مِنْ أَرَاكٍ طَوِيلا ، فَقَالَتْ خُذْ هَذَا وَخُذْ هَذَا ، وَكَانَتْ نِسَاءُ الْعَرَبِ حِينَئِذٍ لا يُرَيْنَ

رواه الطبراني ,وفيه جماعة لم أعرفهم .

8549. Cez es-Sülemî'den nakledildiğine göre kendisi Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir esirle geldi. Yanında Hz. Peygamber'in ashabından bazıları vardı. Onu esir almışlardı. Onlar müşriklerdi. Sonra müslüman oldular. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e bu esirle geldiler. Cez'e iki bürd giydirdi. Cez onun yanında müslüman oldu. Sonra: *"Âişe'nin yanına gir. Onun yanında bulunan çizgili aba kumaşlardan iki tanesini sana versin"* buyurdu. Müminlerin annesi Âişe'nin yanına girince şöyle: "Allah senin yüzünü parlatsın. Senin yanında çizgili aba kumaşlardan iki tanesini benim için seç. Çünkü Allah'ın Resûlü bunlardan bana iki tane çizgili aba kumaş giydirdi" dedi. (Âişe) erâk ağacından olan uzun bir misvak uzatarak: "Bunu ve bunu al" dedi. Arap kadınları o zaman gözükmüyorlardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır. [1]

(بَابٌ فِي الْبَيَاضِ)

Beyaz Elbise Giymek

٨٥٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، قَالَ : نا كَثِيرُ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ هِشَامٍ أَبِي الْمِقْدَامِ ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْجَنَّةَ بَيْضَاءَ ، وَأَحَبُّ شَيْءٍ إِلَى اللَّهِ الْبَيَاضُ ، فَلْيَلْبَسْهُ أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفِّنُوا فِيهِ مَوْتَاكُمْ "

رواه البزار, وفيه: هشام بن زياد ,وهو متروك .

8550. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki Allah, cenneti beyaz yaratmıştır. Allah'a*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2129)

en sevgili olan şey beyazdır. Dirileriniz beyaz elbise giysin. Ölülerinizi de onunla kefenleyin."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hişâm b. Ziyâd metruktur.[1]

٨٥٥١ – حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ سُفْيَانَ الْمُسْتَمْلِي ، نَا مَنصُورُ بْنُ عِكْرِمَةَ ، نَا أَشْعَثُ ، عَنِ الْحَسَنِ قَالَ : وَأَظُنُّهُ عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبَيَاضِ فَلْيَلْبَسْهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ "

رواه البزار ورجاله ثقات , وورواه الطبراني في الأوسط عن أنس من غير شك .

8551. Hz. Hasan'ın -zannettiğime göre- Enes'ten bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beyaz elbise giymeyi size tavsiye ediyorum. Dirileriniz beyaz elbiseyi giysin ve ölülerinizi beyaz elbiseyle kefenleyin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup ravileri güvenilir kimselerdir. Taberânî de *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Enes'ten şeksiz rivayet etmiştir.[2]

٨٥٥٢ – حَدَّثَنَا وَرْدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ لَبِيدٍ الْبَيْرُوتِيُّ ، ثنا صَفْوَانُ بْنُ صَالِحٍ ، ثنا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ النَّصْرِيُّ ، أَنَّهُ سَمِعَ الْمُتَوَكِّلَ بْنَ اللَّيْثِ ، يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي قِلابَةَ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، وَسَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ ، قَالا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْبَسُوا الْبَيَاضَ ، وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ " رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفه .

8552. İmrân b. Husayn ve Semure b. Cündüb'ün bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beyaz elbise giyiniz. Ölülerinizi de beyazla kefenleyin."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[3]

٨٥٥٣ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ الأَبَّارُ , ثنا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ الْمَرْوَزِيُّ , ثنا الْوَلِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوَقَّرِيُّ , عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " عَلَيْكُمْ بِثِيَابِ الْبَيَاضِ , فَالْبَسُوهَا , وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: الوليد بن محمد الموقري ,وهو متروك .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2940)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2941)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/225-6)

8553. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beyaz elbise giymeyi size tavsiye ediyorum. O halde onu giyiniz. Ölülerinizi de beyazla kefenleyin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Velîd b. Muhammed el-Muvakkarî metruktur.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْحِبَرَةِ)

(Yemen'de Özellikle Yapımı Bol Çizgili Keten veya Pamuktan Elbise Olan) Hıbere Hakkında

٨٥٥٤ - عَنْ قُدَامَةَ الْكِلابِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ حِبَرَةٌ. رواه البزار ,وفيه: يعقوب بن محمد الزهري, وهو ضعيف وشيخه مجهول .

8554. Kudâme el-Kilâbî diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Arefe akşamı üzerinde hıbere elbisesi olduğu halde gördüm."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî zayıf olup, hocası meçhuldur.[2]

(بَابٌ فِيمَا صُبِغَ بِالنَّجَاسَةِ)

Necaset İle Boyanan Elbise

٨٥٥٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَنْبَأَنَا يُونُسُ عَنِ الْحَسَنِ أَنَّ عُمَرَ أَرَادَ أَنْ يَنْهَى عَنْ مُتْعَةِ الْحَجِّ فَقَالَ لَهُ أُبَىٌّ لَيْسَ ذَاكَ لَكَ قَدْ تَمَتَّعْنَا مَعَ رَسُولِ اللّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَنْهَنَا عَنْ ذَلِكَ. فَأَضْرَبَ عَنْ ذَلِكَ عُمَرُ وَأَرَادَ أَنْ يَنْهَى عَنْ حُلَلِ الْحِبَرَةِ لأَنَّهَا تُصْبَغُ بِالْبَوْلِ فَقَالَ لَهُ أُبَىٌّ لَيْسَ ذَلِكَ لَكَ قَدْ لَبِسَهُنَّ النَّبِىُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَبِسْنَاهُنَّ فِى عَهْدِهِ

رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح إلا أن الحسن لم يسمع من عمر .

8555. Hz. Hasan'dan rivayet edildiğine göre Hz. Ömer b. el-Hattâb temettü haccını yasaklamayı istedi. Ubey ona şöyle: "Bu senin haddine değildir. Biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber temettü haccı yaptık. Bizi bundan nehyetmedi" dedi. Ömer de bundan vazgeçti. Hz. Ömer hıbere elbisesini de yasaklamayı istedi. Çünkü o idrar ile

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13100) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (642)
[2] *Müsned-i Bezzâr* (2942) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/38)

boyanıyordu. Ubey ona: "Bu, senin haddine değildir. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onları giydi ve biz de onun zamanında onları giydik" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Hz. Hasan bu hadisi Hz. Ömer'den işitmemiştir. [1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الصَّبَّاغِ)

Elbiseyi Boyamak

٨٥٥٦ – حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانِ بْنِ صَالِحٍ ، قَالَ : نا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَطَّارُ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : أَيَصْبُغُ رَبُّكَ ؟ ، قَالَ : " نَعَمْ ، صَبْغًا لا يَنْفَضُّ ، أَحْمَرُ وَأَصْفَرُ وَأَبْيَضُ " رواه البزار ,وفيه: عطاء بن السائب, وقد اختلط .

8556. İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir adam geldi. "Senin rabbin boyar mı?" diye sordu. Şöyle buyurdu: *"Evet. Değişmeyen bir boyayla. Kırmızı, sarı ve beyaz."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atâ b. es-Sâib ahir ömründe bunamıştır.[2]

٨٥٥٧ – وَعَنْ رُكَيْحِ بْنِ أَبِي عُبَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّهِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : " رُبَّمَا صَبَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِدَاءَهُ وَإِزَارَهُ بِزَعْفَرَانٍ ، أَوْ وَرْسٍ ، ثُمَّ خَرَجَ فِيهِمَا "

رواه الطبراني من رواية ركيح بن أبي عبيدة, عن أبيه, وقد ذكر ابن حبان ركيحا في الثقات, وذكر هذا الحديث في ترجمته فلا أدري حكم بصحته أم لا و لم يتعرض لبقية رجاله وفيه من لم أعرفه .

8557. Ümmü Seleme diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bazı kere ridasını ve izarını safran veya vers ile boyardı. Sonra da onlarla dışarıya çıkardı."

★Hadisi Taberânî, Rukeyh b. Ebî Ubeyde kanalıyla babasından rivayet etmiştir. İbn Hibbân, Rukeyh'i *"es-Sikât"* isimli kitabında ve bu hadisi de onun biyografisinde zikretmiştir. Bu hadisin sıhhati ile hükmedip hükmetmediğini bilmiyorum. Diğer ravilerine değinmemiştir. Senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/143)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2944), Ziyâd zayıf bir ravidir; doğrusu bu rivayetin Saîd b. Cübeyr'in mürseli olduğudur.

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/399)

٨٥٥٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ عَنْ حَجَّاجِ بْنِ أَرْطَاةَ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي الثَّوْبِ الْمَصْبُوغِ مَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ نَفْضٌ وَلَا رَدْعٌ. رواه أحمد, وفيه :الحجاج بن أرطاة ,وهو مدلس .

8558. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisinde bir kir veya bir değişiklik ve leke olmadığı müddetçe boyanmış elbiseye ruhsat verdi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Haccâc b. Ertât tedlis yapmaktadır.

٨٥٥٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهَبٍ أَخْبَرَنِي عَمِّي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَوْهَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ رَاحَ عُثْمَانُ إِلَى مَكَّةَ حَاجًّا وَدَخَلَتْ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ امْرَأَتُهُ فَبَاتَ مَعَهَا حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ غَدَا عَلَيْهِ رَدْعُ الطِّيبِ وَمِلْحَفَةٌ مُعَصْفَرَةٌ مُفْدَمَةٌ فَأَدْرَكَ النَّاسَ بِمَلَلٍ قَبْلَ أَنْ يَرُوحُوا فَلَمَّا رَآهُ عُثْمَانُ انْتَهَرَهُ وَأَفَّفَ وَقَالَ أَتَلْبَسُ الْمُعَصْفَرَ وَقَدْ نَهَى عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَنْهَهُ وَلَا إِيَّاكَ إِنَّمَا نَهَانِي.

رواه أحمد وأبو يعلى في الكبير والبزار باختصار, وفيه: عبيد الله بن عبد الرحمن أبو موهب, وثقه ابن معين في رواية وقد ضعف .

8559. Ebû Hureyre anlatıyor: Hz. Osmân hac için Mekke'ye gitti. Muhammed b. Câfer b. Ebî Tâlib'in yanına hanımı girdi. Sabaha kadar onunla geceledi. Onun üzerinde kokunun kiri, usfurlanmış ve kırmızı kendisine doyurulmuş milhefe[1] vardı. Geceleyin yola çıkmadan insanlara (Mekke ile Medine arasında bir yer olan) Melel'de yetişti. Osmân onu gördüğü zaman azarlayıp kovarak öf dedi. "Sen usfurlanmış elbise mi giyiyorsun. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu yasaklamadı mı?" dedi. Hz. Ali b. Ebî Tâlib ona: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona yasaklamadı, sana da yasaklamadı. Sadece bana yasakladı" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed, *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Ebû Ya'lâ, Bezzâr ise kısa bir şekilde rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ubeydullah b. Abdirrahman Ebû Mevheb'i İbn Maîn bir rivayette güvenilir olduğunu, diğer bir rivayette ise zayıf olduğunu söylemiştir.[2]

[1] Toz v.s. den korunmak için elbise üstüne giyilen üstlük giysi.

[2] *Müsned-i Ahmed* (517)

٨٥٦٠ - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ : كَانَ أَحَبُّ الصَّبَّاغِ إلى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصُّفْرَةَ . رواه الطبراني, وفيه: عبيد بن القاسم, وهو كذاب متروك .

8560. Abdullah b. Ebî Evfâ diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in en çok sevdiği boya sarıdır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeyd b. el-Kâsım hadis uyduran ve metruk birisidir.

٨٥٦١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ الأَوْدِيُّ ، ثَنَا طَلْقُ بْنُ غَنَّامٍ ، ثَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُبَيْلٍ ، عَنْ قَيْسٍ التَّمِيمِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ ثَوْبٌ أَصْفَرُ وَرَأَيْتُهُ يُسَلِّمُ عَلَى نِسَاءٍ "

رواه الطبراني ,وفيه :جابر الجعفي, وهو ضعيف .

8561. Kays et-Temîmî diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i üzerinde sarı elbise varken ve onu kadınlara selam verirken gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî zayıftır.[1]

٨٥٦٢ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى ، نَا إِسْحَاقُ بْنُ إِدْرِيسَ ، نَا سُوَيْدٌ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُحِبُّ الْخُضْرَةَ ، أَوْ قَالَ ، كَانَ أَحَبُّ الأَلْوَانِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخُضْرَةَ . رواه البزار والطبراني في الأوسط ,ورجال الطبراني ثقات .

8562. Enes diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yeşili severdi veya Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in en çok sevdiği renk yeşildi."

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Taberânî'nin ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٥٦٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ الْقُومَسِيُّ ، قَالَ : نا مُؤَمَّلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، قَالَ : نا عُمَارَةُ بْنُ زَاذَانَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : " كَانَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِلْحَفَةٌ مَصْبُوغَةٌ بِالْوَرْسِ ، وَالزَّعْفَرَانِ ، يَدُورُ بِهَا عَلَى نِسَائِهِ ، فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ هَذِهِ رَشَّتْهَا بِالْمَاءِ ، وَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ هَذِهِ رَشَّتْهَا بِالْمَاءِ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: مؤمل بن إسماعيل, وثقه ابن حبان وضعفه جماعة .

8563. Enes anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in vers ve safran ile boyanmış bir çarşafı vardı. Bununla hanımlarını dolaşırdı. Eğer şu

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/366), Kays zayıf bir ravidir.

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2943)

kadının gecesi olursa ona su serperdi. Eğer şu kadının gecesi olursa ona su serperdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Müemmil b. İsmâîl'in İbn Hibbân güvenilir olduğunu, bir cemaât ise zayıf olduğunu söylemiştir.[1]

٨٥٦٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ مُصْعَبِ بْنِ ثَابِتِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ ، بِمَدِينَةِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ، سَنَةَ ثَلاثٍ وَثَمَانِينَ وَمِائَتَيْنِ ، حَدَّثَنَا جَدِّي مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : " رَأَيْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ثَوْبَيْنِ أَصْفَرَيْنِ " رواه الطبراني في الصغير.

8564. Abdullah b. Câfer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in üzerinde sarı iki elbise gördüm."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiştir.[2]

٨٥٦٥ – وروى له أبو يعلى : حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِيُّ ، حَدَّثَنَا أَبِي ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ مَصْبُوغَانِ بِالزَّعْفَرَانِ : رِدَاءٌ ، وَعِمَامَةٌ . وفيه: عبد الله بن مصعب الزهري, ضعفه ابن معين .

8565. Câfer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in üzerinde safran ile boyanmış iki elbise gördüm. Ridâ ve sarık."

★Senedinde yer alan Abdullah b. Musâb ez-Zührî'yi İbn Maîn zayıf olarak kabul etmiştir.[3]

٨٥٦٦ – حَدَّثَنَا مِقْدَامٌ ، نا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مَسْلَمَةَ ، ثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَطَاءٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " كَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِلْحَفَةٌ مَصْبُوغَةٌ بِوَرْسٍ ، فَكَانَ يَلْبَسُهَا فِي بَيْتِهِ ، وَيَدُورُ فِيهَا عَلَى نِسَائِهِ ، وَيُصَلِّي فِيهَا "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه مقدام بن داود, وهو ضعيف .

8566. Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in vers ile boyanmış bir çarşafı (örtüsü) vardı. Evinde onu giyerdi. Bununla hanımlarını dolaşırdı. Onunla namaz kılardı.

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (679)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (652)

[3] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6789)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Mikdâm b. Dâvud'dan rivayet etmiş olup, zayıftır.

٨٥٦٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، ثنا هُشَيْمٌ ، عَنْ أَبِي سَاسَانَ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ كَثِيرٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ خَزًّا أَصْفَرَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

8567. Fudayl b. Kesîr diyor ki: "Enes b. Mâlik'in üzerinde sarı ipek elbise gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥٦٨ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَتُّوَيْهِ الأَصْبَهَانِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ خَالِدِ بْنِ نَجِيحٍ الْبَكْرِيُّ الْعَبْدِيُّ ، ثنا سَعِيدُ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِيَّاكُمْ وَالْحُمْرَةَ ، فَإِنَّهَا أَحَبُّ الزِّينَةِ إِلَى الشَّيْطَانِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,بإسنادين في أحدهما: يعقوب بن خالد بن نجيح البكري العبدي, و لم أعرفه, وفي الآخر : بكر بن محمد يروي ,عن سعيد ,عن شعبة ,وبقية رجالهما ثقات .

8568. İmrân b. Husayn'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kırmızıdan sakının. Çünkü o, şeytanın en çok sevdiği süstür."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta iki isnadla rivayet etmiştir. İsnadın birinde bulunan Ya'kûb b. Hâlid b. Necîh el-Bekrî el-Abdî'yi tanımıyorum. Diğer isnadda bulunan Bekr b. Muhammed, Saîd'den, o da Şu'be'den rivayet ederdi. İsnadların Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٦٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، ثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ الْمُسْتَامِ ، ثَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ الْهُذَلِيُّ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ رَافِعِ بْنِ يَزِيدَ الثَّقَفِيِّ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِنَّ الشَّيْطَانَ يُحِبُّ الْحُمْرَةَ ، فَإِيَّاكُمْ وَالْحُمْرَةَ ، وَكُلَّ ذِي ثَوْبِ شُهْرَةٍ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أبو بكر الهذلي, وهو ضعيف .

8569. Râfi' b. Yezîd es-Sekafî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki şeytan kırmızıyı sever. Kırmızıdan ve şöhret kıyafetinden sakının."*

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/148)

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ebû Bekr el-Hüzelî zayıftır.

٨٥٧٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو عُمَيْرِ بْنُ النَّحَاسِ ، قَالَ : نا أَيُّوبُ بْنُ سُوَيْدٍ ، عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : " مَا رَأَيْتُ أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: أيوب بن سويد, ذكره ابن حبان في الثقات, وقال : يتقى من حديثه ما كان من رواية ابنه محمد عنه قلت : وهذا من غير رواية ابنه ولكن ضعفه الجمهور, وبقية رجاله ثقات.

8570. Câbir diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den başka kırmızı elbise içerisinde daha güzel bir kimse görmedim."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Eyyûb b. Süveyd'i İbn Hibbân *es-Sikat* isimli kitabında zikretmiş ve "Oğlu Muhammed'in kendisinden yaptığı rivayetten sakınılır" açıklamasını yapmıştır.

Ben derim ki: Bu hadis oğlunun gayrısından olan rivayettir. Ancak çoğunluk zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٥٧١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ بَهْرَامَ ، قَالَ : نَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، عَنْ سَيَّارٍ أَبِي الْحَكَمِ ، عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " رَأَيْتُ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلامُ عَلَيْهِ عِمَامَةٌ حَمْرَاءُ ، يُرْخِيهَا بَيْنَ كَتِفَيْهِ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: شهر بن حوشب, وحديثه حسن وقد ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8571. Hz. Âişe diyor ki: "Hz. Cibrîl'i gördüm. Üzerinde iki omuzu arasında ucunu sarkıtmış olduğu halde kırmızı bir sarık vardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb'in hadisi hasen olup zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

(بَابُ لِبْسِ الفِرَاءِ)

Kürk Giymek

٨٥٧٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ ، قَالَ : نا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ ، قَالَ : نا الْحَسَنُ بْنُ حَبِيبِ بْنِ نُدْبَةَ ، قَالَ : نا رَاشِدٌ أَبُو مُحَمَّدٍ الْحِمَّانِيُّ ، قَالَ : رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ عَلَيْهِ فَرْوٌ أَحْمَرُ ، فَقَالَ : " كَانَتْ لُحُفُنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَلْبَسُهَا وَنُصَلِّي فِيهَا "

رواه الطبراني في الأوسط, عن أحمد بن القاسم, فإن كان هو ابن الريان, فهو ضعيف, وإن كان غيره فلم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8572. Râşid Ebû Muhammed el-Hımmânî anlatıyor: Enes b. Mâlik'in üzerinde kırmızı bir kürk gördüm. Şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in zamanında çarşafımızdı. Onu giyerdik ve onunla namaz kılardık."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Ahmed b. el-Kâsım'dan rivayet etmiştir. Eğer o, İbnu'r-Reyyân ise zayıftır. Fakat başkası ise ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ لِبْسِ الصُّوفِ)

Yünlü Elbise Giymek

٨٥٧٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْخَطِيبُ الأَهْوَازِيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ عَمْرٍو الرَّبَالِيُّ ، ثنا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ ، ثنا زَمْعَةُ بْنُ صَالِحٍ ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : حِيكَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةٌ مِنْ أَنْمَارٍ مِنْ صُوفٍ أَسْوَدَ ، وَجُعِلَ لَهَا ذُؤَابَتَانِ مِنْ صُوفٍ أَبْيَضَ ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَجْلِسِ وَهِيَ عَلَيْهِ ، فَضَرَبَ عَلَى فَخِذِهِ : " أَلا تَرَوْنَ مَا أَحْسَنَ هَذِهِ الْحُلَّةَ ؟ " فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، اكْسُنِي هَذِهِ الْحُلَّةَ ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سُئِلَ شَيْئًا لَمْ يَقُلْ لِشَيْءٍ يُسْأَلُهُ قَطُّ : لا ، قَالَ : نَعَمْ " ، فَدَعَا بِمُعَقَّدَتَيْنِ فَلَبِسَهَا ، فَأَعْطَى الأَعْرَابِيَّ الْحُلَّةَ ، وَأَمَرَ بِمِثْلِهَا تُحَاكُ لَهُ ، فَمَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ فِي الْمَحَاكَةِ "

قلت : له حديث في الصحيح في المشملة غير هذا.

رواه الطبراني, وفيه: زمعة بن صالح, وهو ضعيف وقد وثق, وبقية رجاله ثقات .

8573. Sehl b. Sa'd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) için siyah yünden, benekli olan bir elbise örüldü. Ona beyaz yünden iki örgü yapıldı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) elbise üzerinde olduğu halde meclise çıktı. Baldırına vurarak: *"Görmüyor musunuz. Bu elbise ne kadar güzel?"* buyurdu. Bir bedevi: "Ya Resûlallah! Bu elbiseyi bana giydir" dedi. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir şey istendiği zaman, isteyen

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (563)

kişiye: *"Hayır"* demezdi. *"Olur"* dedi. Muakkadeteyni[1] istedi. Onları giydi. Sonra elbiseyi bedeviye verdi. Kendisi için aynısının örülmesini emretti. Elbise örülüyorken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat etti.

Ben derim ki: Bu zatın (Buhârî'nin) *Sahîh*'(inde) çizgili hırka konulu daha başka bir hadisi de vardır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zem'a b. Sâlih güvenilir olmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [2]

(بَابُ الاحْتِبَاءِ)

İhtibâ

(Kemer vs. ile sırtını ve baldırlarını sarıp toplamak. Kabaları üzerine oturup bacaklarını dikerek ellerini önden bağlamak)

٨٥٧٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى أَبُو مُوسَى الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : نا أَبُو غَزِيَّةَ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى قَاضِي الْمَدِينَةِ ، قَالَ : نا أَبُو الْمُثَنَّى الْكَعْبِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " جَالِسًا فِي وَجْهِ الْكَعْبَةِ مُحْتَبِيًا بِيَدَيْهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أبو غزية محمد بن موسى و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8574. İbn Ömer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Kâbe'ye yüzü dönük ihtiba etmiş olduğu halde gördüm."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Ğaziyye Muhammed b. Mûsâ'yı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [3]

(بَابُ مُخَالَفَةِ أَهْلِ الْكِتَابِ فِي اللِّبَاسِ وَغَيْرِهِ)

Ehl-i Kitab'a Giysi ve Başka Hususlarda Muhalefet Etmek

٨٥٧٥ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ مِهْرَانَ ، قَالَ : نا أَرْطَاةُ أَبُو حَاتِمٍ ، قَالَ : نا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي كَرِيمَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ، وَهُوَ يَخْطُبُ عَلَى مِنْبَرِ الْكُوفَةِ ، وَهُوَ يَقُولُ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " إِيَّاكُمْ وَلِبَاسَ الرُّهْبَانِ ، فَإِنَّهُ مَنْ تَرَهَّبَ أَوْ تَشَبَّهَ فَلَيْسَ مِنِّي "

---

[1] Bir çeşit çizgili dokuma elbise.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5920)

[3] Taberânî, *M. el-Evsat* (696)

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه علي بن سعيد الرازي, وهو ضعيف .

8575. Ebû Kerîme anlatıyor: Hz. Ali b. Ebi Tâlib'in Kûfe'nin minberinde hutbe verirken şöyle dediğini işittim: "Ey insanlar! Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in: «*Rahiplerin elbisesinden sakının. Çünkü her kim rahip elbisesi giyerse veya (kıyafetiyle onlara) benzerse bizden değildir*» buyurduğunu işittim."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Ali b. Saîd er-Râzî'den rivayet etmiş olup, zayıftır.

٨٥٧٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ زَبْرٍ حَدَّثَنِى الْقَاسِمُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى مَشْيَخَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ بِيضٌ لِحَاهُمْ فَقَالَ " يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ حَمِّرُوا وَصَفِّرُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ . قَالَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يَتَسَرْوَلُونَ وَلاَ يَأْتَزِرُونَ. فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسَرْوَلُوا وَائْتَزِرُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ قَالَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يَتَخَفَّفُونَ وَلاَ يَنْتَعِلُونَ. قَالَ فَقَالَ النَّبِىُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَخَفَّفُوا وَانْتَعِلُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ . قَالَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يَقُصُّونَ عَثَانِينَهُمْ وَيُوَفِّرُونَ سِبَالَهُمْ. قَالَ فَقَالَ النَّبِىُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُصُّوا سِبَالَكُمْ وَوَفِّرُوا عَثَانِينَكُمْ وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ "

رواه أحمد والطبراني, ورجال أحمد رجال الصحيح خلا القاسم وهو ثقة وفيه كلام لا يضر .

8576. Kâsım anlatıyor: Ebû Umâme'nin şöyle dediğini işittim: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensar'ın yaşlılarına çıktı. Sakalları beyazlamıştı. Şöyle buyurdu: *"Ey Ensar topluluğu! (Sakallarınızı) kırmızıya ve sarıya boyayın. Ehl-i kitab'a muhalefet edin."* Biz de: "Ey Allah'ın Resûlü! Ehl-i kitab şalvar giyiyorlar, izar giymiyorlar?" dedik. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şalvar ve izar giyin, ehli kitaba muhalefet edin."* Biz de: "Ey Allah'ın Resûlü! Ehl-i kitab mest giyiyorlar, ayakkabı giymiyorlar" dedik. Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Mest ve ayakkabı giyin, Ehl-i kitab'a muhalefet edin."* Biz de: "Ey Allah'ın Resûlü! Ehl-i kitab sakallarını kesip, bıyıklarını uzatıyorlar" dedik. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sakallarınızı uzatıp bıyıklarınızı kısaltarak, Ehl-i kitab'a muhalefet edin."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Kâsım güvenilir olup onun dışındaki Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Onun hakkında zararsız bir tenkit vardır.[1]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/264), Taberânî, *M. el-Kebîr* (7924) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1245)

٨٥٧٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ ، قَالَ : نا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ وَهْبٍ ، قَالَ : نا عَمِّي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ السَّمْحِ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ مَيْمُونٍ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ الْمُشْرِكِينَ يَتَسَرْبَلُونَ ، وَلا يَتَّزِرُونَ ؟ قَالَ : " تَسَرْبَلُوا أَنْتُمْ ، وَاتَّزِرُوا " ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَإِنَّ الْمُشْرِكِينَ يَحْتَفُونَ وَلا يَنْتَعِلُونَ ؟ قَالَ : " فَاحْتَفُوا أَنْتُمْ ، وَانْتَعِلُوا ، خَالِفُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ كُلَّمَا اسْتَطَعْتُمْ "

رواه الطبراني في الأوسط, عن علي بن سعيد الرازي, وهو ضعيف .قلت : ويأتي بنحو هذا في الأدب إن شاء الله تعالى .

8577. Câbir b. Abdillah anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü! Müşrikler şalvar giyip izar (peştamal) giymiyorlar mı?" diye sordular. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Siz şalvar ve izar giyin."* "Ey Allah'ın Resûlü! Müşrikler yalın ayak dolaşıp ayakkabı giymiyorlar mı?" diye sordularb Şöyle buyurdu: *"Siz yalın ayakla dolaşıp ayakkabı giyin. Gücünüzün yettiği kadar şeytanın dostlarına muhalefet edin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Ali b. Saîd er-Râzî'den rivayet etmiş olup, zayıftır.

Ben derim ki: Bu hadisin benzeri Edeb kitabında gelecek inşaallah.

(بَابُ النَّظَافَةِ)

Temizlik

٨٥٧٨ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ , ثنا كَثِيرُ بْنُ عُبَيْدٍ الْحِمْصِيُّ , ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ , عَنْ أَبِي تَوْبَةَ النُّمَيْرِيِّ ، عَنْ عَبَّادِ بْنِ كَثِيرٍ , عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ , عَنْ أَبِيهِ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ مِنْ كَرَامَةِ الْمُؤْمِنِ عَلَى اللَّهِ نَقَاءَ ثَوْبِهِ , وَرِضَاهُ بِالْيَسِيرِ "

رواه الطبراني ,وفيه: عباد بن كثير, وثقه ابن معين, وضعفه غيره وجرول بن حنفل ثقة, وقال ابن المديني : له منا مناكير, وبقية رجاله ثقات .

8578. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Aza razı olması ve elbisesinin temiz olması, müminin Allah'a karşı olan saygısındandır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abbâd b. Kesîr'i İbn Maîn zayıf kabul etmiş, başkası ise zayıf olduğunu söylemiştir. Cervel b. Hanfel ise güvenilir

bir kimsedir. İbnu'l-Medînî ise "Onun münker hadisleri vardır" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٧٩ - حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُحَمَّدٍ السِّمْسَارُ ، قَالَ : نَا أَحْمَدُ بْنُ سُهَيْلٍ الْوَرَّاقُ الْوَاسِطِيُّ ، قَالَ : نَا نُعَيْمُ بْنُ مُوَرِّعٍ الْعَنْبَرِيُّ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الإِسْلامُ نَظِيفٌ فَتَنَظَّفُوا ، فَإِنَّهُ لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلا نَظِيفٌ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: نعيم بن مورع, وهو ضعيف .

8579. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İslam temizdir. O halde siz de temizlenin. Çünkü cennete ancak temiz olanlar girer."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nuaym b. Muverri' zayıftır.

(بَابُ إِظْهَارِ النِّعَمِ وَاللِّبَاسِ الحَسَنِ)

Nimeti ve Güzel Elbiseyi İzhar Etmek

٨٥٨٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنِ ابْنِ مَوْهَبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً إِلاَّ وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَهَا عَلَيْهِ" رواه أحمد وفيه: يحيى بن عبيد الله بن موهب, وهو ضعيف .

8580. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah kuluna vermiş olduğu nimetin eserini kulunun üzerinde görmeyi sever."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Ubeydillah b. Mevheb zayıftır.[2]

٨٥٨١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ فَضَالَةَ رَجُلٌ مِنْ قَيْسٍ حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ الْعُطَارِدِيُّ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ وَعَلَيْهِ مُطْرَفٌ مِنْ خَزٍّ لَمْ نَرَهُ عَلَيْهِ قَبْلَ ذَلِكَ وَلاَ بَعْدَهُ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُرَى أَثَرُ نِعْمَتِهِ عَلَى خَلْقِهِ. وَقَالَ رَوْحٌ بِبَغْدَادَ يُحِبُّ أَنْ يُرَى أَثَرُ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ" رواه أحمد والطبراني ,ورجال أحمد ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13458), isnadında "tedlis"le ünlenmiş Bakiyye vardır.

[2] *Müsned-i Ahmed* (9223)

8581. Ebû Recâ el-Utâridî anlatıyor: İmrân b. Husayn bize geldi. Üzerinde ipekten şal vardı. Bundan önce ve bundan sonra üzerinde onu hiç görmedik. Şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yüce Allah mahlukatına vermiş olduğu nimetin eserini kulunun üzerinde görülmesini sever"* buyurdu. Bağdât'ta Ravh: *"Nimetinin eserini kulunun üzerinde görülmesini sever"* ibaresiyle bildirmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٨٢ – حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَطِيَّةَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، وَيُحِبُّ أَنْ يَرَى نِعْمَتَهُ عَلَى عَبْدِهِ " رواه أبو يعلى, وفيه :عطية العوفي ,وهو ضعيف وقد وثق .

8582. Ebû Saîd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki Allah, ziyade güzeldir. Güzelliği ve nimetinin eserini kulunun üzerinde görmeyi sever."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Atıyye el-Avfî güvenilir olmakla beraber zayıftır.[2]

٨٥٨٣ – حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، ثنا خَلادُ بْنُ يَحْيَى ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ أَسْلَمَ الْمِنْقَرِيِّ ، عَنْ زُهَيْرِ بْنِ أَبِي عَلْقَمَةَ الضُّبَعِيِّ ، قَالَ : أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ سَيِّءُ الْهَيْئَةِ ، فَقَالَ : " أَلَكَ مَالٌ ؟ " قَالَ : نَعَمْ مِنْ كُلِّ أَنْوَاعِ الْمَالِ ، قَالَ : " فَلْيُرَ عَلَيْكَ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَهُ عَلَى عَبْدِهِ حَسَنًا وَلا يُحِبُّ الْبُؤْسَ وَالتَّبَاؤُسَ " رواه الطبراني, وترجم لزهير, ورجاله ثقات .

8583. Züheyr b. Ebî Alkame ed-Dubaî anlatıyor: Görünüşü kötü bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Şöyle buyurdu: *"Senin malın yok mu?"* Adam: "Evet, malın bütün çeşitlerinden var" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"Üzerinde görülsün. Muhakkak ki yüce Allah kulunun üzerinde malın eserini güzel görmeyi sever. Fakirliği ve musibete uğramış gibi görünen kimseyi sevmez."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Züheyr'in biyografisini zikretmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/438) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/135, 181)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1055), *es-Silsiletu's-Sahîha* (1320)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5508)

٨٥٨٤ - وعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الأَشْعَثِ عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الدِّهْنُ يُذْهِبُ البُؤْسَ وَالكِسْوَةُ تُظْهِرُ الغِنَى وَالإِحْسَانُ إِلى الخَادِمِ يَكْبِتُ العَدُوَّ"

رواه البزار, وفيه: سليمان بن عبيد الله أبو أيوب الرقي ,وهو ضعيف .

8584. Muhammed b. el-Eş'as'ın, babasından, onun da dedesinden naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yağlanmak fakirliği giderir. Kıyafet, zenginliği izhar eder. Hizmetçiye iyilik yapmak, düşmanı öfkelendirir."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Ubeydillah Ebî Eyyûb er-Rakî zayıftır.[1]

٨٥٨٥ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ جُمْهُورٍ ، نا أَبُو تَقِيٍّ ، نا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ عَبْدِ الْقُدُّوسِ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اللِّبَاسُ يُظْهِرُ الْغِنَى ، وَالدُّهْنُ يُذْهِبُ الْبُؤْسَ ، وَالإِحْسَانُ إِلَى الْمَمْلُوكِ يَكْبِتُ اللّهُ بِهِ الْعَدُوَّ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبد السلام بن عبد القدوس الكلاعي, وهو ضعيف جدا .

8585. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Elbise zenginliği izhar eder. Yağlanmak fakirliği giderir. Mülkü altında olan kimseye iyilik yapmak; Allah, bununla düşmanı öfkelendirip (helak eder)."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdüsselâm b. AbdilKuddûs el-Kelâî oldukça zayıftır.

٨٥٨٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ السُّكَّرِيُّ الْجُنْدِيسَابُورِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عُقْبَةَ الدَّوْسِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ عَبْدِ اللّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهُوَ رَثُّ الْهَيْئَةِ ، فَقَالَ : " هَلْ لَكَ مِنْ مَالٍ ؟ " قَالَ : بَلَى ، مِنْ كُلِّ الْمَالِ قَدْ آتَانِي اللّهُ مِنَ الإِبِلِ وَالْبَقَرِ وَالْغَنَمِ ، قَالَ : " مَنْ كَانَ لَهُ مَالٌ فَلْيُرَ عَلَيْهِ " رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن يزيد بن أبي بردة, وهو ضعيف .

8586. Ebû Hâzım anlatıyor: Kendisi görünüşü pejmürde bir şekilde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Şöyle buyurdu: *"Senin malın yok mu?"* O da: "Evet, her çeşit maldan var. Allah bana deve, sığır ve koyun verdi" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) de şöyle buyurdu: *"Her kimin malı varsa (eseri) üzerinde görülsün."*

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2965)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Yezîd b. Ebî Bürde zayıftır.

٨٥٨٧ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مِنْهَالٍ ابْنُ أَخِي حَجَّاجِ بْنِ مِنْهَالٍ ، حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ أَبِي الأَحْوَصِ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَرَآهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ فِي هَيْئَةِ أَعْرَابِيٍّ ، فَقَالَ لَهُ : " مَا لَكَ مِنَ الْمَالِ ؟ " ، فَقَالَ : مِنْ كُلِّ الْمَالِ قَدْ آتَانِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، قَالَ : فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَنْعَمَ عَلَى الْعَبْدِ نِعْمَةً أَحَبَّ أَنْ تُرَى عَلَيْهِ " رواه الطبراني في الصغير, ورجاله رجال الصحيح .

8587. Ebu'l-Ahvas, babasından naklediyor: Kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Onu bir bedevi görünüşünde, tozlu ve saçı başı dağınık bir şekilde gördü. Ona: *"Senin malın yok mu?"* diye sordu. O da: "Yüce Allah'ın bana verdiği her çeşit maldan var" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Yüce Allah kuluna nimet verdiği zaman, onun üzerinde görülmesini sever."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٥٨٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ قَالَ حَدَّثَنَا حَرِيزٌ قَالَ سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ مَرْثَدٍ الرَّحَبِيَّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ حَوْشَبٍ يُحَدِّثُ عَنْ ثَوْبَانَ بْنِ شَهْرٍ قَالَ سَمِعْتُ كُرَيْبَ بْنَ أَبْرَهَةَ وَهُوَ جَالِسٌ مَعَ عَبْدِ الْمَلِكِ بِدَيْرِ الْمُرَّانِ وَذَكَرُوا الْكِبْرَ فَقَالَ كُرَيْبٌ سَمِعْتُ أَبَا رَيْحَانَةَ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " إِنَّهُ لاَ يَدْخُلُ شَيْءٌ مِنَ الْكِبْرِ الْجَنَّةَ. قَالَ فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَتَجَمَّلَ بِسَيْرِ سَوْطِي وَشِسْعِ نَعْلِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ ذَلِكَ لَيْسَ بِالْكِبْرِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ إِنَّمَا الْكِبْرُ مَنْ سَفِهَ الْحَقَّ وَغَمَصَ النَّاسَ بِعَيْنَيْهِ " رواه أحمد, ورجاله ثقات ورواه الطبراني في الكبير والأوسط .

8588. Sevbân b. Şehr anlatıyor: Küreyb b. Ebrehe'yi işittiğime göre o, Abdülmelik ile beraber Deyru'l-Murrân'da oturuyordu. Kibri zikrettiler. Küreyb şöyle dedi: Ebû Reyhâne'nin şöyle dediğini işittim: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in: *"Kibirden hiçbir şey cennete girmez"* buyurduğunu işittim. Bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben kırbacımın kulpunu ve ayakkabımın bağını güzel yapmayı seviyorum" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bu kibir değildir.*

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (489)

Muhakkak ki yüce Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir, hakkı tanımamak ve gözlerle insanları hakir görmektir."

★Hadisi İmam Ahmed ve *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٨٩ – حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ ، قَالَ : نَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : نَا عِيسَى بْنُ مُوسَى الدِّمَشْقِيُّ ، عَنْ عَطَاءٍ الْخُرَسَانِيِّ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ سَحَبَ ثِيَابَهُ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ " ، فَقَالَ أَبُو رَيْحَانَةَ : وَاللَّهِ ، لَقَدْ أَمْرَضَنِي مَا حَدَّثْتَنَا بِهِ ، فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّ الْجَمَالَ حَتَّى إِنِّي لَأَجْعَلُهُ فِي شِرَاكِ نَعْلِي ، وَعَلاقِ سَوْطِي ، أَفَمِنَ الْكِبَرِ ذَلِكَ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، وَيُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ ، وَلَكِنَّ الْكِبْرُ مَنْ سَفِهَ الْحَقَّ ، وَغَمَصَ النَّاسَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: موسى بن عيسى الدمشقي, قال الذهبي : مجهول ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8589. İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim elbisesini çekerek, böbürlenerek yürürse Allah ona (rahmet nazarıyla) bakmaz."* Ebû Reyhâne: "Vallahi bize haber verdiğin şey beni hastalandırdı. Vallahi ben güzelliği seviyorum. Hatta ayakkabımın bağını ve kırbacımın kulpunu da güzel yapmayı seviyorum. Bu da kibirden midir?" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Kuluna vermiş olduğu nimetin eserini üzerinde görmeyi sever. Ancak kibir, hakkı tanımamak ve gözlerle insanları hakir görmektir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mûsâ b. Îsâ ed-Dımeşkî hakkında Zehebî meçhul demiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٥٩٠ – حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي سَبْرَةَ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قُلْتُ : " يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ تَكُونَ لِي حُلَّةٌ فَأَلْبَسُهَا ؟ قَالَ : لا ، قُلْتُ : أَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ تَكُونَ لِي رَاحِلَةٌ فَأَرْكَبُهَا ؟ قَالَ : لا ، قُلْتُ : أَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ أَصْنَعَ طَعَامًا فَأَدْعُو أَصْحَابِي ؟ قَالَ : لا ، الْكِبْرُ أَنْ تُسَفِّهَ الْحَقَّ ، وَتَغْمِصَ النَّاسَ "

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/133)

رواه البزار, وأحمد في حديث طويل تقدم في وصية نوح عليه السلام في الوصايا ورجال أحمد ثقات .

8590. Abdullah b. Amr anlatıyor: Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim için (güzel) bir elbise olup ta onu giymem kibirden midir?" diye sordum. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* Ben: "Benim için bir binek olup ta ona binmem kibirden midir?" diye sordum. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* Ben de: "Yemek yapıp, arkadaşlarımı çağırmam kibirden midir?" diye sordum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hayır. Kibir, hakkı tanımamak ve insanları hakir görmektir."*

★Hadisi Bezzâr ve İmam Ahmed uzun bir hadiste rivayet etmiş olup, vasiyetler babında Hz. Nûh'un vasiyetinde geçti. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٥٩١ – حَدَّثَنَا مَسْعَدَةُ بْنُ سَعْدٍ ، ثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ ، ثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ عُمَارَةَ بْنَ غَزِيَّةَ ، يُحَدِّثُ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْحُسَيْنِ ، عَنْ أَبِيهَا ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو ، قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ يَكُونَ لأَحَدِنَا النَّجِيبَةُ الْفَارِهَةُ ؟ قَالَ : " لا " ، قَالَ : فَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ يَكُونَ لأَحَدِنَا الْحُلَّةُ الْحَسَنَةُ ؟ قَالَ : " لا " ، قَالَ : فَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ يَكُونَ لأَحَدِنَا النَّعْلانِ الْحَسَنَتَانِ ؟ قَالَ : " لا " ، قَالَ : فَمِنَ الْكِبْرِ أَنْ أَتَّخِذَ طَعَامًا فَأَدْعُو قَوْمِي فَيَمْشُونَ خَلْفِي وَيَأْكُلُونَ عِنْدِي ؟ ، قَالَ : " لا " ، قَالَ : " فَمَا الْكِبْرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ " ، قَالَ : " أَنْ تُسَفِّهَ الْحَقَّ ، وَتَغْمِصَ النَّاسَ " رواه الطبراني في الأوسط والكبير, وفيه: عبد الحميد بن سليمان, وهو ضعيف .

8591. Abdullah b. Amr anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü! Birimiz için kuvvetli, hareketli ve iyi bir hayvanın olması kibirden midir?" diye sordu. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* "Birimiz için güzel iki elbise olması kibirden midir?" diye sordu. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* "Birimiz için güzel iki ayakkabı olması kibirden midir?" diye sordu. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* "Bir yemek edinip, kavmimi davet etmem, arkamdan gelip sonra da yanımda yemeleri kibirden midir?" diye sordu. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* "Kibir nedir? Ey Allah'ın Resûlü!" diye sordu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kibir, hakkı tanımaman ve insanları hakir görmendir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdulhamîd b. Süleymân zayıftır.[2]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2966)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2898)

٨٥٩٢ - وعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ : خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةٍ فَبَيْنَا أَنَا نَازِلٌ مَعَهُ تَحْتَ شَجَرَةٍ إِذْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ هَلُمَّ إِلَى الظِّلِّ فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدْتُ فِي السُّفْرَةِ جِرْوَ قِثَّاءٍ فَقَالَ : " مِنْ أَيْنَ لَكُمْ هَذَا ؟ " فَذَكَرَ كَلِمَةً ثُمَّ أَدْبَرَ رَجُلٌ وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ قَدْ خَلِقَا فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : " أَمَا لَهُ ثَوْبَانِ غَيْرَ هَذَيْنِ ؟ " فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ لَهُ ثَوْبَانِ فِي العَيْبَةِ كَسَوْتُهُ إِيَّاهُمَا . قَالَ : " فَادْعُهُ فَمُرْهُ فَلْيَلْبَسْهُمَا " فَدَعَوْتُهُ فَلَبِسَهُمَا ثُمَّ وَلَّى يَذْهَبُ فَقَالَ : " مَا لَهُ ؟ ضَرَبَ اللهُ عُنُقَهُ أَلَيْسَ هَذَا خَيْرٌ " . فَسَمِعَهُ الرَّجُلُ فَرَجَعَ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ فِي سَبِيلِ اللهِ ؟ فَقَالَ : " فِي سَبِيلِ اللهِ " . فَقُتِلَ الرَّجُلُ فِي سَبِيلِ اللهِ

رواه البزار بأسانيد ورجال أحدهما رجال الصحيح .وقد رواه مالك في الموطأ وقال فيه : " من أين لكم هذا ؟ " . فقلت : من المدينة .

8592. Câbir b. Abdillah anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber bir gazveye çıktık. Bir ara ben onunla beraber bir ağacın altında durduk. O sırada Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'i görünce: "Ey Allah'ın Resûlü! Gölgeliğe gelin" dedim. Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) konakladı. Sofrada küçük salatalık gördüm. *"Bunu nereden getirdiniz?"* diye sordu. (Cevaben) bir söz söyledi. Sonra adam arkasını döndü. Üzerinde eskimiş iki elbise vardı. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) ona bakıp şöyle buyurdu: *"Bunun bu iki elbise dışında başka elbisesi yok mu?"* Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Heybesinde iki elbise var. Onları ben ona giydirdim" dedim. Şöyle buyurdu: *"Onu çağır ve elbiseleri giymesini emret."* Onu çağırdım, elbiseleri giydi. Sonra arkasını dönerek gitmeye başladı. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ona ne oluyor? Allah onun boynunu devirsin. Böylesi onun için hayırlı değil midir?"* buyurdu. Adam bunu işitince geri döndü. "Ey Allah'ın Resûlü! Allah yolunda mı (öldürüleyim?)" diye sorunca Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allah yolunda"* buyurdu. Adam da (girilen savaşta) Allah yolunda öldürdü.

★Hadisi Bezzâr çeşitli isnadlarla rivayet etmiş olup, isnâdlardan birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Bu hadisi İmam Mâlik, *Muvatta* isimli kitabında rivayet etmiştir. Orada ek olarak şu ibare vardır: *"Bunu nereden getirdiniz?"* diye sordu. Ben de: "Medine'den" dedim.[1]

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2962-4)

٨٥٩٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ الرَّاسِبِيُّ ، ثَنَا أَبُو مَيْسَرَةَ النَّهَاوَنْدِيُّ ، ثَنَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، عَنْ أَبِي جُرَيْجٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ ، قَالَ : رَأَى أَبِي فِي يَدِي سَوْطًا لا عُلاقَةَ لَهُ ، فَقَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لِرَجُلٍ : " أَحْسِنْ عِلاقَةَ سَوْطِكَ فَإِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ " رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفهم .

8593. Osmân b. Muhammed b. Kays anlatıyor: Babam elimdeki kırbacın kulpsuz olduğunu görünce şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir adama şöyle buyurdu: *"Kırbacının kulpunu güzel yap. Çünkü Allah güzeldir. Güzelliği sever."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır.[1]

٨٥٩٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ السِّمْسَارُ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرٍ الْبَجَلِيُّ ، ثنا الْمُعَافَى بْنُ عِمْرَانَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، عَنْ سَوَادِ بْنِ عَمْرٍو الأَنْصَارِيِّ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنِّي رَجُلٌ حُبِّبَ إِلَيَّ الْجَمَالُ ، وَأُعْطِيتُ مِنْهُ مَا تَرَى ، فَمَا أُحِبُّ أَنْ يَفُوقَنِي أَحَدٌ فِي شِسْعِ نَعْلِي ، أَوْ قَالَ : شِرَاكِ نَعْلِي ، أَفَمِنَ الْكِبْرِ ذَاكَ ؟ قَالَ : " لا " ، قُلْتُ : فَمَا الْكِبْرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " مَنْ سَفِهَ الْحَقَّ وَغَمَصَ النَّاسَ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح.

8594. Sevâd b. Amr el-Ensârî anlatıyor: Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben kendisine güzellik sevdirilen bir adamım. Güzellikten de görmüş olduğun şey bana verildi. Ben, birisinin ayakkabımın tasması -veya ayakkabımın bağı- hususunda benden üstün olmasını sevmiyorum. Bu kibirden midir?" dedim. Şöyle buyurdu: *"Hayır."* Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! O zaman kibir nedir?" dedim. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hakkı tanımayan ve insanları hakir görendir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٥٩٥ - حَدَّثَنَا عَلانُ ، ثنا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ ، ثنا أَبِي ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ " رواه الطبراني, وفيه: جعفر بن الزبير, وهو متروك .

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/366)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (6477)

8595. Ebû Umâme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Muhakkak ki yüce Allah güzeldir. Güzelliği sever."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câfer b. ez-Zübeyr metruktur.[1]

٨٥٩٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ ، قَالَ : ذُكِرَ الْكِبْرُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَشَدَّدَ فِيهِ ، فَقَالَ : " إِنَّ اللَّهَ لا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ " ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ : وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لأَغْسِلُ ثِيَابِي ، فَيُعْجِبُنِي بَيَاضُهَا ، وَيُعْجِبُنِي شِرَاكُ نَعْلِي ، وَعَلاقَةُ سَوْطِي ، فَقَالَ : " لَيْسَ ذَلِكَ الْكِبْرَ ، إِنَّمَا الْكِبْرُ أَنْ تُسَفَّهَ الْحَقَّ ، وَتَغْمِصَ النَّاسَ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط والبزار بنحوه, وفيه: محمد بن أبي ليلى ,وهو سيئ الحفظ وحديثه حسن بالشواهد التي تقدمت في هذا الباب ولكن عبد الرحمن لم يسمع من ثابت .قلت : وله طريق في سورة النساء ولهذا الحديث طرق في الكبار في الإيمان وطرق في الزهد .

8596. Sâbit b. Kays anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında kibirden söz edildi. Kibir hakkında ağır sözler sarfetti. Şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki Allah kibirlenenleri sevmez."* Topluluktan bir adam: "Vallahi, ey Allah'ın Resûlü! Şurası muhakkak ki ben elbisemi yıkıyorum. Giysimin beyazlığını, ayakkabımın bağını ve kırbacımın kulpunu çok sevmem kibirden midir?" diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu (davranış) kibir değildir. Kibir, hakkı tanımaman ve insanları küçümsemendir"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ile *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta ve Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muhammed b. Ebî Leylâ'nın hıfzı kötü olup, bu babta geçen şahidlerle hadisi hasendir. Ancak Abdurrahman, Sâbit'ten hadis işitmemiştir.

Ben derim ki: Hadisin Nisâ sûresinin tefsiri bölümünde bir versiyonu daha vardır. Ayrıca bu hadisin Zühd, İman konularında başka versiyonları vardır.[2]

٨٥٩٧ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا الْمَسْعُودِيُّ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِينَا ، عَنْ نُفَيْعٍ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " كَانَ عَبْدُ اللَّهِ مِنْ أَجْوَدِ النَّاسِ ثَوْبًا أَبْيَضَ ، وَمِنْ أَطْيَبِ النَّاسِ رِيحًا"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7962)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1317) ve *Müsned-i Bezzâr* (3578)

رواه الطبراني, ونفيع هذا ذكره ابن أبي حاتم و لم يجرحه, وكذلك سليمان بن مينا ,وبقية رجاله ثقات إلا أن ابن أبي حاتم قال : لم يسمع المسعودي من سليمان وهو مرسل , وأبو نعيم سمع المسعودي قبل الاختلاط .

8597. Abdullah (İbn Mes'ûd)'un azatlı kölesi Nufey' dedi ki: "Abdullah insanların en güzel beyaz elbise giyeni ve en güzel koku sürüneniydi."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Nufey'i İbn Ebî Hâtim kitabında zikretmiş olup onu cerh etmemiştir. Süleymân b. Mînâ da böyledir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Ancak İbn Ebî Hâtim: "Mes'ûdî, Süleymân'dan işitmemiş olup, hadis mürseldir. Ebû Nuâym ise bunamadan önce Mes'ûdî'den işitmiştir" açıklamasını yapmıştır.[1]

٨٥٩٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا وَكِيعٌ ، عَنْ هَمَّامٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ ابْنِ سِيرِينَ : " أَنَّ تَمِيمًا الدَّارِيَّ ، اشْتَرَى رِدَاءً بِأَلْفٍ فَكَانَ يُصَلِّي فِيهِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8598. İbn Sîrîn'in naklettiğine göre Temîm ed-Dârî bin dirheme bir cübbe satın aldı. Onunla namaz kılardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ طَيِّ الثِّيَابِ)

Giysileri Dürüp Katlamak

٨٥٩٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قال : ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ الْوَلِيدِ الْبَجَلِيُّ ، قال : ثنا يَحْيَى بْنُ كَهْمَسٍ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ مُوسَى ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اطْوُوا ثِيَابَكُمْ تَرْجِعُ إِلَيْهَا أَرْوَاحُهَا ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا وَجَدَ الثَّوْبَ مَطْوِيًّا لَمْ يَلْبَسْهُ ، وَإِذَا وَجَدَهُ مَنْشُورًا لَبِسَهُ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عمر بن موسى بن وجيه, وهو وضاع.

8599. Câbir'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Elbiselerinizi katlayınız. Onlara ruhları geri döner. Çünkü şeytan katlanmış elbise bulduğu zaman onu giymez. Katlanmamış elbise bulduğu zaman onu giyer."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ömer b. Mûsâ b. Vecîh hadis uyduran birisidir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9176)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1248)

(بَابُ لَبْسِ الرَّجُلِ الثَّوْبَ وَبَعْضُهِ عَلَى غَيْرِهِ)

Kişinin Giysiyi Giymesi ve O Giysinin Bir Parçasının Başkasının Üzerinde Olması

٨٦٠٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ ، ثنا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ ، عَنْ يَحْيَى أَبُو مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، حَاضِنِ عَائِشَةَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَائِشَةَ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ نِصْفُهُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَنِصْفُهُ عَلَى عَائِشَةَ " رواه الطبراني, وفيه: ضرار بن صرد, وهو ضعيف .

8600. -Hz. Âişe'nin bakıcısı- Ebû Abdirrahman diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ve Âişe'yi bir kıyafet içinde gördüm. Giysinin yarısı Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in üzerinde, yarısı da Hz. Âişe'nin üzerindeydi."

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Dırâr b. Surad zayıftır.

(بَابٌ فِي ثَوْبِ الشُّهْرَةِ)

Şöhret Elbisesi

٨٦٠١ – عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لِبْسَتَيْنِ : الْمَشْهُورَةِ فِي حُسْنِهَا وَالْمَشْهُورَةِ فِي قُبْحِهَا. رواه الطبراني, وفيه بزيع, وهو ضعيف .

8601. Abdullah b. Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) iki elbiseyi yasakladı: Güzelliğinde ve çirkinliğinde meşhur (gösterişli) olan elbise.

★ Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Bezî' zayıftır.

٨٦٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ الْقَزَّازُ الْبَصْرِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ ، ثنا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ مَرْزُوقٍ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ التَّيْمِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ الْحَسَنَ ، وَالْحُسَيْنَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، يَقُولانِ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ لَبِسَ مَشْهُورًا مِنَ الثِّيَابِ أَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " رواه الطبراني, وفيه: سفيان بن وكيع, وهو ضعيف .

8602. Ebû Saîd et-Teymî anlatıyor: Hz. Hasan ile Hüseyn'den işittiğime göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her*

kim kıyafetlerden gösterişli olan birini giyerse, kıyamet gününde Allah ondan yüz çevirir."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süfyân b. Vekî' zayıftır.[1]

٨٦٠٣ – حَدَّثَنَا أَبُو الْجَهْمِ عَمْرُو بْنُ حَازِمٍ الدِّمَشْقِيُّ ، قَالَ : ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، ثنا عَبْدُ الْخَالِقِ بْنُ زَيْدِ بْنِ وَاقِدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا مِنْ أَحَدٍ يَلْبَسُ ثَوْبًا لِيُبَاهِيَ بِهِ ، فَيَنْظُرُ النَّاسُ إِلَيْهِ ، لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ حَتَّى يَنْزِعَهُ مَتَى مَا نَزَعَهُ " رواه الطبراني, وفيه: عبد الخالق بن زيد بن واقد, وهو ضعيف .

8603. Ümmü Seleme'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Hiç kimse yoktur ki kendisiyle övünmek için bir kıyafet giyer de insanlar ona (beğeni ile) bakarsa, o elbiseyi çıkarana kadar Allah ona bakmaz."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdulhâlık b. Zeyd b. Vâkıd zayıftır.[2]

٨٦٠٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ , ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ, ثنا يُونُسُ بْنُ أَبِي يَعْفُورَ , عَنْ أَبِيهِ , قَالَ : سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ , وَسَأَلَهُ رَجُلٌ : مَا أَلْبَسُ مِنَ الثِّيَابِ ؟ قَالَ : " مَالا يَزْدَرِيكَ فِيهِ السُّفَهَاءُ , وَلا يَعِيبُكَ بِهِ الْحُكَمَاءُ " , قَالَ : مَا هُوَ ؟ قَالَ : " مَا بَيْنَ الْخَمْسَةِ دَرَاهِمَ إِلَى الْعِشْرِينَ دِرْهَمًا " رواه الطبراني ,ورجاله رجال الصحيح .

8604. Ebû Ya'fûr anlatıyor: İbn Ömer'i işittiğime göre bir adam ona: "Elbiselerden hangisini giyeyim?" diye sorunca, "Sefihlerin seni küçük düşürmeyeceği, ağırbaşlı insanların kendisiyle ayıplamadığı elbiseyi" cevabını verdi. Adam: "Peki o hangisidir?" diye sorunca, İbn Ömer: "Kıymeti beş dirhem ile on dirhem arasında olan elbisedir" karşılığını verdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2906)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/283)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1351)

(بَابٌ فِي الثِّيَابِ الرِّقَاقِ)

İnce Elbise

٨٦٠٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَانِ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ يَعْنِي ابْنَ الْوَلِيدِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ جَابِرٍ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ ثَعْلَبَةَ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ حُلَّتَانِ مِنْ حُلَلِ الْيَمَنِ فَقَالَ " يَا ضَمْرَةُ أَتَرَى ثَوْبَيْكَ هَذَيْنِ مُدْخِلِيكَ الْجَنَّةَ. فَقَالَ لَئِنِ اسْتَغْفَرْتَ لِي يَا رَسُولَ اللهِ لاَ أَقْعُدُ حَتَّى أَنْزِعَهُمَا عَنِّي. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم" اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِضَمْرَةَ بْنِ ثَعْلَبَةَ ". فَانْطَلَقَ سَرِيعاً حَتَّى نَزَعَهُمَا عَنْهُ . رواه أحمد, ورجاله ثقات إلا أن بقية مدلس .

8605. Damre b. Sa'lebe'nin naklettiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Üzerinde Yemen elbiselerinden iki elbise vardı. Ona: *"Ey Damre! Bu elbisenin seni cennete sokacağını mı zannediyorsun?"* buyurdu. Damre: "Ey Allah'ın Resûlü! Benim için istiğfar edersen, onu çıkarana dek oturmayacağım" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Allahım! Damre'yi bağışla"* buyurdu. Damre hızla gidip o iki elbiseyi çıkardı.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Bakiyye tedlis yapmaktadır.[1]

٨٦٠٦ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ عَبَّادِ بْنِ الْعَوَّامِ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ جَرِيرٍ ، قَالَ : " إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْتَسِي وَهُوَ عَارٍ ، يَعْنِي الثِّيَابَ الرِّقَاقَ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8606. Cerîr (b. Abdillah) diyor ki: "Kişi, ince elbise giydiği halde (içi belli olduğu için) çıplaktır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابٌ فِي مَنْ تَرَكَ اللِّبَاسَ تَوَاضُعاً)

Tevazu İçin (Güzel) Kıyafet Giymeyen Hakkında

٨٦٠٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ ، ثَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ يُونُسَ ، ثَنَا مَنْصُورُ بْنُ عَمَّارٍ ، عَنِ ابْنِ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ عَقَدَ عُقْدَةً بَيْنَ

1 *Müsned-i Ahmed* (4/338-9) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (8158)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (2215)

كَتِفَيْهِ ، فَقَالَ لَهُ أَعْرَابِيٌّ : مَا هَذِهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " وَيْحَكَ يَا أَعْرَابِيُّ ، إِنَّمَا لَبِسْتُها لأَقْمَعَ بِهَا الْكِبْرَ " رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: منصور بن عمار, وهو ضعيف .

8607. Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (kumaş parçasını) iki omuzu arasına bir düğüm atmış olduğu halde(ki bir giysi ile) dışarı çıktı. Bir bedevi ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu nedir?" diye sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Yazıklar olsun sana ey bedevi! Ben bunu kibri zelil kılıp kahretmek için giyiyorum"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mansûr b. Ammâr zayıftır.

٨٦٠٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا إِسْحَاقُ بْنُ رَاهُوَيْهِ ، قَالَ : قُلْتُ لأَبِي قُرَّةَ مُوسَى بْنِ طَارِقٍ : أَذَكَرَ ابْنُ جُرَيْجٍ ، عَنْ مُسْلِمِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى يَوْمًا ، وَعَلَيْهِ نَمِرَةٌ ، فَقَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ : " أَعْطِنِي نَمِرَتَكَ ، وَخُذْ نَمِرَتِي " ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، نَمِرَتُكَ أَجْوَدُ مِنْ نَمِرَتِي ، قَالَ : " أَجَلْ ، وَلَكِنْ فِيهَا خَيْطٌ أَحْمَرُ ، فَخَشِيتُ أَنْ أَنْظُرَ إِلَيْهَا ، فَتَفْتِنَنِي " رواه الطبراني في الأوسط ,ورجاله رجال الصحيح خلا موسى بن طارق وهو ثقة.

8608. Abdullah b. Sercis anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gün üzerinde alaca çizgili kumaştan olan bir (elbise) olduğu halde namaz kıldırdı. Ashabından olan bir adama: *"Alaca çizgili kumaştan olan elbiseni bana ver, benim alaca çizgili kumaştan olan elbisemi al"* buyurdu. Adam da: "Senin alaca çizgili kumaştan olan elbisen, benim alaca çizgili kumaştan olan elbisemden daha güzel" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Evet. Ancak onda kırmızı bir ip var. O kırmızı ipe bakıp ta beni fitneye düşürmesinden korkuyorum."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, Mûsâ b. Târık güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ تَرْكِ الرَّفَاهِيَةِ)

Bolluk İçinde Yaşamayı Terketmek

٨٦٠٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ الْعُصْفُرِيُّ ، قال : ثنا أَحْمَدُ بْنُ ثَابِتٍ الْجَحْدَرِيُّ ، قال : نا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى ، قال : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ أَبِي حَدْرَدٍ الأَسْلَمِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اِتَّضِلُوا ، وَاخْشَوْشِنُوا ، وَامْشُوا حُفَاةً "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط إلا أنه قال : " تمعددوا " بدل " انتضلوا " ,وفيه: عبد الله بن سعيد بن أبي سعيد المقبري, وهو ضعيف ورواه في الكبير أيضا وقال فيه : " تمعددوا " .

8609. Ka'kâ' b. Ebî Hadred el-Eslemî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ok atmada yarışın, sert (kumaşlı) giyinin ve yalın ayak yürüyün."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve şu farkla *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir: "انتضلوا" *"Ok atmada yarışın"*, yerine "تمعددوا" *"Lükse kaçmayıp kanaatkâr ve sıkı yaşayın"* demiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Saîd Ebî Saîd el-Makburî zayıftır. Aynı şekilde *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup orada da "تمعددوا" *"Lükse kaçmayıp kanaatkâr ve sıkı yaşamak"* ibaresi geçmiştir.[1]

٨٦١٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ زَكَرِيَّا ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي حَدْرَدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "اِنْتَضِلُوا وَاخْشَوْشِنُوا وَامْشُوا حُفَاةً "وزاد في رواية : " تمعددوا "

رواه الطبراني وفيه عبد الله بن سعيد وهو ضعيف

8610. Ebû Hadred'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ok atmada yarışın, sert (kıyafetler) giyinin ve yalın ayak yürüyün."* Bir rivayette *"lükse kaçmayıp kanaatkâr ve sıkı yaşamayın"* ibaresini ziyade etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdullah b. Saîd zayıftır.

(بَابُ كِسْوَةِ النِّسَاءِ)

Kadınların Giysileri

٨٦١١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ يَعْنِى ابْنَ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ يَعْنِى ابْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنِ ابْنِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ أَنَّ أَبَاهُ أُسَامَةَ قَالَ كَسَانِى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُبْطِيَّةً كَثِيفَةً كَانَتْ مِمَّا أَهْدَاهَا دِحْيَةُ الْكَلْبِىُّ فَكَسَوْتُهَا امْرَأَتِى فَقَالَ لِى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَا لَكَ لَمْ تَلْبَسِ الْقُبْطِيَّةَ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَسَوْتُهَا امْرَأَتِى. فَقَالَ لِى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْهَا فَلْتَجْعَلْ تَحْتَهَا غِلاَلَةً إِنِّى أَخَافُ أَنْ تَصِفَ حَجْمَ عِظَامِهَا"

رواه أحمد والطبراني ,وفيه: عبد الله بن محمد بن عقيل, وحديثه حسن وفيه ضعف ,وبقية رجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/353)

8611. Usâme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana sık dokunmuş Kubtî (Mısır'da, Kıbtî denilen yerli halkın ördüğü bir çeşit keten elbise)si giydirdi. Ona o elbiseyi Dihye el-Kelbî hediye etmişti. Ben de onu kendi hanımıma giydirdim. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) bana: *"Sana ne oluyor da Kubtî'yı giymiyorsun?"* diye sordu. Ben de: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben onu hanımıma giydirdim" karşılığını verdim. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hanımına emret altına (üst elbisenin altına giyilen entari olan) ğılale giysin. Çünkü ben, kadının vücudunun büyüklüğünü ortaya çıkarmasından korkuyorum."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Muhammed b. Akîl'de zayıflık olmakla beraber hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦١٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ عَيَّاشِ بْنِ عَبَّاسٍ الْقِتْبَانِىُّ قَالَ سَمِعْتُ أَبِى يَقُولُ سَمِعْتُ عِيسَى بْنَ هِلَالٍ الصَّدَفِىَّ وَأَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِىَّ يَقُولَانِ سَمِعْنَا عَبْدَ اللّٰهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " سَيَكُونُ فِى آخِرِ أُمَّتِى رِجَالٌ يَرْكَبُونَ عَلَى السُّرُوجِ كَأَشْبَاهِ الرِّجَالِ يَنْزِلُونَ عَلَى أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ نِسَاؤُهُمْ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ عَلَى رُءُوسِهِمْ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْعِجَافِ الْعَنُوهُنَّ فَإِنَّهُنَّ مَلْعُونَاتٌ لَوْ كَانَتْ وَرَاءَكُمْ أُمَّةٌ مِنَ الأُمَمِ لَخَدَمْنَ نِسَاؤُكُمْ نِسَاءَهُمْ كَمَا يَخْدُمْنَكُمْ نِسَاءُ الأُمَمِ قَبْلَكُمْ"

رواه أحمد والطبراني في الثلاثة ورجال أحمد رجال الصحيح إلا أن الطبراني قال : سيكون في أمتي رجال يركبون نساءهم على سروج كأشباه الرجال .

8612. Abdullah b. Amr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Âhir zamanda ümmetimden birtakım adamlar olacak ki deve palanı gibi olan eğerlere binecekler. Mescidlerin kapılarında konaklayacaklar. Onların kadınları, giyinik oldukları halde çıplaktırlar. Onların başları, boyunları uzun ve zayıf develerin hörgüçleri gibidir. Onlara lanet edin. Çünkü onlar da melundurlar. Şayet sizden sonra ümmetlerden bir ümmet olursa, sizden önceki ümmetlerin kadınları size hizmet ettiği gibi, sizin kadınlarınız onların kadınlarına hizmet ederler."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî *üç Mu'cem*'inde rivayet etmiş olup, Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir. Ancak Taberânî *"Ümmetimden bir takım erkekler olacak ki kadınlarını erkeklere benzeyenler gibi eyerler üzerine bindirecekler"* demiştir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/205) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (376)

[2] *Müsned-i Ahmed* (7083) ve Taberânî, *M. es-Sağîr* (1125)

٨٦١٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُكْرَمٍ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ الْعُرُوقِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ ، ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ الْمِنْقَرِيُّ ، ثنا مَخْلَدُ بْنُ عُقْبَةَ بْنِ شُرَحْبِيلَ ، عَنْ أَبِي شَقْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا رَأَيْتُمُ اللاتِي الْقَيْنَ عَلَى رُءُوسِهِنَّ مِثْلَ أَسْنِمَةِ الْبَقَرِ فَأَعْلِمُوهُنَّ أَنَّهُ لا يُقْبَلُ لَهُنَّ صَلاةٌ " رواه الطبراني والبزار, وفيه: حماد بن يزيد ,عن مخلد بن عقبة و لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

8613. Ebû Şekra'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Başları ineğin hörgücü gibi olan kadınları gördüğünüz zaman, onlara namazlarının kabul olmadığını bildirin."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hammâd b. Yezîd ve Mahled b. Ukbe'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦١٤ – حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عِيَاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّهُ سَمِعَ إِبْرَاهِيمَ بْنَ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ الأَنْصَارِيَّ يُخْبِرُ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ ، أَنَّهَا قَالَتْ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا عَلَى عَائِشَةَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ وَعِنْدَهَا أُخْتُهَا أَسْمَاءُ ، وَعَلَيْهَا ثِيَابٌ سَابِغَةٌ وَاسِعَةُ الأَكِمَّةِ ، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فَخَرَجَ ، فَقَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ : تَنَحَّيْ فَقَدْ رَأَى مِنْكِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْرًا كَرِهَهُ ، فَفَتَحَتْ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَأَلَتْهُ عَائِشَةُ لِمَ قَامَ ؟ فَقَالَ : " أَوَ لَمْ تَرَيْ إِلَى هَيْأَتِهَا ، إِنَّهُ لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ الْمُسْلِمَةِ أَنْ يَبْدُو مِنْهَا إِلا هَكَذَا " وَأَخَذَ كُمَّيْهِ فَغَطَّى بِهِمَا ظُهُورَ كَفَّيْهِ حَتَّى لَمْ يَبْدُ مِنْ كَفَّيْهِ إِلا أَصَابِعُهُ ، ثُمَّ نَصَبَ كَفَّيْهِ عَلَى صُدْغَيْهِ حَتَّى لَمْ يَبْدُ إِلا وَجْهُهُ

رواه الطبراني في الكبير والأوسط إلا أنه قال : " ثياب شامية " بدل : " سابغة ", وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8614. Esmâ binti Umeys anlatıyor: Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Hz. Ebû Bekr'in kızı Hz. Âişe'nin yanına girdi. Âişe'nin yanında kardeşi Esmâ vardı. Üzerinde yenleri geniş, tam ve boydan boya bir elbise vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona baktığı zaman, ayağa kalkıp dışarıya çıktı. Âişe ona: "Geri çekil. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), sende nahoş bir şey gördü" dedi. Sonra (kapı) açıldı. Cenab-ı Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdi. Âişe ona: "Niçin kalktın?" diye sorunca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun şeklini görmüyor musun? Müslüman kadın için kendinden (vücut hatlarından) bir şey izhar etmesi yasaktır. Ancak böyle olması müstesna"* buyurdu. Yenlerini tuttu ve

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (22/370) ve *Müsned-i Bezzâr* (3015)

onlarla ellerinin dış kısmını örttü. Nihayet yenlerinden sadece elleri gözüktü. Sonra ellerini (Âişe'nin) gözü ile kulağı arasına dikti. Böylece sadece yüzü gözüktü.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ancak "Tam, boydan boya" yerine "Şâm'lıların elbisesi" geçmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٦١٥ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْوَلِيدِ ، أَنَّهَا كَانَتْ بِالشَّامِ تَلْبَسُ الثِّيَابَ مِنْ ثِيَابِ الْخَزِّ ، ثُمَّ تَأْتَزِرُ ، فَقِيلَ لَهَا : أَمَا يُغْنِيكِ هَذَا عَنِ الإِزَارِ ، فَقَالَتْ : إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَأْمُرُ بِالإِزَارِ "

رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفه .

8615. Fâtıma binti'l-Velîd'in naklettiğine göre kendisi Şâm'da ipek elbise giyerdi. Sonra (peştamal) izar giymeye başladı. Kendisine: "(Önceki kıyafetine ne oldu da) peştamale muhtaç kaldın?" denildi. O da şöyle: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in izarı (peştamalı) emrettiğini işittim" dedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[2]

٨٦١٦ – حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا شُعَيْبُ بْنُ يَحْيَى ، أنا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ مُجَمِّعِ بْنِ كَعْبٍ ، عَنْ مَسْلَمَةَ بْنِ مَخْلَدٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اعْرُوا النِّسَاءَ يَلْزَمْنَ الْحِجَالَ " رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: مجمع بن كعب, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8616. Mesleme b. Mahled'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kadınlar, dışarda giyecekleri (uygun) giysileri olmadığı zaman evde otursunlar."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mucemmi' b. Kâ'b'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٦١٧ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا ، نا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الْخَزَّازُ ، نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبَّادٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اسْتَعِينُوا عَلَى النِّسَاءِ بِالْعُرْيِ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/142-3), isnâdı zayıftır.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/362)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/438); asılsız bir hadistir; bak: İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât* (2/283)

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه موسى بن زكريا, وهو ضعيف .

8617. Enes b. Malik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kadınlara (hanımlarınıza çok fazla giysi ve takı almayarak) çıplaklık hususunda yardımcı olun (ki sahip olduğu bu eşyaları üzerinde göstermek için sokağa çıkmak istemesin)."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta zayıf bir ravi olan hocası Mûsâ b. Zekeriyyâ'dan rivayet etmiştir.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي النِّعَالِ وَالخِفَافِ)

Açık ve Kapalı Ayakkabı[2] Giymek

٨٦١٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنِ ابْنِ الشِّخِّيرِ عَنِ الأَعْرَابِيِّ أَنَّ نَعْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ مَخْصُوفَةً . رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8618. Yezîd b. eş-Şıhhîr bir bedeviden naklediyor: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ayakkabısı (yol yol) dikişli idi."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٦١٩ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْحَاقَ الدَّرَاوَرْدِيُّ الطَّبَرَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَمَّادٍ الطِّهْرَانِيُّ الظَّهْرَانِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ صَالِحٍ ، مَوْلَى التَّوْأَمَةِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : " كَانَ لِنَعْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِبَالانِ ، وَلِنَعْلِ أَبِي بَكْرٍ قِبَالانِ ، وَلِنَعْلِ عُمَرَ قِبَالانِ ، وَأَوَّلُ مَنْ عَقَدَ عَقْدًا وَاحِدًا عُثْمَانُ ، رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ "

رواه الطبراني في الصغير والبزار باختصار, ورجال الطبراني ثقات .

8619. Ebû Hureyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ayakkabısında parmak arasından geçen tasma vardı. Hz. Ebû Bekr ve Hz. Ömer'in ayakkabısında da parmak arasından geçen tasma vardı. İlk olarak bir düğüm atan Hz. Osmân'dır."

---

[1] Mûsa b. Zekeriyâ, Dârakutnî'ye göre metrûktur. Diğer taraftan bu hadis, Hz. Ömer'in aynı ibareleri ile daha uzun bir metinle İbn Ebî Şeybe'nin *Musannef*inde (18004) yer almıştır. Fakat İbn Adî, *Kâmil*'de (1/313) bir başkası kanalıyla Zekeriyâ b. Yahyâ'dan rivayet etmiştir.

[2] Arapça *niâl* (tekili *na'l*), terlik, nalın benzeri ve yazlık tüm ayakkabılardan açık olanları içermektedir. Bot ve çizme gibi her türlü kapalı ayakkabılar ise *hifâf* (tekili *huf*) adıyla anılmaktadır.

[3] *Müsned-i Ahmed* (5/6, 363)

★Hadisi, *el-Mu'cemu's-sağîr*'de Taberânî ve kısa bir metinle Bezzâr rivayet etmiş olup Taberânî'nin ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٢٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِرْسٍ الْمِصْرِيُّ ، ثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ بَكَّارٍ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ زَبَالَةَ الْمَخْزُومِيُّ ، ثَنَا مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ الزَّمْعِيُّ ، حَدَّثَتْنِي قُرَيْبَةُ بِنْتُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبِ بْنِ زَمْعَةَ ، عَنْ أُمِّهَا كَرِيمَةَ بِنْتِ الْمِقْدَادِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ ضُبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، قَالَتْ : " كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعْلٌ لَهَا خَصْرَةٌ "

رواه الطبراني في الأوسط, وقد سقط من سنده راويان بعد الزبير بن بكار والله أعلم .

8620. Dubâa binti'z-Zübeyr b. Abdilmuttalib diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ayakkabısında serçe parmağı arasından geçen bir tasması vardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, hadisin senedinden Zübeyr b. Bekkâr'dan sonra iki ravi düşmüştür. Allah daha doğrusunu bilir.[2]

٨٦٢١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلْمٍ ، قَالَ : نَا سَهْلُ بْنُ عُثْمَانَ ، قَالَ : نَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ شَابُورَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اسْتَكْثِرُوا مِنَ النِّعَالِ ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَنْ يَزَالَ رَاكِبًا مَا دَامَ نَاعِلا "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: إسماعيل بن مسلم المكي, وهو ضعيف .

8621. Amr b. Şuayb'ın, babasından, onun da dedesi (Abdullah b. Amr)'dan bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Çok ayakkabı giymeye çalışın. Çünkü sizden biriniz ayakkabı giydiği müddetçe (yolda yürümesi daha rahat olduğu için) sürekli binici (yani binek üzerinde gibi) olur ."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İsmâîl b. Müslim el-Mekkî zayıftır.

٨٦٢٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عُقْبَةَ الشَّيْبَانِيُّ ، ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ ، ثنا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ ، ثنا مَجَّاعَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :" اسْتَكْثِرُوا مِنَ النِّعَالِ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لا يَزَالُ رَاكِبًا مَا كَانَ مُتَنَعِّلا "

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (254) ve *Müsned-i Bezzâr* (2961)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/167)

رواه الطبراني, وفيه :مجاعة بن الزبير, قال أحمد : لا بأس به في نفسه, وقال ابن عدي : هو ممن يحتمل ويكتب حديثه , وضعفه الدارقطني, وبقية رجاله ثقات .

8622. İmrân b. Husayn'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ayakkabı giymeye gayret edin. Çünkü sizden biriniz ayakkabı giydiği müddetçe sürekli binici (yani binek üzerindeymiş gibi) rahat eder."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mecâ'a b. ez-Zübeyr hakkında İmam Ahmed "Kendisinde bir sakınca yoktur", İbn Adiy, "Hadisi yazılan kimselerdendir" açıklamasını yapmıştır. Dârakutnî ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٦٢٣ – حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْمُهْتَدِي الْمَرْوَزِيُّ أَبُو حَبِيب ، بِبَغْدَادَ ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَعْقُوبَ الطَّالْقَانِيُّ ، حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ هَارُونَ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أُمِرْتُ بِالنَّعْلَيْنِ وَالْخَاتَمِ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط ,وفيه: عمر بن هارون البلخي, وهو ضعيف .

8623. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ben bir çift ayakkabı giymekle ve yüzük takmakla emrolundum."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ömer b. Hârûn el-Belhî zayıftır.[1]

٨٦٢٤ – حدثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الأَزْدِيُّ ، ثنا أَبُو عَاصِمٍ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ هُرْمُزٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عَطَاءٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " قَابِلُوا النِّعَالَ "

8624. Yahyâ b. Ubeyd b. Atâ, babası kanalıyla dedesinden bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Ayakkabılara tasma takın."*[2]

٨٦٢٥ – وفي رواية : حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَهْرَامَ الأَيْذَجِيُّ ، ثنا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ ، ثنا أَبُو عَاصِمٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُسْلِمِ بْنِ هُرْمُزَ ، حَدَّثَنِي عَطَاءُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ رَجُلٌ مِنَ الطَّائِفِ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِنًى يُكَلِّمُ النَّاسَ ، يَقُولُ لَهُمْ : " قَابِلُوا النِّعَالَ "

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (463)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (997)

رواه كله الطبراني , وعبد الله بن هرمز ضعيف .

8625. Tâif ahalisinden olan Atâ b. İbrâhîm'in, babasından, onun da dedesinden naklettiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Minâ'da, insanlara hitab ederken şöyle dediğini işitti: *"Ayakkabılara tasma takın."*

★Hadisin tamamını Taberânî rivayet etmiş olup, Abdullah b. Hürmüz zayıftır.[1]

٨٦٢٦ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثنا سَهْلُ بْنُ عُثْمَانَ ، ثنا ابْنُ الْعَذْرَاءِ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " مَنْ لَبِسَ نَعْلا صَفْرَاءَ لَمْ يَزَلْ فِي سُرُورٍ مَا دَامَ لابِسَهَا "

رواه الطبراني, وفيه: ابن العذراء, غير مسمى و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8626. İbn Abbâs dedi ki: "Her kim sarı renkli bir ayakkabı giyerse, onu giydiği müddetçe sevinç içinde olur."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbnu'l-Azrâ' isimlendirilmemiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٢٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مَنْدَهِ الأَصْبَهَانِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ الضُّرَيْسِ ، عَنْ عَنْبَسَةَ بْنِ سَعِيدٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ عَامِرٍ ، عَنْ دِحْيَةَ الْكَلْبِيِّ ، قَالَ : " أُهْدِيَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُبَّةٌ صُوفٌ وَخُفَّيْنِ فَلَبِسَهُمَا حَتَّى تَخَرَّقَا وَلَمْ يَسْأَلْ عَنْهُمَا ذَكَّيْنَاهُمَا أَمْ لا ؟ " رواه الطبراني, وفيه: عيينة بن سعد, عن الشعبي, وعنه يحيى بن الضريس, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8627. Dihye el-Kelbî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e yünden bir cübbe ve iki mest hediye edildi. Yarılıncaya kadar onları giydi. Onları tabaklayıp tabaklamadığımızı sormadı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Uyeyne b. Sa'd, Şa'bî'den ondan da Yahyâ b. ed-Urays rivayet etmiş olup onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٦٢٨ – حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ الضَّبِّيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الشَّامِيُّ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ سِنَانٍ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا تَخَفَّفَتْ أُمَّتِي بِالْخِفَافِ ذَاتِ الْمَنَاقِبِ الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ وَخَصَفُوا نِعَالَهُمْ تَخَلَّى اللَّهُ مِنْهُمْ "

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/170-1)
2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (10612)
3 Taberânî, *M. el-Kebîr* (4200)

رواه الطبراني, وفيه: عثمان بن عبد الله الشامي, وهو ضعيف .

8628. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ümmetimden kadın ve erkekler delikli mest giydikleri zaman ve ayakkabılarını diktiklerinde, Allah onları terkeder."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Osmân b. Abdillah eş-Şâmî zayıftır.[1]

(بَابُ النَّهْيِ أَنْ يَنْتَعِلَ أَحَدُهُمْ وَهُوَ قَائِمٌ)

Ayakta Ayakkabı Giymenin Yasaklanması

٨٦٢٩ – عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَنْتَعِلَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ .

رواه البزار, وفيه: عنبسة بن سالم قال البزار : لا نعلمه توبع على هذا وضعفه أبو داود أيضا .

8629. Enes dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kişinin ayakta ayakkabı giymesini yasakladı."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Anbese b. Sâlim hakkında Bezzâr "Bu rivayetinde ona mütabaat olup olmadığını bilmiyoruz" açıklamasını yapmış, Ebû Dâvud ise bu ravinin zayıf olduğunu söylemiştir.[2]

(بَابُ لاَ يَمْشِي أَحَدٌ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ وَلاَ فِي خُفٍّ وَاحِدَةٍ)

Tek Açık ya da Kapalı Ayakkabı (Mestle) Yürünmemelidir

٨٦٣٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو الأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ أَوْ فِي خُفٍّ وَاحِدٍ .

رواه أحمد ,وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وفيه ضعف, ورجاله رجال الصحيح ,ورواه الطبراني في الأوسط.

8630. Ebû Saîd el-Hudrî'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kişinin tek ayakkabı ve tek mestle yürümesini yasakladı.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olup hadisi hasendir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Taberânî ise *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11457), Osmân eş-Şâmî uydurma hadisleri olan bir ravidir.
[2] *Müsned-i Bezzâr* (2959), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2936, 3077) ve Tirmizî (1777, "garîb")

٨٦٣١ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ , ثنا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ , ثنا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ , ثنا أَبِي , عَنْ حُسَيْنِ بْنِ ذَكْوَانَ , عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ , عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ , عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى أَنْ يُمْشَى فِي نَعْلٍ وَاحِدٍ , أَوْ خُفٍّ وَاحِدٍ , وَيَبِيتَ فِي دَارٍ وَحْدَهُ , أَوْ يَنْتَقِصَ فِي بُرَازٍ مِنَ الأَرْضِ , إِلا أَنْ يَنْحَنِيَ لَوْ يَلْقَى عَدُوًّا إِلا أَنْ يُنَحِّيَ عَنْ نَفْسِهِ "

قلت : هكذا وجدته في النسخة التي كتبته منها وليست بأصل .

رواه الطبراني ,وعبد الله بن أحمد وجادة, عن كتاب أبيه, وقال : ضرب عليه أبي و لم يحدثنا به ورجال أحمد رجال الصحيح , وكذلك رجال الطبراني إلا أن عبد الله نقل عن أبيه أنه ضرب على الحديث من أجل الحسن بن ذكوان قلت : وهو من رجال الصحيح .

8631. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kişinin tek ayakkabı ve tek mestle yürümesini, bir evde yalnız gecelenmesini yasakladı. Düşmanla karşılaşıp ondan kendini uzaklaştırması müstesna, ağaçsız boş araziyi tahliye etmeyi yasakladı.

Ben derim ki: Aslının aksine olarak yazmış olduğum nüshada bu ifadelerle buldum.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. Ahmed, babasının kitabından vicade yoluyla rivayet etmiş olup "Babam bu hadisin üzerini çizdi ve bize okumadı" açıklamasını yapmıştır. Ahmed'in ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Taberânî'nin ravileri de böyledir. Ancak Abdullah, babasından nakledip, Hasan b. Zekvân'dan dolayı bu hadisin üzerini çizmiştir (çıkarmıştır). Ben derim ki: Bu ravi, *Sahîh*'in ravilerindendir.[1]

٨٦٣٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي الْحَارِثِ ، ثنا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ ، ثنا خَارِجَةُ بْنُ مُصْعَبٍ ، عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ ، عَنْ أَبِي قِلابَةَ ، عَنْ أَبِي الأَشْعَثِ ، عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ أَحَدِكُمْ ، فَلا يَمْشِ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ "

رواه الطبراني, وفيه: خارجة بن مصعب ,وهو متروك .

8632. Şeddâd b. Evs'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinizin (iki) ayakkabısın(dan birinin) bağı koptuğu zaman tek ayakkabıyla yürümesin."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hârice b. Mus'âb metruktur.[2]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12359) ve *Müsned* (2950)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7137)

(بَابُ الْمَشْيِ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ)

Tek Ayakkabı ile Yürümek

٨٦٣٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، قَالَ : نا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ نَعْلِهِ ، مَشَى فِي وَاحِدَةٍ ، وَالأُخْرَى فِي يَدِهِ ، حَتَّى يَجِدَ شِسْعًا فَيَلْبَسَهَا " رواه الطبراني في الأوسط, وإسناده حسن .

8633. Hz. Ali diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ayakkabısının bağı (kayışı) koptuğu zaman tek ayakkabıyla yürürdü. Diğeri ise kayış bulana kadar elinde kalırdı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, isnadı hasendir.

(بَابُ خَلْعِ النَّعْلِ إِذَا جَلَسَ)

Kişinin Oturduğu Zaman Ayakkabıyı Çıkarması

٨٦٣٤ - عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِذَا جَلَسْتُمْ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ "أحسبه قال : " تَسْتَرِحْ أَقْدَامُكُمْ "

رواه البزار, وفيه: موسى بن محمد بن إبراهيم التيمي, وهو ضعيف .وقد تقدم في الأطعمة خلع النعل عند الأكل.

8634. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: "*Oturduğunuz zaman ayakkabılarınızı çıkartınız.*" Ayrıca: "*Böylece ayaklarınız rahatlar*" dediğini de sanıyorum.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mûsâ b. Muhammed b. İbrâhîm et-Teymî zayıftır.

Yiyecekler kitabında yemek yerken ayakkabıyı çıkarmak hakkında hadis geçti.[1]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2960)

(بَابُ النَّهْيِ عَنْ لِبْسِ الخُفِّ قَبْلَ أَنْ يَنْفِضَهَا)

Silkelemeden Önce Mestlerin (veya Kapalı Ayakkabıların) Giyilmesinin Yasaklanması

٨٦٣٥ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْبَاقِي الأَذَنِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ رَوْحٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، قَالَ : دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخُفَّيْهِ يَلْبَسُهُمَا ، فَلَبِسَ أَحَدَهُمَا ، ثُمَّ جَاءَ غُرَابٌ فَاحْتَمَلَ الآخَرَ ، فَرَمَى بِهِ ، فَخَرَجَتْ مِنْهُ حَيَّةٌ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ ، فَلا يَلْبَسْ خُفَّيْهِ حَتَّى يَنْفُضَهُمَا "

رواه الطبراني, وفيه: هاشم بن عمرو, و لم أعرفه إلا أن ابن حبان ذكر في الثقات هاشم بن عمرو في طبقته والظاهر أنه هو إلا أنه لم يذكر روايته عن إسماعيل بن عياش وشيخ إسماعيل في هذا الحديث شامي فرواته ثقات وهو صحيح إن شاء الله .وقد تقدم حديث : " اخشوشنوا وامشوا حفاة " . في باب ترك الرفاهية .

8635. Ebû Umâme anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), mestlerini istedi. Birisini giyince, bir karga gelip, diğerini aldı. Sonra (kargaya bir şey) fırlattı. İçinden yılan çıktı. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah'a ve âhiret gününe inanan kimse mestlerini silkelemeden önce giymesin."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hâşim b. Amr'ı tanımıyorum. Ancak İbn Hibbân, Hâşim b. Amr'ı *"es-Sikât"* isimli kitabında kendi tabakasında zikretmiştir. Görünen bu ikisinin aynı kişi olduğudur. Ancak İsmâîl b. Ayyâş'tan rivayetini zikretmemiştir. Bu hadiste İsmâîl'in hocası Şâm'lıdır. Ravileri güvenilir kimselerdir. Hadis, sahîhtir inşaallah.

Refahı terk etmek bölümünde *"Sert (kıyafet) giyinin ve yalın ayak yürüyün"* hadisi geçmiştir. [1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الحَرِيْرِ وَالذَّهَبِ)

Altın ve İpek Giymek

٨٦٣٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو النَّضْرِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُبَارَكُ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " إِنَّمَا يَلْبَسُ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا مَنْ لاَ يَرْجُو أَنْ يَلْبَسَهُ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7620)

فِي الآخِرَةِ إِنَّمَا يَلْبَسُ الْحَرِيرَ مَنْ لاَ خَلاَقَ لَهُ ". قَالَ الْحَسَنُ فَمَا بَالُ أَقْوَامٍ يَبْلُغُهُمْ هَذَا عَنْ نَبِيِّهِمْ فَيَجْعَلُونَ حَرِيراً فِي ثِيَابِهِمْ وَفِي بُيُوتِهِمْ .

رواه أحمد والبزار باختصار, وفيه: مبارك بن فضالة, وثقه ابن حبان وغيره وفيه ضعف, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8636. Ebû Hureyre bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Dünyada ipeği, âhirette giymeyi ümit etmeyen kimse giyer. İpeği, iyilik ve hayırdan nasibi olmayan kimse giyer."*

Hasan dedi ki: "Nebilerinden bu haber kendisine ulaşan kavimlerin durumu nedir ki (bu haber ulaştığı halde), elbiselerinde ve evlerinde ipek kullanıyorlar."

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr kısa bir şekilde rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Mübârek b. Fedâle'de zayıflık olup, İbn Hibbân ve başkası güvenilir olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٦٣٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو هَانِئٍ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْغِفَارِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتْبَعُ الْحَرِيرَ مِنَ الثِّيَابِ فَيَنْزِعُهُ . رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح خلا أبا سعيد الغفاري وقد وثقه ابن حبان .

8637. Ebû Saîd el-Gıfârî'nin haber verdiğine göre kendisi, Ebû Hureyre'nin şöyle dediğini işitti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), elbisesine yapışık olan ipeği çıkarırdı."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. İbn Hibbân, Ebû Saîd el-Gıfârî'nin güvenilir olduğunu söylemiş olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٦٣٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا سَالِمٌ أَبُو جُمَيْعٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَ أَنَّ عُمَرَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ عُطَارِداً التَّمِيمِيَّ كَانَ يُقِيمُ حُلَّةَ حَرِيرٍ فَلَوِ اشْتَرَيْتَهَا فَلَبِسْتَهَا إِذَا جَاءَكَ وُفُودُ النَّاسِ. قَالَ فَقَالَ " إِنَّمَا يَلْبَسُ الْحَرِيرَ مَنْ لاَ خَلاَقَ لَهُ"

رواه أحمد والبزار بنحوه ورجال أحمد ثقات .

8638. Ebû Hureyre bildiriyor: Hz. Ömer b. el-Hattâb: "Ey Allah'ın Resûlü! Utârid et-Temîmî ipek elbise yapıyor. Onu satın alıp kavimlerin elçileri geldiği zaman giysen." deyince, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İpeği, iyilik ve hayırdan nasibi olmayan kimse giyer."*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/329 ve *Müsned-i Bezzâr* (2997)

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr benzerini rivayet etmiştir. Ahmed'in ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٣٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عُبَيْدٍ الرَّحَبِيِّ أَنَّ أَبَا أُمَامَةَ دَخَلَ عَلَى خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ فَأَلْقَى لَهُ وِسَادَةً فَظَنَّ أَبُو أُمَامَةَ أَنَّهَا حَرِيرٌ فَتَنَحَّى يَمْشِي الْقَهْقَرَى حَتَّى بَلَغَ آخِرَ السِّمَاطِ وَخَالِدٌ يُكَلِّمُ رَجُلاً ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى أَبِي أُمَامَةَ فَقَالَ لَهُ يَا أَخِي مَا ظَنَنْتَ أَظَنَنْتَ أَنَّهَا حَرِيرٌ قَالَ أَبُو أُمَامَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لاَ يَسْتَمْتِعُ بِالْحَرِيرِ مَنْ يَرْجُو أَيَّامَ اللَّهِ ". فَقَالَ لَهُ خَالِدٌ يَا أَبَا أُمَامَةَ أَنْتَ سَمِعْتَ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اللَّهُمَّ غُفْراً أَنْتَ سَمِعْتُ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلْ كُنَّا فِي قَوْمٍ مَا كَذَبُونَا وَلاَ كُذِّبْنَا.

رواه أحمد, وفيه: أبو بكر بن أبي مريم ,وقد اختلط .

8639. Habîb b. Ubeyd er-Rahabî'nin naklettiğine göre Ebû Umâme, Hâlid b. Yezîd'in yanına girdi. Onun için yastık koydu. Ebû Umâme onu ipek zannetti. Gerisin geriye çekildi. Nihayet sofranın sonuna ulaştı. Hâlid ise bir adamla konuşuyordu. Sonra Ebû Umâme'ye yönelerek: "Ey kardeşim! Ne zannettin? Onun ipek olduğunu mu zannettin?" dedi. Ebû Umâme şu karşılığı verdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle: *"Allah'ın günlerini ümit eden kimse ipekle faydalanmaz"* buyurdu. Hâlid ona: "Sen bunu Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittin mi?" diye sorunca, Ebû Umâme şu cevabı verdi: "Allahım! Sen ona mağfiret et. Ben bunu Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'den işittim. Biz yalan söylemeyen ve yalanla itham edilmeyen bir kavim içerisindeydik."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr b. Meryem ahir ömründe bunamıştır.[2]

٨٦٤٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ قَالَ حَدَّثْتُ الْحَسَنَ بِحَدِيثِ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ عُمَرَ فِي الدِّيبَاجِ قَالَ فَقَالَ الْحَسَنُ أَخْبَرَنِي رَجُلٌ مِنَ الْحَيِّ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ لَبِنَتُهَا دِيبَاجٌ. قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَبِنَةٌ مِنْ نَارٍ"

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (2/337) ve *Müsned-i Bezzâr* (2997)

[2] *Müsned-i Ahmed* (5/267)

رواه أحمد، وفيه: علي بن عاصم بن صهيب، وأنكر عليه كثرة الغلط وتماديه فيه قال أحمد : أما أنا فأحدث عنه وحدثنا عنه، وبقية رجاله ثقات .

8640. Süleymân et-Teymî bildiriyor: Hasan'a, Ebû Osmân enNehdî'nin Hz. Ömer'den naklettiği ipek hakkındaki hadisini haber verdim. Hasan dedi ki: Hay (kabilesi)nden bir adamın bana haber verdiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girmiş. Adamın üzerinde gömlek yakası ipekten olan bir cübbe varmış. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem): *"Ateşten bir gömlek yakası"* buyurmuş.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Âsım b. Suheyb hakkında sık sık hata yaptığı için hadislerine münker hükmü vermiştir. Ayrıca Ahmed: "Ben (yine de) ondan hadis rivayet ediyorum. Bize ondan hadis rivayet ediliyor" dedi. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٤١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَاهِباً أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُبَّةَ سُنْدُسٍ فَلَبِسَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ أَتَى الْبَيْتَ فَوَضَعَهَا وَأَحَسَّ بِوَفْدٍ أَتَوْهُ فَأَمَرَهُ عُمَرُ أَنْ يَلْبَسَ الْجُبَّةَ لِقُدُومِ الْوَفْدِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لاَ يَصْلُحُ لِبَاسُهَا لَنَا فِي الدُّنْيَا وَيَصْلُحُ لَنَا فِي الآخِرَةِ وَلَكِنْ خُذْهَا يَا عُمَرُ. فَقَالَ تَكْرَهُهَا وَآخُذُهَا. فَقَالَ إِنِّي لاَ آمُرُكَ أَنْ تَلْبَسَهَا وَلَكِنْ أَرْسِلْ بِهَا إِلَى أَرْضِ فَارِسَ فَتُصِيبَ بِهَا مَالاً ". فَأَرْسَلَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّجَاشِيِّ وَكَانَ قَدْ أَحْسَنَ إِلَى مَنْ فَرَّ إِلَيْهِ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم .

8641. Câbir'in naklettiğine göre bir rahip, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ipekten bir cübbe hediye etti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onu giydi. Sonra eve gelip onu çıkardı. Kendisine gelen elçileri gördü. Hz. Ömer, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'e elçiler geldiği için cübbeyi giymesini emretti. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dünyada onu giymek bize uygun olmaz. Âhirette onu giymek bize uygun olur. Fakat onu sen al ey Ömer!"* Ömer dedi ki: "Hem (giyilmesini) çirkin görüyorsun ve hem de onu almamı (emrediyorsun)?" Hz. Peygamber: *"Ben onu giymeni emretmiyorum. Ancak bunu Fâris topraklarına gönderip (satarak) mal alırsın"* buyurdu. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), cübbeyi Necâşî'ye gönderdi.

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/70)

Necâşî, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından kendisine kaçanlara iyi davranırdı.[1]

٨٦٤٢ – وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْدَى إِلَيْهِ رَاهِبٌ مِنَ الشَّامِ جُبَّةً مِنْ سُنْدُسٍ فَلَبِسَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ أَتَى الْبَيْتَ فَوَضَعَهَا وَأُخْبِرَ بِوَفْدٍ يَأْتِيهِ فَأَمَرَهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ أَنْ يَلْبَسَ الْجُبَّةَ لِقُدُومِ الْوَفْدِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لاَ يَصْلُحُ لَنَا لِبَاسُهَا فِي الدُّنْيَا وَيَصْلُحُ لَنَا لِبَاسُهَا فِي الآخِرَةِ وَلَكِنْ خُذْهَا يَا عُمَرُ. فَقَالَ أَتَكْرَهُهَا وَآخُذُهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم " إِنِّي لَمْ آمُرْكَ أَنْ تَلْبَسَهَا وَلَكِنْ تُرْسِلُ بِهَا إِلَى أَرْضِ فَارِسَ فَتُصِيبُ بِهَا مَالاً." فَأَبَى عُمَرُ فَأَرْسَلَ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّجَاشِيِّ وَكَانَ قَدْ أَحْسَنَ إِلَى مَنْ فَرَّ إِلَيْهِ مِنْ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم.

قلت : هو في الصحيح باختصار .رواه أحمد, وفيه: ابن لهيعة وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات.

8642. Câbir'in naklettiğine göre Şâm'lı bir rahip, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ipekten bir cübbe hediye etti. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) onu giydi. Sonra eve gelip onu çıkardı. Kendisine elçilerin geldiği haber verilince, Hz. Ömer b. el-Hattâb, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e elçiler geldiği için cübbeyi giymesini emretti. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dünyada onu giymek bize uygun olmaz. Ahirette onu giymek bize uygun olur. Ancak bunu sen al ey Ömer!"* Ömer dedi ki: "Hem (giyilmesini) çirkin görüyorsun ve hem de onu almamı (emrediyorsun)?" Hazreti Peygamber: *"Ben onu giymeni emretmiyorum. Ancak bunu Fâris topraklarına gönderip mal alırsınız"* buyurdu. Ömer (almaktan) yüz çevirdi. Sonra Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), cübbeyi Necâşî'ye gönderdi. Necâşî, Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından kendisine kaçanlara iyi davranırdı.

Ben derim ki: Bu hadis *Sahîh*'te kısa bir şekilde mevcuttur.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olup hadisi zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/337)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/347)

٨٦٤٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ جَابِرٍ عَنْ خَالَتِهِ أُمِّ عُثْمَانَ عَنِ الطُّفَيْلِ ابْنِ أَخِي جُوَيْرِيَةَ عَنْ جُوَيْرِيَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" مَنْ لَبِسَ ثَوْبَ حَرِيرٍ أَلْبَسَهُ اللَّهُ يَوْماً أَوْ ثَوْباً مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

8643. Cüveyriye'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim ipek elbise giyerse, Allah kıyamet gününde ona ateşten bir gün veya bir kıyafet giydirir."* [1]

٨٦٤٤ – وفي رواية : " حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَسْوَدُ يَعْنِي ابْنَ عَامِرٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ جَابِرٍ عَنْ خَالَتِهِ أُمِّ عُثْمَانَ عَنِ الطُّفَيْلِ ابْنِ أَخِي جُوَيْرِيَةَ عَنْ جُوَيْرِيَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ لَبِسَ ثَوْبَ حَرِيرٍ فِي الدُّنْيَا أَلْبَسَهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوْبَ مَذَلَّةٍ أَوْ ثَوْباً مِنْ نَارٍ"

رواه أحمد والطبراني ,وفيه: جابر الجعفي, وهو ضعيف وقد وثق .

8644. Cüveyriye'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Herkim dünyada ipek elbise giyerse, yüce Allah ona kıyamet gününde ateşten zillet elbisesi veya ateşten bir elbise giydirir."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî güvenilir olmakla beraber zayıftır.

٨٦٤٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا بَهْزٌ حَدَّثَنَا أَبَانُ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَوْ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّهُ قَالَ أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ نَهَانَا عَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ. قلت : أخرجته لذكر أبي سعيد .رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح .

8645. Ebû Saîd veya İmrân b. Husayn diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ipek elbiseyi giymeyi yasakladığına şahit oldum."

Ben derim ki: Bu hadisi Ebû Saîd'in ismi geçtiği için tahric ettim.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٦٤٦ – حَدَّثَنَا رَجَاءُ بْنُ الْجَارُودِ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَدِيٍّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ ، عَنْ زُبَيْدٍ ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : " مَنْ لَبِسَ ثَوْبَ حَرِيرٍ أَلْبَسَهُ اللَّهُ يَوْماً مِنْ نَارٍ لَيْسَ مِنْ أَيَّامِكُمْ ، وَلَكِنْ مِنْ أَيَّامِ اللَّهِ الطِّوَالِ "

رواه البزار, عن شيخه رجاء بن الجارود و لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/324) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/65)

8646. Huzeyfe diyor ki: "Her kim ipek elbise giyerse Allah ona ateşten bir gün giydirir. Bu sizin günlerinizden olmayıp, Allah'ın uzun günlerinden olan bir gündür."

★Hadisi Bezzâr hocası Recâ b. el-Cârûd'dan rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ وَأَظُنُّ أَنِّي سَمِعْتُهُ مِنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرٌو أَنَّ هِشَامَ بْنَ أَبِي رُقَيَّةَ حَدَّثَهُ قَالَ سَمِعْتُ مَسْلَمَةَ بْنَ مُخَلَّدٍ وَهُوَ قَاعِدٌ عَلَى الْمِنْبَرِ يَخْطُبُ النَّاسَ وَهُوَ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَمَا لَكُمْ فِي الْعَصَبِ وَالْكَتَّانِ مَا يَكْفِيكُمْ عَنِ الْحَرِيرِ وَهَذَا رَجُلٌ فِيكُمْ يُخْبِرُكُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُمْ يَا عُقْبَةُ. فَقَامَ عُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ وَأَنَا أَسْمَعُ فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّداً فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. وَأَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا حُرِمَهُ أَنْ يَلْبَسَهُ فِي الآخِرَةِ" رواه أحمد وأبو يعلى والبزار والطبراني في الكبير والأوسط, ورجالهم ثقات .

8647. Hişâm b. Ebî Rukayye anlatıyor: Mesleme b. Mahled minberde hutbe verirken şöyle dediğini işittim: "Ey insanlar! Size ne oluyor da keten ve Yemen kumaşı dururken ipek giyiyorsunuz? Şu içinizdeki adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den size haber veriyor. Kalk ey Ukbe!"

Ukbe b. Âmir ayağa kalktıktan sonra dedi ki: Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Herkim kasden benim hakkımda yalan söylerse cehennemdeki yerini hazırlasın."* Yine ben Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'i şöyle işittiğime şahit oldum: *"Her kim dünyada ipek giyerse, âhirette onu giymekten mahrum bırakılır."*

★Hadisi İmam Ahmed, Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, hepsinin ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٤٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنِ الصَّقْعَبِ بْنِ زُهَيْرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ حَمَّادٌ أَظُنُّهُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ عَلَيْهِ جُبَّةٌ سِيجَانٍ مَزْرُورَةٌ بِالدِّيبَاجِ فَقَالَ أَلاَ إِنَّ

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3001)

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/156), Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1751) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/327-8)

صَاحِبَكُمْ هَذَا قَدْ وَضَعَ كُلَّ فَارِسٍ ابْنِ فَارِسٍ. وَيَرْفَعَ كُلَّ رَاعٍ ابْنِ رَاعٍ. قَالَ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَجَامِعِ جُبَّتِهِ وَقَالَ " أَلاَ أَرَى عَلَيْكَ لِبَاسَ مَنْ لاَ يَعْقِلُ"

رواه أحمد في حديث طويل تقدم في وصية نوح عليه السلام ,ورجاله ثقات .

8648. Abdullah b. Amr anlatıyor: Biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındaydık. Bedevi olan bir adam geldi. Üzerinde ipek ile düğmelenmiş Sîcân cübbesi vardı. Şöyle dedi: "Muhakkak ki sizin şu arkadaşınız (Hz. Peygamber) Fâris'in evveline İbn ibaresini getiriyor. Râi'nin başından da İbn ibaresini kaldırıyor." Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) cübbesinin toplandığı yeri tutarak: *"Hayır. Senin üzerinde akıllı olmayanların giysisini görüyorum"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Hz. Nûh'un vasiyeti hakkında geçmiş olan uzun bir hadis içinde rivayet etmiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٤٩ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْعَلاَّفُ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، أنا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الآخِرَةِ "

رواه الطبراني ,وفيه :علي بن يزيد الألهاني, وهو ضعيف .

8649. İbn Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Her kim dünyada ipek giyerse, âhirette onu giyemez."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ali b. Yezîd el-Elhânî zayıftır.[2]

٨٦٥٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَنَانٍ ، نا بَقِيَّةُ ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْقَزِّ وَالْحَرِيرِ. رواه البزار ,وفيه: بقيه وهو مدلس ,وبقية رجاله ثقات .

8650. İbn Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ipek giymeyi yasakladı.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Bakiyye tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

1 *Müsned-i Ahmed* (2/225) ve *Müsned-i Bezzâr* (2998)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (9779); Ubeydullah b. Zahr zayıf bir ravidir.

3 *Müsned-i Bezzâr* (3000)

٨٦٥١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ ، قَالَ : ثَنَا أَبِي ، عَنْ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ ، عَنْ أَبِي هَارُونَ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، قَالَ : خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ جُبَّةُ سُنْدُسٍ ، فَمَا رَأَيْنَاهُ مُنْذُ زَمَانٍ أَجْمَلَ مِنْهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ ، فَقَامَ فَزِعًا فَوَضَعَهَا ، ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فِي بُرْدِ حِبَرَةٍ ، فَقَالَ : " الْحَرِيرُ لِبَاسُ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، مَنْ لَبِسَهُ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الآخِرَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عيسى بن بكر بن داب ,وهو ضعيف جدا .

8651. Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bize geldi. Üzerinde ipek bir cübbe vardı. Biz bu zamana kadar o günde bundan daha güzel bir elbise görmedik. Bir anda endişeli bir şekilde kalkarak onu çıkardı. Sonra (Yemen'de özellikle yapımı bol çizgili keten veya pamuktan elbise olan) hıbere ile çıktı. Şöyle buyurdu: *"İpek, âhiret ahalisinin giysisidir. Her kim dünyada onu giyerse âhirette giyemez."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Îsâ b. Bekr b. Dâb oldukça zayıftır.[1]

٨٦٥٢ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، ثَنَا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، نَا الأَزْهَرُ بْنُ رَاشِدٍ ، نَا سُلَيْمُ بْنُ عَامِرٍ ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، قَالَ : رَأَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُبَّةً مُجَبَّبَةً بِحَرِيرٍ ، فَقَالَ : " طَوْقٌ مِنْ نَارٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط والكبير بنحوه والبزار, ورجال البزار ثقات .

8652. Muâz b. Cebel bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kenarı ipek ile çevrilmiş bir cübbe görünce şöyle buyurdu: *"Kıyamet gününde ateşten bir gerdanlıktır."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî benzerini rivayet etmiştir. Bezzâr'ın ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٥٣ - حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ثنا جَرِيرٌ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ ، عَنْ أَبِي فَاخِتَةَ ، حَدَّثَتْنِي أُمُّ هَانِئٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُهْدِيَتْ لَهُ حُلَّةٌ سِيَرَاءُ فَأَرْسَلَ بِهَا إِلَى عَلِيٍّ ، فَرَاحَ عَلِيٌّ وَهِيَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ : " لا أَرْضَى لَكَ مَا لا أَرْضَى لِنَفْسِي ، إِنِّي لَمْ أَكْسُكَهَا لِتَلْبَسَهَا ، إِنَّمَا كَسَوْتُكَهَا لِتَجْعَلَهَا خُمُرًا بَيْنَ الْفَوَاطِمِ"

[1] Halef, oldukça zayıf bir ravidir.
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/118) ve *Müsned-i Bezzâr* (2999).

رواه الطبراني, وفيه: يزيد بن أبي زياد, وقد وثق على ضعفه, وبقية رجاله ثقات .

8653. Ümmü Hâni'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e ipek karışmış bir elbise hediye edildi. Onu, Ali'ye gönderdi. Hz. Ali sevindi. O cübbe onun üzerindeydi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Ali'ye şöyle buyurdu: *"Kendi nefsim için razı olmadığıma, senin içinde razı olmam. Ben onu giymen için vermedim. Fâtımalar arasında onu örtü yapman için verdim.*[1]*"*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıf olmakla beraber güvenilir sayılmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٥٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي خَيْثَمَةَ ، قَالَ : نَا أَحْمَدُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ الْعَنْبَرِيُّ ، قَالَ : نَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ الثَّقَفِيُّ ، عَنِ الْمُهَاجِرِ أَبِي مَخْلَدٍ ، عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، وَابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالا : أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحُلَلٍ ، فَبَعَثَ إِلَى عُمَرَ بِحُلَّةٍ ، فَجَاءَ عُمَرُ بِحُلَّتِهِ يَحْمِلُهَا عَلَى يَدَيْهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، بَعَثْتَ إِلَيَّ بِهَذِهِ الْحُلَّةِ الْحَرِيرِ ، وَقَدْ قُلْتَ فِيهَا مَا قُلْتَ ؟ قَالَ : " إِنِّي لَمْ أَبْعَثْ بِهَا إِلَيْكَ لِتَلْبَسَهَا ، وَلَكِنْ بِعْهَا وَاسْتَنْفِعْ بِثَمَنِهَا "

قلت : حديث ابن عمر في الصحيح بنحوه وحديث ابن عباس .

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أحمد بن عبيد الله العنبري, ولم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8654. İbn Abbâs ile İbn Ömer anlatıyorlar: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e elbiseler getirildi. Ömer'e bir elbise gönderdi. Hz. Ömer elinde elbisesiyle geldi. "Ey Allah'ın Resûlü! Bu ipek elbiseyi bana yolladın. Bunun hakkında dediğini diyerek (yasaklamamış mıydın)?" dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ben ipek elbiseyi giymen için göndermedim. Ancak onu satıp parasıyla faydalan."*

Ben derim ki: İbn Abbâs'ın hadisi ile İbn Ömer'in hadisinin benzeri *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ahmed b. Ubeydillah el-Anberî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

[1] Burada kasdedilen şudur: Bu elbise üç parçaya bölündü. Fâtımatu'z-Zehrâ, Fâtıma binti Esed ve Fâtıma binti Hamza arasında taksim edildi.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/437) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (887, Hz. Ali hadisinden)

٨٦٥٥ - حَدَّثَنَا بَكْرٌ ، قَالَ : نا شُعَيْبُ بْنُ يَحْيَى ، قَالَ : نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلا يَلْبَسْ حَرِيرًا ، وَلا ذَهَبًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8655. Ebû Umâme Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitti: *"Her kim Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsa ipek ve altın giymesin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olup hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٦٥٦ - حَدَّثَنَا هَيْثَمٌ ، ثَنَا حُمَيْدُ بْنُ زَنْجَوَيْهِ النَّسَائِيُّ ، نا الْخَضِرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ شُجَاعٍ الْحَرَّانِيُّ ، نا هُشَيْمٌ ، عَنْ عُبَيْدَةَ ، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ ، عَنْ حُذَيْفَةَ ، قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَكَلَتْنَا الضَّبُعُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ الدُّنْيَا تُفْتَحُ عَلَيْكُمْ ، فَيَا لَيْتَ أُمَّتِي لا يَلْبَسُوا الدِّيبَاجَ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عبيدة بن معتب, وهو متروك .

8656. Huzeyfe anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek şöyle dedi: "Ya Resûlallah! Bizi sırtlan yedi."[1] Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki dünya (nimetleri ileride) size (bol bol) verilecek. Keşke ümmetim ipeği giymeselerdi."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeyde b. Muattib metruktur.

٨٦٥٧ - وعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ أَنَّ رَجُلا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَكَلَتْنَا الضَّبُعُ ، فَقَالَ: غَيْرَ ذَلِكَ أَخْوَفُ لِي عَلَيْكُمْ أَنْ تُصَبَّ الدُّنْيَا عَلَى أُمَّتِي صَبًّا فَلَيْتَ أُمَّتِي لا يَلْبَسُونَ الْحَرِيرَ " رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم والمسعودي اختلط, وبقية رجاله ثقات .

8657. Ebu'd-Derdâ'nın naklettiğine göre bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizi sırtlan yedi (şiddetli kuraklığa maruz kaldık)" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bunun dışında ümmetim üzerine dünya (nimetlerinin) akıtılması bana daha korkunç gelir. Keşke ümmetim ipeği giymeselerdi."*

[1] Şiddetli kuraklıktan dolayı kinaye olarak söylenen bir sözdür.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Mes'ûdî ise ahir ömründe bunamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٥٨ – حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَبُو سُلَيْمَانَ الْمُؤَدِّبُ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ جَرِيرٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ عُمَرَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَلَيْهِمْ وَفِي إِحْدَى يَدَيْهِ حَرِيرٌ وَفِي الأُخْرَى ذَهَبٌ ، فَقَالَ : " هَذَانِ حَرَامٌ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي حِلٌّ لإِنَاثِهَا "

رواه البزار والطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: عمرو بن جرير, وهو متروك .

8658. Hz. Ömer'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir elinde altın diğer elinde ise ipek olduğu halde ashâbın yanına gelerek şöyle buyurdu: *"Şu ikisi ümmetimden erkeklere haramdır. Kadınlara ise helaldir."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Amr b. Cerîr metruktur.

٨٦٥٩ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ زِيَادٍ الصَّائِغُ الْبَغْدَادِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ وَفِي يَدِهِ قِطْعَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَقِطْعَةٌ مِنْ حَرِيرٍ ، فَقَالَ : " أَلا إِنَّ هَذَيْنِ حَرَامٌ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي حِلٌّ لإِنَاثِهِمْ "

رواه البزار والطبراني في الكبير والأوسط, بإسنادين في أحدهما: إسماعيل بن مسلم المكي, وهو ضعيف وقد قيل فيه : صدوق يهم, وفي الآخر: سلام الطويل, وهو متروك, وبقية رجالهما ثقات .

8659. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) elinde altın ve ipekten birer parça olduğu halde yanımıza geldi. Şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki şu ikisi, ümmetimin erkeklerine haramdır. Kadınlarına ise helaldir."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî iki isnatla rivayet etmiştir. İsnadın birinde yer alan İsmâîl b. Müslim el-Mekkî zayıf olup onun hakkında "Doğrudur, zaman zaman hata ederdi" açıklaması yapılmıştır. İsnadın diğerinde ise yer alan Selâm et-Tavîl metruktur. İsnadların Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3005) ve Taberânî, M. es-Sağîr (464)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3006), Taberânî, *M. el-Kebîr* (10889, 11333) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (405, *M. el-Bahreyn*)

٨٦٦٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ السَّقَطِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو حُصَيْنٍ الْقَاضِي ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قَالا : ثنا عَبَّادُ بْنُ الْعَوَّامِ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ ، أَخْبَرَنِي ثَابِتُ بْنُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتِ بْنِ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، حَدَّثَتْنِي عَمَّتِي أُنَيْسَةُ بِنْتُ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، عَنْ أَبِيهَا زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الذَّهَبُ وَالْحَرِيرُ حِلٌّ لِإِنَاثِ أُمَّتِي وَحَرَامٌ عَلَى ذُكُورِهَا "

رواه الطبراني, وفيه :ثابت بن زيد بن أرقم, وهو ضعيف .

8660. Zeyd b. Erkam'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Altın ve ipek, ümmetimin kadınlarına helal, erkeklerine ise haramdır"*

★**Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Sâbit b. Zeyd b. Erkam zayıftır.**[1]

٨٦٦١ - حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ ، قَالَ : نا سَالِمُ بْنُ نُوحٍ ، قَالَ : نا عُمَرُ بْنُ عَامِرٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنِ الْحَرِيرِ ، إِلا قَدْرَ إِصْبَعَيْنِ "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح .

8661. Ebû Osmân'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), iki parmak miktarı hariç ipeği(n giyilmesini) yasaklamıştır.

★**Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.**[2]

٨٦٦٢ - حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ سِنَانَ ، ثنا أَبِي ، ثنا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ ، أَنَا قُرَيْشُ بْنُ حَيَّانَ الْعِجْلِيُّ ، حَدَّثَتْنَا أَمَةُ اللَّهِ بِنْتُ مَذْعُورٍ ، عَنْ أُمِّهَا ، قَالَتْ : دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ وَهِيَ تُصَلِّي فِي دِرْعٍ وَخِمَارٍ فَسَأَلْتُهَا عَنِ الْعَلَمِ فِي الثَّوْبِ ، فَقَالَتْ : " كُنَّا نَلْبَسُ مِثْلَ هَذَا الثَّوْبِ لِثَوْبٍ عَلَيْهَا فِيهَا عَلَمٌ حَرِيرٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "

رواه الطبراني, وأمة الله وأمها لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

8662. Emetullah binti Mezûr, annesinden bildiriyor: Ümmü Seleme'nin yanına girdim. O, üzerinde bir elbise ve başörtüsü ile namaz kılıyordu. Ona giysisinin üzerindeki (ipek parçasından olan) süslemeyi sordum. Ümmü Seleme şu karşılığı verdi: "Biz, -üzerinde ipek parçası olan- bu kıyafetin benzerini Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in zamanında giyerdik."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5125) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1865)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3004)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Emetullah ve annesini tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ لِبْسِ الصَّغِيْرِ الْحَرِيْرِ)

Küçük Çocuğun İpek Giymesi

٨٦٦٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، ثنا أَبُو غَسَّانَ مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ ، ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، أنا أَبُو إِسْحَاقَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ ، قَالَ : كُنَّا عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ فَجَاءَ ابْنٌ لَهُ عَلَيْهِ قَمِيصٌ حَرِيرٌ ، فَقَالَ : " مَنْ كَسَاكَ هَذَا ؟ " ، قَالَ : أُمِّي ، قَالَ : فَشَقَّهُ ، قَالَ : " قُلْ لأُمِّكَ تَكْسُوكَ غَيْرَ هَذَا. رواه الطبراني بإسنادين, ورجال أحدهما رجال الصحيح .

8663. Abdurrahman b. Yezîd anlatıyor: Biz, Abdullah (b. Mes'ûd)'un yanındaydık. Üzerinde ipekten bir gömlek olduğu halde oğlu geldi. "Bunu sana kim giydirdi?" diye sordu. Oğlu: "Annem" cevabını verdi. Bu durum ağır gelmiş olacak ki İbn Mes'ûd: "Annene söyle, sana başka bir şey giydirsin" dedi.

★Hadisi Taberânî iki isnadla rivayet etmiş olup, isnâdlardan birinin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

(بَابُ لِبْسِ الْحَرِيْرِ فِي الْحَرْبِ)

Savaşta İpek Giymek

٨٦٦٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَعْمَرُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ يَعْنِى ابْنَ مُبَارَكٍ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ مَوْلَى أَسْمَاءَ يُحَدِّثُ أَنَّهُ سَمِعَ أَسْمَاءَ بِنْتَ أَبِى بَكْرٍ تَقُولُ عِنْدِى لِلزُّبَيْرِ سَاعِدَانِ مِنْ دِيبَاجٍ كَانَ النَّبِىُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَاهُمَا إِيَّاهُ يُقَاتِلُ فِيهِمَا.

رواه أحمد, وفيه: ابن لهيعة, وبقية رجال أحمد رجال الصحيح .

8664. Esmâ binti Ebî Bekr şöyle diyor: "Benim yanımda Zübeyr'in ipekten iki kolluğu vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bu ikisini ona savaşması için vermişti."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde İbn Lehî'a vardır. Ahmed'in diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/419)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8786-7)

[3] *Müsned-i Ahmed* (6/352), isnâdı sahihtir.

(بَابُ اسْتِعْمَالِ الحَرِيْرِ لِعِلَّةٍ)

Bir Mazeretten Dolayı İpeği Kullanmak

٨٦٦٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَبِيبٍ ، قَالَ : ثنا يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، قَالَ : ثنا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ أَبِيهِ ، " أَنَّهُ شَكَى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّوَابَّ ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَلْبَسَ الْحَرِيرَ "

رواه البزار, عن شيخه عبد الله بن شبيب, وهو ضعيف .

8665. Ebû Selem b. Abdirrahman b. Avf, babasından bildiriyor: Kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bitlerden şikayette bulundu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ise ipeği giymesini emretti.

★Hadisi Bezzâr hocası Abdullah b. Şebîb'ten rivayet etmiş olup zayıftır.[1]

٨٦٦٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ مَرْوَانَ أَبُو مُحَمَّدٍ سَنَةَ إِحْدَى وَثَمَانِينَ وَمِائَةٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِى عَبْلَةَ قَالَ رَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ أُمِّ حَرَامٍ الأَنْصَارِىَّ وَقَدْ صَلَّى مَعَ النَّبِىِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقِبْلَتَيْنِ وَعَلَيْهِ ثَوْبُ خَزٍّ أَغْبَرُ. وَأَشَارَ إِبْرَاهِيمُ بِيَدِهِ إِلَى مَنْكِبَيْهِ فَظَنَّ كَثِيرٌ أَنَّهُ رِدَاءٌ. رواه أحمد والطبراني, وفيه: كثير بن مروان, وهو ضعيف جدا .

8666. -Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber iki kıbleye karşı namaz kılan- İbrâhîm b. Ebî Able anlatıyor: Abdullah b. Amr b. Ümmü Harâm el-Ensârî'nin üzerinde tozlu halis ipek kumaş gördüm. -(Bunu söylerken) İbrâhîm eliyle omuzlarına işaret etti- İnsanların çoğu onun cübbe olduğunu zannetti

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Kesîr b. Mervân oldukça zayıftır.

٨٦٦٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، ثنا هُشَيْمٌ ، عَنْ أَبِي سَاسَانَ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ كَثِيرٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ خَزًّا أَصْفَرَ "

رواه الطبراني ,وفيه :أبو ساسان, وهو ضعيف .

8667. Fudayl b. Kesîr diyor ki: "Enes b. Mâlik'in üzerinde sarı renkli halis ipek kumaş gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Sâsân zayıftır.[1]

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3003)

٨٦٦٨ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْحِنَّائِيُّ ، ثنا طَالُوتُ بْنُ عَبَّادٍ ، ثنا سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَتَكِيُّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ عَلَيْهِ جُبَّةُ خَزٍّ دَكْنَاءُ ، وَمِطْرَفُ خَزٍّ أَدْكَنُ ، وَعِمَامَتُهُ سَوْدَاءُ ، لَهُ ذُؤَابَةٌ مِنْ خَلْفِهِ ، يَخْضِبُ بِالصُّفْرَةِ " رواه الطبراني , وسالم هذا لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8668. Sâlim b. Abdillah el-Atekî diyor ki: "Enes b. Mâlik'in üzerinde kahverengi ipek cübbe ve figürlerle işlenmiş ipek elbise vardı. Sarığı siyah olup, arkadan kakülleri dışarı taşıyordu. (Sakalını) sarı kınayla boyardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, bu Sâlim'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٦٩ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهِلالِيُّ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَمْرٍو الْبَجَلِيُّ ، ثنا مُسْتَقِيمُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ ، قَالَ : رَأَيْتُ عَلَى " الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا جَوَارِبَ خَزٍّ مَنْصُوبٍ " ، وَرَأَيْتُهُمَا " يَرْكَبَانِ الْبَرَاذِينَ التِّجَارِيَّةَ "

رواه الطبراني ,عن شيخه إبراهيم بن محمد الهلالي, و لم أعرفه ,وبقية رجاله وثقهم ابن حبان .

8669. Mustekîm b. Abdilmelik diyor ki: "Hz. Hasan ve Hüseyn'in (ayaklarında) halis ipekten çoraplar olduğu halde ticari yük beygirlerine binerken gördüm."

★Hadisi Taberânî hocası İbrâhîm b. Muhammed el-Hilâlî'den rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. İbn Hibbân diğer ravilerin güvenilir kimseler olduğunu söylemiştir.[3]

٨٦٧٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ جَوَّاسٍ ، ثنا أَبُو الأَحْوَصِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْعَيْزَارِ بْنِ حُرَيْثٍ ، قَالَ : رَأَيْتُ " عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ كِسَاءَ خَزٍّ أَحْمَرَ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8670. Ayzâr b. Hureys diyor ki: "Hz. Hüseyn b. Ali'nin üzerinde kırmızı renkli halis ipekten elbise gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[4]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (666)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (665)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2794)
[4] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2795)

٨٦٧١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْحِمَّانِيُّ ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ الطَّحَّانُ ، قَالا : ثنا الْمُطَّلِبُ بْنُ زِيَادٍ ، عَنِ السُّدِّيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ وَعَلَيْهِ عِمَامَةُ خَزٍّ قَدْ خَرَجَ شَعْرُهُ مِنْ تَحْتِ الْعِمَامَةِ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8671. Süddî diyor ki: "Hz. Hüseyn b. Ali'nin üzerinde saf ipekten sarık gördüm. Saçı sarığın altından dışarı çıkmıştı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٧٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَحْمَدُ بْنُ أَسَدٍ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُهَاجِرٍ ، وَفِرَاسٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، قَالَ : " دَخَلْتُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَ عَلَيْهِ ثَوْبُ خَزٍّ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8672. Şa'bî diyor ki: "Hz. Hüseyn b. Ali'nin yanına girdim. Üzerinde saf ipek elbise vardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٦٧٣ - حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ الأَسْفَاطِيُّ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ ، ثنا هُشَيْمٌ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الْكُوفِيِّ ، عَنْ أَبِي عُكَّاشَةَ الْهَمْدَانِيِّ ، قَالَ : " رَأَيْتُ عَلَى الْحُسَيْنِ يَوْمَ قُتِلَ يَلْمَقَ سُنْدُسٍ "

رواه الطبراني , وأبو عكاشة قد جهل بكونه لم يرو عنه غير أبي ليلى وقد روى عنه أبو إسحاق, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8673. Ebû Ukkâşe el-Hemdânî diyor ki: "Öldürüldüğü gün Hz. Hüseyn'in üzerinde ipek kaftan vardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup Ebû Ukkâşe, Ebû Leylâ'dan başkasının ondan rivayeti bilinmiyor. Ebû İshâk ondan rivayet etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٦٧٤ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا أَبُو عَوَانَةَ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى ، قَالَ : " رَأَيْتُ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ يَلْبَسُ الْخَزَّ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8674. Zürâre b. Evfâ diyor ki: "İmrân b. Husayn'ın ipek elbise giydiğini gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2796)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2797)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2799)

٨٦٧٥ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى السَّاجِيُّ ، حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ ، ثنا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ يُونُسَ ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ ، وَابْنَ عَبَّاسٍ ، وَأَبَا هُرَيْرَةَ ، وَأَبَا قَتَادَةَ ، يَلْبَسُونَ مَطَارِفَ الْخَزِّ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8675. Ammâr b. Ebî Ammâr diyor ki: "Zeyd b. Sâbit, İbn Abbâs, Ebû Hureyre ve Ebû Katâde figürlerle işlenmiş ipek elbise giyiyorlardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٦٧٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ , ثنا عَارِمٌ , ثنا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ , عَنْ أَيُّوبَ , عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، " أَنَّ ابْنَ عُمَرَ أُهْدِيَ لَهُ مَطَارِفُ خَزٍّ فِيهَا مُطَرَّفٌ أَحْمَرُ فَقَسَمَهَا بَيْنَ بَنِيهِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8676. Muhammed b. Sîrîn diyor ki: "İbn Ömer'e kırmızı figürlerle işlenmiş ipek elbise hediye edildi. Oğulları arasında onları taksim etti."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. [3]

٨٦٧٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُسْلِمُ بْنُ سَلامٍ ، ثنا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ حَرْبٍ ، عَنْ مَالِكِ بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، قَالَ : كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَلْبَسُ الْخَزَّ فَقِيلَ لَهُ ، فَقَالَ : " إِنَّمَا نُهِيَ عَنِ الْمُصْمَتِ " رواه الطبراني ورجاله ثقات

8677. İkrime bildiriyor: İbn Abbâs ipek elbise giyiyordu. Ona niçin giydiği sorulunca şu karşılığı verdi: "Halis ipek giymek yasaklanmıştır."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[4]

٨٦٧٨ - وعَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، قَالَ: رَأَيْتُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِ مَطرفًا مِنْ خَزٍّ أَخْضَرَ كَسَتْهُ إِيَّاهُ عَائِشَةُ. رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8678. Hişâm b. Urve diyor ki: "Abdullah b. ez-Zübeyr'in üzerinde yeşil figürlerle işlenmiş ipek elbise gördüm. Ona bunu Hz. Âişe giydirmişti."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/106)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3273)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13050)
[4] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11939)

٨٦٧٩ – حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ مُوسَى شيرانُ ، أنا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حُمْرَانَ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ طَاوُسٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، قَالَ : " إِنَّمَا نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ مُصْمَتِ الْحَرِيرِ ، وَأَمَّا مَا كَانَ سَدَاةَ قُطْنٍ ، أَوْ كَتَّانٍ ، فَلا بَأْسَ بِهِ "

رواه الطبراني, وفيه :إسماعيل بن مسلم المكي ,وهو ضعيف .

8679. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), halis ipek giymeyi yasakladı. Çözgüsünün (alt, uç kısımlarının) keten ve pamuk olmasında bir sakınca yoktur."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İsmâîl b. Müslim el-Mekkî zayıftır.[1]

٨٦٨٠ – حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبَّادٍ الْخَطَّابِيُّ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ بُهْلُولٍ الأَنْبَارِيُّ ، ثنا حَشْرَجُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَشْرَجٍ الْمُزَنِيُّ ، ثنا أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ عَائِذِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّهُ : " كَانَ يَرْكَبُ السُّرُوجَ الْمُنَمَّرَةَ ، وَيَلْبَسُ الْخَزَّ لا يَرَى بِذَلِكَ بَأْسًا " رواه الطبراني, وفيه: جماعة لم أعرفهم .

8680. Âiz b. Amr'dan nakledildiğine göre kendisi, siyah benekli eğerlere binerdi. İpek elbise giyer ve bunda da bir sakınca görmezdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir topluluk vardır.[2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْقَسِّيَّةِ وَالْمِيثَرَةِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Kassiyye, Mîsere ve Diğer Kıyafetler

٨٦٨١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ يَعْنِي ابْنَ عَطَاءٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ سُهَيْلٍ أَوْ سُهَيْلُ بْنُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمِيثَرَةِ وَالْقَسِّيَّةِ وَحَلَقَةِ الذَّهَبِ وَالْمُفْدَمِ. قَالَ يَزِيدُ وَالْمِيثَرَةُ جُلُودُ السِّبَاعِ وَالْقَسِّيَّةُ ثِيَابٌ مُضَلَّعَةٌ مِنْ إِبْرَيْسَمٍ يُجَاءُ بِهَا مِنْ مِصْرَ وَالْمُفْدَمُ الْمُشْبَعُ بِالْعُصْفُرِ.

قلت : روى منه ابن ماجة النهى عن المفدم وحلقة الذهب .

رواه أحمد, وفيه: يزيد بن عطاء اليشكري, وهو ضعيف .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10888, 12233), *Müsned-i Ahmed* (1879, 1880, 2858-9). *Sünen-i Ebî Dâvud* (4307)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/16-17)

8681. Abdullah b. Amr der ki: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) *mîsere, kassiyye,* altın halka ve *müfdemi* yasakladı.

Yezîd (b. Ziyâd) dedi ki: *"Mîsere,* yırtıcı hayvanların derisidir. *Kassiyye,* Mısır'dan getirilen ipekten olan nakışlı elbisedir. *Müfdem* ise usfur yedirilmiş kumaştır."

Ben derim ki: İbn Mâce, sadece müfdem ve altın halkadan olan yasağı rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Atâ el-Yeşkürî zayıftır.[1]

٨٦٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا مَعْمَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ خُصَيْفٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ خَمْسٍ لُبْسِ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ وَالشُّرْبِ فِى آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْمِيثَرَةِ الْحَمْرَاءِ وَلُبْسِ الْقَسِّىِّ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ شَىْءٌ رَقِيقٌ مِنَ الذَّهَبِ يُرْبَطُ بِهِ الْمِسْكُ أَوْ يُرْبَطُ بِهِ قَالَ " لاَ اجْعَلِيهِ فِضَّةً وَصَفِّرِيهِ بِشَىْءٍ مِنْ زَعْفَرَانٍ"

قلت : روى ابن ماجة بعضه .رواه أحمد وأبو يعلى, وفيه: خصيف, وفيه ضعف, ووثقه جماعة .

8682. Hz. Âişe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize beş şeyi yasakladı: İpek ve altını giymeyi, altın ve gümüş kaplarda içmeyi, kırmızı *mîsere* ve *kassiyye*yi giymeyi yasakladı. Âişe: "Ey Allah'ın Resûlü! Bileziğe tutturulmuş ve iliştirilmiş az miktardaki altını (kullanalım mı) veya biz o (altını bileziğe) tutturalım mı?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hayır. Ona gümüş (süs takıları) tutturun. (Altın görünümü vermesi için) safranla onu sarıya boyayın."*

Ben derim ki: İbn Mâce, bu hadisin bir kısmını rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Husayf'ta zayıflık olmakla beraber, bir cemaat onun güvenilir olduğunu söylemiştir.[2]

٨٦٨٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ قَالَ سَأَلْتُ جَابِراً عَنْ مِيثَرَةِ الأُرْجُوَانِ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" لاَ أَرْكَبُهَا وَلاَ أَلْبَسُ قَمِيصاً مَكْفُوفاً بِحَرِيرٍ وَلاَ أَلْبَسُ الْقَسِّىَّ"

رواه أحمد ,وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن وفيه ضعف, وبقية رجاله رجال الصحيح ثقات .

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5751)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/228) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (4789)

8683. Ebu'z-Zübeyr anlatıyor: Câbir'e (at, deve gibi bineklerin üzerine serilen ve kurt vs. gibi) yırtıcıların kıpkırmızı derileri hakkında sorunca, şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *«Ben ona binmem. İpek ile kenarları çevrilmiş gömleği de giymem. Kassiyyi (Mısır ipeğini) de giymem»* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasen olup kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileri olmakla beraber güvenilir kimselerdir.[1]

٨٦٨٤ – حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ ، حَدَّثَنَا أَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ الضَّبِّيُّ ، حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رُزَيْقٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ خَوَاتِيمِ الذَّهَبِ ، وَالْقِسِّيَّةِ ، وَالْمِيثَرَةِ الْحَمْرَاءِ الْمُشْبَعَةِ مِنَ الْمُعَصْفَرِ

رواه أبو يعلى، ورجاله رجال الصحيح .

8684. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) altın yüzükleri, *kassiyye*yi, koyu sarı usfur yedirilmiş kırmızı yırtıcı hayvan derisini yasakladı."

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٦٨٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ ، ثنا ابْنُ جُرَيْجٍ ، حَدَّثَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، أَنَّهُ حَدَّثَهُ جَعْدَةُ بْنُ هُبَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : " نَهَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ثَلاثٍ : أَنْ أَتَخَتَّمَ بِالذَّهَبِ وَلُبْسِ الْقِسِيِّ وَعَنِ الْمِيثَرَةِ "

رواه الطبراني، ورجاله رجال الصحيح .

8685. Ca'de b. Hubeyre diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bana üç şeyi yasakladı: Altın yüzük takmayı, Mısır ipeğini ve yırtıcı hayvan postu giymeyi."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. [3]

٨٦٨٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَمْزَةَ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَبُو النَّضْرِ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ رَبِيعَةَ ، ثنا أَبُو الأَشْعَثِ ، قَالَ : سَمِعْتُ ثَوْبَانَ ، يَقُولُ : " حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : التَّخَتُّمَ بِالذَّهَبِ ، وَالْقَسِّيَّ ، وَثِيَابَ الْمُعَصْفَرِ و الْمُفدَمِ ، وَالنُّمُورِ "

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/342, 347), isnâdı zayıftır.

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2724), İbn e. Ya'la'nın ezberi kötüdür; Abdülkerîm ise zayıftır.

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2189)

رواه الطبراني, وفيه: يزيد بن ربيعة الرحبي, وهو متروك .

8686. Sevbân diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) altın yüzük takmayı, Mısır ipeğini, usfurlanmış ve tamamen usfur yedirilmiş giysiyi ve kaplan derisini haram kıldı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Rebîa er-Rahabî metruktur.[1]

٨٦٨٧ – حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ح وَحَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قَالا : ثنا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ ، عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى ، قَالَ : حَدَّثَنِي رَبُّ هَذَا الدَّارِ حَرِيزٌ أَوْ أَبُو حَرِيزٍ ، قَالَ : لَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَخْطُبُ , " فَوَضَعْتُ يَدَيَّ عَلَى مِيثَرَةِ رَحْلِهِ فَوَجَدْتُهُ مِنْ جِلْدِ شَاةٍ ضَائِنَةٍ "

رواه الطبراني, وفيه: قيس بن الربيع, وثقه شعبة والثوري, وفيه ضعف ,وبقية أحد الإسنادين ثقات .

8687. İbn Ebî Leylâ anlatıyor: Şu evin sahibi olan Harîz veya Ebû Harîz bana haber verdi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardığım zaman hutbe veriyordu. Elimi bineğinin üzerindeki derinin üzerine koyduğumda onun koyun postu olduğunu gördüm.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Kays b. er-Rebî'de zayıflık olup, Şu'be ve Sevrî güvenilir olduğunu söylemiştir. İki isnâddan birinin ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

(بَابٌ فِيْمَنْ مَاتَ وَهُوْ يَلْبَسُ الذَّهَبَ وَالحَرِيْرَ)

İpek ve Altın Takmışken Ölen Hakkında

٨٦٨٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أُسْتَاذَ الْهِزَّانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو الْهِزَّانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِي عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ " مَنْ لَبِسَ الذَّهَبَ مِنْ أُمَّتِي فَمَاتَ وَهُوَ يَلْبَسُهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ ذَهَبَ الْجَنَّةِ وَمَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ مِنْ أُمَّتِي فَمَاتَ وَهُوَ يَلْبَسُهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ حَرِيرَ الْجَنَّةِ"

رواه أحمد, والطبراني وزاد : " ومن مات من أمتي يشرب الخمر حرم الله عليه شربها في الآخرة " وميمون بن أستاذ, عن عبد الله بن عمر الهزاني, عن عبد الله بن عمرو بن العاص, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1418)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3578)

8688. Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Ümmetimden her kim altın takmış bir halde ölürse, Allah ona cennet altınını haram kılar. Ümmetimden her kim ipek giymiş bir halde ölürse, Allah ona cennet ipeğini haram kılar."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup *"Ümmetimden her kim şarabı içmiş bir halde ölürse, Allah ona âhirette şarabı içmeyi haram kılar"* ilavesini yapmıştır. Meymûn b. Estâz, Abdullah b. Amr el-Hizzânî'den, o da Abdullah b. Amr b. el-Âs'tan rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

(بَابُ اسْتِعْمَالِ الذَّهَبِ)

Altın Kullanmak

٨٦٨٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ يَعْنِي ابْنَ أَبِي زِيَادٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلَتْنَا الضَّبُعُ. قَالَ " غَيْرُ ذَلِكَ أَخْوَفُ عِنْدِي عَلَيْكُمْ مِنْ ذَلِكَ أَنْ تُصَبَّ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا صَبًّا فَلَيْتَ أُمَّتِي لاَ يَلْبَسُونَ الذَّهَبَ" رواه أحمد والبزار والطبراني في الأوسط, ورجال أحمد رجال الصحيح .

8689. Ebû Zer anlatıyor: Bir ara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) hutbe veriyorken, sıkıntıya düşmüş bir bedevi ayağa kalkarak: "Ya Resûlallah! Bizi sırtlan yedi (kıtlığa maruz kaldık)" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunun dışında sizin için bana daha korkunç olan durum, dünya (nimetleri) sizin üzerinize bolbol verileceği zaman, keşke ümmetim altınla süslenmeselerdi"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed, Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıf olup, hadisi yazılır bir ravidir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٦٩٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ رَجُلٍ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلَتْنَا الضَّبُعُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" غَيْرُ الضَّبُعِ عِنْدِي أَخْوَفُ عَلَيْكُمْ مِنَ الضَّبُعِ إِنَّ الدُّنْيَا سَتُصَبُّ عَلَيْكُمْ صَبًّا فَيَا لَيْتَ أُمَّتِي لاَ تَلْبَسُ الذَّهَبَ.

رواه أحمد والبزار, وفيه: يزيد بن أبي زياد ,وهو ضعيف يكتب حديثه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

[1] *Müsned-i Ahmed* (6556) ve *Müsned-i Bezzâr* (2935)

8690. Zeyd b. Vehb'in bir adamdan naklettiğine göre bir bedevi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek şöyle dedi: "Ya Resûlallah! Bizi sırtlan yedi." Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bana göre sırtlanın (kıtlığın) dışında olan başka şeyler sizin için sırtlandan daha korkunçtur. Muhakkak ki dünya nimetleri ileride size bol bol verilecek. Keşke ümmetim altını takmasalardı."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yezîd b. Ebî Ziyâd zayıf olmakla beraber hadisi yazılır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٦٩١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِى عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْقَاسِمِ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِى أُمَامَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يَلْبَسْ حَرِيراً وَلاَ ذَهَباً"

رواه أحمد ورجاله ثقات .

8691. Ebû Umâme'den rivayet edildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işitmiş: *"Her kim Allaha ve âhiret gününe inanıyorsa altın ve ipek giymesin."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٦٩٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ شَهْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ تَحَلَّى أَوْ حُلِّىَ بِخَرْبِصِيصَةٍ مِنْ ذَهَبٍ كُوِىَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ" رواه أحمد, وفيه: شهر, وهو ضعيف يكتب حديثه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8692. Abdurrahman b. Ğanm'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim süslenirse veya altın bilezik ile süslenilirse kıyamet gününde onunla dağlanır."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb zayıf olup hadisi yazılır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٦٩٣ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ دَاوُدَ الصَّوَّافُ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ الْقَزَّازُ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ إِدْرِيسَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُسَوِّرَ وَلَدَهُ بِسُوَارَيْنِ مِنْ نَارٍ ، فَلْيُسَوِّرْهُ بِسِوَارٍ مِنْ ذَهَبٍ ، وَلَكِنِ الْوَرِقُ وَالْفِضَّةُ الْعَبُوا بِهَا كَيْفَ شِئْتُمْ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: عبد الرحمن بن زيد بن أسلم ,وهو ضعيف .

8693. Sehl b. Sa'd'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim çocuğunun ateşten iki bilezik takmasını severse, ona altından bilezik taksın. Ancak gümüş ile dilediğiniz gibi oynayın."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem zayıftır.[1] •

٨٦٩٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ يَعْنِي ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ أَوْ عَنِ ابْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحَلِّقَ حَبِيبَتَهُ حَلْقَةً مِنْ نَارٍ فَلْيُحَلِّقْهَا حَلْقَةً مِنْ ذَهَبٍ وَمَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسَوِّرَ حَبِيبَتَهُ سِوَاراً مِنْ نَارٍ فَلْيُسَوِّرْهَا سِوَاراً مِنْ ذَهَبٍ وَلَكِنِ الْفِضَّةُ فَالْعَبُوا بِهَا لَعِباً"

رواه أحمد، وقد روى أسيد هذا عن موسى بن أبي موسى الأشعري وعبد الله بن أبي قتادة، فإن كانا هما اللذين أبهما فالحديث حسن وإن كانا غيرهما فلم أعرفهما .

8694. İbn Ebî Katâde'nin, babasından bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kimi sevgilisinin ateşten bir halka takması sevindirirse, ona altından bir halka taksın. Her kimi sevgilisinin ateşten bir bilezik takması sevindirirse, ona ateşten bir bilezik taksın. Ancak gümüşle dilediğiniz gibi oynayın."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, bu Esîd, Mûsâ b. Ebî Mûsâ el-Eşarî ve Abdullah b. Ebî Katâde'den rivayet etmiştir. Eğer bu ikisi, hadisteki mübhem (kapalı) bıraktığı kişilerse hadis hasendir. Eğer başkalarıysa ben onları tanımıyorum.[2]

٨٦٩٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مَعْمَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الرَّقِّيُّ حَدَّثَنَا خُصَيْفٌ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الذَّهَبِ يُرْبَطُ بِهِ أَوْ يُرْبَطُ بِهِ الْمَسَكُ. قَالَ " اجْعَلِيهِ فِضَّةً وَصَفِّرِيهِ بِشَيْءٍ مِنْ زَعْفَرَانٍ"

رواه أحمد، ورجاله رجال الصحيح .

8695. Hz. Peygamber'in eşi Ümmü Seleme'den rivayet edildiğine göre kendisi, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e halhal ya da kolyeye iliştirilen altın hakkında sordu. Şöyle buyurdu: *"(Altın yerine) gümüş kullanın ve safranla onu sarıya boyayın."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5811)

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/414)

[3] *Müsned-i Ahmed* (6/308, 322) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/282)

٨٦٩٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ بْنِ الأَسْوَدِ عَنْ خُصَيْفٍ. وَمَرْوَانُ بْنُ شُجَاعٍ قَالَ حَدَّثَنِي خُصَيْفٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَائِشَةَ وَقَالَ مَرْوَانُ سَمِعْتُ عَائِشَةَ تَقُولُ قَالَتْ لَمَّا نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُبْسِ الذَّهَبِ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلاَ نَرْبِطُ الْمَسَكَ بِشَيْءٍ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ "أَفَلاَ تَرْبِطُونَهُ بِالْفِضَّةِ ثُمَّ تَلْطَخُونَهُ بِزَعْفَرَانَ فَيَكُونَ مِثْلَ الذَّهَبِ"

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح , ورواه أبو يعلى أيضا .

8696. Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altını takmayı yasakladığı zaman biz: "Ya Resûlallah! Kolye ya da halhala altından bir nesne tuttursak olur mu?" diye sorunca şöyle buyurdu: *"Onu gümüş tuttursanız olmaz mı? (Altın gibi görünmesini istiyorsanız) onu safranla boyayın. Böyle yaparsanız altın gibi olur."*

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ebû Ya'lâ da aynı şekilde rivayet etmiştir. [1]

٨٦٩٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ لَبِسْتُ قِلاَدَةً فِيهَا شَعَرَاتٌ مِنْ ذَهَبٍ قَالَتْ فَرَآهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْرَضَ عَنِّي فَقَالَ " مَا يُؤَمِّنُكِ أَنْ يُقَلِّدَكِ اللَّهُ مَكَانَهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَعَرَاتٍ مِنْ نَارٍ ". قَالَتْ فَنَزَعْتُهَا

رواه أحمد والطبراني, وفيه :ليث بن أبي سليم, وهو مدلس وهو ثقة, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8697. Ümmü Seleme anlatıyor: Üzerinde altından teller bulunan bir kolye takmıştım. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu görünce, benden yüz çevirdi ve şöyle buyurdu: *"Allah'ın kıyamet gününde onun yerine ateşten telleri sana gerdanlık olarak takacağına inanmıyor musun?"* Bunun üzerine kolyemi çıkardım.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Leys b. Ebî Süleym güvenilir olup tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٦٩٨ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَطَاءٌ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ جَعَلَتْ شَعَائِرَ مِنْ ذَهَبٍ فِي رَقَبَتِهَا فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْرَضَ عَنْهَا فَقُلْتُ أَلاَ تَنْظُرُ إِلَى زِينَتِي فَقَالَ " عَنْ زِينَتِكِ أُعْرِضُ. قَالَ زَعَمُوا أَنَّهُ قَالَ مَا ضَرَّ إِحْدَاكُنَّ لَوْ جَعَلَتْ خُرْصاً مِنْ وَرِقٍ ثُمَّ جَعَلَتْهُ بِزَعْفَرَانٍ "

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/33) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6952)

[2] *Müsned-i Ahmed* (6/322) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/280, 403)

رواه أحمد, والطبراني وسياقه أحسن, وقال : فيه فقطعتها فأقبل علي بوجهه , ورجال أحمد رجال الصحيح .

8698. Hz. Peygamber'in eşi Ümmü Seleme anlatıyor: Boynunda altın teller vardı. O sırada Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girince benden yüz çevirdi. Bunun üzerine: "Zinetime bakmayacak mısın?" diye sorunca: *"Senin zinetinden yüz çevrildim"* buyurdu.

Ravi dedi ki: Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'in: *"Sizden birinize gümüşten bir küpe alması sonra da (altın görünümlü olsun diye) onu safranla boyaması zarar vermez"* buyurduğunu ileri sürdüler.

★Hadisi İmam Ahmed ve daha güzel ayrıntılarıyla ve şu ibare ile Taberânî rivayet etmiş olup hadisin siyakı çok güzeldir. Hadiste "Ben de ikisini kesip atınca bana tekrar yüzüyle yöneldi" demiştir. Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٦٩٩ – وعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ سُئِلَ عَنِ النِّسَاءِ وَزِينَتِهِنَّ فَقَالَ : كَيَّةٌ وَكَيَّتَانِ مَا كَانَ. رواه الطبراني , وإسحاق لم يدرك عبادة, وبقية رجاله ثقات .

8699. Ubâde b. es-Sâmit bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e kadınlar ve takındıkları zinetlerinden sorulunca: *"Topu topu bir iki kızgın dağlama demiri"* buyurdu

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. İshâk, Ubâde'yle aynı dönemde yaşamamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٧٠٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنِي دَيْلَمٌ أَبُو غَالِبٍ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَكَمُ بْنُ جَحْلٍ قَالَ حَدَّثَتْنِي أُمُّ الْكِرَامِ أَنَّهَا حَجَّتْ قَالَتْ فَلَقِيتُ امْرَأَةً بِمَكَّةَ كَثِيرَةَ الْحَشَمِ لَيْسَ عَلَيْهِنَّ حُلِيٌّ إِلاَّ الْفِضَّةُ فَقُلْتُ لَهَا مَا لِي لاَ أَرَى عَلَى أَحَدٍ مِنْ حَشَمِكِ حُلِيًّا إِلاَّ الْفِضَّةَ قَالَتْ كَانَ جَدِّي عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا مَعَهُ عَلَيَّ قُرْطَانِ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وسلم " شِهَابَانِ مِنْ نَارٍ " . فَنَحْنُ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَّا يَلْبَسُ حُلِيًّا إِلاَّ الْفِضَّةَ.

رواه أحمد , وأم الكرام : لم أعرفها, وبقية رجاله ثقات .

8700. Ümmü'l-Kirâm'dan rivayet edildiğine göre kendisi, hacca gitmişti. Mekke'de iri yapılı bir kadınla karşılaştı. Onun üzerinde sadece gümüş takılar vardı. Ona: "Bana ne oluyor ki sizden birinizin vücudunda sadece gümüş takı görüyorum" dedim. Kadın şu karşılığı verdi: "Dedem, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdi. Ben de onunla birlikteydim. (Kulağımda) altından iki küpe vardı. Bunun

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/315) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/404)

üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdu: «*Ateşten iki kor.*» Biz Ehl-i beyt'e gelince, bizler sadece gümüş takı kullanırız."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Ümmü'l-Kirâm'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٠١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا دَاوُدُ الأَوْدِيُّ عَنْ شَهْرٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ قَالَتْ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأُبَايِعَهُ فَدَنَوْتُ وَعَلَيَّ سِوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ فَبَصُرَ بِبَصِيصِهِمَا فَقَالَ " أَلْقِي السِّوَارَيْنِ يَا أَسْمَاءُ أَمَا تَخَافِينَ أَنْ يُسَوِّرَكِ اللَّهُ بِسِوَارٍ مِنْ نَارٍ ". قَالَتْ فَأَلْقَيْتُهُمَا فَمَا أَدْرِي مَنْ أَخَذَهُمَا.

قلت : رواه أبو داود باختصار .

رواه أحمد, وفيه: شهر بن حوشب, وهو ضعيف يكتب حديثه, وداود الأودي: وثقه ابن معين في رواية وضعفه في أخرى .

8701. Esmâ binti Yezîd anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biatta bulunmak üzere vardım. Ona yaklaştığımda üzerimde altından iki bilezik vardı. Bileziklerin parıltısını görünce şöyle buyurdu: "*Ey Esmâ! Bilezikleri at. Allah'ın sana ateşten bileziklerle bilezik takmasından korkmaz mısın?*" Bunun üzerine ben de bilezikleri fırlatıp attım. Kimin aldığını da bilmiyorum.

Ben derim ki: Ebû Dâvûd bu hadisi kısa bir şekilde rivayet etmiştir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb zayıf olup, hadisi yazılır bir ravidir. İbn Maîn, bir rivayette Dâvud el-Evdî'nin güvenilir olduğunu söylemiş, başka rivayette ise zayıf olarak kabul etmiştir.

٨٧٠٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَاشِمٌ هُوَ ابْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شَهْرُ بْنُ حَوْشَبٍ قَالَ حَدَّثَتْنِي أَسْمَاءُ بِنْتُ يَزِيدَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ نِسَاءَ الْمُسْلِمِينَ لِلْبَيْعَةِ فَقَالَتْ لَهُ أَسْمَاءُ أَلاَ تَحْسُرُ لَنَا عَنْ يَدِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنِّي لَسْتُ أُصَافِحُ النِّسَاءَ وَلَكِنْ آخُذُ عَلَيْهِنَّ. وَفِي النِّسَاءِ خَالَةٌ لَهَا عَلَيْهَا قُلْبَانِ مِنْ ذَهَبٍ وَخَوَاتِيمُ مِنْ ذَهَبٍ. فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا هَذِهِ هَلْ يَسُرُّكِ أَنْ يُحَلِّيَكِ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ جَمْرِ جَهَنَّمَ سِوَارَيْنِ وَخَوَاتِيمَ. فَقَالَتْ أَعُوذُ بِاللَّهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ. قَالَتْ قُلْتُ يَا خَالَتِي اطْرَحِي مَا عَلَيْكِ.فَطَرَحَتْهُ فَحَدَّثَتْنِي أَسْمَاءُ وَاللَّهِ يَا بُنَيَّ لَقَدْ طَرَحَتْهُ فَمَا أَدْرِي مَنْ لَقَطَهُ مِنْ

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/421)

مَكَانِهِ وَلاَ الْتَفَتَ مِنَّا أَحَدٌ إِلَيْهِ.قَالَتْ أَسْمَاءُ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ إِحْدَاهُنَّ تَصْلَفُ عِنْدَ زَوْجِهَا إِذَا لَمْ تُمَلِّحْ لَهُ أَوْ تَحَلَّى لَهُ. قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا عَلَى إِحْدَاكُنَّ أَنْ تَتَّخِذَ قُرْطَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ وَتَتَّخِذَ لَهَا جُمَانَتَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ فَتُدْرِجَهُ بَيْنَ أَنَامِلِهَا بِشَيْءٍ مِنْ زَعْفَرَانٍ فَإِذَا هُوَ كَالذَّهَبِ يَبْرُقُ " رواه أحمد والطبراني, وفيه: شهر بن حوشب ,وهو ضعيف يكتب حديثه .

8702. Şehr b. Havşeb bildiriyor: Esmâ binti Yezîd'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), biat için müslümanların kadınlarını topladı. Esmâ, ona: "Ya Resûlallah! (Elimizi tutarken) örtüyü elinden kaldırmayacak mısın?" diye sorunca, şöyle buyurdu: *"Ben kadınlarla tokalaşmam. Onlardan bu şekilde biat alırım."* Kadınlar arasında (Esmâ'nın) halası da vardı. Üzerinde altından iki bilezik ve yüzükler vardı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Ey falanca! Allah'ın kıyamet gününde cehennemin korundan bilezik ve yüzüklerle sana halka takması seni sevindirir mi?"* diye sordu. Halam: "Ey Allah'ın Peygamberi! Yüce Allah'a sığınırım." dedi. Esmâ: "Halacığım! Üzerindekini fırlat at!" deyince o da attı.

(Şehr der ki) Esmâ bana dedi ki: "Vallahi ey çocuğum! O (yani halam dediğim gibi) fırlatıp attı. Daha sonra onu atıldığı yerinden kimin aldığını bilmiyorum. Bizden hiç kimse de ona iltifat etmedi." Esmâ: "Ey Allah'ın Resûlü! Onlardan biri kocası için güzel görünüp (takılarla) süslenmediği zaman kocasının yanında ne ile övünecek?" diye sorunca, Allah'ın Peygamberi (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinizin gümüşten iki küpe ve onlar için gümüşten inci edinip safrandan bir şeyle parmakları arasına koymasında bir sakıncası yoktur. O zaman o (gümüş) altın gibi parlar."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şehr b. Havşeb zayıf olup, hadisi yazılır.[1]

٨٧٠٣ – وفي رواية عند أحمد : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْجَلِيلِ الْقَيْسِيُّ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ يَزِيدَ كَانَتْ تَخْدُمُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم. قَالَتْ فَبَيْنَمَا أَنَا عِنْدَهُ إِذْ جَاءَتْهُ خَالَتِى قَالَتْ فَجَعَلَتْ تُسَائِلُهُ وَعَلَيْهَا سِوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم" أَيَسُرُّكِ أَنَّ عَلَيْكِ سِوَارَيْنِ مِنْ نَارٍ. قَالَتْ قُلْتُ يَا خَالَتِى إِنَّمَا يَعْنِى سِوَارَيْكِ هَذَيْنِ قَالَتْ فَأَلْقَتْهُمَا قَالَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّهُنَّ إِذَا لَمْ يَتَحَلَّيْنَ صَلِفْنَ عِنْدَ أَزْوَاجِهِنَّ.

---

1 *Müsned-i Ahmed* (6/454)

فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ أَمَا تَسْتَطِيعُ إِحْدَاكُنَّ أَنْ تَجْعَلَ طَوْقاً مِنْ فِضَّةٍ وَجُمَانَةً مِنْ فِضَّةٍ ثُمَّ تُخَلِّقَهُ بِزَعْفَرَانٍ فَيَكُونُ كَأَنَّهُ مِنْ ذَهَبٍ فَإِنَّ مَنْ تَحَلَّى وَزْنَ عَيْنِ جَرَادَةٍ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ خَرْبَصِيصَةٍ كُوِيَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

8703. Şehr b. Havşeb'in rivayet ettiğine göre Esmâ, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e hizmet ediyordu. Esmâ anlatıyor: Bir ara ben, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındayken halam geldi. Ona sorular sormaya başladı. Üzerinde altından iki bilezik vardı. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) ona: *"Üzerinde ateşten iki bilezik olması seni sevindirir mi?"* diye sordu. Ben de (Esmâ): "Halacığım! Şu bileziklerini kastediyor" dedim. (Halam) bilezikleri attı. Esmâ: "Ey Allah'ın Peygamberi! Onlar süslenmedikleri zaman, kocalarının yanında ne ile övünecekler?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) gülerek şöyle buyurdu: *"Sizden biriniz gümüşten bir gerdanlık ve inci edinmeye güç yetiremiyor mu? Sonra onu safran ile boyar. O zaman altın gibi olur. Her kim bir çekirgenin gözünün ağırlığınca altın veya bilezik ile süslenirse kıyamet gününde onunla dağlanır."*[1]

٨٧٠٤ – و عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيَّ سِوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ : أَلاَ أَدُلُّكِ عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكِ مِنْ هَذَا وَأَحْسَنُ ؟ قُلْتُ : بَلَى . قَالَ : " تَجْعَلِينَهُ وَرِقاً ثُمَّ تُخَلِّقِينَهَا فَيَكُونُ كَأَنَّهُ ذَهَبٌ " رواه البزار, وفيه:صالح بن أبي الأخضر ,وهو ضعيف وقد وثق .

8704. Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) içeri girdi. Üzerimde altından iki bilezik vardı. Bunun üzerine şöyle buyurdu: *"Sana bundan daha güzel ve hayırlı olanını göstereyim mi?"* Ben: "Olur" cevabını verince şöyle buyurdu: *"Onu gümüş yaparsın. Sonra onu safran ile boyarsın. O zaman sanki altın gibi olur"*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Sâlih b. Ebi'l-Ehdar güvenilir olmakla beraber zayıftır.[2]

٨٧٠٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدِ بْنِ الْحَرِيشِ الأَهْوَازِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ الْبَحْرَانِيُّ ، ثنا حُمَيْدُ بْنُ حَمَّادِ بْنِ أَبِي الْخُوَارِ أَبِي الْجَهْمِ ، حَدَّثَتْنِي تَغْلِبُ بِنْتُ الْخُوَارِ ، عَنْ خَالَتِهَا خُلَيْدَةَ بِنْتِ قَعْنَبٍ ، وَكَانَتْ مِنَ النِّسْوَةِ اللاتِي أَتَيْنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَبَايَعْنَهُ ، قَالَتْ : فَأَتَتْهُ امْرَأَةٌ عَلَيْهَا سِوَارٌ مِنْ

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/455)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (3007)

ذَهَب ، فَأَبَى أَنْ يُبَايِعَهَا ، فَخَرَجَتْ مِنَ الزِّحَامِ ، فَرَمَتِ السِّوَارَ ، ثُمَّ جَاءَتْ فَبَايَعَهَا ، فَخَرَجَتْ تَنْظُرُ السِّوَارَ ، فَذَهَبَتْ تَنْظُرُهُ فَإِذَا هُوَ ذُهِبَ بِهِ

رواه الطبراني, وفيه: حميد بن حماد بن أبي الخوار, وهو ضعيف, ووثقه ابن حبان وقال : يخطئ, وشيخته تغلب بنت الخوار لم أعرفها, وبقية إسناده ثقات .

8705. Teğlib binti'l-Huvâr, halası Huleyde binti Ka'neb'den naklediyor: Halası -Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biat için gelen kadınlardandı- şöyle anlattı: Üzerinde altın bilezik olan bir kadın geldi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onunla biat etmekten yüz çevirdi. Kadın kalabalık arasından çıkarak bileziği attı. Sonra geri geldi. Onunla biat etti. Bileziği almak için çıktı. Gitti, bileziğe bakınca, bir de baktı ki bilezik götürülmüştü.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Humeyd b. Hammâd b. Ebi'l-Huvâr zayıf olup, İbn Hibbân onu güvenilir saymış ve "Hata eder" açıklamasını yapmıştır. Hocası Teğlib binti'l-Huvâr'ı tanımıyorum. İsnâdın diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٠٦ – حَدَّثَنَا بَانُوبَةُ بْنُ خَالِدٍ الأُبُلِّيُّ ، ثنا عُمَرُ بْنُ يَحْيَى الأَيْلِيُّ ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَبْدِ الْكَرِيمِ الضَّالُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ ، عَنْ أُخْتِهِ ، عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ ، قَالَتْ : " نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُبْسِ الذَّهَبِ وَتَفْضِيضِ الأَقْدَاحِ ، فَكَلَّمَهُ النِّسَاءُ فِي لُبْسِ الذَّهَبِ فَأَبَى عَلَيْنَا ، وَرَخَّصَ لَنَا فِي تَفْضِيضِ الأَقْدَاحِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: عمر بن يحيى الأيلي, ولم أعرفه, وبقية رجاله ثقات.

8706. Ümmü Atıyye diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize altın takmayı ve bardakları gümüşle kaplamayı yasakladı. Kadınlar altın giymek takmak hususunda onunla konuştular. Fakat (kabul etmeyip) bizden yüz çevirdi. Diğer taraftan bardakları gümüşle kaplama konusunda ruhsat verdi."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ömer b. Yahyâ el-Eylî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/250)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/68)

٨٧٠٧ - حَدَّثَنَا أَسْلَمُ بْنُ سَهْلٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ عَطَاءٍ ، عَنْ حُرَيْثِ بْنِ أَبِي مَطَرٍ ، عَنِ الشَّعْبِيِّ ، عَنِ ابْنِ أَبِي السَّنَابِلِ ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ ، قَالَتْ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لِبَاسِ الذَّهَبِ ، وَنَظْمِهِ " فَرَمَتِ امْرَأَةٌ بِسِوَارٍ مِنْ ذَهَبٍ ، فَمَكَثَ فِي الْمَسْجِدِ أَيَّامًا لَمْ يَأْخُذْهُ أَحَدٌ. رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: حريث بن أبي مطر, وهو متروك .

8707. Fâtıma binti Kays diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) (bilezik ve halhal nevinden) altını takmayı ve (kolye nevinden boynumuza) asmayı yasakladı. Bunun üzerine kadının biri derhal altın yüzüğünü fırlatıp attı. Yüzük, Mescid'de günlerce kaldı da onu oradan alan kimse çıkmadı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hureys b. Ebî Matar metruktur.[1]

٨٧٠٨ - حَدَّثَنَا طَالِبُ بْنُ قُرَّةَ الأَذَنِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى الطَّبَّاعُ ، ح وَحَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ غَنَّامٍ ، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالا : ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، قَالا : ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، قَالُوا : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَارَةَ الْحَزْمِيِّ ، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ نُبَيْطِ بْنِ جَابِرٍ ، امْرَأَةِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَتْ : أَوْصَى أَبُو أُمَامَةَ بِأُمِّي وَخَالَتِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : فَأَتَاهُ حُلِيٌّ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤٍ يُقَالُ الرِّعَاثُ ، قَالَتْ : " فَحَلاهُنَّ مِنَ الرِّعَاثِ "

رواه الطبراني بأسانيد ورجال أحدها رجال الصحيح خلا محمد بن عمارة الحزمي وهو ثقة إن كانت زينب صحابية .

8708. Enes b. Mâlik'in hanımı Zeyneb binti Nubeyt b. Câbir bildiriyor: Ebû Umâme, annemi ve halamı (öldüğü taktirde bakması için) Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e emanet etti. O'na, (ganimet malları içinde) altından ve inciden yapılmış küpe (ya da kolye) geldi. (Bu iki kadını) küpelerle süsledi.

★Hadisi Taberânî çeşitli isnadlarla rivayet etmiştir. Zeyneb sahabi mi bilinmiyor. İsnâdlardan birinin ravileri, Muhammed b. Umâre el-Hazmî güvenilir olup, onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/404)

Bu bölüme **zevâidden** bir hadis:

İbn Mes'ûd'un bildirdiğine göre Resulullah (sallalahu aleyhi vesellem) altın yüzükleri yasaklamıştır.

Müsned-i Ahmed (3715, 3804) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (10495), isnâdı hasendir.

٨٧٠٩ - وعن زينب بنت نبيط بن جابر قالت : حدثتني أمي وخالتي أن النبي صلى الله عليه وسلم حلاهن رعاثا من ذهب.

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن عمرو بن علقمة, وأقل مراتب حديثه الحسن, وبقية إسناده ثقات .

8709. Zeyneb binti Nübeyt b. Câbir diyor ki: "Annem ve halamın bana haber verdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altından küpelerle onları süslemiş."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Amr b. Alkame'nin hadisinin mertebelerinin (derecesinin) en azı hasendir. İsnâdın diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٧١٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْحِمَّانِيُّ ، ثنا حَازِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْغِفَارِيُّ ، عَنْ أُمِّهِ حَمَّادَةَ بِنْتِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، وَكَانَتْ أَكْبَرَ وَلَدِ مُحَمَّدٍ ، قَالَتْ : سَمِعْتُ عَمَّتِي ، تَقُولُ : " أَدْرَكْتُ أُمَّ لَيْلَى تَصْبُغُ لَهَا دِرْعَهَا ، وَخِمَارَهَا ، وَمِلْحَفَهَا فِي كُلِّ شَهْرٍ مَرَّةً ، وَتَخْضُبُ بَدَنَهَا ، وَرِجْلَيْهَا غَمْسَةً . وَقَالَتْ : عَلَى هَذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : وَرَأَيْتُهَا وَفِي يَدِهَا مَسَكَتَانِ مِنْ ذَهَبٍ ، وَكَانُوا يَرَوْنَ أَنَّهَا مِنَ الْفَيْءِ ، وَكَانَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي لَيْلَى يَصْبُغُ لَهَا "

رواه الطبراني, وفيه :يحيى بن عبد الحميد الحماني, وهو ضعيف .

8710. -Babasının en büyük çocuğu olan- Hammâde binti Muhammed b. Abdirrahman b. Ebî Leylâ anlatıyor: Halamın şöyle dediğini işittim: Ümmü Leylâ'nın yanına gittim. Her ay elbisesini, örtüsünü ve çarşafını boyuyordu. Ellerine ve ayaklarına daldırarak kına yakıyordu. Şöyle dedi: "Bu şekilde iken Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile biat ettik." Onun kolunda altından iki bilezik gördüm. Bileziklerin ganimetten ona intikal ettiği söyleniyordu. Abdurrahmân b. Ebî Leylâ, Ümmü Leylâ'nın kıyafetlerini boyuyordu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Abdilhamîd el-Hımmânî zayıftır.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/288-9)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/185)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/139)

٨٧١١ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، وَمُوسَى بْنُ هَارُونَ ، قَالا : ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، حَدَّثَتْنِي عَمَّتِي حَمَّادَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَمَّتِهَا آمِنَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ جَدَّتِهَا أُمِّ لَيْلَى ، قَالَتْ : " أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَتْ إِحْدَانَا تَقْدِرُ أَنْ تَتَّخِذَ فِي يَدِهَا مَسْكَتَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ ، فَإِنْ لَمْ تَقْدِرْ فَصَدَّتْ يَدَيْهَا ، وَلَوْ بِسَيْرٍ " . وَقَالَ : " لا تَشَبَّهْنَ بِالرِّجَالِ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه من لم أعرفه .

8711. Ümmü Leylâ bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bizlerden maddi gücü olanın kolunda gümüşten iki bilezik edinmemizi, maddi gücü olmayanın ise elini (ince deri bile olsa) bir bileklik ile dolamamızı emrederek şöyle buyurdu: *"Erkeklere benzemeyin (muhakkak bir takınız olsun)."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[1]

(بَابٌ فِيمَا رُخِّصَ فِيهِ مِنْ الذَّهَبِ)

Altından Kendisine Ruhsat Verilen Miktar

٨٧١٢ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا ، نا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخَ ، نا أَبُو الرَّبِيعِ السَّمَّانُ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، أَنَّ أَبَاهُ سَقَطَتْ ثَنِيَّتُهُ ، " فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَشُدَّهَا بِذَهَبٍ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أبو الربيع السمان, وهو متروك .

8712. Abdullah b. Ömer'den nakledildiğine göre babasının (yani Hz. Ömer'in) ön dişleri düşmüştü. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altın ile dişlerini destekleyip güçlendirmesini emretti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebu'r-Rebî' es-Semmân metruktur.

٨٧١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَنَّانٍ ، قَالَ : نا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، قَالَ : نا أَبُو سُفْيَانَ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، قَالَ : " نَدَرَتْ ثَنِيَّتِي فَأَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَتَّخِذَ ثَنِيَّةً مِنْ ذَهَبٍ "

رواه البزار, ورجاله رجال الصحيح خلا بشر بن معاذ وهو ثقة, ولكن عروة بن الزبير لم يدرك عبد الله بن عبد الله بن أبي .

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/139)

8713. Abdullah b. ez-Zübeyr diyor ki: "Dişlerim düşmüştü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altından bir ön diş yaptırmamı emretti."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Bişr b. Muâz güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Urve b. ez-Zübeyr, Abdullah b. Abdillah b. Übey ile aynı dönemde yaşamamıştır. [1]

٨٧١٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللّٰهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو الْقَاسِمِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ حَدَّثَنِي وَاقِدُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ التَّمِيمِيُّ عَمَّنْ رَأَى عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ ضَبَّبَ أَسْنَانَهُ بِذَهَبٍ.

رواه عبد الله بن أحمد, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله ثقات .

8714. Vâkıd b. Abdillah et-Temîmî'den nakledildiğine göre kendisi, Osmân b. Affân'ın dişlerine altın taktığını gören kişilerdendir.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٧١٥ – وعَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ قَالَ رَأَيْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ عَبْدِ اللّٰهِ قَدْ شَدَّ أَسْنَانَهُ بِالذَّهَبِ. رواه عبد الله بن أحمد, وفيه: راو لم يسم, وبقية رجاله ثقات .

8715. Hammâd b. Ebî Süleymân diyor ki: "Muğîre b. Abdillah'ın dişlerini birbirine altınla bağladığını gördüm."

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٧١٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ حَدَّثَنَا أَبُو الأَشْهَبِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ الْكُوفِيِّ قَالَ رَأَيْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ عَبْدِ اللّٰهِ قَدْ شَدَّ أَسْنَانَهُ بِالذَّهَبِ فَذُكِرَ ذَلِكَ لإِبْرَاهِيمَ فَقَالَ لاَ بَأْسَ بِهِ.

رواه عبد الله بن أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8716. Hammâd b. Ebî Süleymân el-Kûfî bildiriyor: Muğîre b. Abdillah'ın dişlerini altınla bağladığını gördüm. Bunu İbrâhîm'e söyleyince: "Bir sakınca yok" cevabını verdi.

★Hadisi Abdullah b. Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3011), Âsım zayıf bir ravidir. Doğrusu Urve'nin mürselidir.
Bu bölümün **zevâidindendir**:
Abdullah b. ez-Zübeyr der ki: Ön dişim düşünce Allah'ın Resûlü (sallalahu aleyhi vesellem) bana altın diş yaptırmamı emretti.
Müsned-i Bezzâr (3012)

٨٧١٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ هَارُونَ الْقَزَّازُ الْمَكِّيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدَانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَطُوفُ بِهِ بَنُوهُ حَوْلَ الْبَيْتِ عَلَى سَوَاعِدِهِمْ ، وَقَدْ شَدُّوا أَسْنَانَهُ بِذَهَبٍ " رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفه .

8717. Sa'dân babasından bildiriyor: Enes b. Mâlik'i Beytullah'ın etrafında oğullarının onu kolları üzerinde (taşıyarak) tavaf ettirdiğini gördüm. Ayrıca (sallanan) dişlerini altınla balayarak güçlendirmişlerdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır. [1]

٨٧١٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ السِّمْسَارُ ، ثنا خَالِدُ بْنُ خِدَاشٍ ، ثنا سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ ، ثنا مَرْوَانُ بْنُ النُّعْمَانِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَصًا عَلَى رَأْسِهَا ضَبَّةُ فِضَّةٍ " رواه الطبراني , ومروان لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8718. Mervân b. en-Nu'mân diyor ki: "Enes b. Mâlik'i tutma yeri gümüşten bir bastona yaslanmış olarak gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Mervân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْخَاتَمِ)

Yüzük Hakkında Gelen Hadisler

٨٧١٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ رَأَيْتُ عَلَى الْبَرَاءِ خَاتَماً مِنْ ذَهَبٍ وَكَانَ النَّاسُ يَقُولُونَ لَهُ لِمَ تَخَتَّمُ بِالذَّهَبِ وَقَدْ نَهَى عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ الْبَرَاءُ بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَيْنَ يَدَيْهِ غَنِيمَةٌ يَقْسِمُهَا سَبْيٌ وَخُرْثِيٌّ قَالَ فَقَسَمَهَا حَتَّى بَقِيَ هَذَا الْخَاتَمُ فَرَفَعَ طَرْفَهُ فَنَظَرَ إِلَى أَصْحَابِهِ ثُمَّ خَفَضَ ثُمَّ رَفَعَ طَرْفَهُ فَنَظَرَ إِلَيْهِمْ ثُمَّ خَفَضَ ثُمَّ رَفَعَ طَرْفَهُ فَنَظَرَ إِلَيْهِمْ ثُمَّ قَالَ " أَيْ بَرَاءُ. فَجِئْتُهُ حَتَّى قَعَدْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَأَخَذَ الْخَاتَمَ فَقَبَضَ عَلَى كُرْسُوعِي ثُمَّ قَالَ خُذِ الْبَسْ مَا كَسَاكَ اللهُ وَرَسُولُهُ. قَالَ وَكَانَ الْبَرَاءُ يَقُولُ كَيْفَ تَأْمُرُونِي أَنْ أَضَعَ مَا قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَسْ مَا كَسَاكَ اللهُ وَرَسُولُهُ"

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (667)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (669)

رواه أحمد وأبو يعلى باختصار, ومحمد بن مالك مولى البراء: وثقه ابن حبان, وأبو حاتم ولكن قال ابن حبان : لم يسمع من البراء, وقد وثقه وقال : رأيت على البراء فصرح, وبقية رجاله ثقات .

8719. Muhammed b. Mâlik anlatıyor: Berâ'nın elinde altından bir yüzük gördüm. İnsanlar ona: "Niçin altın yüzük takıyorsun? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) onu yasaklamadı mı?" diyorlardı. Berâ da şu karşılığı verdi:

Bir ara biz, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındaydık. Onun önünde ganimet vardı. Esirleri ve eşyalarını taksim ediyordu. Şu elimdeki yüzük kalana kadar taksim etti. Başını kaldırdı, ashâbına baktıktan sonra başını eğdi. Sonra tekrar başını kaldırdı, onlara baktı ve başını eğdi. Sonra tekrar başını kaldırdı, onlara baktıktan sonra: *"Ey Berâ!"* diye seslendi. Hemen yanına giderek önünde oturdum. Yüzüğü tuttu, sonra bilek kemiğimi tutarak: *"Al, Allah ve Resûlü'nün sana taktığı (yüzüğü) tak"* buyurdu.

Ravi dedi: Berâ: "Nasıl olur da bana, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in «*Allah ve Resûlü'nün sana taktığı (yüzüğü) tak.*» sözünü bir kenara bırakmamı emrediyorsun?!" diye ekledi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. İbn Hibbân ve Ebû Hâtim, Berâ'nın azatlısı olan Muhammed b. Mâlik'i güvenilir saymıştır. Ancak İbn Hibbân: "Muhammed b. Mâlik, Berâ'dan hadis işitmemiştir" açıklamasını yaptıktan sonra onu güvenilir saymış ve "Berâ'nın üzerinde gördüm...." ibaresiyle devamını zikretti. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٢٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ أَنْبَأَنَا عَمَّارُ بْنُ أَبِي عَمَّارٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فِي يَدِ رَجُلٍ خَاتَماً مِنْ ذَهَبٍ فَقَالَ " أَلْقِ ذَا . فَأَلْقَاهُ فَتَخَتَّمَ بِخَاتَمٍ مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ ذَا شَرٌّ مِنْهُ " . فَتَخَتَّمَ بِخَاتَمٍ مِنْ فِضَّةٍ فَسَكَتَ عَنْهُ.

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح إلا أن عمار بن أبي عمار لم يسمع من عمر .

8720. Ammâr b. Ebî Ammâr'ın naklettiğine göre Hz. Ömer b. el-Hattâb anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir adamın elinde altın yüzük gördüğünde: *"Onu at!"* buyurdu. Adam da yüzüğü fırlatıp attı. Sonra demirden bir yüzük taktı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bu (taktığı) ondan daha kötüdür."* Daha sonra adam gümüşten bir yüzük takınca, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bir şey demedi.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/294) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (1708), Muh. b. Mâlik zayıf bir ravidir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Ravileri *Sahîh*'in ravileri olup Ammâr b. Ebî Ammâr, Hz. Ömer'den işitmemiştir.[1]

٨٧٢١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا سُرَيْجٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ الْمُؤَمَّلِ عَنِ ابْنِ أَبِى مُلَيْكَةَ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِى أَنَّهُ لَبِسَ خَاتَماً مِنْ ذَهَبٍ فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّهُ كَرِهَهُ فَطَرَحَهُ ثُمَّ لَبِسَ خَاتَماً مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ " هَذَا أَخْبَثُ وَأَخْبَثُ. فَطَرَحَهُ ثُمَّ لَبِسَ خَاتَماً مِنْ وَرِقٍ فَسَكَتَ عَنْهُ. رواه أحمد والطبراني .

8721. Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın bildirdiğine göre kendisi altından bir yüzük takmıştı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ona bakınca, sanki ondan hoşlanmamış gibiydi. Sonra demirden bir yüzük taktı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Bu daha çirkindir, daha çirkindir."* Sonra gümüşten bir yüzük takınca, ona birşey demedi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir.[2]

٨٧٢٢ – وفي رواية عند أحمد : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى عَلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ خَاتَماً مِنْ ذَهَبٍ فَأَعْرَضَ عَنْهُ فَأَلْقَاهُ وَاتَّخَذَ خَاتَماً مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ " هَذَا شَرٌّ هَذَا حِلْيَةُ أَهْلِ النَّارِ "

وأحد إسنادي أحمد رجاله ثقات .

8722. Amr b. Şuayb'ın, babasından, onun da dedesinden bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashâbdan birinin elinde altın yüzük görünce ondan yüz çevirdi. Adam onu atttıktan sonra, demirden bir yüzük taktı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bu, cehennem ahalisinin takısıdır"* buyurdu.

★İmam Ahmed'in iki isnadının birisinin ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

٨٧٢٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا عَلِىُّ بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا حُصَيْنٌ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِى الْجَعْدِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ قَوْمِهِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِىِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَىَّ خَاتَمٌ مِنْ ذَهَبٍ فَأَخَذَ جَرِيدَةً

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (132)
[2] *Müsned-i Ahmed* (6977)
[3] *Müsned-i Ahmed* (6518, 6680)

فَضَرَبَ بِهَا كَفِّي وَقَالَ " اطْرَحْهُ. قَالَ فَخَرَجْتُ فَطَرَحْتُهُ ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ مَا فَعَلَ الْخَاتَمُ. قَالَ قُلْتُ طَرَحْتُهُ. قَالَ إِنَّمَا أَمَرْتُكَ أَنْ تَسْتَمْتِعَ بِهِ وَلاَ تَطْرَحَهُ "

رواه أحمد بإسنادين، ورجال أحدهما رجال الصحيح .

8723. Sâlim b. Ebi'l-Ca'd, kendi kavminden olan bir adamdan naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gittim. Benim elimde altından bir yüzük vardı. Bir hurma çubuğu alarak, onunla elime vurarak şöyle buyurdu: *"Onu at!"* Ben de (dışarı) çıkıp, (yüzüğü) attım. Sonra ona geri dönünce: *"Yüzüğü ne yaptın?"* diye sordu. Ben de: "Attım" cevabını verdim. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ben (satıp) onunla faydalanmanı emrettim, atmanı değil."*

★Hadisi İmam Ahmed iki isnadla rivayet etmiş olup, iki isnadın birisinin ravileri *Sahih*'in ravileridir.

٨٧٢٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِسْكِينٍ ، نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ التِّنِّيسِيُّ ، نا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ ، عَنْ سَالِمٍ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلا أَبُو بَكْرٍ ، وَلا عُمَرُ يَلْبَسُونَ خَوَاتِيمَهُمْ حَتَّى قَدِمَ أَبَانٌ عَلَى عُمَرَ . يَعْنِي : كَانُوا يَتَّخِذُونَهَا وَلا يَلْبَسُونَهَا

رواه البزار، ورجاله رجال الصحيح خلا ابن لهيعة وإن كان حسن الحديث ولكنه لم يحتمل هذا منه لما خالف الأثبات الذين رووا عن ابن عمر أن النبي صلى الله عليه و سلم كان يلبس الخاتم .

8724. Sâlim'in babası (İbn Ömer) bildiriyor: Ebân, Hz. Ömer'e gelinceye kadar, ne Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ne Ebû Bekr ve ne de Ömer yüzüklerini takmıyorlardı. Altın yüzüğü ediniyorlardı, ama (sürekli) takmıyorlardı.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, İbn Lehî'a dışındaki ravileri *Sahih*'in ravileridir. İbn Lehî'a'nın her ne kadar hadisi hasen olsa bile, İbn Ömer'den "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yüzük kullandığına dair rivayet eden güvenilir kimselere muhalefet ettiği için, bu hadisin ondan olması muhtemel değildir.

٨٧٢٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، وَالْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، قَالا : ثنا يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ ، عَنْ أَبِيهِ سَعِيدِ بْنِ عَمْرٍو ، عَنْ خَالِدِ بْنِ سَعِيدٍ ، أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي يَدِهِ خَاتَمٌ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَا خَالِدُ مَا هَذَا الْخَاتَمُ ؟ " , قَالَ : خَاتَمٌ اتَّخَذْتُهُ ، قَالَ : " فَاطْرَحْهُ إِلَيَّ " ، قَالَ : فَطَرَحْتُهُ إِلَيْهِ , فَإِذَا هُوَ

خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ مُلَوَّنٍ عَلَيْهِ فِضَّةٌ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا نَقْشُهُ ؟ " , قُلْتُ :
مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ، فَأَخَذَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَبِسَهُ وَهُوَ الْخَاتَمُ الَّذِي كَانَ فِي يَدِهِ

رواه الطبراني, وفيه: يحيى بن عبد الحميد الحماني, وهو ضعيف .

8725. Hâlid b. Sa'd'dan rivayet edildiğine göre kendisi elinde yüzük olduğu halde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına geldi. Bunun üzerine Hz. Peygamber: *"Ey Hâlid! Bu yüzük nedir?"* diye sordu. Hâlid: "Elde ettiğim bir yüzüktür" karşılığını verdi. Sonra: *"Onu bana at"* buyurdu. Ben de ona attım. Yakından bakınca kavisli üzerinde gümüş olan demirden yüzük olduğunu gördü. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Nakışı nedir?"* diye sorunca, ben de: "Muhammedun Resûlullah" cevabını verdim. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), onu aldı ve eline taktı. Elinde olan işte bu yüzüktü.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Abdilhamîd el-Hımmânî zayıftır.[1]

٨٧٢٦ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ , ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ , ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ , عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ , عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَالِمٍ , عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ , قَالَ : " لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , وَلا أَبُو بَكْرٍ , وَلا عُمَرُ يَلْبَسُونَ الْخَوَاتِمَ , وَلا يَطْبَعُونَ كِتَابًا " , حَتَّى كَتَبَهُ زِيَادُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ : إِنَّكَ تَكْتُبُ إِلَيْنَا بِأَشْيَاءَ لَيْسَتْ لَهَا طَوَابِعُ , فَاتَّخَذَ عِنْدَ ذَلِكَ خَاتَمًا فَطَبَعَ بِهِ

رواه الطبراني, وفيه: ابن لهيعة ,وهو مخالف لأحاديث الصحيح .

8726. Abdullah b. Ömer bildiriyor: Ne Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ne Hz. Ebû Bekr ve ne de Hz. Ömer yüzük takmıyorlardı. Mektuplara da mühür basmadılar. Ta ki Ziyâd b. Ebî Süfyân, Ömer'e mektup yazıncaya kadar: "Sen bize bir takım şeyler yazıyorsun. Onlarda mühür bulunmuyor." O zaman Hz. Ömer bir yüzük edinip, onunla (mektuplara) mühür bastı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde İbn Lehî'a vardır. Bu hadis, sahih hadislere muhaliftir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4/18)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (13124)

٨٧٢٧ - وعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "كَانَ فَصُّ خَاتَمِ سُلَيْمَانَ بْنُ دَاوُدَ سَمَاوِيٌّ فَأُلْقِي عَلَيْهِ فَأَخَذَهُ فَوَضَعَهُ فِي خَاتَمِهِ وَكَانَ نَقْشُهُ أَنَا اللَّهُ ، لا إِلَهَ إِلا أَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدِي وَرَسُولِي " رواه الطبراني, وفيه: محمد بن مخلد الرعيني, وهو ضعيف جدا .

8727. Ubâde b. es-Sâmit'in naklettiğine göre Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Süleymân b. Dâvud'un yüzüğünün taşı semavi (gökten indirilmiş)tir. Semadan ona atıldı. Onu yüzüğüne taktı. Nakşı da «Ben Allah'ım. Benden başka bir ilah yoktur. Muhammed ise benim kulum ve elçimdir».*"

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Mahled er-Ruaynî oldukça zayıftır.

٨٧٢٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ ، نَا أَبُو عَاصِمٍ ، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ زِيَادٍ الْمَوْصِلِيِّ ، نَا نَافِعٌ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَبِسَ خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ ، فَلَمَّا رَآهُ أَصْحَابُهُ فَشَتْ عَلَيْهِمْ خَوَاتِيمُ الذَّهَبِ ، فَرَمَى بِهِ ، فَلا يَدْرِي مَا فَعَلَ ، فَاتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ ، وَأَمَرَ أَنْ يُنْقَشَ فِيهِ : مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ، فَكَانَ فِي يَدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى مَاتَ ، وَفِي يَدِ أَبِي بَكْرٍ حَتَّى مَاتَ ، وَفِي يَدِ عُمَرَ حَتَّى مَاتَ ، وَفِي يَدِ عُثْمَانَ سِنِينَ مِنْ عَمَلِهِ ، فَلَمَّا كَثُرَتْ عَلَيْهِ الْكُتُبُ دَفَعَهُ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ ، فَكَانَ يَخْتِمُ بِهِ ، فَخَرَجَ الأَنْصَارِيُّ إِلَى قَلِيبِ الْعُثْمَانِ فَسَقَطَ مِنْهُ ، فَلَمْ يُوجَدْ ، فَأَمَرَ بِخَاتَمٍ مِثْلِهِ ، وَنَقَشَ فِيهِ : مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ.

قلت : حديث ابن عمر في الصحيح باختصار.

رواه البزار والطبراني في الأوسط, وفيه: المغيرة بن زياد, وثقه ابن معين وغيره, وضعفه أحمد وغيره ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8728. İbn Ömer'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) üç gün altın yüzük taktı. Ashâbı onun yüzük taktığını görünce, sahabe arasında altın yüzük yayıldı. Bunun üzerine yüzüğü attı. Yüzüğe ne olduğu bilinmiyor. Daha sonra gümüş bir yüzük edinerek, yüzüğe *"Muhammedun Resûlullah"* sözünün nakşedilmesini emretti. Ölüncüye kadar onun elindeydi. Yine ölünceye kadar Hz. Ebû Bekr'in elindeydi. Yine ölünceye kadar Hz. Ömer'in elindeydi. Yine senelerce halifeliğinde Hz. Osmân'ın elindeydi. Ne zaman ki ona gelen mektuplar çoğalınca yüzüğü (mühürlemesi için) Ensar'dan bir adama verdi. Adam yüzükle mühür basıyordu. Ensarlı olan o adam Osmân'ın bir kuyusunun yanına geldi. Yüzük (içine) düştü, (daha sonra aradıysa da) bulunmadı. Sonra

yüzüğün benzerinin yapılmasını emretti. Yüzüğe "Muhammedun Resûlullah" sözünü nakşettirdi.

Ben derim ki: İbn Ömer'in hadisi *Sahîh*'te kısa bir şekilde mevcuttur.

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Muğîre b. Ziyâd'ı İbn Maîn ve başkası güvenilir olduğunu söylemiş, İmam Ahmed ve başkası zayıf saymıştır. Diğer ravileri *Sahih*'in ravileridir. [1]

٨٧٢٩ - وعَنْ أَبِي مُوسَى ، قَالَ: رَآنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَلْبَسُ خَاتَمِي فِي السَّبَابَةِ وَالوُسْطَى فَقَالَ : إِنَّمَا الخَاتَمُ لِهَذِهِ وَهَذِهِ - يَعْنِي الْخُنْصُرَ وَالْبِنْصَرَ

رواه الطبراني, وفيه: محمد بن عبيد الله فإن كان العرزمي فهو ضعيف ,وبقية رجاله ثقات .

8729. Ebû Mûsâ bildiriyor: Ben yüzüğü orta ve şehadet parmağıma taktığım halde, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni gördü. Bunun üzerine serçe ve onun yanındaki yüzük parmağını kastederek şöyle buyurdu: *"Yüzük şu ve şu parmağa takılır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Ubeydillah eğer Arzemî ise o zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٧٣٠ - وعَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ وَقُبِضَ وَالخَاتَمُ فِي يَمِينِهِ. رواه البزار, وفيه: عبيد بن القاسم, وهو متروك .

8730. Hz Âişe'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sağ eline yüzük takardı. Ruhu kabzolunduğu zamanda da yüzük sağ elindeydi.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ubeyd b. el-Kâsım metruktur.[2]

٨٧٣١ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ الأَهْوَازِيُّ ، قَالَ : نَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ ، قَالَ : نَا أَبُو مَعْشَرٍ الْبَرَّاءُ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ "

قلت: روي أبو داود أنه كان يتختم في يساره.

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله رجال الصحيح .

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2992)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2991), Ubeyd zayıf bir ravidir.

8731. İbn Ömer'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sağ eline yüzük takardı.

Ben derim ki: Ebû Dâvud'un rivayetinde "Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), sol parmağına yüzük takardı" şeklindedir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٧٣٢ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا سَهْلُ بْنُ عُثْمَانَ ، ثنا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ "

رواه الطبراني, وفيه: جعفر بن الزبير, وهو ضعيف .

8732. Ebû Umâme'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sağ eline yüzük takardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câfer b. ez-Zübeyr zayıftır.[1]

٨٧٣٣ – حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ الْعِجْلِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ بَكَّارٍ ، ثنا عَدِيُّ بْنُ الْفَضْلِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ "

رواه الطبراني من طريقين ضعيفتين .

8733. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sağ eline yüzük takardı."

★Hadisi Taberânî zayıf iki yoldan rivayet etmiştir.[2]

٨٧٣٤ – وعَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ "أَنَّهُ كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ"

رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفه .

8734. Câfer b. Ebî Tâlib'den rivayet edildiğine göre kendisi sağ eline yüzük takardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[3]

٨٧٣٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرٍ ، ثَنَا عَبْدُ السَّلامِ بْنُ عَاصِمٍ الرَّازِيُّ ، ثَنَا الصَّبَّاحُ بْنُ مُحَارِبٍ ، ثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ التِّرْمِذِيُّ ، عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ ، عَنْ أَبِي الأَحْوَصِ ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : " كَانَ خَاتَمُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ وِلَايَتِهِ ، وَعَلَى عُمَرَ وِلايَتِهِ ، وَعَلَى عُثْمَانَ

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7953)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11589, 11815)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1458)

بَعْضَ وِلايَتِهِ ، فَكَانَ عَلَى بِئْرٍ يُسَمَّى بِئْرَ أَرِيسٍ ، فَسَقَطَ الْخَاتَمُ فِيهَا ، فَنَزَحُوا الْبِئْرَ فَلَمْ يَجِدُوهُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: أبو عبد الله الترمذي ,قال ابن الجوزي : ولا يوثق به وشيخ الطبراني لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8735. Abdullah b. Mes'ûd bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yüzüğü, velayeti süresince Hz. Ebû Bekr'deydi. Ondan sonra velayeti süresince Hz. Ömer'deydi. Ondan sonra velayetinin bir kısmında Hz. Osmân'daydı. Osmân, Erîs kuyusunun başındaydı. Yüzük kuyuya düştü. Kuyunun suyunu çektiler ama yinede yüzüğü bulamadılar.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Abdillah et-Tirmizî hakkında İbnu'l-Cevzî "Ona güvenilmez" açıklamasını yapmıştır. Taberânî'nin hocasını tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٧٣٦ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيُّ الْمَدَنِيُّ ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ ، ثنا مَعْنُ بْنُ عِيسَى ، عَنْ عِيسَى بْنِ سَبْرَةَ أَبِي عُبَادَةَ الزُّرَقِيِّ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ ، قَالَ : " كَانَ خَاتَمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي يَدِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، حَتَّى هَلَكَ ، ثُمَّ فِي يَدِ عُمَرَ حَتَّى هَلَكَ ، ثُمَّ فِي يَدِ عُثْمَانَ حَتَّى سَقَطَ فِي بِئْرِ أَرِيسَ "

رواه الطبراني ,وفيه: عيسى بن بشر بن عباد ,ولم أعرفه .

8736. Sâib b. Zeyd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yüzüğü, ölene kadar Hz. Ebû Bekr'in elindeydi. Sonra ölene kadar Hz. Ömer'in elindeydi. Sonra Erîs kuyusuna düşene kadar Hz. Osmân'ın elindeydi."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan, Îsâ b. Bişr b. Abbâd'ı tanımıyorum.[1]

٨٧٣٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَجَاءٍ ، أنا إِسْرَائِيلُ ، عَنْ مُسْلِمٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : " كَانَ خَاتَمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَلْقَةً مِنْ فِضَّةٍ "

رواه الطبراني ,ورجاله رجال الصحيح .

8737. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yüzüğü, gümüşten bir halkaydı."

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (7663), İsa b. Sebre metrûk bir ravidir; ancak rivayetin şahitleri vardır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٧٣٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الْكَلْبِيُّ ، ثنا صَيْفِيُّ بْنُ رِبْعِيٍّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ، عَنْ جَمِيلِ بْنِ زَيْدٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ خَمْسَةً مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُونَ خَوَاتِيمَ الذَّهَبِ ، مِنْهُمْ زَيْدُ بْنُ جَارِيَةَ ، وَزَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ ، وَالْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ ، وَأَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ " رواه الطبراني, ويزيد لم أعرفه, وبقية رجاله وثقوا .

8738. Cemîl b. Zeyd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından beş kişiyi gördüm, altın yüzük takıyorlardı: Zeyd b. Câriye, Zeyd b. Erkam, Berâ b. Âzib, Enes b. Mâlik ve Abdullah b. Yezîd.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Yezîd'i tanımıyorum. Diğer ravilerin güvenilir olduğu söylenmiştir.[2]

٨٧٣٩ – وعَنْ مُسْلِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يُبَايِعُ النِّسَاءَ عَامَ الْفَتْحِ عَلَى الصَّفَا ، فَجَاءَتْهُ امْرَأَةٌ يَدِهَا كَيَدَ الرَّجُلِ ، فَلَمْ يُبَايِعْهَا حَتَّى تَذَهَبَ فَتُغَيِّرَ يَدَيهَابِحُمرَةٍ أَو بِصُفْرَةٍ ، وَجَاءَ رَجُلٌ عَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ " ، فَقَالَ : " مَا طَهَّرَ اللَّهُ يَدًا فِيهَا خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ "

رواه البزار والطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: شميسة بنت نبهان ,ولم أعرفها, وبقية رجاله ثقات .

8739. Müslim b. Abdirrahman anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'nin fethi senesinde Safâ tepesinde kadınlarla biatta bulunuyordu. O sırada eli erkek eline benzeyen bir kadın geldi. Geri gidip (kına vs. sürmek) suretiyle elinin rengi kırmızı ya da sarıya dönüşmeden onunla biatta bulunmadı. Sonra elinde demir yüzük olan bir adam geldi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Allah, elinde demir yüzük olan eli temizlemez."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-Kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Şumeyse binti Nebhân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11127), Müslim zayıf bir ravidir.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (5148)

[3] *Müsned-i Bezzâr* (2993), Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/435) ve *M. el-Evsat* (1118)

٨٧٤٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زُهَيْرٍ ، قَالَ : نا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ ، قَالَ : نا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ ، قَالَ : نا هَمَّامٌ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلانَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، " أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ ، وَخَاتَمِ الْحَدِيدِ " رواه الطبراني في الأوسط ,ورجاله ثقات .

8740. Amr b. Şuayb'ın, babasından, onun da dedesi (Abdullah b. Amr)'dan bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), altın ve demir yüzüğü takmayı yasakladı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٧٤١ - وَبِهِ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ ، عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ ، عَنْ أَبِي النَّجِيبِ ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، قَالَ : أَقْبَلَ رَجُلٌ مِنَ الْبَحْرَيْنِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلامَ ، وَكَانَ فِي يَدِهِ خَاتَمٌ مِنْ ذَهَبٍ ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ حَرِيرٌ ، فَانْصَرَفَ الرَّجُلُ مَحْزُونًا ، فَشَكَا ذَلِكَ إِلَى امْرَأَتِهِ ، فَقَالَتْ لَهُ : لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِهَ جُبَّتَكَ وَخَاتَمَكَ ، فَأَلْقِهِمَا ، فَأَلْقَاهُمَا ، ثُمَّ غَدَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلامَ ، قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَتَيْتُكَ آنِفًا فَأَعْرَضْتَ عَنِّي ؟ ، فَقَالَ : " إِنَّهُ كَانَ فِي يَدِكَ جَمْرَةٌ مِنْ نَارٍ " ، قَالَ : لَقَدْ جِئْتُ إِذًا بِجَمْرٍ كَبِيرٍ ، فَقَالَ : " إِنَّ مَا جِئْتَ بِهِ لَيْسَ بِأَجْدَى عَنْكَ مِنْ حِجَارَةِ الْحَرَّةِ ، وَلَكِنَّهُ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا " ، قَالَ : فَبِمَاذَا أَتَخَتَّمُ ؟ ، قَالَ : " حَلْقَةٌ مِنْ وَرِقٍ ، أَوْ حَدِيدٍ ، أَوْ صُفْرٍ "

قلت : روى النسائي طرفا من أوله يسيرا.

رواه الطبراني في الأوسط , وأبو النحيب: وثقه ابن حبان ورجاله ثقات .

8741. Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Bahreyn tarafından bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) onun selamını almadı. Adamın elinde altın yüzük ve üzerinde ipek elbise vardı. Adam hüzünlü bir şekilde döndü. Bu durumu hanımına şikayet etti. Hanımı da ona: "Herhalde Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) cübbenle yüzüğünden hoşlanmamış. İkisini de at" dedi. Adam da attı. Sonra ertesi gün Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. Bu sefer onun selamını aldı. Bunun üzerine adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Bundan önce sana geldiğimde, benden niçin yüz çevirdin?" diye sorunca şöyle buyurdu: *"Senin elinde ateşten bir kor vardı."* Adam: "O halde ben büyük bir korla gelmişim" deyince: *" (Volkanik siyah) Harre kayalarından bir farkı olmayan o korla gelmiştin. Ne var ki o (altın ve ipek),*

dünya hayatının metâıdır." Adam: "Neyi yüzük olarak takayım?" diye sorunca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Gümüş, demir veya sarı bakırdan bir halka tak."*

Ben derim ki: Nesâî bu hadisin evvelinden çok az bir kısmını rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, İbn Hibbân, Ebu'n-Necîb'in güvenilir olduğunu söylemiştir. Ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٧٤٢ – حَدَّثَنَا أَبُو زَيْدٍ الْحَوْطِيُّ ، ثنا أَبُو الْيَمَانِ ، ثنا عُفَيْرُ بْنُ مَعْدَانَ ، عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ رَجُلا دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ صُفْرٍ ، فَقَالَ : " مَا هَذِهِ الْخَاتَمُ ؟ " قَالَ : مِنَ الْوَاهِنَةِ ، قَالَ : " أَمَا إِنَّهَا لا تَزِيدُ إِلا وَهْنًا "

رواه الطبراني, وفيه:عفير بن معدان, وهو ضعيف .

8742. Ebû Umâme'den rivayet edildiğine göre bir adam elinde sarı bakırdan yüzük olduğu halde Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelince,: *"Bu yüzük nedir?"* diye sordu. Adam: "Bitkinliğe karşı takıyorum" karşılığını verdi. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Olsa olsa bu ancak senin bitkinliğini arttırır"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan, Ufeyr b. Ma'dân zayıftır.[1]

٨٧٤٣ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَهْلٍ الرَّازِيُّ ، ثنا سَهْلُ بْنُ عُثْمَانَ ، حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُحَارِبِيُّ ، عَنِ الأَحْوَصِ بْنِ حَكِيمٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ الْكَلاعِيِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ ثَوْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ، يَقُولُ : مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، بِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ ، وَفِي يَدِهِ خَاتَمٌ مِنْ نُحَاسٍ ، فَقَالَ : " مَا بَالُ هَذَا ؟ " قَالَ : مِنَ الْوَاهِنَةِ ، قَالَ : " انْزِعْهُ عَنْكَ "

رواه الطبراني, وأبو سلمة الكلاعي التابعي لم أعرفه, والأحوص بن حكيم وثقه ابن المديني وغيره وضعفه ابن معين وغيره, وبقية رجاله ثقات .

8743. Sevbân bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), ashabından bir adamın yanına uğradı. Adamın elinde bakır bir yüzük vardı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Bunun durumu nedir?"* diye sordu. Adam: "Bitkinlikten dolayı takıyorum" karşılığını verdi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu parmağından çıkar"* buyurdu.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7700)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, tabiûndan olan Ebû Seleme el-Kelaî'yi tanımıyorum. Ahvas b. Hakîm'i, İbnu'l-Medinî ve başkası güvenilir olduğunu söylemiş, İbn Maîn ve başkası zayıf olarak kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٤٤ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ ، قَالَ : نا زُهَيْرُ بْنُ عَبَّادٍ ، قَالَ : نا أَبُو بَكْرِ بْنُ شُعَيْبٍ ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ ، عَنْ فَاطِمَةَ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ تَخَتَّمَ بِالْعَقِيقِ لَمْ يَزَلْ يَرَى خَيْرًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وعمرو بن الشريد لم يسمع من فاطمة, وزهير بن عباد الرؤاسي, وثقه أبو حاتم, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8744. Hz. Fâtıma'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim akik taşını yüzük olarak takarsa devamlı hayır görür."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, Amr b. eş-Şerid, Fâtıma'dan hadis işitmemiştir. Ebû Hâtim, Züheyr b. Abbâd er-Ruâsî'yi güvenilir olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٧٤٥ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَيُّوبَ بْنِ سُوَيْدٍ ، نا أَبِي ، ثَنَا نَوْفَلُ بْنُ أَبِي الْفُرَاتِ ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : أَتَى بَعْضُ بَنِي جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَرْسِلْ مَعِي مَنْ يَشْتَرِي لِي نَعْلًا وَخَاتَمًا ، فَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلالَ بْنَ رَبَاحٍ ، فَقَالَ : " انْطَلِقْ إِلَى السُّوقِ فَاشْتَرِ لَهُ نَعْلًا وَاسْتَجِدْهُ وَلا تَكُنْ سَوْدَاءَ ، وَاشْتَرِ لَهُ خَاتَمًا ، وَلْيَكُنْ فَصُّهُ عَقِيقًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن أيوب بن سويد, وهو ضعيف جدا .

8745. Hz. Âişe anlatıyor: Câfer b. Ebî Tâlib'in çocuklarından biri Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek şöyle dedi: "Anam ve babam sana feda olsun, ey Allah'ın Resûlü! Benimle beraber, benim için ayakkabı ve yüzük satın alacak birini gönder." Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), Bilâl b. Rabâh'ı çağırarak şöyle buyurdu: *"Çarşıya git, onun için ayakkabı al. Yeni olsun, siyah olmasın. Yine onun için yüzük al. Yüzük taşı akikten olsun."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Eyyûb b. Süveyd oldukça zayıftır.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1439)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (103), İbn Şuayb oldukça zayıf bir ravidir. İbnü'l-Cevzî, hadisi uydurma olarak değerlendirmiştir; bakz: *Mevdûât* (3/57)

٨٧٤٦ - حَدَّثَنَا أَبُو خَيْثَمَةَ ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ ، عَنْ مَنْصُورٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، قَالَ : " كَانَتِ الْمَرْأَةُ مِنَ النِّسَاءِ الأُولَى تَتَّخِذُ لِكُمِّ دِرْعِهَا أَزْرَارًا ، تَجْعَلُهُ فِي إِصْبَعِهَا تُغَطِّي بِهِ الْخَاتَمَ "

رواه أبو يعلى, ورجاله رجال الصحيح .

8746. Mücâhid dedi ki: "(Sahabi) Kadın(lar), önlüğünün yenine düğmeler takar ve yüzüğünü örtecek şekilde onu parmakları üzerine çekerdi."

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir. [1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الخَلُوقِ)

(Safrandan Mamul Bir Çeşit Koku Olan) Halûk Hakkında

٨٧٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَنْبَأَنَا الْمَسْعُودِيُّ عَنْ يُونُسَ بْنِ خَبَّابٍ عَنِ ابْنِ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ وُجُوهَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيُبَارِكُ عَلَيْنَا. قَالَ فَجَاءَ ذَاتَ يَوْمٍ فَمَسَحَ وُجُوهَ الَّذِينَ عَنْ يَمِينِي وَعَنْ يَسَارِي وَتَرَكَنِي وَذَلِكَ أَنِّي كُنْتُ دَخَلْتُ عَلَى أُخْتٍ لِي فَمَسَحَتْ وَجْهِي بِشَيْءٍ مِنْ صُفْرَةٍ فَقِيلَ لِي إِنَّمَا تَرَكَكَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَا رَأَى بِوَجْهِكَ. فَانْطَلَقْتُ إِلَى بِئْرٍ فَدَخَلْتُ فِيهَا فَاغْتَسَلْتُ ثُمَّ إِنِّي حَضَرْتُ صَلَاةً أُخْرَى فَمَرَّ بِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَسَحَ وَجْهِي وَبَرَّكَ عَلَيَّ وَقَالَ " عَادَ بِخَيْرِ دِينِهِ الْعُلَا تَابَ وَاسْتَهَلَّتِ السَّمَاءُ "

قلت : رواه الترمذي عن يعلى نفسه وهذا عن يعلى عن أبيه. رواه أحمد .

8747. Ya'lâ b. Murre, babasından naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), namazda yüzlerimizi meshederdi. Bizim için bereket ve bolluk ile dua ederdi. Bir gün yine sağımda ve solumda olan kişilerin yüzlerini meshetti. Beni terk etti. Bunun sebebi: Ben kız kardeşimin yanına gitmiştim. Sarıya benzeyen bir şeyle yüzümü meshetmiştim. Bana: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), senin yüzünde (hoşlanmadığı) bir şey gördüğü için seni terk etti" denildi. Ben de hemen bir kuyunun yanına gidip, içine girerek kendimi yıkadım. Sonra ben bir sonraki namazda hazır oldum. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) bana uğrayarak, yüzümü meshetti, bereket ile dua etti. Sonra şöyle buyurdu: *"Alâ, dininin hayrıyla dönerek tövbe etti. Sema da gürledi."*

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (6989)

Ben derim ki: Hadisi Tirmizî, Ya'lâ'nın kendisinden rivayet etmiştir. Bu ise Ya'lâ'nın babasından olan rivayetidir.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir.[1]

٨٧٤٨ – وفي رواية عنده عن يعلى بنحو ما رواه الترمذي غير أنه زاد : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ قَالَ اغْتَسَلْتُ وَتَخَلَّقْتُ بِخَلُوقٍ . قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ وُجُوهَنَا فَلَمَّا دَنَا مِنِّي جَعَلَ يُجَافِي يَدَهُ عَنِ الْخَلُوقِ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ " يَا يَعْلَى مَا حَمَلَكَ عَلَى الْخَلُوقِ أَتَزَوَّجْتَ " قُلْتُ: لاَ. وفيه: يونس بن خباب ,وهو ضعيف خبيث .

8748. Ya'lâ b. Murre anlatıyor: Yıkanıp *halûk* ile koku süründüm. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (namazda) yüzlerimizi sıvazlıyordu. Bana yaklaştığında, elini ıslatan halûktan dolayı kurutuyordu. (Yanımdan) ayrılacağı zaman ise: *"Ey Ya'lâ! Seni haluku kullanmaya sevkeden nedir? Sen yoksa evlendin mi?"* diye sordu. Ben de: "Hayır" cevabını verdim.

★Senedinde yer alan Yûnus b. Habbâb zayıf ve alçaktır.[2]

٨٧٤٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ أَبِي حَبِيبَةَ عَنْ ذَلِكَ الرَّجُلِ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلِي حَاجَةٌ فَرَأَى عَلَيَّ خَلُوقاً فَقَالَ " اذْهَبْ فَاغْسِلْهُ. فَغَسَلْتُهُ ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ اذْهَبْ فَاغْسِلْهُ . فَذَهَبْتُ فَوَقَعْتُ فِي بِئْرٍ فَأَخَذْتُ مِشْقَةً فَجَعَلْتُ أَتَتَبَّعُهُ ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ حَاجَتُكَ "

رواه أحمد, وأبو حبيبة هذا: إن كان هو الطائي فهو ثقة, وإن كان غيره فلم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8749. Ebû Habîbe, şu adamdan naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e bir ihtiyacım için geldim. Fakat üzerimde (renkli) *halûk* kokusunu görünce: *"Git ve onu yıka"* buyurdu. Ben de gidip onu yıkadım. Sonra tekrar yanına dönünce yine: *"Git ve onu yıka"* buyurdu. Ben de gidip bir kuyuya girdim. Tası alıp, üzerime (suyu) dökmeye çalıştım. Sonra yanına dönünce : *"Şimdi ihtiyacını söyle"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Bu Ebû Habîbe, eğer Tâî ise o güvenilir bir kimsedir. Eğer başkası ise ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (4/170)

[2] *Müsned-i Ahmed* (4/171)

٨٧٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، ثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ ، نَا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى بْنِ الْحَارِثِ الْمُحَارِبِيُّ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ غَيْلانَ بْنِ جَامِعٍ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ أَبِي الْمُغِيرَةِ الأَعْشَى ، حَدَّثَتْنِي حُكَيْمَةُ بِنْتُ غَيْلانَ ، عَنْ زَوْجِهَا يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ ، قَالَ : " زَوَّجَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةً ، إِمَّا مَاشِطَةً ، وَإِمَّا عَطَّارَةً ، فَرَآنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا مُتَخَلِّقٌ ، فَقَالَ : " أَلا تَغْسِلُ هَذَا النَّتْنَ عَنْكَ ؟ أَوْ أَلا تَغْسِلُ هَذَا الرِّجْزَ عَنْكَ ؟ " فَأَتَيْتُ نَهْرًا ، فَاغْتَسَلْتُ حَتَّى اصْفَرَّ الْمَاءُ ، ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيَّ أَثَرُهُ ، فَقَالَ : " اذْهَبْ فَاغْسِلْهُ " ، فَذَهَبْتُ فَغَسَلْتُهُ ، فَلَمْ يَذْهَبْ حَتَّى غَسَلْتُهُ بِالتُّرَابِ.

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه :حكيمة بنت غيلان, و لم أعرفهما, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8750. Ya'lâ b. Umeyye anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) beni kadın berberi ve koku satan bir kadınla evlendirmişti. Ben *halûk* sürünmüş olduğum halde, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. (Üzerimdeki kokunun rengini) farkedince bana: *"Şu pisliği üzerinden yıkayıp temizlemiyor musun?"* diye sordu. Ben de bir akarsuyun başına varıp su sararana dek yıkandım. Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına gittim; fakat üzerimde hâlâ *halûk*un izleri kalmıştı. Bunun üzerine bana: *"Git ve onu yıka!"* buyurdu. Ben de gidip onu tekrar yıkadım. Toprakla oğuşturarak yıkamadan da kalan izleri gitmedi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hakîme binti Ğaylân (Ğaylân ve Hakîme)'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٧٥١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالَ : نَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الضَّرِيرُ ، قَالَ : نَا شَبَابَةُ بْنُ سَوَّارٍ ، قَالَ : نَا الْمُغِيرَةُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانٍ ، عَنْ كَثِيرٍ ، مَوْلَى سَمُرَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " ثَلاثَةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الْمَلائِكَةُ : الْجُنُبُ ، وَالْكَافِرُ ، وَالْمُتَضَمِّخُ بِالزَّعْفَرَانِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: زكريا بن يحيى بن أيوب الضرير ,و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح خلا كثير مولى عبد الرحمن بن سمرة وهو ثقة .

8751. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Üç kişiye melekler yaklaşmaz. Cünüp, kâfir ve za'feran (safran) sürünen."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zekeriyyâ b. Yahyâ b. Eyyûb ed-Darîr'i tanımıyorum. Abdurrahman b. Semure'nin azatlısı Kesîr güvenilir bir kimsedir. Onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٧٥٢ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِسْكِينٍ ، قَالَ : نا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : نا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَكِيمٍ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ صُهَيْبٍ ، عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " ثَلاثَةٌ لا تَقْرَبُهُمُ الْمَلائِكَةُ : السَّكْرَانُ ، وَالْمُتَضَمِّخُ بِالزَّعْفَرَانِ ، وَالْحَائِضُ أَوِ الْجُنُبُ "

رواه البزار, وفيه: عبد الله بن حكيم ,وهو ضعيف .

8752. Büreyde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Üç kişiye melekler yaklaşmaz. Sarhoş, haluk sürünen, cünüb veya hayızlı olan kadın."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, Abdullah b. Hakîm zayıftır.[2]

٨٧٥٣ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفِرْيَابِيُّ ، قَالَ : نَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى اللُّؤْلُئِيُّ ، قَالَ : نَا الْقَاسِمُ بْنُ الْحَكَمِ الْعُرَنِيُّ ، قَالَ : نَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَوْمٍ فِيهِمْ رَجُلٌ مُتَخَلِّقٌ ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ ، وَأَعْرَضَ عَنِ الرَّجُلِ ، فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، سَلَّمْتَ عَلَيْهِمْ ، وَأَعْرَضْتَ عَنِّي ؟ فَقَالَ : " إِنَّ بَيْنَ عَيْنَيْكَ جَمْرَةً "

رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8753. Hz. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), içlerinde bir adamın haluk süründüğü bir kavme uğradı. Onlara selam verdikten sonra, o adamdan yüz çevirdi. Bunun üzerine adam ona: "Ey Allah'ın Resûlü! Onlara selam verip, benden niçin yüz çevirdin?" sordu. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Muhakkak ki senin iki gözünün arasında kırmızılık vardır"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٧٥٤ – وَحَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّيْمِيُّ الْمَدَنِيُّ ، قَالَ : ثنا الْقَاسِمُ بْنُ الْحَكَمِ يَعْنِي الْعُرَنِيَّ ، قَالَ : ثنا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ ، عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : " جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُبَايِعَهُ وَعَلَيْهِ أَثَرُ الْخَلُوقِ ، فَأَبَى أَنْ يُبَايِعَهُ ، فَذَهَبَ فَغَسَلَ عَنْهُ أَثَرَ الْخَلُوقِ ، ثُمَّ جَاءَ فَبَايَعَهُ "

---

1 Taberânî, *M. el-Evsat* (5536) ve *es-Silsiletu's-Sahîha* (1804)

2 Daha önce geçti: 8197

رواه البزار, عن شيخه عبد الله بن المثنى التيمي, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8754. Hz. Ali anlatıyor: Üzerinde halukun eseri olan bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biatta bulunmak için geldi. Fakat onunla biatta bulunmaktan yüz çevirdi. Adam gidip kendisinden halûkun bulaşığını yıkadı. Sonra geri gelince, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), onula biatta bulundu.

★Hadisi Bezzâr, hocası Abdullah b. el-Müsennâ et-Teymî'den rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٥٥ - وعَنْ عُمَارَةَ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمُ فَتْحِ مَكَّةَ لِيُبَايِعَهُ فَرَأَى يَدَهُ مُخَلَّقَةً فَكَفَّ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ : ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ إِنَّمَا كَفَّ يَدَهُ عَنْكَ لأَنَّهَا مُخَلَّقَةٌ فَغَسَلَ يَدَهُ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَايَعَهُ.

رواه البزار والطبراني, وفيه: حريث بن مطر, وهو متروك .

8755. Umâre'den rivayet edildiğine göre kendisi, Mekke'nin fethi günü Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biatta bulunmak için geldi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onun elini haluk sürünmüş olduğu halde görünce elini çekti. Sonra bir adam: "Annen yokluğuna yansın. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) elini senden çekti. Çünkü elin haluk kokuyor. Adam elini yıkayıp, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelerek onunla biatta bulundu.

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hureys b. Matar metruktur.[2]

٨٧٥٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ ، نَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، نَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّا ، عَنْ عَاصِمٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْمٌ يُبَايِعُونَهُ ، وَفِيهِمْ رَجُلٌ فِي يَدِهِ أَثَرُ خَلُوقٍ ، فَلَمْ يَزَلْ يُبَايِعُهُمْ وَيُؤَخِّرُهُ ، ثُمَّ قَالَ : " إِنَّ طِيبَ الرِّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ ، وَطِيبُ النِّسَاءِ مَا ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ "

رواه البزار ورجاله رجال الصحيح .قلت : ويأتي حديث أبي موسى في باب الطيب بعده .

8756. Enes anlatıyor: Bir kavim, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e gelip, onunla biatta bulunuyorlardı. O kavim arasında elinde halukun eseri olan bir adam vardı. Kavimle biatta bulunuyordu, ama onunla biatı

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2987)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2988)

tehir ediyordu. Sonra şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki erkeklerin kokusu, kokusu belli olup rengi gizli olandır. Kadınların kokusu ise, rengi belli olup kokusu gizli olandır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

Ben derim ki: Ebû Mûsâ'nın hadisi bundan sonraki Güzel Koku bölümünde gelecektir.[1]

٨٧٥٧ - و عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، قَالَ: بَصُرَ رَسُولُ اللّهِ صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ فِي مُؤَخَّرِ مَسْجِدِهِ عَلَيْهِ مِلْحَفَةٌ مُعَصْفَرَةٌ فَقَالَ : " أَلا رَجُلٌ يَسْتُرُ بَيْنِي وَبَيْنَ هَذِهِ النَّارَ ؟ " . فَفَعَلَ ذَلِكَ رَجُلٌ. رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8757. Ubâde b. es-Sâmit bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mescid'in arka tarafında bir adam gördü. Üzerinde aspur ile boyanmış çarşaf vardı. Bunun üzerine şöyle buyurdu: *"Biliniz ki (onun üzerindeki boyalı bu giysi) benimle bu adam arasında cehennem ateşi görevi yapıyor."* Adam da bunu yaptı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٧٥٨ - وعَنْ عَبْدِ اللّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ : " رَأَيْتُ عَلى رَسُولَ اللّهِ صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَوْبَيْنِ مَصْبُوْغَيْنِ بِزَعْفَرَانٍ رِدَاءٌ ، وَعِمَامَةٌ "

رواه الطبراني في الأوسط والصغير وأبو يعلى بنحوه, وفيه: عبد الله بن مصعب, وهو ضعيف .وقد تقدمت أحاديث في المصبوغ من نحو هذا .

8758. Abdullah b. Câfer diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in üzerinde safranla boyanmış iki kıyafet gördüm: Ridâ (cübbe) ve sarık."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de, Ebû Ya'lâ da benzerini rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Abdullah b. Mus'ab zayıftır. Bu hadisin benzerleri Giysiyi Boyamak bölümünde geçti.[2]

٨٧٥٩ - وَعَنْ رُكَيْحِ بْنِ أَبِي عُبَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أُمِّهِ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : " رُبَّمَا صَبَغَ رَسُولُ اللّهِ صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِدَاءَهُ وَإِزَارَهُ بِزَعْفَرَانٍ ، أَوْ وَرْسٍ ، ثُمَّ خَرَجَ فِيهِمَا "

رواه الطبراني, وقد تقدم الكلام عليه في باب الصباغ .

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2989), İsmaîl ihtilaflıdır.

[2] Daha önce geçti: 8564-5

8759. Ümmü Seleme diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bazı kere *ridâ* (cübbe) ve *izarını* (içliğini) *vers* ve *safran*la boyadıktan sonra onlarla dışarıya çıkardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, bu rivayet hakkında söylenen hükümler Giysiyi Boyamak bölümünde geçmiştir.[1]

٨٧٦٠ - حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ حَمْزَةَ الزُّبَيْرِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا أَبُو ضَمْرَةَ أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ سُلَيْمَانَ مَوْلَى كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، قَالَ : " أَشْهَدُ لَقَدْ رَأَيْتُ أَرْبَعَةً أَوْ خَمْسَةً مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُونَ الْمُعَصْفَرَ ، مِنْهُمْ كَعْبُ بْنُ عُجْرَةَ " وانس لم اعرفه .

8760. Kâ'b b. Ucre'nin azatlı kölesi Enes b. Süleymân diyor ki: "Ben, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabı arasında dört veya beş kişiyi aspur ile boyanmış elbise giydiklerine şahit oldum. Onlar arasında Kâ'b b. Ucre de vardı."

★Enes'i ben tanımıyorum.[2]

٨٧٦١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، ثنا هُشَيْمٌ ، عَنْ أَبِي سَاسَانَ ، عَنْ فُضَيْلِ بْنِ كَثِيرٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَدْ مَسَّ ذِرَاعَيْهِ بِخَلُوقٍ مِنْ بَيَاضٍ كَانَ بِهِ "

رواه الطبراني, وفيه: أبو ساسان ذكره ابن عدي ,ولم يذكر شيئا يوجب ضعفا, وبقية رجاله ثقات رجال الصحيح وقد رواه من طريق آخر وفيه أم يحيى بن سعيد و لم أعرفها ,وبقية رجاله ثقات وفي بعضهم كلام .

8761. Fudayl b. Kesîr diyor ki: "Enes b. Mâlik'i kolun(un derisin)deki beyazlıkları (kapamak için renkli) *halûk* ile oğuştururken gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Sâsân hakkında İbn Adiy zayıflığı gerektiren bir şey zikretmemiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. *Sahîh*'in ravileridir. Hadisi başka bir yollla da zikretmiştir ki onun senedinde yer alan Ümmü Yahyâ b. Saîd'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. Bazıları hakkında ise tenkit vardır.[3]

---

[1] Daha önce geçti: 8557

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (19/151)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (664)

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الرَّيْحَانَ وَالطِّيْبِ)

Reyhan (Kokulu Bitki) ve Güzel Koku Hakkında

٨٧٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ يَعْنِي ابْنَ كَثِيرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ تُعْجِبُهُ الْفَاغِيَةُ. رواه أحمد ,ورجاله ثقات .

8762. Enes'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kına çiçeğini çok beğenirdi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٦٣ - وعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "سَيِّدُ رَيْحَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحِنَّاءُ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن أحمد بن حنبل, وهو ثقة مأمون .

8763. Abdullah b. Amr'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Cennet ahalisinin güzel kokulu bitkisi, kına bitkisidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. Ahmed b. Hanbel emin, güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.

٨٧٦٤ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُثْمَانَ بْنِ صَالِحٍ ، ثنا أَبِي ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالأُثَايَةِ إِذْ أُتِيَ بِوَرْدِ الْحِنَّاءِ ، فَقَالَ : " يُشْبِهُ رَيْحَانَ الْجَنَّةِ " رواه الطبراني, وفيه :ابن لهيعة, وغيره ممن وثق, وحديثه حسن ,وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8764. İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre bir ara Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Usâye denilen yerde iken kendisine kına çiçeği getirildi. Bunun üzerine: *"Cennetin reyhanına benziyor"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a ve başkası güvenilir kimselerden olup, hadisi hasendir. Kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٧٦٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، نَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَتْنِي أُمِّي حَبِيبَةُ بِنْتُ مَنْصُورٍ ، حَدَّثَتْنِي أُمُّ سُلَيْمَةَ بِنْتُ شُعَيْبِ بْنِ الْحَبْحَابِ ، عَنْ أَبِيهَا ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِذَا تَطَيَّبَتِ الْمَرْأَةُ لِغَيْرِ زَوْجِهَا فَإِنَّمَا هُوَ نَارٌ فِي شَنَارٍ "

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/153), Taberânî, *M. el-Kebîr* (734)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11190)

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: امرأتان لم أعرفهما, وبقية رجاله ثقات .

8765. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Bir kadın kocasından bir başkası için güzel koku sürerse, o koku, içinde (cehennem) ateş(i) olan bir ayıptır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan iki kadını tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٦٦ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا ، نا النَّضْرُ بْنُ طَاهِرٍ ، نا سُوَيْدٌ أَبُو حَاتِمٍ ، عَنْ لَيْثٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " ائْتَدِمُوا مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي : الزَّيْتَ ، وَاكْتَحِلُوا بِهَذَا الإِثْمِدِ ، فَإِنَّهُ مَجْلاةٌ لِلْبَصَرِ ، وَمَنْ عُرِضَ عَلَيْهِ طِيبٌ فَلْيُصِبْ مِنْهُ "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه موسى بن زكريا ,وهو متروك .

8766. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Şu zeytin ağacından azık edinin. Her kime güzel koku ikram edilirse ondan alsın."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Mûsâ b. Zekeriyyâ'dan rivayet etmiş olup, o metruktur.

٨٧٦٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نُوحِ بْنِ حَرْبٍ ، ثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَرْعَرَةَ السَّامِيُّ ، ثَنَا فَضَالَةُ بْنُ حُصَيْنٍ الْعَطَّارُ ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِذَا أُتِيَ أَحَدُكُمْ بِالطِّيبِ فَلْيَمَسَّ مِنْهُ ، وَإِذَا أُتِيَ بِالْحَلْوَى فَلْيُصِبْ مِنْهَا "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه ,وفيه: فضالة بن حصين, قال أبو حاتم : مضطرب الحديث . وإبراهيم بن عرعرة لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات ,رواه البزار, وقال فيه : " إذا وضع الطيب بين يدي أحدكم فليصب منه " , وليس فيه: إبراهيم بن عرعرة .

8767. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Sizden birinize güzel koku getirildiği zaman ondan alsın. Yine sizden birinize tatlı (helva) getirildiği zaman (reddetmeyip) ondan alsın."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocasından rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Fadâle b. Husayn hakkında Ebû Hâtim "Hadisi muzdaribtir" açıklamasını yapmıştır. İbrâhîm b. Arare'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

[1] Karşılaştır: 8884

Hadisi Bezzâr da rivayet etmiş, hadiste *"Sizden birinizin önüne güzel koku konulduğu zaman ondan sürünsün"* sözünü getirmiş olup, İbrâhîm b. Arare hadisin senedinde yoktur.[1]

٨٧٦٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ، نا بِشْرُ بْنُ عُبَيْسٍ ، نا نَافِعُ بْنُ خَارِجَةَ بْنِ نَافِعٍ مَوْلَى ابْنِ جَحْشٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ ، عَنْ زَيْنَبَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " اقْبَلُوا الْكَرَامَةَ ، وَأَفْضَلُ الْكَرَامَةِ الطِّيبُ ، أَخَفُّهُ مَحْمَلا ، وَأَطْيَبُهُ رِيحًا " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه من لم أعرفهم .

8768. Zeyneb'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"İkramı kabul ediniz. İkramın en faziletlisi güzel kokudur. Hafiftir. Taşıması en hafif olan, kokusu en güzel olandır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım raviler vardır.[2]

٨٧٦٩ – حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ ، نَا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : مَا عُرِضَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طِيبٌ قَطُّ فَرَدَّهُ.

رواه البزار, وفيه: مبارك بن فضالة, وهو ضعيف وقد وثق, وبقية رجاله ثقات .

8769. Enes dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), kendisine ikram edilen güzel kokuyu hiç reddetmezdi."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mübârek b. Fadâle güvenilir olmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٧٧٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ ، قَالَ : نا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، عَنْ عَاصِمٍ الأَحْوَلِ ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ ، عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ ، أَنَّ رَجُلا أَرَادَ أَنْ يُبَايِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَبْصَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ أَثَرُ صُفْرَةٍ ، فَأَبَى أَنْ يُبَايِعَهُ ، وَقَالَ : " طِيبُ الرِّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ ، وَطِيبُ النِّسَاءِ مَا ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: إبراهيم بن بشار الرمادي, وهو ضعيف وقد وثق, وبقية رجاله رجال الصحيح .

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2983)

[2] Suyuti'nin C. *es-Sağîr*'ine göre Dârakutnî'nin *Efrâd*'ında geçmektedir.

[3] *Müsned-i Bezzâr* (2984-5)

8770. Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den rivayet edildiğine göre bir adam Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biatta bulunmak istedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), adamın üzerinde (safranın) sarılığının izlerini görünce, onunla biatta bulunmaktan yüz çevirdi. Sonra şöyle buyurdu: *"Erkeklerin kokusu, kokusu belli olup rengi gizli olandır. Kadınların kokusu ise, rengi belli olup, kokusu gizli olandır."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbrâhîm b. Beşşâr er-Ramâdî güvenilir olmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravilerdir.[1]

٨٧٧١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو نُعَيْمٍ ، ثنا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الأَصَمِّ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا قَيْسٍ الأَوْدِيَّ ، قَالَ : " كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يُعْجِبُهُ الطِّيبُ "

رواه الطبراني ، وأبو قيس الأودي لم يسمع من ابن مسعود، وهو ومن قبله ثقات .

8771. Humeyd b. Abdillah b. el-Esam dedi ki: Ebû Kays el-Evdî'nin: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), koku sürünmeyi çok severdi" dediğini işittim.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Ebû Kays el-Evdî, İbn Mes'ûd'dan hadis işitmemiştir. O ve ondan önceki ravi güvenilir kimselerdir.[2]

٨٧٧٢ – حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ الضَّبِّيُّ ، ثنا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ ، ثنا يَعْلَى بْنُ الْحَارِثِ الْمُحَارِبِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ الرَّبِيعَ بْنَ زِيَادٍ ، عَنْ حَرْبِ بْنِ الْحَارِثِ ، قَالَ : سَمِعْتُ النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ ، وَهُوَ يَقُولُ : " قَدْ أَمَرْنَا لِلنِّسَاءِ بِوَرْسٍ وإِبَرٍ ، فَأَمَّا الْوَرْسُ فَأَتَاهُنَّ مِنَ الْيَمَنِ ، وَأَمَّا الإِبَرُ فَأُخِذَ مِنْ نَاسٍ مِنْ أَهْلِ الذِّمَّةِ مِمَّا عَلَيْهِمْ مِنَ الْجِزْيَةِ "

رواه الطبراني، وفيه: الربيع بن زياد المحاربي ،ذكره ابن أبي حاتم، و لم يضعفه ،و لم يوثقه ،وبقية رجاله ثقات .

8772. Harb b. el-Hâris bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in cuma günü minberde şöyle buyurduğunu işittim: *"Muhakkak ki biz kadınlara vers ve iberi emrettik. Vers onlara Yemen'den geldi. İber ise kendilerine cizye konulan zimmilerden alınmıştır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Rebî' b. Ziyâd el-Muhâribî'yi İbn Ebî Hâtim zikretmiş ve ne zayıf ne de güvenilir olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravilerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (702)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (9177)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3566)

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الشَّيْبِ وَالخِضَابِ)

Saçın Ağarması ve (Kına) ile Boyama Hakkında

٨٧٧٣ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَانِئٍ ، قَالَ : نَا أَبُو الأَسْوَدِ النَّضْرُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْمِصْرِيُّ ، قَالَ : نَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي الصَّعْبَةِ ، عَنْ حَنَشٍ ، عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الإِسْلامِ ، كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ " ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ عِنْدَ ذَلِكَ : فَإِنَّ رِجَالا يَنْتِفُونَ الشَّيْبَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ شَاءَ فَلْيَنْتِفْ نُورَهُ "

رواه البزار والطبراني في الكبير والأوسط ,وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن ,وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8773. Fadâle b. Ubeyd'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kimin İslam yolunda saçı ağarırsa, kıyamet gününde bu, onun için nur olur."* O anda bir adam: "Bir takım adamlar beyaz kıllarını yoluyorlar" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Dileyen nurunu yolsun"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasen olup, kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravilerdir.[1]

٨٧٧٤ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِرْقٍ الْحِمْصِيُّ ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى ، ثنا سُوَيْدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا ثَابِتُ بْنُ عَجْلانَ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ كَانَ لا يُغَيِّرُ شَيْبَتَهُ ، فَقِيلَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ! أَلا تُغَيِّرُ ، وَقَدْ كَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يُغَيِّرُ ؟ ، قَالَ عُمَرُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : " مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الإِسْلامِ ، كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ " ، وَمَا أَنَا بِمُغَيِّرٍ.

رواه الطبراني في الكبير والأوسط بنحوه, وفيه: سويد بن عبد العزيز, وهو متروك .

8774. İbn Ömer'den rivayet edildiğine gore Hz. Ömer b. el-Hattâb beyaz saçını (boyamak suretiyle asıl rengini) değiştirmezdi. Ona şöyle: "Ey Müminlerin emiri! Sen beyaz saçını niçin değiştirmiyorsun? Halbu ki Ebû Bekr değiştiriyordu" denilince şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: «*Her kimin İslam*

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2973), Taberânî, *M. el-Kebîr* (18/304) ve *Müsned-i Ahmed* (6/20)

yolunda saçı ağarırsa, kıyamet gününde bu, onun için nur olur.» Bu yüzden ben hiç bir şeyi değiştirmiyorum."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de benzerini rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süveyd b. Abdilazîz metruktur.[1]

٨٧٧٥ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا عَبَّادُ بْنُ عِيسَى ، قَالَ : نا طَرِيفُ بْنُ زَيْدٍ الْحَرَّانِيُّ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الإِسْلامِ ، كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :طريف بن زيد, قال العقيلي : لا يتابع على هذا الحديث .

8775. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kimin İslam yolunda saçı ağarırsa bu, kıyamet gününde onun için bir nur olur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiştir. Ukaylî, senedinde yer alan Tarîf b. Zeyd hakkında "Bu hadisin rivayetinde ona mütaba'at olunmamıştır" açıklamasını yapmıştır.[2]

٨٧٧٦ – حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى ، نَا حَرِيزُ بْنُ الْمُسْلِمِ ، نَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ لَيْثِ بْنِ أَبِي سُلَيْمٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا تَنْتِفُوا الشَّيْبَ ، فَإِنَّهُ نُورٌ ، وَمَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الإِسْلامِ كُتِبَ لَهُ بِهَا عَشْرُ حَسَنَاتٍ ، وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ ، وَرُفِعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ "

قلت : رواه أبو داود باختصار. رواه الطبراني في الأوسط, وفيه من لم أعرفه .

8776. Amr b. Şuayb'ın, babasından, onun da dedesinden bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Beyaz saçı yolmayın. Çünkü o nurdur. Her kimin İslam yolunda saçı ağarırsa, onun için o beyaz saç sebebiyle on hasene yazılır, bir günahı silinir ve bir derece yükseltilir."*

Ben derim ki: Hadisi Ebû Dâvud kısa bir metniyle rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.

٨٧٧٧ – حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، عَنْ نُوحٍ ، عَنْ أَيُّوبَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : " إِنِّي لأَسْتَحْيِي مِنْ عَبْدِي

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (58) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (1846)

2 Taberânî, *M. el-Evsat* (1028)

وَأَمَتِي يَشِيبَانِ فِي الإِسْلامِ ، فَتَشِيبُ لِحْيَةُ عَبْدِي وَرَأْسُ أَمَتِي فِي الإِسْلامِ أُعَذِّبُهُمَا فِي النَّارِ بَعْدَ ذَلِكَ " رواه أبو يعلى، وفيه: نوح بن ذكوان، وغيره من الضعفاء .

8777. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Yüce Allah buyuruyor ki: Muhakkak ki ben, İslam yolunda saçını ağartan kadın ve erkek kulumdan haya ederim. Erkek kulumun sakalı ve kadın kulumun saçı İslam yolunda ağardıktan sonra onlara azap etmekten haya ederim."*

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Nûh b. Zekvân ve başkası zayıf ravilerdendir.[1]

٨٧٧٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عِيسَى أَبُو بِشْرٍ الْبَصْرِيُّ الرَّاسِبِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مَالِكٍ الأَشْجَعِيُّ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي وَسَأَلْتُهُ فَقَالَ كَانَ خِضَابُنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْوَرْسَ وَالزَّعْفَرَانَ. رواه أحمد والبزار، ورجاله رجال الصحيح خلا بكر بن عيسى وهو ثقة .

8778. Ebû Mâlik el-Eşcaî diyor ki: Babamı işittim, ona (saçı boyamak konusunu) sordum. O da: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber bizim kullandığımız kınamız, vers ve safrandı" cevabını verdi.

★Hadisi İmam Ahmed ve Bezzâr rivayet etmiştir. Bekr b. Îsâ güvenilir olup onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٧٧٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا هَاشِمٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ حَبِيبِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَزْدِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عَمْرٍو الْغِفَارِيِّ قَالَ دَخَلْتُ أَنَا وَأَخِي رَافِعُ بْنُ عَمْرٍو عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَأَنَا مَخْضُوبٌ بِالْحِنَّاءِ وَأَخِي مَخْضُوبٌ بِالصُّفْرَةِ فَقَالَ لِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ هَذَا خِضَابُ الإِسْلامِ. وَقَالَ لأَخِي رَافِعٍ هَذَا خِضَابُ الإِيمَانِ

رواه أحمد، وفيه: عبد الصمد بن حبيب، وثقه ابن معين، وضعفه أحمد، وبقية رجاله ثقات .

8779. Hakem b. Amr el-Ğıfârî anlatıyor: Ben ve kardeşim Râfi' b. Amr, Müminlerin emiri Hz. Ömer b. el-Hattâb'ın yanına girdik. Ben saçlarımı kına ile boyamıştım. Kardeşim ise (safran) ile sarıya boyamıştı. Ömer b. el-Hattâb bana şöyle dedi: "Bu İslam'ın boyasıdır." Kardeşim Râfi'ye ise: "Bu, imanın boyasıdır" dedi.

---

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2764)

[2] *Müsned-i Ahmed* (3/472), *Müsned-i Bezzâr* (2975) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (8176)

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdussamed b. Habîb'i İbn Maîn güvenilir saymış, Ahmed ise zayıf olduğunu söylemiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravilerdir.

٨٧٨٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ الْحَرَّانِيُّ عَنْ هِشَامٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ سُئِلَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ خِضَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ شَابَ إِلاَّ يَسِيراً وَلَكِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ بَعْدَهُ خَضَبَا بِالْحِنَّاءِ وَالْكَتَمِ. قَالَ وَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ بِأَبِيهِ أَبِي قُحَافَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ يَحْمِلُهُ حَتَّى وَضَعَهُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأَبِي بَكْرٍ " لَوْ أَقْرَرْتَ الشَّيْخَ فِي بَيْتِهِ لأَتَيْنَاهُ مَكْرُمَةً لأَبِي بَكْرٍ فَأَسْلَمَ وَلِحْيَتُهُ وَرَأْسُهُ كَالثَّغَامَةِ بَيَاضاً فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيِّرُوهُمَا وَجَنِّبُوهُ السَّوَادَ "

رواه أحمد وأبو يعلى بنحوه والبزار باختصار, وفي الصحيح طرف منه ورجال أحمد رجال الصحيح .

8780. Muhammed b. Sîrîn anlatıyor: Enes b. Mâlik'e Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in saç boyasından soruldu. Şu karşılığı verdi: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in çok az saçı beyazlamıştı. Ancak Hz. Ebû Bekr ve Hz. Ömer ondan sonra kına ve (kınaya katılıp onunla saç vs. boyanan) çivit otu ile saçlarını boyardı". Ebû Bekr, babası Ebû Kuhâfe'yi taşıyarak, Mekke'nin fethi günü Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldi. (Babası), Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in önüne yerleştirildi. Ebu Bekr'e şöyle buyurdu: *"Şayet sen yaşlı adamı evinde bıraksaydın, Ebû Bekr'e hürmet olsun için biz onun yanına gelirdik."* Ebû Bekr'in babası müslüman oldu. Başı ve sakalı beyazlık bakımından (ak çiçekli) *seğâme* (bitkisi) gibi (bembeyazdı). Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem): *"Saçını ve sakalını değiştirin, siyaha boyayın"* buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed ve Ebû Ya'lâ benzerini kısa bir şekilde rivayet etmiştir. *Sahîh*'te ise hadisin bir kısmı mevcuttur. Ahmed'in ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٧٨١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْعَلاَءِ بْنِ زَبْرٍ حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مَشْيَخَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ بِيضٌ لِحَاهُمْ فَقَالَ " يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ حَمِّرُوا وَصَفِّرُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ" فذكر الحديث.

وقد تقدم في باب النهي عن لباسه .

[1] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2831) ve *Müsned-i Ahmed* (3/160)

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح خلا القاسم وهو ثقة وفيه كلام لا يضر .

8781. Kâsım bildiriyor: Ebû Umâme'nin şöyle dediğini işittim: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensarlı olan yaşlılar topluluğunun yanına çıktı. Onların sakalları beyazlamıştı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Ey Ensar topluluğu! Kırmızı ve sarıya boyayarak Ehl-i Kitab'a muhalefet edin."* Hadisin devamını zikretti.

Hadis, Ehl-i Kitab'ın giydiği kıyafetin aynısını giymenin yasaklanması bölümünde geçti.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Kâsım güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Hakkında zararsız bir tenkit vardır.[1]

٨٧٨٢ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ ، قَالَ : نا إِبْرَاهِيمُ بْن سُلَيْمَانَ أَبو إِسْمَاعِيلَ الْمُؤَدِّبُ ، قَالَ : نا رِشْدِينُ بْنُ كُرَيْبٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا تَشَبَّهُوا بِالأَعَاجِمِ ؛ غَيِّرُوا اللِّحَى " رواه البزار, وفيه: رشدين بن كريب, وهو ضعيف .

8782. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Acemlere benzemeyin. Sakalı(n rengini) değiştirin."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Rişdîn b. Küreyb zayıftır.[2]

٨٧٨٣ – حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ يُوسُفَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَبِي الْحَلالِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ زَيْدٍ يُحَدِّثُ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالْحِنَّاءِ ، وَنَهَى عَنِ السَّوَادِ.

رواه البزار, وفيه: يوسف بن خالد السمتي, وهو ضعيف .

8783. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize kınayı emretti ve siyah (boyayı) yasakladı."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Halid es-Semtî zayıftır.[3]

٨٧٨٤ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ ، نَا يَحْيَى بْنُ مَيْمُونٍ أَبو أَيُّوبَ التَّمَّارُ ، نَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْمُثَنَّى ، عَنْ جَدِّهِ ، يَعْنِي : ثُمَامَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " اخْتَضِبُوا بِالْحِنَّاءِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي شَبَابِكُمْ وَنِكَاحِكُمْ " رواه البزار,وفيه: يحيى بن ميمون التمار, وهو متروك .

---

1 *Müsned-i Ahmed* (5/264)
2 *Müsned-i Bezzâr* (2979)
3 *Müsned-i Bezzâr* (2977)

8784. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kına ile boyanın. Çünkü o gençliğinizi ve cinsel gücünüzü arttırır."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yahyâ b. Meymûn et-Temmâr metruktur.[1]

٨٧٨٥ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْمُعَلَّى بْنِ مَنْصُورٍ ، نَا يَحْيَى بْنُ صَالِحٍ ، نَا سَعِيدُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنْ أَنَسٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " غَيِّرُوا الشَّيْبَ ، أَوْ قَالَ : أَحْسَنُ مَا غَيَّرْتُمْ بِهِ الشَّيْبَ الْحِنَّاءُ وَالْكَتَمُ " رواه البزار, وفيه: سعيد بن بشير, وهو ثقة وفيه ضعف .

8785. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"(Saçınıza düşmüş) beyazlığı değiştirin. Kendisiyle beyazlığı değiştirmiş olduğunuz şeylerin en güzeli, kına ve çivit otudur."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Saîd b. Beşîr güvenilir olmakla beraber zayıftır.[2]

٨٧٨٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِرْدَاسٍ الأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ ، قَالَ : أَخْبَرَنَا الْجُرَيْرِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا الطُّفَيْلِ ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " أَحْسَنُ مَا غَيَّرْتُمْ بِهِ الشَّيْبَ الْحِنَّاءُ ، وَالْكَتَمُ ، أَوْ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْتَضِبُ بِالْحِنَّاءِ ، وَالْكَتَمِ "

رواه البزار, وفيه: يحيى بن كثير أبو النضر ,وهو ضعيف جدا و لم يسمع من أبي الطفيل .

8786. Ebu't-Tufeyl'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Kendisiyle beyazlığı değiştirmiş olduğunuz şeylerin en güzeli, kına ve çivit otudur."* Ebu't-Tufeyl ya da şu ifadeyi kullandı: "Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) kına ve çivit otu ile boyanırdı."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Yahyâ b. Kesîr Ebu'n-Nadr oldukça zayıf olup, Ebu't-Tufeyl'den hadis işitmemiştir.[3]

٨٧٨٧ – حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَخْلَدٍ ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعِجْلِيُّ ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي سَارَةَ ، عَنْ ثَابِتٍ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ رَجُلا دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْيَضَ الرَّأْسِ وَاللِّحْيَةِ ، فَقَالَ : " أَلَسْتَ مُسْلِمًا " ، قَالَ : بَلَى ، قَالَ : " فَاخْتَضِبْ "

رواه أبو يعلى ,وفيه :علي بن أبي سارة, وهو متروك .

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2978)
[2] *Müsned-i Bezzâr* (2980)
[3] *Müsned-i Bezzâr* (2976)

8787. Enes'ten rivayet edildiğine göre başı ve sakalı beyazlamış bir adam, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına girdi. Bunun üzerine: *"Sen müslüman olmadın mı?"* diye sorunca adam: "Evet" cevabını verdi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"(O halde saçını, sakalını) boya"* buyurdu.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Ali b. Sâre metruktur.[1]

٨٧٨٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ دِعَامَةَ ، حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ شَرِيكٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " اخْتَضِبُوا بِالْحِنَّاءِ ؛ فَإِنَّهُ طَيِّبُ الرِّيحِ يُسَكِّنُ الدَّوْخَةَ " رواه أبو يعلى من طريق الحسن بن دعامة, عن عمر بن شريك, قال الذهبي : مجهولان .

8788. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kına ile boyanın. Çünkü onun kokusu güzel olup, başağrısını dindirir."*

★ Hadisi Ebû Ya'lâ, Hasan b. Diâme kanalıyla Ömer b. Şerîk'ten rivayet etmiştir. Zehebî onun hakkında "Meçhuldür" demiştir.[2]

٨٧٨٩ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ خَالِدِ بْنِ حَيَّانَ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، قَالَ : حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ ، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : كُنَّا يَوْمًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَدَخَلَتْ عَلَيْهِ الْيَهُودُ ، فَرَآهُمْ بِيضَ اللُّحَى ، فَقَالَ : " مَا لَكُمْ لا تُغَيِّرُونَ ؟ " فَقِيلَ : إِنَّهُمْ يَكْرَهُونَ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لَكِنَّكُمْ غَيِّرُوا ، وَإِيَّايَ وَالسَّوَادَ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: ابن لهيعة, وبقية رجاله ثقات, وهو حديث حسن .

8789. Enes b. Mâlik anlatıyor: Bir gün biz, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanındayken Yahûdiler yanına girdi. Onları sakalları beyazlamış olarak görünce, şöyle buyurdu: *"Size ne oluyor ki (sakalınızın rengini) değiştirmiyorsunuz?"* "Onlar hoşlanmıyorlar" denildi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle: *"Olsun siz yine de değiştirin, fakat siyah boyadan sakının"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l*-evsat'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (3494)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (3621)

[3] Taberânî, *M. el-Evsat* (142)

٨٧٩٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ ، قَالَ : نا يَحْيَى ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخ له اسمه أحمد, ولم أعرفه, والظاهر أنه ثقة لأنه أكثر عنه, وبقية رجاله ثقات.

8790. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Beyazlığı değiştirin. Yahûdi ve Hıristiyanlara benzemeyin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta ismi Ahmed olan hocası kanalıyla rivayet etmiş olup, ben onu tanımıyorum. Ama zahir olan onun güvenilir biri olmasıdır. Çünkü ondan çok hadis rivayet etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٧٩١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْخَطِيبُ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيُّ ، نَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَنْصَارِيُّ ، نَا كَهْمَسُ بْنُ الْحَسَنِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ فِي أَصْدَاغِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خِضَابَ الْحِنَّاءِ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه من لم أعرفه .

8791. Abdullah b. Büreyde, babasından bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şakaklarında kına (rengini) gördüm.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.

٨٧٩٢ – حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، قَالَ : نَا مَحْبُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ النُّمَيْرِيُّ أَبُو غَسَّانَ ، قَالَ : نَا أَبُو سُفْيَانَ الْمَدِينِيُّ ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرَاهِيجَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : لَمَّا فَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ ، وَأَبُو بَكْرٍ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ ، قَالَ : بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ أَبَا قُحَافَةَ شَيْخٌ كَبِيرٌ ، وَإِنَّهُ بِنَاحِيَةِ مَكَّةَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قُمْ بِنَا إِلَيْهِ " ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، هُوَ أَحَقُّ أَنْ يَأْتِيَكَ ، فَجِيءَ بِأَبِي قُحَافَةَ ، كَأَنَّ لِحْيَتَهُ وَرَأْسَهُ ثَغَامَةٌ بَيْضَاءُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " غَيِّرُوهُ ، وَجَنِّبُوهُ السَّوَادَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: داود بن فراهيج ,وثقه يحيى القطان, وغيره وضعفه جماعة, وفيه من لم أعرفهم.

8792. Ebû Hureyre anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'yi fethettiği zaman Hz. Ebû Bekr onun yanıbaşındaydı. Ebû Bekr: "Anam, babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Ebû Kuhâfe çok yaşlı

---

[1] Taberânî, *M. el-Evsat* (1252)

birisidir. O Mekke'nin bir kenar semtinde oturuyor" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kalk, beraber ona gidelim."* Ebû Bekr: "Ey Allah'ın Resûlü! O senin ayağına gelmeye daha layıktır" dedi. Ebû Kuhâfe getirildi. Başı ve sakalı (beyaz çiçekli) *seğâme* (otu) gibi (bembeyazdı). Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onu(n sakalının rengini) değiştirin ve siyaha boyayın"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Dâvud b. Ferâhîc'i Yahyâ el-Kattân ve başkası güvenilir saymış, bir cemaât ise zayıf kabul etmiştir. Senedinde tanımadığım raviler vardır.

٨٧٩٣ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ مَرْزُوقٍ ، قَالَ : نا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ ، عَنْ هِشَامٍ الدَّسْتَوَائِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ يُسَوِّدُونَ أَشْعَارَهُمْ ، لا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " قلت: رواه أبو داود خلا قوله : لا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ. رواه الطبراني في الأوسط, وإسناده جيد .

8793. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Âhir zamanda kıllarını siyaha boyayan bir kavim olacak. Allah kıyamet gününde onlara (rahmet nazarıyla) bakmayacak."*

Ben derim ki: Hadisi Ebû Dâvud *"Allah onlara (rahmet nazarıyla) bakmayacak"* sözü olmaksızın rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, isnâdı ceyyiddir.

٨٧٩٤ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِيسَى بْنِ الْمُنْذِرِ الْحِمْصِيُّ ، حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ الْحِمْصِيُّ ، ثنا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ ، عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ ، ثنا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرٍو السُّلَمِيُّ ، أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، عَرَضَتْ عَلَيْهِ مَوْلاةٌ لَهُ أَنْ يَصْبُغَ لِحْيَتَهُ ، فَقَالَ : " أَتُرِيدُ أَنْ تُطْفِئَ نُورِي ، كَمَا أَطْفَأَ فُلانٌ نُورَهُ " رواه الطبراني, وفيه: بقية بن الوليد ,وهو مدلس, وبقية رجاله ثقات .

8794. Abdurrahman b. Amr es-Sülemî'den rivayet edildiğine göre Hz. Ömer'in azatlı cariyesi onun yanına sakalını boyamak için geldi. Bunun üzerine Ömer şöyle dedi: "Falancanın kendi nurunu söndürdüğü gibi, benim nurumu söndürmeyi mi istiyorsunuz?"

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Bakiyye b. el-Velîd tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (56)

٨٧٩٥ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللهِ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حِمْيَرٍ ، ثنا ثَابِتُ بْنُ عَجْلانَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا عَامِرٍ سُلَيْمَ بْنَ عَامِرٍ ، يَقُولُ : " رَأَيْتُ عُمَرَ لا يُغَيِّرُ مِنْ لِحْيَتِهِ شَيْئًا "

رواه الطبراني ورجاله ثقات خلا أبي بكر بن سهل ,قال الذهبي : مقارب الحديث وضعفه النسائي .

8795. Ebû Âmir Süleym b. Âmir dedi ki: "Hz. Ömer'i sakalından bir şey değiştirmediğini (boya kullanmadığını) gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Ebû Bekr b. Sehl dışındaki ravileri güvenilir kimselerdir. Zehebî onun hakkında *"Mukâribul-hadis"*[1] olduğunu söylemiş, Nesâî ise zayıf saymıştır.[2]

٨٧٩٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا جُمْهُورُ بْنُ مَنْصُورٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ ، عَنْ مُسْتَقِيمِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ ، قَالَ : رَأَيْتُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا شَابَا وَمَا يَخْضِبَانِ "

رواه الطبراني, وفيه: جمهور بن منصور, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8796. Müstakîm b. Abdilmelik diyor ki: "Hz. Hasan ve Hüseyn'in saçlarının beyazladığını gördüm, boyamamışlardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cumhûr b. Mansûr'u tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٧٩٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ ، ثنا كُرْدُوسٌ ، ثنا عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ رَوْحٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدَّتِهِ أُمِّ عَيَّاشٍ ، قَالَتْ : " مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَضَبَ حَتَّى مَاتَ "

رواه الطبراني, وفيه :عبد الكريم بن روح, وثقه ابن حبان, وقال : يخطئ ويخالف , وضعفه غيره ,وبقية رجاله لم يتكلم فيهم أحد .

8797. Ümmü Ayyâş diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i ölene kadar saçlarını boyadığını görmedim."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdülkerîm b. Ravh'ı İbn Hibbân güvenilir saymış olup onun hakkında "Bazen hata ve muhalefet ederdi" açıklamasını yapmıştır. Başkası ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri hakkında ise hiçbir kimse tenkitte bulunmamıştır.[4]

---

[1] Ta'dil lafızlarındandır. Ta'dilin altıncı mertebesinde yer alırlar. Bu mertebe ta'dilin en zayıfını gösterir ve cerh sınırına yakındır. Hatta bu mertebede olan bazı lafızları cerhin birinci mertebesinde sayanlar vardır.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (57)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2537)

[4] Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/92), iki ravinin durumu bilinmemektedir.

٨٧٩٨ - حَدَّثَنَا الْحَضْرَمِيُّ ، وَثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، قَالا : ثنا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ ، ثنا بَقِيَّةُ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ، حَدَّثَنِي أَبُو يُوسُفَ ، قَالَ : سَمِعْتُ حَسَّانَ بْنَ أَبِي جَابِرٍ السُّلَمِيَّ ، قَالَ : كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالطَّائِفِ , فَرَأَى رِجَالا مِنْ أَصْحَابِهِ قَدْ حَمَّرُوا لِحَاهُمْ وَصَفَّرُوا لِحَاهُمْ ، فَقَالَ : " مَرْحَبًا بِالْمُصَفِّرِينَ وَالْمُحَمِّرِينَ "

رواه الطبراني , وتابعيه يوسف غير مسمى ,وبقية مدلس, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8798. Hassân b. Ebî Câbir es-Sülemî bildiriyor: Tâif'te Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdik. Ashabından bir takım adamların sakallarını sarıya ve kırmızıya boyadıklarını görünce, şöyle buyurdu: *"Kırmızıya ve sarıya boyananlara merhaba!"*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, hadisin tabiisi olan Ebû Yûsuf'un, ismi zikredilmemiştir. Bakiyye ise tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٧٩٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الصَّقْرِ السُّكَّرِيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ رَجَاءٍ ، ثنا عَائِذُ بْنُ شُرَيْحٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ ، وَشُعَيْبَ بْنَ عَمْرٍو ، وَنَاجِيَةَ بْنَ عَمْرٍو ، قَالُوا : رَأَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْضِبُ " رواه الطبراني, وفيه: عايذ بن شريح, وهو ضعيف .

8799. Âiz b. Şurayh'in naklettiğine göre kendisi, Enes b. Mâlik, Şuayb b. Amr, Nâciye b. Amr'ın şöyle dediklerini işitti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i saçını boyarken gördük."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Âiz b. Şurayh zayıftır.[2]

٨٨٠٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الرَّازِيُّ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الْفَرَّاءُ ، ثنا أَبُو تَوْبَةَ الْحَرَّانِيُّ ، ثنا خُصَيْفٌ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، " إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْضِبَ أَخَذَ شَيْئًا مِنْ دُهْنٍ وَزَعْفَرَانَ فَمَرَسَهُ بِيَدَيْهِ ، ثُمَّ يَمْرُسُهُ عَلَى لِحْيَتِهِ "

رواه الطبراني, وفيه: أبو توبة بشير بن عبد الله, ذكره ابن أبي حاتم و لم يجرحه, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8800. İbn Abbâs diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (sakalını) boyayacağı zaman, yağdan ve safrandan bir miktar alır, eliyle onu yayar, sonra da sakalına sürerdi."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3595)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7234)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Tevbe Beşîr b. Abdillah'ı İbn Ebî Hâtim zikretmiş, fakat onu cerh etmemiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٠١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ الْوَاسِطِيُّ ، ثنا أَبُو بَكْرٍ الدَّاهِرِيُّ ، عَنْ أَبِي جَنَابٍ الْكَلْبِيِّ ، عَنْ إِيَادِ بْنِ لَقِيطٍ ، عَنِ الْجَهْدَمَةِ ، قَالَتْ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ يَنْفُضُ رَأْسَهُ وَلِحْيَتَهُ مِنْ رَدْعِ الْحِنَّاءِ " رواه الطبراني, وفيه: أبو بكر الداهري, وهو ضعيف.

8801. Cehdeme diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i namaza çıkarken, kınanın artığından dolayı başını ve sakalını silkelediğini gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ebû Bekr ed-Dâhirî zayıftır.[2]

٨٨٠٢ – حدثنا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْخَلالُ الْمَكِّيُّ ، ثنا يَعْقُوبُ بْنُ حُمَيْدِ بْنِ كَاسِبٍ ، ثنا سَلَمَةُ بْنُ رَجَاءٍ ، عَنِ الأَحْوَصِ بْنِ حَكِيمٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ ، عَنْ عُتْبَةَ بْنِ عَبْدٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يَأْمُرُ بِتَغْيِيرِ الشَّعَرِ مُخَالَفَةً لِلأَعَاجِمِ "

رواه الطبراني, وفيه: الأحوص بن حكيم, وهو ضعيف وقد وثق .

8802. Utbe b. Abd diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Acemlere (Arap olmayanlara) muhalefet olsun için saçın renginin değiştirilmesini emrediyordu."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ahvas b. Hakîm güvenilir sayılmakla beraber zayıftır.[3]

٨٨٠٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، ثنا سُلَيْمُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ مَعْمَرٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ ، " أَنَّ سَعْدًا كَانَ يَخْضِبُ بِالسَّوَادِ "

رواه الطبراني, وفيه: سليم بن مسلم, و لم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح, وقد رواه من طريق آخر, وفيه: رشدين بن سعد, وهو ضعيف وفيه توثيق .

8803. Âmir b. Sa'd dedi ki: "Sa'd'ın kendisi siyaha boyardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleym b. Müslim'i tanımıyorum. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir. Ayrıca hadisi başka bir yoldan rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Rişdîn b. Sa'd güvenilir olmakla beraber zayıftır.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11466)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/208); Dâhirî, hadis uydurmakla suçlanmaktadır.

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/129)

٨٨٠٤ - وَعَنِ عَبْدِ اللّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَأَى عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ وَقَدْ سَوَّدَ شَيْبَهُ فَهُوْ مِثْلَ جَنَاحِ الغُرَابِ فَقَالَ : مَا هَذَا يَا أَبَا عَبْدِ اللّهِ؟ فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أُحِبُّ أَنْ يُرى فِيَّ بَقِيَّةً فَلَمْ يَنْهَهُ عَنْ ذَلِكَ وَلَمْ يُعِبْهُ عَلَيْهِ.

رواه الطبراني, وفيه: راو لم يسم, قال سعد بن أبي مريم : حدثني من أثق به , وعبد الرحمن بن أبي الزناد, وبقية رجاله ثقات .

8804. Abdullah b. Amr'dan rivayet edildiğine göre Hz. Ömer b. el-Hattâb, Amr b. el-Âs'ın beyaz saçını boyadığını gördü. O karganın kanadı gibiydi. Ömer: "Ey Abdullah! Bu nedir?" diye sordu. Amr b. el-Âs: "Ey Müminlerin emiri! Bende gençlikten bir kalıntının kalmasını seviyorum" cevabını verdi. Ömer, onu bunu yasaklamadığı gibi onu ayıplamadı da.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde ismi zikredilmeyen bir ravi vardır. Sa'd b. Ebî Meryem şöyle dedi: "Hadisi kendisine güvendiğim bir kişi ve Abdurrahman b. Ebi'z-Zinâd haber verdi." Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٨٠٥ - حدثنا أَبُو الزِّنْبَاعِ رَوْحُ بْنُ الْفَرَجِ ، ثنا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ ، حَدَّثَنِي اللَّيْثُ ، ثنا أَبُو عَشَانَةَ ، أَنَّهُ رَأَى عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ الْجُهَنِيَّ يَصْبِغُ بِالسَّوَادِ ، وَيَقُولُ : " تَسْوَدُّ أَعْلاهَا ، وَتَأْبَى أُصُولُهَا " قَالَ : وَكَانَ شَاعِرًا. رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا أبا عشانة وهو ثقة .

8805. Ebû Aşâne'den rivayet edildiğine göre kendisi, Ukbe b. Âmir'i siyaha boyarken görünce, şöyle dedi: "Üst kısımları siyaha boyarsın, diplerini ise terkedersin." Ravi dedi ki: "Ukbe b. Âmir şairdi."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ebû Aşâne güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٨٠٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ ، ثنا أَبِي ، ثنا مُحْتَسِبٌ أَبُو عَائِذٍ ، حَدَّثَنِي شُجَاعُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ , أَنَّهُ رَأَى الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّهُ تَعَالَى عَنْهُ " مَخْضُوبًا بِالسَّوَادِ عَلَى فَرَسٍ ذَنُوبٍ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا محمد بن إسماعيل بن رجاء وهو ثقة .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (295, 296)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (17/268)

8806. Şucâ' b. Abdirrahman'dan rivayet edildiğine göre kendisi, Hz. Hasan b. Ali'yi kuyruğunun kılları bol olan bir atın üzerinde siyaha boyanmış olarak gördü.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Muhammed b. İsmâîl b. Recâ güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٠٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الْكَلْبِيُّ ، قَالَ : حَدَّثَنِي سُلَيْمٌ أَبُو الْهُذَيْلِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ جَرِيرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يُخَضِّبُ رَأْسَهُ وَلِحْيَتَهُ بِالسَّوَادِ "

رواه الطبراني , وسليم والراوي عنه لم أعرفهما .

8807. Süleym Ebu'l-Hüzeyl diyor ki: "Cerîr b. Abdillah'ın saçını ve sakalını siyaha boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Süleym ve ondan rivayet eden raviyi tanımıyorum.[2]

٨٨٠٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رَجَاءٍ ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ كَانَ " يَخْضِبُ بِالسَّوَادِ "

رواه الطبراني ورجاله رجال الذي قبله وقد روي عنهما من طرق أخرى وهذه أصحها ورجالهما رجال الصحيح

8808. Câfer b. Muhammed'in, babasından rivayet edildiğine göre Hz. Hasan b. Ali saçlarını siyaha boyardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Ravileri, önceki rivayetin ravileri ile aynı olup bu ikisinden başka kanallarla da rivayet etmiştir ki yukarıdaki tariki, en sahihidir. Ravileri ise *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٨٠٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ أَبُو يَحْيَى ، ثنا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ ، ثنا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ كَانَ : " يَخْضِبُ بِالْوَسْمَةِ " رواه الطبراني من طرق وهذا أصحها ورجالها رجال الصحيح .

8809. Enes'ten rivayet edildiğine göre Hz. Hüseyn, çivit yaprağı ile saçını siyaha boyardı.

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2536)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2209)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2789)

★Hadisi Taberânî birçok yollarla rivayet etmiş olup, bu en sahihidir. Ravileri ise *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ النَّاقِدُ ، ثنا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ ، قَالَ : سَأَلْتُ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي يَزِيدَ : رَأَيْتَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ، قَالَ : نَعَمْ ، رَأَيْتُهُ جَالِسًا فِي حَوْضِ زَمْزَمَ ، قُلْتُ : هَلْ رَأَيْتَهُ صَبَغَ ، قَالَ : لا إلا أَنِّي رَأَيْتُهُ وَ " لِحْيَتُهُ سَوْدَاءُ إِلَى هَذَا الْمَوْضِعِ ، يَعْنِي عَنْفَقَتَهُ ، وَأَسْفَلُ مِنْ ذَلِكَ بَيَاضٌ ، وَذَكَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَابَ ذَلِكَ الْمَوْضِعُ مِنْهُ ، وَكَانَ يَتَشَبَّهُ بِهِ "

رواه الطبراني ، وعبد الله بن أبي يزيد إن كان المازني, فهو ثقة وإن كان غيره فلم أعرفه, وبقية رجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن أحمد ثقة مأمون .

8810. Süfyan b. Uyeyne anlatıyor: Abdullah b. Ebî Yezîd'e: "Hüseyn b. Ali'yi gördün mü?" diye sordum. O da: "Evet, zemzem kuyusunun yanında oturduğunu gördüm" cevabını verdi. Ben de: "Boyadığını gördün mü?" dedim. O da: "Hayır. Ancak şu alt dudağın alt kısmı hariç, başını ve sakalının siyah olduğunu gördüm. Bu yerin aşağısı beyazdı." Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in alt dudağının alt kısmının beyazladığını zikretti. Hz. Hüseyn de O'na benzerdi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Abdullah b. Ebî Yezîd eğer Mâzinî ise o güvenilir bir kimsedir. Eğer başkası ise ben onu tanımıyorum. Abdullah b. Ahmed güvenilir, emin bir kimse olmakla beraber onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٨١١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا كَامِلُ بْنُ طَلْحَةَ الْجَحْدَرِيُّ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ بُزْرُجَ ، قَالَ : رَأَيْتُ " الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ابْنَيْ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا يَخْضِبَانِ بِالسَّوَادِ ، وَكَانَ الْحُسَيْنُ يَدَعُ الْعَنْفَقَةَ "

رواه الطبراني, وفيه :ابن لهيعة, وحديثه حسن ,وفيه ضعف ,وبقية رجاله ثقات .

8811. Abdurrahman b. Buzurc diyor ki: "Hz. Fâtıma'nın iki oğlu Hz. Hasan ile Hüseyn'in beyaz saçlarını siyaha boyadığını gördüm. Hasan çene ile dudak arasındaki kılları siyaha boyamazdı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olup, hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2779)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2900)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2787)

٨٨١٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُبَادَةُ بْنُ زِيَادٍ ، ثنا شَرِيكٌ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ مَوْلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ، قَالَ : رَأَيْتُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ , " يَخْضِبُ بِالْوَسْمَةِ " رواه الطبراني, وعبد الله بن أبي زهير , لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8812. Hz. Hasan b. Ali'nin azatlısı olan Abdullah b. Ebî Züheyr diyor ki: "Hz. Hüseyn b. Ali'yi çivit yaprağı ile boyarken gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Abdullah b. Ebî Züheyr'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَعَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، قَالا : ثنا أَبُو الأَحْوَصِ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنِ الْعَيْزَارِ بْنِ حُرَيْثٍ ، قَالَ : رَأَيْتُ " الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا يَخْضِبَانِ بِالْحِنَّاءِ وَالْكَتَمِ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8813. Ayzâr b. Hureys dedi ki: "Hz. Hasan ve Hüseyn'in kına ve çivit otu ile saçlarını boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٨١٤ - وعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ خَضَبَ بِالسَّوَادِ سَوَّدَ اللهُ وَجْهَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ "

رواه الطبراني ,وفيه :الوضين بن عطاء, وثقه أحمد وابن معين وابن حبان ,وضعفه من هو دونهم في المنزلة,وبقية رجاله ثقات .

8814. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim (saçlarını) siyaha boyarsa, kıyamet gününde Allah onun yüzünü karartır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Vadîn b. Atâ'yı Ahmed, İbn Maîn ve İbn Hibbân güvenilir saymış, derece bakımından bunlardan daha aşağı olanlar ise zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٨١٥ - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الصُّفْرَةُ خِضَابُ الْمُؤْمِنِ وَالْحُمْرَةُ خِضَابُ الْمُسْلِمِ وَالسَّوَادُ خِضَابُ الْكَافِرِ "

رواه الطبراني, وفيه من لم أعرفه .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2531)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2781)

8815. Abdullah b. Amr bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Sarı, müminin boyasıdır. Kırmızı, müslümanın boyasıdır. Siyah ise kâfirin boyasıdır."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.

٨٨١٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ ، ثنا أَبُو مُعَاوِيَةَ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، عَنْ أَبِي خَالِدٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَخْضِبُ بِالْحِنَّاءِ "

رواه الطبراني من طرق ورجال هذه رجال الصحيح.

8816. İsmâîl b. Ebî Hâlid dedi ki: "Enes b. Mâlik'i kına ile boyarken gördüm."

★Hadisi Taberânî bir çok yollarla rivayet etmiş olup, bu hadisin ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٨١٧ – ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا خَالِدُ بْنُ عُقْبَةَ بْنِ خَالِدٍ ، ثنا أَبِي ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، قَالَ : " كَانَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ يُصَفِّرُ لِحْيَتَهُ بِالْوَرْسِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا خالد بن عقبة وهو ثقة .

8817. İsmâîl b. Ebî Hâlid dedi ki: "Enes b. Mâlik sakalını *vers* ile sarıya boyardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Hâlid b. Ebî Ukbe güvenilir olup, onun dışındaki ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨١٨ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ ، ثنا أَبِي ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ، قَالَ : " رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يُخَضِّبُ بِالصُّفْرَةِ وَشَهِدَ الْعَقَبَةَ "

رواه الطبراني, وعثمان ذكره ابن أبي حاتم وهو عثمان بن عبيد الله بن أبي رافع لم يجرحه أحد, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8818. Osmân b. Ubeydillah dedi ki: "Câbir b. Abdillah'ın (saçlarını) sarıya boyadığını ve Akabe biatında bulunduğunu gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Osmân'ı İbn Ebî Hâtim kitabında zikretmiştir. O, Osmân b. Ubeydillah b. Ebî Râfi'dir. Onu hiçbir kimse cerh etmemiştir. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (659)

٨٨١٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي زَائِدَةَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ حَكِيمَ بْنَ جَابِرٍ يُخَضِّبُ بِالصُّفْرَةِ " ورجاله رجال الصحيح .

8819. Ömer b. Ebî Zâide dedi ki: "Hakîm b. Câbir'in (saçlarını) sarıya boyadığını gördüm."

★Ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٨٢٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ ، ثنا الْمُحَارِبِيُّ قَالَ : سَمِعْتُ عَبْدَ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ جَرِيرًا يُخَضِّبُ بِالصُّفْرَةِ وَالزَّعْفَرَانِ "

رواه الطبراني بإسنادين, ورجال أحدهما رجال الصحيح .

8820. Abdülmelik b. Umeyr dedi ki: "Cerîr'in (saçlarını) sarı ve safranla boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî iki isnadla rivayet etmiş olup, isnadın birinin ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٨٢١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الأَسَدِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ ، يَخْضِبُ بِالصُّفْرَةِ " رواه الطبراني , وعثمان ذكره ابن أبي حاتم و لم يضعفه ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8821. Osmân b. Ubeydillah b. Ebî Râfi' dedi ki: "Râfi' b. Hadîc'in (saçlarını) sarıya boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, Osmân'ı İbn Ebî Hâtim kitabında zikretmiş ve onu zayıf saymamıştır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[4]

٨٨٢٢ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ السَّدُوسِيُّ ، ثنا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُرَاقَةَ ، قَالَ : " رَأَيْتُ أَبَا قَتَادَةَ ، وَأَبَا هُرَيْرَةَ ، وَابْنَ عُمَرَ ، وَأَبَا أُسَيْدٍ السَّاعِدِيَّ يَمُرُّونَ عَلَيْنَا وَنَحْنُ فِي الْكُتَّابِ نَجِدُ مِنْهُمْ رِيحَ الْعَبِيرِ وَيُصَفِّرُونَ لِحَاهُمْ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (1740)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2079)
[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2208)
[4] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4240)

8822. Osmân b. Abdillah b. Sürâka dedi ki: "Ebû Katâde, Ebû Hureyre, İbn Ömer ve Ebû Useyd es-Sâidî'nin Kur'ân kursunda iken yanıma uğradıklarını gördüm. Onlardan safran kokusunu hissediyorduk. Sakallarını da sarıya boyamışlardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٢٣ - وعَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ قَالَ: رَأَيْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ يَخْضِبُ بِالْحِنَّاءِ وَالْكَتَمِ. رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8823. Ammâr b. Ebî Ammâr dedi ki: "Abdurrahman b. Ebî Bekr'in kına ve çivit otu ile saçlarını boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٨٢٤ - وعَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ قَالَ : رَأَيْتُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى خَضَبَ لِحْيَتَهُ بِالْحِنَّاءِ. رواه الطبراني ,ورجاله رجال الصحيح .

8824. İsmâîl b. Ebî Hâlid dedi ki: "Abdullah b. Ebî Evfâ'nın sakalını kına ile boyadığını gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٨٢٥ - وعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ : كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ يَخْضِبُ بِالْحِنَّاءِ.

رواه الطبراني, وابن إسحاق لم يدرك ابن جعفر, وبقية رجاله ثقات .

8825. Muhammed b. İshâk dedi ki: "Abdullah b. Câfer kına ile boyardı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, İbn İshâk, İbn Câfer'e ulaşmamıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الشَّعْرِ وَاللِّحْيَةِ)

Saç ve Sakal Hakkında Gelen Hadisler

٨٨٢٦ - عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَكْرِمُوا الشَّعَرَ "

رواه البزار, وفيه :خالد بن إلياس, وهو متروك .

8826. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Saça hürmet ediniz."*

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3272)

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hâlid b. İlyâs metruktur.[1]

٨٨٢٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا سُلَيْمَانُ بْنُ عُمَرَ بْنِ خَالِدٍ الرَّقِّيُّ ، قَالَ : نا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الأُمَوِيُّ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنْ أَبِي قَتَادَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَنِ اتَّخَذَ شَعْرًا فَلْيُحْسِنْ إِلَيْهِ أَوْ لِيَحْلِقْهُ " . وَكَانَ أَبُو قَتَادَةَ يُرَجِّلُ شَعْرًا غِبًّا "

رواه الطبراني في الأوسط, عن شيخه علي بن سعيد الرازي, قال الدارقطني : ليس بالقوي, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8827. Ebû Katâde'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur. *"Her kim saç edinirse onu güzel yapsın veya onu traş etsin."* Ebû Katâde zaman zaman saçını tarardı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta hocası Ali b. Saîd er-Razî'den rivayet etmiştir. Dârakutnî onun hakkında "Kuvvetli değildir" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٨٢٨ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي مُزَاحِمٍ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الأَنْصَارِيِّ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : كَانَ لأَبِي قَتَادَةَ جُمَّةٌ ، فَسَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا ؟ فَقَالَ : " أَكْرِمْهَا وادَّهِنْهَا "

رواه الطبراني في الأوسط,من رواية إسماعيل بن عياش ,عن الحجازيين, وهي ضعيفة, وبقية رجاله ثقات .

8828. Câbir bildiriyor: Ebû Katâde'nin gür ve bol saçı vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e saçından sorunca, şöyle buyurdu: *"Ona hürmet et (bakımını yap) ve yağla."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta İsmâîl b. Ayyâş kanalıyla Hicâz'lılardan rivayet etmiş olup, bu rivayet zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٢٩ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ زَكَرِيَّا ، نا نَهَارُ بْنُ عُثْمَانَ ، نا مَسْعَدَةُ بْنُ الْيَسَعِ ، ثَنَا شِبْلُ بْنُ عَبَّادٍ ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْصَرَ رَجُلا ثَائِرَ الرَّأْسِ ، فَقَالَ : " لِمَ يُشَوِّهُ أَحَدُكُمْ نَفْسَهُ ؟ " ، وَأَشَارَ بِيَدِهِ أَيْ : خُذْ مِنْهُ "

رواه الطبراني في الأوسط ,عن شيخه موسى بن زكريا التستري, وهو ضعيف .

8829. Câbir'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), başı dağınık bir adam görünce, şöyle buyurdu: *"Niçin sizden*

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2974)

[2] Taberânî, *M. el-Evsat* (675)

biriniz kendini çirkinleştiriyor." Sonra eliyle işaret ederek: *"Saçından biraz kes"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat'*ta hocası Mûsâ b. Zekeriyyâ et-Tusterî'den rivayet etmiş olup, o zayıftır.

٨٨٣٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا مَالِكٌ حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ سَدَلَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاصِيَتَهُ مَا شَاءَ اللّٰهُ أَنْ يَسْدُلَهَا ثُمَّ فَرَّقَ بَعْدُ.

رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8830. Enes dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Allah'ın dilediği kadar başın ön kısmındaki saçını salıverirdi. Daha sonra ortasından ikiye ayırırdı."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٣١ – حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ , ثنا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ , ثنا يُوسُفُ بْنُ الْغَرَقِ , عَنْ سُكَيْنِ بْنِ أَبِي سِرَاجٍ , عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ سُوَيْدٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ خِفَّةُ لِحْيَتِهِ " رواه الطبراني, وفيه: يوسف بن الغرق ,قال الأزدي : كذاب .

8831. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sakalının hafif olması kişinin saadetindendir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. el-Ğark hakkında Ezdî "Hadis uyduran birisidir" açıklamasını yapmıştır.[2]

٨٨٣٢ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ ، ثنا أَبُو حُذَيْفَةَ ، ثنا أَيُّوبُ بْنُ ثَابِتٍ ، عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ مَجْزَأَةَ ، أَنَّ أَبَا مَحْذُورَةَ كَانَتْ لَهُ قُصَّةٌ فِي مُقَدَّمِ رَأْسِهِ , إِذَا قَعَدَ أَرْسَلَهَا ، فَتَبْلُغُ الأَرْضَ ، فَقَالُوا لَهُ : أَلا تَحْلِقُهَا ؟ فَقَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَسَحَ عَلَيْهَا بِيَدِهِ ، فَلَمْ أَكُنْ لأَحْلِقَهَا حَتَّى أَمُوتَ ، فَلَمْ يَحْلِقْهَا حَتَّى مَاتَ "

رواه الطبراني, وفيه: أيوب بن ثابت المكي, قال أبو حاتم : لا يحمد حديثه .

8832. Safiyye binti Meczee'den rivayet edildiğine göre Ebû Mahzûre'nin başının ön kısmında kakülü vardı. Oturduğu zaman onu salardı, nihayet uzayıp yere ulaştı. Ona: "Niçin tıraş etmiyorsun?" diye

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/215)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (12920) ve İbnü'l-Cevzî, *Mevdûât* (1/166); oldukça zayıf bir rivayettir.

sorduklarında, şu karşılığı verdi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) eliyle üzerini meshetti. Ben ölene kadar onu tıraş etmeyeceğim." Böylece ölene kadar da tıraş etmedi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Eyyûb b. Sâbit el-Mekkî hakkında Ebû Hâtim "Hadisi övülmez" açıklamasını yapmıştır.[1]

٨٨٣٣ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ بْنُ أَحْمَدَ ، ثنا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرٍ الْقَطَّانُ الْهَمْدَانِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ عِصَامٍ الْجُرْجَانِيُّ ، قَالا : ثنا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ سَالِمِ بْنِ حَرْمَلَةَ بْنِ زُهَيْرِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ ، أَخْبَرَنِي أَبِي عَبْدُ الْعَزِيزِ ، أَنَّ أَبَا عُتْبَةَ ، أَخْبَرَهُ ، أَنَّ أَبَاهُ سَالِمًا وَفَدَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَهُوَ غُلامٌ حَدَثٌ " فَشَمَّتَ عَلَيْهِ الرَّسُولُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , وَدَعَا لَهُ ، وَتَطَهَّرَ مِنْ فَضْلِ وَضُوئِهِ " ، وَذَلِكَ الْيَوْمَ عَلَيْهِ ذُؤَابَةٌ ، وَقَدْ بَلَغَ , أَوْ كَمَا قَارَبَ يَبْلُغُ.

رواه الطبراني ,وفيه جماعة لم أعرفهم .

8833. Ebû Utbe'nin haber verdiğine göre babası Sâlim, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e henüz genç bir delikanlı iken elçi olarak geldi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi vesellem), onun için hayır ve bereket ile dua etti. Sonra onu çağırdı. Abdestinin arta kalan suyu ile temizlendi. O gün Sâlim'in kakülünün olduğu gündü. Buluğa ermişti veya buluğa yakınlaşmıştı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım raviler vardır.[2]

٨٨٣٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْفِرْيَابِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ، عَنْ هُبَيْرَةَ بْنِ يَرِيمَ ، قَالَ : " كَانَ ابْنُ مَسْعُودٍ يَغْسِلُ رَأْسَهُ ثُمَّ يَتْرُكُ شَعْرَهُ مِنْ وَرَاءِ أُذُنَيْهِ " رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8834. Hübeyre b. Yerîm diyor ki: "Abdullah b. Mes'ûd başını yıkardı, sonra kulakları arkasından saçını (kesmeden) bırakırdı."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[3]

٨٨٣٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ الْوَلِيدِ النَّرْسِيُّ ، ثنا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ ، ثنا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي ذُبَابٍ ، عَنْ مُجَاهِدٍ ، عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ ، " أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ كَانَ لَهُ ضَفِيرَتَانِ ، عَلَيْهِ مِسْحَةُ أَهْلِ البادِيَة ، وَكَانَ دَقِيقَ السَّاقَيْنِ "

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6746)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (6381)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8407)

رواه الطبراني, وفيه: عبد الرحمن بن أبي ذباب, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8835. Ebû Ma'mer'den rivayet edildiğine göre Abdullah b. Mes'ûd'un iki tane saç örgüsü vardı. Üzerinde Bedevilerin görünümü vardı. Bacakları ince birisiydi.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdurrahman b. Ebî Zübâb'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨٣٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا مُحْتَسِبٌ أَبُو عَائِذٍ ، حَدَّثَنِي شُجَاعُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهُ : رَأَى الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ : " يَضْرِبُ شَعْرُهُ مَنْكِبَيْهِ "

رواه الطبراني, وفيه: محتسب أبو عائذ ,وهو لين وشيخه شجاع لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات .

8836. Şucâ' b. Abdirrahman'dan rivayet edildiğine göre kendisi Hz. Hasan b. Ali'nin saçlarını iki omuzu arasına uzattığını gördü.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhtesib Ebû Âiz zayıftır. Hocası Şucâ'ı ise tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٣٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، ثنا أَبُو كُرَيْبٍ ، ثنا ابْنُ الصَّلْتِ ، عَنْ أَبِي شِهَابٍ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زَيْدٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قَالَ : رَأَيْتُ " فِي رَأْسِ الْحَسَنِ قُزْعَةً " ، فَلَقَدْ رَأَيْتُ الْحَسَنَ " يَجْبِذُهَا حَتَّى يُدْنِيَهَا "

رواه الطبراني, وفيه: ابن إسحاق, وهو ثقة ولكنه مدلس, وبقية رجاله ثقات .

8837. Hasan b. Zeyd, babasından bildiriyor: Hz. Hasan'ın başındaki perçemini gördüm. Onu aşağıya sarkıtacak derecede çekiyordu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn İshâk güvenilir olmakla beraber tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

٨٨٣٨ – وعَنْ عُبَيْدِ زِيَادَةَ الْبَكْرِيُّ قال: دَخَلْتُ عَلَى ابْنَي بِشْرٍ المَازِنيَيْنَ فَقُلْتُ : هَلْ رأيتما رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالاَ : نَعَمْ زَارَنَا فِي رِحَالِنَا فَقَرَّبْنَا إِلَيْهِ طَعَاماً فَأَكَلَ مِنْ

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (8409), İbn e. Zübâb ihtilaflıdır.

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2530)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2538)

طَعَامِنَا وَرَأَى فِي قَرْنِ أَحَدِنَا شَعَرَاتٍ مُلْتَفَةً فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ وَقَالَ : الحَمْدُ للهِ الَّذِي جَعَلَ فِي أُمَّتِي مِثْلَ هَذَا" رواه الطبراني عن شيخه طالب بن قرة الأذني و لم أعرفه وبقية رجاله ثقات

8838. Ubeyd Ziyâde el-Bekrî anlatıyor: Mâzin'lilerden olan Bişr'in oğullarına geldim. Ben: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i gördünüz mü?" diye sorunca, onlar şu karşılığı verdiler: "Evet. Evimizde bizi ziyaret etti. Ona yemek ikram ettik. Bizim yemeğimizden yedi. Birimizin başının tepesinde gür saçlar görünce, elini onun üzerine koyarak: *«Ümmetimden bunun gibisini var eden Allah'a hamdolsun»* buyurdu."

★Hadisi Taberânî hocası Tâlib b. Kurra el-Ezenî'den rivayet etmiş olup ben onu tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٨٣٩ - وعَنْ ابْنَي بِشْرٍ قَالاَ : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعْنَا لَهُ قَطِيفَةً لَنَا فَثَنَيْنَاهَا فَجَلَسَ وَأُنْزِلَ عَلَيْهِ الوَحْيُ فِي بَيْتِنَا وقَدَمْنَا إِلَيْه زُبْداً وَتَمْراً وَكَانَ يُحِبُّ الزُّبْدَ وَكَانَ فِي رَأْسِ أَحَدِهِمْ قَرْنَ شَعَرٍ مُجْتَمِعٍ كَأَنَّهُ قَرْنَ فَقَالَ : " أَلا أَرَى فِي أُمَّتِي قَرْناً ؟ " فذكر الحديث

ونصه رواه أبو داود , رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

8839. Bişr'in oğulları anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bize geldi. Bunun üzerine onun için tüylü saçaklı bir yaygıyı katlayarak altına serdik. Üzerine oturduktan sonra henüz evimizdeyken ona vahiy geldi. Ona hurma ve tereyağı ikram ettik. Tereyağını severdi. Oradakilerden birinin başında boynuza benzeyen bir saç yığını vardı. Bunun üzerine: *"Ümmetimin arasında bir boynuz mu görüyorum?"* buyurdu. Hadisin devamını zikretti.

Hadisin metnini Ebû Dâvud rivayet etti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الشَّارِب وَاللِّحْيَةِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Bıyık, Sakal vs. Hakkında

٨٨٤٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا إِسْحَاقُ بْنُ عِيسَى الطَّبَّاعُ ، قَالَ : رَأَيْتُ مَالِكَ بْنَ أَنسٍ وَافِرَ الشَّارِبِ ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ ؟ ، فَقَالَ : حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ ، أَنَّ " عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ كَانَ إِذَا غَضِبَ فَتَلَ شَارِبَهُ ، وَنَفَخَ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح خلا عبد الله بن أحمد وهو ثقة مأمون إلا أن عامر بن عبد الله بن الزبير لم يدرك عمر .

8840. Âmir b. Abdillah b. ez-Zübeyr'den rivayet edildiğine göre Hz. Ömer b. el-Hattâb öfkelendiği zaman bıyıklarını kıvırarak oflayıp puflardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. Ahmed güvenilir, emin olmakla beraber onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir. Ancak Âmir b. Abdillah b. ez-Zübeyr, Hz. Ömer'e ulaşmamıştır.[1]

٨٨٤١ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْعَبَّاسِ الرَّازِيُّ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الرَّازِيُّ ، ثنا الْوَلِيدُ بْنُ سَلَمَةَ الأُرْدُنِّيُّ ، ثنا يَزِيدُ بْنُ حَسَّانَ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ أَبَا هَاشِمِ بْنَ عُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ كَانَ لَهُ شَارِبٌ يَعْقِدُهُ خَلْفَ قَفَاهُ ، فَقُلْتُ : مَا بَالُ شَارِبِكَ وَقَدْ جَاءَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِحْفَاءِ الشَّارِبِ مَا جَاءَ ؟ فَقَالَ : إِنِّي كُنْتُ أَخَذْتُ شَارِبِي ، فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَمَرَّ يَدَهُ عَلَيَّ ، فَقَالَ : " مَتَى أَخَذْتَ شَارِبَكَ ؟ " قُلْتُ : السَّاعَةَ ، قَالَ : " فَلا تَأْخُذْهُ حَتَّى تَلْقَانِي " ، فَتُوُفِّيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ أَنْ أَلْقَاهُ ، فَلَنْ أَجُزَّهُ حَتَّى أَلْقَاهُ.

رواه الطبراني ,وفيه: الوليد بن سلمة الأردني, وهو كذاب .

8841. Yezîd b. Hassân'ın babasından naklettiğine göre Ebû Hâşim b. Utbe b. Rebîa'nın arka tarafına uzanan ve hatta ikisi birbirine bağlanacak derecede uzun bir bıyığı vardı. Ben, ona: "Senin bıyığının bu hali nedir? Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'den bıyığı kısaltmak hakkında gelen emirler sana da gelmedi mi?" diye sorunca, Ebû Hâşim şu karşılığı verdi: "Ben bıyığımı alıyordum. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına vardım. Elini bıyığımın üzerinde gezdirdi. Sonra şöyle buyurdu: *«Bıyığını ne zaman aldın?»* Ben de: «Bir saat önce» cevabını verdim. O da: *«Bana kavuşuncaya kadar bıyığını alma»* buyurdu. Ben O'na kavuşmadan önce Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) vefat etti. O halde O'na kavuşuncaya kadar da bıyığımı kısaltmayacağım."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Velîd b. Seleme el-Ürdünî hadis uyduran birisidir.[2]

٨٨٤٢ – وعَنْ أُمِّ عَيَّاشٍ قَالَتْ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحْفِي شَارِبَهُ

رواه الطبراني, وفيه: عبد الكريم بن روح ,وهو متروك .

8842. Ümmü Ayyâş dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bıyığını dibinden keserdi."

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (54)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7202)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdülkerîm b. Ravh metruktur.

٨٨٤٣ - وعَنْ عُبَيْدٍ قَالَ : أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالاحْتِفَاءِ

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8843. Ubeyd dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bıyığı dibinden kesmeyi emretti."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.

٨٨٤٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو الْبَزَّارُ , ثنا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ النَّشَائِيُّ , ثنا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ , ثنا ثُوَيْرُ بْنُ أَبِي فَاخِتَةَ , عَنْ مُجَاهِدٍ , عَنِ ابْنِ عُمَرَ , قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " خُذُوا مِنْ هَذَا , وَدَعُوا هَذَا يَعْنِي يَأْخُذُ مِنْ عَنْفَقَتِهِ , وَيَدَعُ لِحْيَتَهُ "

قلت : هو في الصحيح خلا الأخذ من العنفقة .رواه الطبراني ,وفيه: ثوير بن أبي فاختة, وهو متروك .

8844. İbn Ömer'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Şundan alın ve şunu bırakın."* Çene ile dudak arasındaki kılları alıp, sakalını bırakırdı.

Ben derim ki: Hadis, çene ile dudak arasındaki kılları almak müstesna *Sahîh*'te mevcuttur.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süveyr b. Ebî Fâhite metruktur.[1]

٨٨٤٥ - وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ أَهْلَ الشِّرْكِ يُعْفُونَ شَوَارِبَهُمْ وَيُحِفُّونَ لِحَاهُمْ فَخَالِفُوهُمْ فَأَعْفُوا اللِّحَى وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ"

رواه البزار بإسنادين في أحدهما :عمرو بن أبي سلمة, وثقه ابن معين وغيره ,وضعفه شعبة وغيره, وبقية رجاله ثقات .

8845. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki müşrikler bıyıklarını uzatıyorlar, sakallarını ise dibinden kesiyorlar. O halde onlara muhalefet edin. Sakalı uzatın ve bıyıkları dibinden kesin."*

★Hadisi Bezzâr iki isnadla rivayet etmiştir. Isnadın birinde yer alan Amr b. Ebî Seleme'yi İbn Maîn ve başkası güvenilir kabul etmiş, Şu'be ve başkası ise zayıf saymıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (13476)

٨٨٤٦ – حَدَّثَنَا السَّكَنُ بْنُ سَعِيدٍ ، نَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ، عَنْ أَنَسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " خَالِفُوا عَلَى الْمَجُوسِ ، جُزُّوا الشَّوَارِبَ ، وَأَوْفُوا اللِّحَى "

رواه البزار, وفيه :الحسن بن أبي جعفر, وهو ضعيف متروك .وتأتي أحاديث من هذا الباب بعده إن شاء الله .

8846. Enes'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Bıyıkları keserek ve sakalı uzatarak Mecusilere muhalefet ediniz."*

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hasan b. Ebî Câfer zayıf ve metruktur.

Bu bölüme giren bazı hadisler, bundan sonraki bölümlerde de gelecek inşallah.[2]

٨٨٤٧ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ الْعَلافُ الْمِصْرِيُّ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ ، ثنا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سُوَيْدٍ ، حَدَّثَنِي عُثْمَانُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ ، أَنَّهُ " رَأَى أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ ، وَجَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ، وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ ، وَسَلَمَةَ بْنَ الأَكْوَعِ ، وَأَبَا أُسَيْدٍ الْبَدْرِيَّ ، وَرَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ ، وَأَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ يَأْخُذُونَ مِنَ الشَّوَارِبِ كَأَخْذِ الْحَلْقِ ، وَيُعْفُونَ اللِّحَى ، وَيَنْتِفُونَ الآبَاطَ ". وفي رواية : وَيَقُصُّونَ الأَظْفَارَ "

رواه الطبراني , وعثمان هذا لم أعرفه ,وبقية أحد الإسنادين رجاله رجال الصحيح .

8847. Osmân b. Ubeydillah b. Ebî Râfi'den rivayet edildiğine göre kendisi, Ebû Saîd el-Hudrî, Câbir b. Abdillah, Abdullah b. Ömer, Seleme b. el-Ekva', Ebû Useyd el-Bedrî, Râfi' b. Hadîc ve Enes b. Mâlik'i bıyıklarını traş eder gibi aldıklarını, sakallarını uzattıklarını ve koltuk altlarını yolduklarını gördü. Bir rivayette ise: "tırnaklarını kesiyorlardı" ibaresi yer almıştır.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, bu Osmân'ı tanımıyorum. İki isnaddan birinin diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[3]

٨٨٤٨ – وعَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْصَرَ رَجُلاً وَشَارِبُهُ طَوِيلٌ فَقَالَ : " ائْتُونِي بِمِقَصٍّ وَسِوَاكٍ " فَجَعَلَ السِّوَاكَ عَلَى طَرَفِهِ وَأَخَذَ مَا جَاوَزَ "

---

[1] *Müsned-i Bezzâr* (2970-1), *Müsned-i Ahmed* (7132)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2972)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (668)

رواه البزار ,وفيه: عبد الرحمن بن مسهر, وهو كذاب .

8848. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bıyığı uzun bir adam görünce, şöyle buyurdu: *"Bana makas ve misvak getirin"* Misvağı, bıyığın ucuna dayadıktan sonra misvağı aşan kısmını aldı (kısalttı).

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Abdurrahman b. Müshir hadis uyduran birisidir.[1]

٨٨٤٩ – حَدَّثَنَا مِقْدَامٌ ، ثَنَا أَبُو الأَسْوَدِ ، ثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ ، ثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " نَهَى عَنْ جَزِّ السِّبَالِ " رواه الطبراني في الأوسط,عند المقدام بن داود, وهو ضعيف .

8849. Câbir'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), alt sakalın çene altındaki kıllarını kesmeyi yasakladı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Mikdâm b. Dâvud'dan rivayet etmiş olup, zayıftır.

٨٨٥٠ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، ثنا بَقِيَّةُ ، ثنا عِيسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ ، عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُمَيْرٍ الثُّمَالِيِّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " قُصُّوا الشَّارِبَ مَعَ الشِّفَاهِ " رواه الطبراني, وفيه: عيسى بن إبراهيم به طهمان, وهو متروك .

8850. Hakem b. Umeyr es-Sümâlî'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Dudak uçlarıyla beraber bıyığı kesin."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Îsâ b. İbrâhîm b. Tahmân metruktur.[2]

٨٨٥١ – وعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُسْرٍ قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطرُّ شَارِبَهُ طَرًّا.

رواه الطبراني, وفيه: يعقوب بن محمد الزهري, وهو ضعيف, وقد وثق ومنصور بن إسماعيل ضعفه العقيلي, وبقية رجاله ثقات .

8851. Abdullah b. Büsr dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in bıyığını çok kestiğini gördüm."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ya'kûb b. Muhammed ez-Zührî güvenilir sayılmakla beraber zayıftır. Mansûr b. İsmâîl'i, Ukaylî zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

1 *Müsned-i Bezzâr* (2969)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (3195)

٨٨٥٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ ، ثنا أَبِي ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ ، عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ ، قَالَ : " رَأَيْتُ خَمْسَةً مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُمُّونَ شَوَارِبَهُمْ وَيُعْفُونَ لِحَاهُمْ وَيَصُرُّونَهَا : أَبَا أُمَامَةَ الْبَاهِلِيَّ ، وَالْحَجَّاجَ بْنَ عَامِرٍ الثُّمَالِيَّ ، وَالْمِقْدَامَ بْنَ مَعْدِ يكَرِبَ ، وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ بُسْرٍ الْمَازِنِيَّ ، وَعُتْبَةَ بْنَ عَبْدٍ السُّلَمِيَّ ، كَانُوا يَقُمُّونَ مَعَ طَرَفِ الشَّفَةِ " رواه الطبراني, وإسناده جيد .

8852. Şurahbîl b. Müslim bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ashabından bıyıklarını kökünden kesen, sakallarını uzatan ve onları sarıya boyayan beş kişiyi gördüm. Onlar Ebû Umâme el-Bâhilî, Haccâc b. Âmir es-Sümâlî, Mikdâm b. Ma'dî Yekrib, Abdullah b. Büsr el-Mâzinî ve Utbe b. Abd es-Sülemî'dir. Dudakları tamamen açılacak derecede bıyığı kökten kesiyorlardı.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, isnadı güzeldir.[1]

٨٨٥٣ - حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ , ثنا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ , ثنا يُوسُفُ بْنُ الْغَرِقِ , عَنْ سُكَيْنِ بْنِ أَبِي سِرَاجٍ , عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ سُوَيْدٍ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , قَالَ : " مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ خِفَّةُ لِحْيَتِهِ " رواه الطبراني, وفيه :يوسف بن الغرق, قال الأزدي : كذاب .

8853. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sakalının hafif olması kişinin saadetindendir"*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. el-Ğark hakkında Ezdî "Hadis uyduran birisidir" açıklamasını yapmıştır.[2]

(بَابٌ فِي تَقْلِيمِ الأَظْفَارِ وَغَيْرِ ذَلِكَ)

Tırnakları Kesmek ve Başka Konular

٨٨٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا حَسَنٌ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ عَمْرٍو الْمَعَافِرِيُّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي غِفَارٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "مَنْ لَمْ يَحْلِقْ عَانَتَهُ وَيُقَلِّمْ أَظْفَارَهُ وَيَجُزَّ شَارِبَهُ فَلَيْسَ مِنَّا. رواه أحمد, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

8854. Ğıfâr oğullarından bir adamın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Her kim etek traşını yapmazsa, tırnaklarını kesmezse ve bıyığını kısaltmazsa bizden değildir."*

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3218; 20/262)

[2] Daha önce geçti: 8831.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'nın hadisi hasen olup kendisinde zayıflık vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨٥٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ مُسْلِمٍ الْخَثْعَمِيِّ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ أَبْطَأَ عَنْكَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ فَقَالَ " وَلِمَ لاَ يُبْطِئُ عَنِّى وَأَنْتُمْ حَوْلِى لاَ تَسْتَنُّونَ وَلاَ تُقَلِّمُونَ أَظْفَارَكُمْ وَلاَ تَقُصُّونَ شَوَارِبَكُمْ وَلاَ تُنَقُّونَ رَوَاجِبَكُمْ "

رواه أحمد والطبراني, وفيه: أبي بن كعب مولى ابن عباس قال أبو حاتم : لا يعرف إلا في هذا الحديث, ورجاله ثقات .

8855. İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e: "Sana, Cibrîl'in haberi gecikti" denilince, şöyle buyurdu: "*Bana niye geç gelmesin ki. Siz benim etrafımda olduğunuz halde misvak kullanmıyorsunuz, tırnaklarınızı kesmiyorsunuz, bıyıklarınızı kesmiyorsunuz ve parmak eklemlerinizi temizlemiyorsunuz.*"

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İbn Abbâs'ın azatlı kölesi Übey b. Kâ'b hakkında Ebû Hâtim "Sadece bu hadisle bilinir" açıklamasını yapmıştır. Ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٥٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِى أَبِى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا قُرَيْشُ بْنُ حَيَّانَ عَنْ أَبِى وَاصِلٍ قَالَ لَقِيتُ أَبَا أَيُّوبَ الأَنْصَارِىَّ فَصَافَحَنِى فَرَأَى فِى أَظْفَارِى طُولاً فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" يَسْأَلُ أَحَدُكُمْ عَنْ خَبَرِ السَّمَاءِ وَهُوَ يَدَعُ أَظْفَارَهُ كَأَظَافِيرِ الطَّيْرِ تَجْتَمِعُ فِيهَا الْجَنَابَةُ وَالْخَبَثُ وَالتَّفَثُ"

رواه أحمد وقال : سبقه لسانه – يعني وكيعا – فقال : لقيت أبا أيوب الأنصاري وإنما هو [أبو أيوب] العتكي. رواه أحمد والطبراني باختصار, ورجالهما رجال الصحيح خلا أبا واصل وهو ثقة .

8856. Ebû Vâsıl anlatıyor: Ebû Eyyûb el-Ensâri ile karşılaştım. Benimle musafaha yaptığı zaman, tırnaklarımın uzun olduğunu görünce şöyle dedi: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): "*Sizden biriniz kuşların tırnakları gibi tırnaklarını uzattığı halde gökyüzünün haberinden soruyor. Halbuki o tırnaklarda cünüplük, pislik ve kir toplanıyor*" buyurdu.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup şöyle demiştir: Vekî'in lisanı sürçmüş ve "Ebû Eyyûb el-Ensârî ile karşılaştım" demiştir. Halbuki o (Ebû Eyyûb) el-Atekî'dir.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/410)

[2] *Müsned-i Ahmed* (2180) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (12224)

Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî kısa bir metinle rivayet etmiştir. Ebû Vâsıl güvenilir olmakla beraber onun dışındaki ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٥٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ ، قَالَ : نا إِسْحَاقُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، قَالَ : نا مُعَاوِيَةُ بْنُ يَحْيَى ، عَنْ يُونُسَ بْنِ مَيْسَرَةَ ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الطَّهَارَاتُ أَرْبَعٌ : قَصُّ الشَّارِبِ ، وَحَلْقُ الْعَانَةِ ، وَتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ ، وَالسِّوَاكُ "

رواه البزار والطبراني, وفيه: معاوية بن يحيى الصدفي, وهو ضعيف .

8857. Ebu'd-Derdâ'nın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Temizlik dört kısımdır: Bıyığı kısaltmak, etek traşı olmak, tırnakları kesmek ve misvak kullanmak."*

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muâviye b. Yahyâ es-Sadefî zayıftır.[2]

٨٨٥٨ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَهْلِ بْنِ أَيُّوبَ الأَهْوَازِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مَرْوَانَ الْحَذَّاءُ ، أنا الضَّحَّاكُ بْنُ زَيْدٍ الأَهْوَازِيُّ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّكَ تَهِمُ ؟ قَالَ : " مَا لِي لا أَهِمُ وَرُفْغُ أَحَدِكُمْ بَيْنَ ظُفُرِهِ وَأَنَامِلِهِ؟!"

رواه الطبراني والبزار باختصار, ورجال البزار ثقات وكذلك رجال الطبراني إن شاء الله .

8858. Abdullah b. Mes'ûd bildiriyor: "Ya Resûlallah! Senin yanıldığın oluyor mu?" dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Nasıl (sizlere namaz kıldırırken) yanılmayayım. Sizden biriniz parmakları ve tırnakları arasındaki kirleri temizlemiyor mu?"* buyurdu.

★Hadisi Bezzâr ve Taberânî kısa bir şekilde rivayet etmiş olup, Bezzâr ve Taberânî'nin ravileri güvenilir kimselerdir. İnşaallah.[3]

٨٨٥٩ – وعَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْصَرَ رَجُلاً وَشَارِبُهُ طَوِيلٌ فَقَالَ : " ائْتُونِي بِمِقَصٍّ وَسِوَاكٍ " فَجَعَلَ السِّوَاكَ عَلَى طَرَفِهِ وَأَخَذَ مَا جَاوَزَ "

رواه البزار ,وفيه :عبد الرحمن بن مسهر, قاضي جبل وهو كذاب .

8859. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bıyığı uzun bir adam görünce şöyle buyurdu: *"Bana makas ve*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/417) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4086)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2967)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10401) ve *Müsned-i Bezzâr* (266)

misvak getirin." Misvağı uzunlamasına bıyığın kenarına koyarak, misvağı aşan kısmını kesti.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cebel kadısı olan Abdurrahman b. Müshir hadis uyduran birisidir.[1]

٨٨٦٠ – وعَنْ مِيلِ بِنْتِ مِسْرَحٍ قَالَتْ : رَأَيْتُ أَبِي يُقَلِّمُ أَظْفَارَهُ وَيَدْفِنُهُ وَقَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُ ذَلِكَ .

رواه البزار والطبراني في الكبير والأوسط ,من طريق عبيد الله بن سلمة بن وهرام, عن أبيه وكلاهما ضعيف وأبوه وثق . .

8860. Mîl binti Misrah bildiriyor: Babamı tırnaklarını kesip, onları gömdüğünü gördüm. Sonra şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i de böyle yaparken gördüm."

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî, Ubeydullah b. Seleme b. Vehrâm kanalıyla babasından rivayet etmiş olup ikisi zayıftır. Babası ise güvenilir kabul edilmiştir.[2]

٨٨٦١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا أَبُو النَّضْرِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُرَجَّى بْنُ رَجَاءٍ الْيَشْكُرِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي سَلْمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ سَوَادَةَ بْنَ الرَّبِيعِ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْتُهُ فَأَمَرَ لِي بِذَوْدٍ ثُمَّ قَالَ لِي " إِذَا رَجَعْتَ إِلَى بَيْتِكَ فَمُرْهُمْ فَلْيُحْسِنُوا غِذَاءَ رِبَاعِهِمْ وَمُرْهُمْ فَلْيُقَلِّمُوا أَظْفَارَهُمْ وَلاَ يَعْبِطُوا بِهَا ضُرُوعَ مَوَاشِيهِمْ إِذَا حَلَبُوا"

رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال : إذا رجعت إلى بيتك فمرهم فليحسنوا أعمالهم ومرهم فليقلموا أظفارهم لا يخدشوا بها ضروع مواشيهم إذا حلبوا "وفيه: مرجى بن رجاء, وثقه أبو زرعة وغيره وضعفه ابن معين وغيره ,وبقية رجال أحمد ثقات .

8861. Sevâde b. er-Rebî' anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e geldim. Bana (develerin yavrularını, annesine) yaklaştırmamamı emretti. Sonra bana şöyle buyurdu: *"Evine döndüğün zaman onlara deve yavrularının yemlerini iyi hazırlamalırın ve hayvanları sağdıkları zaman memelerini kanatmamak için tırnaklarını kesmelerini emret."*

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî *"Evine döndüğün zaman onlara iyi muamele etmelerini, hayvanları sağdıkları zaman memelerini tırmalamamak için tırnaklarını kesmelerini emret"* şeklinde rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Müreccâ b. Recâ'yı, Ebû Zür'a ve

---

[1] Daha önce geçti: 8848

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2968) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/322), Muh. b. Meşmûl adlı ravi oldukça zayıftır.

başkası güvenilir saymış, İbn Maîn ve başkası zayıf kabul etmiştir. Ahmed'in Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ الأَزْدِيُّ ، قَالَ : نَا بِشْرُ بْنُ الْوَلِيدِ ، قَالَ : نَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْيَمَامِيُّ ، عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " وَفِّرُوا اللِّحَى ، وَخُذُوا مِنَ الشَّوَارِبِ ، وَانْتِفُوا الآبَاطَ ، وَاحْذَرُوا الْفَلْقَتَيْنِ "

قلت : في الصحيح بعضه .رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: سليمان بن داود اليمامي, وهو ضعيف .

8862. Ebû Hureyre'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Sakalları uzatın, bıyıklardan alın, koltuk altlarını yolun ve iki sünnet derisini kesin."*

Ben derim ki: *Sahîh*'te bu hadisin bir kısmı mevcuttur.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Dâvud el-Yemâmî zayıftır.

٨٨٦٣ - حَدَّثَنَا هَيْثَمُ بْنُ خَلَفٍ ، ثَنَا الْحَسَنُ بْنُ حَمَّادٍ الْوَرَّاقُ ، ثَنَا أَبُو يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَيْمُونٍ ، عَنْ عَطَاءٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : لَمَّا افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ ، قَالَ : " إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ شُرْبَ الْخَمْرِ وَثَمَنَهَا وَقَالَ : " قُصُّوا الشَّوَارِبَ ، وَأَعْفُوا اللِّحَى ، وَلا تَمْشُوا فِي الأَسْوَاقِ إِلا وَعَلَيْكُمُ الأُزُرُ ، إِنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ عَمِلَ سُنَّةَ غَيْرِنَا "

قلت : وهو بتمامه في البيوع

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يوسف بن ميمون ,ضعفه أحمد والبخاري وجماعة, ووثقه ابن حبان وبقية رجاله ثقات .

8863. İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Mekke'yi fethettiği zaman şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki Allah ve onun Resûlü şarab içmeyi ve onun kazancını (ticaretini) haram kıldı. Bıyıkları kesin, sakalları bırakın, çarşılarda üzerinizde izar (alt içlik) olduğu halde dolaşın. Çünkü bizim dışımızdakilerin sünnetini yapan bizden değildir."*

Ben derim ki: Bu hadisin tamamı Alışveriş bahsindedir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Meymûn'u İmam Ahmed, Buhârî ve bir cemaât zayıf saymış, İbn Hibbân ise güvenilir kabul etmiştir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (3/484) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4604)

(بَابُ حَلْقُ القَفَا)

Enseyi Traş Etmek

٨٨٦٤ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ قِيرَاطٍ الدِّمَشْقِيُّ ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ بِنْتِ شُرَحْبِيلَ ، حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ بَشِيرٍ ، عَنْ قَتَادَةَ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ حَلْقِ الْقَفَا إِلا لِلْحِجَامَةِ "

رواه الطبراني في الصغير والأوسط, وفيه: سعيد بن بشير, وثقه شعبة وغيره ,وضعفه ابن معين وغيره ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8864. Hz. Ömer b. el-Hattâb dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hacamat (kan aldırmak) müstesna başın ense kökünü traş etmeyi yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Saîd b. Beşîr'i, Şu'be ve başkası güvenilir saymış, İbn Maîn ve başkası zayıf kabul etmiştir. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

(بَابُ شَعْرِ الحُرَّةِ وَالأَمَةِ)

Hür Kadın ve Cariyenin Saçı

٨٨٦٥ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ فِيلٍ فَيْدِ الأَنْطَاكِيُّ ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَمْرٍو السَّكُونِيُّ الْحِمْصِيُّ ، حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ ، حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ، قَالَ : " نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجُمَّةِ لِلْحُرَّةِ وَالْعَقِيصَةِ لِلأَمَةِ" رواه الطبراني في الكبير والصغير, ورجال الصغير ثقات .

8865. Abdullah b. Amr dedi ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), hür kadın için saç topuzunu, cariye içinse alında olan kakülü yasakladı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu's-sağîr* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, *el-Mu'cemu's-sağîr'in* ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

---

[1] Taberânî, *M. es-Sağîr* (261)

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (370)

(بَابُ الوَاصِلَةِ وَالقَاشِرَةِ وَالنَاشِرَةِ وَالوَاشِمَةِ)

Dövme Yapan, Muskacı, Yüz Kıllarını İlaçla Alan ve Peruk Takan Kadınlar

٨٨٦٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دَلْهَمٍ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ تَزَوَّجَ امْرَأَةً فَسَقَطَ شَعَرُهَا فَسُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْوِصَالِ فَلَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمَوْصُولَةَ"

رواه أحمد والطبراني, وفيه :الفضل بن دلهم, وهو ثقة, وفيه ضعف, وبقية رجال أحمد رجال الصحيح .

8866. Ma'kıl b. Yesâr'dan rivayet edildiğine göre Ensar'dan bir adam, bir kadınla evlendikten sonra kadının saçı düştü. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e peruk takmak hakkında sorulunca, peruk takan kadına ve taktırana lanet etti.

★Hadisi İmam Ahmed ve Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Fadl b. Delhem'de zayıflık olmakla beraber güvenilir bir kimsedir. Ahmed'in diğer ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٦٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنِي أُمُّ نَهَارٍ بِنْتُ دِفَاعٍ قَالَتْ حَدَّثَتْنِي آمِنَةُ بِنْتُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهَا شَهِدَتْ عَائِشَةَ فَقَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْعَنُ الْقَاشِرَةَ وَالْمَقْشُورَةَ. رواه أحمد ,وفيه: من لم أعرفه من النساء .

8867. Abdullah'ın kızı Âmine'nin haber verdiğine göre kendisi, Hz. Âişe'nin şöyle dediğini işitti: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), yüz kıllarını ilaçla alan ve aldıran kadına lanet ederdi."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde kadınlardan tanımadığım bir ravi vardır.[2]

٨٨٦٨ - حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنْبَاعِ ، ثنا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ بِقُصَّةٍ ، فَقَالَ : " إِنَّ نِسَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ كُنَّ يَجْعَلْنَ هَذَا فِي رُءُوسِهِنَّ ، فَلُعِنَّ وَحُرِّمَ عَلَيْهِنَّ الْمَسَاجِدُ "

رواه الطبراني في الكبير والأوسط, وفيه: ابن لهيعة ,وحديثه حسن, وفيه ضعف, وبقية رجاله ثقات .

[1] *Müsned-i Ahmed* (5/25) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (20/211)
[2] *Müsned-i Ahmed* (6/250) ve *es-Silsiletu'd-Daîfe* (1614)

8868. İbn Abbâs'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (elinde) bir tutam saç ile çıkarak şöyle buyurdu: *"Muhakkak ki İsrâîl oğullarının kadınları bunu başlarına takardı. Bundan dolayı lanet edildiler ve onlara mescidler yasaklandı."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a da zayıflık olmakla beraber hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨٦٩ - حَدَّثَنَا عُبَيْدٌ ، ثنا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ , ثنا أَبُو أُسَامَةَ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، وَالْقَاسِمِ ، عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمُوصِلَةَ ، وَالْوَاشِمَةَ وَالْمَوْشُومَةَ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8869. Ebû Umâme'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), peruk takan kadına ve taktırana, dövme yapan ve yaptıran kadına lanet etti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[2]

٨٨٧٠ - حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ سَهْلٍ ، ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ ، ثنا ابْنُ لَهِيعَةَ ، عَنْ أَبِي الأَسْوَدِ ، عَنْ عِكْرِمَةَ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمَوْصُولَةَ

قلت : لابن عباس عند أبي داود : " لعنت الواصلة والمستوصلة " . من غير ذكر للنبي صلى الله عليه و سلم

رواه الطبراني, وفيه: ابن لهيعة, وحديثه حسن, وفيه ضعف ,وبقية رجاله ثقات .

8870. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), peruk takan kadına ve taktırana lanet etti.

Ben derim ki: Ebû Dâvud'un kitabında İbn Abbâs'a ait *"Peruk takan ve taktıran kadın lanetlendi"* **ibaresi yer almıştır.**

★Hadisi Taberânî rivayet etmiştir. Senedinde yer alan İbn Lehî'a'da zayıflık olmakla beraber hadisi hasendir. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (10718) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (356)

[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (7595)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11502), İbn Lehîa vardır isnâdında.

(بَابُ طَهَارَةُ الوَشْمِ وَأَنَّهُ لاَ تَجِبُ إِزَالَتُهُ)

Dövmenin Temiz Olması ve Onu Temizlemenin Gerekmemesi

٨٨٧١ – حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، ثنا الْحُمَيْدِيُّ ، ثنا سُفْيَانُ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ ، قَالَ : " دَخَلْنَا عَلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ فِي مَرَضِهِ ، فَرَأَيْنَا امْرَأَةً بَيْضَاءَ مَوْشُومَةَ الْيَدَيْنِ تَذُبُّ عَنْهُ وَهِيَ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ " رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8871. Kays b. Ebî Hâzım anlatıyor: Hastalığında Hz. Ebû Bekr'in yanına girdiğimizde, onun yanında iki elleri dövme yapılmış beyaz bir kadın gördüm. Dövmeyi siliyordu. O kadın, Esmâ binti Umeys'di.

★ **Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.**[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الدُّهْنِ)

Yağlanmak

٨٨٧٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ الْمَكِّيُّ ، ثنا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْمَازِنِيُّ ، ثنا أَرْطَاةُ بْنُ الأَشْعَثِ الْعَدَوِيُّ ، ثنا بِشْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ الْخَثْعَمِيُّ ، قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ وَعِنْدَهُ ابْنُهُ ، فَقَالَ : هَلُمَّ إِلَى الْغَدَاءِ ، فَقُلْتُ : قَدْ تَغَدَّيْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، فَقَالَ لِي : إِنَّهُ هِنْدِبَاءُ ، قُلْتُ : يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَمَا فِي الْهِنْدِبَاءِ ؟ قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " مَا مِنْ وَرَقَةٍ مِنْ وَرَقِ الْهِنْدِبَاءِ إِلا وَعَلَيْهَا قَطْرَةٌ مِنْ مَاءِ الْجَنَّةِ " ثُمَّ أَتَى بِدُهْنٍ ، فَقَالَ : ادَّهِنْ ، فَقُلْتُ : قَدِ ادَّهَنْتُ يَابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، قَالَ : إِنَّهُ بَنَفْسَجٌ ، قُلْتُ : وَمَا فِي الْبَنَفْسَجِ ؟ قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ جَدِّي ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ فَضْلَ الْبَنَفْسَجِ عَلَى سَائِرِ الأَدْهَانِ كَفَضْلِ وَلَدِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَلَى سَائِرِ قُرَيْشٍ ، وَإِنَّ فَضْلَ دُهْنِ الْبَنَفْسَجِ كَفَضْلِ الإِسْلامِ عَلَى سَائِرِ الأَدْيَانِ "

رواه الطبراني, وفيه: أرطاة بن الأشعث, وهو متهم بالوضع .

8872. Bişr b. Abdillah b. Amr b. Saîd el-Has'amî anlatıyor: Muhammed b. Ali b. el-Hüseyn'in yanına girdim. Oğlu onun yanındaydı. "Sabah kahvaltısına gel" deyince, ben: "Ey Allah'ın Resûlü'nün oğlu! Ben kahvaltı yaptım" dedim. O da bana: "Bu

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/131)

hindibadır" deyince, ben: "Ey Allah'ın Resûlü'nun oğlu! Hindiba nedir?" diye sordum. O da şu karşılığı verdi: Babamın dedemden bana haber verdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Hiçbir hindiba yaprağı yoktur ki onun üzerinde cennet suyundan bir damla olmasın."* Sonra yağ getirip, "Yağ sürün" dedi. Ben: "Ey Allah'ın Resûlü'nün oğlu! Ben yağ süründüm" karşılığını verdim. O da: "Ama bu menekşedir" dedi. Ben: "Menekşe nedir?" diye sorunca şu karşılığı verdi: Babamın dedemden bana haber verdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz menekşenin diğer yağlara olan üstünlüğü, Muttalib oğullarının diğer Kureyş oğullarına olan üstünlüğü gibidir. Menekşe yağının üstünlüğü, İslâm'ın diğer dinlere olan üstünlüğü gibidir."*

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Ertât b. el-Eş'as hadis uydurmakla itham edilen birisidir.[1]

٨٨٧٣ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمَرْزُبَانِ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ الرَّازِيُّ ، ثنا عِيسَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْقُرَشِيُّ ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ الأَيْلِيِّ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " كَانَ إِذَا دَهَنَ لِحْيَتَهُ بَدَأَ بِعَنْفَقَتِهِ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: الحكم بن عبد الله بن سعيد الأيلي, ضعيف جدا قال أحمد : أحاديثه كلها موضوعة .

8873. Hz. Âişe'nin naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), sakalını yağladığı zaman, çene ile dudak arasındaki kıllardan başlardı.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hakem b. Abdillah b. Saîd el-Eylî oldukça zayıftır. Ahmed, onun hakkında "Bütün hadisleri uydurmadır" açıklamasını yapmıştır.

٨٨٧٤ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ جَابِرٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ مُرَّةَ عَنْ لَمِيسَ أَنَّهَا قَالَتْ سَأَلْتُ عَائِشَةَ قَالَتْ قُلْتُ لَهَا الْمَرْأَةُ تَصْنَعُ الدُّهْنَ تَحَبَّبُ إِلَى زَوْجِهَا. فَقَالَتْ أَمِيطِي عَنْكِ تِلْكَ الَّتِي لاَ يَنْظُرُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهَا. قَالَتْ وَقَالَتِ امْرَأَةٌ لِعَائِشَةَ يَا أُمَّهْ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ إِنِّي لَسْتُ بِأُمِّكُنَّ وَلَكِنِّي أُخْتُكُنَّ

رواه أحمد ,وفيه: جابر الجعفي, وهو ضعيف جدا وقد وثق ولميس لم أعرفها .

8874. Lemîs anlatıyor: Hz. Âişe'ye: "Kadın kocasına sevimli gözükmek için yağlansa olur mu?" diye sorunca, şu karşılığı verdi:

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (2892)

"Yüce Allah'ın nazar kılmadığı bu şeyi kendine uzak tut!" Lemîs ekledi: Bir kadın, Hz. Âişe'ye: "Anneciğim!" diye hitap edince Âişe: "Ben sizin ananız değilim. Lakin kardeşinizim" dedi.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiştir. Senedinde yer alan Câbir el-Cu'fî güvenilir sayılmakla beraber oldukça zayıftır. Lemîs'i tanımıyorum.[1]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْمِرْآةِ وَمَا يَقُولُ إِذَا نَظَرَ فِيهَا وَالتَّيَمُّنَ فِي كُلِّ شَيْءٍ)

Aynaya Bakarken Söylenecek Söz ve Her Şeye Sağdan Başlamak

٨٨٧٥ – حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ حُصَيْنٍ ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْعَلاءِ ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَظَرَ فِي الْمَرْآةِ ، قَالَ : " الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَسَّنَ خَلْقِي وَخُلُقِي ، وَزَانَ مِنِّي مَا شَانَ مِنْ غَيْرِي "وَإِذَا اكْتَحَلَ جَعَلَ فِي كُلِّ عَيْنٍ اثْنَيْنِ وَوَاحِدًا بَيْنَهُمَا . وَكَانَ إِذَا لَبِسَ نَعْلَيْهِ بَدَأَ بِالْيَمِينِ ، وَإِذَا خَلَعَ خَلَعَ الْيُسْرَى . وَكَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ أَدْخَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى ، وَكَانَ يُحِبُّ التَّيَمُّنَ فِي كُلِّ شَيْءٍ أَخْذًا وَعَطَاءً " رواه أبو يعلى, وفيه: عمرو بن حصين, وهو متروك .

8875. İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), aynaya baktığı zaman: *"Yaradılışımı ve ahlakımı güzel yapan, başkasında olan ayıp şeyleri bende süsleyen (güzelleştiren) Allah'a hamdolsun"* buyururdu. (Gözüne) sürme çektiği zaman her göze iki defa çekerdi. Bir kerede arasına çekerdi. Ayakkabısını giydiği zaman sağ taraftan başlardı. Çıkardığı zaman ise sol tarafından başlardı. Mescide girdiği zaman ilk olarak sağ ayağını sokardı. Her şeyde almak ve vermek cihetinden sağdan yapmayı severdi.

★Hadisi Ebû Ya'lâ rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Amr b. Husayn metruktur.[2]

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/146)

[2] Ebû Ya'lâ, *Müsned* (2611)

(بَابُ مَا تَنْبَغِي الْمُحَافَظَةُ عَلَيْهِ)

Devamlı Yapılması Gerekenler

٨٨٧٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ أَرْقَمَ ,عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عُرْوَةَ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " كَانَ لا يُفَارِقُ مَسْجِدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِوَاكُهُ وَمِشْطُهُ ، وَكَانَ يَنْظُرُ فِي الْمِرْآةِ إِذَا سَرَّحَ لِحْيَتَهُ " رواه الطبراني في الأوسط وفيه سليمان بن أرقم الزهري وهو ضعيف

8876. Hz. Âişe diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), tarağını ve misvakını Mescid'den ayırmazdı. Sakalını taradığı zamanda ise aynaya bakardı."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Erkam ez-Zührî zayıftır.

٨٨٧٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ السَّقَطِيُّ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ عُقْبَةَ السَّدُوسِيُّ ، قَالَ : نَا أَبُو أُمَيَّةَ بْنُ يَعْلَى ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ عَائِشَةَ ، قَالَتْ : " خَمْسٌ لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَعُهُنَّ فِي حَضَرٍ وَلا سَفَرٍ : الْمِرْآةُ ، وَالْمِكْحَلَةُ ، وَالْمُشْطُ ، وَالْمِدْرَى ، وَالسِّوَاكُ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: إسماعيل بن يحيى أبو أمية, وهو متروك .

8877. Hz. Âişe diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), beş şeyi seferde ve mukimken yanında bulundurmayı ihmal etmezdi: Ayna, sürmedanlık, tarak, midra (silah veya makas) ve misvak."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İsmâîl b. Yahyâ Ebû Umeyye metruktur.

٨٨٧٨ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ حَفْصٍ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ حِمْيَرَ ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي عَبْلَةَ ، عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ ، قَالَتْ : سَأَلْتُ عَائِشَةَ : مَا كُنْتِ إِذَا سَافَرْتِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَجَجْتِ أَوْ غَزَوْتِ مَعَهُ ، مَا كُنْتِ تُزَوِّدِينَهُ ؟ قَالَتْ : " كُنْتُ أُزَوِّدُهُ قَارُورَةَ دُهْنٍ ، ومُشْطًا ، ومِرْآةً ، ومِقَصًّا ، ومُكْحُلَةً ، وسِوَاكًا "

وفي رواية : ومقصين بدل مقص رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: محمد بن حفص الوصابي, وهو ضعيف .

8878. Ümmü'd-Derdâ anlatıyor: Hz. Âişe'ye: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber yolculuğa çıktığın veya hacca gittiğin veya savaşa gittiğin zaman ona yol eşyası olarak neyi hazırladın?" diye sorunca, şu karşılığı verdi: "Ben ona yol azığı olarak şunları hazırlıyordum: Yağ, tarak, ayna, makas, sürmedanlık ve misvak."

Bir rivayette ise bir makas yerine iki makas yer almıştır.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Hafs el-Vesâbî zayıftır.

(بَابُ زِينَةِ النِّسَاءِ وَاخْتِصَاصِهِنَّ بِالْحِنَّاءِ)

Kadınların Süsü ve Kınanın Sadece Onlara Ait Olması

٨٨٧٩ – حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ هَارُونَ ، نا مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، حَدَّثَتْنِي عَمَّتِي حَمَّادَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ ، عَنْ عَمَّتِهَا آمِنَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، عَنْ جَدَّتِهَا أُمِّ لَيْلَى ، قَالَتْ : " بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَكَانَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا : أَنْ نَخْتَضِبَ الْغَمْسَ ، وَنَمْتَشِطَ بِالْغُسْلِ ، وَلا نُقْحِلَ أَيْدِيَنَا مِنْ خِضَابٍ و قَالَتْ : " أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَتْ إِحْدَانَا تَقْدِرُ أَنْ تَتَّخِذَ فِي يَدَيْهَا مِسْكَتَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَقْدِرُ عَقَدَتْ يَدَيْهَا وَلَوْ بِسَيْرٍ " ، وَقَالَ : " لا تَشَبَّهْنَ بِالرِّجَالِ " رواه الطبراني في الأوسط والكبير, بإسناد واحد على مرتين وفي إسناده من لم أعرفه .

8879. Ümmü Leylâ bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile biatta bulunduk. Bizi sorumlu tuttuğu şeylerden biri de şuydu: (Ellerini içine) daldırarak kına yakmamız, yıkanarak taranmamız ve ellerimizi kınasız bırakmamamızdır. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bizlerden biri güç yetirdiği zaman elinde altından iki bilezik edinmemizi emretti. Eğer maddi güç yetiremezse elini (ince deri kayıştan) bileklik ile dolasın. Sonra ekledi: *"Erkeklere benzemeyin."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta iki kez bir isnadla rivayet etmiş olup, isnadında tanımadığım bir ravi vardır.[1]

٨٨٨٠ – قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ جَدَّتِهِ عَنِ امْرَأَةٍ مِنْ نِسَائِهِمْ قَالَ وَقَدْ كَانَتْ صَلَّتِ الْقِبْلَتَيْنِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِي " اخْتَضِبِي تَتْرُكُ إِحْدَاكُنَّ الْخِضَابَ حَتَّى تَكُونَ يَدُهَا كَيَدِ الرَّجُلِ ". قَالَتْ فَمَا تَرَكَتِ الْخِضَابَ حَتَّى لَقِيَتِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَإِنْ كَانَتْ لَتَخْتَضِبُ وَإِنَّهَا لابْنَةُ ثَمَانِينَ.

رواه أحمد, وفيه: من لم أعرفهم, وابن إسحاق وهو مدلس .

[1] Önce geçti: 8711; Taberânî, *M. el-Kebîr* (25/138-9)

8880. Damra b. Saîd, ninesinden, oda Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber iki kıbleye karşı namaz kılan bir kadından aktarıyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), bize gelip şöyle buyurdu: *"Kına yakın. Sizden biriniz kınayı terk eder taki eli erkeğin eli gibi olur."* Ravi dedi ki: "O, yüce Allah'a kavuşana kadar kınayı terk etmedi. Hatta sekiz yaşında bir kız çocuğuyken bile kına yakıyordu."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır. İbn İshâk ise tedlis yapmaktadır.[1]

٨٨٨١ – حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ بَحْرٍ ، نا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ ، نا مَنْدَلُ بْنُ عَلِيٍّ ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ ، عَنْ نَافِعٍ ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ، قَالَ : دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِسْوَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَ : " يَا نِسَاءَ الأَنْصَارِ ، اخْتَضِبْنَ غَمْسًا ، وَاخْفِضْنَ وَلا تُنْهِكْنَ ، فَإِنَّهُ أَحْظَى عِنْدَ أَزْوَاجِكُنَّ ، وَإِيَّاكُنْ وَكُفْرَ الْمُنَعَّمِينَ " قَالَ مَنْدَلٌ : يَعْنِي : الأَزْوَاجَ

رواه البزار، وفيه: مندل بن علي، وهو ضعيف وقد وثق، وبقية رجاله ثقات .

8881. İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanına Ensar'dan bir kadın topluluğu geldi. Şöyle buyurdu: *"Ey Ensâr kadınları! Eli daldırarak kına yakın. Sünnet olun; ama kökünden kesmeyin. Çünkü böylesinden kocalarınız daha çok haz duymaktadırlar. Nimet verenlere nankörlükten sakının."* Mendel ekledi: "(Nimet verenler sözüyle) kocaları kastediyor."

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Mendel b. Ali güvenilir sayılmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٨٢ – و عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُبَايِعُهُ فَقَالَتْ وَلَمْ تَكُنْ مُخْتَضِبَةً فَلَمْ يُبَايِعْهَا حَتَّى اخْتَضَبَتْ.

رواه البزار، وفيه: ليث بن أبي سليم، وهو مدلس، وبقية رجاله ثقات.

8882. İbn Abbâs'ın naklettiğine göre bir kadın, Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biat etmek için geldi. Fakat kadın eline kına yakmamıştı. Kına yakıncaya kadar onunla biat etmedi.

★Hadisi Bezzâr rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Leys b. Ebî Süleym tedlis yapmaktadır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[3]

---

1 *Müsned-i Ahmed* (6/437)
2 *Müsned-i Bezzâr* (3014)
3 *Müsned-i Bezzâr* (3013)

٨٨٨٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا حُمَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ الْوَرَّاقُ ، قَالَ : حَدَّثَتْنِي نَائِلَةُ ، عَنْ أُمِّ عَاصِمٍ ، عَنِ السَّوْدَاءِ ، قَالَتْ : أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأُبَايِعَهُ ، فَقَالَ : " اذْهَبِي ، فَاخْتَضِبِي ، ثُمَّ تَعَالَيْ حَتَّى أُبَايِعَكِ " رواه الطبراني في الأوسط والكبير, وفيه من لم أعرفه .

8883. Sevdâ bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'e biat etmek için geldiğimde şöyle buyurdu: *"Git ve kına yak. Sonra gel seninle biatta bulunayım."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebîr* ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[1]

٨٨٨٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نا أَبُو جَعْفَرٍ ، قَالَ : نا عَبَّادُ بْنُ كَثِيرٍ الرَّمْلِيُّ ، عَنْ شُمَيْسَةَ بِنْتِ نَبْهَانَ ، عَنْ مَوْلاهَا مُسْلِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يُبَايِعُ النِّسَاءَ عَامَ الْفَتْحِ عَلَى الصَّفَا ، فَجَاءَتِ امْرَأَةٌ كَأَنَّ يَدَهَا يَدَ الرَّجُلِ ، فَأَبَى أَنْ يُبَايِعَهَا حَتَّى ذَهَبَتْ فَغَيَّرَتْ يَدَهَا بِصُفْرَةٍ ، وَأَتَاهُ رَجُلٌ فِي يَدِهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ " ، فَقَالَ : " مَا طَهَّرَ اللَّهُ يَدًا فِيهَا خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ" رواه الطبراني في الأوسط والبزار, وفيه: شميسة بنت نبهان, و لم أعرفها, وبقية رجاله ثقات.

8884. Müslim b. Abdirrahman anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Safâ tepesinde, Mekke'nin fethi senesinde kadınlarla biatta bulunurken gördüm. Eli erkek eli gibi olan bir kadın geldi. Gidip elini (kına ile) sarıya çevirip tekrar huzuruna gelene dek onunla biatta bulunmaktan yüz çevirdi. Elinde demirden yüzük olan bir adam (biat için yanına) gelince, şöyle buyurdu: *"Allah, üzerinde demir yüzük olan eli temizlemez."*

★Hadisi Bezzâr ve *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Şemîse binti Nebhân'ı tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٨٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ ، نا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ ، حَدَّثَتْنِي أُمِّي حَبِيبَةُ بِنْتُ مَنْصُورٍ ، حَدَّثَتْنِي أُمُّ سُلَيْمَةَ بِنْتُ شُعَيْبِ بْنِ الْحَبْحَابِ ، عَنْ أَبِيهَا ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " إِذَا تَطَيَّبَتِ الْمَرْأَةُ لِغَيْرِ زَوْجِهَا فَإِنَّمَا هُوَ نَارٌ فِي شَنَارٍ "

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: امرأتان لم أعرفهما ,وبقية رجاله ثقات .

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/303) ve Taberânî, *M. el-Evsat* (716)

2 Önceden geçti: 8739.

8885. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Bir kadın kocasından başkası için güzel koku sürerse o kadın utanç verici bir durum içerisinde ateştedir."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan iki kadını tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir. [1]

(بَابُ الخِتَانِ)

Sünnet Olmak

٨٨٨٦ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى ثَعْلَبٌ النَّحْوِيُّ ، قَالَ : نا مُحَمَّدُ بْنُ سَلامٍ الْجُمَحِيُّ ، قَالَ : نا زَائِدَةُ بْنُ أَبِي الرُّقَادِ ، عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لأُمِّ عَطِيَّةَ : " إِذَا خَفَضْتِ فَأَشِمِّي وَلا تَنْهَكِي ، فَإِنَّهُ أَسْرَى لِلْوَجْهِ ، وَأَحْظَى عِنْدَ الزَّوْجِ "

رواه الطبراني في الأوسط، وإسناده حسن .

8886. Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), (Medine'de kızları sünnet eden) Ümmü Atıyye'ye: *"Sünnet yaptığın zaman kökünden kesme. Çünkü böylesi, yüze neşe verdiği gibi kocanın daha çok zevk duyacağı bir durumdur."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, isnadı hasendir. [2]

(بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّمَاثِيلِ وَالصُّوَرِ)

Heykeller ve Suretler

٨٨٨٧ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْهُذَلِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَقَالَ " أَيُّكُمْ يَنْطَلِقُ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلاَ يَدَعُ بِهَا وَثَناً إِلاَّ كَسَرَهُ وَلاَ قَبْراً إِلاَّ سَوَّاهُ وَلاَ صُورَةً إِلاَّ لَطَّخَهَا. فَقَالَ رَجُلٌ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَانْطَلَقَ فَهَابَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَرَجَعَ فَقَالَ عَلِيٌّ أَنَا أَنْطَلِقُ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ فَانْطَلِقْ. فَانْطَلَقَ ثُمَّ رَجَعَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَمْ أَدَعْ بِهَا وَثَناً إِلاَّ كَسَرْتُهُ وَلاَ قَبْراً إِلاَّ سَوَّيْتُهُ وَلاَ صُورَةً إِلاَّ لَطَّخْتُهَا ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ عَادَ لِصَنْعَةِ شَيْءٍ مِنْ هَذَا فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ

---

[1] Daha önce geçti: 8765

[2] Taberânî, *M. es-Sağîr* (122), Zâide zayıf bir ravidir.

عَلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم. ثُمَّ قَالَ لاَ تَكُونَنَّ فَتَّاناً وَلاَ مُخْتَالاً وَلاَ تَاجِراً إِلاَّ تَاجِرَ خَيْرٍ فَإِنَّ أُولَئِكَ هُمُ الْمَسْبُوقُونَ بِالْعَمَلِ "

8887. Hz. Ali anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir cenazede: *"Hanginiz Medine'ye gidip hiçbir put bırakmayıp kıracak, hiçbir kabir bırakmayıp dümdüz yapacak, hiçbir suret bırakmayıp çirkinleştirecek?"* buyurunca, bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben (giderim)" dedi. Adam gitti. Medine ahalisinden korktuğu için geri döndü. Bunun üzerine Ali: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben gideceğim" dedi. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Git o halde"* buyurdu. Hz. Ali gitti. Döndükten sonra: "Ey Allah'ın Resûlü! Hiçbir put bırakmayıp hepsini kırdım. Hiçbir kabir bırakmayıp hepsini dümdüz yaptım. Hiçbir resim bırakmayıp hepsini bozdum" deyince, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: *"Her kim şunlardan (yukarıda sayılanlardan) birisinin yapılmasına dönerse, Muhammed* (sallallahu aleyhi vesellem)*'e inen şeyi inkâr etmiş olur. Kibirli olmayın, fitneci olmayın. Sadece hayır taciri olun. Çünkü onlar, davranış olarak geride kalanlardır."*[1]

٨٨٨٨ - وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي شَيْبَانُ أَبُو مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِي ابْنَ سَلَمَةَ أَنْبَأَنَا حَجَّاجُ بْنُ أَرْطَاةَ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُتَيْبَةَ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْهُذَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ أَنْ يُسَوِّيَ كُلَّ قَبْرٍ وَأَنْ يَلْطَخَ كُلَّ صَنَمٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَكْرَهُ أَنْ أَدْخُلَ بُيُوتَ قَوْمِي. قَالَ فَأَرْسَلَنِي. فذكر نحوه. روى الأول احمد, وروى الثاني ابنه عبد الله.

8888. Hz. Ali b. Ebî Tâlib'in naklettiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Ensar'dan bir adamı bütün putları bozması ve bütün (yüksek) mezarları düzlemesi için gönderdi. Adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu işleri yapmak üzere ben kabilemin evlerine girmekte zorlanıyorum" deyince, Hz. Ali: "Bu iş için beni gönder" dedi. Hadisin devamında benzerini zikretti.

★**Birinci hadisi İmam Ahmed, ikinci hadisi ise oğlu Abdullah rivayet etmiştir.**[2]

٨٨٨٩ - وفي رواية : حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ قَالَ وَيُكَنُّونَهُ أَهْلُ الْبَصْرَةِ أَبَا مُوَرِّعٍ قَالَ وَأَهْلُ الْكُوفَةِ يُكَنُّونَهُ بِأَبِي

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (657)

[2] *Müsned-i Ahmed* (1176)

مُحَمَّدٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَلَمْ يَقُلْ عَنْ عَلِيٍّ وَقَالَ فيه " وَلاَ صُورَةً إِلاَّ لَطَخَهَا" بدل" لَطَخَهَا "

قلت : في الصحيح طرف منه. رواه أحمد وابنه, وفيه: أبو محمد الهذلي ,ويقال : أبو مورع و لم أجد من وثقه وقد روى عنه جماعة و لم يضعفه أحد وبقية رجاله رجال الصحيح .

8889. Hakem, Basra ahalisinden olan bir adamdan bildiriyor ki Basra ahalisi onu Ebû Muverri' diye, Kûfe ahalisi ise Ebû Muhammed diye künyelemişti. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir cenazedeydi. (Ravi) hadisinin devamını zikretti, fakat Hz. Ali'den rivayet edildiğini demedi.

Ben derim ki: *Sahîh*'te bu hadisin bir bölümü mevcuttur.

★Hadisi İmam Ahmed ve oğlu rivayet etmiş olup, senedinde, kendisine Ebû Muverri' de denilen Ebû Muhammed el-Hüzelî vardır. Onu güvenilir kabul edeni bulmadım. Ondan bir cemaat hadis rivayet etmiş, fakat onu hiçbir kimse zayıf saymamıştır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٩٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ الصَّنْعَانِيُّ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ ، قَالَ : نا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَالِدِ بن سَعِيدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ جَدِّهِ ، عَنْ كَثِيرِ بْنِ جُرَيْجٍ ، أَنَّهُ سَمِعَ أُمَّ ذَرَّةَ ، أَنَّ عَائِشَةَ أَخْبَرَتْهَا ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ لَهَا : " اجْلِسِي حَتَّى يَأْتِيَنِي جِبْرِيلُ فَتُسَلِّمِينَ عَلَيْهِ ، وَيَدْعُوَ لَكَ بِالْخَيْرِ " ، فَجَاءَ جِبْرِيلُ فَقَامَ بِالْبَابِ ، ثُمَّ رَجَعَ وَلَمْ يَدْخُلْ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا شَأْنُ جِبْرِيلَ ، رَجَعَ وَلَمْ يَدْخُلْ ؟ " فَلَقِيَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزْلَةً أُخْرَى ، فَقَالَ : " يَا جِبْرِيلُ ، جَلَسَتْ عَائِشَةُ لِتُسَلِّمَ عَلَيْكَ وَتَدْعُوَ لَهَا بِالْخَيْرِ ، فَرَجَعْتَ عَنْ بَابِنَا ، وَلَمْ تَدْخُلْ عَلَيْنَا ؟ فَقَالَ جِبْرِيلُ : إِنِّي جِئْتُ لأَدْخُلَ عَلَيْكُمْ ، فَوَجَدْتُ تِلْكَ الدُّوَيْبَةَ الْخَبِيثَةَ فِي بَيْتِكُمْ ، وَإِنَّا لا نَدْخُلُ بَيْتًا فِيهِ تِلْكَ الدُّوَيْبَةُ ، أَوِ التَّمَاثِيلُ "

قلت : روى ابن ماجة بعضه. رواه الطبراني في الأوسط, وفيه :إسماعيل بن عبد الله بن خالد بن سعيد بن أبي مريم ,قال ابن أبي حاتم : مجهول وفيه مستور, وبقية رجاله ثقات .

8890. Hz. Âişe'nin bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Âişe'ye: *"Hz. Cibrîl bana gelene kadar otur da ona selam verebilesin. Sana hayırla dua etsin"* buyurdu. Hz. Cibrîl gelince, kapıda dikildi. Sonra geri dönüp içeriye girmedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Cibrîl'e ne oldu ki geri döndü, içeriye girmedi?"* diye sordu. Başka bir inişte Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), onunla karşılaşınca: *"Ey*

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (658, 1177) ve Ebû Ya'lâ, *Müsned* (506)

Cibrîl! Âişe sana selam vermek için ve ona hayırla dua etmen için oturup bekledi. Fakat sen kapımızdan geri dönüp bize gelmedin" buyurdu. Cibrîl: *"Ben sizin yanınıza girmek için geldim. Fakat şu heykelleri gördüm"* cevabını verdi.

Ben derim ki: İbn Mâce bu hadisin bir kısmını rivayet etmiştir.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan İsmâîl b. Abdillah b. Hâlid b. Saîd b. Ebî Meryem hakkında İbn Ebî Hâtim "Meçhuldür" değenledirmesi yapmıştır. Ayrıca mestûr bir ravi de vardır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

٨٨٩١ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ الدَّقِيقِيُّ التُّسْتَرِيُّ ، نَا سَهْلُ بْنُ بَحْرٍ الْجُنْدَيْسَابُورِيُّ ، ثَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ الْقَيْسِيُّ ، نَا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ ، حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ ، قَهْرَمَانُ آلِ الزُّبَيْرِ ، عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي أَبِي ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " وَعَدَنِي جِبْرِيلُ مَوْعِدًا ، وَإِنَّهُ أَبْطَأَ عَلَيَّ ، ثُمَّ قَالَ : إِنَّمَا مَنَعَنِي مِنْ ذَلِكَ مِنْ صَوْتِ جَرَسٍ أَوْ صُورَةٍ فِي بَيْتٍ " رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: عمرو بن دينار قهرمان آل الزبير, وهو ضعيف .

8891. Hz. Ömer b. el-Hattâb'ın bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur: *"Cibrîl bana (gelmek için) söz vermişti. Fakat gelmesi gecikti."* Sonra Cibrîl: "Benim (sana) gelmeme çan sesi ve evde bulunan (insan ya da hayvan) sureti engel oldu" dedi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Zübeyr'in akrabasından olan Amr b. Dînâr Kahramân Âl-i'z-Zübeyr zayıftır.

٨٨٩٢ – وَعَنْ رَوْحِ بْنِ الْقَاسِمِ ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ ، عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : " لا تَدْخُلُ الْمَلائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ وَلا كَلْبٌ " رواه الطبراني في الأوسط والكبير, ورجاله رجال الصحيح .

8892. Ebû Eyyûb'un bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"İçinde (insan ya da hayvan) suret(i) ve köpek olan eve melekler girmez"* buyurmuştur.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat* ve *el-Mu'cemu'l-kebîr*'de rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٨٩٣ – حَدَّثَنَا الأَسْفَاطِيُّ ، حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ الْعُمَرِيُّ ، ثنا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مِهْرَانَ ، عَنْ عُمَيْرٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : دَخَلَ الْبَيْتَ فَرَأَى

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (3860)

صُوَرًا فَدَعَا بِمَاءٍ ، فَجَعَلَ يَمْحُوهَا ، وَيَقُولُ : " قَاتَلَ اللَّهُ قَوْمًا يُصَوِّرُونَ مَا لا يَخْلُقُونَ "

رواه الطبراني, وفيه: خالد بن يزيد العمري و لم أعرفه ,وبقية رجاله ثقات .

8893. Usâme b. Zeyd'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Kâbe'ye girdi. Bir suret görünce, su istedi. Sonra o sureti yok etmeye başlayarak: *"Allah, yaratamıyacakları resmi tasvir eden kavmi helak etsin"* buyurdu.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Hâlid b. Yezîd el-Ömerî'yi tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.[1]

٨٨٩٤ – حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ الْفَضْلِ الْمُخَرِّمِيُّ الْمُؤَدِّبُ ، ثنا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الْكِرَامِ الْجَعْفَرِيُّ ، ثنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ الدَّرَاوَرْدِيُّ ، عَنْ مَنْصُورِ بْنِ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ ، عَنْ أُمِّهِ ، قَالَتْ : " رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلَّ ثَوْبًا وَهُوَ فِي الْكَعْبَةِ ، ثُمَّ جَعَلَ يَضْرِبُ التَّصَاوِيرَ الَّتِي فِيهَا "

رواه الطبراني, ورجاله ثقات .

8894. Safiyye binti Şeybe bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'i Kâbe'nin içinde bir bezi ıslatıp onunla içerideki resimleri silerken gördüm.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.[2]

٨٨٩٥ – حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التُّسْتَرِيُّ ، ثنا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ سُمَيْعٍ ، ثنا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الزُّعَيْزِعَةِ ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : " لا تَدْخُلُ الْمَلائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ تِمْثَالٍ ، وَالْمُصَوِّرُونَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ ، يَقُولُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ : قُومُوا إِلَى مَا صَوَّرْتُمْ ، فَلا يَزَالُونَ يُعَذَّبُونَ حَتَّى تَنْطِقَ الصُّورَةُ ، وَلا تَنْطِقُ " قلت : في الصحيح بعضه رواه الطبراني, وفيه: محمد بن أبي الزعيزعة, وهو ضعيف.

8895. İbn Abbâs bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in şöyle buyurduğunu işittim: *"Melekler, içinde heykel ve suret olan eve girmez. Tasvir edenlere kıyamet gününde ateşte azap edilecek. Rahman (Allah) onlara: "Tasvir etmiş olduğunuz şeyleri ayağa kaldırın" diyecek. O suretler konuşuncaya kadar onlara azap edilecek. Halbuki o suretler asla konuşamayacaklar."*

Ben derim ki: *Sahîh*'te bu hadisin bir kısmı vardır:

---

1 Taberânî, *M. el-Kebîr* (407), *es-Silsiletu's-Sahîha* (996)

2 Taberânî, *M. el-Kebîr* (24/323)

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Muhammed b. Ebi'z-Züayzia zayıftır.[1]

٨٨٩٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ، ثنا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زُرَارَةَ ، ثنا عِصْمَتُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الأَسَدِيُّ ، ثنا أَبُو مَرْيَمَ ، عَنِ الْحَكَمِ ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ ، قَالَتْ : كَانَ لِي غَزَالٌ مِنْ ذَهَبٍ " فَأَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ فَفَعَلْتُ " رواه الطبراني, وفيه: من لم أعرفه.

8896. Ümmü Seleme diyor ki: "Bana ait altından bir ceylan yavrusu (heykeli) vardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), onu tasadduk etmemi emredince, ben de onu (satıp parasını) sadaka olarak verdim."

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, senedinde tanımadığım bir ravi vardır.[2]

٨٨٩٧ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قال : ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ ، قال : ثنا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ أَرْقَمَ ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، " فِي التَّمَاثِيلِ رَخَّصَ فِيمَا كَانَ يُوطَأُ ، وَكَرِهَ مَا كَانَ مَنْصُوبًا "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: سليمان بن أرقم, وهو ضعيف .

8897. Ebû Hureyre'nin naklettiğine göre Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem), heykeller hakkında ayak altında basılanlara ruhsat verdi. Asılı, dikili olanları kerih gördü.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Süleymân b. Erkam zayıftır.

(بَابُ تَأَذِّي الْمَلَائِكَةِ بِالنُّحَاسِ)

Bakır Sebebiyle Meleklere Eziyet

٨٨٩٨ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الرَّازِيُّ ، قَالَ : نا الْهَيْثَمُ بْنُ مَرْوَانَ الدِّمَشْقِيُّ ، قَالَ : نا مَرْوَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ الطَّاطَرِيُّ ، قَالَ : نا يَزِيدُ بْنُ يُوسُفَ ، قَالَ : حَدَّثَنِي الْمُطْعِمُ بْنُ الْمِقْدَامِ الصَّنْعَانِيُّ ، عَنْ أَبِي سُورَةَ ابْنِ أَخِي أَبِي أَيُّوبَ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ، قَالَ : مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصَنَمٍ مِنْ نُحَاسٍ ، فَضَرَبَ ظَهْرَهُ بِظَهْرِ كَفِّهِ ، ثُمَّ قَالَ : " خَابَ وَخَسِرَ مَنْ عَبَدَكَ مِنْ دُونِ اللَّهِ " ، ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِبْرِيلُ ، وَمَعَهُ مَلَكٌ ، فَتَنَحَّى الْمَلَكُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " مَا شَأْنُهُ ، تَنَحَّى ؟

---

[1] Taberânî, *M. el-Kebîr* (11478)
[2] Taberânî, *M. el-Kebîr* (23/293)

" قَالَ : إِنَّهُ وَجَدَ مِنْكَ رِيحَ نُحَاسٍ ، وَإِنَّا لا نَسْتَطِيعُ رِيحَ النُّحَاسِ

رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: يزيد بن يوسف الصنعاني, ضعفه ابن معين وغيره ,وهو متروك وأثنى عليه أبو مسهر وأبو سبرة قال الذهبي : لا يعرف, وبقية رجاله ثقات .

8898. Abdullah b. Ömer anlatıyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bakırdan yapılmış bir putun yanına geldi. Elinin dışıyla onun sırtına vurarak şöyle buyurdu: *"Allah'tan başka sana ibadet eden hüsrana uğradı, mahrum oldu."* Sonra Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'e yanında bir melekle beraber Hz. Cibrîl geldi. Melek geriye kaçınca, Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem): *"Onun geri durmasının sebebi nedir?"* buyurdu. Hz. Cibrîl: "O melek sende bakırın kokusunu hissetti. Biz bakırın kokusuna dayanamıyoruz" cevabını verdi.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yezîd b. Yûsuf es-San'ânî'yi İbn Maîn ve başkası zayıf saymış, Ebû Müshir ise ona övgüde bulunmuştur. Zehebî, Ebû Sebre hakkında "Bilinmiyor" açıklamasını yapmıştır. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

(بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجَرَسِ)

Çan Hakkında

٨٨٩٩ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْكَرِيمِ أَنَّ مُجَاهِداً أَخْبَرَهُ أَنَّ مَوْلًى لِعَائِشَةَ أَخْبَرَهُ كَانَ يَقُودُ بِهَا أَنَّهَا كَانَتْ إِذَا سَمِعَتْ صَوْتَ الْجَرَسِ أَمَامَهَا قَالَتْ قِفْ بِي. فَيَقِفُ حَتَّى لاَ تَسْمَعَهُ وَإِذَا سَمِعَتْهُ وَرَاءَهَا قَالَتْ أَسْرِعْ بِي حَتَّى لاَ أَسْمَعَهُ. وَقَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم" إِنَّ لَهُ تَابِعاً مِنَ الْجِنِّ" رواه أحمد , ومولى عائشة لم أعرفه.

8899. Hz. Âişe'nin azatlı kölesinin haber verdiğine göre kendisi, Hz. Âişe'nin bineğini sürüyordu. Âişe önünde bir çan sesi işitince: "Beni durdur" dedi. O sesi duymayana dek onu (bineği üzerinde öylece) bekletti. Çan sesini arkasında işittiği zaman şöyle dedi: "Beni hızlı buradan götür ki onun sesini işitmeyeyim. Zira Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *«Kuşkusuz o çan sesinin peşine düşen bir cin vardır»* buyurdu."

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, Hz. Âişe'nin azatlı kölesini tanımıyorum.[1]

٨٩٠٠ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ زُرَارَةَ ابْنِ أَوْفَى عَنْ سَعْدِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِالأَجْرَاسِ أَنْ تُقْطَعَ مِنْ أَعْنَاقِ الإِبِلِ

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/152)

يَوْمَ بَدْرٍ. رواه أحمد, ورجاله رجال الصحيح .

8900. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), Bedir günü develerin boynundan çanların kesilip koparılmasını emretti.

★Hadisi İmam Ahmed rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravileridir.[1]

٨٩٠١ - و حُوَيْطِبِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى - وَقَالَ بَعْضُهُمْ: حَوَيْطٍ والصحيح حُوَيْطِبٍ - أَنَّهُ رَأَى رُفْقَةً فِيهَا جَرَسٌ فَقَالَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " لا تَصْحَبُ الْمَلائِكَةُ رُفْقَةً فِيهَا جَرَسٌ " رواه البزار والطبراني, ورجال البزار رجال الصحيح .

8901. Huveytıb b. Abdiluzzâ'dan rivayet edildiğine göre -ki bazıları onun adını Haveyt şeklinde telaffuz etmiştir. Doğru olan ise Huveytıb'tır- kendisi, aralarında çan bulunan bir topluluk görünce şöyle dedi: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): «*Melekler, aralarında çan bulunan toplulukla beraber olmaz*» buyurdu."

★Hadisi Taberânî ve Bezzâr rivayet etmiş olup, Bezzâr'ın ravileri *Sahîh*'in ravilerdir.[2]

٨٩٠٢ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ الْمُثَنَّى ، ثنا مُسَدَّدٌ ، ثنا عَبْدُ الْوَارِثِ ، عَنْ حُسَيْنٍ الْمُعَلِّمِ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ ، حَدَّثَنِي حُوطُ بْنُ عَبْدِ الْعُزَّى ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَمَرَ بِقَطْعِ الْجَرَسِ "

رواه الطبراني, ورجاله رجال الصحيح .

8902. Hût b. Abdiluzzâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çanların kesilmesini emretti.

★Hadisi Taberânî rivayet etmiş olup, ravileri *Sahîh*'in ravilerdir.[3]

٨٩٠٣ - وَبِهِ : عَنْ جَابِرٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ جَابِرٍ ، قَالَ : " أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا بِالأَجْرَاسِ أَنْ تُقْطَعَ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: جابر الجعفي ,وهو ضعيف, وفيه توثيق لين, وبقية رجاله رجال الصحيح .

8903. Câbir diyor ki: "Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), bir gazvede çanların kesilmesini emretti."

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Câbir

---

[1] *Müsned-i Ahmed* (6/150)

[2] *Müsned-i Bezzâr* (2068) ve Taberânî, *M. el-Kebîr* (4190)

[3] Taberânî, *M. el-Kebîr* (4189)

el-Cu'fî hakkında cılız bir tevsik olmakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravilerdir.

٨٩٠٤ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ ، قَالَ : نَا مِنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ ، قَالَ : أَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ ، عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَيْمُونٍ ، عَنِ الْحَسَنِ ، عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ : كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَسَمِعَ صَوْتَ جَرَسٍ ، فَقَالَ : " إِنَّ الْمَلائِكَةَ لا تَتْبَعُ رُفْقَةً فِيهَا جَرَسٌ "

رواه الطبراني في الأوسط, وفيه: يوسف بن ميمون ,وهو ضعيف وقد وثقه ابن حبان ,وبقية رجاله رجال الصحيح .

8904. Enes bildiriyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraberdik. O sırada bir çan sesi işitince şöyle buyurdu: *"Kuşkusuz melekler, içinde çan bulunan topluluğu takip etmezler."*

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Yûsuf b. Meymûn'u İbn Hibbân güvenilir saymakla beraber zayıftır. Diğer ravileri, *Sahîh*'in ravilerdir.

٨٩٠٥ – حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ ، قَالَ : نَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكَّارٍ ، قَالَ : نَا سَعِيدُ بْنُ بَشِيرٍ ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " لا تَقْرَبُ الْمَلائِكَةُ عِيرًا فِيهَا جَرَسٌ ، وَلا بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ " رواه الطبراني في الأوسط, ورجاله ثقات .

8905. Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem): *"Melekler, aralarında çan bulunan topluluğa ve eve yaklaşmaz"* buyurmuştur.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, ravileri güvenilir kimselerdir.

٨٩٠٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الأَعْجَمِ الصَّنْعَانِيُّ ، ثَنَا حَرِيزُ بْنُ الْمُسْلِمِ ، ثَنَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رَوَّادٍ ,عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ ، عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَنَّهُ أَمَرَ بِقَطْعِ الأَجْرَاسِ " .رواه الطبراني في الأوسط ,وفيه: حرير بن المسلم, و لم أعرفه, وبقية رجاله ثقات. وقد تقدم حديث عمر في باب التماثيل .

8906. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem), çanların kesilmesini emretti.

★Hadisi Taberânî, *el-Mu'cemu'l-evsat*'ta rivayet etmiş olup, senedinde yer alan Cerîr b. el-Müslim'i tanımıyorum. Diğer ravileri, güvenilir kimselerdir.

Hz. Ömer'in hadisi, Heykeller bölümünde geçti.